॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯੇ

ਉਦਾਨ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ

ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਂ **ਨਾਥਂ,** ਞੇਯ੍ਯਸਾਗਰਪਾਰਗੁਂ।
ਵਨ੍ਦੇ ਨਿਪੁਣਗਮ੍ਭੀਰ-ਵਿਚਿਤ੍ਰਨਯਦੇਸਨਂ॥

ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਯੇਨ ਨੀਯਨ੍ਤਿ ਲੋਕਤੋ।
ਵਨ੍ਦੇ ਤਮੁਤ੍ਤਮਂ **ਧਮ੍ਮਂ,** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਿਤਂ॥

ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਠਿਤੋ ਮਗ੍ਗਫਲੇਸੁ ਯੋ।
ਵਨ੍ਦੇ **ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਂ** ਤਂ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ॥

ਵਨ੍ਦਨਾਜਨਿਤਂ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਇਤਿ ਯਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ।
ਹਤਨ੍ਤਰਾਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ, ਹੁਤ੍ਵਾਹਂ ਤਸ੍ਸ ਤੇਜਸਾ॥

ਤੇਨ ਤੇਨ ਨਿਦਾਨੇਨ, ਦੇਸਿਤਾਨਿ ਹਿਤੇਸਿਨਾ।
ਯਾਨਿ ਸੁਦ੍ਧਾਪਦਾਨੇਨ, ਉਦਾਨਾਨਿ ਮਹੇਸਿਨਾ॥

ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਏਕਜ੍ਝਂ, ਆਰੋਪੇਨ੍ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਂ।
ਉਦਾਨਂ ਨਾਮ ਸਙ੍ਗੀਤਂ, ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ ਯਂ॥

ਜਿਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗ-ਪਾਮੋਜ੍ਜਪਰਿਦੀਪਨਂ।
ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮੁਟ੍ਠਾਨ-ਗਾਥਾਹਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ॥

ਤਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਞਾਣੇਹਿ, ਓਗਾਹੇਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ।
ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਰਾ ਕਾਤੁਂ, ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾ ਮਯਾ॥

ਸਹਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਯਸ੍ਮਾ, ਧਰਤੇ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ।
ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਸੀਹਾਨਂ, ਤਿਟ੍ਠਤੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਵਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ, ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾਨ ਪਞ੍ਚਪਿ।
ਨਿਕਾਯੇ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਨਯਂ॥

ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਂ, ਨਿਪੁਣਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ।
ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸੀਨਂ, ਸਮਯਂ ਅਵਿਲੋਮਯਂ॥

ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਾਗਤਂ ਅਤ੍ਥਂ, ਵਜ੍ਜਯਿਤ੍ਵਾਨ ਸਾਧੁਕਂ।
ਯਥਾਬਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, **ਉਦਾਨਸ੍ਸਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ**॥

ਇਤਿ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਂ।
ਵਿਭਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਂ, ਸਾਧੁ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੁ ਸਾਧਵੋਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਉਦਾਨਂ? ਉਦਾਨਨਟ੍ਠੇਨ। ਕਿਮਿਦਂ ਉਦਾਨਂ ਨਾਮ? ਪੀਤਿਵੇਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤੋ ਉਦਾਹਾਰੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਯਂ ਤੇਲਾਦਿ ਮਿਨਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁ ਮਾਨਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ''ਅਵਸੇਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਜਲਂ ਤਲ਼ਾਕਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ''ਓਘੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਯਂ ਪੀਤਿਵੇਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਂ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਪ੍ਫਾਰਂ ਅਨ੍ਤੋਹਦਯਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸੋ ਅਧਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਸਣ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਉਦਾਹਾਰਵਿਸੇਸੋ "**ਉਦਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗਵਸੇਨਪਿ ਅਯਮਾਕਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤੇਵ।

ਤਯਿਦਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਾਕ੍ਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ''ਸੋਮਨਸ੍ਸਞਾਣਮਯਿਕਗਾਥਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਉਦਾਨਲਕ੍ਖਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਹਿ ਉਦਾਨਂ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਭਾਸਿਤਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਞ੍ਚ। ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਪਨ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਦਾਯਤਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਨੇਵ ਪਥਵੀ ਨ ਆਪੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ੭੧) ''ਸੁਖਕਾਮਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ, ਯੋ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਿਹਿਂਸਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੩੧), ''ਸਚੇ ਭਾਯਥ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਸਚੇ ਵੋ ਦੁਕ੍ਖਮਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ੪੪; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੯੧) ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਏਵਂ ਤਯਿਦਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤਂ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤਂ, ਸਾਵਕਭਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਤਿਵਿਧਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤਂ – ''ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡਂ, ਅਵਿਹੇਠਯਂ ਅਞ੍ਞਤਰਮ੍ਪਿ ਤੇਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੫; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੧) ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਮੇਵ। ਸਾਵਕਭਾਸਿਤਾਨਿਪਿ –

''ਸਬ੍ਬੋ ਰਾਗੋ ਪਹੀਨੋ ਮੇ, ਸਬ੍ਬੋ ਦੋਸੋ ਸਮੂਹਤੋ।
ਸਬ੍ਬੋ ਮੇ ਵਿਹਤੋ ਮੋਹੋ, ਸੀਤਿਭੂਤੋਸ੍ਮਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ''ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੭੯) –

ਆਦਿਨਾ ਥੇਰਗਾਥਾਸੁ –

''ਕਾਯੇਨ ਸਂਵੁਤਾ ਆਸਿਂ, ਵਾਚਾਯ ਉਦ ਚੇਤਸਾ।
ਸਮੂਲਂ ਤਣ੍ਹਮਬ੍ਬੁਯ੍ਹ, ਸੀਤਿਭੂਤਾਸ੍ਮਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ''ਤਿ॥ (ਥੇਰੀਗਾ॰ ੧੫) –

ਆਦਿਨਾ ਥੇਰੀਗਾਥਾਸੁ ਚ ਆਗਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਪਨ ਤੇਸਂ ਥੇਰਾਨਂ ਥੇਰੀਨਞ੍ਚ ਨ ਕੇਵਲਂ ਉਦਾਨਾਨਿ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਸੀਹਨਾਦਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਦੇਵੇਹਿ ਭਾਸਿਤਾਨਿ ''ਅਹੋ ਦਾਨਂ ਪਰਮਦਾਨਂ, ਕਸ੍ਸਪੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ (ਉਦਾ॰ ੨੭), ਆਰਾਮਦਣ੍ਡਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦੀਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਚ ਭਾਸਿਤਾਨਿ ''ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮) ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਆਰੂਲ਼੍ਹਾਨਿ ਉਦਾਨਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ ਏਵ, ਨ ਤਾਨਿ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ। ਯਾਨਿ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਾਮਂ ਆਹਚ੍ਚ ਭਾਸਿਤਾਨਿ ਜਿਨਵਚਨਭੂਤਾਨਿ, ਯਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਤਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਨਵਧਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇਨ ਉਦਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨੇਵ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ "**ਉਦਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਨ੍ਤਿ ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਂ।

ਯਾ ਪਨ ''ਅਨੇਕਜਾਤਿਸੰਸਾਰ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਦੀਪਿਤਾ ਭਗਵਤਾ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਵਿਜਹਿਤਉਦਾਨਗਾਥਾ ਚ, ਏਤਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਨ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ ਉਦਾਨਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਅਨਾਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਪਦੇ ਸਙ੍ਗੀਤਾ। ਯਞ੍ਚ ''ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਵਤ, ਭੋ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ, ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਵਤ, ਭੋ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੩੦) ਉਦਾਨਵਚਨਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਵੇਦਨਸਮਤ੍ਥਨਿਗ੍ਘੋਸਵਿਪ੍ਫਾਰਂ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਂ, ਤਦਪਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਧਮ੍ਮੇਕਦੇਸਸ੍ਸ ਯਥਾਦੇਸਿਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਾਵਕੇਸੁ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਥੇਰੇਨ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਸ੍ਸਮਸ੍ਸ ਸਫਲਭਾਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਹੇਤੁਕਂ ਪਠਮਬੋਧਿਯਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਏਵ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ତਿਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਹੇਤੁਕਂ ''ਆਰਾਧਯਿਂਸੁ ਵਤ ਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕਂ ਸਮਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੫) ਵਿਯ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਨਿਤਂ ਉਦਾਹਾਰਮਤ੍ਤਂ, ''ਯਦਾ ਹਵੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧-੩; ਉਦਾ॰ ੧-੩) ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਨ ਪਕਾਸਨਨ੍ਤਿ, ਨ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ ਉਦਾਨਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਙ੍ਗੀਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਤਂ ਪਨੇਤਂ **ਉਦਾਨਂ** ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਿਟਕਂ, ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁ ਪਿਟਕੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਿਟਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ, ਦੀਘਨਿਕਾਯੋ, ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੋ, ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯੋ, ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯੋ, ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯੋਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਨਿਕਾਯੇਸੁ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ, ਸੁਤ੍ਤਂ, ਗੇਯ੍ਯਂ, ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਂ, ਗਾਥਾ, ਉਦਾਨਂ, ਇਤਿਵੁਤ੍ਤਕਂ, ਜਾਤਕਂ, ਅਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮਂ, ਵੇਦਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਨਵਸੁ ਸਾਸਨਙ੍ਗੇਸੁ ਉਦਾਨਸਙ੍ਗਹਂ।

> ''ਦ੍ਵਾਸੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧਤੋ ਗਣ੍ਹਿਂ, ਦ੍ਵੇ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ।
> ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਯੇ ਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਿਨੋ''ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੧੦੨੭) –

ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੇਨ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਕਤਿਪਯਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਂ। ਬੋਧਿਵਗ੍ਗੋ, ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਵਗ੍ਗੋ, ਨਨ੍ਦਵਗ੍ਗੋ, ਮੇਘਿਯਵਗ੍ਗੋ, ਸੋਣਵਗ੍ਗੋ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਵਗ੍ਗੋ, ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੋ, ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਵਗ੍ਗੋਤਿ ਵਗ੍ਗਤੋ ਅਟ੍ਠਵਗ੍ਗਂ; ਸੁਤ੍ਤਤੋ ਅਸੀਤਿਸੁਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਂ, ਗਾਥਾਤੋ ਪਞ੍ਚਨਵੁਤਿਉਦਾਨਗਾਥਾਸਙ੍ਗਹਂ। ਭਾਣਵਾਰਤੋ ਅਡ੍ਢੂਨਨਵਮਤ੍ਤਾ ਭਾਣਵਾਰਾ। ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਤੋ ਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਏਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿ, ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਸੁਤ੍ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਅਨੁਸਨ੍ਧੀ, ਸੇਸੇਸੁ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਏਕੇਕੋਵ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ, ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਸਨ੍ਧਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਏਕਾਸੀਤਿਅਨੁਸਨ੍ਧਿਸਙ੍ਗਹਂ। ਪਦਤੋ ਸਤਾਧਿਕਾਨਿ ਏਕਵੀਸ ਪਦਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਗਾਥਾਪਾਦਤੋ ਤੇਵੀਸਤਿ ਚਤੁਸ੍ਸਤਾਧਿਕਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ , ਅਕ੍ਖਰਤੋ ਸਤ੍ਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਸਟ੍ਠਿ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਤੀਣਿ ਚ ਸਤਾਨਿ ਦ੍ਵਾਸੀਤਿ ਚ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

> ''ਅਸੀਤਿ ਏਵ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ, ਵਗ੍ਗਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਸਤੋ।
> ਗਾਥਾ ਚ ਪਞ੍ਚਨਵੁਤਿ, ਉਦਾਨਸ੍ਸ ਪਕਾਸਿਤਾ॥
>
> ''ਅਡ੍ਢੂਨਨਵਮਤ੍ਤਾ ਚ, ਭਾਣਵਾਰਾ ਪਮਾਣਤੋ।
> ਏਕਾਧਿਕਾ ਤਥਾਸੀਤਿ, ਉਦਾਨਸ੍ਸਾਨੁਸਨ੍ਧਿਯੋ॥
>
> ''ਏਕਵੀਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਤਞ੍ਚੇਵ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ।
> ਪਦਾਨੇਤਾਨੁਦਾਨਸ੍ਸ, ਗਣਿਤਾਨਿ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇ''॥

ਗਾਥਾਪਾਦਤੋ ਪਨ –

> ''ਅਟ੍ਠਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾਨਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੇਵ ਸਤਾਨਿ ਚ।

ਪਾਦਾਨੇਤਾਨੁਦਾਨਸ੍ਸ, ਤੇਵੀਸਤਿ ਚ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

‘‘ਅਕ੍ਖਰਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਟ੍ਠਿ ਸਤ੍ਤ ਸਤਾਨਿ ਚ।
ਤੀਣਿ ਦ੍ਵਾਸੀਤਿ ਚ ਤਥਾ, ਉਦਾਨਸ੍ਸ ਪਵੇਦਿਤਾ’’ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਸੁ ਵਗ੍ਗੇਸੁ **ਬੋਧਿਵਗ੍ਗੋ** ਆਦਿ, ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਠਮਂ **ਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤਂ**, ਤਸ੍ਸਾਪਿ **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਵੁਤ੍ਤਨਿਦਾਨਮਾਦਿ। ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੩੭) ਤਨ੍ਤਿਮਾਰੂਲ਼੍ਹਾ ਏਵ। ਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਿਦਾਨਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ ਸੋਪਿ ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਂ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਨਿਦਾਨਕਥਾ) ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧. ਬੋਧਿਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ **"ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਨਿਦਾਨਂ, ਤਤ੍ਥ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਪਦਂ। **ਮੇ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਨਾਮਪਦਾਨਿ। **ਉਰੁਵੇਲਾਯਂ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੀਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗਪਦਂ, **ਹਰਤੀ**ਤਿ ਆਖ੍ਯਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਦਵਿਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ **ਏਵਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਤਾਵ ਉਪਮੂਪਦੇਸਸਮ੍ਪਹਂਸਨਗਰਹਣਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਕਾਰ-ਨਿਦਸ੍ਸਨਾਵਧਾਰਣਪੁਚ੍ਛਾਇਦਮਤ੍ਥਪਰਿਮਾਣਾਦਿ ਅਨੇਕਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦੋ। ਤਥਾ ਹੇਸ ''ਏਵਂ ਜਾਤੇਨ ਮਚ੍ਚੇਨ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕੁਸਲਂ ਬਹੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੫੩) ਉਪਮਾਯਂ ਆਗਤੋ। ''ਏਵਂ ਤੇ ਅਭਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੨) ਉਪਦੇਸੇ। ''ਏਵਮੇਤਂ ਭਗਵਾ, ਏਵਮੇਤਂ ਸੁਗਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੬) ਸਮ੍ਪਹਂਸਨੇ। ''ਏਵਮੇਵਂ ਪਨਾਯਂ ਵਸਲੀ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮੁਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਸਮਣਕਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੭) ਗਰਹਣੇ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧) ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ। ''ਏਵਂ ਬ੍ਯਾ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੯੮) ਆਕਾਰੇ। ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਣਵਕ, ਯੇਨ ਸਮਣੋ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਸਮਣਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛ 'ਸੁਭੋ ਮਾਣਵੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਭਵਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ'ਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹਿ 'ਸਾਧੁ ਕਿਰ ਭਵਂ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯੇਨ ਸੁਭਸ੍ਸ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ, ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਤੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ'ਤਿ''ਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੫) ਨਿਦਸ੍ਸਨੇ। '''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਕਾਲਾਮਾ, ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਅਕੁਸਲਾ ਵਾ'ਤਿ? 'ਅਕੁਸਲਾ, ਭਨ੍ਤੇ'। 'ਸਾਵਜ੍ਜਾ ਵਾ ਅਨਵਜ੍ਜਾ ਵਾ'ਤਿ? 'ਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਭਨ੍ਤੇ'। 'ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਿਤਾ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੂਪ੍ਪਸਤ੍ਥਾ ਵਾ'ਤਿ? 'ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਿਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ'। 'ਸਮਤ੍ਤਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਵਾ? 'ਕਥਂ ਵੋ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ'ਤਿ? 'ਸਮਤ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀਤਿ'''ਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੬) ਅਵਧਾਰਣੇ। ''ਏਵਮੇਤੇ ਸੁਨ੍ਹਾਤਾ ਸੁਵਿਲਿਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ ਆਮੁਤ੍ਤਮਾਲਾਭਰਣਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੬) ਪੁਚ੍ਛਾਯਂ। ''ਏਵਂਗਤਾਨਿ ਪੁਥੁਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨਾਨਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੨), ਏਵਂਵਿਧੋ ਏਵਮਾਕਾਰੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਇਦਂਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ। ਗਤਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਪਕਾਰਪਰਿਯਾਯੋ, ਤਥਾ ਵਿਧਾਕਾਰਸਦ੍ਦਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਧਯੁਤ੍ਤਗਤਸਦ੍ਦੇ ਲੋਕਿਯਾ ਪਕਾਰਤ੍ਥੇ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਂ ਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤਂ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੮) ਪਰਿਮਾਣੇ।

ਨਨੁ ਚ ''ਏਵਂ ਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ ਨੋ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ, ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਏਵਂਸਦ੍ਦੇਨ ਪੁਚ੍ਛਨਾਕਾਰਪਰਿਮਾਣਾਕਾਰਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਕਾਰਤ੍ਥੋ ਏਵ ਏਵਂਸਦ੍ਦੋਤਿ। ਨ, ਵਿਸੇਸਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਆਕਾਰਮਤ੍ਤਵਾਚਕੋ ਹੇਤ੍ਥ ਏਵਂਸਦ੍ਦੋ ਆਕਾਰਤ੍ਥੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ''ਏਵਂ ਬ੍ਯਾ ਖੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਆਕਾਰਵਿਸੇਸਵਚਨੋ। ਆਕਾਰਵਿਸੇਸਵਾਚਿਨੋ ਚੇਤੇ ਏਵਂਸਦ੍ਦਾ ਪੁਚ੍ਛਨਾਕਾਰਪਰਿਮਾਣਾਕਾਰਾਨਂ ਵਾਚਕਤ੍ਤਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ''ਏਵਂ ਜਾਤੇਨ ਮਚ੍ਚੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਉਪਮਾਨਉਦਾਹਰਣਾਨਿ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ –

> ''ਯਥਾਪਿ ਪੁਪ੍ਫਰਾਸਿਮ੍ਹਾ, ਕਯਿਰਾ ਮਾਲਾਗੁਣੇ ਬਹੂ।
> ਏਵਂ ਜਾਤੇਨ ਮਚ੍ਚੇਨ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕੁਸਲਂ ਬਹੁ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਏਤ੍ਥ ਪੁਪ੍ਫਰਾਸਿਟ੍ਠਾਨੀਯਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਤੋ ਦਾਨਾਦਿਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁਸਮੁਦਾਯਤੋ ਸੋਭਾਸੁਗਨ੍ਧਤਾਦਿਗੁਣਵਿਸੇਸਯੋਗਤੋ ਮਾਲਾਗੁਣਸਦਿਸਿਯੋ ਬਹੁਕਾ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾ ਮਰਿਤਬ੍ਬਸਭਾਵਤਾਯ ਮਚ੍ਚੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਭੇਦਤਾਯ ਪੁਪ੍ਫਰਾਸਿ ਮਾਲਾਗੁਣਾ ਚ ਉਪਮਾ, ਤੇਸਂ ਉਪਮਾਨਾਕਾਰੋ ਯਥਾਸਦ੍ਦੇਨ

ਅਨਿਯਮਤੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪੁਨ ਏਵੰਸਦ੍ਦੋ ਨਿਯਮਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਪਨ ਉਪਮਾਕਾਰੋ ਨਿਯਮਿਯਮਾਨੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਉਪਮਾ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਉਪਮਾਯਂ ਆਗਤੋ''ਤਿ।

ਤਥਾ ''ਏਵੰ ਇਮਿਨਾ ਆਕਾਰੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਦਿਸਿਯਮਾਨਾਯ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਾਯ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯੋ ਤਤ੍ਥ ਉਪਦੇਸਾਕਾਰੋ, ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਉਪਦੇਸੋਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਏਵੰ ਤੇ ਅਭਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵੰ ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਪਦੇਸੇ''ਤਿ।

''ਏਵਮੇਤਂ ਭਗਵਾ, ਏਵਮੇਤਂ ਸੁਗਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਗਵਤਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਅਵਿਪਰੀਤਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਕਤਂ ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣਾਨਂ ਪਕਾਰੇਹਿ ਹਂਸਨਂ ਉਦਗ੍ਗਤਾਕਰਣਂ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਂ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਪਹਂਸਨਾਕਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

''ਏਵਮੇਵਂ ਪਨਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਰਹਣਾਕਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੋ ਚ ਗਰਹਣਾਕਾਰੋ ''ਵਸਲੀ''ਤਿਆਦਿਖੁਂਸਨਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋ ਇਧ ਏਵੰਸਦ੍ਦੇਨ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਉਪਮਾਕਾਰਾਦਯੋਪਿ ਉਪਮਾਦਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਪ੍ਫਰਾਸਿਆਦਿਸਦ੍ਦਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

''ਏਵਂ ਨੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਤੇਸਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਹਿਤਦੁਕ੍ਖਾਵਹਭਾਵੇਨ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਜਨਨਤ੍ਥਂ ਅਨੁਮਤਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ''ਨੋ ਵਾ ਕਥਂ ਵੋ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਕਤਾਯ ''ਏਵਂ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਦਾਕਾਰਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਏਵੰਸਦ੍ਦੇਨ ਆਵਿਕਤਂ। ਸੋ ਪਨ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰੋ ਨਿਯਮਿਯਮਾਨੋ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਏਵਂ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਅਵਧਾਰਣੇ''ਤਿ।

''ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹੀ''ਤਿ ਯਥਾਹਂ ਵਦਾਮਿ ਏਵਂ ਸਮਣਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਵਦੇਹੀਤਿ ਵਦਨਾਕਾਰੋ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਏਵੰਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਦਸ੍ਸੀਯਤੀਤਿ ''ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਵਮਾਕਾਰਵਿਸੇਸਵਾਚੀਨਮ੍ਪਿ ਏਤੇਸਂ ਏਵੰਸਦ੍ਦਾਨਂ ਉਪਮਾਦਿਵਿਸੇਸਤ੍ਥਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਉਪਮਾਦਿਅਤ੍ਥਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਾਧੁਕਂ ਸਵਨਮਨਸਿਕਾਰੇ ਨਿਯੋਜਿਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਸ੍ਸ ਪਟਿਜਾਨਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਏਵੰਸਦ੍ਦੋ ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੁਟ੍ਠੁ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਮਿਧ ਆਕਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਾਵਧਾਰਣੇਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਆਕਾਰਤ੍ਥੇਨ **ਏਵੰ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ – ਨਾਨਾਨਯਨਿਪੁਣਮਨੇਕਜ੍ਝਾਸਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਵਿਧਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾਪਟਿਵੇਧਗਮ੍ਭੀਰਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਕਸਕਭਾਸਾਨੁਰੂਪਤੋ ਸੋਤਪਥਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਕੋ ਸਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ, ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਪਨ ਸੋਤੁਕਾਮਤਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾਪਿ ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ, ਮਯਾਪਿ ਏਕੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸੁਤਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਏਕਤ੍ਤਨਾਨਤ੍ਤਅਬ੍ਯਾਪਾਰਏਵਂਧਮ੍ਮਤਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਨਨ੍ਦਿਯਾਵਤ੍ਤਤਿਪੁਕ੍ਖਲਸੀਹਵਿਕ੍ਕੀਲਿਤਦਿਸਾਲੋਚਨਅਙ੍ਕੁਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚ ਅਸ੍ਸਾਦਾਦਿਵਿਸਯਾਦਿਭੇਦੇਨ ਨਾਨਾਵਿਧਾ ਨਯਾ **ਨਾਨਾਨਯਾ**। ਨਯਾ ਵਾ ਪਾਲਿਗਤਿਯੋ, ਤਾ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਂਕਿਲੇਸਭਾਗਿਯਾਦਿਲੋਕਿਯਾਦਿਤਦੁਭਯਵੋਮਿਸ੍ਸਕਾਦਿਵਸੇਨ ਕੁਸਲਾਦਿਵਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾਦਿਵਸੇਨ, ਸਙ੍ਗਹਾਦਿਵਸੇਨ, ਸਮਯਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ, ਠਪਨਾਦਿਵਸੇਨ , ਕੁਸਲਮੂਲਾਦਿਵਸੇਨ, ਤਿਕਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਤਿ **ਨਾਨਾਨਯਾ,** ਤੇਹਿ ਨਿਪੁਣਂ ਸਣ੍ਹਂ ਸੁਖੁਮਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਨਯਨਿਪੁਣਂ।

ਆਸਯੋਵ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਸੋ ਚ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਭੇਦੇਨ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਤਾਦਿਭੇਦੇਨ ਚ ਅਨੇਕਵਿਧੋ। ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਾਦਿਕੋ ਏਵ ਵਾ ਅਨੇਕੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਅਨੇਕਜ੍ਝਾਸਯੋ। ਸੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਨੇਕਜ੍ਝਾਸਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ**।

ਸੀਲਾਦਿਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਬ੍ਬਿਭਾਵਨਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਙ੍ਕਾਸਨਪਕਾਸਨਵਿਵਰਣਵਿਭਜਨਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਛਹਿ ਅਤ੍ਥਪਦੇਹਿ ਅਕ੍ਖਰਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਕਾਰਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਛਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਦੇਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ**।

ਇਦ੍ਧਿਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨੀਭੇਦੇਨ ਤੇਸੁ ਚ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਵਿਸਯਾਦਿਭੇਦੇਨ ਵਿਵਿਧਂ ਬਹੁਵਿਧਂ ਵਾ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਵਿਧਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ**। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪਕ੍ਖਹਰਣਤੋ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਪਨਯਨਤੋ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਭਗਵਤੋ ਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਸਨ੍ਤਿ ਯੇ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਅਟ੍ਠਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਹਤਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਵੋਹਾਰੇਨ ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਧ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਗਤਾ ਚ ਕਿਲੇਸਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ, ਤੇਸਂ ਹਰਣਤੋ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਚੇਵ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਤੇਸਂ ਹਰਣਤੋ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ। ਤੇ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਹਰਣਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਕਾਸਨੇ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਚ ਇਦ੍ਧਿਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨੀਹਿ ਹਰਿਤਾ ਅਪਨੀਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਟੀਤਿ ਵਾ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਛਾਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਬੋਧੇਤਿ ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਪਵਿਟ੍ਠਮ੍ਹਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਆਗਞ੍ਛਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲਨਿ॰ ਪਾਰਾਯਨਵਗ੍ਗ, ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾ ੪) ਵਿਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਕਤਕਿਚ੍ਚੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਟਿਹਾਰਿਯਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਮਗ੍ਗੇਹਿ ਹਰਿਤੇਸੁ ਪਚ੍ਛਾ ਹਰਣਂ ਪਟਿਹਾਰਿਯਂ। ਇਦ੍ਧਿਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨਿਯੋ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨ ਕਤਕਿਚ੍ਚੇਨ ਸਤ੍ਤਹਿਤਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ, ਹਰਿਤੇਸੁ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਹਰਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਹਾਰਿਯਮੇਵ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ, ਪਟਿਹਾਰਿਯੇ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨੀਸਮੁਦਾਯੇ ਭਵਂ ਏਕੇਕਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਟਿਹਾਰਿਯਂ ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਮਗ੍ਗੋ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਹਰਣਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਤੋ ਤਤੋ ਵਾ ਆਗਤਨ੍ਤਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿਅਤ੍ਥਦੇਸਨਾ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰਾਭਿਸਮਯਸਙ੍ਖਾਤਾ ਹੇਤੁਹੇਤੁਫਲਤਦੁਭਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਾ ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾਪਟਿਵੇਧਾ ਗਮ੍ਭੀਰਾ, ਸਸਾਦੀਹਿ ਵਿਯ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਅਨੁਪਚਿਤਕੁਸਲਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਦੁਪ੍ਪਰਿਯੋਗਾਹਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ **ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾਪਟਿਵੇਧਗਮ੍ਭੀਰਂ**।

ਏਕੋ ਏਵ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਘੋਸੋ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਨਾਨਾਭਾਸਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਸਾਵਸੇਨ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਗਹਣੂਪਗੋ ਹੋਤਿ। ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੋਤਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਕਸਕਭਾਸਾਨੁਰੂਪਤੋ ਸੋਤਪਥਂ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇਨ ''ਨਾਹਂ ਸਯਮ੍ਭੂ, ਨ ਮਯਾ ਇਦਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ, ਮਯਾਪਿ ਏਵਂ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਕਲਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇਨ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਆਨਨ੍ਦੋ, ਗਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ, ਸਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ, ਧਿਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ, ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਆਨਨ੍ਦੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੯-੨੨੩) ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ, ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ, ਧਮ੍ਮਕੁਸਲੋ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੁਸਲੋ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਕੁਸਲੋ, ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਕੁਸਲੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੬੯) ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਚ ਪਸਤ੍ਥਭਾਵਾਨੁਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਾਰਣਬਲਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਤੁਕਾਮਤਂ ਜਨੇਤਿ। ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਵਾ ਅਨੂਨਮਨਧਿਕਂ, ਏਵਮੇਵ ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸੁਤਾਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਨ ਪਨ ਭਗਵਤਾ

ਦੇਸਿਤਾਕਾਰਤੋ। ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਨੁਭਾਵਾ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾ, ਸਾ ਨੇਵ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਵਾਯਮਤ੍ਥੋ। ਸੁਤਾਕਾਰਾਵਿਰੁਜ੍ਝਨਮੇਵ ਹਿ ਧਾਰਣਬਲਂ।

ਮੇਸਦ੍ਦੋ ਤੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ''ਗਾਥਾਭਿਗੀਤਂ ਮੇ ਅਭੋਜਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੪; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੧) ਮਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਾਧੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੮੮; ੫.੩੮੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੫੭) ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਵਥਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯) ਮਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਧ ਪਨ ''ਮਯਾ ਸੁਤਂ, ਮਮ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਯੋ ਪਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਤ੍ਤਨਤੋ ਤਿਵਿਧੋਪਿ **ਮੇ**ਸਦ੍ਦੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਾਦਿਵਿਸੇਸਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੇਵਾਯਂ ਅਤ੍ਥਭੇਦੋਤਿ ''ਮੇ-ਸਦ੍ਦੋ ਤੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਅਯਂ **ਸੁਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਉਪਸਗ੍ਗੋ ਅਨੁਪਸਗ੍ਗੋ ਚ ਗਮਨਵਿਸ੍ਸੁਤਕਿਲਿਨ੍ਨੁਪਚਿਤਾਨੁਯੋਗਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾਦਿਅਨੇਕਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਉਪਸਗ੍ਗੋ ਕਿਰਿਯਂ ਵਿਸੇਸੇਤਿ, ਜੋਤਕਭਾਵਤੋ ਪਨ ਸਤਿਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤਸਦ੍ਦੋ ਏਵ ਤਂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਦਤੀਤਿ ਅਨੁਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸੁਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੇ ਸਉਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਹਣਂ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ''ਸੇਨਾਯ ਪਸੁਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸੁਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ੧੧) ਵਿਸ੍ਸੁਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੬੫੭) ਕਿਲੇਸੇਨ ਕਿਲਿਨ੍ਨਾ ਕਿਲਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸੁਤਂ ਅਨਪ੍ਪਕ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੭.੧੨) ਉਪਚਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਯੇ ਝਾਨਪ੍ਪਸੁਤਾ ਧੀਰਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੧) ਝਾਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੧) ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸੁਤਧਰੋ ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੩੯) ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰਵਿਞ੍ਞਾਤਧਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਧ ਪਨਸ੍ਸ ''ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਉਪਧਾਰਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਉਪਧਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। ਮੇ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ ਮਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ''ਏਵਂ ਮਯਾ ਸੁਤਂ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਉਪਧਾਰਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਮਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ''ਏਵਂ ਮਮ ਸੁਤਂ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਉਪਧਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਏਵਮੇਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਪਦੇਸੁ ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਤਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇ ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ **ਏਵਂ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਜੋਤਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਾਦਿਸੋਤਦ੍ਵਾਰਿਕਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਨ੍ਤਰਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਵਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਮੇ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਹਿ ਵਾਕ੍ਯਾਨਿ ਏਵਕਾਰਤ੍ਥਸਹਿਤਾਨਿਯੇਵ ਅਵਧਾਰਣਫਲਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਵਨਭਾਵਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਅਨੂਨਾਨਧਿਕਾਵਿਪਰੀਤਗ੍ਗਹਣਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਸੁਤਂ ਸੁਤਮੇਵਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ ਤਥਾ ਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਸੁਤਂ ਅਨੂਨਗ੍ਗਹਣਂ ਅਨਧਿਕਗ੍ਗਹਣਂ ਅਵਿਪਰੀਤਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਤ੍ਥਾਪੋਹਨਵਸੇਨ ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਤੀਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਸੁਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਵਨਭਾਵਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਅਨੂਨਾਨਧਿਕਾਵਿਪਰੀਤਗ੍ਗਹਣਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ, ਨ ਮਯਾ ਇਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਨ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਾ ਉਪਲਦ੍ਧਂ। ਅਪਿ ਚ ਸੁਤਂਵ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵਾਤਿ। ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਵਂਸਦ੍ਦੇ ਅਯਮਤ੍ਥਯੋਜਨਾ, ਤਦਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੁਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਯਮਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਤਦਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੁਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਵਨਭਾਵਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਅਨੂਨਾਨਧਿਕਾਵਿਪਰੀਤਗ੍ਗਹਣਨਿਦਸ੍ਸਨਤਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤਿ ਸਵਨਹੇਤੁਸਵਨਵਿਸੇਸਵਸੇਨਪਿ ਸੁਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਕਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਤਥਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਯਾ ਨਾਨਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਹਣਤੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਵਤ੍ਤਿਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਂ ਆਕਾਰਤ੍ਥੋ ਏਵਂਸਦ੍ਦੋਤਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ। **ਮੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਸਨਂ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਕਾਸਨਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ

ਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਯਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ – ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਯਾ ਕਰਣਭੂਤਾਯ ਮਯਾ ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਕਤਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਕਤਂ, ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਤੋਤਿ।

ਤਥਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਸਨਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ ਏਵਂਸਦ੍ਦੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂਸਦ੍ਦੇਨ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਾਮਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਮੇ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਪ੍ਪਕਾਸਨਂ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸਨਂ। ਸੁਤਸਦ੍ਦੇਨ ਹਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾ ਸਵਨਵਿਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਬਨ੍ਧਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਵੋਹਾਰੋ, ਨ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਵੋਹਾਰਰਹਿਤੇ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਬਨ੍ਧੇ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਂ ਮਯਾ ਏਵਂ ਸੁਤਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਨਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਹਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਆਕਾਰਤ੍ਥੋ ਏਵ ਏਵਂਸਦ੍ਦੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਅਯਮਾਕਾਰਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਂ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। **ਮੇ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸਯਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਸੋਤਬ੍ਬੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਕਤ੍ਤੁਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇਨ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਕਤ੍ਤੁ ਵਿਸਯੇ ਗਹਣਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਵਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਸੁਤਾਨਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਗਹਿਤਾਕਾਰਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਅਵਧਾਰਣਸ੍ਸ ਵਾ ਪਕਾਸਨਸਭਾਵੇਨ ਏਵਂਸਦ੍ਦੇਨ ਤਦਾਕਾਰਾਦਿਧਾਰਣਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਵੋਹਾਰੁਪਾਦਾਨਧਮ੍ਮਬ੍ਯਾਪਾਰਭਾਵਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਕਿਚ੍ਚਂਨਾਮ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤੀਤਿ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਵਾਦਿਨੋਪਿ ਹਿ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰਪੇਕ੍ਖਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। **ਮੇ**ਤਿ ਉਭਯਕਿਚ੍ਚਯੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਮੇ**ਤਿ ਹਿ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਸਤ੍ਤਵਿਸੇਸਵਿਸਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਮੋਦਹਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ – ਮਯਾ ਸਵਨਕਿਚ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮਙ੍ਗਿਨਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਸਵਨਕਿਚ੍ਚਵੋਹਾਰੇਨ ਸੁਤਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਚ **ਮੇ**ਤਿ ਚ ਸਚ੍ਚਿਕਟ੍ਠਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਹਿ ਸਦ੍ਦਾਧਿਗਮਨੀਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮੁਖੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਨਞ੍ਚ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਦੀਸੁ ਛਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਸੁ ਅਵਰੋਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਮਾਯਾਮਰੀਚਿਆਦਯੋ ਵਿਯ ਅਭੂਤਤ੍ਥੋ ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਦੀਹਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਵਿਯ ਅਨੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੋਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਰੂਪਸਦ੍ਦਾਦਿਕੋ ਰੁਪ੍ਪਨਾਨੁਭਵਨਾਦਿਕੋ ਚ ਪਰਮਤ੍ਥਸਭਾਵੋ ਸਚ੍ਚਿਕਟ੍ਠਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਏਵਨ੍ਤਿ ਚ ਮੇਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਆਕਾਰਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਅਪਰਮਤ੍ਥਸਭਾਵੋ ਸਚ੍ਚਿਕਟ੍ਠਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਮਾਨੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਂ ਏਵਨ੍ਤਿ ਵਾ ਮੇਤਿ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸਂ ਲਭੇਥ? **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਯਞ੍ਹਿ ਤਂ ਏਤ੍ਥ ਸੋਤੇਨ ਉਪਲਦ੍ਧਂ, ਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਤਪਥਮਾਗਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪਾਦਾਯ ਤੇਸਂ ਉਪਧਾਰਿਤਾਕਾਰਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਨਵਸੇਨ। **ਮੇ**ਤਿ ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਖਨ੍ਧੇ ਕਰਣਾਦਿਵਿਸੇਸਵਿਸਿਟ੍ਠੇ ਉਪਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਉਪਾਦਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਉਪਨਿਧਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਉਪਨਿਧਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਸਭਾਵਰਹਿਤੇ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋਪਿ ਸੁਤਵੋਹਾਰੋ ਦੁਤਿਯਂ ਤਤਿਯਨ੍ਤਿਆਦਿਕੋ ਵਿਯ ਪਠਮਾਦੀਨਿ, ਦਿਟ੍ਠਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤੇ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਉਪਨਿਧਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਅਸੁਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਹਿ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤੋਯਮਤ੍ਥੋਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿਵਚਨੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸੁਤਸ੍ਸ ਪਕਾਰਵਿਸੇਸਾ ਏਵਨ੍ਤਿ ਇਧ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਪਚ੍ਚਾਮਟ੍ਠਾ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੋਹੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪਟਿਵੇਧਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਵਸੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਤਿ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿਵਚਨੇਨ ਸੁਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੋਸਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਸੁਤਾਕਾਰਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਸ੍ਸਿਯਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਸੁਤਂ ਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਸੋ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਮਯਾ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। ਇਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੋਹੇਨ ਪਞ੍ਞਾਸਿਦ੍ਧਿ, ਸਮ੍ਮੋਹਾਭਾਵੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਵਾ ਸਵਨਕਾਲਸਮ੍ਭੂਤਾਯ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਕਾਲਪਞ੍ਞਾਸਿਦ੍ਧਿ, ਤਥਾ ਅਸਮ੍ਮੋਸੇਨ ਸਤਿਸਿਦ੍ਧਿ। ਤਤ੍ਥ

ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਸਤਿਯਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਵਧਾਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾ। ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਞ੍ਹਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ ਆਕਾਰੋ ਨਾਤਿਗਮ੍ਭੀਰੋ, ਯਥਾਸੁਤੰ ਧਾਰਣਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਅਧਿਕੋ, ਪਞ੍ਞਾ ਤਤ੍ਥ ਗੁਣੀਭੂਤਾ ਹੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਤਿਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਵੇਧਸਮਤ੍ਥਤਾ। ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਹਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ ਆਕਾਰੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਅਧਿਕੋ, ਸਤਿ ਤਤ੍ਥ ਗੁਣੀਭੂਤਾਯੇਵਾਤਿ ਸਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਦੁਭਯਸਮਤ੍ਥਤਾਯੋਗੇਨ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕੋਸਸ੍ਸ ਅਨੁਪਾਲਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੰ ਦੀਪੇਤਿ, ਤੇਨ ਚ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਨੰ ਆਕਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਾਵਧਾਰਣਤ੍ਥਾਨੰ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਨੰ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪ੍ਪਟਿਵੇਧਜੋਤਕਾਨੰ ਅਵਿਪਰੀਤਸਿਦ੍ਧਿ ਧਮ੍ਮਵਿਸਯਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪ੍ਪਟਿਵੇਧੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੰ ਦੀਪੇਤਿ, ''ਪਠਮਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਥ ਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਪਕਰਣਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਵਨੰ ਸਮਾਧਾਨਮਨ੍ਤਰੇਨ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਵਨਾਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ''ਨ ਮਯਾ ਸੁਤੰ, ਪੁਨ ਭਣਥਾ''ਤਿ ਭਣਤਿ। ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧਿੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਕਤਪੁਞ੍ਞਤੰ ਸਾਧੇਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਕਤਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਤਦਭਾਵਤੋ। ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਞ੍ਚ ਸਾਧੇਤਿ ਅਸ੍ਸੁਤਵਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ ਚ ਤਦਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਸੋਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨ ਚ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ ਅਨੁਪਨਿਸ੍ਸਯਮਾਨਸ੍ਸ ਸਵਨੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ''ਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਨਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਹਣੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪ੍ਪਭੇਦਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਸਕਲਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਓਗਾਹਨੇਨ ਨਿਰਵਸੇਸੰ ਪਰਹਿਤਪਾਰਿਪੂਰੀਕਰਣਭੂਤੋ ਏਵੰ ਭਦ੍ਦਕੋ ਆਕਾਰੋ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਕਤਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਦ੍ਦਕੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਨੋ ਦੀਪੇਤਿ, **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਵਨਯੋਗੇਨ ਪੁਰਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ। ਨ ਹਿ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪੇ ਦੇਸੇ ਵਸਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ ਚ ਸਵਨੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਇਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਆਸਯਸੁਦ੍ਧਿ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਮਾ ਪਣਿਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਕਤਪੁਞ੍ਞੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਸਯੋ ਹੋਤਿ ਤਦਸੁਦ੍ਧਿਹੇਤੂਨੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਦੂਰੀਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਮ੍ਮਾ ਪਣਿਹਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਸੇਯ੍ਯਸੋ ਨੰ ਤਤੋ ਕਰੇ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੪੩) ''ਕਤਪੁਞ੍ਞੋਸਿ ਤ੍ਵੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਧਾਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜ, ਖਿਪ੍ਪੰ ਹੋਹਿਸਿ ਅਨਾਸਵੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦੭) ਚ। ਪੁਰਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਪਯੋਗਸੁਦ੍ਧਿ। ਪਤਿਰੂਪਦੇਸਵਾਸੇਨ ਹਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਚ ਸਾਧੂਨੰ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪ੍ਪਯੋਗੋ ਹੋਤਿ। ਤਾਯ ਚ ਆਸਯਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਧਿਗਮਬ੍ਯਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਿ, ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਸੰਕਿਲੇਸਾਨੰ ਵਿਸੋਧਿਤਤ੍ਤਾ ਪਯੋਗਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਆਗਮਬ੍ਯਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਿ। ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗੋ ਹਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਭਾਵਤੋ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯੰ ਵਿਸਾਰਦੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਪਯੋਗਾਸਯਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਆਗਮਾਧਿਗਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੰ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਦਯਤੋ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਵਿਯ ਚ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਰਹਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਭਵਿਤੁਨ੍ਤਿ ਠਾਨੇ ਨਿਦਾਨੰ ਠਪੇਨ੍ਤੋ **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪ੍ਪਟਿਵੇਧਦੀਪਕੇਨ ਵਚਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਪਟਿਭਾਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਵੰਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸੋਤਬ੍ਬਭੇਦਪ੍ਪਟਿਵੇਧਦੀਪਕੇਨ ਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਦੀਪਕਵਚਨੰ ਭਾਸਮਾਨੋ ''ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਮਯਾ ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ''ਇਧ ਸੀਲੰ ਕਥਿਤੰ, ਇਧ ਸਮਾਧਿ, ਇਧ ਪਞ੍ਞਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਨਸਾ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਸਹਿਤਾਯ ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਭੂਤਾਯ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ''ਇਤਿ ਰੂਪੰ, ਏਤ੍ਤਕੰ ਰੂਪ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਸਵਨਯੋਗਦੀਪਕਵਚਨੰ ਭਾਸਮਾਨੋ ''ਬਹੂ ਮਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸੁਤਾ ਧਾਤਾ ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾ''ਤਿ

ਦੀਪੇਤਿ। ਸੋਤਾਵਧਾਨਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਹਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਵਨਧਾਰਣਪਰਿਚਯਾ। ਤਦੁਭਯੇਨਪਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਭਾਵੇਨ, ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਸਵਨੇ ਆਦਰਂ ਜਨੇਤਿ। ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਰਿਪੁਣ੍ਣਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਆਦਰੇਨ ਅਸ੍ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਮਹਤਾ ਹਿਤਾ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਦਰਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮੋ ਸੋਤਬ੍ਬੋ।

“ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ”ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸਕਲੇਨ ਵਚਨੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਦਹਨ੍ਤੋ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਭੂਮਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਸਾਵਕਤ੍ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਤਥਾ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ‘‘ਕੇਵਲਂ ਸੁਤਮੇਵੇਤਂ ਮਯਾ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਮੋਚੇਤਿ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਅਪਦਿਸਤਿ, ਜਿਨਵਚਨਂ ਅਪ੍ਪੇਤਿ, ਧਮ੍ਮਨੇਤ੍ਤਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ।

ਅਪਿਚ ‘‘ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਭਾਵਂ ਅਪ੍ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸਵਨਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ ‘‘ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮਿਦਂ ਮਯਾ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਵਿਸਾਰਦਸ੍ਸ ਦਸਬਲਧਰਸ੍ਸ ਆਸਭਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਾਯਿਨੋ ਸੀਹਨਾਦਨਾਦਿਨੋ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾਧਿਪਤਿਨੋ ਧਮ੍ਮਦੀਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਰਣਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਰਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਪਦੇ ਵਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ ਵਾ ਕਙ੍ਖਾ ਵਾ ਵਿਮਤਿ ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਂ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਦਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

‘‘ਵਿਨਾਸਯਤਿ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਂ, ਸਦ੍ਧਂ ਵਡ੍ਢੇਤਿ ਸਾਸਨੇ।
ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਮਿਚ੍ਚੇਵਂ, ਵਦਂ ਗੋਤਮਸਾਵਕੋ’’ਤਿ॥

ਏਕਨ੍ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ **ਏਕ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਞ੍ਞਸੇਟ੍ਠਾਸਹਾਯਸਙ੍ਖ੍ਯਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਯਂ ‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥੇਕੇ ਅਭਿਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭; ਉਦਾ॰ ੫੫) ਅਞ੍ਞੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਚੇਤਸੋ ਏਕੋਦਿਭਾਵ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੮) ਸੇਟ੍ਠੇ। ‘‘ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੪੫; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੦੫) ਅਸਹਾਯੇ। ‘‘ਏਕੋਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਖਣੋ ਚ ਸਮਯੋ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੯) ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯਂ, ਇਧਾਪਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯਮੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਏਕਨ੍ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਦ੍ਦੇਸੋ’’ਤਿ।

ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਏਕਂ ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਯਮਿਤਪਰਿਦੀਪਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮਯ**ਸਦ੍ਦੋ –

‘‘ਸਮਵਾਯੇ ਖਣੇ ਕਾਲੇ, ਸਮੂਹੇ ਹੇਤੁਦਿਟ੍ਠਿਸੁ।
ਪਟਿਲਾਭੇ ਪਹਾਨੇ ਚ, ਪਟਿਵੇਧੇ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ’’॥

ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ‘‘ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸ੍ਵੇਪਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਮ ਕਾਲਞ੍ਚ ਸਮਯਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੭) ਸਮਵਾਯੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਯੁਤ੍ਤਕਾਲਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਸਾਮਗ੍ਗਿਞ੍ਚ ਲਭਿਤ੍ਵਾਤਿ ਹਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । ‘‘ਏਕੋਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਖਣੋ ਚ ਸਮਯੋ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੯) ਖਣੋ, ਓਕਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾਗਤੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਕੋ ਹਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤ੍ਤਾ, ਖਣੋ ਏਵ ਚ ਸਮਯੋ, ਯੋ ਖਣੋਤਿ ਚ ਸਮਯੋਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਏਕੋ ਯੇਵਾਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਉਣ੍ਹਸਮਯੋ ਪਰਿਲ਼ਾਹਸਮਯੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੩੫੮) ਕਾਲੋ। ‘‘ਮਹਾਸਮਯੋ ਪਵਨਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩੨) ਸਮੂਹੋ। ਮਹਾਸਮਯੋਤਿ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦੇਵਤਾਨਞ੍ਚ ਮਹਾਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਮਯੋਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ, ਭਗਵਾ ਖੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ, ਭਗਵਾਪਿ ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ ‘ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਨ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ’ਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਸਮਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੩੫) ਹੇਤੁ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਇਧ ਸਮਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਸਮਯਪ੍ਪਵਾਦਕੇ

ਤਿਨ੍ਦੁਕਾਚੀਰੇ ਏਕਸਾਲਕੇ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਆਰਾਮੇ ਪਟਿਵਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੬੦) ਦਿਟ੍ਠਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਮਯੰ ਪਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੋ ''ਸਮਯਪ੍ਪਵਾਦਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

> ''ਦਿਟ੍ਠੇ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਯੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਯੋ ਚਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ।
> ਅਤ੍ਥਾਭਿਸਮਯਾ ਧੀਰੋ, ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੯) –

ਆਦੀਸੁ ਪਟਿਲਾਭੋ। ਅਤ੍ਥਾਭਿਸਮਯਾਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਮ੍ਮਾ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ ਅਨ੍ਤਮਕਾਸਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮) ਪਹਾਨੰ। ਅਧਿਕਰਣੰ ਸਮਯੰ ਵੂਪਸਮਨੰ ਅਪਗਮੋਤਿ ਅਭਿਸਮਯੋ ਪਹਾਨੰ। ''ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੋ ਸਙ੍ਖਤਟ੍ਠੋ ਸਨ੍ਤਾਪਟ੍ਠੋ ਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠੋ ਅਭਿਸਮਯਟ੍ਠੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੮) ਪਟਿਵੇਧੋ । ਪਟਿਵੇਧੋਤਿ ਹਿ ਅਭਿਸਮੇਤਬ੍ਬਤੋ ਅਭਿਸਮਯੋ, ਅਭਿਸਮਯੋਵ ਅਤ੍ਥੋ ਅਭਿਸਮਯਟ੍ਠੋਤਿ ਪੀਲ਼ਨਾਦੀਨਿ ਅਭਿਸਮੇਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਏਕੀਭਾਵੰ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਅਭਿਸਮਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭੂਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਅਭਿਸਮਯਟ੍ਠੋਤਿ ਤਾਨੇਵ ਤਥਾ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੀਲ਼ਨੰ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਤੰਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਹਿੰਸਨੰ ਅਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਾਕਰਣੰ। ਸਨ੍ਤਾਪੋ ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਨੰ ਪਰਿਦਹਨੰ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣਸਨ੍ਨਿਜ੍ਝੰ ਸਮੇਤਿ ਸਮਵੇਤੀਤਿ ਸਮਵਾਯੋ ਸਮਯੋ। ਸਮੇਤਿ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਤਦਾਧਾਰਪੁਗ੍ਗਲੇਹੀਤਿ ਖਣੋ ਸਮਯੋ। ਸਮੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤੇਨ ਵਾ ਸੰਗਚ੍ਛਤਿ ਸਤ੍ਤੋ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮੋ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਦੀਹਿ ਸਹਜਾਤਾਦੀਹਿ ਵਾਤਿ ਕਾਲੋ ਸਮਯੋ। ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਭੂਤੋਪਿ ਹਿ ਕਾਲੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਕਰਣੰ ਕਰਣੰ ਵਿਯ ਚ ਕਪ੍ਪਨਾਮਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੇਨਾਨੁਰੂਪੇਨ ਵੋਹਰੀਯਤੀਤਿ। ਸਮੰ, ਸਹ ਵਾ ਅਵਯਵਾਨੰ ਅਯਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿ ਅਵਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਸਮੂਹੋ ਸਮਯੋ ਯਥਾ ਸਮੁਦਾਯੋਤਿ। ਅਵਯਵਸਹਾਵਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਹਿ ਸਮੂਹੋ। ਅਵਸੇਸਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਸਮਾਗਮੇ ਸਤਿ ਏਤਿ ਫਲਮੇਤਸ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਮਯੋ ਹੇਤੁ ਯਥਾ ਸਮੁਦਯੋਤਿ। ਸਮੇਤਿ ਸੰਯੋਜਨਭਾਵਤੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਏਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਦਲ਼੍ਹਗ੍ਗਹਣਭਾਵਤੋ ਵਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਅਯਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਯਥਾਭਿਨਿਵੇਸੰ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸਮਯੋ ਦਿਟ੍ਠਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਸੰਯੋਜਨੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਬਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ। ਸਮਿਤਿ ਸਙ੍ਗਤਿ ਸਮੋਧਾਨਨ੍ਤਿ ਸਮਯੋ ਪਟਿਲਾਭੋ। ਸਮਯਨੰ ਉਪਸਮਯਨੰ ਅਪਗਮੋਤਿ ਸਮਯੋ ਪਹਾਨੰ। ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਭਾਵਤੋ ਪਨ ਅਧਿਕੋ ਸਮਯੋਤਿ ਅਭਿਸਮਯੋ ਯਥਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋਤਿ। ਅਭਿਮੁਖੰ ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਏਤਬ੍ਬੋ ਅਭਿਸਮੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਭਿਸਮਯੋ, ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵੋ। ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਏਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਭਿਸਮਯੋ, ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਯਥਾਭੂਤਸਭਾਵਾਵਬੋਧੋ। ਏਵੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਸਮਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸਮਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੇ ਅਭਿਸਮਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਗਹਣੇ ਕਾਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਧ ਪਨਸ੍ਸ ਕਾਲੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਮਵਾਯਾਦੀਨੰ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਦੇਸਦੇਸਕਪਰਿਸਾ ਵਿਯ ਹਿ ਦੇਸਨਾਯ ਨਿਦਾਨਭਾਵੇ ਕਾਲੋ ਏਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਮਯੋਤਿ ਕਾਲੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੰਵਚ੍ਛਰਉਤੁਮਾਸਦ੍ਧਮਾਸਰਤ੍ਤਿਦਿਵਸਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਾਯਨ੍ਹਪਠਮਯਾਮ-ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਮੁਹੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਕਾਲਭੇਦਭੂਤੇਸੁ ਸਮਯੇਸੁ ਏਕੰ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਨਿਯਮਿਤਵਸੇਨੇਵ ਕਾਲੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਨ ਉਤੁਸੰਵਚ੍ਛਰਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਚੇ? ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਤੇਸੁ ਸੰਵਚ੍ਛਰਾਦੀਸੁ ਸਮਯੇਸੁ ਯੰ ਯੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਯਸ੍ਮਿੰ ਯਸ੍ਮਿੰ ਸੰਵਚ੍ਛਰੇ ਉਤੁਮ੍ਹਿ ਮਾਸੇ ਪਕ੍ਖੇ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਦਿਵਸਭਾਗੇ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੁਵਿਦਿਤੰ ਸੁਵਵਤ੍ਥਾਪਿਤੰ ਪਞ੍ਞਾਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ''ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ ਅਸੁਕਸੰਵਚ੍ਛਰੇ ਅਸੁਕਉਤੁਮ੍ਹਿ ਅਸੁਕਮਾਸੇ ਅਸੁਕਪਕ੍ਖੇ ਅਸੁਕਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਅਸੁਕਦਿਵਸਭਾਗੇ ਵਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਧਾਰੇਤੁੰ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁੰ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਤੁੰ ਵਾ, ਬਹੁ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕੇਨੇਵ ਪਦੇਨ ਤਮਤ੍ਥੰ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ''ਏਕੰ ਸਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਯੇ ਵਾ ਇਮੇ ਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਸਮਯੋ ਜਾਤਿਸਮਯੋ ਸੰਵੇਗਸਮਯੋ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਸਮਯੋ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਸਮਯੋ ਮਾਰਵਿਜਯਸਮਯੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਸਮਯੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਸਮਯੋ ਦੇਸਨਾਸਮਯੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮਯੋਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਭਗਵਤੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ

ਅਤਿਵਿਯ ਪਕਾਸਾ ਅਨੇਕਕਾਲਪ੍ਪਭੇਦਾ ਏਵ ਸਮਯਾ, ਤੇਸੁ ਸਮਯੇਸੁ ਦੇਸਨਾਸਮਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਏਕਂ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯੋ ਵਾਯਂ ਞਾਣਕਰੁਣਾਕਿਚ੍ਚਸਮਯੇਸੁ ਕਰੁਣਾਕਿਚ੍ਚਸਮਯੋ, ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਰਹਿਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮਯੇਸੁ ਪਰਹਿਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮਯੋ, ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਕਰਣੀਯਦ੍ਵਯਸਮਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮਕਥਾਸਮਯੋ, ਦੇਸਨਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮਯੇਸੁ ਦੇਸਨਾਸਮਯੋ, ਤੇਸੁ ਸਮਯੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸਮਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਏਕਂ ਸਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯਥਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਕਾਮਾਵਚਰਂ ਕੁਸਲਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧) ਚ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਸੁ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੦੦) ਚ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਵਿਨਯੇ ਚ ''ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧) ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ''ਏਕਂ ਸਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ? ਤਤ੍ਥ ਤਥਾ, ਇਧ ਚ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਆਧਾਰਵਿਸਯਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਧਿਕਰਣਤ੍ਥੋ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕਿਰਿਯਨ੍ਤਰਲਕ੍ਖਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਭਾਵੇਨਭਾਵਲਕ੍ਖਣਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ। ਅਧਿਕਰਣਞ੍ਹਿ ਕਾਲਤ੍ਥੋ ਸਮੂਹਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮਯੋ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਫਸ੍ਸਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਤਥਾ ਕਾਲੋ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਆਧਾਰਭਾਵੇਨ ਪਞ੍ਞਾਤੋ ਤਙ੍ਖਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਤੋ ਚ ਅਭਾਵਤੋ ਯਥਾ ''ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਜਾਤੋ ਸਾਯਨ੍ਹੇ ਜਾਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਸਮੂਹੋਤਿਪਿ ਅਵਯਵਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਕਪ੍ਪਨਾਮਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੇਨ ਰੂਪੇਨ ਅਵਯਵਾਨਂ ਆਧਾਰਭਾਵੇਨ ਪਞ੍ਞਾਪੀਯਤਿ, ਯਥਾ ''ਰੁਕ੍ਖੇ ਸਾਖਾ, ਯਵੋ ਯਵਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਪੁਞ੍ਜੇ ਚ ਕਾਮਾਵਚਰਂ ਕੁਸਲਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਪੁਞ੍ਜੇ ਚ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਖਣਸਮਵਾਯਹੇਤੁਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸਮਯਸ੍ਸ ਭਾਵੇਨ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਫਸ੍ਸਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵੋ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ''ਗਾਵੀਸੁ ਦੁਯ੍ਹਮਾਨਾਸੁ ਗਤੋ, ਦੁਦ੍ਧਾਸੁ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਵੀਨਂ ਦੋਹਨਕਿਰਿਯਾਯ ਗਮਨਕਿਰਿਯਾ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਇਧਾਪਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ਪਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਵਿਰਹਾਭਾਵਤੋ ਸਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨੋ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮਯਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਕਿਰਿਯਾਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕਿਰਿਯਾ ਫਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਭਵਨਕਿਰਿਯਾ ਚ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ। ਤਥਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਵਮੇ ਖਣੇ ਯਸ੍ਮਿਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਦਿਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਵਾ ਸਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਂ ਕੁਸਲਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਖਣੇ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਚ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਨਤ੍ਥਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ।

ਵਿਨਯੇ ਚ ''ਅਨ੍ਨੇਨ ਵਸਤਿ, ਅਜ੍ਝੇਨੇਨ ਵਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ, ''ਫਰਸੁਨਾ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਕੁਦਾਲੇਨ ਖਣਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਕਰਣਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮਯੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਆਦੀਹਿਪਿ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਓਤਿਣ੍ਣਵਤ੍ਥੁਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਓਤਿਣ੍ਣਸਮਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਾਲਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੁਂ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਨਤ੍ਥਂ ਵਿਨਯੇ ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ।

ਇਧ ਪਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਏਵਂਜਾਤਿਕੇ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਸਹ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਹੇਤੁਨਾ ਇਦਂ ਉਦਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਤਂ ਸਮਯਂ ਅਰਿਯਵਿਹਾਰਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਭਗਵਾ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਾਸਂ ਅਜ੍ਝੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥਜੋਤਨਤ੍ਥਂ ਇਧ ਉਪਯੋਗਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

> ''ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਥਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਭੁਮ੍ਮੇਨ ਕਰਣੇਨ ਚ।
> ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਉਪਯੋਗੇਨ ਸੋ ਇਧਾ''ਤਿ॥

ਪੋਰਾਣਾ ਪਨ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ – ‘‘ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਏਕਂ ਸਮਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਭਿਲਾਪਮਤ੍ਤਭੇਦੋ ਏਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਏਕਂ ਸਮਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਭਗਵਾਤਿ ਗਰੁ। ਗਰੁਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇ ‘‘ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਯ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਗਰੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪੋਰਾਣੇਹਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਭਗਵਾਤਿ ਵਚਨਂ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਭਗਵਾਤਿ ਵਚਨਮੁਤ੍ਤਮਂ।
ਗਰੁ ਗਾਰਵਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ, ਭਗਵਾ ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਸੇਟ੍ਠਵਾਚਕਵਚਨਂ ਸੇਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸੇਟ੍ਠਗੁਣਸਹਚਰਣਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵਚਨਂ, ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਗਵਾਤਿ ਵਚਨਂ ਸੇਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ ਵਚਨੀਯੋ ਯੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਗਵਾਤਿ ਵਚਨਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਗਾਰਵਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਗਰੁਭਾਵਯੁਤ੍ਤੋ ਗਰੁਗੁਣਯੋਗਤੋ ਵਿਸੇਸਗਰੁਕਰਣਾਰਹਤਾਯ ਵਾ ਗਾਰਵਯੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮਗਰੁਗਾਰਵਾਧਿਵਚਨਂ ਭਗਵਾਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚ –

‘‘ਭਗੀ ਭਜੀ ਭਾਗੀ ਵਿਭਤ੍ਤਵਾ ਇਤਿ,
ਅਕਾਸਿ ਭਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਗਰੂਤਿ ਭਾਗਯਵਾ।
ਬਹੂਹਿ ਞਾਯੇਹਿ ਸੁਭਾਵਿਤਤ੍ਤਨੋ,
ਭਵਨ੍ਤਗੋ ਸੋ ਭਗਵਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ (ਮਹਾਨਿ॰ ੮੪) ਆਗਤਨਯੇਨ –

‘‘ਭਾਗਯਵਾ ਭਗ੍ਗਵਾ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਭਗੇਹਿ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਵਾ।
ਭਤ੍ਤਵਾ ਵਨ੍ਤਗਮਨੋ, ਭਵੇਸੁ ਭਗਵਾ ਤਤੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਚ ਵਸੇਨ ਭਗਵਾਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਪਨਾਯਂ ਅਤ੍ਥੋ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੪੨) ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਵਰਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਪਿਚ ਭਾਗੇ ਵਨਿ, ਭਗੇ ਵਾ ਵਮੀਤਿ ਭਗਵਾ। ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਦਾਨਸੀਲਾਦਿਪਾਰਮਿਧਮ੍ਮੇ ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਾਦਿਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਵਨਿ ਭਜਿ ਸੇਵਿ ਬਹੁਲਮਕਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ। ਅਥ ਵਾ ਤੇਯੇਵ ‘‘ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇਸੁ ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵਨਿ ਅਭਿਪਤ੍ਥਯੀਤਿ ਭਗਵਾ। ਅਥ ਵਾ ਭਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਯਸਞ੍ਚ ਵਮਿ ਉਗ੍ਗਿਰਿ ਖੇਲਪਿਣ੍ਡਂ ਵਿਯ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਛਡ੍ਡਯੀਤਿ ਭਗਵਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਥਾਗਤੋ ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਿਰਿਂ ਦੇਵਲੋਕਾਧਿਪਚ੍ਚਸਦਿਸਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪਿਸ੍ਸਰਿਯਂ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਯਸਂ ਤਿਣਾਯਪਿ ਅਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਪਹਾਯ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਸਿਰਿਆਦਿਕੇ ਭਗੇ ਵਮੀਤਿ ਭਗਵਾ। ਅਥ ਵਾ ਭਾਨਿ ਨਾਮ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਸਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਭਗਾ। ਸਿਨੇਰੁਯੁਗਨ੍ਧਰਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਹਿਮਵਨ੍ਤਾਦਿਭਾਜਨਲੋਕਵਿਸੇਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਸੋਭਾ ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਿਭਾਵਤੋ, ਤੇਪਿ ਭਗੇ ਵਮਿ, ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਿਸਤ੍ਤਾਵਾਸਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਜਹੀਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗੇ ਵਮੀਤਿ ਭਗਵਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਭਗਵਾਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚੇਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਯਥਾਸੁਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਵਨਵਸੇਨ ਭਾਸਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਸਰੀਰਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ‘‘ਨਯਿਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਤ੍ਥੁਕਂ ਪਾਵਚਨਂ, ਅਯਂ ਵੋ ਸਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਅਦਸ੍ਸਨੇਨ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਂ ਜਨਂ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਵਿਨਯੋ ਚ ਦੇਸਿਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਵੋ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਸਤ੍ਥਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੬; ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੧.੧)। **ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਰੂਪਕਾਯਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਾਧੇਤਿ, ਤੇਨ ‘‘ਏਵਂਵਿਧਸ੍ਸ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦੇਸੇਤਾ ਦਸਬਲਧਰੋ ਵਜਿਰਸਙ੍ਘਾਤਸਮਾਨਕਾਯੋ ਸੋਪਿ ਭਗਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਕੇਨਞ੍ਞੇਨ ਜੀਵਿਤੇ ਆਸਾ ਜਨੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਜੀਵਿਤਮਦਮਤ੍ਤਂ ਜਨਂ ਸਂਵੇਜੇਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਚਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਤਿ।

ਏਵਨ੍ਤਿ ਚ ਭਣਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ, ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਸਕਲਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਵਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਵਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ, ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਭਗਵਤਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੇਨ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੇਨ ਸੁਤਭਾਵਦੀਪਨਤੋ ‘‘ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਮਯਾਵ ਸੁਤਂ, ਨ ਅਨੁਸ੍ਸੁਤਿਕਂ, ਨ ਪਰਮ੍ਪਰਾਭਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਚਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੀਪਨਤੋ। **ਏਕਂ ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ ਭਗਵਤੋ ਉਰੁਵੇਲਾਯਂ ਵਿਹਰਣਸਮਯਭਾਵੇਨ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਭਾਵਦੀਪਨਤੋ। ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਪਰਮਾ ਹਿ ਕਾਲਸਮ੍ਪਦਾ। **ਭਗਵਾ**ਤਿ ਦੇਸਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮਗਰੁਭਾਵਦੀਪਨਤੋ।

ਉਰੁਵੇਲਾਯਨ੍ਤਿ ਮਹਾਵੇਲਾਯਂ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਵਾਲੁਕਾਰਾਸਿਮ੍ਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਉਰੂਤਿ ਵਾਲੁਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਵੇਲਾਤਿ ਮਰਿਯਾਦਾ। ਵੇਲਾਤਿਕ੍ਕਮਨਹੇਤੁ ਆਭਤਾ ਉਰੁ ਉਰੁਵੇਲਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਤਾਪਸਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ ‘‘ਕਾਯਕਮ੍ਮਵਚੀਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਕਟਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਅਪਾਕਟਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਪੁਟੇਨ ਵਾਲੁਕਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਆਕਿਰਤੁ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯੋ ਤਾਦਿਸਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਪੁਟੇਨ ਵਾਲੁਕਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਆਕਿਰਤਿ। ਏਵਂ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਮਹਾਵਾਲੁਕਾਰਾਸਿ ਜਾਤੋ, ਤਤੋ ਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਜਨਤਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨਮਕਾਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਉਰੁਵੇਲਾਯਨ੍ਤਿ ਮਹਾਵੇਲਾਯਂ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਵਾਲੁਕਾਰਾਸਿਮ੍ਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ’’ਤਿ।

ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥਦਿਬ੍ਬਬ੍ਰਹ੍ਮਅਰਿਯਵਿਹਾਰੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਵਿਹਾਰਸਮਙ੍ਗਿਤਾਪਰਿਦੀਪਨਂ। ਇਧ ਪਨ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਗਮਨਸਯਨਪ੍ਪਭੇਦੇਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਆਸਨਸਙ੍ਖਾਤਇਰਿਯਾਪਥਸਮਾਯੋਗਪਰਿਦੀਪਨਂ ਅਰਿਯਵਿਹਾਰਸਮਙ੍ਗਿਤਾਪਰਿਦੀਪਨਞ੍ਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਂ ਇਰਿਯਾਪਥਬਾਧਨਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਪਤਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਹਰਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਵਿਧਂ ਹਿਤਂ ਹਰਤਿ ਉਪਹਰਤਿ ਉਪਨੇਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਵਿਵਿਧਂ ਹਰਤੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਨਜ੍ਜਾਤਿ ਨਦਤਿ ਸਨ੍ਦਤੀਤਿ ਨਦੀ, ਤਸ੍ਸਾ ਨਜ੍ਜਾ, ਨਦਿਯਾ ਨਿਨ੍ਨਗਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯਾ**ਤਿ ਨੇਲਂ ਜਲਮਸ੍ਸਾਤਿ ‘‘ਨੇਲਞ੍ਜਲਾਯਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਲਕਾਰਸ੍ਸ ਰਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਦ੍ਦਮਸੇਵਾਲਪਣਕਾਦਿਦੋਸਰਹਿਤਸਲਿਲਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ‘‘ਨੀਲਜਲਾਯਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਨਾਮਮੇਵ ਵਾ ਏਤਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਯਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੧) ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਬੋਧੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਪਪ੍ਪੋਤਿ ਬੋਧਿਂ ਵਰਭੂਰਿਮੇਧਸੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੧੭) ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਬੋਧਿਂ ਭਗਵਾ ਏਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੋਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਲਭਿ। ਅਥ ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਬੁਜ੍ਝੀਤਿ ਭਗਵਾ ਬੋਧਿ, ਤੇਨ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੇਨ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ

ਸੋ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੋਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਿ, ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ। **ਮੂਲੇ**ਤਿ ਸਮੀਪੇ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਮੂਲਸਦ੍ਦੋ ''ਮੂਲਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰੇਯ੍ਯ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਸੀਰਨਾਲ਼ਮਤ੍ਤਾਨਿਪੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੯੫) ਮੂਲਮੂਲੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਲੋਭੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੫) ਅਸਾਧਾਰਣਹੇਤੁਮ੍ਹਿ। ''ਯਾਵਤਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਕਾਲੇ ਛਾਯਾ ਫਰਤਿ, ਨਿਵਾਤੇ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮੀਪੇ। ਇਧਾਪਿ ਸਮੀਪੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲੇ ਸਮੀਪੇਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਪਠਮਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਬਪਠਮਂਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੇਨ ਉਦਾਨਦੇਸਨਾਯ ਨਿਦਾਨਂ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਕਾਲਦੇਸਦੇਸਕਾਪਦੇਸਾ ਸਹ ਵਿਸੇਸੇਨ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ ''ਕਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ ਨਿਦਾਨਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਨੁ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਵਚਨਸ੍ਸੇਵ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਦੇਸਨਾਯ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਅਸਮ੍ਮੋਸਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਭਾਵਸਮ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ। ਕਾਲਦੇਸਦੇਸਕਵਤ੍ਥੁਆਦੀਹਿ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ ਹਿ ਦੇਸਨਾ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਹੋਤਿ ਅਸਮ੍ਮੋਸਾ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਾ ਚ ਦੇਸਕਾਲਕਤ੍ਤੁਹੇਤੁਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਉਪਨਿਬਦ੍ਧੋ ਵਿਯ ਵੋਹਾਰਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੇਨ ''ਪਠਮਂ, ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਉਦਾਨਂ ਕਤ੍ਥ ਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੇਸਾਦੀਸੁ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਕਤਾਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੇਨ ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਦਾਨਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨਂ ਭਾਸਿਤਨ੍ਤਿ।

ਅਪਿਚ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ਨਿਦਾਨਵਚਨਂ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਪੁਬ੍ਬਰਚਨਾਨੁਮਾਨਾਗਮਤਕ੍ਕਾਭਾਵਤੋ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿ। ਨ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਰਚਨਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਚਾਰਤਾਯ ਏਕਪ੍ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਤਥਾ ਆਚਰਿਯਮੁਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮਮਚ੍ਛਰਿਯਸਾਸਨਸਾਵਕਾਨੁਰਾਗਾਭਾਵਤੋ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿ। ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਆਚਰਿਯਮੁਟ੍ਠਿਆਦੀਨਂ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਰਾਨੁਗ੍ਗਹਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਦੇਸਕਦੋਸਭੂਤਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦੂਸਕਾਨਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਨਂ ਅਭਾਵਸਂਸੂਚਕੇਹਿ ਞਾਣਸਮ੍ਪਦਾਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾਭਿਬ੍ਯਞ੍ਜਕੇਹਿ ਚ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਵਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵੇਹਿ ਪੁਰਿਮਵੇਸਾਰਜ੍ਜਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿ, ਤਤੋ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮੋਹਾਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਵੇਸਾਰਜ੍ਜਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧੀਤਿ ਭਗਵਤੋ ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਸਮਨ੍ਨਾਗਮੋ ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਰਹਿਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਨਿਦਾਨਵਚਨੇਨ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਪਰਿਸਾਯ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਪ੍ਪਟਿਭਾਨੇਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਦੀਪਨਤੋ। ਇਧ ਪਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦਨਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਮਨਸਿਕਾਰਪਕਾਸਨੇਨਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ਨਿਦਾਨਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾ ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ਨਿਦਾਨਵਚਨਂ। ਞਾਣਕਰੁਣਾਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਬ੍ਬਕਿਰਿਯਸ੍ਸ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾ ਵਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਰੇਸਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤਸਬ੍ਬਕਿਰਿਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਯਥਾਪਵਤ੍ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਯਥਾਰਹਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਸਾਸਨਟ੍ਠੇਨ ਸਾਸਨਂ, ਨ ਕਬ੍ਬਰਚਨਾ। ਤਯਿਦਂ ਸਤ੍ਥੁ ਚਰਿਤਂ ਕਾਲਦੇਸਦੇਸਕਪਰਿਸਾਪਦੇਸਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਦਾਨਵਚਨੇਨ ਯਥਾਰਹਂ ਪਕਾਸੀਯਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦਨਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਮਨਸਿਕਾਰੇਨਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ਨਿਦਾਨਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਪਿਚ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਪਮਾਣਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਮਾਣਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਨਿਦਾਨਵਚਨਂ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਪਮਾਣਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਭਗਵਾਤਿ ਹਿ ਇਮਿਨਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਦਿਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਮਲਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਦੋਸਪ੍ਪਹਾਨਦੀਪਨੇਨ , ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮਭਾਵਦੀਪਨੇਨ ਚ

ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਞਾਣਕਰੁਣਾਦਿਗੁਣਵਿਸੇਸਯੋਗਪਰਿਦੀਪਨੇਨ, ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਨਿਦਾਨਵਚਨਪ੍ਪਯੋਜਨਸ੍ਸ ਮੁਖਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਂ।

ਤਂ ਪਨੇਤਂ ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ''ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ''ਤਿ ਪਦਂ, ਤਾਵ ਇਮਸ੍ਸ ਉਦਾਨਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਂ ਯਥਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ, ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਭਾਸਿਤਵਚਨਂ।

ਨਨੁ ਚ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਇਦਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਭਗਵਤੋ ਏਵ ਵਚਨਂ ਭਵਿਤੁਂ ਅਰਹਤਿ, ਨ ਹਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਯਥਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਮਨਸਾਕਾਸਿ, ਤਥੇਵ ਨਂ ਬੋਧਨੇਯ੍ਯਜਨਧਵਾਨਂ ਬੋਧਨਤ੍ਥਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਦੇਸਿਤਸ੍ਸ ਚ ਵਚਨਾਨਂ ਦੇਸਿਤਾਕਾਰਸ੍ਸ ਅਨੁਕਰਣਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਉਦਾਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਾ ਮਹਾਥੇਰਾ ਨਿਦਾਨਂ ਸਙ੍ਗਾਯਿਂਸੂਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾਨਮੇਵ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਇਤੋ ਪਰੇਸੁਪਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਅਨੇਕਸਤਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਭੇਦਾਨਿਪਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਂਕਿਲੇਸਭਾਗਿਯਾਦਿਪਟ੍ਠਾਨਨਯੇਨ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਤਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਾਦਿਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਭਾਵਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਗ੍ਗਭੇਦੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਸਨ੍ਧਿਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਂਸਗ੍ਗੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨਿਰਵਸੇਸੋ ਪਟ੍ਠਾਨਨਯੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਵਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸੇਸਨਿਕ੍ਖੇਪਾਨਂ ਮੂਲਨਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਨਿਕ੍ਖਿਪਨਂ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਕ੍ਖਿਪੀਯਤੀਤਿ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਸੁਤ੍ਤਂ ਏਵ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਸੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਕਾਰਣਭੂਤੋਤਿ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ। ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵਸੋ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੋ, ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋ। ਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਯ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ। ਅਥ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪੀਯਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਏਤੇਨਾਤਿ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਾਦਿ ਏਵ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ। ਪਰੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋ। ਪੁਚ੍ਛੀਯਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾ, ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਚ੍ਛਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨਂ ਵਚਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਂ, ਤਦੇਵ ਨਿਕ੍ਖੇਪਸਦ੍ਦਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਰੇਸਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਾਦਿਕਾਰਣਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਭਾਵੋ ਯੁਤ੍ਤੋ ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿਠਪਨਤ੍ਥਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਦੇਸਨਤ੍ਤਾ, ਪਰਜ੍ਝਾਸਯਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕਾਨਂ ਪਨ ਪਰੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਪੁਚ੍ਛਾਨਂ ਦੇਸਨਾਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਨਂ ਕਥਮਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਵਰੋਧੋ, ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪੁਬ੍ਬਕਾਨਂ ਵਾ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੋਧੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਨਂ ਕਥਂ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੇ ਅਨਵਰੋਧੋਤਿ? ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਮੇਤਂ। ਪਰੇਸਞ੍ਹਿ ਅਭਿਨੀਹਾਰਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਦਿਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾਕਾਰਣੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ

ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣਆਮਿਸੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਦੇਸਨਾਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪਰੇਸੰ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵਿਨਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯਮੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤੋ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਦੇਸਿਤੋ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋਤਿ ਪਾਕਟੋਯਮਟ੍ਠੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤੰ, ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸੁਤ੍ਤੰ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤੰ, ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸੰ ਉਦਾਨਾਨੰ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਹੁਹੁਙ੍ਕਸੁਤ੍ਤੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕਸੁਤ੍ਤੰ, ਬਾਹਿਯਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸੰ ਉਦਾਨਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਰਾਜਸੁਤ੍ਤੰ, ਸਕ੍ਕਾਰਸੁਤ੍ਤੰ, ਉਚ੍ਛਾਦਨਸੁਤ੍ਤੰ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸੁਤ੍ਤੰ, ਸਿਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤੰ, ਗੋਪਾਲਸੁਤ੍ਤੰ, ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਸੁਤ੍ਤੰ , ਮਾਤੁਸੁਤ੍ਤੰ, ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਸੁਤ੍ਤੰ, ਉਦਪਾਨਸੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਗਤੁਪ੍ਪਾਦਸੁਤ੍ਤੰ, ਮੋਨੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤੰ, ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਸੁਤ੍ਤੰ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਦਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਏਤੇਸੰ ਉਦਾਨਾਨੰ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤੰ, ਪਿਯਸੁਤ੍ਤੰ, ਨਾਗਸਮਾਲਸੁਤ੍ਤੰ, ਵਿਸਾਖਾਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮੇਸੰ ਉਦਾਨਾਨੰ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋ ਚ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਸੇਸਾਨੰ ਏਕਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਸੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਏਵਮੇਤੇਸੰ ਉਦਾਨਾਨੰ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਕ੍ਖੇਪਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਾਨਿ ਉਦਾਨਾਨਿ ਭਗਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਭਾਸਿਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਤੇਹਿ ਯਥਾਭਾਸਿਤਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾਨਿ ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾਨਿ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਕਥਿਤਾਨਿ। ਯਾਨਿ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਭਾਸਿਤਾਨਿ, ਤਾਨਿਪਿ ਅਪਰਭਾਗੇ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਪੁਨ ਭਾਸਿਤਾਨਿ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਤਾਨਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਏਕਜ੍ਝੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਵਾਚੇਨ੍ਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਉਦਾਨਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਗਹੰ ਆਰੋਪੇਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾਤਿਆਦੀਸੁ **ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾ**ਤਿ ਚ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨੰ, **ਖੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਸਮਯੇ? ਯੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਨਜ੍ਜਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰੇ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ। **ਸਤ੍ਤਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਅਹਾਨਿ ਸਤ੍ਤਾਹੰ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਯੋਗਤ੍ਥੇ ਏਤੰ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤੰ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰਤਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਾਹਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਯੋਗਵਸੇਨ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਸਾਖਾਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਅਨਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇਯੇਵ ਸੂਰਿਯੇ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕਵਰੇ ਵਜਿਰਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਕਿਮ੍ਪਿ ਅਨੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਆਭੁਜਿਤੇਨ ਏਕੇਨੇਵ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸੰਵੇਦੀਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦਿਯਮਾਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ। ਤਾਸੁ ਯੰ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾਦੀਹਿ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਗੁਣਙ੍ਗੇਹਿ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਦੀਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਙ੍ਗੇਹਿ ਚ ਯਾਵ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਪਰਿਹਾਨਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਤੰਤੰਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨੰ ਪਹਾਨੰ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ ? ਦਾਨੇਨ ਮਚ੍ਛਰਿਯਲੋਭਾਦਿਤੋ, ਸੀਲੇਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਤੋ, ਨਾਮਰੂਪਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਤੋ, ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੇਨ ਅਹੇਤੁਵਿਸਮਹੇਤੁਦਿਟ੍ਠੀਹਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਪਰਭਾਗੇਨ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੇਨ ਕਥੰਕਥੀਭਾਵਤੋ, ਕਲਾਪਸਮ੍ਮਸਨੇਨ ''ਅਹੰ ਮਮਾ''ਤਿ ਗਾਹਤੋ, ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਅਮਗ੍ਗੇ ਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞਾਯ, ਉਦਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਵਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਭਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਭਯੇ ਅਭਯਸਞ੍ਞਾਯ, ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਸ੍ਸਾਦਸਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨੇਨ ਅਭਿਰਤਿਸਞ੍ਞਾਯ, ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਮ੍ਯਤਾਞਾਣੇਨ ਅਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਮ੍ਯਤਾਯ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਞਾਣੇਨ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਾਯ, ਅਨੁਲੋਮੇਨ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ ਪਟਿਲੋਮਭਾਵਤੋ, ਗੋਤ੍ਰਭੁਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨੰ, ਅਯੰ **ਤਦਙ੍ਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ। ਯੰ ਪਨ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਭੇਦੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਯਾਵਸ੍ਸ ਅਪਰਿਹਾਨਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦੀਨੰ ਨੀਵਰਣਾਨਞ੍ਚੇਵ, ਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮਾਨੰ, ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਿਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨੰ, ਅਯੰ **ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ। ਯੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਨੰ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਤੰਤੰਮਗ੍ਗਵਤੋ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਯਥਾਰਹੰ ''ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੨੭੭; ਵਿਭ॰ ੬੨੮) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਪਕ੍ਖਿਯਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਗਣਸ੍ਸ ਪੁਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨੰ, ਅਯੰ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੁਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ। ਯੰ ਪਨ ਫਲਕ੍ਖਣੇ

ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ, ਅਯਂ **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਅਯਂ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਮੁਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ। ਇਧ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾ ਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦਿਯਮਾਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਚ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਤਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਜਾਤਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸੁਖਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ। ‘‘ਯਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਨ੍ਤੇ ਸੁਖੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੮੮) ਵਚਨਤੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਖਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਂ ‘‘ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਪਨ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਖਮਿਚ੍ਚੇਵ ਭਾਸਿਤਾ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੩੨)। ਭਗਵਾ ਹਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਂ ਅਰਹਤ੍ਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਇਤਰਂ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਤੇਸਂ ਵੂਪਸਮੋ ਸੁਖੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਥਾ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮੋ ਸੁਖੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਸਕਲਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮਭਾਵਤੋ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਏਵ ਇਧ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਯਿਦਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਮਗ੍ਗਵੀਥਿਯਂ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇਤਿ ਫਲਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਭਾਗੇਨ ਦੁਵਿਧਂ ਹੋਤਿ। ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਪਾਕਭੂਤਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਤੀਣਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਫਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਵਿਪਾਕਤ੍ਤਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਕੁਸਲਾਨਂ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਜਵਨਵਾਰੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਯਦਾ ਦ੍ਵੇ ਅਨੁਲੋਮਾਨਿ, ਤਦਾ ਤਤਿਯਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਤੀਣਿ ਫਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਤੀਣਿ ਅਨੁਲੋਮਾਨਿ, ਤਦਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁ, ਪਞ੍ਚਮਂ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਦ੍ਵੇ ਫਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਪਞ੍ਚਮਂ ਅਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਛਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪੇਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੮੧੧) ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਮਗ੍ਗਵੀਥਿਯਂ ਫਲਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਫਲਂ ਪਨ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ, ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਞ੍ਚ ਏਤੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਕੁਸਲਾਨਂ ਵਿਪਾਕਭੂਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾ ਅਪ੍ਪਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਕੇ ਤਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕੇ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ? ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਅਰਿਯਾ ਉਪਰਿਮਂ, ਉਪਰਿਮਾਪਿ ਅਰਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਂ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਨ੍ਤਰਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਭਾਵਤੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਫਲਂ ਤੇ ਤੇ ਅਰਿਯਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਭਾਵਤੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਅਕਾਰਣਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਲੋਕਿਯਸਮਾਧਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਕਿਂ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਚਿਨ੍ਤਾਯ? ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯਂ ‘‘ਕਤਮਾ ਦਸ ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੭), ਕਤਮੇ ਦਸ ਗੋਤ੍ਰਭੁਧਮ੍ਮਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੬੦) ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਹਾਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਰਿਯਾ ਯਥਾਸਕਂ ਫਲਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ? ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਤ੍ਥਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਰਾਜਾਨੋ ਰਜ੍ਜਸੁਖਂ, ਦੇਵਤਾ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਰਿਯਾ ‘‘ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਕਥਞ੍ਚਸ੍ਸਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ, ਕਥਂ ਠਾਨਂ, ਕਥਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ? ਦ੍ਵੀਹਿ ਤਾਵ ਆਕਾਰੇਹਿ ਅਸ੍ਸਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਮਨਸਿਕਾਰਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਚ ਮਨਸਿਕਾਰਾ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਦ੍ਵੇ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਯ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਅਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਯ ਚ ਧਾਤੁਯਾ ਮਨਸਿਕਾਰੋ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੫੮)।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਕ੍ਕਮੋ – ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤ੍ਥਿਕੇਨ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇਨ ਰਹੋਗਤੇਨ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨੇਨ ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਪਸ੍ਸਨਸ੍ਸੇਵ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਗੋਤ੍ਰਭੁਞਾਣਾਨਨ੍ਤਰਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਨਿਰੋਧੇ ਚਿਤ੍ਤਮਪ੍ਪੇਤਿ, ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਨਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਚ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸਾਪਿ ਫਲਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਮਗ੍ਗੋ। ਯੇ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਹੋਤਿ, ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਚ ਅਨਾਗਾਮੀ''ਤਿ। ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਰਹਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਰਹਾ ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਚ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਭਿਨਿਵੇਸਂ ਯਥਾਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸਾਪਿ ਫਲਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਮਗ੍ਗੋ। ਫਲਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਚੇ ਅਨੇਨ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਗਤੋ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਜ੍ਝਾਨਿਕੋ, ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਜ੍ਝਾਨਿਕਮੇਵਾਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਗੋਤ੍ਰਭੁਞਾਣਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣਪੁਰੇਚਾਰਿਕਂ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਫਲਞਾਣਾਨਂ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਤੋ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾਯੇਵ ਹਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਕਤਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ? ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੯੫)। ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਸ੍ਸ ਉਭਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤਾ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਪਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤੋ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤ੍ਤਾ ਅਵੁਟ੍ਠਾਨਸਭਾਵਾਨਂ ਫਲਞਾਣਾਨਂ ਪੁਰੇਚਾਰਿਕਞਾਣਸ੍ਸ ਕਦਾਚਿਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤਾ ਉਭਯਤ੍ਥ ਅਨੁਲੋਮਞਾਣਾਨਂ ਅਤੁਲ੍ਯਾਕਾਰਤੋ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਵੀਥਿਯਞ੍ਹਿ ਅਨੁਲੋਮਞਾਣਾਨਿ ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬਾਨਂ ਥੂਲਥੂਲਾਨਂ ਲੋਭਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਸਾਤਿਸਯਂ ਪਦਾਲਨੇਨ ਲੋਕਿਯਞਾਣੇਨ ਉਕ੍ਕਂਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨੁਕੂਲਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵੀਥਿਯਂ ਪਨ ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਰੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਨਿ ਕੇਵਲਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਸਮਙ੍ਗਿਭਾਵਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਮਤ੍ਤਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਤੇਸਂ ਕੁਤੋਚਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਭਵੋ, ਯਤੋ ਤੇਸਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਞਾਣਂ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸਿਯਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਲਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਾਨੁਪੁਬ੍ਬਾਯ ਫਲਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਸਮਤ੍ਥਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

> ''ਤਯੋ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਯ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤਿਯਾ, ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਯ ਚ ਧਾਤੁਯਾ ਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੫੮) –

ਵਚਨਤੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਕਾਲੇ ਵੁਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਹਿਸ੍ਸਾ ਯਾਵ ਸੋ ਕਾਲੋ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਹੋਤਿ।

> ''ਦ੍ਵੇ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਯ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ, ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਯ ਚ ਧਾਤੁਯਾ ਅਮਨਸਿਕਾਰੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੫੮) –

ਵਚਨਤੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ। ਕਾਮਞ੍ਚ ਨ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵੇਤਾਨਿ ਏਕਤੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਸੇਨ ਪਨੇਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਮਨਸਿਕਰਣੇਨ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਯਿਦਂ ਏਵਮਿਧ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਭੂਤਂ –

> ''ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਦਰਥਂ, ਅਮਤਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸੁਭਂ।
> ਵਨ੍ਤਲੋਕਾਮਿਸਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਮੁਤ੍ਤਮਂ''॥

ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਾਤਾਤਿਸਾਤੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ‘‘ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸੰਵੇਦੀਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦਿਯਮਾਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ।

ਅਥਾਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ। ਤੇਸੁ ਅਧਿਕਾਰਤ੍ਥੇਨ **ਅਥਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸੰਵੇਦਨਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਅਧਿਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕੋ ਪਨੇਸੋਤਿ? ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਮਨਸਿਕਾਰੋ। **ਅਥਾ**ਤਿ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤੇਨ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨਾ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਮੇਵ ਅਤ੍ਥੰ ਜੋਤੇਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ। **ਅਚ੍ਚਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਪਗਮੇਨ। **ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿਤੋ। ਇਧ ਪਨ ਠਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਕੇਚਿ ਤਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਿੰਸੁ। ਮਯੰ ਪਨ ਤਾਨਿ ਖਨ੍ਧਕਪਾਠੇਨ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਉਦਾਨਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਵਿਰੋਧਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਪਰਤੋ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। **ਰਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਵਯਵਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। **ਪਠਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਯੋਗਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਪਠਮੰ ਯਾਮੰ ਤੇਨੇਵ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮੰ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਕਥਮਿਦੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੇਨ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ‘‘ਤਸ੍ਮਾਤਿਹਾਨਨ੍ਦ, ਏਸੇਵ ਹੇਤੁ, ਏਤੰ ਨਿਦਾਨੰ, ਏਸ ਸਮੁਦਯੋ, ਏਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ, ਯਦਿਦੰ ਜਾਤਿ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ, ਯਦਿਦੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੦੫ ਆਦਯੋ) ਏਵੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ ਹੇਤੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਪਚ੍ਚਯਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਟਿਮੁਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਰਣਸਮਵਾਯੰ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਹਿਤੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੰ ਪਚ੍ਚਯਾਰਹਤੰ ਪਚ੍ਚਯੰ ਪਟਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ ਵਿਨਾ ਤੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ । ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦਪਦਟ੍ਠਾਨਵਚਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਫਲਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯੁਤ੍ਤੋ ਹੇਤੁ, ਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਥ ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਤੁੰ ਅਰਹਨ੍ਤਿ ਨੰ ਪਣ੍ਡਿਤਾਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚੋ, ਸਮ੍ਮਾ ਸਯਮੇਵ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਪਟਿਚ੍ਚੋ ਚ ਸੋ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਚਾਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਨੁਲੋਮਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੋ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਕਰਣਤੋ ਅਨੁਲੋਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਨੁਲੋਮਤੋ ਅਨੁਲੋਮੋ, ਤੰ ਅਨੁਲੋਮੰ। **ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਾਕਾਸੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਮਨਸਿ ਅਕਾਸਿ। ਯੋ ਯੋ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮੋ ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਯਥਾ ਯਥਾ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਾਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਵਿਪਰੀਤੰ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਕਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾਨੁਲੋਮੰ ਮਨਸਾਕਾਸਿ, ਤੰ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਇਦੰ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ, ਅਨੇਨ ਪਕਾਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਇਦੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਇਦੰ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕੰ ਫਲੰ ਹੋਤਿ। **ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦੰ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕੰ ਫਲੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ ਇਦੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਇਦੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨੰ ਨਿਰੋਧੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨੰ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਚ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਚਨੇਨ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਪਚ੍ਚਯਲਕ੍ਖਣੇ ਨਿਯਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ – ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਏਵ, ਨਾਸਤਿ। ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਏਵ, ਨਾਨੁਪ੍ਪਾਦਾ। ਅਨਿਰੋਧਾ ਏਵ, ਨ ਨਿਰੋਧਾਤਿ। ਤੇਨੇਤੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਅਨ੍ਤੋਗਧਨਿਯਮੰ ਇਧ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨੰ ਵਿਰਾਗਾਧਿਗਮੇਨ ਆਯਤਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ – ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤ੍ਵੇਵ

ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ’’ਤਿਆਦਿ। ਨਿਰੋਧਨਿਰੋਧੀ ਚ ਉਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੀਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਇਦੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ’’ਤਿ।

ਤੇਨੇਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ – ਅਨਿਰੋਧੋ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਨਾਮ, ਸੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਇਦੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਹਿ ਲਕ੍ਖਣੰ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰੇਨ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਪਰੇਨ ਪੁਰਿਮੰ ਵਿਸੇਸਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਧਰਮਾਨਤੰਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਖੋ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧਭਾਵਞ੍ਚਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਇਦੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਇਦੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ’’ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾਪਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੰ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤ੍ਵੇਵ ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਰੋਧੋ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋਪਿ ਨਿਰੋਧੋ ਏਵਾਤਿ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵਵਿਰੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਅਨਿਰੋਧੋਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਅਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦੰ ਵਿਸੇਸੇਤਿ। ਤਤੋ ਨ ਇਧ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਮਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਅਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਚਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋਤਿ। ਏਵਮੇਤੰ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਵਚਨੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਸੇਸਨਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਸਾਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਕੋ ਪਨਾਯੰ ਅਨਿਰੋਧੋ ਨਾਮ, ਯੋ ‘‘ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ, ਉਪ੍ਪਾਦੋ’’ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ? ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਾਵੋ ਚ, ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਫਲਾਰਹਤਾਪਹਾਨੇਹਿ ਫਲਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾਰਹਤਾ ਚ। ਯੇ ਹਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਤੇਸੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਭਾਵੋ ਚ। ਯੇ ਪਨ ਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਯਾਨਿ ਤੇਸੁ ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਅਖੀਣਾਸਵਾਨੰ ਤੇਸੰ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤਾ ਚ। ਅਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਾਨੁਸਯਤਾਯ ਹਿ ਸਸੰਯੋਜਨਾ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਤਥਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ –

> ‘‘ਯਾਯ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਨਿਵੁਤਸ੍ਸ ਬਾਲਸ੍ਸ ਯਾਯ ਚ ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਯੰ ਕਾਯੋ ਸਮੁਦਾਗਤੋ, ਸਾ ਚੇਵ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਬਾਲਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ, ਸਾ ਚ ਤਣ੍ਹਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਾਲੋ ਅਚਰਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਾਲੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਕਾਯੂਪਗੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਕਾਯੂਪਗੋ ਸਮਾਨੋ ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਜਰਾਮਰਣੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੯)।

ਖੀਣਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ, ਤਣ੍ਹੁਪਾਦਾਨਾਨੰ ਅਭਾਵਤੋ ਉਪਾਦਾਨਭਵਾਨੰ ਅਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦੋ ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ –

> ‘‘ਛਨ੍ਨੰ ਤ੍ਵੇਵ, ਫਗ੍ਗੁਣ, ਫਸ੍ਸਾਯਤਨਾਨੰ ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ ਫਸ੍ਸਨਿਰੋਧੋ, ਫਸ੍ਸਨਿਰੋਧਾ ਵੇਦਨਾਨਿਰੋਧੋ’’ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨)।

ਨ ਹਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਯਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਸਲ਼ਾਯਤਨਾਦੀਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਨਤ੍ਥਿਤਾ ਨਿਰੋਧਸਦ੍ਦਵਚਨੀਯਤਾ ਖੀਣਸੰਯੋਜਨਤਾਤਿ ਨਿਰੋਧੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਪਿਚ ਚਿਰਕਤਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਫਲਤਾਯ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਹਾਰਤਾਯ ਚ ਫਲਾਰਹੰ ਸਨ੍ਤੰ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਫਲੰ , ਨਾਪਿ ਪਹੀਨਾਹਾਰਨ੍ਤਿ। ਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਫਲਾਰਹਭਾਵੋ ਅਨਿਰੋਧੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧਭਾਵੇਨੇਵ ਹਿ ਯੇਨ ਵਿਨਾ ਫਲੰ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਅਤੀਤਨ੍ਤਿਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤੋਯੇਵ ਚ ਅਵੁਸਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤੰ ਅਨਾਪਨ੍ਨੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਾਦੋ ਕਾਲਭੇਦੰ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਾਯ ਏਵ ਇਮਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਵਸੇਸਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪਗੇਵ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਯਾ ਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਅਭਿਮੁਖਤਾ, ਸਾ ਇਮਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਤੋ ਫਲੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਤਦਵਤ੍ਥੰ ਕਾਰਣੰ ਫਲਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਨਭਾਵੇਨ ਉਟ੍ਠਿਤੰ ਉਪ੍ਪਤਿਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਤਦਵਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਤਦਵਤ੍ਥਤਾ ਉਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾਮਤ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਬ੍ਯਾਪਾਰਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਪ੍ਪਾਦਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਂ ਅਸਬ੍ਬਕਾਲਭਾਵਿਤਂ ਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਅਭਿਮੁਖਤਞ੍ਚ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਅਨਿਚ੍ਚਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਸਤਿ, ਨਾਸਤਿ, ਉਪ੍ਪਾਦਾ, ਨ ਨਿਰੋਧਾ''ਤਿ ਪਨ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇਹਿ ਭੁਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨੇਹਿ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਨਿਦਾਨਸਮੁਦਯਜਾਤਿਪਭਵਭਾਵਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਤਾ ਚੇਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੇ ਯਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਤਦਵਿਨਾਭਾਵਿਫਲਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਯਥਾ ''ਅਧਨਾਨਂ ਧਨੇ ਅਨਨੁਪ੍ਪਦੀਯਮਾਨੇ ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਅਗਮਾਸੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੯੧) ਚ ''ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੇਸੁ ਸਸ੍ਸੇਸੁ ਸੁਭਿਕ੍ਖਂ ਜਾਯਤੀ''ਤਿ ਚ। ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਸ੍ਸਾਪਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਤਾ ਫਲਸ੍ਸ ਪਭਵੇ ਪਕਤਿਯਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਯਥਾ ''ਕਲਲਾ ਹੋਤਿ ਅਬ੍ਬੁਦਂ, ਅਬ੍ਬੁਦਾ ਜਾਯਤੀ ਪੇਸੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੫) ਚ ''ਹਿਮਵਤਾ ਗਙ੍ਗਾ ਪਭਵਨ੍ਤਿ, ਸਿਙ੍ਗਤੋ ਸਰੋ ਜਾਯਤੀ''ਤਿ ਚ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਭਾਵੇ ਚ ਤਦਵਿਨਾਭਾਵੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਭਾਵੋ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਯੋ ਪਭਵਨ੍ਤਿ ਪਕਰਿਯਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਤੇ ਤੇਸਂ ਪਭਵੇ ਪਕਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾ''ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਨਿਦ੍ਦੇਸਾ ਕਤਾਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤ੍ਥ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਇਦਂ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ''ਤਿਆਦਿਕੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਚ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧਤਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਉਪ੍ਪਾਦਞ੍ਚ ਅਨਿਵਤ੍ਤੁਸਭਾਵਤਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਉਦਯਾਵਤ੍ਥਤਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਾ ''ਸਤਿ ਏਵ, ਨਾਸਤਿ, ਉਪ੍ਪਾਦਾ ਏਵ, ਨ ਨਿਰੋਧਾ''ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਧਨਿਯਮੇਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਅਭਿਹਿਤਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਚ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯੇਪਿ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਆਗਤਾ ਹੇਤੁਆਦਯੋ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾ, ਤੇਪਿ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤਿ ਯਥਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਨੁਲੋਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਮਨਸਿ ਅਕਾਸਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, **''ਯਦਿਦਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ''**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਦਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਯੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਵਿਨ੍ਦਿਯਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਂ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ,** ਵਿਨ੍ਦਿਯਂ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਾਦਿਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਅਨ੍ਤਵਿਰਹਿਤੇ ਸਂਸਾਰੇ ਭਵਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤੇ ਜਵਾਪੇਤੀਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਜਵਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਨ ਜਵਤੀਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਸਾ ''ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਟਿਚ੍ਚ ਨ ਵਿਨਾ ਫਲਂ ਏਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਚਾਤਿ **ਪਚ੍ਚਯੋ,** ਉਪਕਾਰਕਤ੍ਥੋ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਸਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚਾਤਿ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯੋ,** ਤਸ੍ਮਾ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ**। ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਖਾਰਾ,** ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਾਕੁਸਲਚੇਤਨਾ, ਸਾ ਪੁਞ੍ਞਾਪੁਞ੍ਞਾਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵਿਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ,** ਤਂ ਲੋਕਿਯਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣਵਸੇਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਿਧਂ। ਨਮਤੀਤਿ **ਨਾਮਂ,** ਵੇਦਨਾਦਿਕ੍ਖਨ੍ਧਤ੍ਤਯਂ। ਰੁਪ੍ਪਤੀਤਿ **ਰੂਪਂ,** ਭੂਤਰੂਪਂ ਚਕ੍ਖਾਦਿਉਪਾਦਾਰੂਪਞ੍ਚ। ਆਯਤਤਿ ਆਯਤਞ੍ਚ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਂ ਨਯਤੀਤਿ **ਆਯਤਨਂ** । ਫੁਸਤੀਤਿ **ਫਸ੍ਸੋ**। ਵੇਦਯਤੀਤਿ **ਵੇਦਨਾ**। ਇਦਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਯਂ ਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਂ, ਵਿਪਾਕਵਸੇਨ ਗਹਣੇ ਛਤ੍ਤਿਂਸਵਿਧਂ। ਪਰਿਤਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਤਣ੍ਹਾ,** ਸਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਤਿਵਿਧਾ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਅਟ੍ਠੁਤ੍ਤਰਸਤਵਿਧਾ ਚ। ਉਪਾਦੀਯਤੀਤਿ **ਉਪਾਦਾਨਂ,** ਤਂ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ। ਭਵਤਿ ਭਾਵਯਤਿ ਚਾਤਿ **ਭਵੋ,** ਸੋ ਕਮ੍ਮੂਪਪਤ੍ਤਿਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧੋ। ਜਨਨਂ **ਜਾਤਿ**। ਜੀਰਣਂ **ਜਰਾ**। ਮਰਨ੍ਤਿ ਤੇਨਾਤਿ **ਮਰਣਂ**। ਸੋਚਨਂ **ਸੋਕੋ**। ਪਰਿਦੇਵਨਂ **ਪਰਿਦੇਵੋ**। ਦੁਕ੍ਖਯਤੀਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਂ,** ਉਪ੍ਪਾਦਟ੍ਠਿਤਿਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇਧਾ ਖਣਤੀਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਂ**। ਦੁਮਨਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ**। ਭੁਸੋ ਆਯਾਸੋ **ਉਪਾਯਾਸੋ** । **ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਸੋਕਾਦੀਹਿਯੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ''ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਾਣਲਕ੍ਖਣਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਸਮ੍ਮੋਹਨਰਸਾ, ਛਾਦਨਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਆਸਵਪਦਟ੍ਠਾਨਾ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਲਕ੍ਖਣਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਆਯੂਹਨਰਸਾ, ਸੰਵਿਦਹਨਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਦਟ੍ਠਾਨਾ। ਵਿਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ, ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਰਸੰ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਸਙ੍ਖਾਰਪਦਟ੍ਠਾਨੰ, ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਪਦਟ੍ਠਾਨੰ ਵਾ। ਨਮਨਲਕ੍ਖਣੰ ਨਾਮੰ, ਸਮ੍ਪਯੋਗਰਸੰ, ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨੰ। ਰੁਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣੰ ਰੂਪੰ, ਵਿਕਿਰਣਰਸੰ, ਅਪ੍ਪਹੇਯ੍ਯਭਾਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨੰ। ਆਯਤਨਲਕ੍ਖਣੰ ਸਲ਼ਾਯਤਨੰ, ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਰਸੰ, ਵਤ੍ਥੁਦ੍ਵਾਰਭਾਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਨਾਮਰੂਪਪਦਟ੍ਠਾਨੰ। ਫੁਸਨਲਕ੍ਖਣੋ ਫਸ੍ਸੋ, ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਰਸੋ, ਸਙ੍ਗਤਿਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ, ਸਲ਼ਾਯਤਨਪਦਟ੍ਠਾਨੋ। ਅਨੁਭਵਨਲਕ੍ਖਣਾ ਵੇਦਨਾ, ਵਿਸਯਰਸਸਮ੍ਭੋਗਰਸਾ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਫਸ੍ਸਪਦਟ੍ਠਾਨਾ। ਹੇਤੁਭਾਵਲਕ੍ਖਣਾ ਤਣ੍ਹਾ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਰਸਾ, ਅਤਿਤ੍ਤਿਭਾਵਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਵੇਦਨਾਪਦਟ੍ਠਾਨਾ। ਗਹਣਲਕ੍ਖਣੰ ਉਪਾਦਾਨੰ, ਅਮੁਞ੍ਚਨਰਸੰ, ਤਣ੍ਹਾਦਲ਼੍ਹਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਤਣ੍ਹਾਪਦਟ੍ਠਾਨੰ। ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਫਲਲਕ੍ਖਣੋ ਭਵੋ, ਭਵਨਭਾਵਨਰਸੋ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ, ਉਪਾਦਾਨਪਦਟ੍ਠਾਨੋ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪਠਮਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਾ ਜਾਤਿ, ਨਿਯ੍ਯਾਤਨਰਸਾ, ਅਤੀਤਭਵਤੋ ਇਧੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਦੁਕ੍ਖਵਿਚਿਤ੍ਤਤਾਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾ। ਖਨ੍ਧਪਰਿਪਾਕਲਕ੍ਖਣਾ ਜਰਾ, ਮਰਣੂਪਨਯਨਰਸਾ, ਯੋਬ੍ਬਨਵਿਨਾਸਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਚੁਤਿਲਕ੍ਖਣੰ ਮਰਣੰ , ਵਿਸੰਯੋਗਰਸੰ, ਗਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੰ। ਅਨ੍ਤੋਨਿਜ੍ਝਾਨਲਕ੍ਖਣੋ ਸੋਕੋ, ਚੇਤਸੋ ਨਿਜ੍ਝਾਨਰਸੋ, ਅਨੁਸੋਚਨਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਲਾਲਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣੋ ਪਰਿਦੇਵੋ, ਗੁਣਦੋਸਪਰਿਕਿਤ੍ਤਨਰਸੋ, ਸਮ੍ਭਮਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਕਾਯਪੀਲ਼ਨਲਕ੍ਖਣੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾਨੰ ਦੋਮਨਸ੍ਸਕਰਣਰਸੰ, ਕਾਯਿਕਾਬਾਧਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੰ। ਚਿਤ੍ਤਪੀਲ਼ਨਲਕ੍ਖਣੰ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ, ਮਨੋਵਿਘਾਤਨਰਸੰ, ਮਾਨਸਬ੍ਯਾਧਿਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੰ। ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਦਹਨਲਕ੍ਖਣੋ ਉਪਾਯਾਸੋ, ਨਿਤ੍ਥੁਨਨਰਸੋ, ਵਿਸਾਦਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਏਵਮੇਤੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ ਲਕ੍ਖਣਾਦਿਤੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯਾ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨੫) ਵਿਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ, ਤੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਹੇਵ ਕਾਰਣੇਹਿ, ਨ ਇਸ੍ਸਰਨਿਮ੍ਮਾਨਾਦੀਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਕੇਵਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਕਲਸ੍ਸ ਵਾ। **ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮੂਹਸ੍ਸ, ਨ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਨਾਪਿ ਜੀਵਸ੍ਸ, ਨਾਪਿ ਸੁਭਸੁਖਾਦੀਨੰ। **ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯ੍ਵਾਯੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯਨ੍ਤਿ** ਤਾਯੰ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਦਿਤਵੇਲਾਯੰ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸੀ**ਤਿ ਇਮੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਦਿਤੇ ਹੇਤੁਨੋ ਚ ਹੇਤੁਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਪਜਾਨਨਾਯ ਆਨੁਭਾਵਦੀਪਕੰ **"ਯਦਾ ਹਵੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿਕੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਞ੍ਞਾਣਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ, ਅਤ੍ਤਮਨਵਾਚੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯਦਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ। **ਹਵੇ**ਤਿ ਬ੍ਯਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਹਵੇਤਿ ਆਹਵੇ ਯੁਦ੍ਧੇ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਯੋਧੇਥ ਮਾਰੰ ਪਞ੍ਞਾਵੁਧੇਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੪੦) ਵਚਨਤੋ ਕਿਲੇਸਮਾਰੇਨ ਯੁਜ੍ਝਨਸਮਯੇਤਿ ਤੇਸੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਨੁਲੋਮਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪਟਿਵੇਧਸਾਧਕਾ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ। ਅਥ ਵਾ **ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਬ੍ਯਤ੍ਤਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਚਤੁਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ, ਆਤਾਪੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਵੀਰਿਯੰ। **ਆਤਾਪਿਨੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਵਤੋ। **ਝਾਯਤੋ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਝਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬਾਹਿਤਪਾਪਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ। **ਅਥਸ੍ਸ ਕਙ੍ਖਾ ਵਪਯਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਅਥਸ੍ਸ ਏਵੰ ਪਾਤੁਭੂਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਯਾ ਏਤਾ ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਫੁਸਤੀਤਿ। ਨੋ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨) ਨਯੇਨ, ''ਕਤਮੰ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਰਾਮਰਣੰ, ਕਸ੍ਸ ਚ ਪਨਿਦੰ ਜਰਾਮਰਣਨ੍ਤਿ। ਨੋ ਕਲ੍ਲੋ ਪਞ੍ਹੋਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫) ਨਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੇ ਕਙ੍ਖਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਯਾ ਚ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਸ੍ਸੇਵ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ''ਅਹੋਸਿੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹੰ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦) ਸੋਲ਼ਸ ਕਙ੍ਖਾ ਆਗਤਾ। ਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਵਪਯਨ੍ਤਿ ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਯਤੋ ਪਜਾਨਾਤਿ ਸਹੇਤੁਧਮ੍ਮੰ,** ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਸਹੇਤੁਕੰ ਇਮੰ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕੰ ਕੇਵਲੰ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮੰ ਪਜਾਨਾਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀਤਿ।

ਕਦਾ ਪਨਸ੍ਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ वਾ ਪਾਤੁਭवਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ वਾ? वਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਞਾਣੇਸੁ। ਤਤ੍ਥ वਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਤਿਆਦਯੋ वਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਞ੍ਚ ਯਥਾਰਹਂ ਅਤ੍ਤਨੋ वਿਸਯੇਸੁ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨवਸੇਨ ਸੁਭਸਞ੍ਞਾਦਿਕੇ ਪਜਹਨ੍ਤਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿवਸੇਨ वਿਸੁਂ वਿਸੁਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਾਲਮ੍ਬਿਤ੍वਾ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦवਸੇਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਪਜਹਨ੍ਤਾ ਚਤੂਸੁਪਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪ੍ਪਟਿवੇਧਸਾਧਨवਸੇਨ ਸਕਿਦੇव ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਏवਂ ਤਾवੇਤ੍ਥ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਪਾਤੁਭਾवੋ वੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਨ ਲੋਕਿਯਾਨਂ वਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ वਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣवਸੇਨ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨਂ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾवਸੇਨ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਸਮਯवਸੇਨ, ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯवਸੇਨ ਪਾਕਟਭਾवਤੋ ਪਕਾਸਨਟ੍ਠੇਨ ਪਾਤੁਭਾवੋ वੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਤਿ ਭਗवਾ ਸਤਿਪਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਾਕਟਭਾवੇ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਮੁਖੇਨ वਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿवੇਸਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਨਿਪੁਣਗਮ੍ਭੀਰਸੁਦੁਦ੍ਦਸਤਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਸ੍ਸ ਤਂ ਪਚ੍ਚवੇਕ੍ਖਿਤ੍वਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬਲवਸੋਮਨਸ੍ਸੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸਮੁਚ੍ਛੇਦवਿਭਾवਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਦਭਿਸਮਯਾਨੁਭਾवਦੀਪਕਮੇवੇਤ੍ਥ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ।

ਅਯਮ੍ਪਿ ਉਦਾਨੋ वੁਤ੍ਤੋ ਭਗवਤਾ ਇਤਿ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਪਾਲ਼ਿ ਕੇਸੁਚਿਯੇव ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਿਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਇਦਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧੇ ਰਤਨਂ ਪਣੀਤਂ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ विਯ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਟ੍ਠੋ, ਤੇਨ ਉਪਰਿਮਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। **वੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਯਂ वੁਤ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਕੇਸੋਹਾਰਣवਪ੍ਪਨवਾਪਸਮੀਕਰਣਜੀवਿਤवੁਤ੍ਤਿਪਮੁਤ੍ਤਭਾवਪਾवਚਨਭਾवੇਨ ਪवਤ੍ਤਨ ਅਜ੍ਝੇਨਕਥਨਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹੇਸ ‘‘ਕਾਪਟਿਕੋ ਮਾਣवੋ ਦਹਰੋ वੁਤ੍ਤਸਿਰੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੨੬) ਕੇਸੋਹਾਰਣੇ ਆਗਤੋ।

> ‘‘ਗਾवੋ ਤਸ੍ਸ ਪਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਖੇਤ੍ਤੇ वੁਤ੍ਤਂ विਰੂਹਤਿ।
> वੁਤ੍ਤਾਨਂ ਫਲਮਸ੍ਨਾਤਿ, ਯੋ ਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਨ ਦੁਬ੍ਭਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੧੯) वਪ੍ਪਨੇ। ‘‘ਨੋ ਚ ਖੋ ਪਟਿवੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੨੮੯) ਅਟ੍ਠਦਣ੍ਡਕਾਦੀਹਿ वਾਪਸਮੀਕਰਣੇ। ‘‘ਪਨ੍ਨਲੋਮੋ ਪਰਦਤ੍ਤवੁਤ੍ਤੋ ਮਿਗਭੂਤੇਨ ਚੇਤਸਾ विਹਰਾਮੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲ਼व॰ ੩੩੨) ਜੀवਿਤवੁਤ੍ਤਿਯਂ। ‘‘ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸੋ ਬਨ੍ਧਨਾ ਪवੁਤ੍ਤੋ ਅਭਬ੍ਬੋ ਹਰਿਤਤ੍ਤਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੯੨) ਬਨ੍ਧਨਤੋ ਪਮੁਤ੍ਤਭਾवੇ। ‘‘ਗੀਤਂ वੁਤ੍ਤਂ ਸਮੀਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫) ਪਾवਚਨਭਾवੇਨ ਪवਤ੍ਤਿਤੇ। ‘‘वੁਤ੍ਤੋ ਪਾਰਾਯਣੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਜ੍ਝੇਨੇ। ‘‘वੁਤ੍ਤਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਭਗवਤਾ ‘ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖवੇ, ਭवਥ, ਮਾ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦਾ’’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦) ਕਥਨੇ। ਇਧਾਪਿ ਕਥਨੇ ਏव ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਉਦਾਨੋ ਭਾਸਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏवਂ। **ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਦ੍वਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਨਿਦਾਨवਣ੍ਣਨਾਯਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ वੁਤ੍ਤੋਯੇव। ਪੁਬ੍ਬੇ ‘‘ਏवਂ ਮੇ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਾਨवਸੇਨ वੁਤ੍ਤੋਯੇव ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ ਇਧ ਨਿਗਮਨवਸੇਨ ‘‘ਇਤਿ ਮੇ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਨ वੁਤ੍ਤੋ। वੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇव ਹਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੁਨ वਚਨਂ ਨਿਗਮਨਨ੍ਤਿ। ਇਤਿਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ **ਏवਂ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਤਾਯ **‘‘ਏवਂ ਮੇ ਸੁਤ’’**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ विਯ, ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਚ **ਇਤਿवੁਤ੍ਤਕवਣ੍ਣਨਾਯ** ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪਕਾਸਿਤਾਯੇवਾਤਿ ਤਤ੍ਥ वੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇव वੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਾ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਉਦਾਨਸਂवਣ੍ਣਨਾਪਠਮਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤवਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤवਣ੍ਣਨਾ

੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਪਟਿਲੋਮਨ੍ਤਿ** ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੋਯੇਵ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੇਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਕਰਣਤੋ ਪਟਿਲੋਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਵਿਲੋਮਨਤੋ ਪਟਿਲੋਮੋ, ਅਨ੍ਤਤੋ ਪਨ ਮਜ੍ਝਤੋ ਵਾ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਦਿਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨਤ੍ਥੇਨੇਤ੍ਥ ਪਟਿਲੋਮਤਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਪਟਿਲੋਮਨ੍ਤਿ ਚ ''ਵਿਸਮਂ ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਇਦਂ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਸਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨੇ ਇਦਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਂ ਫਲਂ ਨ ਹੋਤਿ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਇਦਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਂ ਆਪਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਇਦਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਂ ਫਲਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਧਾਪਿ ਯਥਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਇਦਂ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿਯੇਵ, ਨਾਸਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾ ਏਵ, ਨ ਨਿਰੋਧਾ''ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਧਨਿਯਮਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿਯੇਵ, ਨ ਸਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਏਵ, ਨ ਉਪ੍ਪਾਦਾਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਧਨਿਯਮਤਾਲਕ੍ਖਣਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਪਠਮਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਯਥਾ ਭਗਵਾ ਪਟਿਲੋਮਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਮਨਸਿ ਅਕਾਸਿ, ਤਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਨਵਸੇਸਨਿਰੋਧਾ, ਅਨੁਸਯਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮੁਗ੍ਘਾਟਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿਪਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਹੀਯਮਾਨਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮੁਗ੍ਘਾਟਵਸੇਨੇਵ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਅਪਾਯਗਾਮਿਨਿਯਾ ਹਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਯਤਿ। ਤਥਾ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਅਨਰਿਯਭੂਮਿਯਂ ਉਪਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਹੀਯਤਿ, ਨ ਇਤਰਾਤਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਹਿ ਸਾ ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਹੀਯਤੀਤਿ। **ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਞ੍ਚ ਨਿਰੋਧਾ ਨਾਮਰੂਪਾਦੀਨਿ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਨਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੋ**”ਤਿਆਦਿਂ ਵਤ੍ਵਾ **“ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਸਕਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਨਿਰੋਧੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਯਥਾ ਅਨੁਲੋਮੇ ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਯੋ ਯੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮੋ ਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਏਵਾਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ...ਪੇ॰... ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇ ਸੋ ਸੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮੋ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਇਧ **“ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੋ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਅਨੁਲੋਮੇ ਵਿਯ ਕਾਲਤ੍ਤਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਅਨਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਅਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਨਿਰੋਧੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਦਿਤੇ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਕਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਖਯਸ੍ਸ ਅਵਬੋਧਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ **ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ** ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਖਯਂ ਅਵੇਦਿ** ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ **ਆਤਾਪਿਨੋ ਝਾਯਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ** ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ ਵਾ

ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ ਵਾ। ਅਥ ਯਾ ਪਚ੍ਚਯਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਾ **ਕਙ੍ਖਾ**, ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ **ਵਪਯਨ੍ਤਿ** ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਦੁਤਿਯਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩. ਤਤਿਯੇ **ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਲੋਮਞ੍ਚ ਪਟਿਲੋਮਞ੍ਚ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਨੁਲੋਮਵਸੇਨ ਚੇਵ ਪਟਿਲੋਮਵਸੇਨ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਨੁ ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਅਨੁਲੋਮਵਸੇਨ ਪਟਿਲੋਮਵਸੇਨ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਨਸਿਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਦ੍ਵਯੇ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਨਪਿ ਤਦੁਭਯਵਸੇਨ ਮਨਸਿਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ? ਤਦੁਭਯਵਸੇਨ ਤਤਿਯਵਾਰਂ ਤਤ੍ਥ ਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ ਪਨ ਤਦੁਭਯਵਸੇਨ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ? ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਨ੍ਤਿ? ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ''ਤਦੁਭਯਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਮਨਸਾਕਾਸੀ''ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਵਾਰੇਨ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਪਠਮਂ ਅਨੁਲੋਮਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਪਠਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪਟਿਲੋਮਵਸੇਨ ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਮੇਵ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਪਨ ਕਾਲੇਨ ਅਨੁਲੋਮਂ ਕਾਲੇਨ ਪਟਿਲੋਮਂ ਮਨਸਿਕਰਣਵਸੇਨ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂ ਮਨਸਿ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਨ੍ਤਿ ਅਨੁਲੋਮਞ੍ਚ ਪਟਿਲੋਮਞ੍ਚ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਨੁਲੋਮਵਸੇਨ ਚੇਵ ਪਟਿਲੋਮਵਸੇਨ ਚਾ''ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਪਗੁਣਬਲਵਭਾਵੋ ਚ ਵਸੀਭਾਵੋ ਚ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਨੁਲੋਮਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਟਿਲੋਮਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਨੇਸਂ ਵਿਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤ੍ਵੇਵਾ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤੁ ਏਵ। **ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਵਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸੇਸਨਿਰੋਧਾ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਅਨਵਸੇਸਅਨੁਪ੍ਪਾਦਪ੍ਪਹਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋ। ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਨ ਹਿ ਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯੇਨ ਕੇਚਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਾਵਸੇਸਨਿਰੋਧਾ। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਪਨਸ੍ਸਾ ਅਨਵਸੇਸਨਿਰੋਧਾ ਨ ਕੇਚਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਨਿਰੋਧੋ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਸਮੁਦਯਾ ਨਿਰੋਧਾ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਯੋ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਕਿਰਿਯਾਯ ਚ ਵਿਦਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵਦੀਪਕਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਯਦਾ ਹਵੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾ ਆਤਾਪਿਨੋ ਝਾਯਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ**, ਤਦਾ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੇਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇਹਿ ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ ਪਾਤੁਭੂਤਾ , ਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ **ਵਿਧੂਪਯਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਮਾਰਸੇਨਂ**, ''ਕਾਮਾ ਤੇ ਪਠਮਾ ਸੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੩੮; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੮; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਨਨ੍ਦਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੪੭) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਮਾਰਸੇਨਂ ਵਿਧੂਪਯਨ੍ਤੋ ਵਿਧਮੇਨ੍ਤੋ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਕਥਂ? **ਸੂਰਿਯੋਵ ਓਭਾਸਯਮਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਂ**, ਯਥਾ ਸੂਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਭਾਯ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਂ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤੋਵ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਧਮੇਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਂ ਸੋਪਿ ਖੀਣਾਸਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਤੇਨ ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋਵ ਮਾਰਸੇਨਂ ਵਿਧੂਪਯਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ ਪਠਮਂ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪਜਾਨਨਸ੍ਸ, ਦੁਤਿਯਂ ਪਚ੍ਚਯਕ੍ਖਯਾਧਿਗਮਸ੍ਸ, ਤਤਿਯਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਾਨਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਉਦਾਨਾਨਿ ਤੀਸੁ ਯਾਮੇਸੁ ਭਾਸਿਤਾਨਿ। ਕਤਰਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ? ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਤੋ ਸਤ੍ਤਮਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਵਿਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮਯਾਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਵਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ

ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇ ਞਾਣੰ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਤੇਭੂਮਕਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਾਨਿ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਪਾਪੁਣਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਚ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛੀਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਨੇਵ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਪਾਟਿਪਦਰਤ੍ਤਿਯਾ ਤੀਸੁ ਯਾਮੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਇਮਾਨਿ ਉਦਾਨਾਨਿ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਖਨ੍ਧਕੇ ਪਨ ਤੀਸੁਪਿ ਵਾਰੇਸੁ ''ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮੰ ਮਨਸਾਕਾਸੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਤੀਸੁਪਿ ਯਾਮੇਸੁ ਏਵੰ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਠਮੰ ਉਦਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ, ਦੁਤਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ, ਤਤਿਯੰ ਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨਾਤਿ ਏਵੰ ਇਮਾਨਿ ਭਗਵਾ ਉਦਾਨਾਨਿ ਉਦਾਨੇਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਤਨਘਰਸਤ੍ਤਾਹੰ ਸੇਸੇਸੁ ਛਸੁ ਸਤ੍ਤਾਹੇਸੁ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਧਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਵਿਹਾਸਿ, ਰਤਨਘਰਸਤ੍ਤਾਹੇ ਪਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਰਿਚਯਵਸੇਨੇਵ ਵਿਹਾਸੀਤਿ।

ਤਤਿਯਬੋਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਹੁੰਹੁਙ੍ਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਛਾਯਾਯੰ ਅਜਪਾਲਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ''ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮੰ ਉਦਪਾਦਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੇਦੇ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਮਹਲ੍ਲਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਵਸਿੰਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੋ**ਤਿ ਨਾਮੰ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਨ ਜਪਨ੍ਤੀਤਿ ਅਜਪਾ, ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨਜ੍ਝਾਯਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਜਪਾ ਲਨ੍ਤਿ ਆਦਿਯਨ੍ਤਿ ਨਿਵਾਸੰ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਜਪਾਲੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਸਮਯੇ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਅਜੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਾਯਾਯ ਪਾਲੇਤਿ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਅਜਪਾਲੋ'ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਰੂਲ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਨਾਮਮੇਤੰ ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ। ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਹਿ ਏਤੰ ਭੁਮ੍ਮੰ ''ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੇ''ਤਿ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸੰਵੇਦੀਤਿ ਤਤ੍ਰਪਿ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਞ੍ਚ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਤੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਭਾਗੇ ਏਸ ਰੁਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ। **ਸਤ੍ਤਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਦੰ ਨ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸਤ੍ਤਾਹਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਸਤ੍ਤਾਹੰ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸਤ੍ਤਾਹਤੋ ਅਪਰਾਨਿਪਿ ਤੀਣਿ ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਿ ਬੋਧਿਸਮੀਪੇਯੇਵ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ – ਭਗਵਤਿ ਕਿਰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ''ਨ ਭਗਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਨ੍ਨੁ ਖੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਕਙ੍ਖਾ ਉਦਪਾਦਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਟ੍ਠਮੇ ਦਿਵਸੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਦੇਵਤਾਨੰ ਕਙ੍ਖੰ ਞਤ੍ਵਾ ਕਙ੍ਖਾਵਿਧਮਨਤ੍ਥੰ ਆਕਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਾਸੰ ਕਙ੍ਖੰ ਵਿਧਮੇਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਤੋ ਈਸਕੰ ਪਾਚੀਨਨਿਸ੍ਸਿਤੇ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਭਾਗੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਉਪਚਿਤਾਨੰ ਪਾਰਮੀਨੰ ਬਲਾਧਿਗਮਟ੍ਠਾਨੰ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਅਨਿਮਿਸੇਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ, ਤੰ ਠਾਨੰ **ਅਨਿਮਿਸਚੇਤਿਯੰ** ਨਾਮ ਜਾਤੰ। ਅਥ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸ੍ਸ ਚ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਤੋ ਚ ਆਯਤੇ ਰਤਨਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ, ਤੰ **ਰਤਨਚਙ੍ਕਮਚੇਤਿਯੰ** ਨਾਮ ਜਾਤੰ। ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਭਾਗੇ ਦੇਵਤਾ ਰਤਨਘਰੰ ਮਾਪਯਿੰਸੁ , ਤਤ੍ਥ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕੰ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਨਨ੍ਤਨਯੰ ਸਮਨ੍ਤਪਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ, ਤੰ ਠਾਨੰ **ਰਤਨਘਰਚੇਤਿਯੰ** ਨਾਮ ਜਾਤੰ। ਏਵੰ ਬੋਧਿਸਮੀਪੇਯੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਿ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਤੋ ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿ।

ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਤਤੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਧਿਤੋ ਯਥਾਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਵੁਟ੍ਠਹਿ, ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਏਵੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਭਗਵਤਿ ਏਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਤੋ ਅਪਾਕਟੋ ਏਕੋ। **ਹੁੰਹੁਙ੍ਕਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕੋ ਮਾਨਥਦ੍ਧੋ ਮਾਨਵਸੇਨ ਕੋਧਵਸੇਨ ਚ ਸਬ੍ਬੰ ਅਵੋਕ੍ਖਜਾਤਿਕੰ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਹੁੰਹੁ''ਨ੍ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਹੁੰਹੁਙ੍ਕਜਾਤਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ''ਹੁਹੁਕ੍ਕਜਾਤਿਕੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।

ਯੇਨ ਭਗਵਾਤਿ ਯਸ੍ਸੰ ਦਿਸਾਯੰ ਭਗਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਹਿ ਏਤੰ ਕਰਣਵਚਨੰ । ਯੇਨ ਵਾ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਭਗਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਵਾ **ਯੇਨਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨੰ, ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਭਗਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਨ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਭਗਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ? ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਰੋਗਦੁਕ੍ਖਾਭਿਪੀਲ਼ਿਤਤ੍ਤਾ ਆਤੁਰਕਾਯੇਹਿ ਮਹਾਜਨੇਹਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਵਿਯ ਰੋਗਤਿਕਿਚ੍ਛਨਤ੍ਥੰ, ਨਾਨਾਵਿਧਕਿਲੇਸਬ੍ਯਾਧਿਪੀਲ਼ਿਤਤ੍ਤਾ ਆਤੁਰਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਕਿਲੇਸਬ੍ਯਾਧਿਤਿਕਿਚ੍ਛਨਤ੍ਥੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਨਾਦਿਕਾਰਣੇਹਿ ਭਗਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਙ੍ਖੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਕਾਮੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਪਰਿਯੋਸਾਨਦੀਪਨੰ। ਅਥ ਵਾ ਯੰ ਠਾਨੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਤਤੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮੀਪਭੂਤੰ ਆਸਨ੍ਨਤਰੰ ਠਾਨੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਮੋਦੀ**ਤਿ ਸਮੰ ਸਮ੍ਮਾ ਵਾ ਮੋਦਿ, ਭਗਵਾ ਚਾਨੇਨ, ਸੋਪਿ ਭਗਵਤਾ ''ਕਚ੍ਚਿ ਭੋਤੋ ਖਮਨੀਯੰ ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਕਰਣਵਸੇਨ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮੋਦੋ ਅਹੋਸਿ। **ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੋਦਨਾਰਹੰ ਸਮ੍ਮੋਦਜਨਨਯੋਗ੍ਗੰ। **ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੰ। **ਸਾਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਰਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੰ ਸਾਧੁਜਨੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ, ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ। **ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਏਕਮਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁੰਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ, ਅਤਿਸਮ੍ਮੁਖਾਦਿਕੇ ਛ ਨਿਸਜ੍ਜਦੋਸੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਏਤੰ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਅਵੋਚ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ ਪਮਾਣੇਨ। **ਨੂ**ਤਿ ਸੰਸਯਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ। **ਭੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਜਾਤਿਸਮੁਦਾਗਤੰ ਆਲਪਨੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਭੋਵਾਦਿ ਨਾਮ ਸੋ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਹੋਤਿ ਸਕਿਞ੍ਚਨੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੫੭; ਧ॰ ਪ॰ ੩੯੬)। **ਗੋਤਮਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਆਲਪਤਿ। ਕਥੰ ਪਨਾਯੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਮ੍ਪਤਿਸਮਾਗਤੋ ਭਗਵਤੋ ਗੋਤ੍ਤੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ? ਨਾਯੰ ਸਮ੍ਪਤਿਸਮਾਗਤੋ, ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਪਧਾਨਕਰਣਕਾਲੇ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਚਰਮਾਨੋਪਿ, ਅਪਰਭਾਗੇ ਤੰ ਵਤੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯੰ ਸੇਨਨਿਗਮੇ ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨੋਪਿ ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ ਚੇਵ ਸਲ੍ਲਪਿਤਪੁਬ੍ਬੋ ਚ। ਤੇਨ ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇਹਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੰ ਭਗਵਤੋ ਗੋਤ੍ਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ, ''ਭੋ ਗੋਤਮਾ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਆਲਪਤਿ। ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਾ ਭਗਵਾ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਅਨੋਮਨਦੀਤੀਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਪਾਕਟੋ ਪਞ੍ਞਾਤੋ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਗੋਤ੍ਤਜਾਨਨੇ ਕਾਰਣੰ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬੰ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਰਣਾਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਰਣਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵਕਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਰਿਮਾਣੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਕਤਮੇ ਚ ਪਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਸੰ ਸਰੂਪੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਤੇਨ ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਸਿਖਾਪਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯੰ ਵੇਲਾਯੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ, ਨ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਭਾਜਨਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਯਥਾ ਚ ਇਮਸ੍ਸ, ਏਵੰ ਉਪਕਸ੍ਸ ਆਜੀਵਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਪ੍ਪਕਾਸਨੰ। ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ

ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਂ ਪਰੇਸਂ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤਪੁਸ੍ਸਭਲ੍ਲਿਕਾਨਂ ਸਰਣਦਾਨਂ ਵਿਯ ਵਾਸਨਾਭਾਗਿਯਮੇਵ ਜਾਤਂ, ਨ ਸੇਕ੍ਖਭਾਗਿਯਂ, ਨ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਂ। ਏਸਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**ਤਿ ਯੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਧਮ੍ਮਤਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਨ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਤਾਯ ਹੁਂਹੁਙ੍ਕਾਰਕਸਾਵਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਜਾਤਿਮਤ੍ਤਕੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵ੍ਵਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਹੁਂਹੁਙ੍ਕਾਰਪ੍ਪਹਾਨੇਨ **ਨਿਹੁਂਹੁਙ੍ਕੋ,** ਰਾਗਾਦਿਕਸਾਵਾਭਾਵੇਨ **ਨਿਕ੍ਕਸਾਵੋ,** ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਯਤਤ੍ਤੋ,** ਸੀਲਸਂਯਮੇਨ ਵਾ ਸਂਯਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਯਤਤ੍ਤੋ,** ਚਤੂਮਗ੍ਗਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਵੇਦੇਹਿ ਅਨ੍ਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਵੇਦਾਨਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਂ ਗਤਤ੍ਤਾ **ਵੇਦਨ੍ਤਗੂ।** ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵੁਸਿਤਤ੍ਤਾ **ਵੁਸਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੋ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਾਦਂ ਵਦੇਯ੍ਯ** ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਵਾਦਂ ਧਮ੍ਮੇਨ ਞਾਯੇਨ ਵਦੇਯ੍ਯ। **ਯਸ੍ਸ** ਸਕਲਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇਪਿ **ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ** ਏਕਾਰਮ੍ਮਣੇਪਿ ਰਾਗੁਸ੍ਸਦੋ, ਦੋਸੁਸ੍ਸਦੋ, ਮੋਹੁਸ੍ਸਦੋ, ਮਾਨੁਸ੍ਸਦੋ, ਦਿਟ੍ਠੁਸ੍ਸਦੋਤਿ ਇਮੇ **ਉਸ੍ਸਦਾ ਨਤ੍ਥਿ,** ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਹੀਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਸਾਵਤ੍ਥਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਾਮ ਇਸਿਨੋ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੇ ਮਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਸਾਵਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਾ ਕਾਕਨ੍ਦੀ, ਮਾਕਨ੍ਦੀਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ – ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਂ ਸਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿ। ਸਤ੍ਥਸਮਾਯੋਗੇ ਚ ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਭਣ੍ਡਮਤ੍ਥੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਥੀਤਿਪਿ ਵਚਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥੀਤਿ।

> ''ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਬ੍ਬੂਪਕਰਣਂ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਸਮੋਹਿਤਂ।
> ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਮੁਪਾਦਾਯ, **ਸਾਵਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੪)।

ਤਸ੍ਸਂ **ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ,** ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। **ਜੇਤਵਨੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ ਜਿਨਾਤੀਤਿ **ਜੇਤੋ,** ਰਞ੍ਞਾ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਜਨੇ ਜਿਤੇ ਜਾਤੋਤਿ ਜੇਤੋ, ਮਙ੍ਗਲਕਮ੍ਯਤਾਯ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਨਾਮਮੇਵ ਕਤਨ੍ਤਿ ਜੇਤੋ। ਵਨਯਤੀਤਿ **ਵਨਂ,** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਭਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਨੁਤੇ ਇਤਿ ਵਾ **ਵਨਂ,** ਨਾਨਾਵਿਧਕੁਸੁਮਗਨ੍ਧਸਮ੍ਮੋਦਮਤ੍ਤਕੋਕਿਲਾਦਿਵਿਹਙ੍ਗਵਿਰੁਤਾਲਾਪੇਹਿ ਮਨ੍ਦਮਾਰੁਤਚਲਿਤਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਪਲ੍ਲਵਹਤ੍ਥੇਹਿ ਚ ''ਏਥ ਮਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਪਾਣਿਨੋ ਯਾਚਤਿ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਜੇਤਸ੍ਸ ਵਨਂ **ਜੇਤਵਨਂ**। ਤਞ੍ਹਿ ਜੇਤੇਨ ਕੁਮਾਰੇਨ ਰੋਪਿਤਂ ਸਂਵਦ੍ਧਿਤਂ ਪਰਿਪਾਲਿਤਂ। ਸੋਵ ਤਸ੍ਸ ਸਾਮੀ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਜੇਤਵਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਜੇਤਵਨੇ**।

ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਗਹਿਤਨਾਮਵਸੇਨ ਸੁਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਸੋ ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ, ਸਬ੍ਬਕਾਮਸਮਿਦ੍ਧਿਤਾਯ ਪਨ ਵਿਗਤਮਲਮਚ੍ਛੇਰਤਾਯ ਕਰੁਣਾਦਿਗੁਣਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ ਚ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਅਨਾਥਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਂ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਣਿਨੋ ਵਿਸੇਸੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ **ਆਰਾਮੋ,** ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦਿਸੋਭਾਯ ਨਾਤਿਦੂਰਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਤਾਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਸੇਨਾਸਨਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਮ੍ਮ ਰਮਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਤੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂਯੇਵ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਰਮੇਤੀਤਿ **ਆਰਾਮੋ**। ਸੋ ਹਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੇਨ ਗਹਪਤਿਨਾ ਜੇਤਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟੀਹਿ ਕੋਟਿਸਨ੍ਥਾਰੇਨ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟੀਹਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟੀਹਿ ਵਿਹਾਰਮਹਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਚਤੁਪਞ੍ਞਾਸਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟਿਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ **ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ**।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਜੇਤਵਨੇ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਪੁਰਿਮਸਾਮਿਪਰਿਕਿਤ੍ਤਨੰ, ''ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਸਾਮਿਪਰਿਕਿਤ੍ਤਨੰ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵਿਸੇਸਪਰਿਦੀਪਨੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਾਮਾਨੰ ਆਯਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥੰ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਪਾਸਾਦਕਰਣਵਸੇਨ ਭੂਮਿਵਿਕ੍ਕਯਲਦ੍ਧਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਹਿਰਞ੍ਞਕੋਟਿਯੋ ਅਨੇਕਕੋਟਿਅਗ੍ਘਨਕਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਚ ਜੇਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਚਤੁਪਞ੍ਞਾਸ ਕੋਟਿਯੋ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ। ਇਤਿ ਤੇਸੰ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਪਰਿਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ''ਏਵੰ ਪੁਞ੍ਞਕਾਮਾ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਪੁਞ੍ਞਕਾਮੇ ਤੇਸੰ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਯਦਿ ਤਾਵ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ, ''ਜੇਤਵਨੇ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਅਥ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਰਤਿ, ''ਸਾਵਤ੍ਥਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਉਭਯਤ੍ਥ ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਵਿਹਰਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਨ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ, ਨਨੁ ਅਵੋਚੁਮ੍ਹਾ ''ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਏਤੰ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿਦੰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਸਮੀਪੇ ਜੇਤਵਨੰ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ''ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਗੋਚਰਗਾਮਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਹਿਸ੍ਸ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਚਨੰ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੁਰੂਪਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਸੇਸਵਚਨਨ੍ਤਿ।

ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਤਿਆਦੀਸੁ **ਆਯਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਿਯਵਚਨੰ। ਚਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ। ਰੂਪਸਾਰਿਯਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ। ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ**ਤਿ ਪੂਜਾਵਚਨੰ। ਗੁਣਵਿਸੇਸੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋਤਿ ਹਿ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ। **ਰੇਵਤੋ**ਤਿ ਖਦਿਰਵਨਿਕਰੇਵਤੋ, ਨ ਕਙ੍ਖਾਰੇਵਤੋ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਦਿਵਸੇ ਭਗਵਾ ਰਤ੍ਤਸਾਣਿਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਯੂਪੋ, ਪਵਾਲਧਜਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਪਬ੍ਬਤੋ, ਨਵੁਤਿਹੰਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਧਤਰਟ੍ਠੋ ਹੰਸਰਾਜਾ, ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮੁਜ੍ਜਲਾਯ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿਯਾ ਸੇਨਾਯ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਰਾਜਾ, ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਗਗਨਮਜ੍ਝੇ ਚਨ੍ਦੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਰਿਸਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਇਮੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਮਹਾਸਾਵਕਾ ਚ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ।

ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਭਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਰਮੇਨ ਉਪਸਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਪਰਮਾਯ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਤੇਸੰ ਗੁਣਵਿਸੇਸਪਰਿਕਿਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ **"ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਪਸਾਦਵਸੇਨ ਏਤੰ ਆਮੇਡਿਤੰ, ਪਸੰਸਾਵਸੇਨਾਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤੰ। **ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਵੰ ਭਗਵਤਾ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ। **ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੇਨ ਅਪਾਕਟੋ, ਤਸ੍ਸੰ ਪਰਿਸਾਯੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਜਾਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਉਲ੍ਲਾਰਭੋਗਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਏਵੰ ਅਹੋਸਿ ''ਇਮੇ ਲੋਕਿਯਾ ਉਭਤੋਸੁਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਿਕ੍ਖਾਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਭਗਵਾ ਚ ਏਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ ਵਦਤਿ, ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਲਕ੍ਖਣੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿ ਭਗਵਾ ਤਦਾ ਤੇ ਥੇਰੇ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਅਭਾਸਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੰ ਅਣਤੀਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ ਹਿ ਜਾਤਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਚਨੰ। ਅਰਿਯਾ ਪਨ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ''ਬਾਹਿਤਪਾਪੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਸਮਚਰਿਯਾ ਸਮਣੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੮੮)। ਵਕ੍ਖਤਿ ਚ ''ਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਪਾਪਕੇ ਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਸਿਖਾਪਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਪਰਮਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵਦੀਪਕੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਬਾਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਬਹਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਪਕੇ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਲਾਮਕੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਦੁਚ੍ਚਰਿਤਧਮ੍ਮੇ, ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਵਸੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਾਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇ, ਕਮ੍ਮਪਥਵਸੇਨ ਦਸਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇ, ਪਵਤ੍ਤਿਭੇਦਵਸੇਨ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇ ਚਰਨ੍ਤਿ ਸਦਾ ਸਤਾ**ਤਿ ਯੇ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਛਸੁਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਸਤਤਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਸਤਾ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ

ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਸਤਿਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਖੀਣਸਂਯੋਜਨਾ**ਤਿ ਚਤੂਹਿਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਹਿ ਦਸਵਿਧਸ੍ਸ ਸਂਯੋਜਨਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਸਂਯੋਜਨਾ। **ਬੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਸਮ੍ਬੋਧੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾ। ਤੇ ਚ ਪਨ ਸਾਵਕਬੁਦ੍ਧਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ , ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਤਿ ਤਿਵਿਧਾ, ਤੇਸੁ ਇਧ ਸਾਵਕਬੁਦ੍ਧਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਤੇ ਵੇ ਲੋਕਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਤੇ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਙ੍ਖਾਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭੂਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਨਾਮ, ਨ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਹਿ, ਨ ਜਟਾਧਾਰਣਾਦਿਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤਾ, ਨਾਨਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਅਭਿਲਾਪਨਾਨਤ੍ਤੇਨ ਦੇਸਨਾਨਾਨਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਞ੍ਚਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਰਾਜਗਹੇ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਞ੍ਹਿ ਮਹਾਮਨ੍ਧਾਤੁਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ''ਰਾਜਗਹ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਦੁਰਭਿਭਵਨੀਯਤ੍ਤਾ ਪਟਿਰਾਜੂਨਂ ਗਹਭੂਤਨ੍ਤਿ ਰਾਜਗਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞੇਨੇਤ੍ਥ ਪਕਾਰੇਨ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਕਿਨ੍ਤੇਹਿ? ਨਾਮਮੇਤਂ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਚ ਨਗਰਂ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਕਾਲੇ ਸੁਞ੍ਞਂ ਯਕ੍ਖਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਤੇਸਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ**ਤਿ ਵੇਲ਼ੁਵਨਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਤਂ ਕਿਰ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧੇਨ ਪਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਸਨਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਪਾਸਾਦਕੁਟਿਲੇਣਮਣ੍ਡਪਚਙ੍ਕਮਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਬਹਿ ਵੇਲ਼ੂਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ ਨੀਲੋਭਾਸਂ ਮਨੋਰਮਂ, ਤੇਨ ''ਵੇਲ਼ੁਵਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਲਨ੍ਦਕਾਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਵਾਪਂ ਅਦਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੋ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਤਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਕੀਲ਼ਨਤ੍ਥਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਸੁਰਾਮਦਮਤ੍ਤੋ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਂ ਉਪਗਤੋ ਸੁਪਿ, ਪਰਿਜਨੋਪਿਸ੍ਸ ''ਸੁਤ੍ਤੋ ਰਾਜਾ''ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਹਿ ਪਲੋਭਿਯਮਾਨੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਸੁਰਾਗਨ੍ਧੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਾ ਰੁਕ੍ਖਸੁਸਿਰਾ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਅਭਿਮੁਖੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ''ਰਞ੍ਞੋ ਜੀਵਿਤਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕਲਨ੍ਦਕਵੇਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ। ਰਾਜਾ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿ, ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੋ ਨਿਵਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਮਾਯ ਕਾਲ਼ਕਾਯ ਮਮ ਜੀਵਿਤਂ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਾਨਂ ਨਿਵਾਪਂ ਤਤ੍ਥ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ, ਅਭਯਘੋਸਞ੍ਚ ਘੋਸਾਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਂ ''ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ। ਕਲਨ੍ਦਕਾਤਿ ਹਿ ਕਾਲ਼ਕਾਨਂ ਨਾਮਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ**।

ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪੋਤਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ, ਅਪਿਚ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਂ ਉਪਾਦਾਯ ਅਯਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ''ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਿਪ੍ਪਲਿਗੁਹਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਕਿਰ ਗੁਹਾਯ ਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪੇ ਏਕੋ ਪਿਪ੍ਪਲਿਰੁਕ੍ਖੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨ ਸਾ ''ਪਿਪ੍ਪਲਿਗੁਹਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਤਸ੍ਸਂ **ਪਿਪ੍ਪਲਿਗੁਹਾਯਂ। ਆਬਾਧਿਕੋ**ਤਿ ਆਬਾਧੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਆਬਾਧਿਕੋ, ਬਯਾਧਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ**ਤਿ ਕਾਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਞ੍ਜਾਤਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਾਲ਼੍ਹਗਿਲਾਨੋ**ਤਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤਗੇਲਞ੍ਞੋ, ਤਂ ਪਨ ਗੇਲਞ੍ਞਂ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਪਰਿਤ੍ਤਂ ਅਭਾਸਿ, ਤੇਨੇਵ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੋ ਆਬਾਧੋ ਵੂਪਸਮਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਂਯੁਤ੍ਤੇ –

> ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਪਿਪ੍ਪਲਿਗੁਹਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਆਬਾਧਿਕੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ਼੍ਹਗਿਲਾਨੋ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... ਏਤਦਵੋਚ – 'ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਖਮਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਕ੍ਕਮੋਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਨੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ'ਤਿ? 'ਨ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ,

ਖਮਨੀਯਂ, ਨ ਯਾਪਨੀਯਂ, ਬਾਲ੍ਹਾ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਕ੍ਕਮੋਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮੋ'ਤਿ।

'''ਸਤ੍ਤਿਮੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਮਯਾ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਸਤ੍ਤ? ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਖੋ, ਕਸ੍ਸਪ, ਮਯਾ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ ਭਾਵਿਤੋ ਬਹੁਲੀਕਤੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ...ਪੇ॰... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਖੋ, ਕਸ੍ਸਪ, ਮਯਾ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ ਭਾਵਿਤੋ ਬਹੁਲੀਕਤੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਇਮੇ ਖੋ, ਕਸ੍ਸਪ, ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਮਯਾ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੂਲੀਕਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ'ਤਿ। 'ਤਗ੍ਘ ਭਗਵਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਤਗ੍ਘ, ਸੁਗਤ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ'''ਤਿ।

''ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿ। ਵੁਟ੍ਠਹਿ ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਤਮ੍ਹਾ ਆਬਾਧਾ, ਤਥਾ ਪਹੀਨੋ ਚਾਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਸੋ ਆਬਾਧੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ।

ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਆਬਾਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਸੀ**"ਤਿ।

ਏਤਦਹੋਸੀਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗੇਲਞ੍ਞਦਿਵਸੇਸੁ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਹਿ ਉਪਨੀਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਏਵ ਅਹੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਮ੍ਹਾ ਆਬਾਧਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਏਤਂ ''ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਹੋਸਿ। **ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਦੇਵਤਾਸਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਚਾਰਿਕਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਕਕੁਟਪਾਦਿਨਿਯੋ ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ। **ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਪਞ੍ਚਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਤਾਨਿ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨੇਹਿ ਆਦਾਯ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਠਤ੍ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਸਙ੍ਗਹਂ ਨੋ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵਦਮਾਨਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਦਾਨੇ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾਯਾ**"ਤਿ।

ਸਕ੍ਕੋ ਕਿਰ ਦੇਵਰਾਜਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਾ ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ ''ਗਚ੍ਛਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਹਿਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਇਮਾਸੁ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਗਤਾਸੁ ਕਦਾਚਿ ਏਕਿਸ੍ਸਾਪਿ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਥੇਰੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ। ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ ਥੇਰੋ, ''ਭਨ੍ਤੇ , ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿਯੋ ''ਗਚ੍ਛਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਤਪੁਞ੍ਞਾ ਮਹਾਭੋਗਾ, ਅਹਂ ਦੁਗ੍ਗਤਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾ ਨੋ ਨਾਸੇਥ, ਸਙ੍ਗਹਂ ਨੋ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿਯੋ ਪੁਨਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਅਪਗਨ੍ਤੁਂ ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨਾ ਯਾਚਨ੍ਤਿਯੋ ''ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਂ ਜਾਨਾਥ, ਅਪਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਂ ਪਹਰਿ। ਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਚ੍ਛਰਾਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜਿਤਾ ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿਯੋ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕਮੇਵ ਗਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਦੇਵਤਾਸਤਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਏਕਂ ਸਮਯਂ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। **ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਨਿਵਾਸਨਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਨਿਵਾਸਨਂ ਦਲ੍ਹਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ। **ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸੀ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਤ੍ਥਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। **ਦਲਿਦ੍ਦਵਿਸਿਖਾ**ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਸਨੋਕਾਸੋ। **ਕਪਣਵਿਸਿਖਾ**ਤਿ ਭੋਗਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੀਨਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਾਸੋ। **ਪੇਸਕਾਰਵਿਸਿਖਾ**ਤਿ ਤਨ੍ਤਵਾਯਵਾਸੋ। **ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਕਥਂ ਅਦ੍ਦਸ? ''ਆਬਾਧਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਕਿਨ੍ਨੁ ਖੋ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਵੇਲੁਵਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਵ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਦ੍ਦਸ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯਾਯਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤੇਹਿ ਉਪਨੀਤਂ ਅਨੇਕਸੂਪਂ ਅਨੇਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਦਿਬ੍ਬਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਪਣਜਨਾਨੁਗ੍ਗਹਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ

ਪਰਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਤਾਦੀਭਾਵਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨਵ੍ਵਪੋਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਪੋਸੇਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਪੋਸੀ, ਨ ਅਞ੍ਞਪੋਸੀ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸੀ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੋਸੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਅਦੁਤਿਯੋ, ਏਕਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੁਭਰਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਚ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਪੋਸੇਨ੍ਤੋ ਪਰਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਞ੍ਞੰ ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਨ ਪੋਸੇਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਲਗ੍ਗਭਾਵਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਪੋਸੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸੀ। ਯੋ ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕੇ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਤੁਪਚ੍ਚਯੋ ਸੋ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸੀ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ ਏਕਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤੋ । ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਯਥਾਪਿ ਭਮਰੋ ਪੁਪ੍ਫ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੪੯) ਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਜਙ੍ਘਾਬਲੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਕੁਲੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਨਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਿਸ੍ਸਕਭਤ੍ਤੇਨ ਯਾਪੇਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਨੰ ਭਗਵਾ ਚਨ੍ਦੂਪਮਪ੍ਪਟਿਪਦਾਯ ਥੋਮੇਸਿ। **ਅਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੰ, ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਗੁਣੇਹਿ ਪਤ੍ਥਟਯਸੰ, ਤੇਨੇਵ ਵਾ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸਿਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਤਾਹਿ ਞਾਤੰ। ਅਥ ਵਾ **ਅਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤਣ੍ਹਤਾਯ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਨਿਕਾਮਨਹੇਤੁ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਜਾਨਾਪਨਵਸੇਨ ਨ ਞਾਤੰ। ਅਵੀਤਤਣ੍ਹੋ ਹਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ ਕੁਹਕਤਾਯ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਜਾਨਾਪੇਤਿ। **ਦਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਛਲਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਉਤ੍ਤਮਦਮਨੇਨ ਦਨ੍ਤੰ। **ਸਾਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਾਰੇ ਅਵਟ੍ਠਿਤੰ, ਅਸੇਕ੍ਖਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਕੇ ਵਾ ਸੀਲਾਦਿਸਾਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ। **ਖੀਣਾਸ**ਵੰ **ਵਨ੍ਤਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਾਸਵਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਅਨਵਸੇਸੰ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਖੀਣਾਸਵੰ। ਤਤੋ ਏਵ ਰਾਗਾਦਿਦੋਸਾਨੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਨ੍ਤਦੋਸੰ। **ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗੁਣੰ ਪਰਮਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਅਹੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ। ਇਧਾਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਦੇਸਨਾਨਾਨਤ੍ਤੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਛਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਅਜਕਲਾਪਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਪਾਵਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਮਲ੍ਲਰਾਜੂਨੰ ਨਗਰੇ। **ਅਜਕਲਾਪਕੇ ਚੇਤਿਯੇ**ਤਿ ਅਜਕਲਾਪਕੇਨ ਨਾਮ ਯਕ੍ਖੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ''ਅਜਕਲਾਪਕ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਟ੍ਠਾਨੇ । ਸੋ ਕਿਰ ਯਕ੍ਖੋ ਅਜੇ ਕਲਾਪੇ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਅਜਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਲਿੰ ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਜਕਲਾਪਕੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ – ਅਜਕੇ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤੇ ਲਾਪੇਤੀਤਿ ਅਜਕਲਾਪਕੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਸਤ੍ਤਾ ਬਲਿੰ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਯਦਾ ਅਜਸਦ੍ਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬਲਿੰ ਉਪਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਸੋ ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਜਕਲਾਪਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਯਕ੍ਖੋ ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕਕ੍ਖਲ਼ੋ ਫਰੁਸੋ ਤਤ੍ਥ ਚ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਠਾਨੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਬਲਿੰ ਉਪਹਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਜਕਲਾਪਕੇ ਚੇਤਿਯੇ''ਤਿ। **ਅਜਕਲਾਪਕਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਿਮਾਨੇ।

ਤਦਾ ਕਿਰ ਸਤ੍ਥਾ ਤੰ ਯਕ੍ਖੰ ਦਮੇਤੁਕਾਮੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਆਦਾਯ ਅਜਕਲਾਪਕਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨਦ੍ਵਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਦੋਵਾਰਿਕੰ ਭਵਨਪਵਿਸਨਤ੍ਥਾਯ ਯਾਚਿ। ਸੋ ''ਕਕ੍ਖਲ਼ੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਜਕਲਾਪਕੋ ਯਕ੍ਖੋ, ਸਮਣੋਤਿ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ ਵਾ ਗਾਰਵੰ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵ ਜਾਨਾਥ, ਮਯ੍ਹੰ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚਨੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤਾਵਦੇਵ ਯਕ੍ਖਸਮਾਗਮੰ ਗਤਸ੍ਸ ਅਜਕਲਾਪਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਵਾਤਵੇਗੇਨ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਅਨ੍ਤੋਭਵਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਜਕਲਾਪਕਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਨਮਣ੍ਡਪੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਓਰੋਧਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠੰਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਾਸੰ ਕਾਲਯੁਤ੍ਤੰ ਧਮ੍ਮਿੰ ਕਥੰ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਪਾਵਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਅਜਕਲਾਪਕੇ ਚੇਤਿਯੇ ਅਜਕਲਾਪਕਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ''ਤਿ।

ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਸਾਤਾਗਿਰਹੇਮਵਤਾ ਅਜਕਲਾਪਕਸ੍ਸ ਭਵਨਮਤ੍ਥਕੇਨ ਯਕ੍ਖਸਮਾਗਮੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਮਨੇ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਅਜਕਲਾਪਕਸ੍ਸ ਭਵਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਕ੍ਖਸਮਾਗਮੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਤਾ ਯਕ੍ਖਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਅਜਕਲਾਪਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਿੰ

ਪਵੇਦਯਿੰਸੁ ‘‘ਲਾਭਾ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਅਜਕਲਾਪਕ, ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਭਵਨੇ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ ਭਗਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਸ੍ਸੁ, ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸੁਣਾਹੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਤੇਸੰ ਕਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮੇ ਤਸ੍ਸ ਮੁਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਸਮਣਕਸ੍ਸ ਮਮ ਭਵਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਭਾਵੰ ਕਥੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਮਯ੍ਹੰ ਤੇਨ ਸਮਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਙ੍ਗਾਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖਸਨ੍ਨਿਪਾਤਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੰ ਪਾਦੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਮਤ੍ਤੰ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟੰ ਅਕ੍ਕਮਿ, ਤੰ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਧਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੇਸੰ ਏਤ੍ਥ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਆਲ਼ਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੪੬) ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਜਕਲਾਪਕਸ੍ਸ ਸਮਾਗਮੋ ਹਿ ਆਲ਼ਵਕਸਮਾਗਮਸਦਿਸੋਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਕਰਣੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ ਭਵਨਤੋ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਪਵੇਸਨਞ੍ਚ। ਅਜਕਲਾਪਕੋ ਹਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਯੇਵ ‘‘ਏਤੇਹਿਯੇਵ ਤੰ ਸਮਣੰ ਪਲਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਾਤਮਣ੍ਡਲਾਦਿਕੇ ਨਵਵਸ੍ਸੇ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਭਗਵਤੋ ਚਲਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਨਾਨਾਵਿਧਪ੍ਪਹਰਣਹਤ੍ਥੇ ਅਤਿਵਿਯ ਭਯਾਨਕਰੂਪੇ ਭੂਤਗਣੇ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਨ੍ਤੇਨੇਵ ਚਰਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੰ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚਲਨੰ ਕਾਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਕੇਵਲੰ ਪਨ ‘‘ਅਯੰ ਸਮਣੋ ਮੰ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਮਯ੍ਹੰ ਭਵਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤੀ’’ਤਿ ਕੋਧਵਸੇਨ ਪਜ੍ਜਲਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਞਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਚਣ੍ਡਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਰਸ੍ਸ ਨਾਸਾਯ ਪਿਤ੍ਤੰ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਸੋ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਚਣ੍ਡਤਰੋ ਅਸ੍ਸ, ਏਵਮੇਵਾਯੰ ਯਕ੍ਖੋ ਮਯਿ ਇਧ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਦੂਸੇਤਿ, ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਭਵਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – “**ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯੰ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯੰ ਅਨ੍ਧਕਰਣਤਮਸਿ, ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਰਹਿਤੇ ਬਹਲਨ੍ਧਕਾਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਕਿਰ ਤਦਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ। **ਦੇਵੋ**ਤਿ ਮੇਘੋ ਏਕਮੇਕੰ ਫੁਸਿਤਕੰ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁੰ ਪਾਤੇਤਿ। ਅਥ ਯਕ੍ਖੋ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਸਮਣੰ ਪਲਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮੀਪੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਕ੍ਕੁਲੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੰ ਭਿੰਸਨੰ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਅਥ ਖੋ ਅਜਕਲਾਪਕੋ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸੰ, **ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਊਰੁਤ੍ਥਮ੍ਭਕਸਰੀਰਸ੍ਸ ਛਮ੍ਭਿਤਭਾਵੰ। **ਲੋਮਹੰਸ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਮਾਨੰ ਪਹਟ੍ਠਭਾਵੰ, ਤੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਭਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯੰ ਏਵਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਨਨੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਅਕਾਸੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਮਕਾਸਿ, ਤੰ ਪਨੇਸ ‘‘ਅਨ੍ਤੋਭਵਨੇ ਖੇਮਟ੍ਠਾਨੇ ਥਿਰਭੂਮਿਯੰ ਠਿਤਸ੍ਸ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਖਿ, ਇਦਾਨਿ ਬਹਿ ਠਿਤੰ ਏਵੰ ਭਿੰਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਪੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਯਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਵਨੰ ‘‘ਥਿਰਭੂਮੀ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ‘‘ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਯੰ ਸਮਣੋ ਨ ਭਾਯਤੀ’’ਤਿ ਚ।

ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ “ਅਕ੍ਕੁਲੋ ਪਕ੍ਕੁਲੋ”ਤਿ ਅਕ੍ਕੁਲਪਕ੍ਕੁਲਿਕੰ ਅਕਾਸੀਤਿ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ‘‘ਅਕ੍ਕੁਲੋ ਪਕ੍ਕੁਲੋ’’ਤਿ ਭਿੰਸਾਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਏਵਰੂਪੰ ਸਦ੍ਦੰ ਅਕਾਸਿ। ਅਨੁਕਰਣਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਅਯੰ। ਤਦਾ ਹਿ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਸਿਨੇਰੁੰ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਮਹਾਪਥਵਿੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਮਹਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਅਸਨਿਸਤਸਦ੍ਦਸਙ੍ਘਾਟੰ ਵਿਯ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪੁਞ੍ਜੀਕਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤੰ ਦਿਸਾਗਜਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਗਜ੍ਜਿਤੰ, ਕੇਸਰਸੀਹਾਨੰ ਸੀਹਨਿਨ੍ਨਾਦੰ , ਯਕ੍ਖਾਨੰ ਹਿੰਕਾਰਸਦ੍ਦੰ, ਭੂਤਾਨੰ ਅਟ੍ਟਹਾਸੰ, ਅਸੁਰਾਨੰ ਅਪ੍ਫੋਟਨਘੋਸੰ , ਇਨ੍ਦਸ੍ਸ ਦੇਵਰਞ੍ਞੋ ਵਜਿਰਨਿਗ੍ਘਾਤਨਿਗ੍ਘੋਸੰ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾਯ ਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਾਯ ਭਯਾਨਕਤਾਯ ਚ ਅਵਸੇਸਸਦ੍ਦੇ ਅਵਹਸਨ੍ਤਮਿਵ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਮਿਵ ਚ ਕਪ੍ਪਵੁਟ੍ਠਾਨਮਹਾਵਾਤਮਣ੍ਡਲਿਕਾਯ ਵਿਨਿਗ੍ਘੋਸੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰ ਹਦਯੰ ਫਾਲੇਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਮਹਨ੍ਤੰ ਪਟਿਭਯਨਿਗ੍ਘੋਸੰ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਕ੍ਖਰੰ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਕ੍ਖਗਜ੍ਜਿਤੰ ਗਜ੍ਜਿ ‘‘ਏਤੇਨ ਇਮੰ ਸਮਣੰ ਭਿੰਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਯੰ ਯੰ ਨਿਚ੍ਛਰਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਬ੍ਬਤਾ ਪਪਟਿਕੰ ਮੁਞ੍ਚਿੰਸੁ, ਵਨਪ੍ਪਤਿਜੇਟ੍ਠਕੇ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਗੁਮ੍ਬੇਸੁ ਪਤ੍ਤਫਲਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਸੀਦਯਿੰਸੁ, ਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਵਿਤ੍ਥਤੋਪਿ ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਬ੍ਬਤਰਾਜਾ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਵੇਧਿ, ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤਾ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਦੇਵਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਹੁਦੇਵ ਭਯੰ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤੰ ਲੋਮਹੰਸੋ, ਪਗੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ। ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਅਪਦਦ੍ਵਿਪਦਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨੰ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਉਨ੍ਨਿਯਨਕਾਲੇ ਵਿਯ ਮਹਤੀ ਵਿਭਿੰਸਨਕਾ ਅਹੋਸਿ, ਸਕਲਸ੍ਮਿੰ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਤਲੇ ਮਹਨ੍ਤੰ ਕੋਲਾਹਲੰ ਉਦਪਾਦਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਤੰ ਸਦ੍ਦੰ ‘‘ਕਿਮੀ’’ਤਿ ਅਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਨਿਚ੍ਚਲੋ ਨਿਸੀਦਿ, ‘‘ਮਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਕ੍ਕੁਲ ਪਕ੍ਕੁਲ'' ਇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਕਾਰੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਤਪਥਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਕਰਣਵਸੇਨ ''ਅਕ੍ਕੁਲੋ ਪਕ੍ਕੁਲੋ''ਤਿ, ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਤਸ੍ਸਂ ਨਿਗ੍ਘੋਸਨਿਚ੍ਛਾਰਣਾਯਂ ਅਕ੍ਕੁਲਪਕ੍ਕੁਲਕਰਣਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਕ੍ਕੁਲਪਕ੍ਕੁਲਿਕਂ ਅਕਾਸੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਆਰੋਪਯਿਂਸੁ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਆਕੁਲਬਜਾਕੁਲ ਇਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਾਭਿਧਾਨਵਸੇਨ ਅਕ੍ਕੁਲੋ ਬਕ੍ਕੁਲੋਤਿ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ''ਏਕਂ ਏਕਕ''ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਵਾਰਂ ਜਾਤੋ ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਕੁਲੋਤਿ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ ਆਕਾਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਕਾਰਾਗਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਕਤਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਪਨ ਜਾਤੋ ਬਕ੍ਕੁਲੋ, ਕੁਲਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਜਾਤਿਪਰਿਯਾਯੋ ਕੋਲਂਕੋਲੋਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਵੁਤ੍ਤਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਵਿਧਾਯੀ ਚ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋਤਿ ਪਠਮੇਨ ਪਦੇਨ ਜਲਾਬੁਜਸੀਹਬਜਗ੍ਘਾਦਯੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਣ੍ਡਜਆਸੀਵਿਸਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪਾਦਯੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਹਾਦਿਕੋ ਵਿਯ ਆਸੀਵਿਸਾਦਿਕੋ ਵਿਯ ਚ ''ਅਹਂ ਤੇ ਜੀਵਿਤਹਾਰਕੋ''ਤਿ ਇਮਂ ਅਤ੍ਥਂ ਯਕ੍ਖੋ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞੇ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਅਕ੍ਖੁਲੋ ਭਕ੍ਖੁਲੋ''ਤਿ ਪਾਲਿਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਅਕ੍ਖੇਤੁਂ ਖੇਪੇਤੁਂ ਵਿਨਾਸੇਤੁਂ ਉਲਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਅਕ੍ਖੁਲੋ, ਭਕ੍ਖਿਤੁਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਉਲਤੀਤਿ ਭਕ੍ਖੁਲੋ। ਕੋ ਪਨੇਸੋ? ਯਕ੍ਖਰਕ੍ਖਸਪਿਸਾਚਸੀਹਬਜਗ੍ਘਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਯੋ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹੋ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਧਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਸੋ ਤੇ, ਸਮਣ, ਪਿਸਾਚੋਤਿ ''ਅਮ੍ਭੋ, ਸਮਣ, ਤਵ ਪਿਸਿਤਾਸਨੋ ਪਿਸਾਚੋ ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਭੇਰਵਰੂਪਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਯਕ੍ਖੋ ਵਦਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਤੇਨ ਯਕ੍ਖੇਨ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਂ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਂ। ਤੇਨ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤਂ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਤਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਂ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਕਰਣਵੇਲਾਯਂ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਂ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਅਗਣਨਹੇਤੁਭੂਤਂ ਧਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਦਾ ਸਕੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਸਕਅਤ੍ਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਪਾਰਗੂ**ਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨ ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ, ਤਤੋਯੇਵ ਤੇਸਂ ਹੇਤੁਭੂਤੇ ਸਮੁਦਯੇ, ਤਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣੇ ਨਿਰੋਧੇ, ਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਚ ਪਹਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨ ਪਾਰਗਤੋ। **ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਕਅਤ੍ਤਭਾਵਾਵਬੋਧਨੇਪਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ – ''ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਬਜਾਮਮਤ੍ਤੇ ਕਲ਼ੇਵਰੇ ਸਸਞ੍ਞਿਮ੍ਹਿ ਸਮਨਕੇ ਲੋਕਞ੍ਚ ਲੋਕਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਪੇਮੀ''ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੪੫)। ਅਥ ਵਾ **ਸਕੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਕਾਮਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮਾ। ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦਯੋ ਹਿ ਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮਾ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਸੁਖਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ, ਨ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਾ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਾ ਵਿਯ ਅਸਕਧਮ੍ਮਾ। **ਪਾਰਗੂ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸੀਲਾਦੀਨਂ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਪਾਰਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਗਤੋ।

ਤਤ੍ਥ ਸੀਲਂ ਤਾਵ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਂ। ਤੇਸੁ ਲੋਕਿਯਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸੀਲਂ। ਤਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਅਨੇਕਪ੍ਪਭੇਦਂ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਮਗ੍ਗਫਲਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਂ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵਾ। ਯਥਾ ਚ ਸੀਲਂ, ਤਥਾ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾ ਚ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਸਮਾਧਿ ਸਹ ਉਪਚਾਰੇਨ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿ ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ । ਪਞ੍ਞਾਪਿ ਲੋਕਿਯਾ ਸੁਤਮਯਾ, ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਾ, ਭਾਵਨਾਮਯਾ ਚ ਸਾਸਵਾ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਪਨ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਵ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਲੋਕਿਯਮੇਵ, ਤਂ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਿਧਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਭਾਵਤੋ। ਏਵਂ ਏਤੇਸਂ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਾਧਿਗਮੇਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਪਾਰਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਗਤੋਤਿ **ਸਕੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਾਰਗੂ**।

ਅਥ ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਾਧਿਗਮੇਨ ਸੀਲਸ੍ਮਿੰ ਪਾਰਗੂ। ਸੋ ਹਿ ''ਸੀਲੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਸਕਦਾਗਾਮੀਪਿ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਾਧਿਗਮੇਨ ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿੰ ਪਾਰਗੂ। ਸੋ ਹਿ ''ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿੰ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਾਧਿਗਮੇਨ ਇਤਰੇਸੁ ਤੀਸੁ ਪਾਰਗੂ। ਅਰਹਾ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਗ੍ਗਭੂਤਾਯ ਅਕੁਪ੍ਪਾਯ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਯੋਸਾਨਗਮਨਤੋ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇਸੁ ਪਾਰਗੂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਚਤੁਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਸੋਲਸਵਿਧਾਯ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਸਕੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਾਰਗਤੋ।

ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ ਤਦਾ ਸੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਧਮ੍ਮਤਾਯ ਪਰਮਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ। **ਅਥ ਏਤੰ ਪਿਸਾਚਞ੍ਚ, ਪਕ੍ਕੁਲਞ੍ਚਾਤਿਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਰਗਮਨਤੋ ਅਥ ਪਚ੍ਛਾ, ਅਜਕਲਾਪਕ, ਏਤੰ ਤਯਾ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਪਿਸਿਤਾਸਨਤ੍ਥਮਾਗਤੰ ਪਿਸਾਚੰ ਭਯਜਨਨਤ੍ਥੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤੰ ਅਕ੍ਕੁਲਪਕ੍ਕੁਲਿਕਞ੍ਚ ਅਤਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਭਿਭਵਤਿ, ਤੰ ਨ ਭਾਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਯਮ੍ਪਿ ਗਾਥਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮੇਵ ਉਲ੍ਲਪਿਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤਾ। ਅਥ ਅਜਕਲਾਪਕੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੇਨ ਤਥਾਰੂਪੇਨਪਿ ਪਟਿਭਯਰੂਪੇਨ ਵਿਭਿੰਸਨੇਨ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਤੰ ਤਾਦਿਭਾਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਹੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯਮਨੁਸ੍ਸੋਵਤਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਤ੍ਤਨਿ ਨਿਵਿਟ੍ਠਭਾਵੰ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਉਪਾਸਕਤ੍ਤੰ ਪਵੇਦੇਸਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਸਙ੍ਗਾਮਜੀ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਮਹਾਵਿਭਵਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਪਤਿਰੂਪੇਨ ਦਾਰੇਨ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯੰ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਘਰਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਨੋ ਉਪਾਸਕੇ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਸੀਲੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਸੁਦ੍ਧਵਤ੍ਥਾ ਸੁਦ੍ਧੁਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਾ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦਿਹਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥੰ ਜੇਤਵਨਾਭਿਮੁਖੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਤ੍ਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥੰ ਜੇਤਵਨੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤੇਨ ਹਿ ਅਹਮ੍ਪਿ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਜੇਤਵਨੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਕਞ੍ਚਨਗੁਹਾਯੰ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਨ੍ਤੋ ਕੇਸਰਸੀਹੋ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਮਣ੍ਡਪੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਉਪਾਸਕਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ, ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਪਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਸਾਯ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਭਗਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਕਾਸੇਸਿ, ਸਚ੍ਚਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਨੇਕੇਸੰ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਪਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਾਯ ਵੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿ ''ਪਬ੍ਬਾਜੇਥ ਮੰ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਸਿ ਪਨ ਤ੍ਵੰ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ? ''ਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ''ਤਿ। ''ਨ ਖੋ, ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ, ਤਥਾਗਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਸੋਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਥਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਥਾ ਮੰ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ''ਅਮ੍ਮਤਾਤਾ, ਅਨੁਜਾਨਾਥ ਮੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੯੩ ਆਦਯੋ) ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਥ ਸੋ ''ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਦਤ੍ਵਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿ। ਅਲਤ੍ਥ ਖੋ ਚ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ, ਅਚਿਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਪਨ ਸੋ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਘਟੇਨ੍ਤੋ

ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਰਞ੍ਞਾਵਾਸੇ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਛਲਭਿਞ੍ਞੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਞ੍ਚ ਪਟਿਸ੍ਸਵਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ।

ਸੋ ਹਾਯਸ੍ਮਾ ਧੁਰਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਜੇਤਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਤਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਅਞ੍ਞਂ ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਾ ਚਸ੍ਸ ਆਗਮਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ, ਕਿਰ ਇਧਾਗਤੋ''ਤਿ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਾ ਤੁਰਿਤਤੁਰਿਤਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾ ਨਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਮਾ ਅਪੁਤ੍ਤਕਂ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਂ ਰਾਜਾਨੋ ਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਦਾਯਾਦਾ ਵਾ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁਂ, ਨਾਲਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ, ਏਹਿ, ਤਾਤ, ਵਿਬ੍ਭਮਾ''ਤਿ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ''ਇਮੇ ਮਯ੍ਹਂ ਕਾਮੇਹਿ ਅਨਤ੍ਥਿਕਭਾਵਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਗੂਥਧਾਰੀ ਵਿਯ ਗੂਥਪਿਣ੍ਡੇ ਕਾਮੇਸੁਯੇਵ ਅਲ੍ਲੀਯਨਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨਯਿਮੇ ਸਕ੍ਕਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਨਿਸੀਦਿ। ਤੇ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਂ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਘਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਸ੍ਸ ਭਰਿਯਂ ਸਪਰਿਵਾਰਂ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸੁਂ ''ਮਯਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਤਂ ਯਾਚਨ੍ਤਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਮਨਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ, ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦੇ, ਤਵ ਭਤ੍ਤਾਰਂ ਪੁਤ੍ਤਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਪੇਹੀ''ਤਿ। ਤਾਯ ਕਿਰ ਆਪਨ੍ਨਸਤ੍ਤਾਯ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਸਾ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰਕਮਾਦਾਯ ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਜੇਤਵਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਪਾਦਪਰਿਚਰਣਵਸੇਨ ਦੁਤਿਯਿਕਾ, ਭਰਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਯ੍ਯੋ**ਤਿ ''ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਵੋਹਾਰੇਨ ਵਦਤਿ। **ਕਿਰਾ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਕਿਰਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਖੁਦ੍ਦਪੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਮਣ, ਪੋਸ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਨ੍ਨਸਤ੍ਤਮੇਵ ਮਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਸਾਹਂ ਏਤਰਹਿ ਖੁਦ੍ਦਪੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਦਿਸਂ ਮਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾਵ ਤਵ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ, ਸਮਣ, ਪੁਤ੍ਤਦੁਤਿਯਂ ਮਂ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਾਦੀਹਿ ਭਰਸ੍ਸੂਤਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਨ, ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨੇਵ ਓਲੋਕੇਤਿ, ਨਾਪਿ ਆਲਪਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀ**"ਤਿ।

ਸਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਤਥੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਮੇਵ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਪੁਰਿਸਾ ਨਾਮ ਭਰਿਯਾਸੁ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਾਪਿ ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਾਪੇਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੋ ਪਿਤੁ ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਤ੍ਤਪੇਮੇਨਾਪਿ ਮਯ੍ਹਂ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਪਕ੍ਕਮ੍ਮ **"ਏਸੋ ਤੇ, ਸਮਣ, ਪੁਤ੍ਤੋ, ਪੋਸ ਨ**"ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਾ ਕਿਰ ਸਮਣਤੇਜੇਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਠਾਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਥੇਰੋ ਦਾਰਕਮ੍ਪਿ ਨੇਵ ਓਲੋਕੇਤਿ ਨਾਪਿ ਆਲਪਤਿ। ਅਥ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮੁਖਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਕਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ''ਪੁਤ੍ਤੇਨਪਿ ਅਯਂ ਸਮਣੋ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ''ਤਿ ਦਾਰਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੁਤ੍ਤੇਨਪੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਮਣੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤੇਨਪਿ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ, ਪਗੇਵ ਅਞ੍ਞੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਦਿਬ੍ਬੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਿਬ੍ਬਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਂ। ਦੇਵਤਾਨਞ੍ਹਿ ਸੁਚਰਿਤਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਰੁਹਿਰਾਦੀਹਿ ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਂ ਦੂਰੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਸਮਤ੍ਥਂ ਦਿਬ੍ਬਂ ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਂ ਤਾਦਿਸਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਂ ਵਿਯਾਤਿ ਦਿਬ੍ਬਂ, ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਂ, ਮਹਾਜੁਤਿਕਤ੍ਤਾ ਮਹਾਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਂ, ਤੇਨ ਦਿਬ੍ਬੇਨ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਨੀਵਰਣਾਦਿਸਂਕਿਲੇਸਵਿਗਮੇਨ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ। **ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਿਸਯਾਤੀਤੇਨ। **ਇਮਂ ਏਵਰੂਪਂ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਏਵਂ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਸੁ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਅਙ੍ਕੇ ਪੁਤ੍ਤਟ੍ਠਪਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਿਰੂਪਕਿਰਿਯਂ।

ਏਤਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਤਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਭਾਵਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਆਯਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ, ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਦਟ੍ਠੁਂ ਮਂ ਆਗਤਾਤਿ ਨ ਨਨ੍ਦਤਿ ਨ ਤੁਸ੍ਸਤਿ। **ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਾ ਅਯਂ ਮਯਾ ਅਸਮ੍ਮੋਦਿਤਾਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ। **ਨ ਸੋਚਤੀ**ਤਿ ਨ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਯੇਨ ਪਨ ਕਾਰਣੇਨ ਥੇਰੋ ਏਵਂ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਨ ਸੋਚਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸਙ੍ਗਾ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਂ ਮੁਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਗਾ**ਤਿ ਰਾਗਸਙ੍ਗੋ ਦੋਸਮੋਹਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਗੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾਪਿ ਸਙ੍ਗਾ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਟਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਗਾਮਜਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ। **ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਖੀਣਾਸਵਂ ਅਹਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਜਟਿਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯. ਨਵਮੇ **ਗਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਗਯਾ**ਤਿ ਗਾਮੋਪਿ ਤਿਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਗਯਾਗਾਮਸ੍ਸ ਹਿ ਅਵਿਦੂਰੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ‘‘ਗਯਾਯਂ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਾ ਗਯਾਤਿਤ੍ਥਸ੍ਸ। ਗਯਾਤਿਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਹਿ ਗਯਾਗਾਮਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਏਕਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਅਤ੍ਥਿ ਨਦੀਪਿ, ਤਦੁਭਯਂ ‘‘ਪਾਪਪਵਾਹਨਤਿਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨੋ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ। **ਗਯਾਸੀਸੇ**ਤਿ ਗਜਸੀਸਸਦਿਸਸਿਖਰੋ ਤਤ੍ਥ ਏਕੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਗਯਾਸੀਸਨਾਮਕੋ, ਯਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਿਕੁਮ੍ਭਸਦਿਸੋ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਪਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **“ਗਯਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਗਯਾਸੀਸੇ”**ਤਿ।

ਜਟਿਲਾਤਿ ਤਾਪਸਾ। ਤੇ ਹਿ ਜਟਾਧਾਰਿਤਾਯ ਇਧ ‘‘ਜਟਿਲਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਕੇ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ**ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਤੁਨੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਭੂਤੇ ਮਾਘਮਾਸਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਫਗ੍ਗੁਣਮਾਸਸ੍ਸ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਅਟ੍ਠਦਿਵਸਪਰਿਮਾਣੇ ਹਿਮਸ੍ਸ ਪਤਨਕਾਲੇ। **ਗਯਾਯਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇਚਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਿਤ੍ਥਸਮ੍ਮਤੇ ਉਦਕੇ ਪਠਮਂ ਨਿਮੁਗ੍ਗਸਕਲਸਰੀਰਾ ਤਤੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਿਲਵਨ੍ਤਿ। **ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਸੀਸਂ ਉਦਕੇ ਓਸੀਦਨ੍ਤਿ। **ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਨਿਮੁਜ੍ਜਨਾਨਿਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕੇਚਿ ‘‘ਏਕੁਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨੇਨੇਵ ਪਾਪਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਕਾ, ਤੇ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਂ ਪਨ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਮਨ੍ਤਰੇਨ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਵਿਨਾਭਾਵਤੋ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਤੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਯੇਪਿ ‘‘ਏਕਨਿਮੁਜ੍ਜਨੇਨੇਵ ਪਾਪਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਕਾ, ਤੇਪਿ ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਵਿਨਾਭਾਵਤੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਿਤ੍ਥੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨੇਨੇਵ ਪਾਪਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਕਾ, ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਸੇ ਸਨ੍ਨਿਰੁਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ ਮਰੁਪ੍ਪਪਾਤਪਤਿਤਾ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥੇਵ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ । ਅਪਰੇ ‘‘ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਨਿਮੁਜ੍ਜਨਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਤੇ ਪਾਪਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਕਾ, ਤੇ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਨਿਮੁਜ੍ਜਨਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘**ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ”ਤਿ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਪੁਬ੍ਬਕਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਂ, ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਮੇਵ ਪਨ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਕਤਿਪਯਾ, ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਂ ਤਦੁਭਯਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਬਹੂਤਿ ਤੇਸਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਂ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਜਟਿਲਾ**ਤਿ ਜਟਿਲਾਨਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮੁਣ੍ਡਸਿਖਣ੍ਡਿਨੋਪਿ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਕਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਤਤ੍ਥ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਓਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਕੇਚਿ ਗਯਾਯ ਉਦਕਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਸੇ ਚ ਸਰੀਰੇ ਚ ਓਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਅਪਰੇ ਘਟੇਹਿ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੀਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਅਗ੍ਗਿਂ ਜੁਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇਚਿ ਗਯਾਤੀਰੇ ਵੇਦਿਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਧੂਮਦਬ੍ਭਿਪੂਜਾਦਿਕੇ ਉਪਕਰਣੇ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ

ਅਗ੍ਗਿਹੁਤਂ ਜੁਹਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਹੁਤਂ ਪਰਿਚਰਨ੍ਤਿ। **ਇਮਿਨਾ ਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਯਾਯਂ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਾਦਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਚਰਣੇਨ ਚ ਪਾਪਮਲਤੋ ਸੁਦ੍ਧਿ ਪਾਪਪਵਾਹਨਾ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿ ਏਵ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਾਦਿ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਕੇਚਿ ਉਦਕਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਉਦਕਸ੍ਸਞ੍ਜਲਿਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਦਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ ਅਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਵਾਰਂ ਸਾਵਿਤ੍ਤਿਆਦਿਕੇ ਜਪਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ‘‘ਇਨ੍ਦ ਆਗਚ੍ਛਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਜ੍ਜਾਜਪਂ ਅਵ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਮਹਤੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਕੇਚਿ ਓਤਰਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਿਕਆਚਮਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਅਨ੍ਤੋਉਦਕੇ ਠਿਤਾ ਤਨ੍ਤੀ ਵਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਵੀਣਂ ਵਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਿਰਿਯਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤੇ ਏਵਰੂਪਾ ਵਿਕਾਰਕਿਰਿਯਾ ਕਰੋਨ੍ਤਾਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਦਕੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਪੁਬ੍ਬਕਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨੁਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਨ੍ਤੋਗਧਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿਪਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਤਤ੍ਥ ਆਕੁਲਬ੍ਯਾਕੁਲੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਉਪਰਿਪਬ੍ਬਤੇ ਠਿਤੋ ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਤਂ ਕੋਲਾਹਲਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿਨ੍ਨ ਖੋ ਏਤ’’ਨ੍ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਕਿਰਿਯਵਿਕਾਰਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – **“ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ…ਪੇ॰… ਇਮਿਨਾ ਸੁਦ੍ਧੀ”**ਤਿ, ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਉਦਕੋਰੋਹਨਾਦਿਅਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਤੇਸਂ ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਪਰਾਮਸਨਂ ਸਚ੍ਚਾਦਿਕੇ ਚ ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਪਰੀਤਾਵਬੋਧਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਭਾਵਦੀਪਕਂ ਸਚ੍ਚਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਭਾਵਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨ ਉਦਕੇਨ ਸੁਚੀ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਉਦਕੁਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਾਦਿਨਾ। ਉਦਕੁਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਾਦਿ ਹਿ ਇਧ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ‘‘ਉਦਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾ ਰੂਪਭਵੋ ਰੂਪਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਉਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾਯ ਸਾਧਨਭੂਤੇਨ ਉਦਕੇਨ ਸੁਚਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਸੁਚੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਉਦਕੇਨ ਸੁਚਿ ਪਾਪਮਲਤੋ ਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਬਹ੍ਵੇਤ੍ਥ ਨ੍ਹਾਯਤੀ ਜਨੋ**। ਯਦਿ ਹਿ ਉਦਕੋਰੋਹਨਾਦਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਪਾਪਸੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਸਿਯਾ, ਬਹੁ ਏਤ੍ਥ ਉਦਕੇ ਜਨੋ ਨ੍ਹਾਯਤਿ, ਮਾਤੁਘਾਤਾਦਿਪਾਪਕਮ੍ਮਕਾਰੀ ਅਞ੍ਞੋ ਚ ਗੋਮਹਿਂਸਾਦਿਕੋ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪੇ ਉਪਾਦਾਯ, ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਪਾਪਸੁਦ੍ਧਿ ਸਿਯਾ, ਨ ਪਨੇਵਂ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨ੍ਹਾਨਸ੍ਸ ਪਾਪਹੇਤੂਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਯਂ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਯਥਾ ਆਲੋਕੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰਸ੍ਸ, ਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ, ਨ ਏਵਂ ਨ੍ਹਾਨਂ ਪਾਪਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ‘‘ਨ ਉਦਕੇਨ ਸੁਚਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

ਯੇਨ ਪਨ ਸੁਚਿ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਯਮ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਞ੍ਚਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ । **ਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਵਚੀਸਚ੍ਚਞ੍ਚੇਵ ਵਿਰਤਿਸਚ੍ਚਞ੍ਚ। ਅਥ ਵਾ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਞਾਣਸਚ੍ਚਞ੍ਚੇਵ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਞ੍ਚ। **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੋ, ਫਲਧਮ੍ਮੋ ਚ, ਸੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, **ਸੋ ਸੁਚੀ ਸੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**ਤਿ ਸੋ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸੁਚਿ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਂ? ਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਸਚ੍ਚਂ ਵੇ ਅਮਤਾ ਵਾਚਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੫੫), ਸਚ੍ਚਂ ਹਵੇ ਸਾਦੁਤਰਂ ਰਸਾਨਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੮੪), ਸਚ੍ਚੇ ਅਤ੍ਥੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ, ਆਹੁ ਸਨ੍ਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੫੫), ਸਚ੍ਚੇ ਠਿਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਜਾ॰ ੨.੨੧.੪੩੩) ਅਨੇਕੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਸੁ ਸਚ੍ਚਗੁਣਾ ਪਕਾਸਿਤਾ। ਸਚ੍ਚਵਿਪਰਿਯਸ੍ਸ ਚ ‘‘ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਤੀਤਸ੍ਸ, ਮੁਸਾਵਾਦਿਸ੍ਸ ਜਨ੍ਤੁਨੋ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੭੬), ਅਭੂਤਵਾਦੀ ਨਿਰਯਂ ਉਪੇਤੀ’’ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੦੬) ਚ ਆਦਿਨਾ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ।

ਨਵਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਬਾਹਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦. ਦਸਮੇ **ਬਾਹਿਯੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ**ਤਿ ਦਾਰੁਮਯਚੀਰੋ। **ਸੁਪ੍ਪਾਰਕੇ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਪਟ੍ਟਨੇ ਵਸਤਿ। ਕੋ ਪਨਾਯਂ ਬਾਹਿਯੋ, ਕਥਞ੍ਚ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਅਹੋਸਿ, ਕਥਂ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕੇ ਪਟ੍ਟਨੇ ਪਟਿਵਸਤੀਤਿ?

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੀਕਥਾ – ਇਤੋ ਕਿਰ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਥਕੇ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਏਕੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਮਹਾ ਵਤਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਯੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਏਵਂ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੀਯਤਿ, ਅਹੋ ਵਤਾਹਮ੍ਪਿ ਅਨਾਗਤੇ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਏਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ ਭਵੇਯ੍ਯਂ ਯਥਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗਪਰਾਯਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਲੋ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸੋ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਦੇਵਲੋਕੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਬਾਹਿਯਰਟ੍ਠੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ, ਤਂ ਬਾਹਿਯਰਟ੍ਠੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਬਾਹਿਯੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਿਂਸੁ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਘਰਾਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਵਣਿਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਬਹੂਨਂ ਭਣ੍ਡਾਨਂ ਨਾਵਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤ ਵਾਰੇ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਪਰਿਸਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਗਰਂ ਉਪਗਞ੍ਛਿ।

ਅਟ੍ਠਮੇ ਵਾਰੇ ਪਨ ‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਭੂਮਿਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਰੋਪਿਤਭਣ੍ਡੋ ਨਾਵਂ ਅਭਿਰੁਹਿ। ਨਾਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਦੇਸਂ ਅਪਤ੍ਵਾਵ ਸਮੁਦ੍ਦਮਜ੍ਝੇ ਵਿਪਨ੍ਨਾ। ਮਹਾਜਨੋ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਭਕ੍ਖੋ ਅਹੋਸਿ। ਬਾਹਿਯੋ ਪਨ ਏਕਂ ਨਾਵਾਫਲਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਰਨ੍ਤੋ ਊਮਿਵੇਗੇਨ ਮਨ੍ਦਮਨ੍ਦਂ ਖਿਪਮਾਨੋ ਭਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨੇਵ ਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋ। ਪਰਿਸ੍ਸਮਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਸਮਤ੍ਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਲਜ੍ਜਾਯ ਗੁਮ੍ਬਨ੍ਤਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਾਦਨਂ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਕ੍ਕਨਾਲਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾਕੇਹਿ ਪਲਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਨਪਾਵੁਰਣਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਾਦੇਸਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਦਾਰੁਫਲਕਾਨਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਾਕੇਨ ਆਵੁਣਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਨਪਾਵੁਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਾਦੇਸੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਦਾਰੁਮਯਚੀਰਧਾਰਿਤਾਯ “**ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ**”ਤਿ ਪੁਰਿਮਵੋਹਾਰੇਨ “**ਬਾਹਿਯੋ**”ਤਿ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ।

ਤਂ ਏਕਂ ਕਪਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਪਟ੍ਟਨੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ ‘‘ਸਚੇ ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂਵਿਧੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਿਨ੍ਨੁ ਖੋ ਅਯਂ ਅਯ੍ਯੋ ਵਤ੍ਥਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਉਦਾਹੁ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਨ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤਾ ਨਾਨਾਦਿਸਾਹਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਉਪਨੇਸੁਂ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਸਚਾਹਂ ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਾਮੇਨ ਨਾਗਮਿਸ੍ਸਂ, ਨਯਿਮੇ ਏਵਂ ਮਯਿ ਪਸੀਦੇਯ੍ਯੁਂ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾਵ ਨੀਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਂ, ਏਵਂ ਮੇ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕੋਹਞ੍ਞੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ‘‘ਅਹੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਵਤਾਯਂ ਅਯ੍ਯੋ’’ਤਿ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨਂ ਕਰਿਂਸੁ।

ਸੋਪਿ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਂ ਦੇਵਾਯਤਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਮਹਾਜਨੋ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਦੇਵਾਯਤਨਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ‘‘ਇਮੇ ਮਯ੍ਹਂ ਚੀਰਧਾਰਣਮਤ੍ਤੇ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂਵਿਧਂ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਤੇਸਂ ਮਯਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਵੁਤ੍ਤਿਨਾ ਭਵਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਸਲ੍ਲਹੁਕਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ। ‘‘ਅਰਹਾ’’ਤਿ ਪਨ ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਭਾਵੀਯਮਾਨੋ ‘‘ਅਰਹਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਮਞ੍ਞਿ, ਉਪਰੂਪਰਿ ਚਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾਰਗਰੁਕਾਰੋ ਅਭਿਵਡ੍ਢਿ, ਲਾਭੀ ਚ ਅਹੋਸਿ ਉਲ਼ਾਰਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – “**ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕੇ ਪਟਿਵਸਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰੇ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ**”ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਕ੍ਕਤੋ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਆਦਰੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਸਕ੍ਕਤੋ। **ਗਰੁਕਤੋ**ਤਿ ਗੁਣਵਿਸੇਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਗਰੁਕਰਣਵਸੇਨ ਗਰੁਕਤੋ। **ਮਾਨਿਤੋ**ਤਿ ਮਨਸਾ ਸਮ੍ਭਾਵਨਵਸੇਨ ਮਾਨਿਤੋ। **ਪੂਜਿਤੋ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪੂਜਾਵਸੇਨ ਪੂਜਿਤੋ।

ਅਪਚਿਤੋਤਿ ਅਭਿਪ੍ਪਸନ੍ਨਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਮਗ੍ਗਦਾਨਆਸਨਾਭਿਹਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਅਪਚਿਤੋ। **ਲਾਭੀ ਚੀਵਰ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਣੀਤਪਣੀਤਾਨੰ ਉਪਰੂਪਰਿ ਉਪਨੀਯਮਾਨਾਨੰ ਚੀਵਰਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਲਭਨਵਸੇਨ ਲਾਭੀ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਸਕ੍ਕਤੋ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। **ਗਰੁਕਤੋ**ਤਿ ਗਰੁਕਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। **ਮਾਨਿਤੋ**ਤਿ ਬਹੁਮਾਨਿਤੋ ਮਨਸਾ ਪਿਯਾਯਿਤੋ ਚ। **ਪੂਜਿਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਾਭਿਪੂਜਾਯ ਪੂਜਿਤੋ। **ਅਪਚਿਤੋ**ਤਿ ਅਪਚਾਯਨਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਅਭਿਸਙ੍ਖਤੇ ਪਣੀਤਪਣੀਤੇ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸੋ **ਸਕ੍ਕਤੋ**। ਯਸ੍ਮਿੰ ਗਰੁਭਾਵੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸੋ **ਗਰੁਕਤੋ**। ਯੰ ਮਨਸਾ ਪਿਯਾਯਨ੍ਤਿ ਬਹੁਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਚ, ਸੋ **ਮਾਨਿਤੋ**। ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤੰ ਪੂਜਨਵਸੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ **ਪੂਜਿਤੋ**। ਯਸ੍ਸ ਅਭਿਵਾਦਨਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ **ਅਪਚਿਤੋ**। ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਪਨ ਤੇ ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਅਕੰਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕੇ ਪਟਿਵਸਤਿ ਸਕ੍ਕਤੋ''ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚੀਵਰੰ ਸੋ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ''ਏਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮੰ ਵਤ੍ਥੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਉਪਨਾਮਨਵਸੇਨ ਚੀਵਰਸ੍ਸਾਪਿ ''ਲਾਭੀ''ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਰਹੋਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਰਹਸਿ ਗਤਸ੍ਸ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕੀਭੂਤਸ੍ਸ ਬਹੂਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ''ਅਰਹਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਕਾਰੇਨ **ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ** ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਕਥੰ? **ਯੇ ਖੋ ਕੇਚਿ ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੰ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ, ਅਹੰ ਤੇਸੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੇ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ ਕਿਲੇਸਾਰੀਨੰ ਹਤਤ੍ਤਾ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਰਹਭਾਵੇਨ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਯੇ ਕਿਲੇਸਾਰੀਨੰ ਹਨਨੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੰ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ, ਤੇਸੁ ਅਹੰ ਏਕੋਤਿ।

ਪੁਰਾਣਸਾਲੋਹਿਤਾਤਿ ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿੰ ਭਵੇ ਸਾਲੋਹਿਤਾ ਬਨ੍ਧੁਸਦਿਸਾ ਏਕਤੋ ਕਤਸਮਣਧਮ੍ਮਾ ਦੇਵਤਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪੁਰਾਣਸਾਲੋਹਿਤਾਤਿ ਪੁਰਾਣਕਾਲੇ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਸਾਲੋਹਿਤਾ ਮਾਤੁਭੂਤਾ ਏਕਾ ਦੇਵਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮੋਯੇਵਤ੍ਥੋ ਗਹਿਤੋ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਓਸਕ੍ਕਮਾਨੇ ਸਾਮਣੇਰਾਦੀਨੰ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੰਵੇਗਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ''ਯਾਵ ਸਾਸਨੰ ਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਤਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਏਕੰ ਪਬ੍ਬਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਜੀਵਿਤੇ ਸਾਲਯਾ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੁ, ਨਿਰਾਲਯਾ ਇਮੰ ਪਬ੍ਬਤੰ ਅਭਿਰੁਹਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਤੰ ਪਬ੍ਬਤੰ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿੰ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰਿੰਸੁ। ਤੇਸੁ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਏਕਰਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਸੋ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ, ''ਆਵੁਸੋ, ਇਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ''ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਏਵੰ ਅਕਤ੍ਥ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਯ ਵਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮ, ਸਯਮੇਵ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਇਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੰ ਪਾਪੁਣਿ, ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਆਦਾਯ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸਿ, ਤੇਪਿ ਤਥੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿੰਸੁ। ਤੇਸੁ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ, ਅਨਾਗਾਮੀ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਭੂਮਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਘਟੇਨ੍ਤਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾਪਿ ਵਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿੰਸੁ। ਤੇ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਰਿਸੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਏਕੰ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰੰ ਦੇਵੇਸੁਯੇਵ ਸੰਸਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕੁਲਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰਸੁ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਏਕੋ ਪਕ੍ਕੁਸਾਤਿ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ, ਏਕੋ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪੋ, ਏਕੋ ਦਬ੍ਬੋ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤੋ, ਏਕੋ ਸਭਿਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ, ਏਕੋ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਸੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪੁਰਾਣਸਾਲੋਹਿਤਾ ਦੇਵਤਾ''ਤਿ। ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ਦੇਵਧੀਤਾ ਵਿਯ ਦੇਵੋ ਏਵ ਦੇਵਤਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਤਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦੇਵਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਇਧ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਦੇਵਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੰ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਜਨਾਨੰ ਪਬ੍ਬਤੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣੰ, ਤਤ੍ਥੇਕਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੋ, ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਏਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵੋ

ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ''ਕਤ੍ਥ ਨੁ ਖੋ ਇਤਰੇ ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੇ ਤੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਕਾਲਾਨੁਕਾਲਂ ''ਕਿਨ੍ਨੁ ਖੋ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਓਲੋਕੇਤਿਯੇਵ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਕਾਲੇ ''ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਬਾਹਿਯਂ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਪਟ੍ਟਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦਾਰੁਚੀਰਧਾਰਿਂ ਕੋਹਞ੍ਞੇਨ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਤਿਸਲ੍ਲੇਖਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਜੀਵਿਤੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਅਰਹਤਾਪਿ ਆਭਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਅਨਰਹਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਂ ਨਿਕਾਮਯਮਾਨੋ, ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਸਂਵੇਜੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਂ ਜਾਨਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਾਵਦੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਤੋ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਪਟ੍ਟਨੇ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਬਾਹਿਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਉਲ੍ਲਾਰਂ ਓਭਾਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੇ ਠਿਤਂ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ''ਕੇ ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ''ਅਹਂ ਤੇ ਪੋਰਾਣਕਸਹਾਯੋ ਤਦਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਤਦਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲਕਿਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਦਾਨਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਵੇਸਧਾਰੀ ਅਨਰਹਾਵ ਸਮਾਨੋ 'ਅਰਹਾ ਅਹ'ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਲਦ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਸੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ, ਨੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਬਾਹਿਯ, ਅਰਹਾ, ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਂ ਪਾਪਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ, ਮਾ ਤੇ ਅਹੋਸਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਾ ਅਰਹਾ, ਗਚ੍ਛ ਨਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਸ੍ਸੂ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਸਾਲੋਹਿਤਾ ਦੇਵਤਾ**''ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਕਾ**ਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਸੀਲਾ ਕਰੁਣਾਧਿਕਾ। **ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ**ਤਿ ਹਿਤਕਾਮਾ ਮੇਤ੍ਤਾਧਿਕਾ। ਪੁਰਿਮਪਦੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਕਾਮਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਹਿਤੂਪਸਂਹਾਰਂ। **ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਚੇਤੋਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਂ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ। **ਅਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਪਾਤੁਭਵਨਵਸੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ''ਯੇ ਖੋ ਕੇਚਿ ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਪਵਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛਾਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਂ ਬਾਹਿਯਂ ਸਹੋਢਂ ਚੋਰਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ''ਨੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਬਾਹਿਯ, ਅਰਹਾ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਏਤਂ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਵਚਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਵੋਚ। **ਨੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਬਾਹਿਯ, ਅਰਹਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਦਾ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਅਸੇਕ੍ਖਭਾਵਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, **ਨਾਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਸੇਕ੍ਖਭਾਵਂ, ਉਭਯੇਨਪਿਸ੍ਸ ਅਨਰਿਯਭਾਵਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਾਪਿ ਤੇ ਪਟਿਪਦਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਾਯ ਤ੍ਵਂ ਅਰਹਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਯੋ ਛ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ। ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ ਏਤਾਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਤਿ ਪਟਿਪਦਾ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯਾਸਿ।

ਅਯਞ੍ਚਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਮਾਨੋ ਕਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ? ''ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਲ੍ਲੇਖਤਾਯ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਹਤਤ੍ਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨਾਹੁ ''ਬਾਹਿਯੋ ਪਠਮਾਦਿਝਾਨਚਤੁਕ੍ਕਲਾਭੀ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਸਮੁਦਾਚਾਰਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ''ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਂ ਨਿਕਾਮਯਮਾਨੋ''ਤਿ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ਬਾਹਿਯੋ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਂ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹੋ ਭਾਰਿਯਂ ਵਤ ਕਮ੍ਮਂ, ਯਮਹਂ ਅਰਹਾਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ, ਅਯਞ੍ਚ 'ਅਰਹਤ੍ਤਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾਪਿ ਤੇ ਨਤ੍ਥੀ'ਤਿ ਵਦਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਲੋਕੇ ਕੋਚਿ ਅਰਹਾ''ਤਿ? ਅਥ ਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਕੇ ਚਰਹਿ ਦੇਵਤੇ ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ**''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਥਾ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਰਮ੍ਭੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਕੇ ਚਰਹੀ**ਤਿ ਕੇ ਏਤਰਹਿ। **ਲੋਕੇ**ਤਿ ਓਕਾਸਲੋਕੇ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਭਾਜਨਲੋਕਭੂਤੇ ਸਕਲਸ੍ਮਿਂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਤਲੇ ਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਮਯਂ ਤੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ। **ਉਤ੍ਤਰੇਸੂ**ਤਿ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਪਟ੍ਟਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੁਤ੍ਤਰਦਿਸਾਭਾਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਰਹਨ੍ਤਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਹਂ। ਆਰਕਾ ਹਿ ਸੋ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸੁਵਿਦੂਰਵਿਦੂਰੇ ਠਿਤੋ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਵਾਸਨਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਰੀਨਂ ਵਾ ਹਤਤ੍ਤਾ ਅਰਹਂ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਕਿਲੇਸਾਰਯੋ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਹਤਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਤਿ। ਅਰਾਨਂ ਵਾ ਹਤਤ੍ਤਾ ਅਰਹਂ। ਯਞ੍ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਭਵਤਣ੍ਹਾਮਯਨਾਭਿ ਪੁਞ੍ਞਾਦਿਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਰਂ ਜਰਾਮਰਣਨੇਮਿ ਆਸਵਸਮੁਦਯਮਯੇਨ ਅਕ੍ਖੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤਿਭਵਰਥੇ ਸਮਾਯੋਜਿਤਂ ਅਨਾਦਿਕਾਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਸਂਸਾਰਚਕ੍ਕਂ। ਤਸ੍ਸਾਨੇਨ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਵੀਰਿਯਪਾਦੇਹਿ ਸੀਲਪਥਵਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਸਦ੍ਧਾਹਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਕਰਞਾਣਫਰਸੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਰਾ ਹਤਾ ਵਿਹਤਾ ਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਾਤਿ। ਅਰਹਤੀਤਿ ਵਾ ਅਰਹਂ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਉਲ਼ਾਰੇ ਚੀਵਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇ ਪੂਜਾਵਿਸੇਸਞ੍ਚ ਅਰਹਤਿ। ਰਹਾਭਾਵਤੋ ਵਾ ਅਰਹਂ। ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ ਪਾਪਕਿਲੇਸਸ੍ਸਾਪਿ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਪਾਪਕਰਣੇ ਰਹਾਭਾਵਤੋਪਿ ਅਰਹਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**। ਭਗਵਾ ਹਿ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤੋ, ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤੋ, ਪਹਾਤਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤੋ, ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਤੋ, ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਂ, ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਭਾਵਿਤਂ।
> ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਪਹੀਨਂ ਮੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੋਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੬੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੯; ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੩੧)।

ਅਪਿਚ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਨਵਜ੍ਜਸੁਖਵਿਪਾਕਤੋ, ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਾਵਜ੍ਜਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਤੋਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਿਕਦੁਕਾਦਿਵਸੇਨ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੨੯-੧੩੧) ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਰਹਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਫਲਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾਯ। **ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀ**ਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਾਦਿਗੁਣਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤਂ ਸੀਲਾਦਿਪਟਿਪਦਾਧਮ੍ਮਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮਮੇਵ ਵਾ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਉਪਦਿਸਤਿ ਕਥੇਤਿ।

ਸਂਵੇਜਿਤੋਤਿ ''ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਵਤ, ਭੋ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵਸ੍ਸ, ਯੇਨਾਹਂ ਅਨਰਹਾਵ ਸਮਾਨੋ ਅਰਹਾਤਿ ਅਮਞ੍ਞਿਂ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਿਂ, ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ ਖੋ ਪਨਿਦਂ ਜੀਵਿਤਂ, ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ ਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਸਂਵੇਗਮਾਪਾਦਿਤੋ, ਦੇਵਤਾਵਚਨੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸਂਵਿਗ੍ਗਮਾਨਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾਵਦੇ**ਵਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ। **ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਾ ਪਕ੍ਕਾਮੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਨਾਮਮਪਿ ਸਵਨੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਬੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਸਂਵੇਗੇਨ ਚ ਚੋਦਿਯਮਾਨਹਦਯੋ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਪਟ੍ਟਨਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਰਤ੍ਤਿਪਰਿਵਾਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਮਗ੍ਗੇ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੇਨੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਪਟ੍ਟਨਤੋ ਹਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤੇ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚਾਯਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੇਨ ਅਗਮਾਸਿ। ਯਦਾ ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਤਦਹੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ।

ਕਥਂ ਪਨਾਯਂ ਏਵਂ ਅਗਮਾਸੀਤਿ? ਦੇਵਤਾਨੁਭਾਵੇਨ, ''ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਰਤ੍ਤਿਪਰਿਵਾਸੇਨਾ''ਤਿ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤਿਕਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਵਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਂ ਅਰੁਣਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੇਨੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਨਯਿਦੰ ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤਿਕੇ ਮਗ੍ਗੇ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੇਨਾਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਏਕਰਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੰ ਸੋ ਸਕਲਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਗ੍ਗੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਵਸੇ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ।

ਭਗਵਾਪਿ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਆਗਮਨੰ ਞਤ੍ਵਾ ''ਨ ਤਾਵਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਤਾਨਿ, ਖਣਨ੍ਤਰੇ ਪਨ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਰਿਪਾਕੰ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਸੋ ਚ ਜੇਤਵਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਤਪਾਤਰਾਸੇ ਕਾਯਾਲਸਿਯਵਿਮੋਚਨਤ੍ਥੰ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ''ਕਹੰ ਨੁ ਖੋ ਏਤਰਹਿ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ ''ਤ੍ਵੰ ਪਨ ਕੁਤੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ? ''ਸੁਪ੍ਪਾਰਕਪਟ੍ਟਨਤੋ ਆਗਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ। ''ਦੂਰਤੋ ਆਗਤੋਸਿ, ਨਿਸੀਦ, ਤਾਵ ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਥੋਕੰ ਵਿਸ੍ਸਮਾਹਿ, ਆਗਤਕਾਲੇ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਦਕ੍ਖਸੀ''ਤਿ। ''ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯੰ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਏਕਰਤ੍ਤੇਨੇਵਮ੍ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਚਿਰੰ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਅਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤਿਕੰ ਮਗ੍ਗੰ ਆਗਤੋ, ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾਵ ਵਿਸ੍ਸਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਰਮਾਨਰੂਪੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨੋਪਮਾਯ ਬੁਦ੍ਧਸਿਰਿਯਾ ਵਿਰੋਚਮਾਨੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਹ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਥ। **ਨੂ**ਤਿ ਸੰਸਯੇ, **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ, ਕਸ੍ਮਿੰ ਨੁ ਖੋ ਪਦੇਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਾ ਅਮ੍ਹ। ਮਯਞ੍ਹਿ ਤੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਚਕ੍ਖੁੰ, ਬਧਿਰੋ ਵਿਯ ਸੋਤੰ, ਮੂਗੋ ਵਿਯ ਕਲਜਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣੰ, ਹਤ੍ਥਪਾਦਵਿਕਲੋ ਵਿਯ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ, ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਧਨਸਮ੍ਪਦੰ, ਕਨ੍ਤਾਰਦ੍ਧਾਨਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿੰ, ਰੋਗਾਭਿਭੂਤੋ ਵਿਯ ਆਰੋਗਜੰ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਭਿਨ੍ਨਨਾਵੋ ਵਿਯ ਮਹਾਕੁਲ੍ਲੰ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਰਮਾਨਰੂਪੋ**ਤਿ ਤਰਮਾਨਾਕਾਰੋ।

ਪਾਸਾਦਿਕਨ੍ਤਿ ਬਾਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਅਸੀਤਿਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨਬਜਾਮਪ੍ਪਭਾਕੇਤੁਮਾਲਾਲਙ੍ਕਤਾਯ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਸੋਭਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਕਾਯਦਸ੍ਸਨਬਜਾਵਟਸ੍ਸ ਜਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਪਸਾਦਾਵਹੰ। **ਪਸਾਦਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਬਲਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਛਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਅਟ੍ਠਾਰਸਾਵੇਣਿਕ- ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਪ੍ਪਭੁਤਿਅਪਰਿਮਾਣਗੁਣਗਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਯ ਧਮ੍ਮਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਰਿਕ੍ਖਕਜਨਸ੍ਸ ਪਸਾਦਨੀਯੰ ਪਸੀਦਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦਾਰਹੰ ਵਾ। **ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਲੋਲਭਾਵਾਪਗਮਨੇਨ ਵੂਪਸਨ੍ਤਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ। **ਸਨ੍ਤਮਾਨਸ**ਨ੍ਤਿ ਛਟ੍ਠਸ੍ਸ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਵੂਪਸਨ੍ਤਮਾਨਸੰ। **ਉਤ੍ਤਮਦਮਥਸਮਥਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਉਤ੍ਤਮੰ ਦਮਥੰ ਸਮਥਞ੍ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ। **ਦਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਤਾਯ ਚੇਵ ਹਤ੍ਥਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ ਦਵਾਦਿਅਭਾਵਤੋ ਚ ਕਾਯੇਨ ਦਨ੍ਤੰ। **ਗੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਚੀਸਮਾਚਾਰਤਾਯ ਚੇਵ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਾਚਾਭਾਵਤੋ ਦਵਾਦਿਅਭਾਵਤੋ ਚ ਵਾਚਾਯ ਗੁਤ੍ਤੰ। **ਯਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮਨੋਸਮਾਚਾਰਤਾਯ ਅਰਿਯਿਦ੍ਧਿਯੋਗੇਨ ਅਬਜਾਵਟਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪੇਕ੍ਖਾਭਾਵਤੋ ਚ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨ ਯਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ। **ਨਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ ਅਗਮਨਤੋ, ਪਹੀਨਾਨੰ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਨੰ ਪੁਨਾਨਾਗਮਨਤੋ, ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਆਗੁਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਕਰਣਤੋ, ਪੁਨਬ੍ਭਵਸ੍ਸ ਚ ਅਗਮਨਤੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਨਾਗੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਾਸਾਦਿਕਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰੂਪਕਾਯੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਮਾਣਭੂਤਤੰ ਦੀਪੇਤਿ, ਪਸਾਦਨੀਯਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮਕਾਯੇਨ, ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੇਸੇਹਿ ਪਮਾਣਭੂਤਤੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨ ਚਤੁਪ੍ਪਮਾਣਿਕੇ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਭਗਵਤੋ ਪਮਾਣਭਾਵੋ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵੰਭੂਤਞ੍ਚ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਚਿਰਸ੍ਸੰ ਵਤ ਮੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਦਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਫੁਟਸਰੀਰੋ ਪੀਤਿਵਿਪ੍ਫਾਰਿਤਵਿਵਟਨਿਚ੍ਚਲਲੋਚਨੋ ਦਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਓਣਤਸਰੀਰੋ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾਵੇਮਜ੍ਝੰ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਮੀਪੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਮ੍ਬਾਹਨ੍ਤੋ ਪਰਿਚੁਮ੍ਬਨ੍ਤੋ ''ਦੇਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **"ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ - 'ਦੇਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮੰ, ਦੇਸੇਤੁ ਸੁਗਤੋ ਧਮ੍ਮੰ, ਯੰ ਮਮਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ'"**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਗਤੋ**ਤਿ ਸੋਭਨਗਮਨਤ੍ਤਾ, ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਠਾਨਂ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਸਮ੍ਮਾ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਸਮ੍ਮਾ ਗਦਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤੋ। ਗਮਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਗਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਭਗਵਤੋ ਸੋਭਨਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਅਨਵਜ੍ਜਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। ਤੇਨ ਹੇਸ ਗਮਨੇਨ ਖੇਮਂ ਦਿਸਂ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਗਤੋ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਗਮੇਤੀਤਿ ਸੋਭਨਗਮਨਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤੋ। ਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚੇਸ ਠਾਨਂ ਅਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਤੋਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਠਾਨਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤੋ। ਸਮ੍ਮਾ ਚ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤੋ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨੇ ਕਿਲੇਸੇ ਪੁਨ ਅਪਚ੍ਚਾਗਮਨਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਯੇ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਨਾ, ਤੇ ਕਿਲੇਸੇ ਨ ਪੁਨੇਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚੇਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸੁਗਤੋ। ਸਕਦਾਗਾਮਿ... ਪੇ॰... ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ...ਪੇ॰... ਨ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸੁਗਤੋ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਮੇਤ੍ਤਗੂਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੨੭)।

ਅਥ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਗਤਤ੍ਤਾਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਅਵਤ੍ਥਾਸੁ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੀਪਙ੍ਕਰਪਾਦਮੂਲਤੋ ਹਿ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮਹਾਬੋਧਿਮਣ੍ਡਾ ਤਾਵ ਸਮਤਿਂਸਪਾਰਮਿਪੂਰਿਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਾਯ ਲੋਕਤ੍ਥਚਰਿਯਾਯ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਥਚਰਿਯਾਯ ਕੋਟਿਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ ਹਿਤਸੁਖਮੇਵ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨ੍ਤੋ ਸਸ੍ਸਤਂ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਕਾਮਸੁਖਂ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਅਨ੍ਤੇ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਤਤੋ ਪਰਂ ਸਮਧਿਗਤਧਮ੍ਮਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯੋ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਅਵਿਸਯਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਗਤੋ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮਾ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤੋ। ਸਮ੍ਮਾ ਚੇਸ ਗਦਤਿ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤੀਤਿ ਸੁਗਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

> ''ਕਾਲਵਾਦੀ , ਭੂਤਵਾਦੀ, ਅਤ੍ਥਵਾਦੀ, ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ, ਵਿਨਯਵਾਦੀ, ਨਿਧਾਨਵਤਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਕਾਲੇਨ ਸਾਪਦੇਸਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਵਤਿਂ ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੪)।

ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਅਭੂਤਾ ਅਤਚ੍ਛਾ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਾ, ਯਾ ਚ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ, ਨ ਤਂ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੮੬)।

ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਾ ਗਦਤ੍ਤਾਪਿ ਸੁਗਤੋ।

ਯਂ ਮਮਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾਤਿ ਯਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਪਦਿਸਨਂ ਚਿਰਕਾਲਂ ਮਮ ਞਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਾਦਿਹਿਤਾਯ ਤਦਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਸੁਖਾਯ ਚ ਸਿਯਾ। **ਅਕਾਲੋ ਖੋ ਤਾਵ ਬਾਹਿਯਾ**ਤਿ ਤਵ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਨ ਤਾਵ ਕਾਲੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸਤ੍ਤਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਾਲੋਪਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਤੋ ਭਗਵਾ ਕਾਲਵਾਦੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਕਾਲੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਕਾਲੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਦਾ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਪਕ੍ਕਾਪਰਿਪਕ੍ਕਭਾਵੋ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯਂ ਠਿਤਭਾਵਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਅਪਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਮ੍ਹਾ"**ਤਿ। **ਦੁਜ੍ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। **ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਤ੍ਤਨਂ ਅਵਤ੍ਤਨਂ ਵਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਸਮ੍ਭਮਵਸੇਨ ''ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਨੇਕਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਜੀਵਿਤਂ ਅਨੇਕਰੂਪਾ ਚ ਤਦਨ੍ਤਰਾਯਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

> ''ਅਜ੍ਜੇਵ ਕਿਚ੍ਚਮਾਤਪ੍ਪਂ, ਕੋ ਜਞ੍ਞਾ ਮਰਣਂ ਸੁਵੇ।
> ਨ ਹਿ ਨੋ ਸਙ੍ਗਰਂ ਤੇਨ, ਮਹਾਸੇਨੇਨ ਮਚ੍ਚੁਨਾ''ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭੨; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੦੩)।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਮੇਵ ਤਾਵ ਪੁਰਕ੍ਖਰੋਤਿ? ''ਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਅਦਿਟ੍ਠਕੋਸਲ੍ਲੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਅਪਰੇ ''ਦੇਵਤਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਸ੍ਸ ਸੁਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਤਿਮਭਵਿਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਏਵਮਾਹ।

ਨ ਹਿ ਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਅਰਹਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯੋ ਹੋਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਕਾਰਣਾ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋਵ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ? ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਇਮਸ੍ਸ ਮਂ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਪੀਤਿਯਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਫੁਟਂ, ਅਤਿਬਲਵਾ ਪੀਤਿਵੇਗੋ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਤਾਵ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ। ਯਾਵ ਪਨ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੁਪੇਕ੍ਖਾ ਸਣ੍ਠਾਤਿ, ਤਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਵੀਸਯੋਜਨਸਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਦਰਥੋਪਿਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਬਲਵਾ, ਸੋਪਿ ਤਾਵ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੁ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਆਦਰਜਨਨਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਏਵਮਕਾਸੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤਿਯਵਾਰਂ ਯਾਚਿਤੋ ਪਨ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੁਪੇਕ੍ਖਂ ਦਰਥਪ੍ਪਟਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਦਾਨਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਕਾਲੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ “**ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤਿਵਿਯ ਮਂ ਯਾਚਸਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਾਨਂ ਦੁਜ੍ਜਾਨਤਂ ਵਦਸਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਚ ਤੇ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਤਿਹਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਤੇ**ਤਿ ਤਯਾ **ਏ**ਵਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਂ ਵਦਤਿ।

ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਯਤਨੇ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਰੂਪੇ ਰੂਪਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਭਾਵਂ, ਏਵਮੇਵ ਸੇਸਂ। ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਿਕਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਹਿ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਰੂਪਵਿਜਾਨਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਂ। ਦਿਟ੍ਠਾ ਮਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ, ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਮਤ੍ਤਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਆਪਾਥਗਤੇ ਰੂਪੇ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਦੁਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਮੁਯ੍ਹਤਿ, ਏਵਂ ਰਾਗਾਦਿਵਿਰਹੇਨ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਮਤ੍ਤਮੇਵ ਮੇ ਜਵਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਮਾਣੇਨੇਵ ਜਵਨਂ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਦਿਟ੍ਠਂ ਰੂਪਂ, ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਸਨ੍ਤੀਰਣਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਯਂ। ਯਥਾ ਤਂ ਨ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਦੁਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਮੁਯ੍ਹਤਿ, ਏਵਂ ਆਪਾਥਗਤੇ ਰੂਪੇ ਤੇਨੇਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਾਦਿਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਜਵਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਨਾਹਂ ਤਂ ਪਮਾਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸੁਤਮੁਤੇ । **ਮੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਵਿਞ੍ਞਾਣੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਨ੍ਧਰਸਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਯਤਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਞ੍ਞਾਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਤਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਨਾਮ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾਰਮ੍ਮਣਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਤਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਯਥਾ ਆਵਜ੍ਜਨਂ ਨ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਦੁਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਮੁਯ੍ਹਤਿ, ਏਵਂ ਰਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਆਵਜ੍ਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਬਾਹਿਯ, ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਤਯਾ, ਬਾਹਿਯ, ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਨਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਸਂਖਿਤ੍ਤਰੁਚਿਤਾਯ ਛਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਛਲਾਰਮ੍ਮਣਭੇਦਭਿਨ੍ਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਿਸਯਂ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਞਾਤਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਥਂ? ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਰੂਪਾਯਤਨਂ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਦਿਟ੍ਠਂ ਨਾਮ, ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਂਦ੍ਵਾਰਿਕਵਿਞ੍ਞਾਣੇਹਿ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਕੋਚਿ ਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਕਾਰੇਤਾ ਵਾ, ਯਤੋ ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਂ, ਉਦਯਬ੍ਬਯਪ੍ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੇਨ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਕੁਤੋ ਤਤ੍ਥ ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਨਾਦੀਨਂ ਓਕਾਸੋਤਿ? ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸੁਤਾਦੀਸੁਪਿ।

ਇਦਾਨਿ ਞਾਤਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਸਹ ਮਗ੍ਗਫਲੇਨ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, “**ਯਤੋ ਖੋ ਤੇ, ਬਾਹਿਯਾ**”ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਯਤੋ**ਤਿ ਯਦਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ। **ਤੇ**ਤਿ ਤਵ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਦਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਾ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਨਾ,

ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਰਾਗਾਦਿਨਾ ਵਾ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਬਾਹਿਯ, ਤਵ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਯੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵਾਵਬੋਧੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਮਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਤੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਰਾਗਾਦਿਨਾ ਸਹ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਰਤ੍ਤੋ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੋ ਵਾ ਮੂਲ੍ਹੋ ਵਾ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਪਹੀਨਰਾਗਾਦਿਕਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਨਾ ਸਹ ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀਤਿ। **ਤਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਬਾਹਿਯ, ਨ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਦਾ ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤ੍ਵਂ ਤੇਨ ਰਾਗੇਨ ਵਾ ਰਤ੍ਤੋ ਦੋਸੇਨ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੋ ਮੋਹੇਨ ਵਾ ਮੂਲ੍ਹੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਦਾ ਤਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤ੍ਵਂ ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਕੇ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇ ਵਾ ਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤੇ ਵਾ ''ਏਤਂ ਮਮ, ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਅਲ੍ਲੀਨੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਖੀਣਾਸਵਭੂਮਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

ਤਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਬਾਹਿਯ, ਨੇਵਿਧ ਨ ਹੁਰਂ ਨ ਉਭਯਮਨ੍ਤਰੇਨਾਤਿ ਯਦਾ ਤ੍ਵਂ, ਬਾਹਿਯ, ਤੇਨ ਰਾਗਾਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਦਾ ਤ੍ਵਂ ਨੇਵ ਇਧਲੋਕੇ ਨ ਪਰਲੋਕੇ ਨ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ। **ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਅਨ੍ਤੋ ਅਯਂ ਪਰਿਵਟ੍ਟਮਭਾਵੋਤਿ ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੇ ਪਨ ''ਉਭਯਮਨ੍ਤਰੇਨਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਭਵਂ ਨਾਮ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾ। ਅਨ੍ਤਰਾਭਵਸ੍ਸ ਹਿ ਭਾਵੋ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਅਨ੍ਤਰੇਨਾਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨ੍ਤਰਦੀਪਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ''ਨੇਵ ਇਧ ਨ ਹੁਰਂ, ਅਪਰੋ ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਨ ਉਭਯ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰੇਨਾਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨ੍ਤਰਾਭਾਵਦੀਪਨਂ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ''ਨੇਵ ਇਧ ਨ ਹੁਰਂ, ਉਭਯਮਨ੍ਤਰੇ ਪਨ ਨ ਅਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਯੇਪਿ ਚ ''ਅਨ੍ਤਰਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀ''ਤਿ ਚ ਇਮੇਸਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਅਯੋਨਿਸੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਭਵੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਹਾਦੀਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਯੁਵੇਮਜ੍ਝਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਨ ਅਨ੍ਤਰਾਭਵਭੂਤੋਤਿ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਚ ਯੇ ਭੂਤਾ ਏਵ, ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਖੀਣਾਸਵਾ ਪੁਰਿਮਪਦੇ ਭੂਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਬ੍ਬਿਰੁਦ੍ਧਤਾਯ ਸਮ੍ਭਵਮੇਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੋ, ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਵਸਂਯੋਜਨਤ੍ਤਾ ਸੇਖਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਚ। ਚਤੂਸੁ ਵਾ ਯੋਨੀਸੁ ਅਣ੍ਡਜਜਲਾਬੁਜਸਤ੍ਤਾ ਯਾਵ ਅਣ੍ਡਕੋਸਂ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਨ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀ ਨਾਮ, ਅਣ੍ਡਕੋਸਤੋ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਤੋ ਚ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਭੂਤਾ ਨਾਮ। ਸਂਸੇਦਜਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਚ ਪਠਮਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀ ਨਾਮ, ਦੁਤਿਯਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੂਤਾ ਨਾਮ। ਯੇਨ ਵਾ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਯਾਵ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੋ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਭੂਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਤਿ ਹਿ ਉਜੁਕੇ ਪਾਲ਼ਿਅਨੁਗਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਕਿਂ ਅਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾਭਵੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤੇਨ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ।

ਯੇ ਪਨ ''ਸਨ੍ਤਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦੇਸਨ੍ਤਰੇਸੁ ਪਾਤੁਭਾਵੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯਥਾ ਤਂ ਵੀਹਿਆਦਿਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸਨ੍ਤਾਨੇ, ਏਵਂ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸਨ੍ਤਾਨੇਪਿ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦੇਸਨ੍ਤਰੇਸੁ ਪਾਤੁਭਾਵੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਸਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਭਵੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ''ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ ਇਦ੍ਧਿਮਤੋ ਚੇਤੋਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਗਤਿਕਂ ਕਾਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖਣੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਤੋ ਇਧੂਪਸਙ੍ਕਮਨੇ ਇਤੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਗਮਨੇ ਯੁਤ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਯਦਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਦੇਸੇ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਾ, ਯਦਿਪਿ ਸਿਯਾ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾਨਂ ਇਦ੍ਧਿਵਿਸਯੋ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯੋਤਿ। ਤਂ ਇਧਾਪਿ ਸਮਾਨਂ ''ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੋ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਸਭਾਵਾ ਹਿ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਾ, ਤੇ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਦੇਸੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਦੇਸੇ। ਤਥਾ ਹਿ ਮੁਖਘੋਸਾਦੀਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇ ਆਦਾਸਪਬ੍ਬਤਪ੍ਪਦੇਸਾਦਿਕੇ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਪਟਿਘੋਸਾਦਿਕਂ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਸ੍ਸ ਉਦਾਹਰਣਭਾਵਸਾਧਨਾਦਿਕੋ ਅਨ੍ਤਰਾਭਵਕਥਾਵਿਚਾਰੋ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਪਕਰਣਸ੍ਸ (ਕਥਾ॰ ੫੦੫; ਕਥਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੦੫) ਟੀਕਾਯਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਪਰੇ ਪਨ “**ਇਧਾ**ਤਿ ਕਾਮਭਵੋ, **ਹੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਰੂਪਭਵੋ, **ਉਭਯਮਨ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਭਵੋ ਵੁੱਤੋ’’ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ “**ਇਧਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨਾਨਿ, **ਹੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਬਾਹਿਰਾਯਤਨਾਨਿ, **ਉਭਯਮਨ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾ’’ਤਿ। “**ਇਧਾ**ਤਿ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾ, **ਹੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਾ, **ਉਭਯਮਨ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ ਵੁੱਤਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵੰ ਤਾਵ ‘‘ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਧਾ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਭਸੁਖਨਿਚ੍ਚਅਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਪਰਿਵਜ੍ਜਨਮੁਖੇਨ ਅਸੁਭਦੁਕ੍ਖਾਨਿਚ੍ਚਾਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਹਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਥਿਤਾ। ‘‘ਤਤੋ ਤ੍ਵੰ, ਬਾਹਿਯ, ਨ ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰਾਗਾਦੀਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗੋ। ‘‘ਤਤੋ ਤ੍ਵੰ, ਬਾਹਿਯ, ਨ ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਫਲੰ। ‘‘ਨੇਵਿਧਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁ ਕਥਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ – “**ਅਥ ਖੋ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ…ਪੇ॰… ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚੀ**”ਤਿ।

ਇਮਾਯ ਸੰਖਿਤ੍ਤਪਦਾਯ ਦੇਸਨਾਯ **ਤਾਵਦੇਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਖਣੇ, ਨ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ। **ਅਨੁਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਆਸਵੇਹੀ**ਤਿ ਆਭਵਗ੍ਗੰ ਆਗੋਤ੍ਰਭੁੰ ਸਵਨਤੋ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਯਟ੍ਠੇਨ ਮਦਿਰਾਦਿਆਸਵਸਦਿਸਤਾਯ ਚ ‘‘ਆਸਵਾ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਹਿ ਕਾਮਰਾਗਾਦੀਹਿ। **ਵਿਮੁਚ੍ਚੀ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿ। ਸੋ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਏਵ ਸੀਲਾਨਿ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਲਦ੍ਧੰ ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਤਾਯ ਤਾਵਦੇਵ ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਸੋ ਸੰਸਾਰਸੋਤੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਵਟ੍ਟਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਿਮਦੇਹਧਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਸੁ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿ। ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਤੇ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ‘‘ਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਨੰ ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਤੇਨ ਹਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਪਰਿਯੇਸਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ – “**ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ…ਪੇ॰… ਪਕ੍ਕਾਮੀ**”ਤਿ।

ਸੋ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਦਾਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਪਿ ਪਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਚੀਵਰੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਗਹੰ ਨਾਕਾਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨਾਹੋਸਿ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ – ‘‘ਸੋ ਕਿਰ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ ਚੋਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਧਨੁਕਲਾਪੰ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਚੋਰਿਕੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਏਕੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਲੋਭੇਨ ਤੰ ਉਸੁਨਾ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਣ੍ਹਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਤੰ ਞਤ੍ਵਾ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਨ ਅਦਾਸੀ’’ਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪਰਿਯੇਸਨੰ ਚਰਮਾਨੰ ਏਕਾ ਧੇਨੁ ਵੇਗੇਨ ਆਪਤਨ੍ਤੀ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯੰ ਪਾਪੇਸਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ “**ਅਥ ਖੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਬਾਹਿਯੰ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੰ ਗਾਵੀ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਾ ਅਧਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸੀ**”ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨ ਚਿਰੰ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ। **ਗਾਵੀ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਏਕਾ ਯਕ੍ਖਿਨੀ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਧੇਨੁਰੂਪਾ। **ਅਧਿਪਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਲਦ੍ਧਾਘਾਤਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਵੇਰਿਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਿਙ੍ਗੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸਿ।

ਸਤ੍ਥਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਗਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਸਰੀਰੰ ਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਪਤਿਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਕੰ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦੰ ਸਰੀਰੰ ਨਗਰਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ ਥੂਪੰ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਥਾ ਅਕੰਸੁ। ਕਤ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਕਿਚ੍ਚੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੰ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਅਥ ਨੇਸੰ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ‘ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ’ਤਿ ਵਦਥ, ਕਦਾ ਸੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ‘‘ਮਮ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤਕਾਲੇ’’ਤਿ ਚ ਵੁੱਤੇ ‘‘ਕਦਾ ਪਨਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਕਥਿਤੋ’’ਤਿ? ‘‘ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੇਨ ਅਜ੍ਜੇਵ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੋ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤਧਮ੍ਮੋ, ਕਥੰ ਸੋ ਤਾਵਤਕੇਨ ਵਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੀ’’ਤਿ? ‘‘ਕਿੰ,

ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਧਮ੍ਮਂ 'ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ'ਤਿ ਪਮਿਣਥ, ਅਨੇਕਾਨਿ ਗਾਥਾਸਹਸ੍ਸਾਨਿਪਿ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਾਨਿ ਨ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਅਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਪਨ ਏਕਮ੍ਪਿ ਗਾਥਾਪਦਂ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

> ''ਸਹਸ੍ਸਮਪਿ ਚੇ ਗਾਥਾ, ਅਨਤ੍ਥਪਦਸਞ੍ਹਿਤਾ।
> ਏਕਂ ਗਾਥਾਪਦਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਮਤੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੦੧) –

ਧਮ੍ਮਪਦੇ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਨ ਕੇਵਲਂ ਸੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਮਤ੍ਤੇਨ, ਅਥ ਖੋ ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਅਗ੍ਗਭਾਵੇਨਪਿ ਪੂਜਾਰਹੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾਨਂ, ਯਦਿਦਂ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੬) ਤਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ**"ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਤੋ ਪਚ੍ਛਾ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਰਿਯੇਸਨਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੋ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਗਰਤੋ ਬਹਿ ਨੇਤ੍ਵਾ। **ਝਾਪੇਥਾ**ਤਿ ਦਹਥ। **ਥੂਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਕਰੋਥਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਸਰੀਰਧਾਤੁਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਞ੍ਚ ਕਰੋਥ । ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ – **"ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਲਕਤੋ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਅਧਿਸੀਲਾਦਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਚਰਥ, ਤਂ ਸੋ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਮਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਅਚਰੀਤਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਮਰਣਕਾਲਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾਵ ਕਾਲਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਮਞ੍ਚਕੇਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਝਾਪੇਥ, ਥੂਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਕਰੋਥਾਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਗਤੀਸੁ ਤਸ੍ਸ ਕਤਮਾ ਗਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਭਵਭੂਤਾ, **ਗਤੀ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ, ਅਰਿਯੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵਾਤਿ ਕਾ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ**ਤਿ ਪੇਚ੍ਚ ਭਵੂਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਭਵਨਿਰੋਧੋ ਵਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਥੂਪਕਰਣਾਣਤ੍ਤਿਯਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਯੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਤ੍ਤਕੇਨ ਨ ਜਾਨਿਂਸੁ, ਤੇ ''ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਪਾਕਟਤਰਂ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤੁਕਾਮਾ ਤਥਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ।

ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡੇਨ ਇਤੋ ਗਤੋ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ। **ਪਚ੍ਚਪਾਦੀ**ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਅਨੁਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਪਟਿਪਦਾਧਮ੍ਮਂ। ਅਥ ਵਾ **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਅਨੁਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮਂ। **ਨ ਚ ਮਂ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਹੇਤੁ ਨ ਚ ਮਂ ਵਿਹੇਸੇਸਿ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਯੋ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਿਹੇਸੇਤਿ ਨਾਮ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਵਿਹਿਂਸਸਞ੍ਞੀ ਪਗੁਣਂ ਨ ਭਾਸਿਂ, ਧਮ੍ਮਂ ਪਣੀਤਂ ਮਨੁਜੇਸੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੩; ੨.੩੩੯)। ਅਥ ਵਾ **ਨ ਚ ਮਂ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਚ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਹੇਤੁਭੂਤਂ ਇਮਂ ਮਮ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮਂ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨ ਵਿਹੇਸੇਤਿ। ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ਸਾਸਨਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਸਰੀਰੇ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ ਨਾਮ। ਅਯਂ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ**"ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵਂ, ਤਥਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾਨਞ੍ਚ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਗਤਿਯਾ ਪਚੁਰਜਨੇਹਿ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਭਾਵਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਆਪੋ ਚ ਨ ਗਾਧਤਿ, ਪਥਵੀ ਚ ਤੇਜੋ ਚ ਵਾਯੋ ਚ ਨ ਗਾਧਤਿ, ਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਖਤਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਲੇਸੋਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। **ਸੁਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਤਾਯ ਸੁਕ੍ਕਾਤਿ

ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਗਹਨਕ੍ਖਤ੍ਤਤਾਰਕਾ। **ਨ ਜੋਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਭਾਸਨ੍ਤਿ। **ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਨਪ੍ਪਕਾਸਤੀ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਦੀਪੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਆਲੋਕਫਰਣਸਮਤ੍ਥੋ ਆਦਿਚ੍ਚੋਪਿ ਆਭਾਵਸੇਨ ਨ ਦਿਬ੍ਬਤਿ। **ਨ ਤਤ੍ਥ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਭਾਤੀ**ਤਿ ਸਤਿਪਿ ਭਾਸੁਰਭਾਵੇ ਕਨ੍ਤਸੀਤਲਕਿਰਣੋ ਚਨ੍ਦੋਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਅਭਾਵਤੋ ਏਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੁਣ੍ਹਾਵਿਭਾਸਨੇਨ ਨ ਵਿਰੋਚਤਿ। ਯਦਿ ਤਤ੍ਥ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਦਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਲੋਕਨ੍ਤਰੋ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਧਕਾਰਮੇਵ ਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਸਙ੍ਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਤਮੋ ਤਤ੍ਥ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**”ਤਿ। ਸਤਿ ਹਿ ਰੂਪਾਭਾਵੇ ਤਮੋ ਨਾਮ ਨ ਸਿਯਾ।

ਯਦਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੇਦਿ, ਮੁਨਿ ਮੋਨੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਮੁਨਨਤੋ ਮੋਨਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਨ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਕਾਯਮੋਨੇਯ੍ਯਾਦੀਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਮੁਨੀ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੇਨੇਵ ਮੋਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣੇਨ ਯਦਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਯਮੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਦਿਕੇ ਪਹਾਯ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵੇਦਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ। ‘‘ਅਵੇਦੀ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਥ ਰੂਪਾ ਅਰੂਪਾ ਚ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ **ਅਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਜਾਨਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾ। **ਰੂਪਾ**ਤਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ, ਤੇਨ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੋ ਏਕਵੋਕਾਰਭਵੋ ਚ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਅਰੂਪਾ**ਤਿ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾ, ਤੇਨ ਰੂਪੇਨਾਮਿਸ੍ਸੀਕਤੋ ਅਰੂਪਭਵੋ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ‘‘ਚਤੁਵੋਕਾਰਭਵੋ’’ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸੁਖਦੁਕ੍ਖਤੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਰੂਪਾ**ਤਿ ਰੂਪਲੋਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ। **ਅਰੂਪਾ**ਤਿ ਅਰੂਪਲੋਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ। **ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ। ਕਾਮਭਵੋ ਹਿ ਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸਸੁਖਦੁਕ੍ਖੋ। ਏਵਮੇਤਸ੍ਮਾ ਸਕਲਤੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਭਗਵਾ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬਾਹਿਯਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਤੀ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਦਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਬੋਧਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੨. ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਵਗ੍ਗੋ

੧. ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧. ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਮੂਲੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨੀਪਰੁਕ੍ਖੋ। ਸੋ ''ਨਿਚੁਲੋ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਮੁਚਲੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਤਂ ਵਨਜੇਟ੍ਠਕਤਾਯ ਪਨ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਹਾ ਅਕਾਲਮੇਘੋ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਹਾਮੇਘੋ। ਸੋ ਹਿ ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਗਬ੍ਭਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਉਦਪਾਦਿ। **ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵੁਟ੍ਠਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। **ਸੀਤਵਾਤਦੁਦ੍ਦਿਨੀ**ਤਿ ਸਾ ਚ ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾ ਉਦਕਫੁਸਿਤਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੇਨ ਸੀਤਵਾਤੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤੇਨ ਦੂਸਿਤਦਿਵਸਤ੍ਤਾ ਦੁਦ੍ਦਿਨੀ ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। **ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੋ ਨਾਮ ਨਾਗਰਾਜਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਾਗਭਵਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਨਾਗਰਾਜਾ। **ਸਕਭਵਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਗਭਵਨਤੋ। **ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭੋਗੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਭੋਗੇਹਿ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਉਪਰਿਮੁਦ੍ਧਨਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਫਣਂ ਵਿਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਮੁਦ੍ਧਪ੍ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਫਣਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ। ''ਫਣਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ।

ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ ''ਭਗਵਾ ਚ ਮਯ੍ਹਂ ਭਵਨਸਮੀਪੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਅਯਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਵਾਸਾਗਾਰਮਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਤਰਤਨਮਯਂ ਪਾਸਾਦਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋਪਿ ''ਏਵਂ ਕਤੇ ਕਾਯਸਾਰੋ ਗਹਿਤੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕਾਯਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭੋਗੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਫਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਸਿ। ''ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਲੋਹਪਾਸਾਦੇ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਗਬ੍ਭਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ''ਹੇਟ੍ਠਾਲੋਹਪਾਸਾਦਪ੍ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੮੪)। ''ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਸਤ੍ਥਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਕਿਰ ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ। ਤਞ੍ਚ ਠਾਨਂ ਸੁਪਿਹਿਤਵਾਤਪਾਨਂ ਸੁਫੁਸਿਤਅਗ੍ਗਲ਼ਦ੍ਵਾਰਂ ਕੂਟਾਗਾਰਂ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। **ਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸੀਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਕਾਰਣਪਰਿਦੀਪਨਂ। ਸੋ ਹਿ ''ਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸੀਤਂ ਬਾਧਯਿਤ੍ਥ, ਮਾ ਉਣ੍ਹਂ, ਮਾ ਡਂਸਾਦਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਬਾਧਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਥਾ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾਯ ਉਣ੍ਹਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਚੇ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਮੇਘੋ ਵਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਉਣ੍ਹਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਮ੍ਪਿ ਮਾ ਬਾਧਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਚਿਨ੍ਤੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਉਣ੍ਹਗ੍ਗਹਣਂ ਭੋਗਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਵਿਪੁਲਭਾਵਕਰਣੇ ਕਾਰਣਕਿਤ੍ਤਨਂ। ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਾਗਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸਮ੍ਭੂਤਾ ਉਸ੍ਮਾ ਬਾਧੇਯ੍ਯ, ਵਿਪੁਲਭਾਵਕਰਣੇਨ ਪਨ ਤਾਦਿਸਂ 'ਮਾ ਉਣ੍ਹਂ ਬਾਧਯਿਤ੍ਥਾ'ਤਿ ਤਥਾ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸੀ''ਤਿ।

ਵਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਉਬ੍ਬਿਦ੍ਧਂ, ਮੇਘਵਿਗਮੇਨ ਦੂਰੀਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਗਤਵਲਾਹਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਗਤਮੇਘਂ। **ਦੇਵ**ਨ੍ਤਿ ਆਕਾਸਂ। **ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਇਦਾਨਿ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੋ ਆਕਾਸੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਭਗਵਤੋ ਸੀਤਾਦਿਉਪਦ੍ਦਵੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ। **ਵਿਨਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਸਕਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਗਰੂਪਂ। **ਪਟਿਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਮਾਣਵਕਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਮਾਰਕਰੂਪਂ।

ਏਤਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵਿਵੇਕਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦਿਨੋ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸੁਖਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਵਿਵੇਕਸੁਖਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖੋ ਵਿਵੇਕੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ ਸੁਖੋ। **ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸ। **ਸੁਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸੁਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਤਂ ਵਿਵੇਕਂ, ਯਂ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੀਰਿਯਬਲਾਧਿਗਤੇਨ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਨਭਾਵੋ, ਏਤੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਪਾਣਭੂਤੇਸੁ ਸਂਯਮੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਸਂਯਮੋ ਅਵਿਹਿਂਸਨਭਾਵੋ ਸੁਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਸੁਖਾ ਵਿਰਾਗਤਾ ਲੋਕੇਤਿ ਵਿਗਤਰਾਗਤਾਪਿ ਲੋਕੇ ਸੁਖਾ। ਕੀਦਿਸੀ? **ਕਾਮਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ**ਤਿ, ਯਾ ਕਾਮਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਾ ਵਿਗਤਰਾਗਤਾਪਿ ਸੁਖਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਤੇਨ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸ੍ਸ ਯੋ ਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਕਥਿਤਂ। ਅਰਹਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਨਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਸੁਖਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨਾਹ **"ਏਤਂ ਵੇ ਪਰਮਂ ਸੁਖ"**ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਅਰਹਤ੍ਤੇਨ ਦੇਸਨਾਯ ਕੂਟਂ ਗਣ੍ਹੀਤਿ।

ਪਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਰਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤਯੋ ਜਨਾ ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਸਙ੍ਘੋ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਨ ਤਯੋ ਤਯੋ ਏਵ, ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧਾਪਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਮਣ੍ਡਪੇ। ਸਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਆਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਕਰਣਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ''ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਨਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਸਾਕਚ੍ਛਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਪਤਨਵਸੇਨ ਪਕਤਿਯਾ ਉਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਸਾਲਾਪਿ ਮਣ੍ਡਪੋਪਿ ''ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾ''ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਧਰਮਾਨਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ। **ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ। ਅਥ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਵਿਯ ਆਦਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਨਿਸੀਦਨਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ, ਸਮਾਨਜ੍ਝਾਸਯਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮ੍ਮਾ ਚ ਨਿਪਤਨਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। **ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਞ੍ਞਾ ਏਕਾ ਕਥਾ, ਅਥ ਵਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਤਿਕੇ ਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸੁਗਤੋਵਾਦਸ੍ਸ, ਸਾਯਂ ਲਭਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ, ਸਮਣਸਮਾਚਾਰਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਾ ਏਕਾ ਕਥਾਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ। **ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ।

ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਰਾਜੂਨਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਮਹਦ੍ਧਨਤਰੋ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਪਥਵਿਯਂ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਸਤ੍ਤਰਤਨਨਿਚਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਧਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਮਹਦ੍ਧਨੋ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਯਂ ਅਤਿਸਯੇਨ ਮਹਦ੍ਧਨੋਤਿ **ਮਹਦ੍ਧਨਤਰੋ**। ਵਾਸਦ੍ਦੋ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਨਿਚ੍ਚਪਰਿਬ੍ਬਯਵਸੇਨ ਮਹਨ੍ਤੋ ਭੋਗੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਭੋਗੋ**। ਦੇਵਸਿਕਂ ਪਵਿਸਨਆਯਭੂਤੋ ਮਹਨ੍ਤੋ ਕੋਸੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਕੋਸੋ**। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਦੇਵਸਿਕਂ ਪਵਿਸਨਆਯਭੂਤਂ ਮਣਿਸਾਰਫੇਗ੍ਗੁਗੁਮ੍ਬਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਵਤ੍ਥੁ ਧਨਂ, ਤਦੇਵ ਸਾਰਗਬ੍ਭਾਦੀਸੁ ਨਿਹਿਤਂ ਕੋਸੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵਜਿਰੋ, ਮਹਾਨੀਲੋ, ਇਨ੍ਦਨੀਲੋ, ਮਰਕਤੋ, ਵੇਲੁਰਿਯੋ, ਪਦੁਮਰਾਗੋ, ਫੁਸ੍ਸਰਾਗੋ, ਕਕ੍ਕੇਤਨੋ, ਪੁਲਾਕੋ, ਵਿਮਲੋ, ਲੋਹਿਤਙ੍ਕੋ , ਫਲਿਕੋ, ਪਵਾਲੋ, ਜੋਤਿਰਸੋ, ਗੋਮੁਤ੍ਤਕੋ, ਗੋਮੇਦਕੋ, ਸੋਗਨ੍ਧਿਕੋ, ਮੁਤ੍ਤਾ, ਸਙ੍ਖੋ, ਅਞ੍ਜਨਮੂਲੋ, ਰਾਜਪਟ੍ਟੋ, ਅਮਤਂਸਕੋ, ਪਿਯਕੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਚਾਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬੀਸਤਿ **ਮਣਿ** ਨਾਮ। ਸਤ੍ਤ ਲੋਹਾਨਿ ਕਹਾਪਣੋ ਚ **ਸਾਰੋ** ਨਾਮ। ਸਯਨਚ੍ਛਾਦਨਪਾਵੁਰਣਗਜਦਨ੍ਤਸਿਲਾਦੀਨਿ **ਫੇਗ੍ਗੁ** ਨਾਮ। ਚਨ੍ਦਨਾਗਰੁਕੁਙ੍ਕੁਮਤਗਰਕਪ੍ਪੂਰਾਦਿ **ਗੁਮ੍ਬਾ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮੇਨ ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਸਾਲਿਵੀਹਿਆਦਿਮੁਗ੍ਗਮਾਸਾਦਿਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਪਰਣ੍ਣਭੇਦਂ ਧਞ੍ਞਵਿਕਤਿਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਭੂਤਂ ਵਤ੍ਥੁ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਿਜਿਤਂ ਰਟ੍ਠਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਵਿਜਿਤੋ**। ਮਹਨ੍ਤੋ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਵਾਹਨੋ

ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਵ◌ਾਹਨੋ**। ਮਹਨ੍ਤੰ ਸੇਨਾਬਲਞ੍ਚੇਵ ਥਾਮਬਲਞ੍ਚ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਬ੍ਬਲੋ**। ਇਚ੍ਛਿਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ ਮਹਤੀ ਇਦ੍ਧਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ**। ਤੇਜਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਸ੍ਸਾਹਮਨ੍ਤਪਭੁਸਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵ◌ਾ ਮਹਨ੍ਤੋ ਆਨੁਭਾਵ◌ੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਨੁਭਾਵ◌ੋ**।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮੇਨ ਆਯਸਮ੍ਪਦਾ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਵ◌ਿਤ੍ਤੂਪਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾ, ਤਤਿਯੇਨ ਵ◌ਿਭਵਸਮ੍ਪਦਾ, ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਜਨਪਦਸਮ੍ਪਦਾ, ਪਞ੍ਚਮੇਨ ਯਾਨਸਮ੍ਪਦਾ, ਛਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਵ◌ਾਰਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਦਾ, ਸਤ੍ਤਮੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਦਾ, ਅਟ੍ਠਮੇਨ ਪਭਾਵਸਮ੍ਪਦਾ ਤੇਸੰ ਰਾਜੂਨੰ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਯਾ ਸਾ ਸਾਮਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਅਮਚ੍ਚਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਸੇਨਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਰਟ੍ਠਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਵ◌ਿਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਮਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਦੁਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਤ੍ਤ ਪਕਤਿਸਮ੍ਪਦਾ ਰਾਜੂਨੰ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਯਥਾਰਹੰ ਪਰਿਦੀਪਿਤਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਦਾਨਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ ਪਰਿਸੰ ਰਞ੍ਜੇਤੀਤਿ **ਰਾਜਾ**। ਮਗਧਾਨੰ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ **ਮਾਗਧੋ**। ਮਹਤਿਯਾ ਸੇਨਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਸੇਨਿਯਗੋਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾ **ਸੇਨਿਯੋ**। ਬਿਮ੍ਬਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਰਬਿਮ੍ਬਿਵ◌ਣ੍ਣਤਾਯ **ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ**। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਨਾਮਮੇਵ◌ੇਤੰ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤੰ ਪਰਸੇਨੰ ਜਿਨਾਤੀਤਿ **ਪਸੇਨਦਿ**। ਕੋਸਲਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਧਿਪਤੀਤਿ **ਕੋਸਲੋ**। **ਅਯਞ੍ਚਰਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚਰਹੀ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਵ◌ਿਪ੍ਪਕਤਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਾ। ਅਯੰ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਨ੍ਤਿ ਸਾਯਨ੍ਹੇ ਏਕੰ ਸਮਯੰ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸੰਹਰਣਤੋ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਯਥਾਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤੋ। ਭਗਵ◌ਾ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵ◌ੁਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸੁਲਭਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਾਰੰ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪ੍ਪਮੁਖੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਯਥਾਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ ਸੁਗਤੋਵ◌ਾਦੰ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਸੁ ਅਰਞ੍ਞਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦਿਦਿਵ◌ਾਟ੍ਠਾਨੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਗਤੇਸੁ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਦਿਵਸਭਾਗੰ ਵ◌ੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯਥਾਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਯ, ''ਮਯ੍ਹੰ ਉਪਗਮਨੰ ਆਗਮਯਮਾਨਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਸਕਲਵ◌ਿਹਾਰੰ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਿਯੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥੰ ਧਮ੍ਮਸਭਾਮਣ੍ਡਲੰ ਉਪਗਨ੍ਤੁੰ ਕਾਲੋ''ਤਿ ਆਸਨਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਯ, ਕੇਸਰਸੀਹੋ ਵ◌ਿਯ ਕਞ੍ਚਨਗੁਹਾਯ ਸੁਰਭਿਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਯੂਥੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਮਤ੍ਤਵਰਵ◌ਾਰਣੋ ਵ◌ਿਯ ਅਕਾਯਚਾਪਲ੍ਲੇਨ ਚਾਰੁਵ◌ਿਕ੍ਕਨ੍ਤਗਮਨੋ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬਞ੍ਜਨਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਬਾਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਸਮੁਜ੍ਜਲਾਯ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਵ◌ਿਲਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਭਸ੍ਸਰਕੇਤੁਮਾਲਾਲਙ੍ਕਤਾਯ ਨੀਲਪੀਤਲੋਹਿਤੋਦਾਤਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਪਭਸ੍ਸਰਾਨੰ ਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਬੁਦ੍ਧਰੰਸਿਯੋ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਜਾਨੁਭਾਵ◌ਾਯ ਅਨੁਪਮਾਯ ਬੁਦ੍ਧਲੀਲਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਯ ਰੂਪਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਕਲਵ◌ਿਹਾਰੰ ਏਕਾਲੋਕੰ ਕੁਰੁਮਾਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ – **"ਅਥ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ...ਪੇ॰... ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ"**ਤਿ।

ਏਵ◌ੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ''ਮਯਿ ਅਕਥੇਨ੍ਤੇ ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬੁਦ੍ਧਗਾਰਵ◌ੇਨ ਕਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਨ ਕਥੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਥਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥੰ **"ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕਤਮਾਯ ਨੁ ਭਵਥ। ''ਕਾਯ ਨੇਤ੍ਥਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ, ''ਕਾਯ ਨ੍ਵ◌ੇਤ੍ਥਾ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਤਮਾਯ ਨੁ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਕਤਮਾਯ ਨਾਮ ਕਥਾਯ ਇਧ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਭਵਥ, ਕਤਮਾ ਚ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਕਥਾ ਮਮਾਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵ◌ੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਪਵ◌ਾਰੇਸਿ।

ਨ ਖ੍ਵ◌ੇਤਨ੍ਤਿ ਨ ਖੋ ਏਤੰ, ਅਯਮੇਵ ਵ◌ਾ ਪਾਠੋ। ''ਨ ਖੋਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਨ ਖੋ ਏਤੰ ਇਚ੍ਚੇਵ ਪਦਵ◌ਿਭਾਗੋ। **ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ। **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯ, ਕਮ੍ਮਫਲਸਦ੍ਧਾਯ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸਦ੍ਧਾਯ ਚ। **ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਘਰਤੋ, ਗਹਟ੍ਠਭਾਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਗਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ। **ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਗਤਾਨੰ । **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਮਸਨੰ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਪਦਯੋਜਨਾ – ''ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਨੇਵ ਰਾਜਾਭਿਨੀਤਾ ਨ ਚੋਰਾਭਿਨੀਤਾ ਨ ਇਣਟ੍ਟਾ ਨ ਜੀਵ◌ਿਤਪਕਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਗਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵ◌ਾ

ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਤਰਹਿ ਏਵਰੂਪਿਂ ਰਾਜਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਂ ਕਥੇਯਜਾਥ, ਯਂ ਏਵਰੂਪਾਯ ਕਥਾਯ ਕਥਨਂ, ਏਤਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਨ ਖੋ ਪਤਿਰੂਪਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵਾ’’ਤਿ।

ਏਵਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨੇਸਂ ਪਤਿਰੂਪਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ **“ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵਯਂ ਕਰਣੀਯਂ ਧਮ੍ਮੀ ਵਾ ਕਥਾ ਅਰਿਯੋ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ**”ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਵੋਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ। ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਹਿ ਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਸਾਮਿਵਚਨਮੇਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦ੍ਵਯਂ ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। **ਧਮ੍ਮੀ ਕਥਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਾ ਕਥਾ, ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਪਰਿਦੀਪਿਨੀ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਖਾਤਾਪਿ ਹਿ ਧਮ੍ਮਕਥਾ ਤਦੇਕਦੇਸਾ ਏਵਾਤਿ। **ਅਰਿਯੋ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਾਵਹਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯੋ, ਵਿਸੁਦ੍ਧੋ ਉਤ੍ਤਮੋਤਿ ਵਾ ਅਰਿਯੋ। **ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਭੂਤਂ ਅਕਥਨਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ ਅਰਿਯੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ‘‘ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਅਰਿਯੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਤ੍ਥਂ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਕਾਯਾ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ ਸਚੇ ਕਦਾਚਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਥ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਹਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ‘ਅਸ੍ਸੁਤਂ ਸਾਵੇਤਿ ਸੁਤਂ ਵਾ ਪਰਿਯੋਦਪੇਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸੂਪਕਾਰਾਯ ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਬਜਾਬਾਧਨਤ੍ਥਂ ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਵਿਹਰਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮੇਨ ਕਰਣੀਯਵਚਨੇਨ ਅਨੋਤਿਣ੍ਣਾਨਂ ਸਾਸਨੇ ਓਤਰਣੂਪਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣਾਨਂ ਸਂਸਾਰਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣੂਪਾਯਂ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਵਾ ਆਗਮਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਅਧਿਗਮਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯੇ। ਅਥ ਵਾ ਪੁਰਿਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਠਮਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਦੁਤਿਯਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ‘‘ਦ੍ਵੇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹੇਤੂ ਦ੍ਵੇ ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਪਰਤੋ ਚ ਘੋਸੋ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਞ੍ਚ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੭)।

ਪੁਰਿਮੇਨ ਵਾ ਲੋਕਿਯਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਮੂਲਕਾਰਣਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਮੂਲਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਏਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਿਤ੍ਤਿਤਕਾਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਝਾਨਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਰਾ ਚੇਵ ਪਣੀਤਤਰਾ ਚਾਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਅਰਿਯਵਿਹਾਰਸੁਖਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਞ੍ਚ ਕਾਮਸੁਖਂ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਲੋਕਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਖਨ੍ਧਲੋਕੋ ਆਯਤਨਲੋਕੋ ਧਾਤੁਲੋਕੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਨਿ॰ ੩, ੭; ਚੂਲਨਿ॰ ਅਜਿਤਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੨) ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਆਗਤੋ।

> ‘‘ਯਾਵਤਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿ,
> ਦਿਸਾ ਭਨ੍ਤਿ ਵਿਰੋਚਨਾ।
> ਤਾਵ ਸਹਸ੍ਸਧਾ ਲੋਕੋ,
> ਏਤ੍ਥ ਤੇ ਵਤ੍ਤਤੀ ਵਸੋ’’ਤਿ॥ –

ਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੦੩) ਓਕਾਸੇ ਆਗਤੋ। ‘‘ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੩) ਸਤ੍ਤੇਸੁ। ਇਧ ਪਨ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ ਓਕਾਸਲੋਕੇ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਵੀਚਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਯਂ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਿਲੇਸਕਾਮਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਕਾਮਸਹਗਤਂ ਸੁਖਂ। **ਯਞ੍ਚਿਦਂ ਦਿਵਿਯਂ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਚ ਇਦਂ ਦਿਵਿ ਭਵਂ

ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਚ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਂ। **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਸੁਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਂ ਆਗਮ੍ਮ ਤਣ੍ਹਾ ਖੀਯਤਿ, ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਯ ਚ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਸੁਖਂ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਸੁਖਸ੍ਸ। **ਏਤੇ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਏਤਾਨਿ ਸੁਖਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਸੁਖਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **"ਏਤ"**ਨ੍ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ''ਕਲਂ ਨਾਗ੍ਘਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸੋਲ਼ਸਿਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਪੂਰਣਿਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਮਨੁਸ੍ਸਸੁਖਂ, ਨਾਗਸੁਪਣ੍ਣਾਦਿਲੋਕੇ ਨਾਗਾਦੀਹਿ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਸੁਖਂ, ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦਿਦੇਵਲੋਕੇ ਛਬ੍ਬਿਧਂ ਕਾਮਸੁਖਨ੍ਤਿ ਯਂ ਏਕਾਦਸਵਿਧੇ ਕਾਮਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਂ ਕਾਮਸੁਖਂ, ਯਞ੍ਚ ਇਦਂ ਰੂਪਾਰੂਪਦੇਵੇਸੁ ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਭੂਤੇਸੁ ਰੂਪਾਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਦਿਵਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨਸੁਖਂ, ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਤਦੁਭਯਂ ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਸੁਖਸਙ੍ਖਾਤਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਸੋਲ਼ਸ ਭਾਗੇ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਏਕਭਾਗਂ ਸੋਲ਼ਸਭਾਗਗੁਣੇ ਲਦ੍ਧਂ ਏਕਭਾਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਲਂ ਨ ਅਗ੍ਘਤੀਤਿ।

ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਸ੍ਸ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਪਠਮਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਸ੍ਸਾਪਿ ਕਲਂ ਲੋਕਿਯਂ ਨ ਅਗ੍ਘਤਿ ਏਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਪਥਬ੍ਯਾ ਏਕਰਜ੍ਜੇਨ, ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਮਨੇਨ ਵਾ।
> ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਧਿਪਚ੍ਚੇਨ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਵਰ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੭੮)।

ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਦੀਪਾਨਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਾਧਿਪਚ੍ਚਂ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਦੇਵਾਨਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਂ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਨਨ੍ਦਨੇ ਵਨੇ ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਦਿਬ੍ਬੇਹਿ ਚ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਤਿ, ਸੋ ਚਤੂਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋਵ ਨਿਰਯਾ, ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਾ, ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਾ, ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਪਾਯਦੁਗ੍ਗਤਿਵਿਨਿਪਾਤਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਪਿਣ੍ਡਿਯਾਲੋਪੇਨ ਯਾਪੇਤਿ, ਨਨ੍ਤਕਾਨਿ ਚ ਧਾਰੇਤਿ, ਸੋ ਚਤੂਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਿਰਯਾ, ਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਾ, ਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਾ, ਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਪਾਯਦੁਗ੍ਗਤਿਵਿਨਿਪਾਤਾ।
>
> ''ਕਤਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ...ਪੇ॰.. ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ...ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ'ਤਿ। ਸਙ੍ਘੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ...ਪੇ॰... ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਲੋਕਸ੍ਸਾ'ਤਿ। ਅਰਿਯਕਨ੍ਤੇਹਿ ਸੀਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ ਅਖਣ੍ਡੇਹਿ...ਪੇ॰... ਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕੇਹਿ। ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਦੀਪਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭੋ, ਯੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭੋ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਦੀਪਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਕਲਂ ਨਾਗ੍ਘਤਿ ਸੋਲ਼ਸਿ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੯੯੭)।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਸੁਖਂ ਸਉਤ੍ਤਰਂ ਸਾਤਿਸਯਂ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਮੇਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤਿਸਯਨ੍ਤਿ ਭਾਜੇਸੀਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩. ਤਤਿਯੇ **ਕੁਮਾਰਕਾ**ਤਿ ਦਾਰਕਾ। **ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਜੇਤਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਸਦ੍ਦੋ ''ਤਦਨ੍ਤਰਂ ਕੋ ਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਥਾਗਤਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੪੪; ੧੦.੭੫), ''ਜਨਾ ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਮਞ੍ਚ ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਕਿਮਨ੍ਤਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੮) ਕਾਰਣੇ ਆਗਤੋ। ''ਅਦ੍ਦਸਾ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਇਤ੍ਥੀ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਭਾਜਨਂ ਧੋਵਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੯) ਖਣੇ। ''ਯਸ੍ਸਨ੍ਤਰਤੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਕੋਪਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ੨੦) ਚਿਤ੍ਤੇ। ''ਅਨ੍ਤਰਾ ਵੋਸਾਨਮਾਪਾਦੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵੇਮਜ੍ਝੇ। ''ਅਪਿਚਾਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਪੋਦਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਹਾਨਿਰਯਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੨੩੧) ਵਿਵਰੇ। ਸ੍ਵਾਯਮਿਧਾਪਿ ਵਿਵਰੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਚ ਜੇਤਵਨਸ੍ਸ ਚ ਵਿਵਰੇਤਿ, ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਨ੍ਤਰਾਸਦ੍ਦਯੋਗਤੋ ਚੇਤ੍ਥ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ''ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਜੇਤਵਨ''ਨ੍ਤਿ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ''ਅਨ੍ਤਰਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਨਦਿਞ੍ਚ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਏਕਮੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਸਦ੍ਦਂ ਪਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਦੁਤਿਯਪਦੇਨਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਹਿਂ ਦਣ੍ਡੇਨ ਹਨਨ੍ਤੀਤਿ ਬਿਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਗੋਚਰਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪਂ ਛਾਤਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਯਟ੍ਠੀਹਿ ਪੋਥੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਤੇ ਦਾਰਕੇ ਅਹਿਂ ਦਣ੍ਡੇਨ ਹਨਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਸ੍ਮਾ ਕੁਮਾਰਕਾ ਇਮਂ ਅਹਿਂ ਦਣ੍ਡੇਨ ਹਨਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਡਂਸਨਭਯੇਨ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਇਮੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਇਮਂ ਪਹਰਨ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਹੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਨਿਕਤਿਕੋਸਲ੍ਲ''ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗੇਨ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ''**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਦਾਰਕਾ ਅਤ੍ਤਸੁਖਾਯ ਪਰਦੁਕ੍ਖਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸਯਂ ਪਰਤ੍ਥ ਸੁਖਂ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਵਮੇਕੇ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਸੁਖਪਰਿਯੇਸਨਂ ਆਯਤਿਂ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਸੁਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਰਵਿਹੇਸਾਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਸੁਖਭਾਗਿਨੋ ਵਤ ਮਯ੍ਹਂ ਓਵਾਦਪ੍ਪਟਿਕਰਾ''ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਵਸੇਨੇਵੇਤਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥਾ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਏਵਂ ਤੇਹਿ ਕੁਮਾਰਕੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਪਰਵਿਹੇਠਨਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਆਦੀਨਵਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਵਿਹੇਸਾਯ ਪਰਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਚ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸਂਸਵਿਭਾਵਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖਕਾਮਾਨੀ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਨਤੋ ਸੁਖਾਨੁਗਿਦ੍ਧਾਨਿ। **ਭੂਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਣਿਨੋ। **ਯੋ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਿਹਿਂਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦਣ੍ਡੇਨਾ**ਤਿ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਂ, ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਲੇਡ੍ਡੁਸਤ੍ਥਪਾਣਿਪ੍ਪਹਾਰਾਦੀਹਿ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਦਣ੍ਡੇਨਾ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਨੇਨ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯੋ ਸੁਖਕਾਮਾਨਿ ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨਿ ਜਾਤਿਆਦਿਨਾ ਘਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਵਚੀਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਪਾਣਿਮੁਗ੍ਗਰਸਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਪੋਥਨਤਾਲ਼ਨਚ੍ਛੇਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਰੀਰਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਸਤਂ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਧਨਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾਤਿ ਇਮੇਸੁ ਦਣ੍ਡੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਿਹਿਂਸਤਿ ਵਿਹੇਠੇਤਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਾਪੇਤਿ, **ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖਮੇਸਾਨੋ, ਪੇਚ੍ਚ ਸੋ ਨ ਲਭਤੇ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖਂ ਏਸਨ੍ਤੋ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਪੇਚ੍ਚ ਪਰਲੋਕੇ ਮਨੁਸ੍ਸਸੁਖਂ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਨ੍ਤਿ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸੁਖਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤੇਨ ਦਣ੍ਡੇਨ ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਲਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪੇਚ੍ਚ ਸੋ ਲਭਤੇ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਯੋ ਖਨ੍ਤਿਮੇਤ੍ਤਾਨੁਦ੍ਦਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ''ਯਥਾਹਂ ਸੁਖਕਾਮੋ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੋ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਪੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਰਤਿਆਦੀਸੁ ਠਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਦਣ੍ਡੇਨ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਭੂਤਾਨਿ ਨ ਹਿਂਸਤਿ ਨ ਬਾਧਤਿ, ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਲੋਕੇ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਸੁਖਂ, ਦੇਵਭੂਤੋ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖਂ, ਉਭਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਂ ਲਭਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸਂਭਾਵਿਤਾਯ ਤਂ ਸੁਖਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਲਭਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸਕ੍ਕਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਿਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਫਲਭੂਤੇਨ ''ਇਤੋ ਪਰਂ ਮਯ੍ਹਂ ਓਕਾਸੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਉਸ੍ਸਹਜਾਤੇਨ ਵਿਯ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਡ੍ਢਮਾਨੇਨ ਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿਨਾ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ। ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਹਿ ਯਮਕਮਹਾਮੇਘੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਹੋਘਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਪਾਰਮਿਯੋ ''ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ ਵਿਯ ਭਗਵਤੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਮਹੋਘਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਯਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਅਨ੍ਨਪਾਨਵਤ੍ਥਯਾਨਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਾਦਿਹਤ੍ਥਾ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਕਹਂ ਭਗਵਾ, ਕਹਂ ਦੇਵਦੇਵੋ, ਕਹਂ ਨਰਾਸਭੋ, ਕਹਂ ਪੁਰਿਸਸੀਹੋ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ। ਸਕਟਸਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣੇਪਿ ਸਕਟਧੁਰੇਨ ਸਕਟਧੁਰਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਚ ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੨) ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਚ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਚ ਭਗਵਤੋ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਯਾਵਤਾ ਖੋ, ਚੁਨ੍ਦ, ਏਤਰਹਿ ਸਙ੍ਘਾ ਵਾ ਗਣਾ ਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਨਾਹਂ, ਚੁਨ੍ਦ, ਅਞ੍ਞਂ ਏਕਸਙ੍ਘਮ੍ਪਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਏਵਂ ਲਾਭਗ੍ਗਯਸਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਂ, ਯਥਰਿਵਾਯਂ, ਚੁਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੭੬)।

ਸ੍ਵਾਯਂ ਭਗਵਤੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਹਾਨਦੀਨਂ ਉਦਕੋਘੋ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਸਕ੍ਕਤੋ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ।

ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾਯ ਚ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤਾਯ ਚ ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਅਗਰੁਕਤਾ, ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਪਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵਿਪਨ੍ਨਸੋਭਾ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨੇ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕਾ ਵਿਯ ਨਿਪ੍ਪਭਾ ਨਿਤ੍ਤੇਜਾ ਹਤਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇ ਤਾਦਿਸਂ ਭਗਵਤੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਸਹਮਾਨਾ ਇਸ੍ਸਾਪਕਤਾ ''ਏਵਂ ਇਮੇ ਫਰੁਸਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾਵ ਪਲਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਉਸੂਯਾ ਵਿਸੁਗ੍ਗਾਰਂ ਉਗ੍ਗਿਰਨ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਾ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਿਂਸੁ । ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਭਗਵਤੋ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਸਹਮਾਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਗਾਮੇ ਚ ਅਰਞ੍ਞੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸਬ੍ਭਾਹਿ ਫਰੁਸਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ ਰੋਸੇਨ੍ਤਿ ਵਿਹੇਸੇਨ੍ਤੀ''**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਸਬ੍ਭਾਹੀ**ਤਿ ਅਸਭਾਯੋਗ੍ਗਾਹਿ ਸਭਾਯਂ ਸਾਧੁਜਨਸਮੂਹੇ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਾਹਿ, ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਫਰੁਸਾਹੀ**ਤਿ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾਹਿ ਮਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦਿਕਾਹਿ। **ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਖੁਂਸੇਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਨਵਸੇਨ ਭਯਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। **ਰੋਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਪਰਸ੍ਸ ਰੋਸੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸਨਵਸੇਨ ਰੋਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। **ਵਿਹੇਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਹੇਠੇਨ੍ਤਿ, ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਅਫਾਸੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਕਥਂ ਪਨੇਤੇ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕੇ ਭਗਵਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਚ ਅਕ੍ਕੋਸਾਦੀਨਿ ਪਵਤ੍ਤੇਸੁਨ੍ਤਿ? ਭਗਵਤੋ ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪਹੀਨਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਤਾਯ ਉਪਹਤਚਿਤ੍ਤਾ ਪਥਵਿਂ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਲਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਅਵਣੇ ਵੇਲੁਰਿਯਮਣਿਮ੍ਹਿ ਵਣਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਚ ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਂ ਨਾਮ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਸਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਅਵਣ੍ਣਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਾਦੀਨਿ ਪਵਤ੍ਤੇਸੁਂ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਸੁਨ੍ਦਰੀਵਤ੍ਥੁ ਪਰਤੋ ਸੁਨ੍ਦਰੀਸੁਤ੍ਤੇ (ਉਦਾ॰ ੩੮) ਪਾਲ਼ਿਯਂਯੇਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਮੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਮਾਰੋਚੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ...ਪੇ॰... ਵਿਹੇਸੇਨ੍ਤੀ''**ਤਿ। ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਇਸ੍ਸਾਪਕਤਾਨੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਤੇਹਿ ਕਤੇ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰੇ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਚ ਪਰੇਹਿ ਕਤੇ ਉਪਕਾਰੇ ਤਾਦਿਭਾਵਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਗਾਮੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਫੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸੁਖੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਚ ਫੁਟ੍ਠੋ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ, ਤੇਸੰ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ। **ਨੇਵਤ੍ਤਤੋ ਨੋ ਪਰਤੋ ਦਹੇਥਾ**ਤਿ ''ਅਹੰ ਸੁਖਿਤੋ , ਅਹੰ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ, ਮਮ ਸੁਖੰ, ਮਮ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਪਰੇਨਿਦੰ ਮਯ੍ਹੰ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੰ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਤੋ ਨ ਪਰਤੋ ਤੰ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੰ ਠਪੇਥ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ ਅਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਮਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਰੋਤਿ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਕੇਵਲੰ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਏਵ ਪਨ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਖਣੇ ਖਣੇ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ। ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾਸੀਸੰ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ''ਨਾਹੰ ਕ੍ਵਚਨਿ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਿਞ੍ਚਨਤਸ੍ਮਿੰ, ਨ ਚ ਮਮ ਕ੍ਵਚਨਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਕਿਞ੍ਚਨਤਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚਤੁਕੋਟਿਕੰ ਸੁਞ੍ਞਤੰ ਵਿਭਾਵੇਸਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਤੋ ਪਰਤੋ ਚ ਅਦਹਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ "**ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸਾ ਉਪਧਿੰ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**"ਤਿ। ਏਤੇ ਸੁਖਵੇਦਨੀਯਾ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੀਯਾ ਚ ਫਸ੍ਸਾ ਨਾਮ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸਙ੍ਖਾਤੰ ਉਪਧਿੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਯਥਾਸਕੰ ਵਿਸਯੰ ਫੁਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਹਿ ਵੇਦਨਾ ਸਨ੍ਤਸਭਾਵਤਾਯ ਸੁਖੇ ਏਵ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦੁਵਿਧਸਮ੍ਫਸ੍ਸਵਸੇਨੇਵਾਯੰ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਕਤਾ।

ਯਥਾ ਪਨ ਤੇ ਫਸ੍ਸਾ ਨ ਫੁਸਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਨਿਰੁਪਧਿੰ ਕੇਨ ਫੁਸੇਯ੍ਯੁੰ ਫਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਹਿ ਖਨ੍ਧੂਪਧਿਯਾ ਅਸਤਿ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤੇ ਫਸ੍ਸਾ ਫੁਸੇਯ੍ਯੁੰ, ਨ ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਕ੍ਕੋਸਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖੰ ਨ ਇਚ੍ਛਥ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਿਰੁਪਧਿਭਾਵੇਯੇਵ ਯੋਗੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਥਾਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਗਾਥੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਏਵੰ ਇਮਿਨਾ ਉਦਾਨੇਨ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟੰ ਕਥਿਤੰ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਉਪਾਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲਕੋ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲਨਾਮਕੋ ਕੋਸਲੇਸੁ ਏਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ, ਤੰਨਿਵਾਸਿਤਾਯ ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਜਾਤੋ ਭਵੋਤਿ ਵਾ ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲਕੋ। **ਉਪਾਸਕੋ**ਤਿ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਾਸਕਭਾਵਸ੍ਸ ਪਵੇਦਿਤਤ੍ਤਾ ਉਪਾਸਕੋ ਪਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਿਕੋ ਬੁਦ੍ਧਮਾਮਕੋ, ਧਮ੍ਮਮਾਮਕੋ, ਸਙ੍ਘਮਾਮਕੋ। **ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਾਰਸੋਧਾਪਨਾਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇਨ। **ਤੀਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਅਯੰ ਕਿਰ ਉਪਾਸਕੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ, ਸੋ ਕਤਿਪਯੰ ਕਾਲੰ ਬਹੁਕਰਣੀਯਤਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸਨੰ ਨਾਭਿਸਮ੍ਭੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – "**ਚਿਰਸ੍ਸੰ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਉਪਾਸਕ, ਇਮੰ ਪਰਿਯਾਯਮਕਾਸਿ, ਯਦਿਦੰ ਇਧਾਗਮਨਾਯਾ**"ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਚਿਰਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਰੇਨ। **ਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਰੰ। **ਯਦਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਯੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਇਧ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਗਮਨਾਯ ਯੋ ਅਯੰ ਅਜ੍ਜ ਕਤੋ ਵਾਰੋ, ਤੰ ਇਮੰ ਚਿਰੇਨ ਪਪਞ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਕਾਸੀਤਿ। **ਚਿਰਪਟਿਕਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਰਪਟਿਕੋ ਅਹੰ, ਚਿਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਹੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਕੇਹਿਚਿ ਕੇਹਿਚੀ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇਹਿ ਏਕਚ੍ਚੇਹਿ। ਅਥ ਵਾ **ਕੇਹਿਚਿ ਕੇਹਿਚੀ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਵਾ ਤੇਹਿ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਗਾਰਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇਸੁ ਵਿਯ ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਆਦਰੋ ਹੋਤਿ। **ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵਸ੍ਸੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਕਿਚ੍ਚੰ, ਇਤਰੰ ਕਰਣੀਯੰ। ਪਠਮੰ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਕਿਚ੍ਚੰ, ਪਚ੍ਛਾ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਕਰਣੀਯੰ। ਖੁਦ੍ਦਕੰ ਵਾ ਕਿਚ੍ਚੰ, ਮਹਨ੍ਤੰ ਕਰਣੀਯੰ। **ਬ੍ਯਾਵਟੋ**ਤਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ। **ਏਵਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਇਮਿਨਾ ਪਕਾਰੇਨ ਅਹੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁੰ, ਨ ਅਗਾਰਵਾਦਿਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਦੁਲ੍ਲਭੇ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਲਾਭੇ ਚ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਕਿਞ੍ਚਨਭਾਵੇਨ ਕਿਚ੍ਚਪਸੁਤਤਾਯ ਕੁਸਲਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਕਿਞ੍ਚਨਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਮੇਵ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖਂ ਵਤ ਤਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਏਕਵਤ੍ਥੁਮ੍ਪਿ ''ਮਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵੇਨ ਨ ਹੋਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਸੁਖਂ ਵਤ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ, ਅਹੋ ਸੁਖਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਨ ਹੋਸੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਤੀਤਕਾਲਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ **ਨ ਹੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਂ ਯਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਨ੍ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹੇ ਸਤਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਿਯਾ ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਨਂ ਪਲਿਬੋਧਜਾਤਂ ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਾਭਾਵਤੋ ਏਵ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਕਿਞ੍ਚਨਤ੍ਤਂ ਸੁਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ ਸੁਖਂ ਵਤਂ, ਅਹੋ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਸ ਪਨ ਨ ਹੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚਨਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਆਹ **''ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸਾ''**ਤਿ। ਯੋ ਚਤੂਹਿਪਿ ਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਹਿ ਸੋਲ਼ਸਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮੋ ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਪਟਿਵੇਧਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਤਸ੍ਸ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਕਿਞ੍ਚਨਭਾਵੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਕਿਞ੍ਚਨਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **''ਸਕਿਞ੍ਚਨਂ ਪਸ੍ਸਾ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਾਨਂ ਆਮਿਸਕਿਞ੍ਚਨਾਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਸਕਿਞ੍ਚਨਂ, ਸਕਿਞ੍ਚਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਲਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਲਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਕਾਮਾਨਂ ਪਰਿਯੇਸਨਾਰਕ੍ਖਣਹੇਤੁ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯਵਸੇਨ ''ਅਹਂ ਮਮਾ''ਤਿ ਗਹਣਵਸੇਨ ਚ ਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨਂ ਵਿਘਾਤਂ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਪਸ੍ਸਾਤਿ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਦਤਿ। **ਜਨੋ ਜਨਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਬਨ੍ਧਰੂਪੋ**ਤਿ ਸਯਂ ਅਞ੍ਞੋ ਜਨੋ ਸਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਜਨੇ ''ਅਹਂ ਇਮਸ੍ਸ, ਮਮ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਪਟਿਬਨ੍ਧਸਭਾਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਞ੍ਞਤਿ ਵਿਘਾਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ –

''ਪੁਤ੍ਤਾ ਮਤ੍ਥਿ ਧਨਮ੍ਮਤ੍ਥਿ, ਇਤਿ ਬਾਲੋ ਵਿਹਞ੍ਞਤਿ।
ਅਤ੍ਤਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਕੁਤੋ ਧਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੬੨) –

ਆਦੀਹਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਹਿ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਗਬ੍ਭਿਨੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ। **ਦਹਰਾ**ਤਿ ਤਰੁਣੀ। **ਮਾਣਵਿਕਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧੀਤਾਯ ਵੋਹਾਰੋ। **ਪਜਾਪਤੀ**ਤਿ ਭਰਿਯਾ। **ਗਬ੍ਭਿਨੀ**ਤਿ ਆਪਨ੍ਨਸਤ੍ਤਾ। **ਉਪਵਿਜਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਸੁਵੇਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਵਿਜਾਯਨਕਾਲਾ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕੋ ਸਭਰਿਯੋ ਵਾਦਪਤ੍ਥਸ੍ਸਮੇ ਠਿਤੋ, ਤੇਨ ਨਂ ਸਪਜਾਪਤਿਕਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵੋਹਾਰੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ। ਭਰਿਯਾ ਪਨਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ ਆਲਪਤਿ। **ਤੇਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਲਤੇਲਂ। ਤੇਲਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਯਂ ਯਂ ਵਿਜਾਤਾਯ ਪਸਵਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਕਾਰਤ੍ਥਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਪ੍ਪਿਲੋਣਾਦਿਂ ਆਹਰਾਤਿ ਆਣਾਪੇਤਿ। **ਯਂ ਮੇ ਵਿਜਾਤਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਤੇਲਾਦਿ ਮਯ੍ਹਂ ਵਿਜਾਤਾਯ ਬਹਿਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਗਬ੍ਭਾਯ ਉਪਕਾਰਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਕੁਤੋ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਠਾਨਾ, ਯਤੋ ਞਾਤਿਕੁਲਾ ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਕੁਲਾ ਵਾ ਤੇਲਾਦਿਂ ਆਹਰੇਯ੍ਯਂ, ਤਂ ਠਾਨਂ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤੇਲਂ ਆਹਰਾਮੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸਮੀਪਤਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਲਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਸ੍ਸ ਵਾ ਤੇਲਸ੍ਸ ਵਾ**ਤਿ ਚ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਗ੍ਗਿਤੋ ਵਾ ਉਦਕਤੋ ਵਾ ਮਿਥੁਭੇਦਾ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੬; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੨; ਉਦਾ॰ ੭੬) ਵਿਯ। **ਸਪ੍ਪਿਸ੍ਸ ਵਾ ਤੇਲਸ੍ਸ ਵਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ,

ਸਪ੍ਪਿ ਚ ਤੇਲਞ੍ਚ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਪਾਤੁਂ ਪਿਵਿਤੁਂ ਦੀਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਸਪ੍ਪਿਸ੍ਸ ਵਾ ਤੇਲਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਅਵਯਵਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਸਮੁਦਾਯਸ੍ਸ ਹਿ ਅਵਯਵੋ ਇਧ ਯਾਵਦਤ੍ਥਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨੋ ਨੀਹਰਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਜਨੇਨ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਬਹਿ ਨੇਤੁਂ ਨੋ ਦੀਯਤਿ, **ਉਚ੍ਛਿਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਵਮਿਤ੍ਵਾ, ਯਂਨੂਨ ਦਦੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਅਹਂ ਰਞ੍ਞੋ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਲਂ ਕਣ੍ਠਮਤ੍ਤਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਘਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਯਥਾਪੀਤਂ ਵਮਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਨਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਂ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦਿਮਿਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਂ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਝਾਯਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਲਂ ਪਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਕਮ੍ਮੇ ਉਪਨੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਉਦ੍ਧਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਵਮਨਵਸੇਨ ਉਦ੍ਧਂ ਨੀਹਰਿਤੁਂ। **ਨ ਪਨ ਅਧੋ**ਤਿ ਵਿਰਿਞ੍ਚਨਵਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨੀਹਰਿਤੁਂ ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਸੋ ਹਿ ''ਅਧਿਕਂ ਪੀਤਂ ਸਯਮੇਵ ਮੁਖਤੋ ਨਿਗ੍ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਆਸਯਸ੍ਸ ਅਰਿਤ੍ਤਤਾਯ ਅਨਿਗ੍ਗਤੇ ਵਮਨਵਿਰੇਚਨਯੋਗਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਦੁਕ੍ਖਾਹਿ ਵੇਦਨਾਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਆਵਟ੍ਟਤਿ ਚ ਪਰਿਵਟ੍ਟਤਿ ਚ। **ਦੁਕ੍ਖਾਹੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਮਾਹਿ। **ਤਿਬ੍ਬਾਹੀ**ਤਿ ਬਹਲਾਹਿ ਤਿਖਿਣਾਹਿ ਵਾ। **ਖਰਾਹੀ**ਤਿ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾਹਿ। **ਕਟੁਕਾਹੀ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਅਨਿਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਦਾਰੁਣਾਹਿ। **ਆਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਅਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਂ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਆਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਰਿਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋਪਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਪਰਿਤੋ ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਭਿਮੁਖਂ ਵਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੋ ਆਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੋ ਪਰਿਵਟ੍ਟਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ''ਸਕਿਞ੍ਚਨਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਪਰਿਭੋਗਹੇਤੁਕਾ ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਅਕਿਞ੍ਚਨਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਯਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖਿਨੋ ਵਤਾ**ਤਿ ਸੁਖਿਨੋ ਵਤ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ। ਕੇ ਪਨ ਤੇਤਿ? **ਯੇ ਅਕਿਞ੍ਚਨਾ,** ਯੇ ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹਕਿਞ੍ਚਨਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵੇਨ ਅਕਿਞ੍ਚਨਾ, ਕੇਸਂ ਪਨਿਦਂ ਕਿਞ੍ਚਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ – "**ਵੇਦਗੁਨੇ ਹਿ ਜਨਾ ਅਕਿਞ੍ਚਨਾ**"ਤਿ, ਯੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵੇਦਂ ਗਤਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਤੇਨ ਵਾ ਵੇਦੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਤਾਤਿ ਵੇਦਗੁਨੋ, ਤੇ ਅਰਿਯਜਨਾ ਖੀਣਾਸਵਪੁਗ੍ਗਲਾ ਅਨਵਸੇਸਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਾਨਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਕਿਞ੍ਚਨਾ ਨਾਮ। ਅਸਤਿ ਹਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨੇ ਕੁਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਕਿਞ੍ਚਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ। ਏਵਂ ਗਾਥਾਯ ਪੁਰਿਮਭਾਗੇਨ ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਪਸਂਸਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇਨ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇ ਗਰਹਨ੍ਤੋ ''ਸਕਿਞ੍ਚਨਂ ਪਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਪੁਰਿਮਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। ਏਵਂ ਇਮਾਯਪਿ ਗਾਥਾਯ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਂ ਕਥਿਤਂ।

ਛਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ**ਤਿ ਏਕੋ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਚ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ, ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਪਿਯੋ,** ਮਨਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨਟ੍ਠੇਨ **ਮਨਾਪੋ**। ਸਰੀਰਸੋਭਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਟ੍ਠੇਨ **ਪਿਯੋ,** ਸੀਲਾਚਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਤਾਯ **ਮਨਾਪੋ**। ਕਲੇਤਿ ਸਤ੍ਤੇ ਖੇਪੇਤੀਤਿ **ਕਾਲੋ,** ਮਰਣਂ। ਤਂ ਕਤੋ ਪਤ੍ਤੋਤਿ **ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ,** ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਮਚ੍ਚੁਨਾ ਕਤੋ ਨਟ੍ਠੋ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਗਤੋਤਿ **ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ,** ਮਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਉਪਾਸਕਾਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਨੋ ਬਹੂ ਉਪਾਸਕਾ ਮਤਪੁਤ੍ਤਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਸਹਸੋਕੀਭਾਵੇਨ ਯਾਵ ਆਲ਼ਾਹਨਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਤਸਰੀਰਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਾ ਯਥਾਨਿਵਤ੍ਥਾਵ ਉਦਕਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਸੀਸਂਨ੍ਹਾਤਾ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਅਨੋਤਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਏਕਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕਂ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸੋਕਵਿਨੋਦਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਲ਼ਲ਼ਕੇਸਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਉਦਕੇਨ ਤਿਨ੍ਤਵਤ੍ਥਾ। **ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸਪਿ ਦਿਵਾ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਤਥਾਗਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ , ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਕਾਲੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਕਾਲੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਭਗਵਾ ਕਥਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ "**ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਪਾਸਕਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਪਾਸਕਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਓਤਾਪਿਤਸੁਦ੍ਧਵਤ੍ਥਾ ਸਾਯਨ੍ਹੇ ਆਗਚ੍ਛਥ, ਅਜ੍ਜ ਪਨ ਅਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾ ਅਲ੍ਲਕੇਸਾ ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਕਾਲੇ ਇਧਾਗਤਾ, ਤਂ ਕਿਂ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ। **ਤੇਨ ਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਪੁਤ੍ਤਵਿਯੋਗਜਨਿਤਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪੇਨ ਬਲਵਸੋਕਾਭਿਭੂਤਤਾਯ ਏਵਂਭੂਤਾ ਮਯਂ ਇਧੂਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਾਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਭਵਾ ਸੋਕਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਾਦਯੋ, ਅਸਤਿ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਏਤੇ ਨ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਿਯਰੂਪਸ੍ਸਾਦਗਧਿਤਾਸੇ**ਤਿ ਪਿਯਸਭਾਵੇਸੁ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਸੁਖਵੇਦਨਸ੍ਸਾਦੇਨ ਗਧਿਤਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ। ਗਧਿਤਾਸੇਤਿ ਹਿ ਗਧਿਤਾਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। **ਸੇ**ਤਿ ਵਾ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਪਿਯਰੂਪਾ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖਾਦਯੋ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਯੋ ਚ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਕਿਞ੍ਚ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪਂ ਸਾਤਰੂਪਂ ਚਕ੍ਖੁ ਲੋਕੇ ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਤਣ੍ਹਾ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪਂ ਸਾਤਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਹੇਮਕਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੫੫)।

> ''ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਵਾ, ਗਵਸ੍ਸਂ ਦਾਸਪੋਰਿਸਂ।
> ਥਿਯੋ ਬਨ੍ਧੂ ਪੁਥੁ ਕਾਮੇ, ਯੋ ਨਰੋ ਅਨੁਗਿਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਚ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੭੭੫)।

ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਪਿਯਰੂਪੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ ਗਿਦ੍ਧਾ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇ ਪਨ ਤੇ ਪਿਯਰੂਪਸ੍ਸਾਦਗਧਿਤਾਤਿ ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ "**ਦੇਵਕਾਯਾ ਪੁਥੁਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚਾ**"ਤਿ, ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦਯੋ ਬਹੁਦੇਵਸਮੂਹਾ ਚੇਵ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਕਾਦਿਕਾ ਬਹੁਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ। **ਅਘਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਦੁਕ੍ਖੇਨ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ। **ਪਰਿਜੁਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਜਰਾਰੋਗਾਦਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯੋਬ੍ਬਨਾਰੋਗ੍ਯਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਰਿਹੀਨਾ। ਯਥਾਲਾਭਵਸੇਨ ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ ਕਾਮਞ੍ਚੇਕਨ੍ਤਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਦੁਕ੍ਖਜਰਾਰੋਗਾ ਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਦਨਤਿਵਤ੍ਤਸਭਾਵਤਾਯ ਪਨ ਤੇਪਿ ''ਅਘਾਵਿਨੋ''ਤਿ ''ਪਰਿਜੁਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਜਰਾਯ ਚੇਤਸਿਕਰੋਗਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਭਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸ ਵਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਵਿਸਯਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਗਬ੍ਭੁਪਗਮਨਤੋ ਧਾਤੁਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਰਤਾਯ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮਰਣਸ੍ਸ ਵਸਂ ਹਤ੍ਥਮੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ "**ਯੇ ਵੇ ਦਿਵਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਵੇ ਦਿਵਾ ਚ ਰਤ੍ਤੋ ਚ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਦਿਵਸਂ ਚਙ੍ਕਮੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਆਵਰਣੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਸੋਧੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦਿਵਸਭਾਗੇ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਚ ਦਲ਼੍ਹਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦਪ੍ਪਟਿਪਦਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ। **ਜਹਨ੍ਤਿ ਪਿਯਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਪਿਯਰੂਪਂ ਪਿਯਜਾਤਿਕਂ ਚਕ੍ਖਾਦਿਪਿਯਵਤ੍ਥੁਂ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਛਨ੍ਦਰਾਗਜਹਨੇਨ ਜਹਨ੍ਤਿ। **ਤੇ ਵੇ ਖਣਨ੍ਤਿ ਅਘਮੂਲਂ, ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਆਮਿਸਂ ਦੁਰਤਿਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਅਘਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲਭੂਤਂ, ਮਚ੍ਚੁਨਾ ਮਰਣੇਨ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਤੋ ਆਮਿਸਂ, ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕੇਹਿਚਿਪਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਦੁਰਤਿਵਤ੍ਤਂ, ਸਹ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤਣ੍ਹਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਕੁਦਾਲੇਨ ਖਣਨ੍ਤਿ, ਲੇਸਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨਵਸੇਸਨ੍ਤਾ ਉਮ੍ਮੂਲਯਨ੍ਤੀਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ –

> ''ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਅਮਤਪਦਂ, ਪਮਾਦੋ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਪਦਂ।
> ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਨ ਮੀਯਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਪਮਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਮਤਾ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੧) –

ਆਦੀਹਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਹਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਕੋਲਿਯਾਨੰ ਨਗਰੇ। **ਕੁਣ੍ਡਧਾਨਵਨੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕੁਣ੍ਡਧਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਨੇ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਕੁਣ੍ਡੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਯਕ੍ਖੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਵਾਸੰ ਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਕੁਣ੍ਡਧਾਨਮਿਸ੍ਸਕੇਨ ਚ ਬਲਿਕਮ੍ਮੇਨ ਤੁਸ੍ਸਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਤਤ੍ਥ ਬਲਿੰ ਉਪਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਤੰ ਵਨਸਣ੍ਡੰ ਕੁਣ੍ਡਧਾਨਵਨਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਏਕਾ ਗਾਮਪਤਿਕਾ ਅਹੋਸਿ, ਸਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਣਾਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਤੇਨੇਵ ਪਰਿਪਾਲਿਤਤ੍ਤਾ ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਤਿ ਵੋਹਰੀਯਿਤ੍ਥ । ਅਪਰਭਾਗੇ ਤਤ੍ਥ ਕੋਲਿਯਰਾਜਾਨੋ ਨਗਰੰ ਕਾਰੇਸੁੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਵੋਹਾਰੇਨ **ਕੁਣ੍ਡਿਕਾ**ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਕੋਲਿਯਰਾਜਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਵਸਨਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸੁੰ, ਤਮ੍ਪਿ **ਕੁਣ੍ਡਧਾਨਵਨ**ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕੰ ਚਰਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਤੰ ਵਿਹਾਰੰ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **“ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਕੁਣ੍ਡਧਾਨਵਨੇ**”ਤਿ।

ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਨਾਮੰ। **ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ**ਤਿ ਕੋਲਿਯਰਾਜਪੁਤ੍ਤੀ। ਸਾ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ਪਣੀਤਦਾਯਿਕਾਨੰ ਸਾਵਿਕਾਨੰ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਰਿਯਸਾਵਿਕਾ। ਯਞ੍ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਗਵਤੋ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਭੋਜਨੀਯੰ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਵਾ ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਾਹਿ ਸੰਵਿਧਾਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਪਨੇਤਿ। ਦੇਵਸਿਕਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਸਤੰ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਪਾਟਿਪੁਗ੍ਗਲਿਕਭਤ੍ਤਾਨਿ ਦੇਤਿ। ਯੋ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਾ ਤੰ ਕੁਲੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਰਿਤ੍ਤਹਤ੍ਥੋ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵੰ ਮੁਤ੍ਤਚਾਗਾ ਪਯਤਪਾਣੀ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਰਤਾ ਯਾਚਯੋਗਾ ਦਾਨਸੰਵਿਭਾਗਰਤਾ। ਅਸ੍ਸਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯੰ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕੋ ਸਾਵਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਗਣ੍ਹਿ। ਸਾ ਤੰ ਗਬ੍ਭੰ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਨ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਕੁਚ੍ਛਿਨਾ ਪਰਿਹਰਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਞ੍ਚ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਾ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **“ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਬ੍ਭੰ ਧਾਰੇਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਾ**”ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਸੰਵਚ੍ਛਰਾਨਿ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਯੋਗੇ ਚ ਇਦੰ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। **ਗਬ੍ਭੰ ਧਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਗਬ੍ਭੰ ਵਹਤਿ, ਗਬ੍ਭਿਨੀ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਅਹਾਨਿ ਬਜਾਕੁਲਗਬ੍ਭਾ। ਗਬ੍ਭੋ ਹਿ ਪਰਿਪਕ੍ਕੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਵਿਜਾਯਨਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਜਵਾਤੇਹਿ ਸਞ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤੋ ਉਦ੍ਧੰਪਾਦੋ ਅਧੋਸਿਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯੋਨਿਮੁਖਾਭਿਮੁਖੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸੋ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਲਗ੍ਗੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਪਨ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਯੋਨਿਮਗ੍ਗੰ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਤਿਰਿਯੰ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਯਮੇਵ ਵਾ ਯੋਨਿਮਗ੍ਗੋ ਪਿਦਹਤਿ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਜਵਾਤੇਹਿ ਅਪਰਾਪਰੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਬਜਾਕੁਲੋ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ ਏਵੰ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਾ’’ਤਿ।

ਅਯਞ੍ਚ ਗਬ੍ਭੋ ਸੀਵਲਿਤ੍ਥੇਰੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਥੰ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਬ੍ਭਵਾਸਦੁਕ੍ਖੰ, ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਮਾਤੁ ਚਸ੍ਸਾਪਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਯ ਅਰਿਯਸਾਵਿਕਾਯ ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨੰ ਜਾਤਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਅਤੀਤੇ ਕਾਸਿਕਰਾਜੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਨ੍ਤੇ ਏਕੋ ਕੋਸਲਰਾਜਾ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਬਲੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਰਾਜਾਨੰ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿੰ ਅਕਾਸਿ। ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਪਨ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਿਤੁ ਮਰਣਕਾਲੇ ਨਿਦ੍ਧਮਨਦ੍ਵਾਰੇਨ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਬਨ੍ਧਵੇ ਏਕਜ੍ਝੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਬਲੰ ਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਹਨ੍ਤੰ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਣ੍ਣੰ ਪੇਸੇਸਿ ‘‘ਰਜ੍ਜੰ ਵਾ ਦੇਤੁ, ਯੁਦ੍ਧੰ ਵਾ’’ਤਿ । ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਸਾਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਯੁਦ੍ਧੇਨ ਕਮ੍ਮੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਸਞ੍ਚਾਰੰ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਨਗਰੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤੁ, ਤਤੋ ਦਾਰੂਦਕਭਤ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨ ਕਿਲਨ੍ਤਾ ਨਗਰੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਿਨਾਵ ਯੁਦ੍ਧੇਨ ਰਾਜਾਨੰ

ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਣ੍ਣੰ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਮਾਤੁ ਸਾਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਗਰੰ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿ, ਨਗਰੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚੂਲ਼ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰੂਦਕਾਨਿ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਤੰ ਪਵਤ੍ତਿੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਬਾਲੋ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਉਪਾਯੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਗਚ੍ਛਥ, ਅਸ੍ਸ ਚੂਲ਼ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਪਿਧਾਯ ਨਗਰੰ ਉਪਰੁਨ੍ਧਤੂਤਿ ਵਦੇਥਾ’’ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗੂਲ਼੍ਹਸਾਸਨੰ ਪਹਿਣਿ। ਸੋ ਮਾਤੁ ਸਾਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਨਾਗਰਾ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁੰ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਸੀਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਅਦੰਸੁ। ਕੁਮਾਰੋ ਨਗਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਸੋ ਤਦਾ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਗਰਰੁਨ੍ਧਨਕਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਏਤਰਹਿ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਲੋਹਿਤਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਵਸਿ, ਅਵਸੇਸਤੋ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਨਗਰੂਪਰੁਨ੍ਧਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ਼੍ਹਗਬ੍ਭਭਾਵੰ ਆਪਜ੍ਜਿ। ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ‘‘ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸਾਨਿ ਨਗਰੰ ਰੁਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਕਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਾਨਿ ਲੋਹਿਤਕੁਮ੍ਭਿਯੰ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ਼੍ਹਗਬ੍ਭਭਾਵੰ ਆਪਜ੍ਜੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯੰ ਪਨ ਸੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪਾਦਮੂਲੇ ‘‘ਲਾਭੀਨੰ ਅਗ੍ਗੋ ਭਵੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਥਨੰ ਅਕਾਸਿ, ਯਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਨਾਗਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕੰ ਗੁਲ਼ਦਧਿੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਥਨੰ ਅਕਾਸਿ, ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ ਲਾਭੀਨੰ ਅਗ੍ਗੋ ਜਾਤੋ। ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਪਿ ‘‘ਨਗਰੰ ਰੁਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹ, ਤਾਤਾ’’ਤਿ ਪੇਸਿਤਭਾਵੇਨ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਕੁਚ੍ਛਿਨਾ ਗਬ੍ਭੰ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮੂਲ਼੍ਹਗਬ੍ਭਾਜਾਤਾ । ਏਵੰ ਤੇ ਮਾਤਾਪੁਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪੰ ਈਦਿਸੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦਿੰਸੁ।

ਤੀਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਹੀਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਤਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਮ੍ਮਾਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ। **ਅਧਿਵਾਸੇਤੀ**ਤਿ ਮੂਲ਼੍ਹਗਬ੍ਭਤਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੁਕ੍ਖੰ ਸਹਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਭਾਵੰ, ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਰਣਭਾਵੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਦੁਕ੍ਖੰ ਅਮਨਸਿਕਰਣੇਨੇਵ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਖਮਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਤੀਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤੀ’’ਤਿ।

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਤਾਤਿਆਦਿ ਤੇਸੰ ਵਿਤਕ੍ਕਾਨੰ ਪਵਤ੍ତਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨੰ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਭਗਵਨ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਭਗਵਾ ਲੋਕਨਾਥੋ ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਿਪਰੀਤੰ ਸਾਮੰ ਸਯਮੇਵ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਅਹੋ ਵਤ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਏਤਰਹਿ ਮਯਾ ਅਨੁਭਵਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚ ਏਵੰਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਸਕਲਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਤਿ, ਅਵਿਪਰੀਤਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਤਿ। ਅਵਿਪਰੀਤਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤਾਯ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਸਿਦ੍ਧਿ। ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗੁਣਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸੰਹਤਤ੍ਤਾ ਚ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਅਟ੍ਠਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹੋ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਵਤ ਅਹੋ ਵਤ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਯੋ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘੋ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਈਦਿਸਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਾਯ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਪਟਿਪਦੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਸੁਸੁਖੰ ਵਤ ਅਹੋ ਵਤ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੁਖੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਨਿਸ੍ਸਟੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਈਦਿਸੰ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੰ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਥੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ‘‘ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ।

ਸਾਮਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤਿੰ ਕੋਲਿਯਰਾਜਪੁਤ੍ਤੰ। **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਅਭਾਸਿ। **ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹੀ**ਤਿ ਮਯ੍ਹੰ ਵਚਨੇਨ ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਾਨਿ ਵਿਕਸਿਤਪਦੁਮਸਸ੍ਸਿਰੀਕਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਚਰਣਾਨਿ ਤਵ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ, ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੇਨ ਅਭਿਵਾਦਨੰ ਕਰੋਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਾਬਾਧ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਆਬਾਧੋ**ਤਿ ਵਿਸਭਾਗਵੇਦਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਾ ਏਕਦੇਸੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਸਕਲਸਰੀਰੰ ਅਯਪਟ੍ਟੇਨ ਆਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਗਣ੍ਹਤਿ। **ਆਤਙ੍ਕੋ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਛਜੀਵਿਤਕਰੋ ਰੋਗੋ। ਅਥ ਵਾ ਯਾਪੇਤਬ੍ਬਰੋਗੋ ਆਤਙ੍ਕੋ, ਇਤਰੋ ਆਬਾਧੋ। ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਵਾ ਰੋਗੋ ਆਤਙ੍ਕੋ, ਬਲਵਾ ਆਬਾਧੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਆਬਾਧੋ, ਬਹਿਦ੍ਧਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਆਤਙ੍ਕੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਦੁਭਯਸ੍ਸਾਪਿ ਅਭਾਵੰ ਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਵਦਤਿ। ਗਿਲਾਨਸ੍ਸੇਵ ਚ ਉਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਗਰੁਕੰ ਹੋਤਿ, ਕਾਯੇ ਬਲੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਗ੍ਗੇਲਞ੍ਞਤਾਯ ਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਕਾਯਸ੍ਸ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨੰ ਸਰੀਰਬਲਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਵਦਤਿ।

ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਨ੍ਤਿ ਠਾਨਨਿਸਿਨ੍ਨਗਮਨਸਯਨਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਸੁਖਵਿਹਾਰਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਵਦਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ "**ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹੀ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰੰ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਰਮਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੰ। ਤੇਨ ਸਾਧੁ, ਭਦ੍ਦੇ, ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਯ ਸਾਮਿਕੋ ਕੋਲਿਯਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ। **ਸੁਖਿਨੀ ਹੋਤੂ**ਤਿ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਸਤ੍ਥਾ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਯ ਪੇਸਿਤਵਨ੍ਦਨੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਸੰਸੂਚਕੰ ਬੁਦ੍ਧਾਚਿਣ੍ਣੰ ਸੁਖੂਪਸੰਹਾਰੰ ਤਸ੍ਸਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਗਬ੍ਭਵਿਪਤ੍ਤਿਮੂਲਕਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਮੁਖੇਨ ਸੁਖੂਪਸੰਹਾਰੰ ਨਿਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਸੁਖਿਨੀ…ਪੇ॰… ਅਰੋਗਾ, ਅਰੋਗੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਯਤੂ"ਤਿ ਆਹ।**

ਸਹ ਵਚਨਾਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੇਨ ਸਹੇਵ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਅਵੋਚ, ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਕਾਲੇ ਤਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਾਵੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਤਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤਿ – ਸਚੇ ਤਥਾ ਸਤ੍ਥਾ ਨਾਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾ, ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲੰ ਤਸ੍ਸਾ ਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ''ਸੁਖਿਨੀ ਅਰੋਗਾ ਅਰੋਗਞ੍ਚ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਯਤੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸਮਕਾਲਮੇਵ ਸੋ ਗਬ੍ਭੋ ਬਜਾਕੁਲਭਾਵੰ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸੁਖੇਨੇਵ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿ, ਏਵੰ ਤੇਸੰ ਮਾਤਾਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸੋਤ੍ਥਿ ਅਹੋਸਿ। ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਪਿਯਵਿਪ੍ਪਯੋਗਸਮ੍ਭੂਤੇਨ ਸੋਕੇਨ ਉਮ੍ਮਾਦੰ ਪਤ੍ਵਾ –

> ''ਉਭੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਕਾਲਕਤਾ, ਪਨ੍ਥੇ ਮਯ੍ਹੰ ਪਤੀ ਮਤੋ।
> ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਚ ਭਾਤਾ ਚ, ਏਕਚਿਤਕਸ੍ਮਿ ਡਯ੍ਹਰੇ''ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੪੯੮) –

ਵਤ੍ਵਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨੇਵ ਚਰਨ੍ਤਿਯਾ ''ਸਤਿੰ ਪਟਿਲਭਾਹਿ ਭਗਿਨੀ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਉਮ੍ਮਾਦੋ ਵੂਪਸਮਿ, ਤਥਾ ਸੁਪ੍ਪਿਯਾਪਿ ਉਪਾਸਿਕਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਊਰੁਯੰ ਕਤੇਨ ਮਹਾਵਣੇਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਸਯਨਪਿਟ੍ਠੇ ਨਿਪਨ੍ਨਾ ''ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮੰ ਵਨ੍ਦਤੂ''ਤਿ ਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਵਣੇ ਪਾਕਤਿਕੇ ਜਾਤੇ ਸਯਮੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦੀਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਇਧ ਉਦਾਹਰਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ।

ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਥਾ ਭਗਵਾ ਸਪੁਤ੍ਤਾਯ ਮਾਤੁਯਾ ਅਰੋਗਭਾਵੰ ਆਸੀਸਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਸੁਖਿਨੀ ਅਰੋਗਾ ਅਰੋਗੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਯਤੂ''ਤਿ, ਤੰ ਏਵਮੇਵ। ਨ ਹਿ ਕਦਾਚਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨੰ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਏਵਮਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਪਰੇ ''ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਰਵੀਕਰੁਤਮਞ੍ਜੁਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੇਨ ਭਗਵਤਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਚਨੇ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਪਟਿਲਾਭਤੋ ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਸਮ੍ਮੋਦਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ, ਵਚਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ। **ਸਕੰ ਘਰੰ ਪਚ੍ਚਾਯਾਸੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਘਰੰ ਪਟਿਗਚ੍ਛਿ। ਯੇ ਪਨ ''ਯੇਨ ਸਕੰ ਘਰ''ਨ੍ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਯਦਿਪਿ ਯ-ਤ-ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਭਾਵਤੋ ''ਤੇਨਾ''ਤਿ ਪਦੰ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ''ਪਟਿਯਾਯਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ।

ਵਿਜਾਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਤੰ, ਪਸੁਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਚ੍ਛਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਧਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਤਾਰੋਹਨੰ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਅਯੰ ਤਾਵ ਸਦ੍ਦਨਯੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਨ ''ਅਚ੍ਛਰਾਯੋਗ੍ਗੰ ਅਚ੍ਛਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ , ਅਚ੍ਛਰੰ ਪਹਰਿਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਨੇ, ਅਹੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਲਪਨੰ। ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ ਭੂਤਨ੍ਤਿ **ਅਬ੍ਭੁਤੰ**।

ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਗਤੋ – ਤਥਾ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਲਕ੍ਖਣਂ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਧਮ੍ਮੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਵਾਦਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾਕਾਰਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ, ਅਭਿਭਵਨਟ੍ਠੇਨ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥਂ ਭਗਵਾ **ਤਥਾ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਲੋਕਹਿਤਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਮਾਪਨ੍ਨਾ ਪੁਰਿਮਕਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਆਗਤਾਤਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯੇਨ ਅਭਿਨੀਹਾਰੇਨ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਆਗਤਾ, ਤੇਨ ਅਟ੍ਠਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਆਗਤੋ। ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਦਾਨਪਾਰਮਿਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸੀਲਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਞ੍ਞਾਵੀਰਿਯਖਨ੍ਤਿਸਚ੍ਚਅਧਿਟ੍ਠਾਨਮੇਤ੍ਤਾਉਪੇਕ੍ਖਾਪਾਰਮੀਤਿ ਇਮਾ ਦਸ ਪਾਰਮਿਯੋ, ਦਸ ਉਪਪਾਰਮਿਯੋ, ਦਸ ਪਰਮਤ੍ਥਪਾਰਮਿਯੋਤਿ ਸਮਤਿਂਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਧਮ੍ਮਕ੍ਖਾਨਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਾਦਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਯਾਯ ਕੋਟਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ, ਤਥਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਆਗਤੋ। ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ...ਪੇ॰... ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰੂਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ, ਤਥਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਆਗਤੋ। ਏਵਂ ਤਥਾ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥਂ **ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਯਥਾ ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਸਮੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਪਥਵਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਉਤ੍ਤਰਾਭਿਮੁਖਾ ਸਤ੍ਤਪਦਵੀਤਿਹਾਰੇਨ ਗਤਾ, ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤੇ ਧਾਰਿਯਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬਾਵ ਦਿਸਾ ਅਨੁਵਿਲੋਕੇਸੁਂ, ਆਸਭਿਞ੍ਚ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਂਸੁ ਲੋਕੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੇਟ੍ਠਸੇਟ੍ਠਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਾ, ਤਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਗਮਨਂ ਤਥਂ ਅਹੋਸਿ ਅਵਿਤਥਂ ਅਨੇਕੇਸਂ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ, ਤਥਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਗਤੋ, ਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਗਮਨਂ ਕਥਂ ਅਹੋਸਿ ਅਵਿਤਥਂ ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ। ਏਵਂ ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਯਥਾ ਵਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇਨ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਂ ਪਹਾਯ ਗਤਾ, ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੇਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦਂ, ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਾਯ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ, ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ, ਧਮ੍ਮਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ ਪਹਾਯ ਗਤਾ, ਞਾਣੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਂ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ, ਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਅਰਤਿਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ, ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਮਹਾਵਿਪਸ੍ਸਨਾਹਿ ਚਤੂਹਿ ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਹਿ ਤਂ ਤਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਪਹਾਯ ਗਤਾ, ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਗਤੋ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥਂ **ਤਥਲਕ੍ਖਣਂ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਕਕ੍ਖਲ਼ਲਕ੍ਖਣਂ, ਆਪੋਧਾਤੁਯਾ ਪਗ੍ਘਰਣਲਕ੍ਖਣਂ, ਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ, ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨਲਕ੍ਖਣਂ, ਆਕਾਸਧਾਤੁਯਾ ਅਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠਲਕ੍ਖਣਂ, ਰੂਪਸ੍ਸ ਰੁਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣਂ, ਵੇਦਨਾਯ ਵੇਦਯਿਤਲਕ੍ਖਣਂ, ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਞ੍ਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣਂ, ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਲਕ੍ਖਣਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਜਾਨਨਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ, ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਆਯਤਨਾਨਂ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂ ਧਾਤੂਨਂ, ਬਾਵੀਸਤਿਯਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ, ਦ੍ਵਾਦਸਪਦਿਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਸ੍ਸ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨਂ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਨਂ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾਨਂ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਬਲਾਨਂ, ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਂ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਨਂ, ਅਮਤੋਗਧਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਯਂ ਸਭਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਂ, ਤਂ ਤਥਂ ਅਵਿਤਥਂ ਅਨਞ੍ਞਥਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਞਾਣਗਤਿਯਾ ਆਗਤੋ ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੋ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਏਵਂ ਤਥਲਕ੍ਖਣਂ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥਂ **ਤਥਧਮ੍ਮੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਤਥਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ। ਯਥਾਹ – ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਨਿ ਅਵਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ? ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਮੇਤਂ ਅਵਿਤਥਮੇਤਂ ਅਨਞ੍ਞਥਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੯੦) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਤਾਨਿ ਚ ਭਗਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਨਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਥਾਗਤੋ।

ਅਪਿਚ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭੂਤਸਮੁਦਾਗਤਟ੍ਠੋ ਤਥੋ ਅਵਿਤਥੋ ਅਨਞ੍ਞਥੋ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭੂਤਸਮੁਦਾਗਤਟ੍ਠੋ ਤਥੋ ਅਵਿਤਥੋ ਅਨਞ੍ਞਥੋ, ਤਥਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ...ਪੇ॰.. ਜਾਤਿਯਾ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ ਤਥੋ ਅਵਿਤਥੋ ਅਨਞ੍ਞਥੋ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਭਗਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਤਥਾਨਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਥਾਗਤੋ। ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਥੋ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਗਤਸਦ੍ਦੋਤਿ। ਏਵਂ ਤਥਧਮ੍ਮੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥਂ **ਤਥਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ**? ਯਂ ਸਦੇਵਕੇ...ਪੇ॰... ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਪਜਾਯ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਅਪਰਿਮਾਣਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਚ ਤੇਨ ਤਂ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਲਬ੍ਭਮਾਨਕਪਦਵਸੇਨ ਵਾ ''ਕਤਮਂ ਤਂ ਰੂਪਂ ਰੂਪਾਯਤਨਂ , ਯਂ ਰੂਪਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵਣ੍ਣਨਿਭਾ ਸਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਸਪ੍ਪਟਿਘਂ ਨੀਲਂ ਪੀਤਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੬੧੬) ਨਯੇਨ ਅਨੇਕੇਹਿ ਨਾਮੇਹਿ ਤੇਰਸਹਿ ਵਾਰੇਹਿ ਦ੍ਵਿਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਨਯੇਹਿ ਵਿਭਜ੍ਜਮਾਨਂ ਤਥਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਵਿਤਥਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ ਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

> ''ਯਂ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਮਹਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਤਮਹਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ, ਤਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਵਿਦਿਤਂ, ਤਂ ਤਥਾਗਤੋ ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਸੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪)।

ਏਵਂ ਤਥਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ । ਤਤ੍ਥ ਤਥਦਸ੍ਸੀਅਤ੍ਥੇ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਪਦਸਮ੍ਭਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਥਂ **ਤਥਵਾਦਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ**? ਯਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਭਗਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਯਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਪਞ੍ਚਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਕਾਲਂ ਯਂ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਂ ਲਪਿਤਂ ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਰਾਗਮਦਾਦਿਨਿਮ੍ਮਥਨਂ ਏਕਸਦਿਸਂ ਤਥਂ ਅਵਿਤਥਂ। ਤੇਨਾਹ –

> ''ਯਞ੍ਚ, ਚੁਨ੍ਦ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਤਥਾਗਤੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਯਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਭਾਸਤਿ ਲਪਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤਥੇਵ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਤਥਾਗਤੋ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੮੮)।

ਗਦਅਤ੍ਥੋ ਏਤ੍ਥ ਗਤਸਦ੍ਦੋ। ਏਵਂ ਤਥਵਾਦਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ।

ਅਪਿਚ ਆਗਦਨਂ ਆਗਦੋ, ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥੋ ਅਵਿਤਥੋ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਆਗਦੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਦਕਾਰਸ੍ਸ ਤਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਪਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਕਥਂ **ਤਥਾਕਾਰਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ**? ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਵਾਚਾਯ ਕਾਯੋ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ, ਕਾਯਸ੍ਸਪਿ ਵਾਚਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵਾਦੀ ਤਥਾਕਾਰੀ, ਯਥਾਕਾਰੀ ਤਥਾਵਾਦੀ ਚ ਹੋਤਿ। ਏਵਂਭੂਤਸ੍ਸ ਚਸ੍ਸ ਯਥਾਵਾਚਾ, ਕਾਯੋਪਿ ਤਥਾ ਗਤੋ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਚ ਕਾਯੋ, ਵਾਚਾਪਿ ਤਥਾ ਗਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ –

> ''ਯਥਾਵਾਦੀ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਤਥਾਕਾਰੀ, ਯਥਾਕਾਰੀ ਤਥਾਵਾਦੀ। ਇਤਿ ਯਥਾਵਾਦੀ ਤਥਾਕਾਰੀ, ਯਥਾਕਾਰੀ ਤਥਾਵਾਦੀ। ਤਸ੍ਮਾ 'ਤਥਾਗਤੋ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩)।

ਏਵਂ ਤਥਾਕਾਰਿਤਾਯ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥਂ **ਅਭਿਭਵਨਟ੍ਠੇਨ ਤਥਾਗਤੋ**? ਯਸ੍ਮਾ ਉਪਰਿ ਭਵਗ੍ਗਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਵੀਚਿਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਰਿਯਂ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇ ਅਭਿਭਵਤਿ ਸੀਲੇਨਪਿ ਸਮਾਧਿਨਾਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇਨਪਿ , ਨ ਤਸ੍ਸ ਤੁਲਾ ਵਾ ਪਮਾਣਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਤੁਲੋ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਦੇਵਦੇਵੋ ਸਕ੍ਕਾਨਂ ਅਤਿਸਕ੍ਕੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਅਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ –

> ‘‘ਸਦੇਵਕੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਕੇ…ਪੇ॰… ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਤਥਾਗਤੋ ਅਭਿਭੂ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁਦਸੋ ਵਸਵਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘ਤਥਾਗਤੋ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩)।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਦਸਿਦ੍ਧਿ – ਅਗਦੋ ਵਿਯ ਅਗਦੋ, ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੋ ਚੇਵ ਪੁਞ੍ਞੁਸ੍ਸਯੋ ਚ। ਤੇਨ ਸੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਵਿਯ ਦਿਬ੍ਬਾਗਦੇਨ ਸਪ੍ਪੇ ਸਬ੍ਬਪਰਪ੍ਪਵਾਦਿਨੋ ਸਦੇਵਕਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਅਭਿਭਵਤਿ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਭਿਭਵਨੇ ਤਥੋ ਅਵਿਤਥੋ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋਵ ਅਗਦੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦਕਾਰਸ੍ਸ ਤਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਅਭਿਭਵਨਟ੍ਠੇਨ ਤਥਾਗਤੋ।

ਅਪਿਚ ਤਥਾਯ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਂ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਕਲਲੋਕਂ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਤਥਾਯ ਗਤੋ ਅਵਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਲੋਕਸਮੁਦਯਂ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਤਥਾਯ ਗਤੋ ਅਤੀਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਲੋਕਨਿਰੋਧਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਤਥਾਯ ਗਤੋ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਲੋਕਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਂ ਪਟਿਪਦਂ ਤਥਂ ਗਤੋ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

> ‘‘ਲੋਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਲੋਕਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। ਲੋਕਸਮੁਦਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਲੋਕਸਮੁਦਯੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨੋ, ਲੋਕਨਿਰੋਧੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਲੋਕਨਿਰੋਧੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ। ਲੋਕਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ , ਲੋਕਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਾ। ਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ…ਪੇ॰… ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ। ਤਸ੍ਮਾ ‘ਤਥਾਗਤੋ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩)।

ਅਪਰੇਹਿਪਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਗਤੋ – ਤਥਾਯ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾਯ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾਵਿਧੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥੇਹਿ ਅਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਥਾ ਗਤਭਾਵੇਨ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥਂ **ਤਥਾਯ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਯਾ ਸਾ ਭਗਵਤਾ ਸੁਮੇਧਭੂਤੇਨ ਦੀਪਙ੍ਕਰਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ –

> ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਲਿਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਹੇਤੁ ਸਤ੍ਥਾਰਦਸ੍ਸਨਂ,
> ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਅਧਿਕਾਰੋ ਚ ਛਨ੍ਦਤਾ।
> ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸਮੋਧਾਨਾ, ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਸਮਿਜ੍ਝਤੀ’’ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੨.੫੯) –

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਅਹਂ ਸਦੇਵਕਂ ਲੋਕਂ ਤਿਣ੍ਣੋ ਤਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਦਨ੍ਤੋ ਦਮੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਨ੍ਤੋ ਸਮੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਅਸ੍ਸਾਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਬੋਧੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਮਹਾਪਟਿਞ੍ਞਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ‘‘ਕਿਂ ਮੇ ਏਕੇਨ ਤਿਣ੍ਣੇਨ, ਪੁਰਿਸੇਨ ਥਾਮਦਸ੍ਸਿਨਾ।
> ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ, ਸਨ੍ਤਾਰੇਸ੍ਸਂ ਸਦੇਵਕਂ॥

‘‘ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਅਧਿਕਾਰੇਨ, ਕਤੇਨ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮੇ।
ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ, ਤਾਰੇਮਿ ਜਨਤੰ ਬਹੁੰ॥

‘‘ਸੰਸਾਰਸੋਤੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤ੍ਵਾ ਤਯੋ ਭਵੇ।
ਧਮ੍ਮਨਾਵੰ ਸਮਾਰੁਯ੍ਹ, ਸਨ੍ਤਾਰੇਸ੍ਸੰ ਸਦੇਵਕੰ॥

‘‘ਕਿਂ ਮੇ ਅਞ੍ਞਾਤਵੇਸੇਨ, ਧਮ੍ਮੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤੇਨਿਧ।
ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੇਸ੍ਸੰ ਸਦੇਵਕੇ’’ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵੰ॰ ੨.੫੫-੫੮)।

ਤੰ ਪਨੇਤੰ ਮਹਾਪਟਿਞ੍ਞੰ ਸਕਲਸ੍ਸਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਕਰਧਮ੍ਮਸਮੁਦਾਯਸ੍ਸ ਪਵਿਚਯ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸਮਾਦਾਨਾਨੰ ਕਾਰਣਭੂਤੰ ਅਵਿਸੰਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕਨਾਯਕੋ ਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਪ੍ਪਾਨੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਦਾਨਪਾਰਮਿਆਦਯੋ ਸਮਤਿੰਸਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਅਙ੍ਗਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ, ਸਚ੍ਚਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹੇਤ੍ਵਾ, ਪੁਞ੍ਞਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੇ ਸਮ੍ਭਰਿਤ੍ਵਾ, ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਧਮ੍ਮਕ੍ਖਾਨਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਾਦਯੋ ਉਕ੍ਕੰਸਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਯੰ ਪਰਮਕੋਟਿਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਾ ਮਹਾਪਟਿਞ੍ਞਾ ਤਥਾ ਅਵਿਤਥਾ ਅਨਞ੍ਞਥਾ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਵਾਲਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਤਥੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਦੀਪਙ੍ਕਰਦਸਬਲੋ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਮਙ੍ਗਲੋ...ਪੇ॰... ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾਤਿ ਇਮੇ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ‘‘ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਰਿਂਸੁ। ਏਵੰ ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਲਦ੍ਧਬ੍ਯਾਕਰਣੋ ਯੇ ਤੇ ਕਤਾਭਿਨੀਹਾਰੇਹਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਹਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਾ ਆਨਿਸંਸਾ, ਤੇ ਲਭਿਤ੍ਵਾਵ ਆਗਤੋਤਿ ਤਾਯ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਮਹਾਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਤਥਾਯ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਭਾਵੰ ਆਗਤੋ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਏਵੰ ਤਥਾਯ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥੰ **ਤਥਾਯ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਯਾਯ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਲੋਕਨਾਥੋ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਬਾਧਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੰ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਪਟਿਸ੍ਸਰਣੰ, ਅਹਮੇਵ ਨਮਿਤੋ ਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸੋ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਮਕਾਸਿ। ਕਤ੍ਵਾ ਚ ਯਥਾਪਣਿਧਾਨੰ ਸਕਲਲੋਕਹਿਤਸਮ੍ਪਾਦਨਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਮਾਪਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਜੀਵਿਤਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਪਰੇਸੰ ਸੋਤਪਥਾਗਮਨਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸਸਮੁਪ੍ਪਾਦਿਕਾ ਅਤਿਦੁਕ੍ਕਰਾ ਦੁਕ੍ਕਰਚਰਿਯਾ ਸਮਾਚਰਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਮਹਾਬੋਧਿਯਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਹਾਨਭਾਗਿਯਾ ਸੰਕਿਲੇਸਭਾਗਿਯਾ ਠਿਤਿਭਾਗਿਯਾ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਿ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਾਵ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਨਿਰਵਸੇਸੇ ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰੇ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਤਾਯੇਵ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਸਞ੍ਚੋਦਿਤਮਾਨਸੋ ਪਵਿਵੇਕਰਤਿਂ ਪਰਮਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤੰ ਵਿਮੋਕ੍ਖਸੁਖੰ ਪਹਾਯ ਬਾਲਜਨਬਹੁਲੇ ਲੋਕੇ ਤੇਹਿ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦਿਤੰ ਸਮ੍ਮਾਨਾਵਮਾਨਵਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨੇਯਜਨਸ੍ਸ ਵਿਨਯਨੇਨ ਨਿਰਵਸੇਸੰ ਬੁਦ੍ਧਕਿਚ੍ਚੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਭਗਵਤੋ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਸਮੋਕ੍ਕਮਨਾਕਾਰੋ, ਸੋ ਪਰਤੋ ਆਵਿਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਭੂਤਸ੍ਸ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਕਰੁਣਾ, ਏਵੰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਤਸ੍ਸਪਿ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਕਾਲਾਦੀਸੂਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਦਾ ਚ ਏਕਸਦਿਸਤਾਯ ਤਥਾ ਅਵਿਤਥਾ ਅਨਞ੍ਞਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੀਸੁਪਿ ਅਵਤ੍ਥਾਸੁ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਸਮਾਨਰਸਾਯ ਤਥਾਯ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਸਕਲਲੋਕਹਿਤਾਯ ਗਤੋ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਏਵੰ ਤਥਾਯ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥੰ **ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਤਥਾਨਿ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ, ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ, ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾਤਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤਦੁਭਯਹੇਤੁਭੂਤਾਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੰ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੋ ਸਙ੍ਖਤਟ੍ਠੋ ਸਨ੍ਤਾਪਟ੍ਠੋ ਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠੋ, ਸਮੁਦਯਸ੍ਸ ਆਯੂਹਨਟ੍ਠੋ ਨਿਦਾਨਟ੍ਠੋ ਸੰਯੋਗਟ੍ਠੋ ਪਲਿਬੋਧਟ੍ਠੋ, ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣਟ੍ਠੋ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠੋ ਅਸਙ੍ਖਤਟ੍ਠੋ ਅਮਤਟ੍ਠੋ, ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠੋ ਹੇਤੁਟ੍ਠੋ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੋ

ਆਧਿਪਤੇਯ੍ਯਟ੍ਠੋਤਿਆਦੀਨਂ ਤਬ੍ਬਿਭਾਗਾਨਞ੍ਚ ਯਥਾਭੂਤਸਭਾਵਾਵਬੋਧਵਿਬਨ੍ਧਕਸ੍ਸ ਸਂਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਯ ਤਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਾਭਿਸਮਯਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਅਵਿਪਰੀਤਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਭਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਤੋ ਤਥਾਨਿ ਅਵਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਭਗਵਾ ਅਨਞ੍ਞਨੇਯ੍ਯੋ ਸਯਮੇਵ ਆਗਤੋ ਅਧਿਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਯਥਾ ਚ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨਿ, ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਾਨਿ ਚਤੁਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਞਾਣਾਨਿ ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣਾਨਿ ਪਞ੍ਚਗਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਞਾਣਾਨਿ ਛਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਾਨਿ ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਵਿਭਾਵਨਞਾਣਾਨਿ ਅਟ੍ਠਮਗ੍ਗਙ੍ਗਵਿਭਾਵਨਞਾਣਾਨਿ ਨਵਾਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਣਾਨਿ ਦਸਬਲਞਾਣਾਨਿ ਚ ਤਥਭਾਵੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਭਾਵਨਾ – ਯਞ੍ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਅਪਰਿਮਾਣਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹੀਨਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾਸੁ ਅਤੀਤਾਸੁ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੂਸੁ ਸਭਾਵਕਿਚ੍ਚਾਦਿ ਅਵਤ੍ਥਾਵਿਸੇਸਾਦਿ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਦਿ ਚ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧੇਸੁ ਚ ਅਤਿਸੁਖੁਮਤਿਰੋਹਿਤਵਿਦੂਰਦੇਸੇਸੁਪਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯੋ ਤਂਤਂਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਗਨ੍ਧਰਸਫਸ੍ਸਾਦਿਵਿਸੇਸੋ, ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਠਪਿਤਆਮਲਕੇ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਥਾ ਅਨਾਗਤਾਸੁ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਸੁ ਚਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਾਨਿ ਨਾਮ। ਯਥਾਹ –

> ‘‘ਅਤੀਤਂਸੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਞਾਣਂ, ਅਨਾਗਤਂਸੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਞਾਣਂ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂਸੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਂ ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੫)।

ਤਾਨਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਭਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਤੋ ਤਥਾਨਿ ਅਵਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਭਗਵਾ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਅਧਿਗਞ੍ਛੀਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਪਟਿਭਾਨਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਤਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਣਸਮਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਣਸਮਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਣਸਮਤ੍ਥਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਾਭਿਲਾਪੇ ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਪਟਿਭਾਨਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਿਭਾਵਨਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਣਸਮਤ੍ਥਂ ਪਟਿਭਾਨਪ੍ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ ਪਟਿਭਾਨਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ‘‘ਅਤ੍ਥੇ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਧਮ੍ਮੇ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਤਤ੍ਰ ਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤਾਭਿਲਾਪੇ ਞਾਣਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਞਾਣੇਸੁ ਞਾਣਂ ਪਟਿਭਾਨਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੭੧੮-੭੨੧)।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਹੇਤੁਅਨੁਸਾਰੇਨ ਅਰਣੀਯਤੋ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਚ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਹੇਤੁਫਲਂ ਅਤ੍ਥੋ ਨਾਮ। ਪਭੇਦਤੋ ਪਨ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ , ਭਾਸਿਤਤ੍ਥੋ, ਵਿਪਾਕੋ, ਕਿਰਿਯਾਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਸੋ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਦਹਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ ਚੇਵ ਪਾਪੇਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪਭੇਦਤੋ ਪਨ ਯੋ ਕੋਚਿ ਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੋ ਹੇਤੁ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਭਾਸਿਤਂ ਕੁਸਲਂ ਅਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

> ‘‘ਦੁਕ੍ਖੇ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੇ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੇ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੭੧੯)।

ਅਥ ਵਾ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਹੇਤੁਫਲੇ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਜਾਤਾ ਭੂਤਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਾਤੁਭੂਤਾ, ਇਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਯਮ੍ਹਾ ਧਮ੍ਮਾ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਜਾਤਾ ਭੂਤਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਾਤੁਭੂਤਾ, ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਜਰਾਮਰਣੇ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਜਰਾਮਰਣਸਮੁਦਯੇ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧੇ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਜਾਤਿਯਾ, ਭਵੇ, ਉਪਾਦਾਨੇ, ਤਣ੍ਹਾਯ, ਵੇਦਨਾਯ, ਫਸ੍ਸੇ, ਸਲ਼ਾਯਤਨੇ, ਨਾਮਰੂਪੇ, ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ, ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਸਮੁਦਯੇ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੇ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ।

> ''ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਗੇਯ੍ਯਂ...ਪੇ॰... ਵੇਦਲ੍ਲਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ 'ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ'ਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ।

> ''ਕਤਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ? ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਕਾਮਾਵਚਰਂ ਕੁਸਲਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਂ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਯਂ ਯਂ ਵਾ ਪਨਾਰਬ੍ਭ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਫਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ। ਇਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਤੇਸਂ ਵਿਪਾਕੇ ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ''ਤਿਆਦਿ (ਵਿਭ॰ ੭੨੪-੭੨੫) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ।

ਯਾ ਪਨੇਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿ ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰਵੋਹਾਰੋ ਅਭਿਲਾਪੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਾਭਿਲਾਪੇ ਮਾਗਧਿਕਾਯ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮੂਲਭਾਸਾਯ ''ਅਯਂ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਅਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਞਾਣੇਸੁ ਗੋਚਰਕਿਚ੍ਚਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਂ ਞਾਣਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਞਾਣੇ ਪਭੇਦਗਤਂ ਞਾਣਂ ਪਟਿਭਾਨਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਞਾਣਾਨਿ ਸਯਮੇਵ ਭਗਵਤਾ ਅਧਿਗਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਾਦਿਕੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਵਸੇਨ ਅਵਿਪਰੀਤਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਤਥਾਨਿ ਅਵਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਤਥਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਞੇਯ੍ਯਂ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਭਗਵਤਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਞਾਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਅਧਿਗਤਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤੋ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤੋ, ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤੋ, ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਤੋ, ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਧਮ੍ਮਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਤੋ, ਯਤੋ ਨਂ ਕੋਚਿ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਦੇਵੋ ਵਾ ਮਾਰੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਾ ''ਇਮੇ ਨਾਮ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਸਹ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਬੋਧਿਮੂਲੇਯੇਵ ਪਹੀਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ , ਨ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਲੋਭਦੋਸਮੋਹਵਿਪਰੀਤਮਨਸਿਕਾਰਅਹਿਰਿਕਾਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪਥਿਨਮਿਦ੍ਧਕੋਧੂਪਨਾਹ-
ਮਕ੍ਖਪਲਾਸਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਮਾਯਾਸਾਠੇਯ੍ਯਥਮ੍ਭਸਾਰਮ੍ਭਮਾਨਾਤਿਮਾਨਮਦਪ੍ਪਮਾਦਤਿਵਿਧਾ-
ਕੁਸਲਮੂਲਦੁਚ੍ਚਰਿਤਵਿਸਮਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਾ- ਮਲਵਿਤਕ੍ਕਪਪਞ੍ਚੇਸਨਾਤਣ੍ਹਾਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵਿਪਰਿਯੇਸਆਸਵਗਨ੍ਥ-
ਓਘਯੋਗਾਗਤਿਤਣ੍ਹੁਪਾਦਾਨਪਞ੍ਚਾਭਿਨਨ੍ਦਨੀਵਰਣਚੇਤੋਖਿਲਚੇਤਸੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧ-
ਛਵਿਵਾਦਮੂਲਸਤ੍ਤਾਨੁਸਯਅਟ੍ਠਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਵਆਘਾਤਵਤ੍ਥੁਤਣ੍ਹਾ- ਮੂਲਕਦਸਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਏਕਵੀਸਤਿ
ਅਨੇਸਨਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਦਿਯਡ੍ਢਕਿਲੇਸਸਹਸ੍ਸਂ ਸਹ ਵਾਸਨਾਯ ਪਹੀਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ

ਸਮੂਹਤੰ, ਯਤੋ ਨੰ ਕੋਚਿ ਸਮਣੋ ਵ◌ਾ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵ◌ਾ ‘‘ਇਮੇ ਨਾਮ ਤੇ ਕਿਲੇਸਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ’’ਤਿ ਸਹ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯੇ ਚਿਮੇ ਭਗਵਤਾ ਕਮ੍ਮਵ◌ਿਪਾਕਕਿਲੇਸੂਪਵ◌ਾਦਆਣਾਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮਪ੍ਪਭੇਦਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਅਲਮੇਵ ਤੇ ਪਟਿਸੇਵਤੋ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਯ। ਯਤੋ ਨੰ ਕੋਚਿ ਸਮਣੋ ਵ◌ਾ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵ◌ਾ ‘‘ਨਾਲੰ ਤੇ ਪਟਿਸੇਵਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਯਾ’’ਤਿ ਸਹ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯੋ ਚ ਭਗਵਤਾ ਨਿਰਵਸੇਸਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਰਣਾਯ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਯ ਸਙ੍ਗਹੋ ਸਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਾਸਿਕੋ ਸਤ੍ਤਤਿੰਸਪ੍ਪਭੇਦੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੁਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ, ਸੋ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ, ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੋਕ੍ਖਾਯ ਹੋਤਿ, ਯਤੋ ਨੰ ਕੋਚਿ ਸਮਣੋ ਵ◌ਾ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵ◌ਾ ‘‘ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਤਯਾ ਦੇਸਿਤੋ ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਤੀ’’ਤਿ ਸਹ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ‘‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੦) ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਏਵਮੇਤਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਪ੍ਪਹਾਨਦੇਸਨਾਵ◌ਿਸੇਸਾਨੰ ਅਵ◌ਿਤਥਭਾਵ◌ਾਵਬੋਧਨਤੋ ਅਵ◌ਿਪਰੀਤਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਚਤੁਵ◌ੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣਾਨਿ ਤਥਾਨਿ ਅਵ◌ਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗਵ◌ਾ ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਤਥਾ ਨਿਰਯਗਤਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿ, ਪੇਤਗਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਗਤਿ, ਦੇਵਗਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚ ਗਤਿਯੋ, ਤਾਸੁ ਸਞ੍ਜੀਵ◌ਾਦਯੋ ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਨਿਰਯਾ, ਕੁਕ੍ਕੁਲਾਦਯੋ ਸੋਲ਼ਸ ਉਸ੍ਸਦਨਿਰਯਾ, ਲੋਕਨ੍ਤਰਿਕਨਿਰਯੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖਤਾਯ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦਟ੍ਠੇਨ ਨਿਰਯਾ, ਯਥਾਕਮ੍ਮੁਨਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਗਤਿ ਚਾਤਿ **ਨਿਰਯਗਤਿ,** ਤਿਬ੍ਬਨ੍ਧਕਾਰਸੀਤਨਰਕਾਪਿ ਏਤੇਸ੍ਵ◌ੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾ। ਕਿਮਿਕੀਟਸਰੀਸਪਪਕ੍ਖਿਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦਯੋ ਤਿਰਿਯੰ ਅਞ੍ਛਿਤਭਾਵ◌ੇਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾ, ਤੇ ਏਵ ਗਤੀਤਿ **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿ**। ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਪਰਦਤ੍ਤੂਪਜੀਵ◌ਿਨਿਜ੍ਝਾਮਤਣ੍ਹਿਕਾਦਯੋ ਦੁਕ੍ਖਬਹੁਲਤਾਯ ਪਾਕਟਸੁਖਤੋ ਇਤਾ ਵ◌ਿਗਤਾਤਿ ਪੇਤਾ, ਤੇ ਏਵ ਗਤੀਤਿ **ਪੇਤਗਤਿ,** ਕਾਲਕਞ੍ਜਿਕਾਦਿਅਸੁਰਾਪਿ ਏਤੇਸ੍ਵ◌ੇਵਨ੍ਤੋਗਧਾ। ਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਵ◌ਾਸੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਾਦਿਚਤੁਮਹਾਦੀਪਵ◌ਾਸਿਨੋ ਮਨਸੋ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਤੇ ਏਵ ਗਤੀਤਿ **ਮਨੁਸ੍ਸਗਤਿ**। ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੂਪਗਾਤਿ ਇਮੇ ਛਬ੍ਬੀਸਤਿ ਦੇਵਨਿਕਾਯਾ ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵ◌ੇਨ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਜੋਤਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਦੇਵ◌ਾ, ਤੇ ਏਵ ਗਤੀਤਿ **ਦੇਵਗਤਿ**।

ਤਾ ਪਨੇਤਾ ਗਤਿਯੋ ਯਸ੍ਮਾ ਤੰਤੰਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਵ◌ਿਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵ◌ਿਪਾਕਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਕਟਤ੍ਤਾ ਚ ਰੂਪੰ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਯੰ ਨਾਮ ਗਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਜਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਵ◌ਿਸੇਸੇਹਿ ਏਵ◌ੰ ਵ◌ਿਭਾਗਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਸੁੰ ਏਤੇ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਾ ਏਵ◌ੰ ਵ◌ਿਭਾਗਭਿਨ੍ਨਾ’’ਤਿ ਯਥਾਸਕੰ ਹੇਤੁਫਲਵ◌ਿਭਾਗਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਵਸੇਨ ਠਾਨਸੋ ਹੇਤੁਸੋ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵ◌ਾ –

> ‘‘ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮਾ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਗਤਿਯੋ। ਕਤਮਾ ਪਞ੍ਚ? ਨਿਰਯੋ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿ, ਪੇਤ੍ਤਿਵ◌ਿਸਯੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਦੇਵ◌ਾ। ਨਿਰਯਞ੍ਚਾਹੰ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪਜਾਨਾਮਿ ਨਿਰਯਗਾਮਿਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗੰ ਨਿਰਯਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦੰ, ਯਥਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਮ੍ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵ◌ਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੩)।

ਤਾਨਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਾਨਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵ◌ਿਸਯੇ ਅਵ◌ਿਪਰੀਤਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵ◌ਿਸੰਵ◌ਾਦਨਤੋ ਤਥਾਨਿ ਅਵ◌ਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗਵ◌ਾ ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਤਥਾ ਯੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਦ੍ਧਾਦਿਯੋਗਵ◌ਿਕਲਾਵ◌ਿਕਲਭਾਵ◌ਾਵਬੋਧਨੇਨ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਮਹਾਰਜਕ੍ਖਤਾਦਿਵ◌ਿਸੇਸਵ◌ਿਭਾਵਨੰ ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤੰ ਭਗਵਤੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਞਾਣੰ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ‘‘ਸਦ੍ਧੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖੋ, ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖੋ’’ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੧) ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰੋ।

ਯਞ੍ਚ ''ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖੋ, ਅਯਂ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਅਯਂ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਅਯਂ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾਯਂ ਖਨ੍ਤਿਯਂ ਠਿਤੋ, ਅਯਂ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣੇ ਠਿਤੋ, ਅਯਂ ਕਾਮਾਸਯੋ, ਨ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਦਿਆਸਯੋ, ਅਯਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਸਯੋ, ਨ ਕਾਮਾਦਿਆਸਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਮਰਾਗੋ ਅਤਿਵਿਯ ਥਾਮਗਤੋ, ਨ ਪਟਿਘਾਦਿਕੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਪਟਿਘੋ ਅਤਿਵਿਯ ਥਾਮਗਤੋ, ਨ ਕਾਮਰਾਗਾਦਿਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਇਮਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਅਧਿਕੋ, ਨ ਅਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨ ਆਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਅਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਅਧਿਕੋ, ਨ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨ ਆਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਆਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਅਧਿਕੋ, ਨ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨ ਅਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ ਅਧਿਕਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਂ, ਅਯਂ ਹੀਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕੋ, ਅਯਂ ਪਣੀਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕੋ, ਅਯਂ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਅਯਂ ਕਿਲੇਸਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਅਯਂ ਵਿਪਾਕਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਅਯਂ ਨ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਨ ਕਿਲੇਸਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਨ ਵਿਪਾਕਾਵਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਸਯਾਦੀਨਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਿਭਾਵਨਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਆਸਯਾਨੁਸਯਞਾਣਂ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਸਯਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨੁਸਯਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਚਰਿਤਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਭਬ੍ਬਾਭਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤੇ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੩)।

ਯਞ੍ਚ ਉਪਰਿਮਹੇਟ੍ਠਿਮਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਕਾਯੇਹਿ ਦਕ੍ਖਿਣਵਾਮਅਕ੍ਖਿਕਣ੍ਣਸੋਤਨਾਸਿਕਸੋਤਅਂਸਕੂਟਹਤ੍ਥਪਾਦੇਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰੇਹਿ ਲੋਮਕੂਪੇਹਿ ਚ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੂਦਕਧਾਰਾਪਵਤ੍ਤਨਂ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਂ ਵਿਵਿਧਵਿਕੁਬ੍ਬਨਿਦ੍ਧਿਨਿਮ੍ਮਾਪਨਕਂ ਭਗਵਤੋ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਞਾਣਂ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਸਾਵਕੇਹਿ, ਉਪਰਿਮਕਾਯਤੋ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯਤੋ ਉਦਕਧਾਰਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯਤੋ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਉਪਰਿਮਕਾਯਤੋ ਉਦਕਧਾਰਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੬)।

ਯਞ੍ਚ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਚ ਅਨੇਕੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਂ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਂ ਤਤੋ ਨੀਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਵਸੇਨ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਕਰੁਣੋਕ੍ਕਮਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਂ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਣਂ। ਯਥਾਹ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੭-੧੧੮) –

> ''ਕਤਮਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਞਾਣਂ? ਬਹੁਕੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਕਰੁਣਾ ਓਕ੍ਕਮਤਿ, ਆਦਿਤ੍ਤੋ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਕਰੁਣਾ ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤੋ, ਪਯਾਤੋ, ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਉਪਨੀਯਤਿ ਲੋਕੋ ਅਦ੍ਧੁਵੋ, ਅਤਾਣੋ ਲੋਕੋ ਅਨਭਿਸ੍ਸਰੋ , ਅਸ੍ਸਕੋ ਲੋਕੋ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯਂ, ਊਨੋ ਲੋਕੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸੋਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਕਰੁਣਾ ਓਕ੍ਕਮਤਿ।
>
> ''ਅਤਾਯਨੋ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ, ਅਲੇਣੋ, ਅਸਰਣੋ, ਅਸਰਣੀਭੂਤੋ। ਉਦ੍ਧਤੋ ਲੋਕੋ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤੋ, ਸਸਲ੍ਲੋ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ ਵਿਦ੍ਧੋ ਪੁਥੁਸਲ੍ਲੇਹਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਨ੍ਧਕਾਰਾਵਰਣੋ ਕਿਲੇਸਪਞ੍ਜਰਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ ਅਣ੍ਡਭੂਤੋ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੋ ਤਨ੍ਤਾਕੁਲਕਜਾਤੋ ਕੁਲਗੁਣ੍ਡਿਕਜਾਤੋ ਮੁਞ੍ਜਪਬ੍ਬਜਭੂਤੋ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਸਂਸਾਰਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਿਸਦੋਸਸਂਲਿਤ੍ਤੋ, ਕਿਲੇਸਕਲਲੀਭੂਤੋ, ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਜਟਾਜਟਿਤੋ।
>
> ''ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਘਾਟਪਟਿਮੁਕ੍ਕੋ, ਤਣ੍ਹਾਜਾਲੇਨ ਓਤ੍ਥਟੋ, ਤਣ੍ਹਾਸੋਤੇਨ ਵੁਯ੍ਹਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਸਞ੍ਞੋਜਨੇਨ ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ, ਤਣ੍ਹਾਨੁਸਯੇਨ ਅਨੁਸਟੋ, ਤਣ੍ਹਾਸਨ੍ਤਾਪੇਨ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਪਰਿਡਯ੍ਹਤਿ।

''ਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਟਪਟਿਮੁਕ੍ਕੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਜਾਲੇਨ ਓਤ੍ਥਟੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਸੋਤੇਨ ਵੁਯ੍ਹਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਸਞ੍ਞੋਜਨੇਨ ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ, ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਸਯੇਨ ਅਨੁਸਟੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਸਨ੍ਤਾਪੇਨ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਪਰਿਡਯ੍ਹਤਿ।

''ਜਾਤਿਯਾ ਅਨੁਗਤੋ, ਜਰਾਯ ਅਨੁਸਟੋ, ਬ੍ਯਾਧਿਨਾ ਅਭਿਭੂਤੋ, ਮਰਣੇਨ ਅਬ੍ਭਾਹਤੋ, ਦੁਕ੍ਖੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ।

''ਤਣ੍ਹਾਯ ਉਡ੍ਡਿਤੋ, ਜਰਾਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਮਚ੍ਚੁਪਾਸੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਮਹਾਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧੋ, ਰਾਗਬਨ੍ਧਨੇਨ ਦੋਸਮੋਹਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਕਿਲੇਸਦੁਚ੍ਚਰਿਤਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧੋ, ਮਹਾਸਮ੍ਬਾਧਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਮਹਾਪਲਿਬੋਧੇਨ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ, ਮਹਾਪਪਾਤੇ ਪਤਿਤੋ, ਮਹਾਕਨ੍ਤਾਰਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਮਹਾਸਂਸਾਰਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਮਹਾਵਿਦੁਗ੍ਗੇ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਮਹਾਪਲਿਪੇ ਪਲਿਪਨ੍ਨੋ।

''ਅਬ੍ਭਾਹਤੋ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ, ਆਦਿਤ੍ਤੋ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ ਰਾਗਗ੍ਗਿਨਾ ਦੋਸਗ੍ਗਿਨਾ ਮੋਹਗ੍ਗਿਨਾ ਜਾਤਿਯਾ ਜਰਾਯ ਮਰਣੇਨ ਸੋਕੇਹਿ ਪਰਿਦੇਵੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਾਯਾਸੇਹਿ, ਉਨ੍ਨੀਤਕੋ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ ਹਞ੍ਞਤਿ ਨਿਚ੍ਚਮਤਾਣੋ ਪਤ੍ਤਦਣ੍ਡੋ ਤਕ੍ਕਰੋ, ਵਜ੍ਜਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧੋ ਆਘਾਤਨਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ, ਅਨਾਥੋ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ ਪਰਮਕਾਰੁਞ੍ਞਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਾਭਿਤੁਨ੍ਨੋ ਚਿਰਰਤ੍ਤਂ ਪੀਲ਼ਿਤੋ, ਗਧਿਤੋ ਨਿਚ੍ਚਂ ਪਿਪਾਸਿਤੋ।

''ਅਨ੍ਧੋ ਅਚਕ੍ਖੁਕੋ, ਹਤਨੇਤ੍ਤੋ ਅਪਰਿਣਾਯਕੋ, ਵਿਪਥਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ ਅਞ੍ਜਸਾਪਰਦ੍ਧੋ, ਮਹੋਘਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ।

''ਦ੍ਵੀਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇਹਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੋ, ਤੀਹਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਯੋਜਿਤੋ, ਚਤੂਹਿ ਗਨ੍ਥੇਹਿ ਗਨ੍ਥਿਤੋ, ਚਤੂਹਿ ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ ਉਪਾਦਿਯਤਿ, ਪਞ੍ਚਗਤਿਸਮਾਰੁਲ਼੍ਹੋ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਨੀਵਰਣੇਹਿ ਓਤ੍ਥਟੋ, ਛਹਿ ਵਿਵਾਦਮੂਲੇਹਿ ਵਿਵਦਤਿ, ਛਹਿ ਤਣ੍ਹਾਕਾਯੇਹਿ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਛਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇਹਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੋ, ਸਤ੍ਤਹਿ ਅਨੁਸਯੇਹਿ ਅਨੁਸਟੋ, ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਞ੍ਞੋਜਨੇਹਿ ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ, ਸਤ੍ਤਹਿ ਮਾਨੇਹਿ ਉਨ੍ਨਤੋ, ਅਟ੍ਠਹਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਟ੍ਠਹਿ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤੇਹਿ ਨਿਯ੍ਯਾਤੋ, ਅਟ੍ਠਹਿ ਪੁਰਿਸਦੋਸੇਹਿ ਦੁਸ੍ਸਤਿ, ਨਵਹਿ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਹਿ ਆਘਾਤਿਤੋ, ਨਵਵਿਧਮਾਨੇਹਿ ਉਨ੍ਨਤੋ, ਨਵਹਿ ਤਣ੍ਹਾਮੂਲਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਦਸਹਿ ਕਿਲੇਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਕਿਲਿਸ੍ਸਤਿ, ਦਸਹਿ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਹਿ ਆਘਾਤਿਤੋ, ਦਸਹਿ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਦਸਹਿ ਸਂਯੋਜਨੇਹਿ ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ, ਦਸਹਿ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤੇਹਿ ਨਿਯ੍ਯਾਤੋ, ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਪਪਞ੍ਚੇਹਿ ਪਪਞ੍ਚਿਤੋ, ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇਹਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੋ, ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਕਰੁਣਾ ਓਕ੍ਕਮਤਿ।

''ਅਹਞ੍ਚਮ੍ਹਿ ਤਿਣ੍ਣੋ, ਲੋਕੋ ਚ ਅਤਿਣ੍ਣੋ। ਅਹਞ੍ਚਮ੍ਹਿ ਮੁਤ੍ਤੋ, ਲੋਕੋ ਚ ਅਮੁਤ੍ਤੋ। ਅਹਞ੍ਚਮ੍ਹਿ ਦਨ੍ਤੋ, ਲੋਕੋ ਚ ਅਦਨ੍ਤੋ। ਅਹਞ੍ਚਮ੍ਹਿ ਸਨ੍ਤੋ, ਲੋਕੋ ਚ ਅਸਨ੍ਤੋ। ਅਹਞ੍ਚਮ੍ਹਿ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੋ, ਲੋਕੋ ਚ ਅਨਸ੍ਸਤ੍ਥੋ। ਅਹਞ੍ਚਮ੍ਹਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਲੋਕੋ ਚ ਅਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। ਪਹੋਮਿ ਖ੍ਵਾਹਂ ਤਿਣ੍ਣੋ ਤਾਰੇਤੁਂ, ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚੇਤੁਂ, ਦਨ੍ਤੋ ਦਮੇਤੁਂ, ਸਨ੍ਤੋ ਸਮੇਤੁਂ, ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਅਸ੍ਸਾਸੇਤੁਂ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਕਰੁਣਾ ਓਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੭-੧੧੮)।

ਏਵਂ ਏਕੂਨਨਵੁਤਿਯਾ ਆਕਾਰੇਹਿ ਵਿਭਜਨਂ ਕਤਂ।

ਯਂ ਪਨ ਯਾਵਤਾ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁਯਾ ਯਤ੍ਤਕਂ ਞਾਤਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਖਤਾਸਙ੍ਖਤਾਦਿਕਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਰੋਪਦੇਸਨਿਰਪੇਕ੍ਖਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਸਮਤ੍ਥਂ ਆਕਙ੍ਖਮਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਂ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਨਵਸੇਸਸਙ੍ਖਤਾਸਙ੍ਖਤਸਮ੍ਮੁਤਿਸਚ੍ਚਾਵਬੋਧਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਤਤ੍ਥਾਵਰਣਾਭਾਵਤੋ ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮੁਪਾਦਾਯ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਕਮੇਵ ਹਿ ਤਂ ਞਾਣਂ ਵਿਸਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਦੁਵਿਧੇਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ

ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਨਾਵਰਣਞਾਣਾਨं ਸਾਧਾਰਣਤਾ ਸਬ੍ਬਵਿਸਯਤਾ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁं, ਨ ਚ ਤं ਯੁਤ੍ਤं ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਮਾਯ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ। ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿ –

> ''ਸਬ੍ਬं ਸਙ੍ਖਤਮਸਙ੍ਖਤं ਅਨਵਸੇਸं ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣं, ਤਤ੍ਥ ਆਵਰਣं ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣं। ਅਤੀਤं ਸਬ੍ਬं ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣं, ਤਤ੍ਥ ਆਵਰਣं ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣं। ਅਨਾਗਤं ਸਬ੍ਬं ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣं, ਤਤ੍ਥ ਆਵਰਣं ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣं। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨं ਸਬ੍ਬं ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞਾਣं, ਤਤ੍ਥ ਆਵਰਣं ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੯-੧੨੦) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ।

ਏਵਮੇਤਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਛਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਾਨਿ ਅਵਿਪਰੀਤਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਯਥਾਸਕਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਵਿਸंਵਾਦਨਤੋ ਤਥਾਨਿ ਅਵਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਤਥਾ –

''ਸਤ੍ਤਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ – ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੧੭; ਸं॰ ਨਿ॰ ੫.੧੮੫) ਏਵं **ਸਰੂਪਤੋ,** ''ਯਾਯं ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਉਚ੍ਛੇਦਸਸ੍ਸਤਾਭਿਨਿਵੇਸਾਦੀਨं ਅਨੇਕੇਸं ਉਪਦ੍ਦਵਾਨं ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾ ਸਤਿਆਦਿਭੇਦਾ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਯਾਯ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਕਿਲੇਸਨਿਦ੍ਦਾਯ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਾ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ, ਸਾ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗੀ ਬੋਧੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ 'ਬੋਧਿਯਾ ਅਙ੍ਗਾਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਬੋਧੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਤਿਪਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ''ਤਿ ਏਵं **ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਤੋ**। ''ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੋ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਪਵਿਚਯਲਕ੍ਖਣੋ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣੋ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਫਰਣਲਕ੍ਖਣੋ ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਉਪਸਮਲਕ੍ਖਣੋ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੋ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ, ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਲਕ੍ਖਣੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ''ਤਿ ਏਵं **ਵਿਸੇਸਲਕ੍ਖਣਤੋ**।

''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖੁ , ਸਤਿਮਾ ਹੋਤਿ ਪਰਮੇਨ ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਚਿਰਕਤਮ੍ਪਿ ਚਿਰਭਾਸਿਤਮ੍ਪਿ ਸਰਿਤਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੪੬੭) ਸਤ੍ਤਨ੍ਨं ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨं ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੋਪਕਾਰਵਸੇਨ **ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤੋ,** ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ? ਅਤ੍ਥਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤं, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਸं **ਵਿਸਯਵਿਭਾਗੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤੋ**। ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗं ਭਾਵੇਤਿ ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤं ਵਿਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤं ਨਿਰੋਧਨਿਸ੍ਸਿਤं ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਪਰਿਣਾਮਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੪੭੧) **ਭਾਵਨਾਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਤੋ**। ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੇ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ? ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਸ੍ਮਿं ਸਮਯੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰं ਝਾਨं ਭਾਵੇਤਿ...ਪੇ॰... ਤਸ੍ਮਿं ਸਮਯੇ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ...ਪੇ॰... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ? ਯਾ ਸਤਿ...ਪੇ॰... ਅਨੁਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੪੭੮-੪੭੯) **ਛਨ੍ਨਵੁਤਿਯਾ ਨਯਸਹਸ੍ਸਵਿਭਾਗੇਹੀ**ਤਿ ਏਵं ਨਾਨਾਕਾਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਵਿਭਾਵਨਞਾਣਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਵਿਸंਵਾਦਨਤੋ ਤਥਾਨਿ ਅਵਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਤਥਾ –

''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੰ? ਅਯਮੇਵ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ''ਤਿ (ਵਿਭੰ॰ ੨੦੫) ਏਵੰ **ਸਰੂਪਤੋ**। ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਫਲਪ੍ਪਟਿਲਾਭਕਰਤ੍ਤਾ ਚ ਅਰਿਯੋ, ਅਟ੍ਠਵਿਧਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਾਯ ਏਕਨ੍ਤਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਚ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ। ਕਿਲੇਸੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਮਗ੍ਗੀਯਤਿ, ਸਯੰ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਮਗ੍ਗਤੀਤਿ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਏਵੰ **ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਤੋ**। ''ਸਮ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਅਭਿਨਿਰੋਪਨਲਕ੍ਖਣੋ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਣਲਕ੍ਖਣਾ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ, ਸਮ੍ਮਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੋ ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਸਮ੍ਮਾ ਵੋਦਾਨਲਕ੍ਖਣੋ ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੋ, ਸਮ੍ਮਾ ਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣੋ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ, ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣਾ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ''ਤਿ ਏਵੰ **ਵਿਸੇਸਲਕ੍ਖਣਤੋ** । ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਨੀਕਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿੰ ਪਜਹਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਮੋਹਵਿਧਮਨੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਯੋਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦੀਨਿ ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਹਜਾਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਅਭਿਨਿਰੋਪਨਪਰਿਗ੍ਗਹਣਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵੋਦਾਨਪਗ੍ਗਹਉਪਟ੍ਠਾਨਸਮਾਦਹਨਾਨਿ ਚ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ **ਕਿਚ੍ਚਵਿਭਾਗਤੋ**। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਨਾਨਕ੍ਖਣਾ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਕਾਲੇ ਏਕਕ੍ਖਣਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ''ਦੁਕ੍ਖੇ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਾਮਾਨਿ ਲਭਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਯੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਨਾਨਕ੍ਖਣਾ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾ ਮਗ੍ਗਕਾਲੇ ਏਕਕ੍ਖਣਾ ਏਕਾਰਮ੍ਮਣਾ।

ਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋਤਿਆਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਨਾਮਾਨਿ ਲਭਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਦਯੋ ਤਯੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਮੁਸਾਵਾਦਾਵੇਰਮਣੀਤਿਆਦਿਵਿਭਾਗਾ ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ ਚੇਤਨਾਯੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਵਿਰਤਿਯੋਵ, ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਸਤਿਯੋ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਾਮਾਨਿ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ ਪਨ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇਪਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾ ਏਵਾਤਿ ਏਵੰ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਰਭਾਗੇਸੁ **ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਭਾਗਤੋ,** ''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿੰ ਭਾਵੇਤਿ ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭੰ॰ ੪੮੯) **ਭਾਵਨਾਵਿਧਿਤੋ,** ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੰ ਞਾਨੰ ਭਾਵੇਤਿ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਖਾਪਟਿਪਦੰ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭੰ॰ ੪੯੯) **ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਨਯਸਹਸ੍ਸਵਿਭਾਗੇਹੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਅਨੇਕਾਕਾਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਵਿਭਾਵਨਞਾਣਾਨਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਵਿਸੰਵਾਦਨਤੋ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਤਥਾਨਿ ਅਵਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਤਥਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਯਾ ਚ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਤਾਸੁ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਿਹਰਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਚ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਸਮ੍ਪਾਦਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦਿਵਸੇਨ ਯਥਾਰਹੰ ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਾਨਿ ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਤਥਾਨਿ ਅਵਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ । ਤਥਾ ''ਇਦੰ ਇਮਸ੍ਸ ਠਾਨੰ, ਇਦੰ ਅਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤੰ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਫਲਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਜਾਨਨੰ, ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਯਥਾਭੂਤੰ ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਜਾਨਨੰ, ਆਯੂਹਨਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ''ਅਯੰ ਨਿਰਯਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ...ਪੇ॰... ਅਯੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ''ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਸਾਸਵਾਨਾਸਵਕਮ੍ਮਵਿਭਾਗਜਾਨਨੰ, ੦.ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਨੰ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਾਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਾਦਿਅਨੇਕਸਭਾਵੰ ਨਾਨਾਸਭਾਵਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ''ਇਮਾਯ ਨਾਮ ਧਾਤੁਯਾ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਬਨ੍ਧੇ ਅਯੰ ਵਿਸੇਸੋ ਜਾਯਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਥਾਭੂਤੰ ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤਜਾਨਨੰ, ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹੀਨਾਦਿਅਜ੍ਝਾਸਯਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਜਾਨਨੰ, ਸਦ੍ਧਾਦਿਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਤਿਕ੍ਖਮੁਦੁਤਾਜਾਨਨੰ, ਸੰਕਿਲੇਸਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਞਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਾਦਿਵਿਸੇਸਜਾਨਨੰ , ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਤਪ੍ਪਟਿਬਨ੍ਧੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਤਿਜਾਨਨੰ, ਹੀਨਾਦਿਵਿਭਾਗੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਜਾਨਨੰ, ''ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਚਤੁਸਚ੍ਚਜਾਨਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਦਸਬਲਞਾਣਾਨਿ ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸਕੰ ਵਿਸਯਾਵਗਾਹਨਤੋ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਸਾਧਨਤੋ ਚ ਯਥਾਭੂਤਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਤਥਾਨਿ ਅਵਿਤਥਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਥਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

‘‘ਇਧ ਤਥਾਗਤੋ ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਵਿਭ॰ ੮੦੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨੧)।

ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਯਥਾ ਚੇਤੇਸੰ ਞਾਣਾਨੰ ਵਸੇਨ, ਏਵੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵਿਭਾਵਨਞਾਣਾਦੀਨੰ ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮੇਯ੍ਯਭੇਦਾਨੰ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਸੇਸਾਨੰ ਵਸੇਨ ਭਗਵਾ ਤਥਾਨਿ ਞਾਣਾਨਿ ਆਗਤੋ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਤਥਾਨਿ ਆਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥੰ **ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਯਾ ਸਾ ਭਗਵਤੋ ਅਭਿਜਾਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਪਞ੍ਞਾਪਨਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁ, ਸਾ ਤਥਾ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਦਤ੍ਥਂ ਲੋਕਨਾਥੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿ ਪਤ੍ਥਿਤਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ ਚ, ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਤੋ ਅਵਿਪਰੀਤਤ੍ਥਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਤਥਾ ਅਵਿਤਥਾ ਅਨਞ੍ਞਥਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਯਂ ਭਗਵਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਤੋ ਸਮਤਿਂਸਪਾਰਮਿਪਰਿਪੂਰਣਾਦਿਕਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਹੇਤੁਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤੁਸਿਤਪੁਰੇ ਠਿਤੋਵ ਬੁਦ੍ਧਕੋਲਾਹਲਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਦੇਵਤਾਹਿ ਏਕਤੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਹਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ –

‘‘ਕਾਲੋ ਦੇਵ ਮਹਾਵੀਰ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਯਂ।
ਸਦੇਵਕਂ ਤਾਰਯਨ੍ਤੋ, ਬੁਜ੍ਝਸ੍ਸੁ ਅਮਤਂ ਪਦ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੧.੬੭) –

ਆਯਾਚਿਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਵਿਲੋਕਨਾਨਿ ਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਾਨਾਹਂ ਮਨੁਸ੍ਸਯੋਨਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਸਾਲ਼੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਸਕ੍ਯਰਾਜਕੁਲੇ ਮਹਾਮਾਯਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ ਮਾਸੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਮਹਤਾ ਪਰਿਹਾਰੇਨ ਪਰਿਹਰਿਯਮਾਨੋ ਵਿਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਅਭਿਜਾਤਿਂ ਪਾਪੁਣਿ।

ਅਭਿਜਾਤਿਕ੍ਖਣੇ ਪਨਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਕ੍ਖਣੇ ਵਿਯ **ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ** ਪਾਤੁਰਹੇਸੁਂ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਕਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਵੇਧਿ, ਦਸਸੁ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਅਪ੍ਪਮਾਣੋ ਓਭਾਸੋ ਫਰਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਸਿਰਿਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਾ ਵਿਯ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਪਟਿਲਭਿਂਸੁ, ਬਧਿਰਾ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਿਂਸੁ। ਮੂਗਾ ਸਮਾਲਪਿਂਸੁ, ਖੁਜ੍ਜਾ ਉਜੁਗਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਪਙ੍ਗੁਲਾ ਪਦਸਾ ਗਮਨਂ ਪਟਿਲਭਿਂਸੁ, ਬਨ੍ਧਨਗਤਾ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨਾਦੀਹਿ ਮੁਚ੍ਚਿਂਸੁ, ਸਬ੍ਬਨਿਰਯੇਸੁ ਅਗ੍ਗਿ ਨਿਬ੍ਬਾਯਿ, ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੇ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾ ਵੂਪਸਮਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨਂ ਭਯਂ ਨਾਹੋਸਿ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਰੋਗੋ ਵੂਪਸਮਿ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾ ਪਿਯਂਵਦਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਮਧੁਰੇਨਾਕਾਰੇਨ ਅਸ੍ਸਾ ਹਸਿਂਸੁ, ਵਾਰਣਾ ਗਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਸਬ੍ਬਤੂਰਿਯਾਨਿ ਸਕਂ ਸਕਂ ਨਿਨ੍ਨਾਦਂ ਮੁਞ੍ਚਿਂਸੁ, ਅਘਟ੍ਟਿਤਾਨਿ ਏਵ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਹਤ੍ਥੂਪਗਾਦੀਨਿ ਆਭਰਣਾਨਿ ਮਧੁਰੇਨਾਕਾਰੇਨ ਰਵਿਂਸੁ, ਸਬ੍ਬਦਿਸਾ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੁਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦਯਮਾਨੋ ਮੁਦੁਸੀਤਲਵਾਤੋ ਵਾਯਿ, ਅਕਾਲਮੇਘੋ ਵਸ੍ਸਿ, ਪਥਵਿਤੋਪਿ ਉਦਕਂ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਿ, ਪਕ੍ਖਿਨੋ ਆਕਾਸਗਮਨਂ ਵਿਜਹਿਂਸੁ, ਨਦਿਯੋ ਅਸਨ੍ਦਮਾਨਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਮਧੁਰਂ ਉਦਕਂ ਅਹੋਸਿ, ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇ ਏਵ ਆਕਾਸਗਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਜੋਤਿਯੋ ਜਲਿਂਸੁ , ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰੂਪਾਵਚਰੇ ਦੇਵੇ ਅਵਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਨੇਰਯਿਕਾ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਰੂਪਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਤਰੁਕੁਟ੍ਟਕਵਾਟਸੇਲਾਦਯੋ ਅਨਾਵਰਣਭੂਤਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਾ ਨਾਹੇਸੁਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਿਟ੍ਠਗਨ੍ਧਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਫਲੂਪਗਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਫਲਧਰਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਹਿ ਪਦੁਮੇਹਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਤਲੋ ਅਹੋਸਿ, ਥਲਜਜਲਜਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਿਂਸੁ, ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਖਨ੍ਧਪਦੁਮਾਨਿ, ਸਾਖਾਸੁ ਸਾਖਪਦੁਮਾਨਿ, ਲਤਾਸੁ ਲਤਾਪਦੁਮਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਿਂਸੁ, ਮਹੀਤਲੇ ਸਿਲਾਤਲਾਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰੂਪਰਿ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਪਦੁਮਾਨਿ ਨਾਮ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ, ਆਕਾਸੇ ਓਲਮ੍ਬਕਪਦੁਮਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂਸੁ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪੁਪ੍ਫਵਸ੍ਸਂ ਵਸ੍ਸਿ, ਆਕਾਸੇ ਦਿਬ੍ਬਤੂਰਿਯਾਨਿ ਵਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਸਕਲਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮਾਲਾਗੁਲ਼ਂ ਵਿਯ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਮਾਲਾਕਲਾਪੋ ਵਿਯ ਅਲਙ੍ਕਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਮਾਲਾਸਨਂ ਵਿਯ ਚ ਏਕਮਾਲਾਮਾਲਿਨੀ

ਵਿਪ੍ਫੁਰਨ੍ਤਵਾਲਬੀਜਨੀ ਪੁਪ੍ਫਧੂਪਗਨ੍ਧਪਰਿਵਾਸਿਤਾ ਪਰਮਸੋਭਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਹੋਸਿ, ਤਾਨਿ ਚ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਉਪਰਿ ਅਧਿਗਤਾਨਂ ਅਨੇਕੇਸਂ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਨਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਾਨਿ ਏਵ ਅਹੇਸੁਂ। ਏਵਂ ਅਨੇਕਚ੍ਛਰਿਯਪਾਤੁਭਾਵਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਾ ਚਾਯਂ ਅਭਿਜਾਤਿ ਯਦਤ੍ਥਂ ਅਨੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿ ਪਤ੍ਥਿਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਏਕਨ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਤਥਾਵ ਅਹੋਸਿ ਅਵਿਤਥਾ ਅਨਞ੍ਞਥਾ।

ਤਥਾ ਯੇ ਬੁਦ੍ਧਵੇਨੇਯਜਾ ਬੋਧਨੇਯਜਬਨ੍ਧਵਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਯਮੇਵ ਭਗਵਤਾ ਵਿਨੀਤਾ। ਯੇ ਚ ਸਾਵਕਵੇਨੇਯਜਾ ਧਮ੍ਮਵੇਨੇਯਜਾ ਚ, ਤੇਪਿ ਸਾਵਕਾਦੀਹਿ ਵਿਨੀਤਾ ਵਿਨਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਯਦਤ੍ਥਂ ਭਗਵਤਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿ ਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤਾ, ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿ ਤਥਾ ਅਵਿਤਥਾ ਅਨਞ੍ਞਥਾ।

ਅਪਿਚ ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਞੇਯਜਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਯੋ ਯੋ ਸਭਾਵੋ ਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਸੋ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਠਪਿਤਆਮਲਕਂ ਵਿਯ ਆਵਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣੇਨ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਭਗਵਤਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿ ਤਥਾ ਅਵਿਤਥਾ ਅਨਞ੍ਞਥਾ।

ਤਥਾ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਥਾ ਤਥਾ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਂ ਤੇਸਂ ਤੇਸਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਸਯਾਨੁਸਯਚਰਿਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਤਂ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਨਯਵੋਹਾਰਮਗ੍ਗਂ ਅਨਤਿਧਾਵਨ੍ਤੇਨੇਵ ਚ ਧਮ੍ਮਤਂ ਵਿਭਾਵਨ੍ਤੇਨ ਯਥਾਪਰਾਧਂ ਯਥਾਜ੍ਝਾਸਯਂ ਯਥਾਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਵੇਨੇਯਜਾ ਵਿਨੀਤਾ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਸਮ੍ਪਾਪਿਤਾਤਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਪਞ੍ਞਾਪਨਾਪਿਸ੍ਸ ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਯਥਾਭੂਤਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਤਥਾ ਅਵਿਤਥਾ ਅਨਞ੍ਞਥਾ।

ਤਥਾ ਯਾ ਸਾ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਥਵਿਯਾਦਿਫਸ੍ਸਵੇਦਨਾਦਿਰੂਪਾਰੂਪਸਭਾਵਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ ਲੁਜ੍ਜਨਭਾਵਾਭਾਵਤੋ ਲੋਕਸਭਾਵਾਤੀਤਾ ਤਮਸਾ ਵਿਸਂਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਕੇਨਚਿ ਅਨੋਭਾਸਨੀਯਾ ਲੋਕਸਭਾਵਾਭਾਵਤੋ ਏਵ ਗਤਿਆਦਿਭਾਵਰਹਿਤਾ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਅਨਾਰਮ੍ਮਣਾ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁ ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਉਪਾਦੀਨਂ ਲੇਸਮਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਭਾਵਤੋ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਦਾਯਤਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਨੇਵ ਪਥਵੀ ਨ ਆਪੋ ਨ ਤੇਜੋ ਨ ਵਾਯੋ ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਨਾਯਂ ਲੋਕੋ ਨ ਪਰੋ ਲੋਕੋ ਨ ਚ ਉਭੋ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨੇਵ ਆਗਤਿਂ ਵਦਾਮਿ ਨ ਗਤਿਂ ਨ ਠਿਤਿਂ ਨ ਚੁਤਿਂ ਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿਂ, ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਨਾਰਮ੍ਮਣਮੇਵੇਤਂ, ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੭੧)।

ਸਾ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਸਮਥੋ, ਸਬ੍ਬੂਪਧੀਨਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਵੂਪਸਮੋ, ਸਬ੍ਬਾਲਯਾਨਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ, ਸਬ੍ਬਵਟ੍ਟਾਨਂ ਉਪਚ੍ਛੇਦੋ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣੋਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਭਾਵਸ੍ਸ ਕਦਾਚਿਪਿ ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਤੋ ਤਥਾ ਅਵਿਤਥਾ ਅਨਞ੍ਞਥਾ। ਏਵਮੇਤਾ ਅਭਿਜਾਤਿਆਦਿਕਾ ਤਥਾ ਗਤੋ ਉਪਗਤੋ ਅਧਿਗਤੋ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥਂ **ਤਥਾਵਿਧੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਯਥਾਵਿਧਾ ਪੁਰਿਮਕਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਵਿਧੋ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਥਾਵਿਧਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਸੀਲੇਨ ਫਲਸੀਲੇਨ ਸਬ੍ਬੇਨਪਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੀਲੇਨ, ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਨਾ ਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਨਪਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿਨਾ, ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਫਲਪਞ੍ਞਾਯ ਸਬ੍ਬਾਯਪਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਞਾਯ, ਦੇਵਸਿਕਂ ਵਲਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੇਹਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰੇਹਿ, ਤਦਙ੍ਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ, ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ, ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ, ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮਾਣਭੇਦੇਹਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯਜਾਨੁਭਾਵੇਹਿ ਸਕਲਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਗੁਣੇਹਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਾ ਤਥਾਵਿਧੋ। ਸਬ੍ਬੇਸਞ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਯੁਵੇਮਤ੍ਤਂ,

ਸਰੀਰਪ੍ਪਮਾਣਵੇਮਤ੍ਤੁੰ, ਕੁਲਵੇਮਤ੍ਤੁੰ, ਦੁਕ੍ਕਰਚਰਿਯਾਵੇਮਤ੍ਤੁੰ, ਰਸ੍ਮਿਵੇਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵੇਮਤ੍ਤੇਹਿ ਸਿਯਾ ਵੇਮਤ੍ਤੁੰ, ਨ ਪਨ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾਦੀਸੁ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣੇਸੁ ਚ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣੰ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਾ ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵਿਧਾ ਪੁਰਿਮਕਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਵਿਧੋ। ਏਵੰ ਤਥਾਵਿਧੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਵਿਧਤ੍ਥੋ ਚੇਤ੍ਥ ਗਤਸਦ੍ਦੋ, ਤਥਾ ਹਿ ਲੋਕਿਯਾ ਵਿਧਯੁਤ੍ਤਗਤਸਦ੍ਦੇ ਪਕਾਰਤ੍ਥੇ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕਥੰ **ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇਨ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦੀਨੰ ਉਕ੍ਕੰਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਚ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾਦੀਨੰ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਟਿਘਾਤਾਭਾਵਤੋ ਯਥਾ ਰੁਚਿ ਤਥਾ ਗਤੰ ਗਤਿ ਗਮਨੰ ਕਾਯਵਚੀਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਏਵੰ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥੰ **ਤਥੇਹਿ ਅਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ**? ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਸਮ੍ਭਰਣੇ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਗਤਨ੍ਤਿ ਅਗਤੋ। ਸੋ ਪਨਸ੍ਸ ਅਗਤਭਾਵੋ ਮਚ੍ਛੇਰਦਾਨਪਾਰਮਿਆਦੀਸੁ ਅਵਿਪਰੀਤੰ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ ਞਾਣੇਹੀਤਿ ਤਥੇਹਿ ਞਾਣੇਹਿ ਅਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਅਥ ਵਾ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਮੇਵ ਵਾ ਪਞ੍ਚਸੁਪਿ ਗਤੀਸੁ ਗਤੰ ਗਮਨੰ ਏਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਗਤੋ। ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸ੍ਵਾਯਮਸ੍ਸ ਅਗਤਭਾਵੋ ਤਥੇਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣੇਹੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਤਥੇਹਿ ਅਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ।

ਕਥੰ **ਤਥਾ ਗਤਭਾਵੇਨ ਤਥਾਗਤੋ**? ਤਥਾ ਗਤਭਾਵੇਨਾਤਿ ਚ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੋ ਪਨੇਸ ਤਥਾਗਤੋ, ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਭਗਵਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ? ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ। ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਤਾਵ ਯਥਾ ਯੁਗਨਦ੍ਧਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਬਲੇਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖੰ ਸਮੂਹਨਨ੍ਤੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ , ਤਥਾ ਗਤੋ। ਫਲਧਮ੍ਮੋ ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਗ੍ਗਾਨੁਰੂਪੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪਹਾਨਵਸੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤਥਾ ਗਤੋ ਪਵਤ੍ਤੋ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮੋ ਪਨ ਯਥਾ ਗਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮਾਯ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਤਥਾ ਗਤੋ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋਪਿ ਯਥਾ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਕਾਸਨਵਸੇਨ ਚ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਾਨੰ ਆਸਯਾਦਿਅਨੁਰੂਪੰ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤਾ ਤਥਾ ਗਤੋ ਗਦਿਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਵਾ ਤਥਾਗਤੋ। ਯਥਾ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤੋ, ਤਥਾ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕੇਹਿ ਗਤੋ ਅਵਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਤਥਾਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ – ''ਤਥਾਗਤੰ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਪੂਜਿਤੰ, ਧਮ੍ਮੰ ਨਮਸ੍ਸਾਮ ਸੁਵਤ੍ਥਿ ਹੋਤੂ''ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੬.੧੭; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੪੦)। ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਗਤੋ।

ਯਥਾ ਚ ਧਮ੍ਮੋ, ਏਵੰ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘੋਪਿ ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਪਰਹਿਤਾਯ ਚ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੰ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਦੰ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਤੰ ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਯਥਾ ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾਦਯੋ ਦੇਸਿਤਾ, ਤਥਾਵ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਗਦਨਤੋ ਚ ਤਥਾਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ – ''ਤਥਾਗਤੰ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਪੂਜਿਤੰ, ਸਙ੍ਘੰ ਨਮਸ੍ਸਾਮ ਸੁਵਤ੍ਥਿ ਹੋਤੂ''ਤਿ। ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਸਾਵਕਭੂਤੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾਗਤੋ। ਏਵੰ ਤਥਾਗਤਭਾਵੇਨ ਤਥਾਗਤੋਤਿ।

ਇਦਮ੍ਪਿ ਚ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਭਾਵਦੀਪਨੇ ਮੁਖਮਤ੍ਤਕਮੇਵ, ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਨ ਤਥਾਗਤੋਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਭਾਵੰ ਵਣ੍ਣੇਯ੍ਯ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਤਥਾਗਤਪਦੰ ਮਹਤ੍ਥੰ ਮਹਾਗਤਿਕੰ ਮਹਾਵਿਸਯੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਾਦਪਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਤੇਪਿਟਕਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਅਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਆਹਰਨ੍ਤੋ ''ਅਤਿਤ੍ਥੇਨ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥੇਤੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਯਥੇਵ ਲੋਕੇ ਪੁਰਿਮਾ ਮਹੇਸਿਨੋ,
ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵੰ ਮੁਨਯੋ ਇਧਾਗਤਾ।
ਤਥਾ ਅਯੰ ਸਕ੍ਯਮੁਨੀਪਿ ਆਗਤੋ,
ਤਥਾਗਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤੇਨ ਚਕ੍ਖੁਮਾ॥

''ਪਹਾਯ ਕਾਮਾਦਿਮਲੇ ਅਸੇਸਤੋ,
ਸਮਾਧਿਞਾਣੇਹਿ ਯਥਾ ਗਤਾ ਜਿਨਾ।
ਪੁਰਾਤਨਾ ਸਕ੍ਯਮੁਨੀ ਜੁਤਿਨ੍ਧਰੋ,
ਤਥਾ ਗਤੋ ਤੇਨ ਤਥਾਗਤੋ ਮਤੋ॥

''ਤਥਞ੍ਚ ਧਾਤਾਯਤਨਾਦਿਲਕ੍ਖਣੰ,
ਸਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞਵਿਭਾਗਭੇਦਤੋ।
ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਜਿਨੋਯਮਾਗਤੋ,
ਤਥਾਗਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਕ੍ਯਪੁਙ੍ਗਵੋ॥

''ਤਥਾਨਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਨਾ,
ਤਥਾ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ।
ਅਨਞ੍ਞਨੇਯ੍ਯਾ ਨਯਤੋ ਵਿਭਾਵਿਤਾ,
ਤਥਾ ਗਤੋ ਤੇਨ ਜਿਨੋ ਤਥਾਗਤੋ॥

''ਅਨੇਕਭੇਦਾਸੁਪਿ ਲੋਕਧਾਤੁਸੁ,
ਜਿਨਸ੍ਸ ਰੂਪਾਯਤਨਾਦਿਗੋਚਰੇ।
ਵਿਚਿਤ੍ਤਭੇਦੇ ਤਥਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨੰ,
ਤਥਾਗਤੋ ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਤਲੋਚਨੋ॥

''ਯਤੋ ਚ ਧਮ੍ਮੰ ਤਥਮੇਵ ਭਾਸਤਿ,
ਕਰੋਤਿ ਵਾਚਾਯ ਨੁਰੂਪਮਤ੍ਤਨੋ।
ਗੁਣੇਹਿ ਲੋਕੰ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਿਰੀਯਤਿ,
ਤਥਾਗਤੋ ਤੇਨਪਿ ਲੋਕਨਾਯਕੋ॥

''ਤਥਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਤਥਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ,
ਅਵੇਦਿ ਲੋਕੰ ਪਭਵੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿ।
ਗਤੋ ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਿਰਿਯਾਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿੰ,
ਅਰੀਯਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਗਤੋ ਤਥਾਗਤੋ॥

''ਤਥਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਤਥਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ,

ਹਿਤਾਯ ਲੋਕਸ੍ਸ ਯਤੋਯਮਾਗਤੋ।
ਤਥਾਯ ਨਾਥੋ ਕਰੁਣਾਯ ਸਬ੍ਬਦਾ,
ਗਤੋ ਚ ਤੇਨਾਪਿ ਜਿਨੋ ਤਥਾਗਤੋ॥

''ਤਥਾਨਿ ਞਾਣਾਨਿ ਯਤੋਯਮਾਗਤੋ,
ਯਥਾਸਭਾਵਂ ਵਿਸਯਾਵਬੋਧਤੋ।
ਤਥਾਭਿਜਾਤਿਪ੍ਪਭੁਤੀ ਤਥਾਗਤੋ,
ਤਦਤ੍ਥਸਮ੍ਪਾਦਨਤੋ ਤਥਾਗਤੋ॥

''ਯਥਾਵਿਧਾ ਤੇ ਪੁਰਿਮਾ ਮਹੇਸਿਨੋ,
ਤਥਾਵਿਧੋਯਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਯਥਾਰੁਚਿ।
ਪਵਤ੍ਤਵਾਚਾ ਤਨੁਚਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ,
ਤਥਾਗਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ॥

''ਸਮ੍ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਵਿਪਕ੍ਖਤੋ ਪੁਰੇ,
ਗਤਂ ਨ ਸਂਸਾਰਗਤਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਾ।
ਨ ਚਤ੍ਥਿ ਨਾਥਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤੁਦਸ੍ਸਿਨੋ,
ਤਥੇਹਿ ਤਸ੍ਮਾ ਅਗਤੋ ਤਥਾਗਤੋ॥

''ਤਥਾਗਤੋ ਧਮ੍ਮਵਰੋ ਮਹੇਸਿਨਾ,
ਯਥਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਮਲਂ ਪਹੀਯਤਿ।
ਤਥਾਗਤੋ ਅਰਿਯਗਣੋਪਿ ਸਤ੍ਥਨੋ,
ਤਥਾਗਤੋ ਤੇਨ ਸਮਙ੍ਗਿਭਾਵਤੋ''ਤਿ॥

ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾਤਿ ਪਰਮੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਸੀਭਾਵੇਨ ਚ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਯੋਗੇਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵਞ੍ਞਥਤ੍ਤਨਿਪ੍ਫਾਦਨਸਮਤ੍ਥਤਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮੋ **ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾ**। ਚਿਰਕਾਲਸਮ੍ਭੂਤੇਨ ਸੁਵਿਦੂਰਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਮਹਾਜੁਤਿਕੇਨ ਪੁਞ੍ਞਤੇਜੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮੋ **ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾ। ਯਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਪਸਂਸਾਕੋਤੁਹਲਹਾਸਪਸਾਦਿਕੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਜਾਯਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਗਤਕਾਲਵਚਨਂ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਅਤੀਤਕਾਲੋਯੇਵ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਯਾ ਹਿ ਨਾਮ ਅਯਂ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਖਨਿਮੁਗ੍ਗਾ ਕਿਚ੍ਛਾਪਨ੍ਨਾ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਸਮਕਾਲਮੇਵ ਸੁਖਿਨੀ ਅਰੋਗਾ ਅਰੋਗਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯੀਤਿ। **ਅਤ੍ਤਮਨੋ**ਤਿ ਸਕਮਨੋ, ਭਗਵਤਿ ਪਸਾਦੇਨ ਕਿਲੇਸਰਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਲੇਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਞ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਸੇ ਅਵਤ੍ਤਨਤੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਮਨੋ**ਤਿ ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਗਹਿਤਮਨੋ। **ਪਮੁਦਿਤੋ**ਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ। **ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ**ਤਿ ਜਾਤਬਲਵਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੋ। **ਅਥਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ, ਤਤੋ ਕਤਿਪਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ। **ਸਤ੍ਤਭਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਦਾਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਾਨਿ। **ਸ੍ਵਾਤਨਾਯਾ**ਤਿ ਸ੍ਵਾਤਨਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਂ, ਯਂ ਸ੍ਵੇ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਨਵਸੇਨ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਵਸੇਨ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪੁਞ੍ਞਂ ਤਦਤ੍ਥਂ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ? ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾਯ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਪਸਾਦਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ। ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਪਨ ਅਚਲਪ੍ਪਸਾਦਾਵ, ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਪਨ ਪਸਾਦਰਕ੍ਖਣਂ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਾਰੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਤੁਯ੍ਹੇਸੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤੁਯ੍ਹੇਸੋ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਏਸੋ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਾਟਿਭੋਗੋ**ਤਿ ਮਮ ਭੋਗਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਹਾਨਿਯਾ ਅਵਿਨਾਸਾਯ ਅਯਜੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਯਦਿ ਪਾਟਿਭੋਗੋ ਯਦਿ ਪਤਿਭੂ, ਇਤੋ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਸਕ੍ਕਾ ਦਾਨਂ ਦਾਤੁਨ੍ਤਿ

ਯਦਿ ਅਯਜੇਨ ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਥੇਰੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤੇਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਭੋਗਾਨਂ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – **“ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਨੇਸਂ, ਆਵੁਸੋ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਾਟਿਭੋਗੋ ਭੋਗਾਨਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਚਾ”**ਤਿ। ਸਦ੍ਧਾ ਪਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਾਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **“ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਨ ਤ੍ਵਞ੍ਞੇਵ ਪਾਟਿਭੋਗੋ”**ਤਿ ਆਹ। ਅਪਿ ਚ ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਭਗਵਤਾ **“ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਤ੍ਵਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਹੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਾਸਕੋਪਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਥੇਰੇ ਚ ਗਾਰਵੇਨ ਸੁਬ੍ਬਚਤਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਵਡ੍ਢਿਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **“ਕਰੋਤੁ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਾ ਕੋਲਿਯਧੀਤਾ ਸਤ੍ਤ ਭਤ੍ਤਾਨਿ, ਪਚ੍ਛਾਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ”**ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਿ।

ਤਞ੍ਚ ਦਾਰਕਨ੍ਤਿ ਵਿਜਾਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕਾਦਸਮਂ ਦਿਵਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਤਂ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕਂ ਦਾਰਕਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਾਪੇਸਿ। **ਸਤ੍ਤ ਮੇ ਵਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਮੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਵਸੇਨ ਚੇਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਲੋਹਿਤਕੁਮ੍ਭਿਯਂ ਵੁਤ੍ਥਾਨੀ**ਤਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਬ੍ਭਵਾਸਦੁਕ੍ਖਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਪੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ‘‘ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਏਵਰੂਪੇ ਸਤ੍ਤ ਪੁਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਏਵਰੂਪਾਨੀ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਬ੍ਭਧਾਰਣਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਤਾਯ ਚ ਮਹਨ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਪੁਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਮਾਤੁਗਾਮਾਨਂ ਪੁਤ੍ਤਲੋਲਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤਲਾਭੇਨ ਤਿਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਾਧਿਕਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਗਬ੍ਭਧਾਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਏਕਪਦੇ ਵਿਸਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਲੋਲਤਾਵਸੇਨ ਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਚਿਤ੍ਤਸੁਖਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਮਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲੇ ਇਟ੍ਠਾਕਾਰੇਨ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਸਿਨੇਹਸ੍ਸ ਮਹਾਨਤ੍ਥਕਰਭਾਵਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਸਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਧੁਰਂ ਅਸੁਨ੍ਦਰਂ ਅਨਿਟ੍ਠਂ। **ਸਾਤਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਸਭਾਵੇਨ। **ਪਿਯਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ। **ਸੁਖਸ੍ਸ ਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਖਸਭਾਵੇਨ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਸ੍ਮਾ ਅਸਾਤਂ ਅਪ੍ਪਿਯਂ ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਸਮਾਨਂ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਗਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰਜਾਤਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤ੍ਤਾ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਇਟ੍ਠਂ ਵਿਯ ਪਿਯਂ ਵਿਯ ਸੁਖਂ ਵਿਯ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਮਾਨਂ ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨ ਪਮਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਤਿਵਤ੍ਤਤਿ ਅਭਿਭਵਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਪ੍ਪਵਾਸਂ ਪੁਨਪਿ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਏਵਰੂਪਂ ਅਸਾਤਂ ਅਪ੍ਪਿਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਾਤਾਦਿਪਤਿਰੂਪਕੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਪੁਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਪੇਮਵਤ੍ਥੁਸੁਖੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤੀਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਵਿਸਾਖਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯. ਨਵਮੇ **ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ**ਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਪਾਚੀਨਦਿਸਾਭਾਗੇ ਅਨੁਰਾਧਪੁਰਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਮਦੇਵੀਵਿਹਾਰਸਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਕਾਰਿਤੇ ਆਰਾਮੇ। **ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ**ਤਿ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਯਾ ਪਾਸਾਦੇ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ – ਅਤੀਤੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਮਤ੍ਥਕੇ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਦਸਬਲਂ ਏਕਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਉਪਾਸਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਨਾਗਤੇ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਾ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਭਦ੍ਦਿਯਨਗਰੇ ਮੇਣ੍ਡਕਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਨਞ੍ਜਯਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਗੇਹੇ ਸੁਮਨਦੇਵਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਜਾਤਕਾਲੇ ਚਸ੍ਸਾ **ਵਿਸਾਖਾ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਸਾ ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਭਦ੍ਦਿਯਨਗਰਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਤਦਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਦਾਰਿਕਾਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਹੋਸਿ।

ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਮਿਗਾਰਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਣ੍ਣਵਡ੍ਢਨਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਗੇਹਂ ਗਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਨਂ ਸਸੁਰੋ ਮਿਗਾਰਸੇਟ੍ਠਿ ਉਪਕਾਰਵਸੇਨ ਮਾਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਮਿਗਾਰਮਾਤਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਹਲ੍ਲਤਾਪਸਾਧਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਵਕੋਟੀਹਿ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਵਸਨਤ੍ਥਾਯ ਕਰੀਸਮਤ੍ਤੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਉਪਰਿਭੂਮਿਯਂ ਪਞ੍ਚਗਬ੍ਭਸਤਾਨਿ ਹੇਟ੍ਠਾਭੂਮਿਯਂ ਪਞ੍ਚਗਬ੍ਭਸਤਾਨੀਤਿ ਗਬ੍ਭਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਪਾਸਾਦਂ ਕਾਰੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ**”ਤਿ।

ਕੋਚਿਦੇਵ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਪਯੋਜਨਂ। **ਰਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਰਾਜਿਨਿ। **ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਆਯਤ੍ਤੋ। ਵਿਸਾਖਾਯ ਞਾਤਿਕੁਲਤੋ ਮਣਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਰਚਿਤਂ ਤਾਦਿਸਂ ਭਣ੍ਡਜਾਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸਿਤਂ, ਤਂ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਸੁਙ੍ਕਿਕਾ ਤਤ੍ਥ ਸੁਙ੍ਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਂ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸਾਖਾ ਰਞ੍ਞੋ ਤਮਤ੍ਥਂ ਨਿਵੇਦੇਤੁਕਾਮਾ ਪਤਿਰੂਪਪਰਿਵਾਰੇਨ ਰਾਜਨਿਵੇਸਨਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਰਾਜਾ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਂ ਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਵਿਸਾਖਾ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਦਾਨਿ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਭੋਜਨਵੇਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਭਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਏਵਂ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਓਕਾਸਂ ਨ ਲਭਿਯੇਵ। ਇਤਿ ਰਾਜਾ ਅਨਿਵੇਦਿਤੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਓਕਾਸਾਕਰਣੇਨ “**ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਨ ਤੀਰੇਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਰੂਪਂ। **ਨ ਤੀਰੇਤੀ**ਤਿ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾਯ ਹਿ ਰਾਜਾਯਤ੍ਤੁਸੁਙ੍ਕਮੇਵ ਰਞ੍ਞੋ ਦਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤੁਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਸੋ ਰਞ੍ਞਾ ਨ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਏਵ ਨ ਤੀਰਿਤੋ। **ਹਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਦਿਵਾ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹਂ ਰਾਜਨਿਵੇਸਨਦ੍ਵਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਮੇਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂ , ਭਗਵਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਮੇਵ ਪਨ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਦਿਪ੍ਪਟਿਲਾਭਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਸਾਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਏਵਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਾਯ ਵੇਲਾਯ ਇਧਾਗਤਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾ “**ਇਧ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਏਤਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਪਰਾਯਤ੍ਤਤਾਯ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਸਮਿਜ੍ਝਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਪਰਾਧੀਨਾਪਰਾਧੀਨਵੁਤ੍ਤੀਸੁ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸਂਸਪਰਿਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਵਸਂ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਜਾਤਂ ਪਯੋਜਨਂ ਪਰਵਸਂ ਪਰਾਯਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਯ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਕ੍ਖਾਵਹਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਲੋਕਿਯਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਂ ਰਾਜਿਸ੍ਸਰਿਯਾਦਿ ਚੇਵ ਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਿਸ੍ਸਰਿਯਞ੍ਚ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਮਗ੍ਗਫਲਾਧਿਗਮਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਿਰੋਧਿਸ੍ਸਰਿਯਂ। ਤੇਸੁ ਯਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਭਾਵਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ, ਯਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕਾਦੀਨਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੇਵਨਿਕਾਯੇ ਆਧਿਪਚ੍ਚਭੂਤਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ, ਤਦੁਭਯਂ ਯਦਿਪਿ ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਸੁਖਂ, ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਤਾਯ ਪਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ। ਤਥਾ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਤਾਯ ਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਿਸ੍ਸਰਿਯਂ, ਨਿਰੋਧਿਸ੍ਸਰਿਯਮੇਵ ਪਨ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤੋ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਚ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਂ ਨਾਮ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਅਪਰਾਧੀਨਤਾਯ ਲਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸੁਖਂ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਸਬ੍ਬਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਸਾਧਾਰਣੇ ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਵਸਂ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਿਵਰਣਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਸਾਧਾਰਣੇ ਪਯੋਜਨੇ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੇ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਾਧੀਨਤਾਯ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਅਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਵਿਘਾਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਕਿਲਮਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਯੋਗਾ ਹਿ ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਕਾਮਯੋਗਭਵਯੋਗਦਿਟ੍ਠਿਯੋਗਅਵਿਜ੍ਜਾਯੋਗਾ ਅਨਾਦਿਕਾਲਭਾਵਿਤਾ ਅਨੁਪਚਿਤਕੁਸਲਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਪਜਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਾ। ਏਤੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਗੋ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ, ਕਾਮਯੋਗੋ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ। ਇਤਰੇ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ। ਇਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਨਂ ਦੁਰਧਿਗਮਨੀਯਤ੍ਤਾ ਇਮੇ ਯੋਗਾ ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮਯੋਗਾਦਿਵਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਾਲਾਭਹੇਤੁ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਅਸਾਧਾਰਣੇ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਿਸ੍ਸਰਿਯੇ ਨਿਰੋਧਿਸ੍ਸਰਿਯੇ ਚ ਸਤਿ ਨ ਕਦਾਚਿਪਿ ਵਿਘਾਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਥ ਵਾ **ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਵਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵ੍ਵਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਿਚ੍ਛਸਭਾਵਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਂ। ''ਯਦਨਿਚ੍ਚਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਨਿਸ੍ਸਟਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਇਸ੍ਸਰਿਯਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਂ ਉਪਾਦਿਸੇਸਾਦਿਵਿਭਾਗਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਖਂ। ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੦੩-੨੦੪) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਾਧਾਰਣੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖਸੁਖੇ ਵਵਤ੍ਥਿਤੇ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਬਹੁਸਾਧਾਰਣੇ ਦੁਕ੍ਖਕਾਰਣੇ ਨਿਮੁਗ੍ਗਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਯੋਗਾ ਹਿ ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤਾ ਕਾਮਯੋਗਾਦਯੋ ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਵਿਸਾਖੇ ਪਰਾਯਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਅਲਭਮਾਨਾ ਵਿਹਞ੍ਞਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਨਵਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਭਦ੍ਦਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦. ਦਸਮੇ **ਅਨੁਪਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। **ਅਮ੍ਬਵਨੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਲ੍ਲਰਾਜੂਨਂ ਏਕਂ ਅਮ੍ਬਵਨਂ ਅਹੋਸਿ, ਤਤ੍ਥ ਮਲ੍ਲਰਾਜੂਹਿ ਭਗਵਤੋ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ, ਸੋ ''ਅਮ੍ਬਵਨ''ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਨੁਪਿਯਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਨੁਪਿਯਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਅਮ੍ਬਵਨੇ"**ਤਿ। **ਭਦ੍ਦਿਯੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾ ਨਾਮ ਸਾਕਿਯਾਨੀ ਸਕਜਰਾਜਦੇਵੀ ਅਰਿਯਸਾਵਿਕਾ ਆਗਤਫਲਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਾਸਨਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਯਂ ਪੁਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵਿਧਿ ਖਨ੍ਧਕੇ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੩੦-੩੩੧) ਆਗਤੋਵ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਰਸਪਿ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਭਗਵਤਾ ਚ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਚ੍ਚਕੁਲਿਕਾਨਂ, ਯਦਿਦਂ ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਕਾਲ਼ੀਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੩) ਉਚ੍ਚਕੁਲਿਕਭਾਵੇ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ ਅਸੀਤਿਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ।

ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਤਿ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਅਵਸੇਸਂ ਅਰਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਾਦਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਂ ਜਨਸਮ੍ਬਾਧਾਭਾਵਤੋ ਇਧ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਝਾਨਕਣ੍ਟਕਾਨਂ ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਗਾਰਮ੍ਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ ਉਪਗਤੋ। **ਅਭਿਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਲਂ। **ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ**ਤਿ ਸੋ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਉਪਗਤੋਪਿ ਰਤ੍ਤਿਵਾਸੂਪਗਤੋਪਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਨਿਰੋਧਸੁਖੇਨ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸੁਖਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਨੁਭੂਤਂ ਸਭਯਂ ਸਪਰਿਲ਼ਾਹਂ ਰਜ੍ਜਸੁਖਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ **"ਅਹੋ ਸੁਖਂ ਅਹੋ ਸੁਖ"**ਨ੍ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਿਤਂ ਞਾਣਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪੀਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮੁਗ੍ਗਿਰਤਿ।

ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਨੇਸਂ ਏਤਦਹੋਸੀਤਿ ਨੇਸਂ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ''ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦਾਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਨਿਸ੍ਸਂਸਯਂ ਏਸ ਅਨਭਿਰਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਿਵੇਕਸੁਖਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਉਦਾਨਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵਂ ਅਮਞ੍ਞਿਂਸੁ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਨਿਸ੍ਸਂਸਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਸ੍ਸਂਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਨ੍ਦੇਹੇਨ ਏਕਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਯਂ ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਅਨੁਭਵੀ''ਤਿ ਵਚਨਸੇਸੇਨ ਕੇਚਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ, ਅਪਰੇ ''ਯਂ ਸਾ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ''ਯਂਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯਂਸਾ**ਤਿ ਯਂ ਅਸ੍ਸ, ਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਹਿ ਅਕਾਰਸਕਾਰਲੋਪੋ ''ਏਵਂਸ ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮), ਪੁਪ੍ਫਂਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੩੬) ਵਿਯ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਭਦ੍ਦਿਯਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤਸ੍ਸ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਤੋ ਯਂ ਰਜ੍ਜਸੁਖਂ ਅਨੁਭੂਤਂ। **ਸਾ ਤਮਨੁਸ੍ਸਰਮਾਨੋ**ਤਿ ਸੋ ਤਂ ਸੁਖਂ ਏਤਰਹਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਵਸੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ।

ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਨ੍ਤਿ ਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਲ੍ਲਪਨਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ, ਨ ਉਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ। **ਅਞ੍ਞਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੇਨ ਅਪਾਕਟਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ। **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਆਣਾਪੇਸਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਕਾਮੋ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ, ਸਾਧੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਨ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ। **ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ "ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ"ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ**

ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ ਯਥਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਏਵੰ ਤਥੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਦਾਨੰ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। **ਕਿੰ ਪਨ ਤ੍ਵੰ ਭਦ੍ਦਿਯਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਕਿੰ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ? ਨੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਨ ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਦ੍ਧਾਪੇਤੁੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ''ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਤਥਾਗਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ। **ਅਤ੍ਥਵਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣੰ।

ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇਤਿ ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਸ੍ਸ ਸਞ੍ਚਰਣਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ ਰਾਜਗੇਹਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ, ਯਤ੍ਥ ਰਾਜਾ ਨ੍ਹਾਨਭੋਜਨਸਯਨਾਦਿੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। **ਰਕ੍ਖਾ ਸੁਸੰਵਿਹਿਤਾ**ਤਿ ਆਰਕ੍ਖਾਦਿਕਤਪੁਰਿਸੇਹਿ ਗੁਤ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਿਹਿਤਾ। **ਬਹਿਪਿ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਣਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕੇ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਤੋ ਬਹਿਭੂਤੇ ਰਾਜਗੇਹੇ। **ਏਵੰ ਰਕ੍ਖਿਤੋ ਗੋਪਿਤੋ ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਰਾਜਗੇਹਰਾਜਧਾਨਿਰਜ੍ਜਦੇਸੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਅਨੇਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਨੇਕਸਤੇਹਿ ਸੁਸੰਵਿਹਿਤਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਮਮੇਵ ਨਿਬ੍ਭਯਤ੍ਥੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਤ੍ਥੰ ਰਕ੍ਖਿਤੋ ਗੋਪਿਤੋ ਸਮਾਨੋ। **ਭੀਤੋ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਅਥ ਵਾ **ਭੀਤੋ**ਤਿ ਪਰਰਾਜੂਹਿ ਭਾਯਮਾਨੋ। **ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਸਕਰਜ੍ਜੇਪਿ ਪਕਤਿਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਭਯੁਬ੍ਬੇਗੇਨ ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗੋ ਚਲਿਤੋ। **ਉਸ੍ਸਙ੍ਕੀ**ਤਿ ''ਰਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਅਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਵਿਸ੍ਸਾਸਵਸੇਨ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਚ ਉਦ੍ਧਮੁਖੰ ਸਙ੍ਕਮਾਨੋ। **ਉਤ੍ਰਾਸੀ**ਤਿ ''ਸਨ੍ਤਿਕਾਵਚਰੇਹਿਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਮੇ ਕਦਾਚਿ ਅਨਤ੍ਥੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਰੀਰਕਮ੍ਪੰ ਉਪ੍ਪਾਦਨਸਮਤ੍ਥੇਨ ਤਾਸੇਨ ਉਤ੍ਰਾਸੀ। ''ਉਤ੍ਰਸ੍ਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਵਿਹਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿੰ।

ਏਤਰਹੀਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਏਕੋ**ਤਿ ਅਸਹਾਯੋ, ਤੇਨ ਵੂਪਕਟ੍ਠਕਾਯਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਭੀਤੋ**ਤਿਆਦੀਨੰ ਪਦਾਨੰ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਭਯਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਤੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨੇਵਸ੍ਸ ਅਭੀਤਾਦਿਤਾਤਿ। ਏਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ । **ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਗੁਤ੍ਤਿਯੰ ਨਿਰੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ। **ਪਨ੍ਨਲੋਮੋ**ਤਿ ਲੋਮਹੰਸੁਪ੍ਪਾਦਕਸ੍ਸ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨੁਗ੍ਗਤਲੋਮੋ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਰਦਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨੇਨ ਚੀਵਰਾਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ, ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਙ੍ਗਾਭਾਵਦੀਪਨਮੁਖੇਨ ਅਨਵਸੇਸਭਯਹੇਤੁਵਿਰਹੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਿਗਭੂਤੇਨ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਵਿਹਾਰਿਤਾਯ ਮਿਗਸ੍ਸ ਵਿਯ ਜਾਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ। ਮਿਗੋ ਹਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪਥੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਮਾਨੋ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨਿਸੀਦਤਿ, ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਯੇਨਕਾਮਞ੍ਚ ਪਕ੍ਕਮਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਚਾਰੋ, ਏਵੰ ਅਹਮ੍ਪਿ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਨ –

> ''ਮਿਗੋ ਅਰਞ੍ਞਮ੍ਹਿ ਯਥਾ ਅਬਦ੍ਧੋ,
> ਯੇਨਿਚ੍ਛਕੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਗੋਚਰਾਯ।
> ਵਿਞ੍ਞੂ ਨਰੋ ਸੇਰਿਤੰ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ,
> ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੯; ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੯੫)।

ਇਮੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਵਸਨ੍ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਯਦਿਦੰ ਮਮ ਏਤਰਹਿ ਪਰਮੰ ਵਿਵੇਕਸੁਖੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੰ, ਇਦਮੇਵ ਕਾਰਣੰ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ''ਅਹੋ ਸੁਖੰ, ਅਹੋ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿਨ੍ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਭਦ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਵਿਸਯਾਤੀਤੰ ਵਿਵੇਕਸੁਖਸਙ੍ਖਾਤਮਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਸਹੇਤੁਕਭਯਸੋਕਵਿਗਮਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸਨ੍ਤਰਤੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਕੋਪਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਤੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕਾਲੁਸ੍ਸਿਯਕਰਣਤੋ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਕੋਪਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੁਆਦਿਕਾਰਣਭੇਦਤੋ ਅਨੇਕਭੇਦਾ ਦੋਸਕੋਪਾ ਏਵ ਕੋਪਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਨ੍ਤਰਸਦ੍ਦੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਮਞ੍ਚ ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਕਿਮਨ੍ਤਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੮) ਕਾਰਣੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਅਨ੍ਤਰਟ੍ਠਕੇ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੬) ਵੇਮਜ੍ਝੇ, ''ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਜੇਤਵਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਉਦਾ॰ ੧੩, ੪੪)

ਵਿਵਰੇ, ‘‘ਭਯਮਨ੍ਤਰਤੋ ਜਾਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਇਤਿਵੁ॰ ੮੮; ਮਹਾਨਿ॰ ੫) ਚਿਤ੍ਤੇ, ਇਧਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਏਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਅਨ੍ਤਰਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇ’’ਤਿ।

ਇਤਿਭਵਾਭਵਤਞ੍ਚ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਭਵੋਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਅਭਵੋਤਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਭਵੋਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿ, ਅਭਵੋਤਿ ਹਾਨਿ। ਭਵੋਤਿ ਵਾ ਸਸ੍ਸਤਂ, ਅਭਵੋਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦੋ। ਭਵੋਤਿ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਅਭਵੋਤਿ ਪਾਪਂ। ਭਵੋਤਿ ਵਾ ਸੁਗਤਿ, ਅਭਵੋਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿ। ਭਵੋਤਿ ਵਾ ਖੁਦ੍ਦਕੋ, ਅਭਵੋਤਿ ਮਹਨ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਾ ਸਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਵੁਡ੍ਢਿਹਾਨਿਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਪੁਞ੍ਞਪਾਪਸੁਗਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿ- ਖੁਦ੍ਦਕਮਹਨ੍ਤਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਾਨਂ ਵਸੇਨ ਇਤਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਾ ਭਵਾਭਵਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਚਤੂਹਿਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਹਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਨਯੇਨ ਤਂ ਇਤਿਭਵਾਭਵਤਞ੍ਚ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤਬ੍ਬਾ। **ਤਂ ਵਿਗਤਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਖੀਣਾਸਵਂ ਚਿਤ੍ਤਕੋਪਾਭਾਵਤੋ ਇਤਿਭਵਾਭਵਸਮਤਿਕ੍ਕਮਤੋ ਚ ਭਯਹੇਤੁਵਿਗਮੇਨ ਵਿਗਤਭਯਂ, ਵਿਵੇਕਸੁਖੇਨ ਅਗ੍ਗਫਲਸੁਖੇਨ ਚ **ਸੁਖਿਂ,** ਵਿਗਤਭਯਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਅਸੋਕਂ। ਦੇਵਾ ਨਾਨੁਭਵਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਚਾਰਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਦਟ੍ਠੁਂ ਨਾਨੁਭਵਨ੍ਤਿ ਨ ਅਭਿਸਮ੍ਭੁਣਨ੍ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਾ। ਸੇਕ੍ਖਾਪਿ ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵਿਯ ਅਰਹਤੋ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਦਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੩. ਨਨ੍ਦਵਗ੍ਗੋ

੧. ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧. ਨਨ੍ਦਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੇਨ ਅਪਾਕਟੋ ਏਕੋ ਖੀਣਾਸਵਭਿਕ੍ਖੁ। ਸੋ ਕਿਰ ਰਾਜਗਹਵਾਸੀ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੇਨ ਸਂਵੇਜਿਤੋ ਸਂਸਾਰਦੋਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਾਨਿ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਪਰਭਾਗੇ ਖਰੋ ਆਬਾਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਖੀਣਾਸਵਾਨਞ੍ਹਿ ਚੇਤਸਿਕਦੁਕ੍ਖਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਂ ਪਨ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਠਾਨੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ”**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਲ੍ਲਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਊਰੁਬਦ੍ਧਾਸਨਂ। **ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਰਿਮਂ ਸਰੀਰਂ ਉਜੁਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕੇ ਕੋਟਿਯਾ ਕੋਟਿਂ ਪਟਿਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਮ੍ਮਮਂਸਨ੍ਹਾਰੂਨਿ ਨ ਨਮਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਤਥਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਪੁਰਾਣਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਭਾਵੇਨ ਜਾਤਂ, ਪੁਰਾਣਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇ ਵਾ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਕਾਰੇ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਸਮੁਦਾਯੇ ਤਦੇਕਦੇਸਭਾਵੇਨ ਜਾਤਂ। ਕਿਂ ਤਂ? ਦੁਕ੍ਖਂ। ਪੁਰਾਣਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਆਬਾਧਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਉਤੁਵਿਪਰਿਣਾਮਜਾਦਿਭਾਵਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਪਚੁਰਜਨੇਹਿ ਖਮਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ। **ਤਿਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਖਿਣਂ, ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਬਹਲਂ ਵਾ। **ਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਕ੍ਖਲਂ। **ਕਟੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਾਤਂ। **ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਸਹਨ੍ਤੋ ਖਮਨ੍ਤੋ।

ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋਤਿ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨਂ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਤਿਮਾ ਸਮ੍ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਚ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ‘‘ਅਯਂ ਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾ, ਅਨਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਭਿਜ੍ਜਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਖਯਧਮ੍ਮਾ ਵਯਧਮ੍ਮਾ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵੇਦਨਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਸਤੋਕਾਰਿਤਾਯ **ਸਤੋ** , ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ **ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ** ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਅਥ ਵਾ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਕਾਯਵੇਦਨਾਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸਤਿਤਾਯ **ਸਤੋ,** ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਙ੍ਖਾਰਤਾਯ **ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ।** **ਅਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੋ**ਤਿ ‘‘ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਨ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਸੋਚਤਿ ਕਿਲਮਤਿ ਪਰਿਦੇਵਤਿ ਉਰਤ੍ਤਾਲਿਂ ਕਨ੍ਦਤਿ ਸਮ੍ਮੋਹਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵਿਯ ਨ ਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੋ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਤ੍ਤਾ ਚੇਤੋਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਕੇਵਲਂ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਂ ਸਰੀਰਦੁਕ੍ਖਂ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਅਦ੍ਦਸਾ**ਤਿ ਤਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿਯਾ ਤਥਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸਪਿ ਰੋਗਸ੍ਸ ਵੇਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨਤ੍ਥਂ ਅਨੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪਜ੍ਜਨਕਾਰਣਂ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਨੁਪਲੇਪਿਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਵਿਘਾਤਪਤ੍ਤਿਵਿਭਾਵਨਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਜਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਹੀਨਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਰਹਤੋ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਹੀਨਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਦਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ, ਯਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਕਰਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਧੁਨਮਾਨਸ੍ਸ ਪੁਰੇ ਕਤਂ ਰਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਂ ਰਾਗਰਜਾਦਿਮਿਸ੍ਸਤਾਯ ਰਜਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੀਯਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਪਾਕਪਟਿਸਂਵੇਦਨੇਨ ਤਂ ਧੁਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਤੋ ਪਨ

ਸਾਵਜ੍ਜਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮ੍ਭਵੋਯੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਨਵਜ੍ਜਕਿਰਿਯਾ ਚ ਭਵਮੂਲਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਤਾਯ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਿਯ ਫਲਦਾਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਕਿਰਿਯਮਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤਿ।

ਅਮਮਸ੍ਸਾਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਕਤ੍ਥਚਿ ਮਮਨ੍ਤਿ ਗਹਣਾਭਾਵਤੋ ਅਮਮਸ੍ਸ ਮਮਙ੍ਕਾਰਰਹਿਤਸ੍ਸ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਮਮਙ੍ਕਾਰੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਸਿਨੇਹੇਨ ਵੇਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਸਰੀਰਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਾਪੇਤਿ। ਅਰਹਾ ਪਨ ਅਮਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਸਰੀਰਜਗ੍ਗਨੇਪਿ ਉਦਾਸੀਨਧਾਤੁਕੋਵ। **ਠਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਓਘਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਥਲੇ ਠਿਤਸ੍ਸ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਵਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਠਿਤਸ੍ਸ । ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਹਿ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਸਂਸਾਰੇ ਧਾਵਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਅਰਹਾ ਪਨ ਤਦਭਾਵਤੋ ਠਿਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਦਸਵਿਧੇ ਖੀਣਾਸਵਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਸ੍ਸ। **ਤਾਦਿਨੋ**ਤਿ ''ਪਟਿਕੂਲੇ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞੀ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੧੭) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾਯ ਅਰਿਯਿਦ੍ਧਿਯਾ ਅਟ੍ਠਹਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨਿਯਾਯ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਯ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਏਕਸਦਿਸਤਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਤਾਦੀਭਾਵੇਨ ਤਾਦਿਨੋ। **ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ ਜਨਂ ਲਪੇਤ**ਵੇਤਿ ''ਮਮ ਭੇਸਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਜਨਂ ਲਪਿਤੁਂ ਕਥੇਤੁਂ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਰੀਰੇ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਭਾਵਤੋ। ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸੋ ਵਿਯ ਹਿ ਬਨ੍ਧਨਾ ਪਵੁਤ੍ਤੋ ਸਯਮੇਵਾਯਂ ਕਾਯੋ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਤਤੂਤਿ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਨਾਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ ਮਰਣਂ, ਨਾਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ ਜੀਵਿਤਂ।
> ਕਾਲਞ੍ਚ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਮਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਸਂ ਭਤਕੋ ਯਥਾ''ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੬੦੬)।

ਅਥ ਵਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਅਯਜਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਜਨਂ ਲਪੇਤਵੇ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨ ਲਪਾਪੇਤੁਂ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ''ਕਿਸ੍ਸਾਯਂ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੋਗਂ ਵੇਜ੍ਜੇਹਿ ਅਤਿਕਿਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸੀਦਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾਨਂ ਤਸ੍ਸ ਅਤਿਕਿਚ੍ਛਾਪਨੇ ਕਾਰਣਂ ਪਕਾਸੇਸਿ।

ਪਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਨਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਸੋ ਹਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣੂਪੇਤਤ੍ਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਸਪਰਿਜਨਂ ਸਕਲਞ੍ਚ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਨਨ੍ਦਯਨ੍ਤੋ ਜਾਤੋਤਿ ''ਨਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਿ। **ਭਗਵਤੋ ਭਾਤਾ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਏਕਪਿਤੁਪੁਤ੍ਤਤਾਯ ਭਾਤਾ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਸਹੋਦਰਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਮਾਤੁਚ੍ਛਾਪੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ, ਚੂਲ਼ਮਾਤੁਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਹਿ ਸੋ ਪੁਤ੍ਤੋ। **ਅਨਭਿਰਤੋ**ਤਿ ਨ ਅਭਿਰਤੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਚਰਿਯਂ ਏਕਾਸਨਂ ਏਕਸੇਯ੍ਯਂ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿਂ। **ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਚਿਤ੍ਤਤੋ ਯਾਵਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਦੇਨ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹੀਨਾਯਾ**ਤਿ ਗਿਹਿਭਾਵਾਯ। **ਆਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਏਵਮਾਰੋਚੇਸੀਤਿ? ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ – ਭਗਵਾ ਪਵਤ੍ਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਰਾਜਗਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ''ਪੁਤ੍ਤਂ ਮੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਥਾ''ਤਿ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜੇਨ ਪੇਸਿਤੇਸੁ ਸਹਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੇਸੁ ਦਸਸੁ ਦੂਤੇਸੁ ਸਹ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਕਾਲ਼ੁਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਗਮਨਕਾਲਂ ਞਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਂ ਵਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ ਜਾਤਿਭੂਮਿਗਮਨਾਯ ਯਾਚਿਤੋ ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਖੀਣਾਸਵਪਰਿਵੁਤੋ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਨਗਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਞਾਤਿਸਮਾਗਮੇ ਪੋਕ੍ਖਰਵਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਜਾਤਕਂ (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੧੬੫੫ ਆਦਯੋ) ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ

‘‘ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠੇ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੬੮) ਗਾਥਾਯ ਪਿਤਰਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵੇਸਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਧਮ੍ਮਞ੍ਚਰੇ’’ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੬੯) ਗਾਥਾਯ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ, ਰਾਜਾਨਂ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਵਸਾਨੇ ਪਨ ਰਾਹੁਲਮਾਤੁਗੁਣਕਥਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਚਨ੍ਦਕਿਨ੍ਨਰੀਜਾਤਕਂ (ਜਾ॰ ੧.੧੪.੧੮ ਆਦਯੋ) ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਨਨ੍ਦਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਅਭਿਸੇਕਗੇਹਪ੍ਪਵੇਸਨਵਿਵਾਹਮਙ੍ਗਲੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪਤ੍ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਂ ਵਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਤ੍ਤਂ ਨ ਗਣ੍ਹਿ। ਸੋਪਿ ਤਥਾਗਤੇ ਗਾਰਵੇਨ ‘‘ਪਤ੍ਤਂ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਏਵਂ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ‘‘ਸੋਪਾਨਸੀਸੇ ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨ ਗਣ੍ਹਿ। ਇਤਰੋ ‘‘ਸੋਪਾਨਮੂਲੇ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਿ। ਇਤਰੋ ‘‘ਰਾਜਙ੍ਗਣੇ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਕਾਮੋ ਅਨਿਚ੍ਛਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਾਰਵੇਨ ‘‘ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ‘‘ਇਧ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਂਸੁ, ‘‘ਅਯ੍ਯੇ ਭਗਵਾ, ਨਨ੍ਦਰਾਜਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵਿਨਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਸਾ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੂਹਿ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੇਹਿ ਅਡ੍ਢੁਲ੍ਲਿਖਿਤੇਹਿ ਕੇਸੇਹਿ ਵੇਗੇਨ ਪਾਸਾਦਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਸੀਹਪਞ੍ਜਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੁਵਟਂ ਖੋ, ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਵਚਨਂ ਤਸ੍ਸ ਹਦਯੇ ਤਿਰਿਯਂ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਠਿਤਂ। ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਤ੍ਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਸਿ ਨਨ੍ਦਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਬੁਦ੍ਧਗਾਰਵੇਨ ‘‘ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ, ‘‘ਆਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਸਤ੍ਥਾ ਤੇਨ ਹਿ ਨਨ੍ਦਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥਾਤਿ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਪੁਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਾਤਰਾ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪੇਸਿਤਂ ‘‘ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਮੇ, ਸਮਣ, ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਰਾਮਾਗਤਂ ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਪੁਨੇਕਦਿਵਸਂ ਮਹਾਧਮ੍ਮਪਾਲਜਾਤਕਂ (ਜਾ॰ ੧.੧੦.੯੨ ਆਦਯੋ) ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ, ਪਿਤਰਂ ਤੀਸੁ ਫਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਪੁਨਦੇਵ ਰਾਜਗਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਆਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਗਹਿਤਪਟਿਞ੍ਞੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਏਵਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਿਚ੍ਛਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਕਾਮੇਸੁ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਭਿਰਤਿਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ…ਪੇ॰… ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀ**’’ਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਨਂ ਭਗਵਾ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੀਤਿ? ‘‘ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇਹਿ ਨਂ ਵਿਵੇਚੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਉਪਾਯੇਨ ਤਤੋ ਵਿਵੇਚੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਵਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਦਮਨਕੁਸਲੋ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵਂ ਨਂ ਪਠਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ।

ਸਾਕਿਯਾਨੀਤਿ ਸਕ੍ਯਰਾਜਧੀਤਾ। **ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ**ਤਿ ਜਨਪਦਮ੍ਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣੀ ਰੂਪੇਨ ਉਤ੍ਤਮਾ ਛਸਰੀਰਦੋਸਰਹਿਤਾ, ਪਞ੍ਚਕਲ੍ਯਾਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ਸਾ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨਾਤਿਦੀਘਾ ਨਾਤਿਰਸ੍ਸਾ ਨਾਤਿਕਿਸਾ ਨਾਤਿਥੂਲਾ ਨਾਤਿਕਾਲ਼ਿਕਾ ਨਚ੍ਚੋਦਾਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਮਾਨੁਸਕਵਣ੍ਣਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਵਣ੍ਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਛਸਰੀਰਦੋਸਰਹਿਤਾ। ਛਵਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਂਸਕਲ੍ਯਾਣਂ ਨਖਕਲ੍ਯਾਣਂ ਅਟ੍ਠਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਯਕਲ੍ਯਾਣਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ।

ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੋਭਾਸੇਨ ਦਸਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਠਾਨੇ ਆਲੋਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਿਯਙ੍ਗੁਸਮਾ ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਸਮਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸਾ **ਛਵਿਕਲ੍ਯਾਣਤਾ**। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ ਮੁਖਪਰਿਯੋਸਾਨਞ੍ਚ ਲਾਖਾਰਸਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਂ ਵਿਯ ਰਤ੍ਤਪਵਾਲ਼ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲੇਨ ਸਦਿਸਂ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸਾ **ਮਂਸਕਲ੍ਯਾਣਤਾ**। ਵੀਸਤਿ ਨਖਪਤ੍ਤਾਨਿ ਮਂਸਤੋ ਅਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਲਾਖਾਰਸਪਰਿਕਿਤਾਨਿ ਵਿਯ ਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ

ਖੀਰਧਾਰਾਸਦਿਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸਾ **ਨਖਕਲਜਾਣਤਾ**। ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਦਨ੍ਤਾ ਸੁਫੁਸਿਤਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਵ◌ਾਲਪਨ੍ਤਿਸਦਿਸਾ ਵਜਿਰਪਨ੍ਤੀ ਵ◌ਿਯ ਖਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸਾ **ਅਟ੍ਠਿਕਲਜਾਣਤਾ**। ਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਤਿਕਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਾ ਵ◌ਿਯ ਹੋਤਿ ਨਿਪ੍ਪਲਿਤਾ, ਅਯਮਸ੍ਸਾ **ਵਯਕਲਜਾਣਤਾ**। ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਚ ਹੋਤਿ ਏਵਰੂਪਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ “**ਜਨਪਦਕਲਜਾਣੀ**”ਤਿ।

ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਘਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਉਪਡ੍ਢੁਲ੍ਲਿਖਿਤੇਹਿ ਕੇਸੇਹੀ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਕਰਣਵਚਨੰ, ਵ◌ਿਪ੍ਪਕਤੁਲ੍ਲਿਖਿਤੇਹਿ ਕੇਸੇਹਿ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਡ੍ਢੁਲ੍ਲਿਖਿਤੇਹੀ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਉਲ੍ਲਿਖਨਨ੍ਤਿ ਚ ਫਣਕਾਦੀਹਿ ਕੇਸਸਣ੍ਠਾਪਨੰ, ‘‘ਅਡ੍ਢਕਾਰਵ◌ਿਧਾਨ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਸਿਨੇਹਰਸਵ◌ਿਪ੍ਫਾਰਸੰਸੂਚਕੇਨ ਅਡ੍ਢਕ੍ਖਿਨਾ ਆਬਨ੍ਧਨ੍ਤੀ ਵ◌ਿਯ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ‘‘ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਾਕੁਲਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਪੁਨ ‘‘ਮੰ ਏਤਦਵ◌ੋਚਾ’’ਤਿ ਆਹ। **ਤੁਵਟਨ੍ਤਿ** ਸੀਘੰ। **ਤਮਨੁਸ੍ਸਰਮਾਨੋ**ਤਿ ਤੰ ਤਸ੍ਸਾ ਵਚਨੰ, ਤੰ ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸਾ ਆਕਾਰਸਹਿਤੰ ਵਚਨੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ।

ਭਗਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਉਪਾਯੇਨਸ੍ਸ ਰਾਗੰ ਵ◌ੂਪਸਮੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਬਲੇਨ ਨੰ ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨੰ ਨੇਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਝਾਮਖੇਤ੍ਤੇ ਝਾਮਖਾਣੁਮਤ੍ਥਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਛਿਨ੍ਨਕਣ੍ਣਨਾਸਾਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੰ ਏਕੰ ਪਲੁਟ੍ਠਮਕ੍ਕਟਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨੰ ਨੇਸਿ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪਨ ਏਕਕ੍ਖਣੇਨੇਵ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨੰ ਗਤੰ ਵ◌ਿਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਗਮਨੰ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਯੇਵ ਹਿ ਭਗਵ◌ਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਤੰ ਪਲੁਟ੍ਠਮਕ੍ਕਟਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਦਿ ਏਵ◌ੰ ਕਥੰ ਸਮਿਞ੍ਜਨਾਦਿਨਿਦਸ੍ਸਨੰ? ਤੰ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਵ◌ੰ ਸਤ੍ਥਾ ਤੰ ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨੰ ਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਰਞ੍ਞੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਆਗਤਾਨਿ ਕਕੁਟਪਾਦਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਜਨਪਦਕਲਜਾਣਿਯਾ ਤਾਸੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨੰ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵ◌ਿਸੇਸੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ – “**ਅਥ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਨਨ੍ਦੰ ਬਾਹਾਯੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ…ਪੇ॰… ਕਕੁਟਪਾਦਾਨੀ**”ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਬਾਹਾਯੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਬਾਹੁਮ੍ਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਯ। ਭਗਵ◌ਾ ਹਿ ਤਦਾ ਤਾਦਿਸੰ ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇਸਿ, ਯਥਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ ਭੁਜੇ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਤਾ ਨੀਯਮਾਨੋ ਵ◌ਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਭਗਵਤਾ ਸਚੇ ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਤਾਵਤਿੰਸਦੇਵਲੋਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੰ ਪਵ◌ੇਸਨਮੇਵ ਵ◌ਾ ਇਚ੍ਛਿਤੰ ਸਿਯਾ, ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਦੇਵਲੋਕੰ ਦਸ੍ਸੇਯਜ ਲੋਕਵ◌ਿਵਰਣਿਦ੍ਧਿਕਾਲੇ ਵ◌ਿਯ, ਤਮੇਵ ਵ◌ਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਪੇਸੇਯਜ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਯੋ ਨਿਹੀਨਜਿਗੁਚ੍ਛਨੀਯਭਾਵ◌ੋ, ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਤੰ ਮਕ੍ਕਟਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ, ਦੇਵਲੋਕਸਿਰਿਵ◌ਿਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਨੇਸਿ। ਏਵਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਤਦਤ੍ਥੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵ◌ਾਸੇ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਅਭਿਰਤਿ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਕਕੁਟਪਾਦਾਨੀਤਿ ਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਤਾਯ ਪਾਰਾਵਤਸਦਿਸਪਾਦਾਨਿ। ਤਾ ਕਿਰ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਾਦਮਕ੍ਖਨਤੇਲਦਾਨੇਨ ਤਾਦਿਸਾ ਸੁਕੁਮਾਰਪਾਦਾ ਅਹੇਸੁੰ। **ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੋ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੁ। **ਅਭਿਰੂਪਤਰਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਸਿਟ੍ਠਰੂਪਤਰਾ। **ਦਸ੍ਸਨੀਯਤਰਾ**ਤਿ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਅਤਿਤ੍ਤਿਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਤਰਾ। **ਪਾਸਾਦਿਕਤਰਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਵਯਵਸੋਭਾਯ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਸਾਦਾਵਹਤਰਾ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵ◌ਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਚਿਤ੍ਤੰ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਨਨ੍ਦੰ ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ ਓਲੋਕਾਪੇਸਿ? ਸੁਖੇਨੇਵਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸੇ ਨੀਹਰਿਤੁੰ। ਯਥਾ ਹਿ ਕੁਸਲੋ ਵ◌ੇਜ੍ਜੋ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਦੋਸੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਿਨੇਹਪਾਨਾਦਿਨਾ ਪਠਮੰ ਦੋਸੇ ਉਕ੍ਕਿਲੇਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਮਨਵ◌ਿਰੇਚਨੇਹਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਨੀਹਰਾਪੇਤਿ, ਏਵ◌ੰ ਵ◌ਿਨੇਯਜਦਮਨਕੁਸਲੋ ਭਗਵ◌ਾ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਰਾਗੰ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਨਨ੍ਦੰ ਦੇਵਚ੍ਛਰਾਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਕ੍ਕਿਲੇਦੇਸਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਨੀਹਰਿਤੁਕਾਮੋਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਪਲੁਟ੍ਠਮਕ੍ਕਟੀਤਿ ਝਾਮਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਮਕ੍ਕਟੀ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਯ੍ਹਂ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਛਿਨ੍ਨਕਣ੍ਣਨਾਸਾ ਪਲੁਟ੍ਠਮਕ੍ਕਟੀ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿਂ ਉਪਾਦਾਯ , ਏਵਮੇਵ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਿ ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਪਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਵਯਵਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਵਾ ਏਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਤੇਨ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਂ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਉਪਨਿਧਾਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਪਨਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਚ ਸਮੀਪੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਙ੍ਖਜ**ਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥੀਤਿ ਗਣਨਂ। **ਕਲਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਕਲਾਯਪਿ ਭਾਗਂ, ਏਕਂ ਸੋਲ਼ਸਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਏਕਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੋਲ਼ਸਧਾ ਗਣਿਤੇ ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਏਕੇਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ, ਸੋ ਕਲਭਾਗੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਮ੍ਪਿ ਕਲਭਾਗਂ ਨ ਉਪੇਤੀਤਿ ਵਦਤਿ। **ਉਪਨਿਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਮਾਯ ਅਯਂ ਸਦਿਸੀ''ਤਿ ਉਪਮਾਭਾਵੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮੀਪੇ ਠਪਨਮ੍ਪਿ।

ਯਤ੍ਥਾਯਂ ਅਨਭਿਰਤੋ, ਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਾਕਟਞ੍ਚਾਤਿ ਤਂ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਰਤਿਯਂ ਆਦਰਜਨਨਤ੍ਥਂ **ਅਭਿਰਮ, ਨਨ੍ਦ, ਅਭਿਰਮ, ਨਨ੍ਦਾ**''ਤਿ ਆਮੇਡਿਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਹਂ ਤੇ ਪਾਟਿਭੋਗੋ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਸ੍ਸ ਪਾਟਿਭੋਗਂ ਉਪਗਞ੍ਛਿ? ਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਰਾਗੋ ਦਲ੍ਹਂ ਨਿਪਤਿ, ਤਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਰਮ੍ਮਣੇ ਸਙ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਜਹਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਪਾਟਿਭੋਗਂ ਉਪਗਞ੍ਛਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾਯਂ ਸਗ੍ਗਕਥਾ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਅਸ੍ਸੋਸੁਨ੍ਤਿ ਕਥਮਸ੍ਸੋਸੁਂ? ਭਗਵਾ ਹਿ ਤਦਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਨਨ੍ਦੇ ਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤੇ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਕੁਸਲੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਆਣਿਂ ਅਞ੍ਞਾਯ ਆਣਿਯਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਂ ਹਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਸਞ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਆਚਿਣ੍ਣਵਿਸਯੇ ਤਸ੍ਸ ਰਾਗਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਿਸਯੇਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਦਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਤੁਕਾਮੋ ''ਏਥ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਨ੍ਦਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਭਤਕਵਾਦੇਨ ਚ ਉਪਕ੍ਕਿਤਕਵਾਦੇਨ ਚ ਸਮੁਦਾਚਰਥਾ''ਤਿ ਆਣਾਪੇਸਿ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਭਗਵਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇਸਿ, ਯਥਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਜਾਨਿਂਸੂ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਭਤਕਵਾਦੇਨਾਤਿ ਭਤਕੋਤਿ ਵਾਦੇਨ। ਯੋ ਹਿ ਭਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ ਭਤਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਚ੍ਛਰਾਸਮ੍ਭੋਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਭਤਕੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਭਤਕਵਾਦੇਨਾ''ਤਿ । **ਉਪਕ੍ਕਿਤਕਵਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਯੋ ਕਹਾਪਣਾਦੀਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਣਾਤਿ, ਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਤਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਚ੍ਛਰਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਕਿਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਪਕ੍ਕਿਤਕੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਚਨੇਨ। ਅਥ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਆਣਾਯ ਅਚ੍ਛਰਾਸਮ੍ਭੋਗਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਭਤਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਸਙ੍ਖਾਤਂ ਜੀਵਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਤਾਯ ਭਤਿਯਾ ਯਾਪਨੇ ਭਗਵਤਾ ਭਰਿਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ''ਭਤਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਥਾ ਅਚ੍ਛਰਾਸਮ੍ਭੋਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਿਕ੍ਕਯਂ ਆਦਾਤਬ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਆਣਤ੍ਤਿਯਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਤੇਨ ਵਿਕ੍ਕਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਉਪਕ੍ਕਿਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਉਪਕ੍ਕਿਤਕੋ''ਤਿ।

ਅਟ੍ਟੀਯਮਾਨੋਤਿ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨੋ ਦੁਕ੍ਖਾਪਿਯਮਾਨੋ। **ਹਰਾਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਲਜ੍ਜਮਾਨੋ। **ਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨੋ**ਤਿ ਪਾਟਿਕੁਲ੍ਯਤੋ ਦਹਨ੍ਤੋ। **ਏਕੋ**ਤਿ ਅਸਹਾਯੋ। **ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਹਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਹਿ ਚ ਕਾਯੇਨ ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤਿਂ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੋ। **ਆਤਾਪੀ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਾਤਾਪੇਨ ਆਤਾਪਵਾ, ਆਤਾਪੇਤਿ ਕਿਲੇਸੇਤਿ ਆਤਾਪੋ, ਵੀਰਿਯਂ। **ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਪੇਸਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਵਾ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਰਮ੍ਭਤੋ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ। **ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ। **ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਅਯਂ ਪਨ ਉਭਯਥਾਪਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ। **ਸਮ੍ਮਦੇ**ਵਾਤਿ ਹੇਤੁਨਾ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਚ। **ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਘਰਤੋ। **ਅਨਗਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ। ਕਸਿਵਣਿਜ੍ਜਾਦਿਕਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਅਗਾਰਸ੍ਸ ਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਿਯਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਏਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਨਗਾਰਿਯਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਤਦਨੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਭੂਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਇਧ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ

ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ। **ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸੀ**ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ। ਏਵੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋਵ **ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ…ਪੇ॰… ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸੀ**ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਅਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਭੂਮਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ**ਤਿ ਨ ਤਾਵਸ੍ਸ ਅਤੀਤਾ ਜਾਤਿ ਖੀਣਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੀਣਤ੍ਤਾ, ਨ ਅਨਾਗਤਾ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਏਵ, ਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਨ ਅਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਯਾ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇਸੁ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਭੇਦਾ ਜਾਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜ, ਸਾ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਤੰ ਆਪਜ੍ਜਨੇਨ ਖੀਣਾ। ਤੰ ਸੋ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਾਭਾਵੇਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਆਯਤਿੰ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕੰ ਹੋਤੀਤਿ ਜਾਨਨੇਨ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। **ਵੁਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਥੰ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥੰ ਕਤੰ ਚਰਿਤੰ, ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲਜਾਣਕੇਨ ਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਤ੍ਤ ਸੇਕ੍ਖਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੰ ਵਸਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਵੁਤ੍ਥਵਾਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ''ਵੁਸਿਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। **ਕਤੰ ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਸੋਲਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤੰ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲਜਾਣਕਾਦਯੋ ਹਿ ਤੰ ਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਕਤਕਰਣੀਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਰਣੀਯੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ''ਕਤੰ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। **ਨਾਪਰੰ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ''ਇਦਾਨਿ ਪੁਨ ਇਤ੍ਥਭਾਵਾਯ ਏਵੰ ਸੋਲਸਕਿਚ੍ਚਭਾਵਾਯ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਾਯ ਵਾ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਕਿਚ੍ਚੰ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। **ਨਾਪਰੰ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਵਾ ''ਇਤ੍ਥਭਾਵਤੋ ਇਮਸ੍ਮਾ ਏਵੰਪਕਾਰਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਾ ਅਪਰੰ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੰ ਮਯ੍ਹੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਮੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਕਾ ਵਿਯ ਰੁਕ੍ਖਾ, ਤੇ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤਨਿਰੋਧੇਨ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤਵੇਦੋ ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਕਭਾਵੰ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। **ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਏਕੋ। **ਅਰਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਏਕੋ ਮਹਾਸਾਵਕੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦੇਵਤਾਤਿ ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗਾ ਏਕਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਵਤਾ। ਸਾ ਹਿ ਸਯੰ ਅਸੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਅਸੇਕ੍ਖਵਿਸਯੰ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਸੇਕ੍ਖਾ ਹਿ ਤੰ ਤੰ ਸੇਕ੍ਖਵਿਸਯੰ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਵਿਸਯਮੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਅਤਿਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣਾ। **ਕੇਵਲਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ। **ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਭਾਯ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਜੇਤਵਨੰ ਏਕੋਭਾਸੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ''ਤੰ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਵੇਦੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਸਵਨ੍ਤੀਤਿ ਆਸਵਾ, ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਾਦੀਹਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਆਗੋਤ੍ਰਭੁੰ ਆਭਵਗ੍ਗੰ ਵਾ ਸਵਨ੍ਤੀਤਿ ਆਸਵਾ, ਏਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਏਤਞ੍ਚ ਓਕਾਸੰ ਅਨ੍ਤੋ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਯਟ੍ਠੇਨ ਮਦਿਰਾਦਿਆਸਵਾ ਵਿਯਾਤਿ ਆਸਵਾ। ''ਪੁਰਿਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਹਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੬੧) ਨੇਸੰ ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵਾ ਆਯਤੰ ਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖੰ ਸਵਨ੍ਤਿ ਪਸਵਨ੍ਤੀਤਿਪਿ, ਆਸਵਾ। ਪੁਰਿਮੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਕਮ੍ਮੇਪਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾ ਏਵ ਆਸਵਾ, ਅਥ ਖੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਉਪਦ੍ਦਵਾਪਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਨਾਹੰ, ਚੁਨ੍ਦ , ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰਯੇਵ ਆਸਵਾਨੰ ਸੰਵਰਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੮੨) ਵਿਵਾਦਮੂਲਭੂਤਾ ਕਿਲੇਸਾ ਆਸਵਾਤਿ ਆਗਤਾ।

''ਯੇਨ ਦੇਵੂਪਪਤਜਸ੍ਸ, ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੋ ਵਾ ਵਿਹਙ੍ਗਮੋ।
ਯਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਯੇਨ ਗਚ੍ਛੇਯਜ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਬ੍ਬਜੇ।
ਤੇ ਮਯ੍ਹੰ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ, ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਾ ਵਿਨਲੀਕਤਾ''ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੬) –

ਏਤ੍ਥ ਤੇਭੂਮਿਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਆਸਵਾਤਿ ਆਗਤਾ। ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਸਂਵਰਾਯ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯) ਪਰੂਪਘਾਤਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਧਬਨ੍ਧਾਦਯੋ ਚੇਵ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਭੂਤਾ ਚ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਉਪਦ੍ਦਵਾ।

ਤੇ ਪਨੇਤੇ ਆਸਵਾ ਵਿਨਯੇ – ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਸਂਵਰਾਯ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯) ਦ੍ਵਿਧਾ ਆਗਤਾ। ਸਲ਼ਾਯਤਨੇ ''ਤਯੋਮੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਸਵਾ – ਕਾਮਾਸਵੋ, ਭਵਾਸਵੋ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੫) ਤਿਧਾ ਆਗਤਾ, ਤਥਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਤੇਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਤੁਧਾ ਆਗਤਾ। ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਰਿਯਾਯੇ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਨਿਰਯਗਾਮਿਨਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੬੩) ਪਞ੍ਚਧਾ ਆਗਤਾ। ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਸਂਵਰਾਯ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮) ਨਯੇਨ ਛਧਾ ਆਗਤਾ। ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਯਾਯੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨) ਤੇਯੇਵ ਦਸ੍ਸਨਪਹਾਤਬ੍ਬੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤਧਾ ਆਗਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਸਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਖਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਯੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੋ ਭੇਦੋ ਪਰਿਭੇਦੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਆਸਵਾਨਂ ਸਰਸਭੇਦੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਜਾਨਤੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਂ ਵਦਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫) ਆਸਵਾਨਂ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

> ''ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ, ਉਜੁਮਗ੍ਗਾਨੁਸਾਰਿਨੋ।
> ਖਯਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਂ ਞਾਣਂ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾ''ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੬੨) –

ਆਦੀਸੁ ਮਗ੍ਗੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ ਸਮਣੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੮) ਫਲਂ।

> ''ਪਰਵਜ੍ਜਾਨੁਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਿਨੋ।
> ਆਸਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਆਰਾ ਸੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾ''ਤਿ॥ –

ਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੫੩) ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਇਧ ਪਨ ਆਸਵਾਨਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਖਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਵਾ ਮਗ੍ਗੋ ਵਾ ''ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਨਾਸਵਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਾਸਵਂ। **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿਂ। **ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਞ੍ਞਂ। ਉਭਯਵਚਨਂ ਮਗ੍ਗੇ ਵਿਯ ਫਲੇਪਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਯੁਗਨਨ੍ਧਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ। ਦੇਵਤਾਯ ਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ''ਨਨ੍ਦੋਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਹਾਯਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਤਥਾ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡਿਯਮਾਨੋ ''ਭਾਰਿਯਂ ਵਤ ਮਯਾ ਕਤਂ, ਯੋਹਂ ਏਵਂ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਾਟਿਭੋਗਂ ਅਕਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਂਵੇਗੋ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸ੍ਸਵਾ ਮੋਚੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਨ੍ਦੋ...ਪੇ॰... ਏਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸ੍ਸ**ਵਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਸ੍ਸ**ਵਾਤਿ ਪਾਟਿਭੋਗਪ੍ਪਟਿਸ੍ਸਵਾ, ''ਅਚ੍ਛਰਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਅਹਂ ਪਟਿਭੂਤੋ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ।

ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ''ਯਸ੍ਮਾ ਤਯਾ ਅਞ੍ਞਾ ਆਰਾਧਿਤਾਤਿ ਞਾਤਮੇਤਂ ਮਯਾ, ਦੇਵਤਾਪਿ ਮੇ ਆਰੋਚੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਹਂ ਪਟਿਸ੍ਸਵਾ ਇਦਾਨਿ ਮੋਚੇਤਬ੍ਬੋ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਵ ਮੋਚਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਯਦੇਵ ਖੋ ਤੇ ਨਨ੍ਦਾ''**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯਦੇ**ਵਾਤਿ ਯਦਾ

ਏਵ। **ਤੇ**ਤਿ ਤਵ। **ਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਮੁਤ੍ਤੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਯਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਾਲੇ ਆਸਵੇਹਿ ਤਵ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵਾਹੰ ਤਤੋ ਪਾਟਿਭੋਗਤੋ ਮੁਤ੍ਤੋਤਿ।

ਸੋਪਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਾਲੇਯੇਵ ''ਯਦੇਵਾਹੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਸੰਵਰੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਇਮੰ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਮੇਵ ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤੋ ਬਲਵਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪੋ ਤਤ੍ਥ ਚ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰੇ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਟਿਪਦਮ੍ਪਿ ਅਗਮਾਸਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

''ਸਚੇ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ ਆਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੰ ਦਿਸੰ ਆਲੋਕੇਤਿ 'ਏਵੰ ਮੇ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੰ ਦਿਸੰ ਆਲੋਕਯਤੋ ਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁ'ਨ੍ਤਿ, ਇਤਿਹ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੋਤਿ।

''ਸਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਾ...ਪੇ॰... ਉਤ੍ਤਰਾ... ਦਕ੍ਖਿਣਾ... ਉਦ੍ਧੰ... ਅਧੋ... ਅਨੁਦਿਸਾ ਆਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦੋ ਅਨੁਦਿਸੰ ਆਲੋਕੇਤਿ 'ਏਵੰ ਮੇ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੋਤੀ'''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੯)।

ਤੇਨੇਵ ਤੰ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਤ੍ਥਾ ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਨਨ੍ਦੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੦) ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸ ਨਿਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋ ਪਙ੍ਕੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸੇਤੁਨਾ ਸਬ੍ਬੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪਙ੍ਕੋ ਸੰਸਾਰਪਙ੍ਕੋ ਏਵ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਾਰਗਮਨੇਨ ਤਿਣ੍ਣੋ। **ਮਦ੍ਦਿਤੋ ਕਾਮਕਣ੍ਡਕੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਜ੍ਝਨਤੋ। ''ਕਾਮਕਣ੍ਡਕੋ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਸਬ੍ਬੋ ਕਿਲੇਸਕਾਮੋ ਸਬ੍ਬੋ ਕਾਮਵਿਸੂਕੋ ਅਗ੍ਗਞਾਣਦਣ੍ਡੇਨ ਮਦ੍ਦਿਤੋ ਭਗ੍ਗੋ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਮਥਿਤੋ। **ਮੋਹਕ੍ਖਯੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵੰਭੂਤੋ ਚ ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਵਿਸਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੋਹਸ੍ਸ ਖੇਪਨੇਨ ਮੋਹਕ੍ਖਯੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। **ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਨ ਵੇਧਤੀ ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸੋ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਸਮਾਯੋਗਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਸੁਖੇਸੁ ਅਨਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਸਮਾਯੋਗਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਚ ਨ ਵੇਧਤਿ ਨ ਕਮ੍ਪਤਿ, ਤੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤਵਿਕਾਰੰ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇਸੂ''ਤਿ ਚ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤੰ, ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨ ਵੇਧਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਦੁਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਯਸੋਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩. ਤਤਿਯੇ **ਯਸੋਜਪ੍ਪਮੁਖਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਸੋਜੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮੰ, ਤੰ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਚਰਣਤੋ ਚ ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ''ਯਸੋਜਪ੍ਪਮੁਖਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਤੇਸੰ ਅਯੰ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗੋ – ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਰਞ੍ਞਕੋ ਅਰਞ੍ਞੇ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੇ ਕਤਪਣ੍ਣਕੁਟਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਚੋਰਾ ਗਾਮਘਾਤਕਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਚੋਰਿਕਾਯ ਜੀਵਨ੍ਤਾ ਚੋਰਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜਨਪਦਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਨੁਬਦ੍ਧਾ ਪਲਾਯਮਾਨਾ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਹਣੰ ਵਾ ਪਟਿਸਰਣੰ ਵਾ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਾਸਾਣੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਟਿਸਰਣੰ ਹੋਥਾ''ਤਿ

ਯਾਚਿੰਸੁ। ਥੇਰੋ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸੀਲਸਦਿਸੰ ਪਟਿਸਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਪਞ੍ਚ ਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿੰਸੁ। ਥੇਰੋ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਦਾਨਿ ਸੀਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤੰ ਵਿਨਾਸਯਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਮਾ ਮਨੰ ਪਦੋਸਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਕਕਚੂਪਮਵਿਧਿੰ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੨ ਆਦਯੋ) ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਤੇ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਅਥ ਤੇ ਜਾਨਪਦਾ ਤੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਗਵੇਸਨ੍ਤਾ ਤੇ ਚੋਰੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸੁੰ। ਤੇ ਤੇਸੁ ਮਨੋਪਦੋਸਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖਣ੍ਡਸੀਲਾ ਕਾਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰਸੁ। ਤੇਸੁ ਜੇਟ੍ਠਚੋਰੋ ਜੇਟ੍ਠਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਇਤਰੇ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਵਾਰਾ।

ਤੇ ਅਪਰਾਪਰੰ ਸੰਸਰਨ੍ਤਾ ਏਕੰ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰੰ ਦੇਵਲੋਕੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਕੇਵਟ੍ਟਗਾਮੇ ਪਞ੍ਚਸਤਕੁਲਗਾਮਜੇਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਕੇਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਯਸੋਜੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਕੰਸੁ। ਇਤਰੇਪਿ ਅਵਸੇਸਕੇਵਟ੍ਟਾਨੰ ਪੁਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰਸੁ। ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਹਾਯਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਹਪੰਸੁਕੀਲ਼ਿਤੰ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁੰ, ਯਸੋਜੋ ਤੇਸੰ ਅਗ੍ਗੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜਾਲਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਦਿਤਲ਼ਾਕਾਦੀਸੁ ਮਚ੍ਛੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਅਚਿਰਵਤਿਯਾ ਨਦਿਯਾ ਜਾਲੇ ਖਿਤ੍ਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਮਚ੍ਛੋ ਅਨ੍ਤੋਜਾਲੇ ਪਾਵਿਸਿ। ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕੇਵਟ੍ਟਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪੁਤ੍ਤਾ ਮਚ੍ਛੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੰ ਮਚ੍ਛੰ ਬਨ੍ਧਿੰਸੂ''ਤਿ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਅਥ ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾਪਿ ਸਹਾਯਕਾ ਮਚ੍ਛੰ ਨਾਵਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਾਵੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸੇਸੁੰ। ਰਾਜਾ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਭਗਵਾ ਏਤਸ੍ਸ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਕਾਰਣੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਮਚ੍ਛੰ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਅਯੰ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਓਸਕ੍ਕਮਾਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਾਸਨੰ ਓਸਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਏਕੰ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰੰ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਚਿਰਵਤਿਯੰ ਮਚ੍ਛੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਭਗਿਨੀਨਞ੍ਚ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵੰ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਤਿਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵਞ੍ਚ ਤੇਨੇਵ ਕਥਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਪਿਲਸੁਤ੍ਤੰ ਦੇਸੇਸਿ।

ਸਤ੍ਥੁ ਦੇਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਕੇਵਟ੍ਟਪੁਤ੍ਤਾ ਸੰਵੇਗਜਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਵੇਕਵਾਸੰ ਵਸਨ੍ਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਆਗਮੰਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਯਸੋਜਪ੍ਪਮੁਖਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨੀ**''ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤੇਧਾ**ਤਿ ਤੇ ਇਧ। **ਨੇਵਾਸਿਕੇਹੀ**ਤਿ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸੰ ਵਸਮਾਨੇਹਿ। **ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ**ਤਿ ਨੇਵਾਸਿਕਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ''ਕਚ੍ਚਾਵੁਸੋ, ਖਮਨੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮੋਦਨਾਯ ਕਤਾਯ ''ਆਮਾਵੁਸੋ, ਖਮਨੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ , ਪੁਨ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮੋਦਾ। **ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਾਪੁਣਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਨੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਤੇਸੰ ''ਇਦੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਆਚਰਿਯਾਨੰ, ਇਦੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ, ਇਦੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਸੰਵਿਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵਾਰਕਵਾਟਾਨਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ, ਮਞ੍ਚਪੀਠਕਟਸਾਰਕਾਦੀਨਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਠਾਨੰ ਠਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਾ ਚ।

ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਿ ਪਟਿਸਾਮਯਮਾਨਾਤਿ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮੰ ਮੇ ਪਤ੍ਤੰ ਠਪੇਥ, ਇਦੰ ਚੀਵਰੰ, ਇਦੰ ਥਾਲਕੰ, ਇਦੰ ਉਦਕਤੁਮ੍ਬੰ, ਇਦੰ ਮੇ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਸੰਗੋਪਯਮਾਨਾ। **ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧੰ ਗਤਟ੍ਠੇਨ ਉਚ੍ਚੋ ਸਦ੍ਦੋ ਯੇਸਨ੍ਤੇ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਅਕਾਰਸ੍ਸ ਆਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਤ੍ਥਟਟ੍ਠੇਨ ਮਹਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦੋ ਯੇਸਨ੍ਤੇ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ। **ਕੇਵਟ੍ਟਾ ਮਞ੍ਞੇ ਮਚ੍ਛਵਿਲੋਪੇ**ਤਿ ਕੇਵਟ੍ਟਾ ਵਿਯ ਮਚ੍ਛਵਿਲੁਮ੍ਪਨੇ। ਯਥਾ ਨਾਮ ਕੇਵਟ੍ਟਾ ਉਦਕੇ ਵਟ੍ਟਨਤੋ ਮਚ੍ਛਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ''ਕੇਵਟ੍ਟਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਾ ਮਚ੍ਛਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਜਲੇ ਜਾਲੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਨ ਪਵਿਟ੍ਠੋ, ਗਹਿਤੋ ਨ ਗਹਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਤੇ ਮਚ੍ਛਪਚ੍ਛਿਆਦੀਨਿ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮਹਾਜਨੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਮਯ੍ਹੰ ਏਕੰ ਮਚ੍ਛੰ ਦੇਥ, ਮਯ੍ਹੰ ਏਕੰ ਮਚ੍ਛਫਾਲੰ ਦੇਥ, ਅਮੁਕਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ

ਮਹਨ੍ਤੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਖੁਦ੍ਦਕੋ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਿਲੁਮ੍ਪਮਾਨੇ ਤੇਸਂ ਪਟਿਸੇਧਨਾਦਿਵਸੇਨ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤੇਤੇ**ਤਿ ਤੇ ਏਤੇ। **ਕਿਂਨੂ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਸ ਨੁ, ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਨੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇਮੇ**ਤਿ ਤੇ ਇਮੇ। **ਪਣਾਮੇਮੀ**ਤਿ ਨੀਹਰਾਮਿ। ਵੋਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇ। **ਨ ਵੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਯੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਥ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਵਸਨ੍ਤਾ ਕਿਂ ਨਾਮ ਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਕਰਿਸ੍ਸਥ, ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨਂ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਵਂ ਪਣਾਮਿਤੇਸੁ ਚ ਭਗਵਤਾ ਤੇਸੁ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ‘‘ਭਗਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਹਾਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤਕੇਨ ਅਮ੍ਹੇ ਪਣਾਮੇਥਾ’’ਤਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਗਾਰਵੇਨ ਸਬ੍ਬੇ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਪਨ ਤੇਸਂ ਅਹੋਸਿ ‘‘ਮਯਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਆਗਤਾ, ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਪਨ ਗਰੁਨੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਕਰਿਮ੍ਹਾ, ਅਮ੍ਹਾਕਮੇਵ ਦੋਸੋਯਂ, ਪਣਾਮਿਤਮ੍ਹਾ ਤਤੋ, ਨ ਲਦ੍ਧਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਥੁਂ, ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਸਰੀਰਂ ਓਲੋਕੇਤੁਂ, ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੇਨ ਦੇਸਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਤੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਬਲਵਦੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ।

ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸੁਗੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਜਨਪਦੋ, ਵਜ੍ਜੀ ਨਾਮ ਜਾਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ੍ਹੀਵਸੇਨ ‘‘ਵਜ੍ਜੀ’’ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਵਜ੍ਜੀਸੂ**”ਤਿ। **ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਮਤਾ ਏਕਾ ਨਦੀ। ‘‘ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਅਤ੍ਥਕਾਮੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਯੋਜਨਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ। **ਹਿਤੇਸਿਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ, ‘‘ਕਿਨ੍ਤਿ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਾ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਾ ਹੇਤੁਭੂਤਸ੍ਸ ਹਿਤਸ੍ਸ ਏਸਨਸੀਲੇਨ। ਤਤੋ ਏਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਖੇਦਂ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਦੂਰੇਪਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨਤੋ **ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੇਨ**। ਤਮੇਵ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ ਮਯਂ ਪਣਾਮਿਤਾ, ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਾਦਿਪਚ੍ਚਾਸੀਸਾਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਗਰੁਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾਵ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਯੇ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਕਰਣਮਤ੍ਤੇਪਿ ਪਣਾਮੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਹਨ੍ਦ ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਤਥਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਪ੍ਪੇਮ** ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਯੋਗੇਨ ਅਪਣ੍ਣਕਪ੍ਪਟਿਪਦਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤਾ ਯਥਾਗਹਿਤਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤਾ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰਂ ਕਪ੍ਪੇਮ ਵਿਹਰਾਮ। **ਯਥਾ ਨੋ ਵਿਹਰਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਸੁ, **ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਸ੍ਸ**, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪੂਜਾਯ ਆਰਾਧਿਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤੇਨੇਵਨ੍ਤਰਵਸ੍ਸੇਨਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਵਸ੍ਸੇ ਮਹਾਪਵਾਰਣਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਵ। **ਸਬ੍ਬੇਵ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਸਚ੍ਛਾਕਂਸੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਯੇਵ ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਂ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਮੋਹਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾ ਅਕਂਸੁ। ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਾਸੁ ਇਮਾਯੇਵ ਦ੍ਵੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਾ, ਨ ਤਥਾ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਚੇਤੋਪਰਿਯਇਦ੍ਧਿਵਿਧਞਾਣਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵਿਜ੍ਜਤ੍ਤਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਧਿਗਮਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਉਦ੍ਧਟਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੇਰਞ੍ਜਸੁਤ੍ਤੇ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੧) ਭਗਵਾ ਵੇਰਞ੍ਜਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਗਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਜ੍ਜਤ੍ਤਯਮੇਵ ਦੇਸੇਸਿ, ਨ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਞਾਣਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ। ਏਵਂ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਨਿਪਿ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਞਾਣਾਦੀਨਿ ਨ ਉਦ੍ਧਟਾਨਿ। ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਹਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ ਮਹਾਵਨੇ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯਂ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਪਾਤੁਰਹੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਇਦ੍ਧਿਵਲ਼ਞ੍ਜਨਂ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭਿਰਤਿਂ ਯਥਾਜ੍ਝਾਸਯਂ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਛਾਯੂਦਕਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਅਫਾਸੁਕਸੇਨਾਸਨਂ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦਿਭਾਵਂ ਵਾ ਆਗਮ੍ਮ ਅਨਭਿਰਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ‘‘ਫਾਸੁਂ ਵਿਹਰਾਮਾ’’ਤਿ ਚਿਰਵਿਹਾਰੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਭਗਵਤਿ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਰਣੇਸੁ ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਸੀਲਾਨਿ ਵਾ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾਦੀਨਿ ਵਾ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਤਾਸੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਤੇਸਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥਂ ਵਸਤਿ, ਤਦਭਾਵੇ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਤਦਾ ਹਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – “**ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਵੇਸਾਲੀ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮੀ**”ਤਿ।

ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। ਚਾਰਿਕਾ ਚ ਨਾਮੇਸਾ ਭਗਵਤੋ ਦੁਵਿਧਾ ਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦੂਰੇਪਿ ਬੋਧਨੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਨਤ੍ਥੰ ਸਹਸਾ ਗਮਨੰ ਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ ਨਾਮ, ਸਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਾਦੀਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਯਾ ਪਨ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਦੇਵਸਿਕੰ ਯੋਜਨਦ੍ਧਯੋਜਨਵਸੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਚਰਿਯਾਦੀਹਿ ਲੋਕੰ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯੰ ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ ਨਾਮ, ਅਯਮੇਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਤਦਵਸਰੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਵਸਰਿ, ਤੰ ਵਾ ਅਵਸਰਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਵਸਰਿ , ਪਾਵਿਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਤਸ੍ਸੰ। **ਸੁਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਵੇਸਾਲਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵਿਸਾਲੀਭੂਤਤ੍ਤਾ ''ਵੇਸਾਲੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜੂਨੰ ਨਗਰੇ। **ਮਹਾਵਨੇ**ਤਿ ਮਹਾਵਨੰ ਨਾਮ ਸਯੰਜਾਤੰ ਅਰੋਪਿਮੰ ਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਨੰ। ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸਾਮਨ੍ਤਾ ਪਨ ਮਹਾਵਨੰ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇਨ ਸਹ ਏਕਾਬਦ੍ਧੰ ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੰ ਆਹਚ੍ਚ ਠਿਤੰ। ਇਦੰ ਤਾਦਿਸੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਨਨ੍ਤਿ ਮਹਾਵਨੰ। **ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਹਾਵਨੇ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤੇ ਆਰਾਮੇ ਕੂਟਾਗਾਰੰ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਹੰਸਵਟ੍ਟਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨ ਕਤਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾ ਨਾਮ , ਤਸ੍ਸੰ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯੰ। **ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਵਾਸੀਨੰ। **ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤੇਸੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣੇਨ ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਵਾ ਤੇਹਿ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਆਲੋਕਜਾਤਾ ਵਿਯਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਾਲੋਕਾ ਵਿਯ। ਇਤਰੰ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ, ਚਨ੍ਦਸਹਸ੍ਸਸੂਰਿਯਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਓਭਾਸਿਤਾ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਯਸੋਜਪ੍ਪਮੁਖਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਵਿਜ੍ਜਨ੍ਧਕਾਰਵਿਧਮਨੇਨ ਆਲੋਕਭੂਤਾ ਓਭਾਸਭੂਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤੇਹਿ ਠਿਤਦਿਸਾਯ ''ਆਲੋਕਜਾਤਾ ਵਿਯ ਮੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਸਾ ਦਿਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਣ੍ਣਭਣਨਾਪਦੇਸੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸੰਸਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – "**ਯਸ੍ਸੰ ਦਿਸਾਯੰ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾ**ਤਿ ਨ ਪਟਿਕੂਲਾ, ਮਨਾਪਾ ਮਨੋਹਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਦੇਸੇ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਹੇਸਿਨੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਉਕ੍ਕੂਲਵਿਕੂਲਵਿਸਮਦੁਗ੍ਗਾਕਾਰੰ, ਅਥ ਖੋ ਮਨੁਞ੍ਞੰ ਰਮਣੀਯਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

> ''ਗਾਮੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾਰਞ੍ਞੇ, ਨਿਨ੍ਨੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾ ਥਲੇ।
> ਯਤ੍ਥ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਭੂਮਿਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੯੮)।

ਪਹਿਣੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਪੇਸੇਯ੍ਯਾਸਿ। **ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਹੇਣਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨੰ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਯਦਤ੍ਥੰ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਣਾਮੇਸਿ, ਤਮਤ੍ਥੰ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਤੇਸੰ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਤੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਏਵੰ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਅਹੰ ਇਮੇ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਕਰਣੇ ਪਣਾਮੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਥ ਤੇ ਭਦ੍ਰੋ ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯੋ ਵਿਯ ਕਸਾਭਿਘਾਤੇਨ, ਤੇਨ ਚੋਦਿਤਾ ਸੰਵੇਗਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਮਮਾਰਾਧਨਤ੍ਥੰ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਸਚ੍ਛਿਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤੇ ਅਗ੍ਗਫਲਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਤੇਸੰ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੰ ਆਣਾਪੇਸਿ।

ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਤਥਾ ਆਣਤ੍ਤੋ ਛਲਭਿਞ੍ਞੋ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। **ਪਮੁਖੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖੇ। **ਆਨੇਞ੍ਜਸਮਾਧਿਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਪਾਦਕੇਨ ਅਗ੍ਗਫਲਸਮਾਧਿਨਾ, ''ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਪਾਦਕੇਨਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਆਨੇਞ੍ਜੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਆਗਮਨੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰਯੇਵ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ? ਤੇਸੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥੰ, ਤੇਸੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਣਾਮਿਤਾਨੰ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਾਨਸਮ੍ਭੋਗਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ, ਆਨੁਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥੰ, ਵਿਨਾ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਅਞ੍ਞਬ੍ਯਾਕਰਣਦੀਪਨਤ੍ਥਞ੍ਚ। ਅਪਰੇ ਪਨਾਹੁ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਣਾਮਿਤਾਨੰ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਆਗਤਾਨੰ

ਅਨੁਤ੍ਤਰਸੁਖੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਕਰਣਞ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇਪਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਯੇਵ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਕਤਮੇਨ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵਾ ਵਿਹਾਰੇਨ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਕੋਸਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਪਾਰਿਪਨ੍ਥਿਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸੁਵਿਦੂਰਭਾਵਤੋ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਮੂਲਭੂਤੇਹਿ ਅਨੋਣਮਨਾਦੀਹਿ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮਨਤੋ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਸਯਂ ਅਨਿਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਆਨੇਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਅਨੋਣਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕੋਸਜ੍ਜੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਅਨੁਣ੍ਣਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਅਨਭਿਰਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਰਾਗੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਅਨਪਨਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਛਨ੍ਦਰਾਗੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਾਮਰਾਗੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਿਲੇਸੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਵਿਮਰਿਯਾਦਿਕਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਿਲੇਸਮਰਿਯਾਦਾਯ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਏਕਤ੍ਤਗਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਨਤ੍ਤਕਿਲੇਸੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਵੀਰਿਯੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕੋਸਜ੍ਜੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਸਤਿਯਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਮਾਦੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਸਮਾਧਿਨਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਂ। ਓਭਾਸਗਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵਿਜ੍ਜਨ੍ਧਕਾਰੇ ਨ ਇਞ੍ਜਤੀਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ।

ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਮੇਵ ਚ ਰੂਪਵਿਰਾਗਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ, ਆਰਮ੍ਮਣਵਿਭਾਗੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਝਾਨਾਨਂ ਆਨੇਞ੍ਜਵੋਹਾਰੋ। ਤੇਸਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਸਮਾਧੀਤਿ ਪੋਰਾਣਾ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯਾਤਿ ਅਤੀਤਾਯ। **ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਤੇ, ਅਪਗਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਰਿਯੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। **ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਤੇ ਅਰੁਣੇ, ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯ ਸੂਰਿਯੋਦਯਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਉਟ੍ਠਿਤੋਭਾਸੋ। **ਨਨ੍ਦਿਮੁਖਿਯਾ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਰੁਣਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਰੁਣਪ੍ਪਭਾਯ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕੂਪਜੀਵੀਨੋ ਸਤ੍ਤੇ ਨਨ੍ਦਾਪਨਮੁਖਿਯਾ ਵਿਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਜਾਤਾਯ, ਵਿਭਾਯਮਾਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਤਤੋ ਆਨੇਞ੍ਜਸਮਾਧਿਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ। **ਸਚੇ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਭਗਵਾ ''ਇਮੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਇਮਿਨਾ ਨਾਮ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਯਦਿ ਤ੍ਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ। **ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਤੇ ਨਪ੍ਪਟਿਭਾਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਯਦਿਦਂ ਤੇ ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਭਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ, ਤਯਿਦਂ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਤੇ ਨ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸੇਕ੍ਖੋ ਅਸੇਕ੍ਖਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰਂ ਨ ਜਾਨਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਂ ਇਮੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਲੋਕਿਯਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਨਂ ਕਾਰੇਤੁਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਜ੍ਜਿ। ਅਹਂ ਪਨ ਇਮੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਨੇਨੇਵ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਆਹ – "**ਅਹਞ੍ਚ, ਆਨਨ੍ਦ, ਇਮਾਨਿ ਚ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਆਨੇਞ੍ਜਸਮਾਧਿਨਾ ਨਿਸੀਦਿਮ੍ਹਾ**"ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਂ ਆਨੇਞ੍ਜਸਮਾਧਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਸਮਤ੍ਥਤਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਸੀਭਾਵਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨਵਸੇਸਰਾਗਾਦਿਪ੍ਪਹਾਨਸਂਸਿਦ੍ਧਿਤਾਦਿਸਭਾਵਦੀਪਨਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸ ਜਿਤੋ ਕਾਮਕਣ੍ਟਕੋ**ਤਿ ਕੁਸਲਪਕ੍ਖਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਕਣ੍ਟਕਭੂਤੋ ਕਿਲੇਸਕਾਮੋ ਯੇਨ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਅਨਵਸੇਸਂ ਜਿਤੋ ਪਹੀਨੋ, ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਅਨੁਨਯਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਗਾਮਕਣ੍ਟਕੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਗਾਮੇ ਕਣ੍ਟਕੋ ਕਣ੍ਟਕਟ੍ਠਾਨਿਯੋ ਸਕਲੋ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੋ ਯਸ੍ਸ ਜਿਤੋਤਿ। ਜਯੋ ਚਸ੍ਸ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ । ਅਕ੍ਕੋਸੋ ਚ ਜਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਵਧੋ ਚ ਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਸੁ ਅਕ੍ਕੋਸਜਯੇਨ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਭਾਵੋ, ਇਤਰੇਨ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤੇਨ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਾਦਿਜਯਵਚਨੇਨ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਕ੍ਕੋਸਾਦੀਨਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਖਮਨਂ ਤਤ੍ਥ ਪਕਾਸਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਉਭਯਥਾਪਿ ਨੇਸਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਸੋ ਠਿਤੋ ਅਨੇਜੋ**ਤਿ ਏਜਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਲਨਕਿਲੇਸਪਰਿਪਨ੍ਥੋ, ਏਜਾਹੇਤੂਨਂ ਅਵਸੇਸਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨੇਜੋ, ਅਨੇਜਤ੍ਤਾਯੇਵ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਪਰਵਾਦਵਾਤੇਹਿ ਚ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤ੍ਤਾ ਠਿਤੋ ਏਕਗ੍ਘਨਪਬ੍ਬਤਸਦਿਸੋ। **ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਨ ਵੇਧਤਿ ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸੋ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨ ਕਮ੍ਪਤੀਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮੇਨ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ।

ਤਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਠਪਯਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਸਮੀਪੇ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਅਯਂ ਸਤਿ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ ਸੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਨਾਸਿਕਗ੍ਗੇ ਵਾ ਮੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਵਾ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੩੭)।

ਅਥ ਵਾ **''ਪਰੀ**ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਟ੍ਠੋ, **ਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠੋ, **ਸਤੀ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੋ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ 'ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿ'''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯਂ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੬੪) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਨਿਯ੍ਯਾਨਸਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ। ਨਿਯ੍ਯਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਸਤਿਯਾ ਓਗਾਹਿਤਬ੍ਬਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪੁਰਿਮੋ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਸੇਨ, ਇਤਰੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰਵਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸਤੀਤਿ ਵਾ ਸਤਿਸੀਸੇਨ ਝਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯੇ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੦੦) ਵਿਯ। ਕਤਮਂ ਪਨ ਤਂ ਝਾਨਨ੍ਤਿ? ਰੂਪਾਵਚਰਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਜ੍ਝਾਨਂ। ਕਥਂ ਪਨੇਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਆਨੇਞ੍ਜਸਮਾਧਿਯੋਗੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਵਿਸੇਸਂ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵਂ ਕੇਨਚਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤਞ੍ਚ ਪਬ੍ਬਤੋਪਮਾਯ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਅਭਾਸੀਤਿ ਗਾਥਾਯ ਏਵ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਨ ਚਾਯਂ ਨਿਸਜ੍ਜਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਵੇਧਾਯ, ਅਥ ਖੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਯ। ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਹਿ ਸੂਕਰਖਤਲੇਣੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦੧) ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਦੀਘਨਖਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਭਗਵਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇ ਅਯਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਵੇਧਕਿਚ੍ਚਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਸੀਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਨੇਞ੍ਜਸਮਾਧਿਯੋਗੇਨ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਕੇਨਚਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾਪਿ ਪਬ੍ਬਤੋ ਸੇਲੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਿਲਾਮਯੋ ਏਕਗ੍ਘਨਸਿਲਾਪਬ੍ਬਤੋ, ਨ ਪਂਸੁਪਬ੍ਬਤੋ ਨ ਮਿਸ੍ਸਕਪਬ੍ਬਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਚਲੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਮੂਲੋ ਪਕਤਿਵਾਤੇਹਿ ਅਚਲੋ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯੋ ਹੋਤਿ। **ਏਵਂ ਮੋਹਕ੍ਖਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਬ੍ਬਤੋਵ ਨ ਵੇਧਤੀ**ਤਿ ਮੋਹਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਪ੍ਪਹਾਨਾ ਮੋਹਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਾਨਂ ਪਹੀਨਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਯਥਾ ਸੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਪਕਤਿਵਾਤੇਹਿ, ਏਵਂ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਨ ਵੇਧਤਿ ਨ ਕਮ੍ਪਤਿ। ਮੋਹਕ੍ਖਯੋਤਿ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਞ੍ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ

ਮੋਹਕ੍ਖਯਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਕਾਲੇਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੁਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਨ ਕੇਨਚਿ ਵੇਧਤਿ, ਪਗੇਵ ਸਮਾਪਨ੍ਨਕਾਲੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਕਾਯਗਤਾਯ ਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਕਾਯੇ ਗਤਾਯ ਕਾਯਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਸਤਿਯਾ, ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਇਦਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ ਕੇਸਾਦਿਕੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕੋਟ੍ਠਾਸਸਮੁਦਾਯੋ ਇਧ ਕਾਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਭੂਤੇ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤਭੂਤੇ ਵਾ ਕਾਯੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾਯ। ਕਾ ਪਨਾਯਂ ਸਤਿ, ਯਾ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ? ਯ੍ਵਾਯਂ ਭਗਵਤਾ ''ਅਤ੍ਥਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯੇ ਕੇਸਾ ਲੋਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੧੦; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੩.ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰ) ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਕੇਸਾਦਿਕੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰੋ ਕਾਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਪਟਿਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨ ਕਾਯੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ, ਸਾ ''ਕਾਯਗਤਾ ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾ ਚਾਯਂ, ਏਵਂ ਆਨਾਪਾਨਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਨਂ ਵਸੇਨ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਵਿਨੀਲਕਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਰਹਂ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨ ਕਾਯੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ''ਕਾਯਗਤਾ ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਕਾਯਗਤਾ ਸਤਿ ਪਥਵੀਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ ਸਸਮ੍ਭਾਰਸਙ੍ਖੇਪਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਏਕੇਨਾਕਾਰੇਨ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਲਕ੍ਖਣਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸਤਿ ''ਕਾਯਗਤਾ ਸਤੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਥੇਰੋ ਪਨ ਤਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਮੇਵ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਇਧਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਤਾ ''ਨ ਚਾਯਂ ਨਿਸਜ੍ਜਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਮੁਖੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਤਿ ਕਾਯਗਤਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾ ਸਤਿ ਸਦ੍ਧਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਨਂ ਸਮਾਧਿਵੀਰਿਯਪਞ੍ਞਾਨਂ ਯਥਾਸਕਂ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇਨ ਸਹਾਯਭਾਵਂ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਹੀਨਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਤਤੋ ਏਵ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਭੂਤਾ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਯਸਂਵਰਣਵਸੇਨ ਏਕਤ੍ਤਸਮੋਸਰਣਵਸੇਨ ਚ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੀ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਏਤੇਨ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਧਾਤੂਨਂ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਰੂਪਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ, ਪਚ੍ਚਯੇ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਤੇਸਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਲਕ੍ਖਣਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਂ ਞਾਣਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤਂ ਸਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਸਤਿਸੀਸੇਨ ਵਾ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤ੍ਤਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਞਾਣਪਰਮ੍ਪਰਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਛਸੁ ਫਸ੍ਸਾਯਤਨੇਸੁ ਸਂਵੁਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਕਾਯੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਚਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤੇਸੁ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਭਾਵਿਤਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਾਨਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੀਨਂ ਤਸ੍ਸਾ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਵੇਧੇਨ੍ਤੋ ਤੇ ਪਿਦਹਨ੍ਤੋ ''ਤਤ੍ਥ ਸਂਵੁਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਤੇਨ ਞਾਣਸਂਵਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸਤਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਾਹਿਤੋਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਸਂਵੁਤੋ ਪੁਥੁਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਞਾਣੇ ਤਿਕ੍ਖੇ ਸੂਰੇ ਵਹਨ੍ਤੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮਾਧਿਨਾ ਤਾਵ ਸਤਤਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਸਮਾਹਿਤੋ ਅਨੁਲੋਮਞਾਣਾਨਨ੍ਤਰਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁਞਾਣੋਦਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਜਞ੍ਞਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਤ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਪਿ ਅਗੋਚਰਭਾਵਤੋ, ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਵੇਣਿਕਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਚ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਫਲਞਾਣਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਵਿਸਯਭਾਵਤੋ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਾਵਹਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਸਙ੍ਖਤਧਾਤੁ ''ਅਤ੍ਤਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਜਞ੍ਞਾ ਜਾਨੇਯ੍ਯ,

ਮਗ੍ਗਫਲਞਾਣੇਹਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੇਯ੍ਯ, ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਅਰਿਯਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਰਿਯਾ ਹਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇਪਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਭਾਵੇਨ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਸ ਸਤਿ ਕਾਯਗਤਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਛਸੁ ਫਸ੍ਸਾਯਤਨੇਸੁ ਸੰਵੁਤੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਸਤਤੰ ਸਮਾਹਿਤੋ ਅਤ੍ਤੁਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵੰ ਗਾਥਾਪਦਾਨੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮੁਖੇਨ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਮਗ੍ਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਸਤਿ ਕਾਯਗਤਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਛਸੁ ਫਸ੍ਸਾਯਤਨੇਸੁ ਸੰਵੁਤੋ**ਤਿ ਫਸ੍ਸੋ ਆਯਤਨੰ ਕਾਰਣੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸਾਯਤਨਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਫਸ੍ਸਾਯਤਨੇਸੁ। ਫਸ੍ਸਹੇਤੁਕੇਸੁ ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੁ ਛਸੁ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾਦਿਵੇਦਯਿਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦੀਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸੰਵੁਤੋ, ਏਤੇਨ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਤਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਸਤਤੰ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਵਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ ਸਮਾਹਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਸੋ ਚਾਯੰ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਹਿ ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨੇਸੁ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਅਨਵਸੇਸਤੋਵ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਸਤੀਤਿ। ਏਤੇਨ ਸੇਸਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਜਞ੍ਞਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਤ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਚਤੁਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਨ ਸਯਮੇਵ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਵਾ **ਸਤਿ ਕਾਯਗਤਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਯਥਾਸਭਾਵਪਰਿਞ੍ਞਾਦੀਪਨੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਾ। **ਛਸੁ ਫਸ੍ਸਾਯਤਨੇਸੁ ਸੰਵੁਤੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਵਰਦੀਪਨੇਨ ਸਤਤਵਿਹਾਰਿਵਸੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਪ੍ਪਕਾਸਿਨੀ ਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਾ। **ਸਤਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲਤਾਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨਵਾਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਏਵੰਭੂਤੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ **ਜਞ੍ਞਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਤ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯਾਭਾਵਤੋ ਕੇਵਲੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਜਾਨੇਯ੍ਯ ਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਞ੍ਚਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛੋ**ਤਿ **ਪਿਲਿਨ੍ਦੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ, **ਵਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਥੇਰੰ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ**ਤਿ ''ਏਹਿ, ਵਸਲ, ਅਪੇਹਿ, ਵਸਲਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਵੋਹਰਤਿ ਆਲਪਤਿ। **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਤੇ ਥੇਰੰ ਤਥਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਰਹਾਵ ਸਮਾਨੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨਵਾਸਨਤ੍ਤਾ ਏਵੰ ਭਣਤੀ''ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ''ਦੋਸਨ੍ਤਰੋ ਮਞ੍ਞੇ ਅਯੰ ਥੇਰੋ ਏਵੰ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਲ੍ਲਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਤੰ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤੁੰ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਆਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ''ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ – ''ਇਮੰ ਥੇਰੰ ਭਿਕ੍ਖੂ 'ਅਰਹਾ'ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਫਰੁਸਵਚਨੇਨ ਏਵੰ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ, 'ਅਭੂਤੋ ਏਵ ਨੁ ਖੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੋ'ਤਿ ਵਾਸਨਾਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਸਮੁਦਾਚਾਰੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਰਿਯਭਾਵਞ੍ਚਸ੍ਸ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਾ ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਿਨੋ ਭਗਵਤੋ ਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੋਸਨ੍ਤਰਾਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਤੁਕਾਮੋ ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤੰ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਤਸ੍ਸ ''ਪੁਬ੍ਬਾਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨਾਯੰ ਤਥਾ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ, ਨ ਫਰੁਸਵਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ''**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ''ਸਚ੍ਚੰ ਕਿਰ ਤ੍ਵੰ, ਵਚ੍ਛ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਸੀ''ਤਿ ਥੇਰੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਯੰ ਵਚ੍ਛੋ ਕਿਲੇਸਵਾਸਨਾਯ ਵਸਲਵਾਦੰ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਅਤੀਤੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਸੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ

ਅਤੀਤਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਠਪਿਤੰ ਆਮਲਕੰ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਵ੍ਵਾਪੇਤੁੰ ਆਲਪਿ, ਅਭਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਮਾ ਖੋ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ''ਉਜ੍ਝਾਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਮਾ ਉਜ੍ਝਾਯਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਮਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥ, ਓਲੋਕਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਚ੍ਛਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਚ ਉਜ੍ਝਾਯਨਸ੍ਸ ਉਸੂਯਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨੰ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਅਨੁਜ੍ਝਾਯਿਤਬ੍ਬੇ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਚ੍ਛੋ ਦੋਸਨ੍ਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯੰ ਵਚ੍ਛੋ ਦੋਸਨ੍ਤਰੋ ਦੋਸਚਿਤ੍ਤੋ ਦੋਸੇਨ ਬਜਾਪਾਦੇਨ ਦੂਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ , ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਚਸ੍ਸ ਬਜਾਪਾਦੋ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤੋ। ਏਵੰ ਅਦੋਸਨ੍ਤਰਤ੍ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਸਮੁਦਾਚਾਰਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਸਿਦ੍ਧੰ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਵਚ੍ਛਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣਾਨੀ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਜਾਤਿਅਨ੍ਤਰੇਹਿ ਅਵੋਮਿਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨਨ੍ਤਰਿਤਾਨਿ। **ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਪਚ੍ਚਾਜਾਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਾਨਿ ਵਚ੍ਛਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਏਵ ਜਾਤਾਨਿ, ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਸਲਵਾਦੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਸਮੁਦਾਚਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਯੋ ਏਤਰਹਿ ਖੀਣਾਸਵੇਨਪਿ ਸਤਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਤਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਚ੍ਛਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਸਲਵਾਦੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਇਤੋ ਜਾਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਦ੍ਧੰ ਆਰੋਹਨਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਜਾਤਿਸਤਮਤ੍ਤੰ ਕਾਲੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਸਮੁਦਾਚਿਣ੍ਣੋ ਸਮੁਦਾਚਰਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਹਿ ਜਾਤਿਸਿਦ੍ਧੇਨ ਮਾਨੇਨ ਥਦ੍ਧਾ ਅਞ੍ਞੇ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ। ''ਅਜ੍ਝਾਚਿਣ੍ਣੋ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਤਥਾ ਸਮੁਦਾਚਿਣ੍ਣਭਾਵੇਨ, ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਤਥਾ ਸਮੁਦਾਚਾਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਵਾਸਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਾ ਪਨਾਯੰ ਵਾਸਨਾ ਨਾਮ? ਯੰ ਕਿਲੇਸਰਹਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਪ੍ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਮਾਚਾਰਸਦਿਸਸਮਾਚਾਰਹੇਤੁਭੂਤੰ, ਅਨਾਦਿਕਾਲਭਾਵਿਤੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਹਿਤੰ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਮਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਰੂਪਾ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਪਨੇਤੰ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਞੇਯਜਾਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਯਤ੍ਥ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਨਾ, ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਤਥਾ ਕਿਲੇਸਾ ਨ ਪਹੀਨਾ, ਤਤ੍ਥ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤੋ ਤਥਾਗਤੋਵ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣਦਸ੍ਸਨੋ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛਸ੍ਸ ਸਤਿਪਿ ਵਸਲਸਮੁਦਾਚਾਰੇ ਦੋਸਨ੍ਤਰਾਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਫਲਾਧਿਗਮਵਿਭਾਵਨੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਮ੍ਹਿ ਨ ਮਾਯਾ ਵਸਤਿ ਨ ਮਾਨੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਨ੍ਤਦੋਸਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਲਕ੍ਖਣਾ ਮਾਯਾ, ''ਸੇਯਜੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਉਣ੍ਣਤਿਲਕ੍ਖਣੋ ਮਾਨੋ ਚ ਨ ਵਸਤਿ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਯੋ ਵੀਤਲੋਭੋ ਅਮਮੋ ਨਿਰਾਸੋ**ਤਿ ਯੋ ਚ ਰਾਗਾਦਿਪਰਿਯਾਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਲੋਭਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਥਾ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਵੀਤਲੋਭੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਕਤ੍ਥਚਿ ਮਮਾਯਨਾਭਾਵਤੋ ਅਮਮੋ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਅਨਾਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਭਵਾਦੀਨੰ ਅਨਾਸੀਸਨਤੋ ਨਿਰਾਸੋ। **ਪਨੁਣ੍ਣਕੋਧੋ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਕੋਧਸ੍ਸ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਪਨੁਣ੍ਣਕੋਧੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਘਾਤੋ। **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਏਵੰ ਮਾਯਾਮਾਨਲੋਭਕੋਧਾਨੰ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਨ ਤਦੇਕਟ੍ਠਤਾਯ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸੰਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੁਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸੀਤਿਭੂਤੋ। **ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੋ ਸਮਣੋ ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਸੋ ਏਵ ਸਮਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ ਸਮਚਰਿਯਾਯ ਚ ਸਮਣੋ, ਸੋ ਏਵ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਮ। ਏਵੰਭੂਤੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਚ੍ਛੋ ਸੋ ਕਥੰ ਦੋਸਨ੍ਤਰੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿੰ ਪਵਤ੍ਤੇਯਜ, ਕੇਵਲੰ ਪਨ ਵਾਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਕ੍ਕੁਦਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਸਮਾਧਿੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਤਾਵ ਆਹੁ ‘‘ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿ ਇਧ ‘ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਸਮਾਧੀ’ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ’’ਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਬਹੁਲੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਤ੍ਥੰ, ਪਹੋਤਿ ਚ ਸਤ੍ਤਾਹਮ੍ਪਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤੁੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਤਾ –

> ‘‘ਅਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਵਦੇ ਆਕਙ੍ਖਾਮਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ, ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ…ਪੇ॰… ਵਿਹਰਾਮਿ। ਕਸ੍ਸਪੋਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਵਦੇ ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ…ਪੇ॰… ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੨) –

ਆਦਿਨਾ ਨਵਾਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਛਲਭਿਞ੍ਞਾਦਿਭੇਦੇ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਸਮਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਿਤੋ, ਨ ਚੇਤ੍ਥ ‘‘ਯਦਿ ਏਵੰ ਥੇਰੋ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਮ੍ਪਿ ਕਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਾਵਕਸਾਧਾਰਣਾਨੰਯੇਵ ਝਾਨਾਦੀਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾਤਿ।

ਪੋਰਾਣਾ ਪਨਾਹੁ – **ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਸਮਾਧਿੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਕਥੰ ਪਨ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮਾਧੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ? ਸਮਾਧਾਨਟ੍ਠੇਨ। ਕੋ ਪਨਾਯੰ ਸਮਾਧਾਨਟ੍ਠੋ? ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਧਾਤਬ੍ਬਤਾ। ਯਾ ਹਿ ਏਸਾ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਾ ਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਥਬਲੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਬਲਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਬਲੇਹਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਵਿਵਟ੍ਟਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਫਲਞ੍ਞਾਣਾਨੀਤਿ ਇਮੇਸੰ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨੰ ਞਾਣਾਨੰ ਵਸੇਨ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਞਾਣਚਰਿਯਾਹਿ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿਆਦਯੋ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਧੀ ਏਕਜ੍ਝੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੋ ਤੇਸੰ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿ ਚਾਤਿ ਇਮੇਸੰ ਨਵਨ੍ਨੰ ਸਮਾਧੀਨੰ ਵਸੇਨ ਨਵਹਿ ਸਮਾਧਿਚਰਿਯਾਹਿ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ ਇਮੇਸੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਤਥਾ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਅਰਹਤਾ ਅਨਾਗਾਮਿਨਾ ਵਾ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤੰ ਕਾਲੰ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਆਧਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਤਥਾ ਸਮਾਧਾਤਬ੍ਬਤਾ ਇਧ ਸਮਾਧਾਨਟ੍ਠੋ, ਤੇਨਾਯੰ ਵਿਹਾਰੋ ਸਮਾਧੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੇਨ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਞ੍ਹਿ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ –

> ‘‘ਕਥੰ ਦ੍ਵੀਹਿ ਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਞਾਣਚਰਿਯਾਹਿ ਨਵਹਿ ਸਮਾਧਿਚਰਿਯਾਹਿ ਵਸੀਭਾਵਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੮੩) –

ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਦ੍ਵੀਹਿ ਬਲੇਹੀ’’ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਬਲਾਨਿ ਸਮਥਬਲੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਬਲਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਸਾਯੰ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕਥਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੮੬੭ ਆਦਯੋ) ਸੰਵਣ੍ਣਿਤਾਵ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯੰ ਥੇਰੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਅਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ? ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਮਹਾਥੇਰੋ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਲ਼ਞ੍ਜੇਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਪਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਨਿਰੋਧੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਕਤੋ ਅਪ੍ਪਕੋਪਿ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਮਹਪ੍ਫਲੋ ਮਹਾਨਿਸੰਸੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਵੁਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਨਿਰੋਧੰ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ਅਰਹਾ ਚੇ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸ੍ਸ, ਅਨਾਗਾਮੀ ਚੇ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਥੰ ਤਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾ ਜਾਤਾ? ਯਾਨਿ ‘‘ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਦੇਵਤਾਸਤਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਚਾਰਿਕਾ ਕਕੁਟਪਾਦਿਨਿਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ‘‘ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਰਾਜਗਹੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ, ਗਚ੍ਛਥ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਾਨੰ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਸਕ੍ਕੇਨ ਪੇਸਿਤਾ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਾਹਾਰੰ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਠਿਤਾ ਥੇਰੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਦੇਵਲੋਕਮੇਵ ਗਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਪੁਰਿਮਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੰ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਦਾਚਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਾਨੰ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਭੋਜਨਾਨਿ ਉਪਨੇਨ੍ਤਿਯੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਥੇਰੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਦੇਵਲੋਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕੇਨ ‘‘ਕਹੰ ਗਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਪੁਟ੍ਠਾ ਤਮਤ੍ਥੰ

ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ''ਦਿਨ੍ਨੋ ਵੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ''ਤਿ ਸਕ੍ਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। ''ਕਿਂ ਕਥੇਸੀ''ਤਿ? '''ਦੁਗ੍ਗਤਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਆਹ, ਦੇਵਾ''ਤਿ। ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਕੇਨਾਕਾਰੇਨ ਗਤਾ''ਤਿ? ''ਇਮਿਨਾਵ, ਦੇਵਾ''ਤਿ। ਸਕ੍ਕੋ ''ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਿਯੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ਸਯਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਜਰਾਜਿਣ੍ਣੋ ਖਣ੍ਡਦਨ੍ਤੋ ਪਲਿਤਕੇਸੋ ਓਭਗ੍ਗਸਰੀਰੋ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਤਨ੍ਤੁਵਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸੁਜਮ੍ਪਿ ਅਸੁਰਧੀਤਰਂ ਤਥਾਰੂਪਿਮੇਵ ਮਹਲ੍ਲਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਏਕਂ ਪੇਸਕਾਰਵੀਥਿਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਨ੍ਤਂ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਅਚ੍ਛਿ, ਸੁਜਾ ਤਸਰਂ ਪੂਰੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ...ਪੇ॰... ਤਸਰਂ ਪੂਰੇਤੀ''**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਨ੍ਤਂ ਵਿਨਾਤੀ**ਤਿ ਪਸਾਰਿਤਤਨ੍ਤਂ ਵਿਨਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਤਸਰਂ ਪੂਰੇਤੀ**ਤਿ ਤਸਰਵਟ੍ਟਿਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੀ ਵਿਯ। **ਯੇਨ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਥੇਰੋ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ''ਦੁਗ੍ਗਤਜਨਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਗਰਾਭਿਮੁਖੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਬਹਿਨਗਰੇ ਸਕ੍ਕੇਨ ਮਾਪਿਤਂ ਪੇਸਕਾਰਵੀਥਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਜਿਣ੍ਣਸਾਲਂ ਤਤ੍ਥ ਚ ਤੇ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਰੂਪੇ ਤਨ੍ਤਵਾਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮੇ ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਇਮੇਹਿ ਦੁਗ੍ਗਤਤਰਾ ਨਤ੍ਥਿ ਮਞ੍ਞੇ। ਇਮੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਾਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮੇਸਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਗੇਹਾਭਿਮੁਖੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਕ੍ਕੋ ਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਜਂ ਆਹ – ''ਭਦ੍ਦੇ, ਮਯ੍ਹਂ ਅਯ੍ਯੋ ਇਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਤ੍ਵਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਤੁਣ੍ਹੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦ। ਖਣੇਨੇਵ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਥੇਰੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਪਿ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਥੋਕਂ ਆਗਮਯਿਂਸੁ। ਅਥ ਸਕ੍ਕੋ ''ਗੇਹਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤੋ ਏਕੋ ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ, ਉਪਧਾਰੇਹਿ ਤਾਵਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪਧਾਰੇਥ, ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਗੇਹਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਭੋਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਜਣ੍ਣੁਕਾਨਿ ਓਲੁਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ''ਕਤਰਤ੍ਥੇਰੋ ਨੁ ਖੋ ਅਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਥੋਕਂ ਓਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ''ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਮੇ ਧੂਮਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਲਾਟੇ ਹਤ੍ਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ''ਅਹੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਯ੍ਯੋ ਨੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋਵ ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਮੇ ਕੁਟਿਦ੍ਵਾਰਂ ਆਗਤੋ। ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗੇਹੇ''ਤਿ ਆਹ। ਸੁਜਾ ਥੋਕਂ ਆਕੁਲਾ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਸਕ੍ਕੋ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਲੂਖਂ ਵਾ ਪਣੀਤਂ ਵਾਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਹਂ ਨੋ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਥੇਰੋ ਪਤ੍ਤਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ''ਇਮੇਸਂ ਏਵ ਦੁਗ੍ਗਤਾਨਂ ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਾਨਂ ਮਯਾ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਸੋ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਘਟਿਓਦਨਂ ਨਾਮ ਘਟਿਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ, ਪਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ...ਪੇ॰... ਅਦਾਸੀ''**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਘਟਿਯਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਘਟਿਤੋ। ''ਘਟਿਓਦਨ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਸ ਘਟਿਓਦਨਂ ਨਾਮ ਦੇਵਾਨਂ ਕੋਚਿ ਆਹਾਰਵਿਸੇਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੁਤੋਚਿ ਭਾਜਨਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। ਅਨੇਕਸੂਪੋ ਸੋ ਏਵ ਆਹਾਰੋ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪਨਕਾਲੇ ਕਪਣਾਨਂ ਉਪਕਪ੍ਪਨਕਲੂਖਾਹਾਰੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ, ਹਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤਮਤ੍ਤੇ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਬ੍ਬਸਭਾਵੇਨੇਵ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। **ਅਨੇਕਸੂਪੋ**ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਮਾਸਾਦਿਸੂਪੇਹਿ ਚੇਵ ਖਜ੍ਜਵਿਕਤੀਹਿ ਚ ਅਨੇਕਵਿਧਸੂਪੋ। **ਅਨੇਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗੋ। **ਅਨੇਕਰਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ**ਤਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਸੂਪੇਹਿ ਚੇਵ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਚ ਮਧੁਰਾਦਿਮੂਲਰਸਾਨਞ੍ਚੇਵ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸਾਨਞ੍ਚ ਅਭਿਬ੍ਯਞ੍ਜਕੋ, ਨਾਨਗ੍ਗਰਸਸੂਪਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੋ ਕਿਰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤਕਾਲੇ ਰਾਜਗਹਨਗਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿ, ਤਤੋ ਥੇਰੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਪੁਰਿਸੋ ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖੋ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਪਣੀਤੋ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਭੋਜਨਸਦਿਸੋ। ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਏਸੋ''ਤਿ? ਅਥ ਨਂ ''ਸਕ੍ਕੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਭਾਰਿਯਂ ਤੇ, ਕੋਸਿਯ, ਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਦੁਗ੍ਗਤਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤੇਨ, ਅਜ੍ਜ ਮਯ੍ਹਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕੋਚਿਦੇਵ ਦੁਗ੍ਗਤੋ ਸੇਨਾਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਲਭੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ''ਕੋ ਮਯਾ ਦੁਗ੍ਗਤਤਰੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ? ''ਕਥਂ ਤ੍ਵਂ ਦੁਗ੍ਗਤੋ ਦੇਵਰਜ੍ਜਸਿਰਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ''ਤਿ? ''ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵਂ ਨਾਮੇਤਂ, ਮਯਾ ਪਨ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਕਲ੍ਯਾਣਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਪਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚੂਲ਼ਰਥਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਰਥਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨੇਕਵਣ੍ਣਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ ਮਮਾਸਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਮਹਾਤੇਜਵਨ੍ਤਤਰਾ। ਅਹਂ ਤੇਸੁ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇਸੁ 'ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕੀਲ਼ਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਪਰਿਚਾਰਿਕਾਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਂ ਓਤਿਣ੍ਣੇਸੁ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਗੇਹਂ ਪਵਿਸਾਮਿ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਸਰੀਰਤੋ ਤੇਜੋ ਮਮ ਸਰੀਰਂ ਓਤ੍ਥਰਤਿ, ਮਮ ਸਰੀਰਤੋ ਤੇਜੋ ਤੇਸਂ ਸਰੀਰਂ ਨ ਓਤ੍ਥਰਤਿ। ਕੋ ਮਯਾ ਦੁਗ੍ਗਤਤਰੋ,

ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ? ''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਯ੍ਹਂ ਮਾ ਏਵਂ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਮਦਾਸੀ''ਤਿ। ''ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਾਨੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਮਯ੍ਹਂ ਕੁਸਲਂ ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ? ''ਅਤ੍ਥਿ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿ। ''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕੁਸਲਕਰਣਂ ਨਾਮ ਮਯ੍ਹਂ ਭਾਰੋ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸੁਜਂ ਆਦਾਯ ਥੇਰਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਵੇਹਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਹੋ ਦਾਨਂ ਪਰਮਦਾਨਂ, ਕਸ੍ਸਪੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸੀ''**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕੋਸਿਯਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਂ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਆਲਪਤਿ। **ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਪਯੋਜਨਂ। ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। **ਵੇਹਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਥਵਿਤੋ ਵੇਹਾਸਂ ਅਭਿਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਆਕਾਸਮੇਵ ਪਰਿਯਾਯਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਤੇ ਆਕਾਸੇ ਨ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਦਿਆਕਾਸੇਤਿ ਵਿਸੇਸੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ। **ਅਹੋ ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਹੋ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਸਕ੍ਕੋ ਹਿ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ, ''ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸਹਤ੍ਥੇਨ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤ੍ਵਾ ਅਨਪਵਿਦ੍ਧਂ ਕਾਲੇਨ ਪਰੇਸਂ ਅਨੁਪਹਚ੍ਚ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਇਦਮੀਦਿਸਂ ਮਯਾ ਦਿਬ੍ਬਭੋਜਨਦਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਖੇਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ, ਤਿਵਿਧਾਯਪਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਤ ਮਯਾ ਦਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤੋ ਤਦਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਦਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਸਮੁਗ੍ਗਿਰਨ੍ਤੋ **''ਅਹੋ ਦਾਨ''**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਉਤ੍ਤਮਦਾਨਭਾਵਂ ਖੇਤ੍ਤਙ੍ਗਤਭਾਵਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **''ਪਰਮਦਾਨਂ ਕਸ੍ਸਪੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ''**ਨ੍ਤਿ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਏਵਂ ਪਨ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਠਿਤੋਯੇਵ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਪਸ੍ਸਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ''ਕਿਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੇਨ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਅਦਾਸਿ, ਤੇਨ ਚ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਉਦਾਨੇਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ''**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਾ। ਦੇਵਤਾਨਞ੍ਹਿ ਸੁਚਰਿਤਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਰੁਹਿਰਾਦੀਹਿ ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਤਾਯ ਦੂਰੇਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਗਹੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ ਦਿਬ੍ਬਪਸਾਦਸੋਤਧਾਤੁ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਚਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਵੀਰਿਯਭਾਵਨਾਬਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਞਾਣਮਯਾ ਸੋਤਧਾਤੁ ਤਾਦਿਸਾ ਏਵਾਤਿ ਦਿਬ੍ਬਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਾ। ਅਪਿ ਚ ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾਪਿ ਦਿਬ੍ਬਾ। ਸਵਨਟ੍ਠੇਨ ਚ ਸਭਾਵਧਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ਚ ਸੋਤਧਾਤੁ, ਸੋਤਧਾਤੁਯਾਪਿ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੇਨ ਸੋਤਧਾਤੁ ਵਿਯਾਤਿ ਸੋਤਧਾਤੁ, ਤਾਯ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਯ। **ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੂਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਵਨੇਨ ਮਾਨੁਸਿਕਮਂਸਸੋਤਧਾਤੁਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਯ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ''ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗੁਣਵਿਸੇਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪੁਰਿਸਾਤਿਸਯਂ ਦੇਵਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਆਦਰਜਾਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਪਿਹਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਙ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਧੁਤਙ੍ਗਂ ਸਮਾਦਾਯ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਣੇਨ **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸ੍ਸ**। ਨਨੁ ਚਾਯਂ ਗਾਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਤਾ, ਥੇਰੋ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਧੁਤਵਾਦਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ ਤੇਰਸਧੁਤਙ੍ਗਧਰੋ, ਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ਏਕੇਨੇਵ ਧੁਤਙ੍ਗੇਨ ਕਿਤ੍ਤਿਤੋਤਿ? ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਅਥ ਵਾ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਇਮਿਨਾ ਦੇਸਨਾਸੀਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿਸ੍ਸ ਧੁਤਙ੍ਗਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵਾ ''ਯਥਾਪਿ ਭਮਰੋ ਪੁਪ੍ਫ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੪੯) ਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਰਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਕੁਲਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ ਚਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਅਕ੍ਖਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਾਤਿਸਯਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ **''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸ੍ਸਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ਪਿਹਯਨ੍ਤੀਤਿ ਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ, ਤਂ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਅਤ੍ਤਭਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਅਪ੍ਪਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਸੁਲਭਾਨਿ ਅਨਵਜ੍ਜਾਨੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੭; ਇਤਿਵੁ॰ ੧੦੧) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਪ੍ਪਾਨਵਜ੍ਜਸੁਲਭਰੂਪੇਹਿ ਚਤੂਹਿ

ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਭਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਨਞ੍ਞਪੋਸਿਨੋ**ਤਿ ਆਮਿਸਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨੇਨ ਅਞ੍ਞੇ ਸਿਸ੍ਸਾਦਿਕੇ ਪੋਸੇਤੁੰ ਅਨੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਯ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸਿਨੋ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਸ੍ਸ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਵਿਚਰਣਤੋ ਸਲ੍ਲਹੁਕਵੁਤ੍ਤਿਤੰ ਸੁਭਰਤੰ ਪਰਮਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਅਤ੍ਤਭਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ ਏਕੰਯੇਵ ਇਮੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਭਰਤਿ, ਨ ਇਤੋ ਪਰੰ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਰੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੋਸੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸੀ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਰਸ੍ਸ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸਿਨੋ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਖੀਣਾਸਵਭਾਵੇਨ ਆਯਤਿੰ ਅਨਾਦਾਨਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਦੇਵਾ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ…ਪੇ॰… ਸਤੀਮਤੋਤਿ ਤੰ ਅਗ੍ਗਫਲਾਧਿਗਮੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹਾਨੰ ਵੂਪਸਮੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਉਪਸਨ੍ਤੰ, ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲੰ ਸਤੋਕਾਰਿਤਾਯ ਸਤਿਮਨ੍ਤੰ, ਤਤੋ ਏਵ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਖੀਣਾਸਵੰ ਸਕ੍ਕਾਦਯੋ ਦੇਵਾ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਵਿਸੇਸੇਸੁ ਬਹੁਮਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਆਦਰੰ ਜਨੇਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਾਸਨਿਕਖਲੁਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਿਕਾਨੰ ਪਾਤੋਵ ਭੁਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋਪਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਮੇਵ, ਇਧ ਪਨ ਪਕਤਿਭਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਤੋ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨੰ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਨਿਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਤਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਾਨੰ। **ਕਰੇਰਿਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਰੇਰੀ**ਤਿ ਵਰੁਣਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਸੋ ਕਿਰ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਮਣ੍ਡਪਸ੍ਸ ਸਾਲਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਗਨ੍ਧਕੁਟੀਪਿ ''ਕਰੇਰਿਕੁਟਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮਣ੍ਡਪੋਪਿ ਸਾਲਾਪਿ ''ਕਰੇਰਿਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੋ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਰੇਰਿਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕਤੇ ਨਿਸੀਦਨਸਾਲਸਙ੍ਖਾਤੇ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ। ਤਿਣਪਣ੍ਣਚ੍ਛਦਨੰ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕੰ ''ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਤਿਮੁਤ੍ਤਕਾਦਿਲਤਾਮਣ੍ਡਪੋ ''ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੋ''ਤਿ ਅਪਰੇ।

ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਨ੍ਤਿ ਕਾਲੇ ਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਨਾਪਿਕੇ**ਤਿ ਮਨਵਡ੍ਢਕੇ, ਪਿਯਰੂਪੇ ਇਟ੍ਠੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਭਾਵੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ ਚ ਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਹਿ ਇਟ੍ਠਾਭਿਮਤੋ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਨਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਨਿਟ੍ਠਾਭਿਮਤੋ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠੋ । ਤਥਾ ਏਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਨਿਟ੍ਠੋ। ਵਿਪਾਕਵਸੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕੁਸਲਵਿਪਾਕੋ ਹਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਇਟ੍ਠੋ, ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕੋ ਅਨਿਟ੍ਠੋ ਏਵਾਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪੇ ਪਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਗੇਹੰ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਕਰਣਤ੍ਥੰ ਉਪਨੀਤੇਸੁ ਆਸਨਵਿਤਾਨਾਦੀਸੁ ਨਾਨਾਵਿਰਾਗਸਮੁਜ੍ਜਲਵਣ੍ਣਸਙ੍ਖਾਤੇ ਰਜਨੀਯੇ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਰੂਪੇ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਿਕਵਿਞ੍ਞਾਣੇਹਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ। **ਸਦ੍ਦੇ**ਤਿ ਤਥੇਵ ਇਸ੍ਸਰਜਨਾਨੰ ਗੇਹੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਤੇਸੰ ਪਯੁਤ੍ਤੇ ਗੀਤਵਾਦਿਤਸਦ੍ਦੇ ਸੋਤੁੰ। **ਗਨ੍ਧੇ**ਤਿ ਤਥਾ ਤੇਹਿ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਵਸੇਨ ਉਪਨੀਤੇ ਪੁਪ੍ਫਧੂਮਾਦਿਗਨ੍ਧੇ ਘਾਯਿਤੁੰ। **ਰਸੇ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਾਹਾਰਪਰਿਭੋਗੇ ਨਾਨਗ੍ਗਰਸੇ ਸਾਯਿਤੁੰ। **ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਮਹਗ੍ਘਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇਸੁ ਆਸਨੇਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੇ ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਫੁਸਿਤੁੰ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਸਕ੍ਕਤੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਕਿੰ ਪਨ ਅਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾਨੰ ਅਯੰ ਨਯੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦਿਅਤ੍ਥੰ ਗਾਮੰ ਗਤਕਾਲੇ ਉਲ਼ਾਰਵਿਭਵਾ ਉਪਾਸਕਾ ਤਥਾ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤੰ ਪਨ ਅਨਿਯਤੰ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾਨੰ ਪਨ ਤਦਾ ਨਿਚ੍ਚਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰੰ ਕਰਿਯਮਾਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸਕ੍ਕਾਰਗਰੁਤਾਯ ਅਨਿਸ੍ਸਰਣਮਗ੍ਗੋ ਠਤ੍ਵਾ, ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਮਾਹੰਸੁ। ਤੇਨੇਵਾਹ – "**ਹਨ੍ਦਾਵੁਸੋ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ ਹੋਮਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਹਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਲਚ੍ਛਾਮਾ**ਤਿ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮ। **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸੁਰਭਿਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤੇਸਂ ਤਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤਾਪਿ ਏਵਂ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਕਥਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਸਲ੍ਲੇਖੇ ਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਤੇ ਤਤੋ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਲ੍ਲੇਖਵਿਹਾਰੇ ਨਿਯੋਜੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਸੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ‘‘ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਤਾਸਲ੍ਲੇਖਾਨਂ ਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਧੁਨਿਤੁਂ ਤਣ੍ਹਂ ਵਿਸੋਸੇਤੁਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸ੍ਸ ਸਤੋ ਦੇਵਾ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਦਰਜਾਤਾ ਪਿਯਾਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ’’ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨੋ ਚੇ ਸਦ੍ਦਸਿਲੋਕਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ‘‘ਅਹੋ ਅਯ੍ਯੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਪਰਮਸਲ੍ਲੇਖਵੁਤ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰੇਹਿ ਕਿਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਸਦ੍ਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਿਲੋਕਂ। ਤਣ੍ਹਾਯ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਨ ਹੋਤਿ ਚੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਣ੍ਣਭਣਨਥੁਤਿਘੋਸੋ, ਸਿਲੋਕੋ ਪਰਮ੍ਮੁਖਭੂਤਾ ਪਸਂਸਾ ਪਤ੍ਥਟਯਸਤਾ ਵਾ। ਸੇਸਂ ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਟ੍ਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸਿਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯. ਨਵਮੇ **ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਿਪ੍ਪਂ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਇਧ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ ਕੋ ਨੁ ਜੀਵਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ‘‘ਸਿਪ੍ਪ’’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਆਜੀਵਂ ਵਿਜਾਨਾਤਿ? **ਕੋ ਕਿਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਕੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਿਪ੍ਪਾਚਰਿਯਕੁਲਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਆਗਮਤੋ ਪਯੋਗਤੋ ਚ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪਾਦੀਸੁ ਕਿਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਿ? **ਕਤਰਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਪ੍ਪਾਨਂ ਅਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਿਪ੍ਪਾਨਂ ਅਗਾਰਯ੍ਹਤਾਯ ਮਹਪ੍ਫਲਤਾਯ ਅਕਿਚ੍ਛਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਚ ਕਤਰਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਅਗ੍ਗਂ ਉਤ੍ਤਮਂ? ਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸੁਖੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਜੀਵਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਤ੍ਥੇਕਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਯੇ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਤੇ। **ਏਵਮਾਹਂਸੂ**ਤਿ ਤੇ ਏਵਂ ਭਣਿਂਸੁ। ਇਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ‘‘ਏਕਚ੍ਚੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਦਮਨਸਾਰਣਰੋਗਤਿਕਿਚ੍ਛਾਦਿਭੇਦਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਇਧ ‘‘ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਅਸ੍ਸਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਰਥਸਿਪ੍ਪਂ** ਪਨ ਰਥਯੋਗ੍ਗਾਨਂ ਦਮਨਸਾਰਣਾਦਿਵਿਧਾਨਵਸੇਨ ਚੇਵ ਰਥਸ੍ਸ ਕਰਣਵਸੇਨ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਧਨੁਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਇਸ੍ਸਾਸਸਿਪ੍ਪਂ, ਯੋ ਧਨੁਬ੍ਬੇਧੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਥਰੁਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਸਆਵੁਧਸਿਪ੍ਪਂ। **ਮੁਦ੍ਦਾਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯ ਗਣਨਸਿਪ੍ਪਂ। **ਗਣਨਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕਗਣਨਸਿਪ੍ਪਂ। **ਸਙ੍ਖਾਨਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਲਨਪਟੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਿਣ੍ਡਗਣਨਸਿਪ੍ਪਂ। ਤਂ ਯਸ੍ਸ ਪਗੁਣਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਰੁਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਪਣ੍ਣਾਨੀ’’ਤਿ ਗਣਿਤੁਂ ਜਾਨਾਤਿ। **ਲੇਖਾਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਕਾਰੇਹਿ ਅਕ੍ਖਰਲਿਖਨਸਿਪ੍ਪਂ, ਲਿਪਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵਾ। **ਕਾਵੇਯ੍ਯਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਨ੍ਤਾਵਸੇਨ ਵਾ ਪਰਤੋ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸੁਤਵਸੇਨ ਵਾ, ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਅਯਮਤ੍ਥੋ, ਏਵਂ ਨਂ ਯੋਜੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵਾ, ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਕਬ੍ਬਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗਂ ਕਬ੍ਬਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਪਟਿਭਾਨਵਸੇਨ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਾਕਵਿਆਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਵੀਨਂ ਕਬ੍ਬਕਰਣਸਿਪ੍ਪਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਵੀ – ਚਿਨ੍ਤਾਕਵਿ, ਸੁਤਕਵਿ, ਅਤ੍ਥਕਵਿ, ਪਟਿਭਾਨਕਵੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩੧)।

ਲੋਕਾਯਤਸਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ‘‘ਕਾਕੋ ਸੇਤੋ ਅਟ੍ਠੀਨਂ ਸੇਤਤ੍ਤਾ, ਬਲਾਕਾ ਰਤ੍ਤਾ ਲੋਹਿਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਰਲੋਕਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਂ ਪਟਿਸੇਧਕਂ ਵਿਤਣ੍ਡਸਤ੍ਥਸਿਪ੍ਪਂ। **ਖਤ੍ਤਵਿਜ੍ਜਾਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭੇਯ੍ਯਮਾਸੁਰਕ੍ਖਾਦਿਨੀਤਿਸਤ੍ਥਸਿਪ੍ਪਂ। ਇਮਾਨਿ ਕਿਰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਮਹਾਸਿਪ੍ਪਾਨਿ ਨਾਮ। ਤੇਨੇਵਾਹ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ “**ਸਿਪ੍ਪਾਨਂ ਅਗ੍ਗ**”ਨ੍ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨਾਨਂ ਜੀਵਿਕਤ੍ਥਤਾਯ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨਿਸ੍ਸਰਣਭਾਵਂ , ਸੀਲਾਦੀਨਂਯੇਵ ਪਨ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਭਾਵਂ, ਤਂ ਸਮਙ੍ਗਿਨੋਯੇਵ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਸਿਪ੍ਪਜੀਵੀ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਪਚ੍ਚਯਾਸਾਯ ਵਿਸੋਸਿਤਤ੍ਤਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਿਕਂ ਨ ਕਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਅਸਿਪ੍ਪਜੀਵੀ, ਏਤੇਨ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਲਹੂ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਸਲ੍ਲਹੁਕਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਚ ਲਹੁ ਅਬਹੁਲਸਮ੍ਭਾਰੋ, ਏਤੇਨ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਸਿਦ੍ਧਂ ਸੁਭਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ**ਤਿ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਕਾਮੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ, ਏਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਪਰਿਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਕਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਅਨਤ੍ਥਵਿਰਮਣਪਰਿਦੀਪਨਤੋ। **ਯਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਛਨ੍ਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਜਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਸਂਯਮੇਨ ਯਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ, ਏਤੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸੀਲਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਧਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੇ ਅਵਟ੍ਠਿਤੋ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਨਾਮਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਹਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭਵਾਦੀਸੁ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ।

ਅਨੋਕਸਾਰੀ ਅਮਮੋ ਨਿਰਾਸੋਤਿ ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਧਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਓਕਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਛਸੁਪਿ ਆਯਤਨੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਭਿਸਰਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨੋਕਸਾਰੀ, ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਕਤ੍ਥਚਿ ਮਮਙ੍ਕਾਰਾਭਾਵਤੋ ਅਮਮੋ, ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਾਸੀਸਨਤੋ ਨਿਰਾਸੋ। **ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨਂ ਏਕਚਰੋ ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਏਵਂਭੂਤੋ ਚ ਸੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮਕਾਲਮੇਵ ਅਨਵਸੇਸਂ ਮਾਨਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਯ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਵਿਵੇਕਕਾਮਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਸਹਾਯਵਿਰਹੇਨ ਚ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਏਕਚਰੋ, ਸੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਮ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਸਿਪ੍ਪਜੀਵੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਲੋਕਿਯਗੁਣਾ ਕਥਿਤਾ, ''ਸਬ੍ਬਧਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਾ ਕਥਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਸਿਪ੍ਪਜੀਵੀਤਿਆਦਿ ''ਵਿਭਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਨ ਸਿਪ੍ਪਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵੇਨ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਪ੍ਪੇਸੁ ਸਾਰਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਸੀਲਾਦੀਸੁਯੇਵ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਨਵਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਲੋਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦. ਦਸਮੇ **ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਸਯਾਨੁਸਯਞਾਣਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਞਾਣਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁ ਨਾਮ। ਯਥਾਹ –

''ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖੇ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖੇ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੩; ੨.੩੩੯)।

ਲੋਕਨ੍ਤਿ ਤਯੋ ਲੋਕਾ – ਓਕਾਸਲੋਕੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੋ, ਸਤ੍ਤਲੋਕੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ –

''ਯਾਵਤਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿ,
ਦਿਸਾ ਭਨ੍ਤਿ ਵਿਰੋਚਨਾ।
ਤਾਵ ਸਹਸ੍ਸਧਾ ਲੋਕੋ,
ਏਤ੍ਥ ਤੇ ਵਤ੍ਤਤੀ ਵਸੋ''ਤਿ॥ –

ਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੦੩) ਓਕਾਸਲੋਕੋ। ''ਏਕੋ ਲੋਕੋ – ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ, ਦ੍ਵੇ ਲੋਕਾ – ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚ, ਤਯੋ ਲੋਕਾ – ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ , ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਲੋਕਾ – ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਹਾਰਾ, ਪਞ੍ਚ ਲੋਕਾ – ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਛ ਲੋਕਾ – ਛ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਆਯਤਨਾਨਿ,

ਸਤ੍ਤ ਲੋਕਾ – ਸਤ੍ਤ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯੋ, ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਾ – ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ, ਨਵ ਲੋਕਾ – ਨਵ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਾ, ਦਸ ਲੋਕਾ – ਦਸਾਯਤਨਾਨਿ, ਦ੍ਵਾਦਸ ਲੋਕਾ – ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ, ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਲੋਕਾ – ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੨) ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੋ। ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਧਾਪਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਲੋਕੀਯਤਿ ਵਿਚਿਤ੍ਤਾਕਾਰਤੋ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲਸਙ੍ਖਾਤੋ ਲੋਕੋ ਓਕਾਸਲੋਕੋ, ਸਙ੍ਖਾਰੋ ਲੁਜ੍ਜਤਿ ਪਲੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਲੋਕੋ, ਲੋਕੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਞ੍ਞਪਾਪਂ ਤਬ੍ਬਿਪਾਕੋ ਚਾਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ। ਤੇਸੁ ਭਗਵਾ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੋਚੇਤੁਕਾਮੋ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਕਤਮਸ੍ਸ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਓਲੋਕੇਸਿ? ਪਠਮਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਾਵਸਾਨੇ ''ਯਦਾ ਹਵੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਸੂਰਿਯੋਵ ਓਭਾਸਯਮਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੧-੩; ਕਥਾ॰ ੩੨੧; ਮਹਾਵ॰ ੧-੩) ਇਮਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਨੁਭਾਵਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਤ੍ਵਾ, ''ਅਹਂ ਤਾਵ ਏਵਂ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰਂ ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਂ ਇਮਾਯ ਧਮ੍ਮਨਾਵਾਯ ਸਮੁਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਾਰੇ ਠਿਤੋ, ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਿ ਲੋਕਮ੍ਪਿ ਤਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਕੀਦਿਸੋ ਨੁ ਖੋ ਲੋਕੋ''ਤਿ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਸੀ**"ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਵੋਲੋਕੇਸੀ**ਤਿ ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਪਸ੍ਸਿ, ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਠਪਿਤਆਮਲਕਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਅਕਾਸਿ। **ਅਨੇਕੇਹਿ ਸਨ੍ਤਾਪੇਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੋਲੋਕਿਤਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਅਨੇਕੇਹਿ ਸਨ੍ਤਾਪੇਹੀ**ਤਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ। ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਤਾਪਨਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੇਨ ਸਨ੍ਤਾਪੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੋ ਸਙ੍ਖਤਟ੍ਠੋ ਸਨ੍ਤਾਪਟ੍ਠੋ ਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠੋ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੭)। ਤਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਾਦਿਵਸੇਨ ਚੇਵ ਜਾਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਚ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਨੇਕੇਹਿ ਸਨ੍ਤਾਪੇਹੀ''ਤਿ। ਅਨੇਕੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਮਾਨੇ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨੇ ਬਾਧਿਯਮਾਨੇ। **ਪਰਿਲ਼ਾਹੇਹੀ**ਤਿ ਪਰਿਦਾਹੇਹਿ। **ਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨੇ**ਤਿ ਇਨ੍ਧਨਂ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਡਯ੍ਹਮਾਨੇ। **ਰਾਗਜੇਹੀ**ਤਿ ਰਾਗਸਮ੍ਭੂਤੇਹਿ । ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਰਾਗਾਦਯੋ ਹਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨਿਦ੍ਦਹਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਵਿਬਾਧੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਤਯੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਗ੍ਗੀ – ਰਾਗਗ੍ਗਿ, ਦੋਸਗ੍ਗਿ, ਮੋਹਗ੍ਗੀ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੩)। ਯਤੋ ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਾਯਞ੍ਚ ਕਿਲੇਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਕਿਲੇਸਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨੇਤਿ ਏਤੇਨ ਭਗਵਾ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਖਤਂ, ਤੇਨ ਚ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਭਿਭੂਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਮਾਨੇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਕਾਲਨ੍ਤਰਦੁਕ੍ਖਤਂ, ਤੇਨ ਨਿਰਨ੍ਤਰੋਪਦ੍ਦਵਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਭਗਵਾ ਹਿ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਠਮਯਾਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਵਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇ ਞਾਣਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਮੂਲਕਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਸਯਂ ਵਿਗਤਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਕਿਲੇਸੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨਨ੍ਤਰਂ ਅਨਵਸੇਸਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਾਵਦੀਪਕਂ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਵਿਜਹਿਤਂ ''ਅਨੇਕਜਾਤਿਸਂਸਾਰ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੫੩) ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਤ੍ਤਮਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਤੀਸੁ ਯਾਮੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤੀਣਿ ਉਦਾਨਾਨਿ ਉਦਾਨੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਉਦਾਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ''ਸਕਲਮਿਦਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਕਿਲੇਸਮੂਲਕਂ, ਕਿਲੇਸਾ ਨਾਮੇਤੇ ਪਵਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਖਾ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਹੇਤੁਭੂਤਾ, ਤੇਹਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਪਰਿਡਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਚਾ''ਤਿ ਪਸ੍ਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... ਮੋਹਜੇਹਿਪੀ**"ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਪਰਿਲ਼ਾਹੇਹਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਮਾਨਤਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਤਾਪਪਰਿਲ਼ਾਹਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਵਿਭਾਵਨਂ ਮਹਾਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਯਂ ਲੋਕੋ ਸਨ੍ਤਾਪਜਾਤੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਲੋਕੋ ਜਰਾਰੋਗਮਰਣੇਹਿ ਚੇਵ ਨਾਨਾਵਿਧਬ੍ਯਸਨੇਹਿ ਚ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਚ ਜਾਤਸਨ੍ਤਾਪੋ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਦੁਕ੍ਖਾਭਿਭਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਫਸ੍ਸਪਰੇਤੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਅਨੇਕੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਹਿ ਪਰਿਹਤੋ ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਫਸ੍ਸਪਰੇਤੋ**ਤਿ ਸੁਖਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਖਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇਹਿ ਛਹਿ ਫਸ੍ਸੇਹਿ ਅਭਿਭੂਤੋ, ਤਤੋ ਤਤੋ ਦ੍ਵਾਰਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਉਪਸ੍ਸਟ੍ਠੋ। **ਰੋਗਂ ਵਦਤਿ ਅਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਵੇਦਨਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਰੋਗਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਮੇਵ ਵਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ''ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹਵਸੇਨ ''ਅਹਂ ਸੁਖਿਤੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਤੋ ਵਦਤਿ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯਂ ਲੋਕੋ ਕੇਨਚਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਅਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾਯ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ''ਅਹੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਈਦਿਸਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਮਾ ਹੋਤੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤੋ ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੋਗਂ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਹਾਨਾਯ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਥ ਵਾ ਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਗਾਹਵਸੇਨ ''ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਤਤੋ ਵਦਤਿ, ''ਮਮ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤਿ।

ਯੇਨ ਯੇਨ ਹਿ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਏਵਮਿਮਂ ਰੋਗਭੂਤਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਵਦਨ੍ਤੋ ਲੋਕੋ ਯੇਨ ਯੇਨ ਰੂਪਵੇਦਨਾਦਿਨਾ ਕਾਰਣਭੂਤੇਨ, ਯੇਨ ਵਾ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਨਾ ਪਕਾਰੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਤਣ੍ਹਾਮਞ੍ਞਨਾਹਿ ਮਞ੍ਞਤਿ। **ਤਤੋ ਤਂ ਹੋਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਾਕਾਰਤੋ ਤਂ ਮਞ੍ਞਨਾਯ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਨਤ੍ਤਾਨਤ੍ਤਨਿਯਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਅਹਙ੍ਕਾਰਮਮਙ੍ਕਾਰਤ੍ਤਂ ਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਮਞ੍ਞਨਾਮਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਤਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਮਞ੍ਞਿਤਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਭਾਵਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਮਞ੍ਞਨਾ ਭਾਵਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀ ਭਵਸਤ੍ਤੋਤਿ ਅਸਮ੍ਭਵੇ ਵਡ੍ਢਿਯਂ ਹਿਤਸੁਖੇ ਸਤ੍ਤੋ ਲਗ੍ਗੋ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਮਞ੍ਞਨਾਯ ਯਥਾਰੁਚਿ ਚਿਨ੍ਤਿਯਮਾਨੇਪਿ ਵਿਪਰੀਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀ ਅਹਿਤਦੁਕ੍ਖਭਾਵੀ ਵਿਘਾਤਂਯੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਭਵਮੇਵਾਭਿਨਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤਂ ਮਞ੍ਞਨਾਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਭਵਂ ਵਡ੍ਢਿਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਏਵ ਅਭਿਕਙ੍ਖਤਿ ਏਵ। ਅਥ ਵਾ **ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀ**ਤਿ ''ਨਿਚ੍ਚੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਮਞ੍ਞਨਾਯ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਾਕਾਰਤੋ ਸਯਂ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀ ਸਮਾਨੋ ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਅਧੁਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਵਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਮਾਦਿਭਵੇਸੁ ਭਵਤਣ੍ਹਾਯ ਸਤ੍ਤੋ ਲਗ੍ਗੋ ਗਧਿਤੋ। **ਭਵਮੇਵਾਭਿਨਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਭਾਵਂ ਭਵਮੇਵ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਂ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਨ੍ਦਨਾਹਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ । **ਯਦਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਤਂ ਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵਡ੍ਢਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਭਵਂ ਕਾਮਾਦਿਭਵਂ ਵਾ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਿਪਰਿਣਾਮਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਅਨੇਕਬ੍ਯਸਨਾਨੁਬਨ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ ਭਯਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਭਯਾਨਕਟ੍ਠੇਨ ਭਯਂ। **ਯਸ੍ਸ ਭਾਯਤੀ**ਤਿ ਯਤੋ ਜਰਾਮਰਣਾਦਿਤੋ ਭਾਯਤਿ, ਤਂ ਜਰਾਮਰਣਾਦਿ ਦੁਕ੍ਖਾਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਚ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਅਥ ਵਾ **ਯਸ੍ਸ ਭਾਯਤੀ**ਤਿ ਭਵਾਭਿਨਨ੍ਦਨੇਨ ਯਸ੍ਸ ਵਿਭਵਸ੍ਸ ਭਾਯਤਿ , ਸੋ ਉਚ੍ਛੇਦਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਿਭਵੋ, ਤਤੋ ਭਾਯਨਵ੍ਥੁ ਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ ਜਾਤਿਆਦਿਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ ਚ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਯਸ੍ਸ ਭਾਯਤਿ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਕਸ੍ਸ ਭਾਯਤਿ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ, ਤਂ ਭਯਂ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਂ ਹੋਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਆਵਹਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, "**ਭਵਵਿਪ੍ਪਹਾਨਾਯ ਖੋ ਪਨਿਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵੁਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਭਵਵਿਪ੍ਪਹਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਮਾਦਿਭਵਸ੍ਸ ਪਜਹਨਤ੍ਥਾਯ। **ਖੋ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇ, **ਪਨਾ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਆਸਨ੍ਨਪਚ੍ਚਕ੍ਖਵਚਨਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। **ਵੁਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪੂਰੇਸ੍ਸਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਕਾਮਾਦਿਭਵਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਅਨਵਸੇਸਪਜਹਨਤ੍ਥਾਯ ਇਦਂ ਮਯਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਅਤਿਦੁਕ੍ਕਰਾਨਿ ਆਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਾਰਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਂ ਸੀਲਾਦਿਕ੍ਖਨ੍ਧਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਯਤਿ ਭਾਵਿਯਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਤਦਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯੇ ਹਿ ਕੇਚੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇ**ਤਿ ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਹੀ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਕੇਚੀ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਤਥਾਵਾਦਿਨੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੇ ਅਨਿਯਮਤੋ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ। **ਸਮਣਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਮਨਮਤ੍ਤੇਨ ਸਮਣਾ, ਨ ਸਮਿਤਪਾਪਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਨ ਬਾਹਿਤਪਾਪਾ। ਵਾਸਦ੍ਦੋ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ। **ਭਵੇਨ ਭਵਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਮਾਹਂਸੂ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਕਾਮਭਵੇਨ ਰੂਪਭਵੇਨ ਵਾ ਸਬ੍ਬਭਵਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿਂ ਕਥਯਿਂਸੁ।

ਕੇ ਪਨੇਵਂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ? ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਾਨਵਾਦਿਨੋ ਤੇਸੁ ਹਿ ਕੇਚਿ ''ਉਲ਼ਾਰੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਮਂ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ''ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਙ੍ਗੀ...ਪੇ॰... ਕੇਚਿ ''ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਙ੍ਗੀ ਅਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਮਂ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਇਧ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਏਵਂਵਾਦੀ ਹੋਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ 'ਯਤੋ ਖੋ ਭੋ ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ'''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੪) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ।

ਤੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਪੀਤਤ੍ਤਾ ਸੁਹਿਤਾਯ ਜਲੂਕਾਯ ਵਿਯ ਰੁਹਿਰਪਿਪਾਸਾ ਕਾਮਾਦਿਸੁਖੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਮੇਸਨਾਦਯੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਭਾਵੇ ਚ ਭਵਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋਯੇਵ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਭਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਯਂ ਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਭਵੇਨ ਸਬ੍ਬਭਵਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਭਵੇਨ ਭਵਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਮਾਹਂਸੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯੇਸਞ੍ਚ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਕਾਲਂ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਬਾਲਾ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਚ ਪਰਿਯੋਸਾਨਭਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਂਸਾਰਤੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਿ, ਤੇਪਿ ਭਵੇਨ ਭਵਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਚੁਲ੍ਲਾਸੀਤਿ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਯਾਨਿ ਬਾਲੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੮)।

ਅਥ ਵਾ **ਭਵੇਨਾ**ਤਿ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯਾ। ਭਵਤਿ ਸਸ੍ਸਤਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਵਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਭਵਤਣ੍ਹਾਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਭਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਚ ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਵਵਿਸੇਸਂਯੇਵ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਆਯੁਨੋ ਚ ਦੀਘਾਵਾਸਤਾਯ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਭਾਵਂ ਭਵਵਿਮੋਕ੍ਖਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਬਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ''ਇਦਂ ਨਿਚ੍ਚਂ, ਇਦਂ ਧੁਵਂ, ਇਦਂ ਸਸ੍ਸਤਂ, ਇਦਂ ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੦੧) ਅਵੋਚ। ਤੇਸਮੇਵਂ ਵਿਪਰੀਤਗਾਹੀਨਂ ਅਨਿਸ੍ਸਰਣੇ ਨਿਸ੍ਸਰਣਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਕੁਤੋ ਭਵਵਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – **"ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ 'ਅਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਾ ਭਵਸ੍ਮਾ'ਤਿ ਵਦਾਮੀ"**ਤਿ।

ਵਿਭਵੇਨਾਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦੇਨ। **ਭਵਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣਮਾਹਂਸੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਭਵਤੋ ਨਿਗ੍ਗਮਨਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿਂ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿਂ ਵਦਿਂਸੁ। ਤੇ ਹਿ ''ਭਵੇਨ ਭਵਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾਦਂ ਅਨਨੁਜਾਨਨ੍ਤਾ ਭਵੂਪਚ੍ਛੇਦੇਨ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਪਟਿਜਾਨਿਂਸੁ। **ਵਿਭਵੇਨਾ**ਤਿ ਵਾ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ। ਵਿਭਵਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਵਿਭਵੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਏਵ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦਿਨੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਯਤੋ ਖੋ ਭੋ ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਾ ਰੂਪੀ ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕੋ...ਪੇ॰... ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ ਭੋ ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੫)।

ਤਥਾ –

‘‘ਨਤ੍ਥਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦਿਨ੍ਨਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਯਿਟ੍ਠਂ ਨਤ੍ਥਿ ਹੁਤਂ...ਪੇ॰... ਬਾਲੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਰਂ ਮਰਣਾ’’ਤਿ ਚ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੧)।

ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਵਿਪਰੀਤਗਾਹੀਨਂ ਕੁਤੋ ਭਵਨਿਸ੍ਸਰਣਂ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – **‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ‘ਅਨਿਸ੍ਸਟਾ ਭਵਸ੍ਮਾ’ਤਿ ਵਦਾਮੀ’’**ਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਅਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸਂ ਅਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਤ੍ਵਾ ਕਦਾਚਿਪਿ ਭਵਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇਸਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਯਥਾਭੂਤਾਵਬੋਧਾਭਾਵਤੋ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਅਨੁਦ੍ਧਯਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਰਿਤਸਿਤਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਮਤ੍ਤਂ, ਯਤੋ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਸੁਪਿ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਾ ਸਕ੍ਕਾਯਭੂਮਿਯਂ ਸੁਨਿਖਾਤੇ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਥਮ੍ਭੇ ਤਣ੍ਹਾਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਗਦ੍ਦੁਲਬਨ੍ਧਨਾ ਵਿਯ ਸਾ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਕੁਤੋ ਨੇਸਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ?

ਯੇ ਪਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਿਭਾਵਨੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਤਂ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਂ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਪਟਿਪਦਂ ਸਮਾਰੂਲ੍ਹਾ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਭਵਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ **‘‘ਉਪਧਿਂ ਹੀ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਦਿਉਪਧਿਂ। **ਹੀ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਪਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਆਦਿ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਤ੍ਥਿਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਸਞ੍ਞਿਨੋ, ਤਤ੍ਥ ਖਨ੍ਧਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੂਪਧਯੋ ਅਧਿਗਤਾ, ਕੁਤੋ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਰਣਂ? ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਕਿਲੇਸਾ, ਤਤ੍ਰਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ ਭਵਪਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੋਯੇਵਾਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਉਪਧਿਞ੍ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਮਿਦਂ ਸਮ੍ਭੋਤੀ’’ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, **‘‘ਸਬ੍ਬੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਾ ਨਤ੍ਥਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਾ**ਤਿ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਂ ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਉਪਾਦਾਨਾਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਨਵਸੇਸਪ੍ਪਹਾਨਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਂ ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਉਪਾਦਾਨਾਨਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਖੀਯਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਂ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਂ ਪਠਮੇਨ, ਕਾਮਰਾਗਭੂਤਂ ਬਹਲਂ ਦੁਤਿਯੇਨ, ਸੁਖੁਮਂ ਤਤਿਯੇਨ, ਰੂਪਰਾਗਾਰੂਪਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥੇਨਾਤਿ ਚਤੂਹਿਪਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਖੀਯਤਿ, ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨਤ੍ਥਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਾ ਤਦੇਕਟ੍ਠਤਾਯ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਕਿਲੇਸਗਣਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਤੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸਪਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ ਪਾਤੁਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਹੇਤੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਂ ਨਯਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਯਂ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਵਟ੍ਟਤੋਪਿ ਸੀਸਂ ਨ ਉਕ੍ਖਿਪਤੀ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਲੋਕਮਿਮਂ ਪਸ੍ਸਾ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਲੋਕਮਿਮਂ ਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਵਿਸਯਭਾਵਸ੍ਸ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਲੋਕਮਿਮਂ ਪਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਭਗਵਾ ਦਸ੍ਸਨਕਿਰਿਯਾਯ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਲਪਤਿ। **ਪੁਥੂ**ਤਿ ਬਹੂ, ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਾ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਰੇਤਾ**ਤਿ ‘‘ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੧੦੬; ਵਿਭ॰ ੨੨੬) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਭਿਭੂਤਾ। **ਭੂਤਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੇਹਿ ਜਾਤਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਭੂਤਰਤਾ**ਤਿ ਭੂਤੇਸੁ ਮਾਤਾਪਿਤੁਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਿਸਞ੍ਞਾਯ ਅਞ੍ਞਸਤ੍ਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਯ ਰਤਾ, ਭੂਤੇ ਵਾ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਸੁਭਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਸਭਾਵੇ ਤਂਸਭਾਵਾਨਵਬੋਧਤੋ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਦਿਪਰਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯਗਾਹਵਸੇਨ ਚ ਅਭਿਰਤਾ। **ਭਵਾ ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹੇਨ ਭਵਤੋ ਸਂਸਾਰਤੋ ਨ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਲੋਕਮਿਮ’’ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਏਕਤ੍ਤਂ ਉਪਨੇਨ੍ਤੋ ਏਕਵਚਨੇਨ ਅਨੋਧਿਸੋ ਗਹਣਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸ੍ਵਾਯਂ ਲੋਕੋ ਭਵਯੋਨਿਗਤਿਠਿਤਿਸਤ੍ਤਾਵਾਸਾਦਿਵਸੇਨ ਚੇਵ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਤਂਤਂਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਮਯਾ ਵੋਲੋਕਿਤੋ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਞਾਣਾਨੁਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਪੁਨ ਵਚਨਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਹੁਵਚਨੇਨ ਓਧਿਸੋ ਗਹਣਂ ਦੀਪੇਤਿ ‘‘ਪੁਥੂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਰੇਤਾ ਭੂਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਲੋਕਮਿਮ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ

ਪਰੇਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋਪਿ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਭਿਨ੍ਨਵਾਕਜਤ੍ਤਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਏਕਵਾਕਜਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਰੇਤੰ ਭੂਤੰ ਭੂਤਰਤੰ ਭਵਾ ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਭੇਦਵਸੇਨੇਵ ਪਨ ਪੁਰਾਣਪਾਠੋ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਭਵਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਅਵਿਸਯਭੂਤੰ ਬੁਦ੍ਧਗੋਚਰੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵੀਥਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯੇ ਹਿ ਕੇਚੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਭਵਾ**ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦਿ ਸਞ੍ਞੀਭਵਾਦਿ ਏਕਵੋਕਾਰਭਵਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ ਨਾਨਾਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾ ਸਾਤਵਨ੍ਤੋ ਵਾ ਅਸਾਤਵਨ੍ਤੋ ਵਾ ਦੀਘਾਯੁਕਾ ਵਾ ਇਤ੍ਤਰਕ੍ਖਣਾ ਵਾ ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਭਵਾ। **ਸਬ੍ਬਧੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਧੰ ਅਧੋ ਤਿਰਿਯਨ੍ਤਿ ਆਦਿਵਿਭਾਗੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਗ੍ਗਾਪਾਯਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ। **ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਭਵਾ ਰੂਪਵੇਦਨਾਦਿਧਮ੍ਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ **ਅਨਿਚ੍ਚਾ,** ਉਦਯਬ੍ਬਯਪਟਿਪੀਲ਼ਿਤਤ੍ਤਾ **ਦੁਕ੍ਖਾ,** ਜਰਾਯ ਮਰਣੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ। ਇਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ ਪਕਾਰਤ੍ਥੋ ਵਾ, ਤੇਨ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਤਾਯ ਵਾ ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਏਵੰ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਾਕਾਰੇਨ **ਏਤੰ** ਭਵਸਙ੍ਖਾਤੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ **ਯਥਾਭੂਤੰ** ਅਵਿਪਰੀਤੰ **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ** ਸਮ੍ਮਾ ਞਾਯੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ **ਪਸ੍ਸਤੋ** ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੋ ‘‘ਭਵੋ ਨਿਚ੍ਚੋ’’ਤਿ ਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਭਵੇਸੁ **ਤਣ੍ਹਾ ਪਹੀਯਤਿ,** ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮਕਾਲਮੇਵ ਅਨਵਸੇਸੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ **ਵਿਭਵੰ** ਵਿਚ੍ਛੇਦੰ **ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤਿ** ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ। ਏਵੰਭੂਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਯਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਿਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਸਤਭੇਦਾ ਅਵਤ੍ਥਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ ਅਨਨ੍ਤਭੇਦਾ ਚ, ਤਾਸੰ **ਸਬ੍ਬਸੋ** ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ **ਤਣ੍ਹਾਨੰ ਖਯਾ** ਪਹਾਨਾ, ਤਦੇਕਟ੍ਠਤਾਯ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਸੰਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖਸ੍ਸ **ਅਸੇਸੰ** ਨਿਸ੍ਸੇਸੰ **ਵਿਰਾਗੇਨ** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋ, ਤੰ **ਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ।

ਏਵੰ ਤਣ੍ਹਾਯ ਪਹਾਨਮੁਖੇਨ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਸੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਣ੍ਹਾਨੰ ਖਯਾ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸੋ ਖੀਣਾਸਵਭਿਕ੍ਖੁ, **ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਪਾਦਾ** ਉਪਾਦਾਨਾਭਾਵਤੋ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮਾਰਾਨੰ ਵਾ ਅਗ੍ਗਹਣਤੋ **ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ ਨ ਹੋਤਿ,** ਆਯਤਿੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵੰਭੂਤੇਨ ਚ ਤੇਨ **ਅਭਿਭੂਤੋ ਮਾਰੋ,** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਕਿਲੇਸਮਾਰੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮਾਰੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰੋ ਚ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਖਨ੍ਧਮਾਰੋ ਮਚ੍ਚੁਮਾਰੋ ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਮਾਰੋ ਅਭਿਭੂਤੋ ਪਰਾਜਿਤੋ, ਪੁਨ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਅਪ੍ਪਦਾਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨੋ ਕਤੋ, ਯਤੋ ਤੇਨ ਵਿਜਿਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮੋ ਮਾਰੇਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ। ਏਵੰ **ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮੋ** ਪਨ ਇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਵਿਕਾਰਾਭਾਵੇਨ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਤਾਦੀ** ਅਰਹਾ **ਸਬ੍ਬਭਵਾਨਿ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਭੇਦੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਭਵੇ **ਉਪਚ੍ਚਗਾ** ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਙ੍ਖੰ ਉਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤਵੇਦੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕੋਵ ਹੋਤੀਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਇਮੰ ਮਹਾਉਦਾਨੰ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਕੂਟੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ।

ਦਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਨਨ੍ਦਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੪. ਮੇਘਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਮੇਘਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧. ਮੇਘਿਯਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਚਾਲਿਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਨਗਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚਲਪਙ੍ਕਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਚਲਪਙ੍ਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾਨਂ ਚਲਮਾਨਂ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਾਲਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਚਾਲਿਕੇ ਪਬ੍ਬਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਏਕੋ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਸੋਪਿ ਸਬ੍ਬਸੇਤਤ੍ਤਾ ਕਾਲਪਕ੍ਖੁਉਪੋਸਥੇ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾਨਂ ਚਲਮਾਨੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਾਲਿਕਪਬ੍ਬਤੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰਯਿਂਸੁ, ਭਗਵਾ ਤਦਾ ਤਂ ਨਗਰਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਚਾਲਿਕਪਬ੍ਬਤਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਚਾਲਿਕਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਚਾਲਿਕੇ ਪਬ੍ਬਤੇ''ਤਿ। **ਮੇਘਿਯੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਚਾਰਕੋ ਹੋਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਪਠਮਬੋਧਿਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਅਨਿਬਦ੍ਧਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਏਕਦਾ ਨਾਗਸਮਾਲੋ, ਏਕਦਾ ਨਾਗਿਤੋ, ਏਕਦਾ ਉਪਵਾਨੋ, ਏਕਦਾ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ, ਤਦਾਪਿ ਮੇਘਿਯਤ੍ਥੇਰੋਵ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ। ਤੇਨਾਹ – ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮੇਘਿਯੋ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

ਜਨ੍ਤੁਗਾਮਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਕਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਪਰਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ। ''ਜਤ੍ਤੁਗਾਮ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਕਿਮਿਕਾਲ਼ਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਿਮੀਨਂ ਬਹੁਲਤਾਯ ''ਕਿਮਿਕਾਲ਼ਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਯ ਨਦਿਯਾ। **ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਰਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਜਙ੍ਘਾਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲਮਥਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਵਿਚਰਣਂ। **ਪਾਸਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਰਲਰੁਕ੍ਖਤਾਯ ਸਿਨਿਦ੍ਧਪਤ੍ਤਤਾਯ ਚ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਸਾਦਮਾਵਹਤੀਤਿ ਪਾਸਾਦਿਕਂ। ਸਨ੍ਦਚ੍ਛਾਯਤਾਯ ਮਨੁਞ੍ਞਭੂਮਿਭਾਗਤਾਯ ਚ **ਮਨੁਞ੍ਞਂ**। ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਨਨਟ੍ਠੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਰਮੇਤੀਤਿ **ਰਮਣੀਯਂ। ਅਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਂ, ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਧਾਨਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੋਗੇਨ ਭਾਵਨਾਯ ਅਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ। **ਪਧਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣਾਯ। **ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ ਅਹਂ। ਥੇਰੇਨ ਕਿਰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਰਞ੍ਞਾ ਏਵ ਸਤਾ ਅਨੁਭੂਤਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਿਤੁਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮਿ। **ਆਗਮੇਹਿ ਤਾਵਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ''ਨ ਤਾਵਸ੍ਸ ਞਾਣਂ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ । **ਏਕਕਮ੍ਹਿ ਤਾਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨਸ੍ਸ ''ਏਵਮਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਕਮ੍ਮੇ ਅਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਮਾਨੇ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੇਮਵਸੇਨ ਪੁਨ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮਦ੍ਦਵਜਨਨਤ੍ਥਂ ਆਹ। **ਯਾਵ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਯਾਵ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਆਗਮੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ''ਆਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ''ਦਿਸ੍ਸਤੂ''ਤਿ।

ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਕਿਚ੍ਚਾਨਂ ਕਤਤ੍ਤਾ, ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਵਾ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਕਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਤਿਚਯੋ**ਤਿ ਕਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਨ ਪਤਿਚਯੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਨ ਹਿ ਭਾਵਿਤਮਗ੍ਗੋ ਪੁਨ ਭਾਵੀਯਤਿ, ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਾ ਪੁਨ ਪਹਾਨੇਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਥਿ। **ਅਤ੍ਥਿ ਕਤਸ੍ਸ ਪਤਿਚਯੋ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਸ੍ਸ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਤਦਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਵਡ੍ਢਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਤਿਚਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਖੋ ਮੇਘਿਯ ਵਦਮਾਨਂ ਕਿਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ''ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਤਂ ਵਦਮਾਨਂ ਮਯਂ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਂ ਨਾਮ ਵਦੇਯ੍ਯਾਮ?

ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸੀਦੀਤਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਚ ਯਸ੍ਮਿਂ ਮਙ੍ਗਲਸਿਲਾਪਟ੍ਟੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੋ ਵਿਵਿਧਨਾਟਕਪਰਿਵਾਰੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮਣਭਾਵੋ ਵਿਗਤੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ, ਰਾਜਵੇਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਾਟਕਪਰਿਵਾਰਪਰਿਵੁਤੋ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਮਹਾਰਹੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤੋ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਸ੍ਸਾਦਯਤੋ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਸਹੋਡ੍ਢਂ ਗਹਿਤੇ ਦ੍ਵੇ ਚੋਰੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਠਪਿਤੇ ਵਿਯ ਅਦ੍ਦਸ। ਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਵਧਂ ਆਣਾਪਨਵਸੇਨ

ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨੰ ਆਣਾਪਨਵਸੇਨ ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਏਵੰ ਸੋ ਲਤਾਜਾਲੇਨ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਮਧੁਮਕ੍ਖਿਕਾਹਿ ਮਧੁਘਾਤਕੋ ਵਿਯ ਚ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **“ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮੇਘਿਯਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ ਵਤ ਭੋਤਿ ਗਰਹਣਚ੍ਛਰਿਯੰ ਨਾਮ ਕਿਰੇਤੰ ਯਥਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਵਲਿਯਗਤ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਵੋਚ ‘‘ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੫੧੧)। ਅਪਰੇ ਪਨ ‘‘ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਪੁਪ੍ਫਫਲਪਲ੍ਲਵਾਦੀਸੁ ਲੋਭਵਸੇਨ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਖਰਸ੍ਸਰਾਨੰ ਪਕ੍ਖਿਆਦੀਨੰ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਵਨੇਨ ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਲੇਡ੍ਡੁਆਦੀਹਿ ਤੇਸੰ ਪਟਿਬਾਹਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ, ‘ਇਧੇਵਾਹੰ ਵਸੇਯਜ’ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਾਪੇਕ੍ਖਤਾਵਸੇਨ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਵਨਚਰਕੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਦੁਬ੍ਭਨੇਨ ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਤੇਸੰ ਵਿਹੇਠਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੀ’’ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਅਚ੍ਛਰਿਯਕਾਰਣੰ। **ਅਨ੍ਵਾਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨੁਲਗ੍ਗਾ ਵੋਕਿਣ੍ਣਾ। ਅਤ੍ਤਨਿ ਗਰੁਮ੍ਹਿ ਚ ਏਕਤ੍ਤੇਪਿ ਬਹੁਵਚਨੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਅਨੁਸਨ੍ਤੋ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਏਵੰ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸਪ੍ਪਾਯੰ ਕਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ‘‘ਇਦੰ ਵਤ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੀਘਦਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ ਪਟਿਸੇਧੇਸੀ’’ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮੰ ਕਾਰਣੰ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚ **“ਇਧ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਆਰੋਚੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੇਭੁਯਜੇਨਾ**ਤਿ ਬਹੁਲੰ ਅਭਿਕ੍ਖਣੰ। **ਪਾਪਕਾ**ਤਿ ਲਾਮਕਾ। **ਅਕੁਸਲਾ**ਤਿ ਅਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਾ। ਦੁਗ੍ਗਤਿਸਮ੍ਪਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਪਾਪਕਾ, ਕੁਸਲਪਟਿਪਕ੍ਖਤਾਯ ਅਕੁਸਲਾ। ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ ਊਹਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਨਿਰੋਪੇਤੀਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਕਾਮਸਹਗਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ,** ਕਿਲੇਸਕਾਮਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬਜਾਪਾਦਸਹਗਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ**। ਵਿਹਿੰਸਾਸਹਗਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ**। ਤੇਸੁ ਕਾਮਾਨੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ, ‘‘ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਵਾ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ ਅਹੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਸਮ੍ਪਦੁਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਮੇਤ੍ਤਾਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਬਜਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਪਾਣਿਲੇਡ੍ਡੁਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਹੇਠੇਤੁਕਾਮਤਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਕਰੁਣਾਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਮਨੰ ਅਨੁਜਾਨਿ? ‘‘ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੋਪਿ ਚਾਯੰ ਮੰ ਓਹਾਯ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤੇਵ, ‘ਪਰਿਚਾਰਕਾਮਤਾਯ ਮਞ੍ਞੇ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਦੇਤੀ’ਤਿ ਚਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤੰ। ਤਦਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯਜਾ’’ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਿ।

ਏਵੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ **“ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਯ, ਮੇਘਿਯ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਪਾਕੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ। **ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚੇਤਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਹਿ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਚੇਵ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਚ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚੇਤਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਚੇਵ ਪਟਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਚ। ਸਾਯੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਕਥਿਤਾਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਆਸਯੇ ਪਰਿਪਾਚਿਤੇ ਪਬੋਧਿਤੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਗਬ੍ਭੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਪਰਿਪਕ੍ਕਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਦਭਾਵੇ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾ।

ਕਤਮੇ ਪਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ? ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦੀਨੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਕਰਣਵਸੇਨ ਪਨ੍ਨਰਸ ਧਮ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

‘‘ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਤੋ, ਸਦ੍ਧੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੇਵਤੋ ਭਜਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੋ, ਪਸਾਦਨੀਯੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ – ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ।

‘‘ਕੁਸੀਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਤੋ, ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੇਵਤੋ ਭਜਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੋ, ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ – ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ।

‘‘ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਤੋ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤੀ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੇਵਤੋ ਭਜਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੋ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ – ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ।

‘‘ਅਸਮਾਹਿਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਤੋ, ਸਮਾਹਿਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੇਵਤੋ ਭਜਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੋ, ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ – ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ।

‘‘ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਤੋ, ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੇਵਤੋ ਭਜਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੋ, ਗਮ੍ਭੀਰਞਾਣਚਰਿਯਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ – ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ।

‘‘ਇਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਤੋ, ਪਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੇਵਤੋ ਭਜਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੋ, ਪਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ – ਇਮੇਹਿ ਪਨ੍ਨਰਸਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ, ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੮੫)।

ਅਪਰੇਪਿ ਪਨ੍ਨਰਸ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾ – ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਚਮਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾ ਦੁਕ੍ਖਸਞ੍ਞਾ ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਪਹਾਨਸਞ੍ਞਾ ਵਿਰਾਗਸਞ੍ਞਾਤਿ ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਾ ਸਞ੍ਞਾ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਸੀਲਸਂਵਰੋ ਅਭਿਸਲ੍ਲੇਖਤਾ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾਤਿ। ਤੇਸੁ ਵੇਨੇਯ੍ਯਦਮਨਕੁਸਲੋ ਸਤ੍ਥਾ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਮੇਘਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਇਧ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾਦਯੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ’’**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਇਧ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਭਦ੍ਦੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ। ਯਸ੍ਸ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ‘‘ਅਘਸ੍ਸ ਘਾਤਾ, ਹਿਤਸ੍ਸ ਵਿਧਾਤਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਉਪਕਾਰੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋਵ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਗ੍ਗਲੇਹੇਵ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਸਹ ਅਯਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਵਿਨਾ ਤੇਹੀਤਿ **ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯੋ।**ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਏਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚੇਵ ਕਾਯੇਨ ਚ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕੋ**। ਪਦਤ੍ਤਯੇਨ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗੇ ਆਦਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ – ਇਧ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚਾਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਦਹਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਂ ਕਮ੍ਮਫਲਞ੍ਚ, ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਹੇਤੁਭੂਤਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿਤੇਸਿਤਂ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ। ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪੋ ਗਰੁ ਭਾਵਨੀਯੋ ਚੋਦਕੋ ਪਾਪਗਰਹੀ ਵਤ੍ਤਾ ਵਚਨਕ੍ਖਮੋ, ਸੁਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਗਮ੍ਭੀਰਾਨਂ ਕਥਾਨਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਚਾਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਅਸਂਸਟ੍ਠੋ, ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਸਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਹੋਤਿ, ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਸਤਿਯਾ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਗਤਿਯੋ ਸਮਨ੍ਵੇਸਮਾਨੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਤਾਹਿਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ, ਸਮਾਧਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਵੀਰਿਯੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਅਹਿਤਾ ਨਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ਹਿਤੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ –

‘‘ਪਿਯੋ ਗਰੁ ਭਾਵਨੀਯੋ, ਵਤ੍ਤਾ ਚ ਵਚਨਕ੍ਖਮੋ।

ਗਮ੍ਭੀਰਞ੍ਚ ਕਥਂ ਕਤ੍ਤਾ, ਨੋ ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਯੋਜਯੇ''ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੩੭)।

ਅਯਂ ਪਠਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ, ਅਯਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਸ੍ਸ ਆਦਿਭਾਵਤੋ, ਸਬ੍ਬੇਸਞ੍ਚ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬਹੁਕਾਰਤਾਯ ਪਧਾਨਭਾਵਤੋ ਚ ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਆਦਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਠਮੋ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੋ ਅਵਿਸੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਕਰਣਵਸੇਨ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰਤਾ ਪਧਾਨਤਾ ਚ ''ਉਪਡ੍ਢਮਿਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਯਦਿਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਂ, ''ਮਾ ਹੇਵਂ, ਆਨਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ, ''ਸਕਲਮੇਵ ਹਿਦਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਯਦਿਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯਤਾ''ਤਿਆਦਿਸੁਤ੍ਤਪਦੇਹਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੯; ੫.੨) ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪੁਨ ਚਪਰਨ੍ਤਿ ਪੁਨ ਚ ਅਪਰਂ ਧਮ੍ਮਜਾਤਂ। **ਸੀਲਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਸੀਲਂ? ਸੀਲਨਟ੍ਠੇਨ ਸੀਲਂ। ਕਿਮਿਦਂ ਸੀਲਨਂ ਨਾਮ? ਸਮਾਧਾਨਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਂ ਸੁਸੀਲ੍ਯਵਸੇਨ ਅਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਉਪਧਾਰਣਂ, ਞਾਣਾਦਿਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਆਧਾਰਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਲੇਤਿ ਸੀਲਤੀਤਿ ਵਾ ਸੀਲਂ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਸਦ੍ਦਲਕ੍ਖਣਨਯੇਨ ਸੀਲਤ੍ਥੋ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਸਿਰਟ੍ਠੋ ਸੀਤਲਟ੍ਠੋ ਸੀਲਟ੍ਠੋ ਸਂਵਰਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ਤਯਿਦਂ ਪਾਰਿਪੂਰਿਤੋ ਅਤਿਸਯਤੋ ਵਾ ਸੀਲਂ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸੀਲਵਾ, ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਥਾ ਚ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸੀਲਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਯੋ ਨਂ ਪਾਤਿ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤਂ ਮੋਕ੍ਖੇਤਿ ਮੋਚੇਤਿ ਆਪਾਯਿਕਾਦੀਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹੀਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ। ਸਂਵਰਣਂ ਸਂਵਰੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਮੇਵ ਸਂਵਰੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋ, ਤੇਨ ਸਂਵੁਤੋ ਪਿਹਿਤਕਾਯਵਾਚੋਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਤਦਨੁਰੂਪਵਿਹਾਰਸਮਙ੍ਗਿਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸ੍ਸ, ਉਪਰਿ ਵਿਸੇਸਾਨਂ ਯੋਗਸ੍ਸ ਚ ਉਪਕਾਰਕਧਮ੍ਮਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੀਲਤੋ ਅਚਵਨਧਮ੍ਮਤਾਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਸਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਆਦਾਨਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਸਿਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਮਙ੍ਗਿਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੂ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਪਰਿਦੀਪਨਂ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਬਲਵਭਾਵਤੋ, ਪਾਪਕਿਰਿਯਾਯ ਸੁਕਰਭਾਵਤੋ, ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯ ਚ ਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਤੋ ਬਹੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਅਪਾਯੇਸੁ ਪਤਨਸੀਲੋਤਿ ਪਾਤੀ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ। ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਵਾ ਭਵਾਦੀਸੁ ਕਮ੍ਮਵੇਗਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਘਟੀਯਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਅਨਵਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨਤੋ ਗਮਨਸੀਲੋਤਿ ਪਾਤੀ, ਮਰਣਵਸੇਨ ਵਾ ਤਮ੍ਹਿ ਤਮ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਪਤਨਸੀਲੋਤਿ ਵਾ ਪਾਤੀ, ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੋ ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ। ਤਂ ਪਾਤਿਨਂ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੋਕ੍ਖੇਤੀਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਸਤ੍ਤੋ ''ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਚਿਤ੍ਤਵੋਦਾਨਾ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੦੦), ''ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮) ਚ।

ਅਥ ਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਹੇਤੁਨਾ ਸਂਸਾਰੇ ਪਤਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪਾਤਿ, ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੀਵਰਣਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਵਤਂ ਸਂਸਰਤ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੪) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਪਾਤਿਨੋ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਦਿਸਂਕਿਲੇਸਤ੍ਤਯਤੋ ਮੋਕ੍ਖੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ, ''ਕਣ੍ਠੇਕਾਲੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਵਿਯ ਸਮਾਸਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਥ ਵਾ ਪਾਤੇਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤੇਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹੀਤਿ ਪਾਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਯ੍ਯਤੀ ਲੋਕੋ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਕਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੨)। ਤਸ੍ਸ ਪਾਤਿਨੋ ਮੋਕ੍ਖੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਪਤਤਿ ਵਾ ਏਤੇਨ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖੇ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖੇ ਚਾਤਿ ਪਾਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਦਿਸਂਕਿਲੇਸਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ – ''ਤਣ੍ਹਾ ਜਨੇਤਿ ਪੁਰਿਸਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੫-੫੭), ਤਣ੍ਹਾਦੁਤਿਯੋ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੫, ੧੦੫) ਚਾਦਿ। ਤਤੋ ਪਾਤਿਤੋ ਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ।

ਅਥ ਵਾ ਪਤਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਪਾਤਿ, ਛ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਨਿ ਆਯਤਨਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ – ''ਛਸੁ ਲੋਕੋ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਛਸੁ ਕੁਬ੍ਬਤਿ ਸਨ੍ਥਵ''ਨ੍ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੭੧)। ਤਤੋ ਛ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਯਤਨਸਙ੍ਖਾਤਪਾਤਿਤੋ ਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਾਤੋ ਵਿਨਿਪਾਤੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪਾਤੀ, ਸਂਸਾਰੋ। ਤਤੋ ਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ।

ਅਥ ਵਾ ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਧਿਪਤਿਭਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰੋ ਭਗਵਾ ਪਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮੁਚ੍ਚਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਮੋਕ੍ਖੋ। ਪਤਿਨੋ ਮੋਕ੍ਖੋ ਤੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਪਤਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਪਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਏਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਸਬ੍ਬਗੁਣਾਨਂ ਵਾ ਤਮ੍ਮੂਲਭਾਵਤੋ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਪਤਿ ਚ, ਸੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨ ਮੋਕ੍ਖੋ ਚਾਤਿ ਪਤਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਪਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਏਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਆਦਿਮੇਤਂ ਮੁਖਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ।

ਅਥ ਵਾ **ਪ**ਇਤਿ ਪਕਾਰੇ, **ਅਤੀ**ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕਾਰੇਹਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਮੋਕ੍ਖੇਤੀਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਸੀਲਂ ਸਯਂ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ, ਸਮਾਧਿਸਹਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਞ੍ਚ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਚ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਮੋਕ੍ਖੇਤਿ ਮੋਚੇਤੀਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ। ਪਤਿ ਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਵਾ ਪਤਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਤਮ੍ਹਾ ਤਮ੍ਹਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਦੋਸਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਏਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਭੂਤੋਤਿ ਪਤਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਸੀਲਸਂਵਰੋ ਹਿ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਂ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਉਦਯਭੂਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗੋ ਚ ਯਥਾਰਹਂ ਸਂਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਪਨਤੋ। ਪਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਏਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਪਤਿਵਤ੍ਤਤਿ ਮੋਕ੍ਖੇਤਿ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਤਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਪਤਿਮੋਕ੍ਖਮੇਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਂਵਰਤਿ ਪਿਦਹਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸਂਵਰੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਮੇਵ ਸਂਵਰੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਤਤੋ ਤਤੋ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਤੋ ਵਿਰਤਿਯੋ ਚੇਤਨਾ ਚ। ਤੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੇਨ ਉਪੇਤੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਵਿਭਙ੍ਗੇ –

> ''ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੇਨ ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ ਸਮੁਪੇਤੋ ਉਪਾਗਤੋ ਸਮੁਪਾਗਤੋ ਉਪਪਨ੍ਨੋ ਸਮੁਪਪਨ੍ਨੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੧੧)।

ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤਿ ਇਰੀਯਤਿ ਵਤ੍ਤਤਿ।

ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵੇਲੁਦਾਨਾਦਿਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਸ੍ਸ ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਭਿਯਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਕਰਣੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨਾਚਾਰਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ''ਕਾਯਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਸਾਰੁਪ੍ਪਆਚਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਵੇਸਿਯਾਦਿਅਗੋਚਰਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦਿਅਤ੍ਥਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਗੋਚਰੇਨ ਚ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ।

ਅਪਿਚ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਗਾਰਵੋ ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਸਗਾਰਵੋ ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥੋ ਸੁਪਾਰੁਤੋ ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਆਲੋਕਿਤੇਨ ਵਿਲੋਕਿਤੇਨ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤੇਨ ਪਸਾਰਿਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਜਾਗਰਿਯਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਅਸਂਸਟ੍ਠੋ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੇਸੁ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਾਰੀ ਗਰੁਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਬਹੁਲੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ।

ਗੋਚਰੋ ਪਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਗੋਚਰੋ ਆਰਕ੍ਖਗੋਚਰੋ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਗੋਚਰੋਤਿ ਤਿਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ, ਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਸੁਤਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਸੁਤਂ ਪਰਿਯੋਦਾਪੇਤਿ, ਕਙ੍ਖਂ ਵਿਤਰਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਜੁਂ ਕਰੋਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਡ੍ਢਤਿ , ਸੀਲੇਨ, ਸੁਤੇਨ, ਚਾਗੇਨ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਗੋਚਰੋ**।

ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਰਘਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਵੀਥਿਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁ ਯੁਗਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਾਵੀ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵੁਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਹਤ੍ਥਿਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, ਨ ਅਸ੍ਸਂ, ਨ ਰਥਂ, ਨ ਪਤ੍ਤਿਂ, ਨ ਇਤ੍ਥਿਂ, ਨ ਪੁਰਿਸਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, ਨ ਉਦ੍ਧਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, ਨ ਅਧੋ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, ਨ ਦਿਸਾਵਿਦਿਸਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ **ਆਰਕ੍ਖਗੋਚਰੋ**।

ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਗੋਚਰੋ ਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਤਿ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

‘‘ਕੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗੋਚਰੋ ਸਕੋ ਪੇਤ੍ਤਿਕੋ ਵਿਸਯੋ, ਯਦਿਦਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੭੨)।

ਤਤ੍ਥ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਗੋਚਰਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਤਰੇਸਂ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਗੋਚਰੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਇਮਾਯ ਚ ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ।

ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਅਣੁਪ੍ਪਮਾਣੇਸੁ ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਨ੍ਨਸੇਖਿਯਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਨਸੀਲੋ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਮਾਣੁਮਤ੍ਤਂ ਵਜ੍ਜਂ ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਪਮਾਣਾਧਿਕਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤਰਾਜਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਯੋਪਿ ਸਬ੍ਬਲਹੁਕਂ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਮਤ੍ਤਂ ਪਾਰਾਜਿਕਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ ਨਾਮ। **ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੂ**ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਵਸੇਸਂ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਭਿਸਲ੍ਲੇਖਿਕਾਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਲ੍ਲੇਖਨੀ, ਤੇਸਂ ਤਨੁਭਾਵਾਯ ਪਹਾਨਾਯ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪਾ। **ਚੇਤੋਵਿਵਰਣਸਪ੍ਪਾਯਾ**ਤਿ ਚੇਤਸੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਾਨਂ ਨੀਵਰਣਾਨਂ ਦੂਰੀਭਾਵਕਰਣੇਨ ਚੇਤੋਵਿਵਰਣਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਾ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਵਿਵਰਣਾਯ ਪਾਕਟੀਕਰਣਾਯ ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯਾ ਉਪਕਾਰਿਕਾਤਿ ਚੇਤੋਵਿਵਰਣਸਪ੍ਪਾਯਾ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਦਿਆਵਹਨੇਨ ਅਯਂ ਕਥਾ ਅਭਿਸਲ੍ਲੇਖਿਕਾ ਚੇਤੋਵਿਵਰਣਸਪ੍ਪਾਯਾ ਚ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯਾ**ਤਿ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ। **ਵਿਰਾਗਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਰਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਚ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ ਚ। **ਉਪਸਮਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੂਪਸਮਾਯ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਭਿਜਾਨਨਾਯ। **ਸਮ੍ਬੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਆਦਿਤੋ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਮਗ੍ਗੋ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਿਯੋਸਾਨੋ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬੋ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੋ ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਲਾਭਿਨੋ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਕਥਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਨ ਇਚ੍ਛੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ, ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਭਾਵਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਕਥਾ ਵਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛੋ ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ ਮਹਿਚ੍ਛੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋਤਿ ਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ। ਤੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਥਾਲਦ੍ਧੇਨ ਲਾਭੇਨ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਉਪਰੂਪਰਿ ਲਾਭਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛੋ** ਨਾਮ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਚਤੁਬ੍ਭਿ ਅਟ੍ਠਜ੍ਝਗਮਾ, ਅਟ੍ਠਾਹਿ ਚਾਪਿ ਸੋਲ਼ਸ।
ਸੋਲ਼ਸਾਹਿ ਚ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ, ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਂ ਚਕ੍ਕਮਾਸਦੋ।
ਇਚ੍ਛਾਹਤਸ੍ਸ ਪੋਸਸ੍ਸ, ਚਕ੍ਕਂ ਭਮਤਿ ਮਤ੍ਥਕੇ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੫.੧੦੩)।

‘‘ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਾ ਅਤਿਲੋਭੇਨ, ਅਤਿਲੋਭਮਦੇਨ ਚਾ’’ਤਿ ਚ॥ (ਜਾ॰ ੧.੨.੧੬੮)।

ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਨਿਕਾਮਯਤਾਯ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ **ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ**। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਕੁਹਨਾ? ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਪਾਪਿਚ੍ਛਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਾਪਕਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿਸੇਵਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵਾ ਸਾਮਨ੍ਤਜਪ੍ਪਿਤੇਨ ਵਾ ਇਰਿਯਾਪਥਸ੍ਸ ਵਾ ਅਠਪਨਾ''ਤਿਆਦਿ (ਵਿਭ॰ ੮੬੧)।

ਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਅਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ **ਮਹਿਚ੍ਛੋ**। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਦ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ 'ਸਦ੍ਧੋਤਿ ਮਂ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ'ਤਿ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸੀਲਵਾ ਸਮਾਨੋ 'ਸੀਲਵਾਤਿ ਮਂ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ'ਤਿ ਇਚ੍ਛਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਵਿਭ॰ ੮੫੧)।

ਦੁਤ੍ਤਪ੍ਪਿਯਤਾਯ ਹਿਸ੍ਸ ਵਿਜਾਤਮਾਤਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

> ''ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਚ, ਮਹਿਚ੍ਛੋ ਚਾਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ।
> ਸਕਟੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦੇਨ੍ਤੁ, ਤਯੋਪੇਤੇ ਅਤਪ੍ਪਿਯਾ''ਤਿ॥

ਏਤੇ ਪਨ ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਤਾਦਯੋ ਦੋਸੇ ਆਰਕਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਗੁਣਨਿਗੂਹਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ। ਸੋ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਗੁਣਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਦ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ''ਸਦ੍ਧੋਤਿ ਮਂ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸੀਲਵਾ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ, ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ, ਸਮਾਹਿਤੋ, ਪਞ੍ਞਵਾ ਸਮਾਨੋ ''ਪਞ੍ਞਵਾਤਿ ਮਂ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ।

ਸ੍ਵਾਯਂ ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਧੁਤਙ੍ਗਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਅਧਿਗਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ **ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ** ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਾਮਞ੍ਚ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇਪਿ ਹਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁ ਹੋਤਿ, ਦਾਯਕੋ ਅਪ੍ਪਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਮੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ ਚੇ ਅਪ੍ਪੋ, ਦਾਯਕੋ ਬਹੁਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਮੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋਪਿ ਚੇ ਬਹੁ, ਦਾਯਕੋਪਿ ਬਹੁਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਾਮਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵਰੂਪੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਲਾਭਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਲਾਭਂ ਥਾਵਰਂ ਕਰੋਤਿ, ਦਾਯਕਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਤਿ। ਧੁਤਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਨ ਜਾਨਾਪੇਤੁਕਾਮੋ **ਧੁਤਙ੍ਗਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ**। ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵਂ ਜਾਨਾਪੇਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ**। ਯੋ ਪਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਿਭਾਵਂ ਜਾਨਾਪੇਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ **ਅਧਿਗਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ**। ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾਨਂ ਯਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨਾਦਿਵਿਧਿਨਾ ਅਨੇਕਾਕਾਰਵੋਕਾਰਆਨਿਸਂਸਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਾਚਾਰਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਾ ਕਥਾ **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾ**।

ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਕਥਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਸਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧੇਨ ਤੁਟ੍ਠਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿ। ਅਥ ਵਾ ਵਿਸਮਂ ਪਚ੍ਚਯਿਚ੍ਛਂ ਪਹਾਯ ਸਮਂ ਤੁਟ੍ਠਿ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿ। ਸਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਤੁਟ੍ਠਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ –

> ''ਅਤੀਤਂ ਨਾਨੁਸੋਚਨ੍ਤੋ, ਨਪ੍ਪਜਪ੍ਪਮਨਾਗਤਂ।
> ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥

ਸਮ੍ਮਾ ਵਾ ਞਾਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਵਿਧਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਤੁਟ੍ਠਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਇਤਰੀਤਰਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੋ , ਸੋ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ ? ਚੀਵਰੇ ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ ਤਿਵਿਧੋ, ਏਵਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਸੁ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਪਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ – ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੀਵਰੰ ਲਭਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਵਾ ਅਸੁਨ੍ਦਰੰ ਵਾ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਯਾਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੰ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਥ ਪਨ ਪਕਤਿਦੁਬ੍ਬਲੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਆਬਾਧਜਰਾਭਿਭੂਤੋ ਵਾ, ਗਰੁੰ ਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤੋ ਕਿਲਮਤਿ, ਸੋ ਸਭਾਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਲਹੁਕੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਪਟ੍ਟਚੀਵਰਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਮਹਗ੍ਘਚੀਵਰੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦੰ ਥੇਰਾਨੰ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ, ਇਦੰ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨੰ ਅਨੁਰੂਪੰ, ਇਦੰ ਗਿਲਾਨਾਨੰ ਦੁਬ੍ਬਲਾਨੰ, ਇਦੰ ਅਪ੍ਪਲਾਭੀਨੰ ਵਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਤੇਸੰ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾਦਿਤੋ ਨਨ੍ਤਕਾਨਿ ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਵਾ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਲਭਤਿ ਲੂਖੰ ਵਾ ਪਣੀਤੰ ਵਾ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਯਾਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੰ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਥ ਪਨ ਆਬਾਧਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਲੂਖੰ ਪਕਤਿਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵਾ ਬ੍ਯਾਧਿਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਾਲ਼੍ਹੰ ਰੋਗਾਤਙ੍ਕੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਸੋ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਸਪ੍ਪਾਯਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ** । ਅਪਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਣੀਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਲਭਤਿ, ਸੋ ''ਅਯੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾਦੀਨੰ ਅਨੁਰੂਪੋ''ਤਿ ਚੀਵਰੰ ਵਿਯ ਤੇਸੰ ਦਤ੍ਵਾ, ਤੇਸੰ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ, ਮਿਸ੍ਸਕਾਹਾਰੰ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਮਨਾਪੰ ਵਾ ਅਮਨਾਪੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਣਕੁਟਿਕਾਪਿ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕਮ੍ਪਿ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਨ ਅਞ੍ਞੰ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰੰ ਵਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਥ ਪਨ ਆਬਾਧਿਕੋ ਹੋਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲੋ ਵਾ, ਸੋ ਬ੍ਯਾਧਿਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵਾ ਪਕਤਿਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੰ ਲਭਤਿ, ਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਸਤੋ ਅਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤੰ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੇ ਸਪ੍ਪਾਯਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ ''ਪਣੀਤਸੇਨਾਸਨੰ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ, ਮਹਾਪੁਞ੍ਞਤਾਯ ਵਾ ਲੇਣਮਣ੍ਡਪਕੂਟਾਗਾਰਾਦੀਨਿ ਪਣੀਤਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾਦੀਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਲਭਤਿ ਲੂਖੰ ਵਾ ਪਣੀਤੰ ਵਾ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞੰ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਥ ਪਨ ਤੇਲੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਫਾਣਿਤੰ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤੰ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਤੇਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞੋ ਬਹੁੰ ਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦਿਪਣੀਤਭੇਸਜ੍ਜੰ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤੰ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾਦੀਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਆਭਤੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਭਾਜਨੇ ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕੰ, ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਚਤੁਮਧੁਰੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਗਣ੍ਹਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦਿਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਸਚਸ੍ਸ ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਪਿ ਰੋਗੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ , ''ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕੰ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤੰ, ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਭੇਸਜ੍ਜੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਤਤ੍ਥ ਤੇ ਯਾਵਜੀਵੰ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਕਰਣੀਯੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੮) ਵਚਨਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਚਤੁਮਧੁਰੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਰਮਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਸੋ ਏਵੰਪਭੇਦੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸਨ੍ਤੋਸੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੀਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਤ੍ਥਤੋ ਇਤਰੀਤਰਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੋ''ਤਿ। ਇਤਰੀਤਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨਾਦਿਵਿਧਿਨਾ ਆਨਿਸੰਸਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਤਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਾਪਕਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਾ ਕਥਾ **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਕਥਾ**। ਇਤੋ ਪਰਾਸੁਪਿ ਕਥਾਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ, ਵਿਸੇਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਕ੍ਖਾਮ।

ਪਵਿਵੇਕਕਥਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋਤਿ ਤਯੋ ਵਿਵੇਕਾ। ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਕੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਕੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਏਕੋ ਸੇਯਜਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਏਕੋ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ, ਏਕੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਏਕੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਏਕੋ ਚਙ੍ਕਮਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਏਕੋ ਚਰਤਿ, ਏਕੋ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਂ ਪਹਾਯ ਵਿਵਿਤ੍ਤਵਾਸੋ **ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਨ **ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ ਚ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਕਾਯਾਨਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਭਿਰਤਾਨਂ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ ਚ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਮਵੋਦਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ, ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ ਚ ਨਿਰੁਪਧੀਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਿਸਙ੍ਖਾਰਗਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੫੭)।

ਵਿਵੇਕੋਯੇਵ ਪਵਿਵੇਕੋ, ਪਵਿਵੇਕਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਕਥਾ **ਪਵਿਵੇਕਕਥਾ**।

ਅਸਂਸਗ੍ਗਕਥਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗੋ ਦਸ੍ਸਨਸਂਸਗ੍ਗੋ ਸਮੁਲ੍ਲਪਨਸਂਸਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗੋ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋਤਿ ਪਞ੍ਚ ਸਂਸਗ੍ਗਾ। ਤੇਸੁ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਣਾਤਿ ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਵਾ ਨਿਗਮੇ ਵਾ ਇਤ੍ਥੀ ਅਭਿਰੂਪਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਪਰਮਾਯ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ''ਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਂਸੀਦਤਿ ਵਿਸੀਦਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ, ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਸਭਾਗਾਰਮ੍ਮਣਸਵਨੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਸਨ੍ਥਵੋ **ਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਨ ਹੇਵ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਣਾਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਸਾਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਇਤ੍ਥਿਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸਨੀਯਂ ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਪਰਮਾਯ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ, ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਂਸੀਦਤਿ ਵਿਸੀਦਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ, ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਸਭਾਗਾਰਮ੍ਮਣਦਸ੍ਸਨੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਸਨ੍ਥਵੋ **ਦਸ੍ਸਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਥਵੋ **ਸਮੁਲ੍ਲਪਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਸਹਜਗ੍ਘਨਾਦੀਨਿਪਿ ਏਤੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਸਨ੍ਤਕਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਦਤ੍ਵਾ ਵਾ ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਨਭਙ੍ਗਿਯਾਦਿਨੋ ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਸਨ੍ਥਵੋ **ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਸਨ੍ਥਵੋ **ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਯੋਪਿ ਚੇਸ –

> ''ਗਿਹੀਹਿ ਸਂਸਟ੍ਠੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕੇਨ ਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਸਹਸੋਕੀ ਸਹਨਨ੍ਦੀ ਸੁਖਿਤੇਸੁ ਸੁਖਿਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ , ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਯਜੋਗਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੩; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੬੪) –

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕੋ ਗਿਹਿਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਯੋ ਚ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿਪਿ ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤੋ ਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ ਯ੍ਵਾਯਂ ਸਂਸਾਰੇ ਥਿਰਤਰਂ ਸਂਵੇਗਂ, ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਤਿਬ੍ਬਂ ਭਯਸਞ੍ਞਂ, ਸਰੀਰੇ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞਂ, ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲੇਸੁ ਜਿਗੁਚ੍ਛਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਂ, ਸਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਸੁ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮਲਦਲੇ ਜਲਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਲਗ੍ਗਭਾਵੋ, ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਸਂਸਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤਾਯ ਅਸਂਸਗ੍ਗੋ। ਤਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਕਥਾ **ਅਸਂਸਗ੍ਗਕਥਾ**।

ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਕਥਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੀਰਸ੍ਸ ਭਾਵੋ, ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵੀਰਿਯਂ, ਵਿਧਿਨਾ ਈਰਯਿਤਬ੍ਬਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵੀਰਿਯਂ, ਵੀਰਿਯਞ੍ਚ ਤਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਆਰਮ੍ਭਨਂ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਕਾਯਿਕੋ ਚੇਤਸਿਕੋ ਚਾਤਿ ਦੁਵਿਧੋ, ਆਰਮ੍ਭਧਾਤੁ, ਨਿਕ੍ਕਮਧਾਤੁ, ਪਰਕ੍ਕਮਧਾਤੁ ਚਾਤਿ ਤਿਵਿਧੋ; ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ। ਸੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਮਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਿਲੇਸਂ ਠਾਨਂ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ; ਠਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਿਸਜ੍ਜਂ, ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਯਨਂ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਜਪਦੇਨ ਦਣ੍ਡੇਨ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪਂ ਉਪ੍ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਤਿਖਿਣੇਨ ਅਸਿਨਾ ਅਮਿਤ੍ਤਂ ਗੀਵਾਯ ਪਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯਬਲੇਨ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਕਥਾ **ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਕਥਾ**।

ਸੀਲਕਥਾਦੀਸੁ ਦੁਵਿਧਂ ਸੀਲਂ ਲੋਕਿਯਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਾਦਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਮਗ੍ਗਸੀਲਂ ਫਲਸੀਲਞ੍ਚ। ਤਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਾਦਕਭੂਤਾ ਸਹ ਉਪਚਾਰੇਨ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਲੋਕਿਯੋ ਸਮਾਧਿ, ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਸਮਾਧਿ ਨਾਮ। ਤਥਾ **ਪਞ੍ਞਾ**ਪਿ ਲੋਕਿਯਾ ਸੁਤਮਯਾ ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਾ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਞ੍ਚ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਫਲਪਞ੍ਞਾ ਚ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਪਿ ਅਰਿਯਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੁਤ੍ਤੀਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨ**ਮ੍ਪਿ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਿਧਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ। ਇਤਿ ਇਮੇਸਂ ਸੀਲਾਦੀਨਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਿਧਿਨਾ ਅਨੇਕਾਕਾਰਵੋਕਾਰਆਨਿਸਂਸਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਚੇਵ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਨਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਾਦੀਨਂ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਾ ਕਥਾ, ਤਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਕਥਾ ਵਾ **ਸੀਲਾਦਿਕਥਾ** ਨਾਮ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਞ੍ਚ ਪਰੇਸਂ ਕਤ੍ਤਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੨; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੭੦) ‘‘ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਚੀਵਰੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਚੀਵਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੪; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੮) ਚ ਆਦਿਵਚਨਤੋ ਸਯਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ ਤਥਾਰੂਪੀ ਕਥਾ, ਯਾ ਇਧ ਅਭਿਸਲ੍ਲੇਖਿਕਾਦਿਭਾਵੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਕਥਾਦੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਾਰਕਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਕਥਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਸਾਧਿਨੀ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ…ਪੇ॰ … ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ’’ਤਿ।

ਏਵਰੂਪਾਯਾਤਿ ਈਦਿਸਾਯ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ। **ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ**ਤਿ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਲਾਭੀ ਯਥਾਰੁਚਿਲਾਭੀ, ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਇਮਾ ਕਥਾ ਸੋਤੁਂ ਵਿਚਾਰੇਤੁਞ੍ਚ ਯਥਾਸੁਖਂ ਲਭਨ੍ਤੋ। **ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਲਾਭੀ। **ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਲਾਭੀ।

ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋਤਿ ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯੋ। **ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੇਨ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਜਹਨਤ੍ਥਾਯ। **ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾਨਂ ਸਲਨਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ ਅਨਵਜ੍ਜਟ੍ਠੇਨ ਚ ਕੁਸਲਾਨਂ ਸਹਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮਾਨਂ। **ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦਨਾਯ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦਨਾਯ। **ਥਾਮ**ਵਾਤਿ ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹਿਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵੀਰਿਯਥਾਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਦਲ਼੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ**ਤਿ ਥਿਰਪਰਕ੍ਕਮੋ ਅਸਿਥਿਲਵੀਰਿਯੋ। **ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ**ਤਿ ਅਨੋਰੋਹਿਤਧੁਰੋ ਅਨੋਸਕ੍ਕਿਤਵੀਰਿਯੋ।

ਪਞ੍ਞਵਾਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਪਞ੍ਞਵਾ। **ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਞ੍ਚ ਵਯਞ੍ਚ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿਯਾ। **ਅਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਰਕਾ ਦੂਰੇ ਠਿਤਾਯ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾਯ। **ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਾਯ। **ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਖੇਪਨਤੋ ‘‘ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯੋ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਸਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ ਞਾਯੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ।

ਇਮੇਸੁ ਚ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸੀਲਂ ਵੀਰਿਯਂ ਪਞ੍ਞਾ ਚ ਯੋਗਿਨੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਂ ਅਙ੍ਗਂ, ਇਤਰਦ੍ਵਯਂ ਬਾਹਿਰਂ ਅਙ੍ਗਂ। ਤਥਾਪਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੇਨੇਵ ਸੇਸਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵੇਤ੍ਥ ਬਹੂਪਕਾਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ “**ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੇਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਾਟਿਕਙ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਂਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਵਸ੍ਸਂਭਾਵੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਮਸਨਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ‘‘ਸੀਲਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਦੇਤਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੀਲਵਨ੍ਤਤਾਯ ਭਵਨਂ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਤਂ ਤਸ੍ਸ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ, ਅਵਸ੍ਸਂਭਾਵੀ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੋਜਨਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਉਤ੍ਤਮਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਂ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮੇਘਿਯਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾਦਿਨਾ ਸਕਲਂ ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ

ਆਦਰਜਾਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯੇਹਿ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੇਸੰ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਭੂਤਤ੍ਤਾ ਚ ਭਾਵਨਾਨਯੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, **“ਤੇਨ ਚ ਪਨ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਾ**”ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਰੀ**ਤਿ ਆਰਦ੍ਧਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਿਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਚੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜੁੰ, ਤੇਸੰ ਵਿਸੋਧਨਤ੍ਥੰ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧੰ **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ** ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬਾ ਚ।

ਅਸੁਭਾਤਿ ਏਕਾਦਸਸੁ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਯਥਾਰਹੰ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾ। **ਰਾਗਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਪਜਹਨਤ੍ਥਾਯ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਾਲਿਲਾਯਕੋਪਮਾਯ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ – ਏਕੋ ਹਿ ਪੁਰਿਸੋ ਅਸਿਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾਲਿਖੇਤ੍ਤੇ ਸਾਲਿਯੋ ਲਾਯਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਵਤਿੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਾਵੋ ਪਵਿਸਿੰਸੁ। ਸੋ ਅਸਿਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਯਟ੍ਠਿੰ ਆਦਾਯ, ਤੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਾਵੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ, ਵਤਿੰ ਪਾਕਤਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਪੁਨ ਅਸਿਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਲਿਯੋ ਲਾਯਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਾਲਿਖੇਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ, ਸਾਲਿਲਾਯਕੋ ਵਿਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋ, ਅਸਿਤੰ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾ, ਲਾਯਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਕਰਣਕਾਲੋ, ਯਟ੍ਠਿ ਵਿਯ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ, ਵਤਿ ਵਿਯ ਸੰਵਰੋ , ਵਤਿੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਾਵੀਨੰ ਪਵਿਸਨੰ ਵਿਯ ਸਹਸਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਪਮਾਦੰ ਆਗਮ੍ਮ ਰਾਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨੰ, ਅਸਿਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਯਟ੍ਠਿੰ ਆਦਾਯ, ਪਵਿਟ੍ਠਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਗਾਵੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ, ਵਤਿੰ ਪਟਿਪਾਕਤਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਪੁਨ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾਲਿਲਾਯਨੰ ਵਿਯ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਨ ਰਾਗੰ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ, ਪੁਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਕਰਣਕਾਲੋਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਉਪਮਾਸੰਸਨ੍ਦਨੰ। ਏਵੰਭੂਤੰ ਭਾਵਨਾਵਿਧਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਅਸੁਭਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯਾ’’ਤਿ।

ਮੇਤ੍ਤਾਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ। **ਬਜਾਪਾਦਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕੋਪਸ੍ਸ ਪਜਹਨਤ੍ਥਾਯ। **ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ। **ਵਿਤਕ੍ਕੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਵਿਤਕ੍ਕਾਨੰ ਉਪਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਾਯ। **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਨਵਵਿਧਸ੍ਸ ਮਾਨਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਾਯ। **ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਿਨੋ**ਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਤੋ ਉਦਯਬ੍ਬਯਵਨ੍ਤਤੋ ਪਭਙ੍ਗੁਤੋ ਤਾਵਕਾਲਿਕਤੋ ਨਿਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਚ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੭; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਹੇਮਕਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੫੬) ਪਵਤ੍ਤਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਿਨੋ। **ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਸਣ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਅਸਾਰਕਤੋ ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਤੋ ਪਰਤੋ ਰਿਤ੍ਤਤੋ ਤੁਚ੍ਛਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਚ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੯; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਹੇਮਕਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੫੬) ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਚਿਤ੍ਤੇ ਸਣ੍ਠਹਤਿ, ਅਤਿਦਲ਼੍ਹੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣੇ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠੇ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੰ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੀਸੁ ਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇ ਇਤਰਦ੍ਵਯੰ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **“ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹਿ, ਮੇਘਿਯ, ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਸਣ੍ਠਾਤੀ**”ਤਿ। ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਦਿਟ੍ਠੇ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਮਾਨੋ ਸੁਪ੍ਪਜਹੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ – **“ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**”ਤਿ **ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਪਚ੍ਚਯਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਅਸੁਭਾਦਿਭਾਵਨਾਨਯੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੦੨) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮੇਘਿਯਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਚੋਰੇਹਿ ਕੁਸਲਭਣ੍ਡੁਪਚ੍ਛੇਦਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨੰ ਅਵਿਨੋਦਨੇ ਵਿਨੋਦਨੇ ਚ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸਦੀਪਕੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਖੁਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਹੀਨਾ ਲਾਮਕਾ। **ਵਿਤਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਤਯੋ ਪਾਪਵਿਤਕ੍ਕਾ। ਤੇ ਹਿ ਸਬ੍ਬਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਪਤਿਕਿਟ੍ਠਤਾਯ ਇਧ ਖੁਦ੍ਦਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ‘‘ਨ ਚ ਖੁਦ੍ਦਮਾਚਰੇ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੯.੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੪੫) ਵਿਯ। **ਸੁਖੁਮਾ**ਤਿ ਞਾਤਿਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਞਾਤਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਜਨਪਦਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਮਰਾਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ ਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ

ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਨਵਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋਤਿ ਏਤੇ ਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਵਿਯ ਦਾਰੁਣਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨੋਲ਼ਾਰਿਕਸਭਾਵਤਾਯ ਸੁਖੁਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਨੁਗਤਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਾ। ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਤਦਨੁਗਤਮੇਵ ਹੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਨਿਰੋਪਨਤੋ। ''ਅਨੁਗ੍ਗਤਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਅਨੁਉਟ੍ਠਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਨਸੋ ਉਪ੍ਪਿਲਾਵਾ**ਤਿ ਚੇਤਸੋ ਉਪ੍ਪਿਲਾਵਿਤਤ੍ਤਕਰਾ।

ਏਤੇ ਅਵਿਦ੍ਵਾ ਮਨਸੋ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ ਏਤੇ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੇ ਮਨੋਵਿਤਕ੍ਕੇ ਅਸ੍ਸਾਦਾਦੀਨਵਨਿਸ੍ਸਰਣਤੋ ਞਾਤਤੀਰਣਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਹੁਰਾ ਹੁਰੰ ਧਾਵਤਿ ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ''ਕਦਾਚਿ ਰੂਪੇ, ਕਦਾਚਿ ਸਦ੍ਦੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਸ੍ਸਾਦਾਦਿਵਸੇਨ ਅਪਰਾਪਰੰ ਧਾਵਤਿ ਪਰਿਬ੍ਭਮਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਹੁਰਾ ਹੁਰੰ ਧਾਵਤਿ ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਿਤਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਨੰ ਵਸੇਨ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨਮਾਨਸੋ ਇਧਲੋਕਤੋ ਪਰਲੋਕੰ ਆਦਾਨਨਿਕ੍ਖੇਪੇਹਿ ਅਪਰਾਪਰੰ ਧਾਵਤਿ ਸੰਸਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤੇ ਚ ਵਿਦ੍ਵਾ ਮਨਸੋ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ ਏਤੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੇ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੇ ਮਨੋਵਿਤਕ੍ਕੇ ਅਸ੍ਸਾਦਾਦਿਤੋ ਯਥਾਭੂਤੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਆਤਾਪਿਯੋ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਵਾ। **ਸੰਵਰਤੀ**ਤਿ ਪਿਦਹਤਿ। **ਸਤਿਮਾ**ਤਿ ਸਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਅਨੁਗ੍ਗਤੇ**ਤਿ ਦੁਲ੍ਲਭਵਸੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਏਤੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੇ ਮਨੋਵਿਤਕ੍ਕੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਿਲਾਵਿਤਹੇਤੁਤਾਯ ਮਨਸੋ ਉਪ੍ਪਿਲਾਵੇ ਵਿਦ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਹਾਯਭੂਤਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਸਤੀਨੰ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਆਤਾਪਿਯੋ ਸਤਿਮਾ ਤੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਆਯਤਿੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਰਹੇ ਅਨੁਗ੍ਗਤੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਏਵ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸੰਵਰਤਿ, ਞਾਣਸੰਵਰਵਸੇਨ ਪਿਦਹਤਿ, ਆਗਮਨਪਥੰ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਏਵੰਭੂਤੋ ਚ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪ੍ਪਬੋਧੇਨ **ਬੁਦ੍ਧੋ** ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮੇਨ **ਅਸੇਸੰ,** ਅਨਵਸੇਸੰ **ਏਤੇ** ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੇ **ਪਜਹਾਸਿ** ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦੀਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਅਨੁਗਤੇ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਪਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਦ੍ਧਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਕੁਸਿਨਾਰਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਿਨਾਰਾਯੰ ਨਾਮ ਮਲ੍ਲਰਾਜੂਨੰ ਨਗਰੇ। **ਉਪਵਤ੍ਤਨੇ ਮਲ੍ਲਾਨੰ ਸਾਲਵਨੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਹਿ ਅਨੁਰਾਧਪੁਰਸ੍ਸ ਥੂਪਾਰਾਮੋ, ਏਵੰ ਕੁਸਿਨਾਰਾਯ ਉਯ੍ਯਾਨੰ ਦਕ੍ਖਿਣਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਥੂਪਾਰਾਮਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਗਰਪਵਿਸਨਮਗ੍ਗੋ ਪਾਚੀਨਮੁਖੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵੰ ਉਯ੍ਯਾਨਤੋ ਸਾਲਪਨ੍ਤਿ ਪਾਚੀਨਮੁਖਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਪਵਤ੍ਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਉਪਵਤ੍ਤਨੇ ਮਲ੍ਲਰਾਜੂਨੰ ਸਾਲਵਨੇ। **ਅਰਞ੍ਞਕੁਟਿਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਲਪਨ੍ਤਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਸਞ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਕਤਾ ਕੁਟਿਕਾ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਰਞ੍ਞਕੁਟਿਕਾਯੰ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਵਿਰਹਿਤਾ ਓਸ੍ਸਟ੍ਠਵੀਰਿਯਾ ਪਮਤ੍ਤਵਿਹਾਰਿਨੋ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਉਦ੍ਧਤਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਉਦ੍ਧਤਾ**। ਤੁਚ੍ਛਭਾਵੇਨ ਮਾਨੋ ਨਲ਼ੋ ਵਿਯਾਤਿ ਨਲ਼ੋ, ਮਾਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਗ੍ਗਤੋ ਨਲ਼ੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਉਨ੍ਨਲ਼ਾ,** ਉਗ੍ਗਤਤੁਚ੍ਛਮਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਣ੍ਡਨਾਦਿਚਾਪਲ੍ਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਬਹੁਕਤਾਯ ਵਾ **ਚਪਲਾ**। ਫਰੁਸਵਾਚਤਾਯ ਮੁਖੇਨ ਖਰਾਤਿ **ਮੁਖਰਾ**। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਬਹੁਲਤਾਯ ਵਿਕਿਣ੍ਣਾ ਬ੍ਯਾਕੁਲਾ ਵਾਚਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚਾ**। ਮੁਟ੍ਠਾ ਨਟ੍ਠਾ ਸਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਨੋ,** ਸਤਿਵਿਰਹਿਤਾ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਭਾਵਤੋ **ਅਸਮ੍ਪਜਾਨਾ**। ਗਦ੍ਦੂਹਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਲੰ ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਨ ਸਮਾਹਿਤਾਤਿ **ਅਸਮਾਹਿਤਾ**। ਲੋਲਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਭਨ੍ਤਮਿਗਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗਤਾਯ **ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ**। ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਅਸੰਵਰਣਤੋ ਅਸਞ੍ਞਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਤਾਯ **ਪਾਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ**।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੇ ਅਪ੍ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੇ ਚ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸਵਿਭਾਵਨੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਰਕ੍ਖਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਤਿਆਰਕ੍ਖਾਭਾਵੇਨ ਅਗੁਤ੍ਤੇਨ। **ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਛਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਯੇਨ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਹਿ ਰੂਪੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਿਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਸਤਿਯਾ ਅਰਕ੍ਖਿਤਭਾਵਤੋ। ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਵੰ ਛਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਯਸ੍ਸ ਅਰਕ੍ਖਿਤਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਅਰਕ੍ਖਿਤੇਨ ਕਾਯੇਨਾ''ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਕਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾਯ ਸਤਿ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਅਰਕ੍ਖਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਹਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਦੂਸਿਤੇਨ। **ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਭਿਭੂਤੇਨਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕਲ੍ਯਤਾਲਕ੍ਖਣੇਨ ਥਿਨੇਨ ਕਾਯਸ੍ਸ ਅਕਲ੍ਯਤਾਲਕ੍ਖਣੇਨ ਮਿਦ੍ਧੇਨ ਚ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੇਨ, ਤੇਨ ਕਾਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਵਸੰ ਮਾਰਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਾਦਿਕਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਮਾਰਸ੍ਸ ਵਸੰ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯਤੰ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਸੰ ਵਿਸਯੰ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਮਾਯ ਹਿ ਗਾਥਾਯ ਭਗਵਾ ਯੇ ਸਤਿਆਰਕ੍ਖਾਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਰਕ੍ਖਿਤਚਿਤ੍ਤਾ, ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਅਯੋਨਿਸੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨੇਨ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਪਰਿਯੇਸਗਾਹਿਨੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਕੁਸਲਕਿਰਿਯਾਯ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਾਭਾਵਤੋ ਕੋਸਜ੍ਜਾਭਿਭੂਤਾ ਸੰਸਾਰਵਟ੍ਟਤੋ ਸੀਸੰ ਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਗਰਹਾਮੁਖੇਨ ਵਟ੍ਟੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ, "**ਤਸ੍ਮਾ ਰਕ੍ਖਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਦੁਤਿਯਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਮਾ ਰਕ੍ਖਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਰਕ੍ਖਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਮਾਰਸ੍ਸ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੰਸਾਰੇਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤਿਸੰਵਰੇਨ ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਰਕ੍ਖਣੇਨ ਪਿਦਹਨੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸ। ਚਿਤ੍ਤੇ ਹਿ ਰਕ੍ਖਿਤੇ ਚਕ੍ਖਾਦਿਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਰਕ੍ਖਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। **ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਗੋਚਰੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਗੋਚਰੋ ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਯੋਨਿਸੋ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਵਿਧਾਨਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਹਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਮਾਰਸ੍ਸ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਿਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਗੋਚਰੋ ਅਸ੍ਸ, ਞਾਣਾਦਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਗੋਚਰਤਾਯ ਵਿਧੂਤਮਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨੋ ਪੁਰੇਤਰੰਯੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਲਕ੍ਖਣੰ, ਤਤੋ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿੰ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸੀਲਸਮਾਧੀਸੁ ਯੁਤ੍ਤੋ ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ **ਞਤ੍ਵਾਨ ਉਦਯਬ੍ਬਯੰ** ਪਞ੍ਚਸੁ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੰ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣਮਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੰ ਭਙ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ, **ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਭਿਭੂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿਯੋ ਜਹੇ**ਤਿ, ਏਵੰ ਸੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਞਾਣੇਹਿ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਪਠਮਮੇਵ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਲੋਭਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਨੰ ਅਧਿਗਤੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤੋ ਤਦੇਕਟ੍ਠਾਨੰ ਮਾਨਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਵਿਧਦੁਕ੍ਖਤਾਯੋਗੇਨ ਦੁਗ੍ਗਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਗਤਿਯੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਵਮੂਲਤ੍ਤਾ **ਜਹੇ,** ਪਜਹੇਯ੍ਯ। ਤਾਸੰ ਪਰਭਾਗੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਗੋਪਾਲਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩. ਤਤਿਯੇ **ਕੋਸਲੇਸੂ**ਤਿ ਕੋਸਲਾ ਨਾਮ ਜਾਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸੰ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ''ਕੋਸਲਾ''ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇਸੁ ਕੋਸਲੇਸੁ ਜਨਪਦੇ। **ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਤੀ**ਤਿ ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾਵਸੇਨ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕੰ ਚਰਤਿ। **ਮਹਤਾ**ਤਿ ਗੁਣਮਹਤ੍ਤੇਨਪਿ ਮਹਤਾ, ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਙ੍ਖ੍ਯਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਮਹਤ੍ਤੇਨਪਿ ਮਹਤਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਸੰਹਤੇਨ ਸਮਣਗਣੇਨ। **ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ

ਏਕਤੋ। **ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਤੋ ਅਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। **ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਘਨਪਤ੍ਤਸਾਖਾਵਿਟਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਦਚ੍ਛਾਯਸ੍ਸ ਮਹਤੋ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮੀਪਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮੂਲਂ।

ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਗੋਪਾਲਕੋਤਿ ਏਕੋ ਗੋਗਣਰਕ੍ਖਕੋ, ਨਾਮੇਨ ਪਨ ਨਨ੍ਦੋ ਨਾਮ। ਸੋ ਕਿਰ ਅਡ੍ਢੋ ਮਹਦ੍ਧਨੋ ਮਹਾਭੋਗੋ, ਯਥਾ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵੇਸੇਨ, ਏਵਂ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਗੋਯੂਥਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਗੋਪਾਲਕਤ੍ਤੇਨ ਰਾਜਪੀਲ਼ਂ ਅਪਹਰਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਸੋ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਪਞ੍ਚ ਗੋਰਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਯਾਚਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਅਪਰਭਾਗੇ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਪਰਿਵੁਤੋ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ, ‘‘ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਞਾਣਂ ਪਰਿਪਕ੍ਕ’’ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿ ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨਂ ਆਗਮਯਮਾਨੋ। ਨਨ੍ਦੋਪਿ ਖੋ ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਕਿਰ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਵੇਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਪਾਯਾਸਦਾਨਮਦਾਸਿ, ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਭਗਵਾ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **“ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਤਂ ਗੋਪਾਲਕਂ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸਿ...ਪੇ॰... ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮੀ**”ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸੀ**ਤਿ ‘‘ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ, ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਕੁਸਲਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਕੁਸਲਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕੇ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾਵਸਾਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਮ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। **ਸਮਾਦਪੇਸੀ**ਤਿ ‘‘ਸਚ੍ਚਾਧਿਗਮਾਯ ਇਮੇ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਮਾ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਤਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। **ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸੀ**ਤਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਭਾਵਿਯਮਾਨਾ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਾ ਯਥਾ ਖਿਪ੍ਪਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਆਵਹਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਸਮ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤੇਜੇਸਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਤੇਜੇਸਿ। **ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਸੀ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰਂ ਵਿਸੇਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਮੋਦਾਪਨਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਹਂਸੇਸਿ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਚ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨੇਨ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਂ, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਮਾਦਾਪਨੋਦਨੇਨ ਸਮਾਦਪਨਂ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਲਸਿਯਾਪਤ੍ਤਿਵਿਨੋਦਨੇਨ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਨਂ, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਮੁਕ੍ਕਂਸਿਕਾਯ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ। **ਅਧਿਵਾਸੇਸੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚੇਨ ‘‘ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਕਾਯਙ੍ਗਂ ਵਾਚਙ੍ਗਂ ਅਚੋਪੇਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਸਾਦਿਯਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨਾ”**ਤਿ।

ਅਪ੍ਪੋਦਕਪਾਯਾਸਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਦਕਪਾਯਾਸਂ। **ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। **ਨਵਞ੍ਚ ਸਪ੍ਪਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਨੀਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਵਿਲੀਨਂ ਮਣ੍ਡਸਪ੍ਪਿਞ੍ਚ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਸਹਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਆਦਰਜਾਤੋ ਸਹਤ੍ਥੇਨੇਵ ਪਰਿਵਿਸਨ੍ਤੋ। **ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸੀ**ਤਿ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਭੋਜਨਂ ਭੋਜੇਸਿ। **ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸੀ**ਤਿ ‘‘ਅਲਂ ਅਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਸਿ। **ਭੁਤ੍ਤਾਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ। **ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਤੋ ਅਪਨੀਤਪਾਣਿਂ, ‘‘ਧੋਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਧੋਤਪਤ੍ਤਹਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੀਚ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਚ੍ਚਂ ਆਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨੇਯੇਵ ਨਿਸੀਦਨਂ ਅਰਿਯਦੇਸਵਾਸੀਨਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ, ਸੋ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਰੁਫਲਕਾਸਨਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਨਿਸੀਦਿ। **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿਆਦਿ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਕਤਂ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ । ਸੋ ਕਿਰ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਪਨ ਦਿਵਸੇ ਅਪ੍ਪੋਦਕਪਾਯਾਸਦਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਾਭਾਵਤੋ ਅਨੁਮੋਦਨਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯਾਤਿ ਸੀਮਨ੍ਤਰੇ, ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਂ। ਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਕਿਰ ਏਕਂ ਤਲ਼ਾਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਲਹਂ ਅਕਂਸੁ। ਸੋ ਤੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਲ਼ਾਕਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤੇਨ ਬਦ੍ਧਾਘਾਤੋ ਏਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਂ ਸਤ੍ਥੁ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੂਰਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਿਵਤ੍ਤਾਹਿ ਉਪਾਸਕਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ

ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ ਦਸਨਖਸਮੋਧਾਨਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਸਿਰਸਿ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ତਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨਂ ਗਾਮਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਰਞ੍ਞਪ੍ਪਦੇਸੇ ਏਕਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਸਰੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਵੋਰੋਪੇਸੀ**"ਤਿ। ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਓਹੀਯਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਂ ਤਥਾ ਮਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ**"ਤਿਆਦਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਸਾਵਕਂ ਨਨ੍ਦਂ ਮਾਰੇਨ੍ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਂ ਬਹੁਲਂ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸੁਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਚੋਰੇਹਿ ਚ ਵੇਰੀਹਿ ਚ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋਪਿ ਘੋਰਤਰਂ ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮਿਚ੍ਛਾਪਣਿਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਸੋ ਦਿਸਨ੍**ਤਿ ਦੂਸਕੋ ਦੂਸਨੀਯਂ ਚੋਰੋ ਚੋਰਂ, ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। **ਯਂ ਤਂ ਕਯਿਰਾ**ਤਿ ਯਂ ਤਸ੍ਸ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਏਕੋ ਏਕਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਦੁਬ੍ਭੀ ਚੋਰੋ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਗੋਮਹਿਂਸਾਦੀਸੁ ਅਪਰਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸ ਅਪਰਜ੍ਝਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਪਰਜ੍ਝਨ੍ਤਂ ਚੋਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਵੇਰੀ ਵਾ ਪਨ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਾਰਣੇਨ ਬਦ੍ਧਵੇਰਂ ਵੇਰਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਕ੍ਖਲ਼ਤਾਯ ਦਾਰੁਣਤਾਯ ਯਂ ਤਸ੍ਸ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਂ ਵਾ ਪੀਲ਼ੇਯ੍ਯ, ਖੇਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਨਾਸੇਯ੍ਯ, ਜੀਵਿਤਾ ਵਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ , ਦਸਸੁ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾਠਪਿਤਤ੍ਤਾ **ਮਿਚ੍ਛਾਪਣਿਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਾਪਿਯੋ ਨਂ ਤਤੋ ਕਰੇ,** ਨਂ ਪੁਰਿਸਂ ਪਾਪਤਰਂ ਤਤੋ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਹਿ ਦਿਸੋ ਵਾ ਵੇਰੀ ਵਾ ਦਿਸਸ੍ਸ ਵਾ ਵੇਰਿਨੋ ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਂ ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਇਦਂ ਪਨ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾਠਪਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੇਤਿ, ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਤਸਹਸ੍ਸੇਸੁਪਿ ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸੀਸਮਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤੀਤਿ।

ਤਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਯਕ੍ਖਪਹਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਕਪੋਤਕਨ੍ਦਰਾਯਨ੍**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਵਿਹਾਰੇ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬਹੂ ਕਪੋਤਾ ਵਸਿਂਸੁ, ਤੇਨ ਸਾ ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਾ ''ਕਪੋਤਕਨ੍ਦਰਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਤਤ੍ਥ ਕਤਵਿਹਾਰੋਪਿ ''ਕਪੋਤਕਨ੍ਦਰਾ''ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਕਪੋਤਕਨ੍ਦਰਾਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਵਿਹਾਰੇ''ਤਿ। **ਜੁਣ੍ਹਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਰਤ੍ਤਿਯਂ। **ਨਵੋਰੋਪਿਤੇਹਿ ਕੇਸੇਹੀ**ਤਿ ਅਚਿਰਓਹਾਰਿਤੇਹਿ ਕੇਸੇਹਿ, ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਚੇਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਉਪਰਿਚ੍ਛਦਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਆਕਾਸਙ੍ਗਣੇ।

ਤਤ੍ਥ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣੋ। ਉਭੋਪਿ ਪਨ ਤੇ ਮਹਾਥੇਰਾ ਉਦਿਚ੍ਚਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਚ੍ਚਾ ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਂ ਏਕਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭਿਨੋ ਸਤ੍ਤਸਟ੍ਠਿਯਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਏਤਂ ਕਪੋਤਕਨ੍ਦਰਵਿਹਾਰਂ ਉਪਸੋਭਯਨ੍ਤਾ ਏਕਂ ਕਨਕਗੁਹਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਦ੍ਵੇ ਸੀਹਾ ਵਿਯ, ਏਕਂ ਵਿਜਮ੍ਭਨਭੂਮਿਂ ਓਤਿਣ੍ਣਾ ਦ੍ਵੇ ਬ੍ਯਗ੍ਘਾ ਵਿਯ, ਏਕਂ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਸਾਲਵਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਦ੍ਵੇ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਨਾਗਰਾਜਾਨੋ ਵਿਯ, ਏਕਂ ਸਿਮ੍ਬਲਿਵਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਦ੍ਵੇ ਸੁਪਣ੍ਣਰਾਜਾਨੋ ਵਿਯ, ਏਕਂ ਨਰਵਾਹਨਯਾਨਂ ਅਭਿਰੁਲ਼੍ਹਾ ਦ੍ਵੇ ਵੇਸ੍ਸਵਣਾ ਵਿਯ, ਏਕਂ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲਸਿਲਾਸਨਂ ਅਭਿਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਦ੍ਵੇ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਯ, ਏਕਵਿਮਾਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤਾ ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਵਿਯ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਗਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਵਿਯ, ਦ੍ਵੇ ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਵਿਯ ਚ ਵਿਰੋਚਿਂਸੁ। ਤੇਸੁ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਿ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਮਾਧਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਮਾਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ। ਕੇਚਿ ‘‘ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਪਰੇ ਪਨਾਹੁ ‘‘ਆਰੁਪ੍ਪਪਾਦਕਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ’’ਨ੍ਤਿ। ਇਮਾ ਏਵ ਹਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਕਾਯਰਕ੍ਖਣਸਮਤ੍ਥਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਾਧਿਪਰਿਯਾਯਸਮ੍ਭਵੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਵ, ਪਚ੍ਛਿਮਂਯੇਵ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਦਿਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਯਕ੍ਖਸਮਾਗਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਵਨਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਦਿਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਭਾਤਿ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ ਮਮ। **ਮ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਪਟਿਸਦ੍ਦਯੋਗੇਨ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਸੀਸੇ ਪਹਾਰਂ ਦਾਤੁਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਯਂ ਥੇਰੇ ਬਦ੍ਧਾਘਾਤੋ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਅਹੋਸਿ। ਇਤਰੋ ਪਨ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਜਾਤਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ **“ਅਲਂ ਸਮ੍ਮਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਾ ਆਸਾਦੇਸੀ**ਤਿ ਮਾ ਘਟ੍ਟੇਸਿ, ਮਾ ਪਹਾਰਂ ਦੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਉਲ਼ਾਰੋ**ਤਿ ਉਲ਼ਾਰੇਹਿ ਉਤ੍ਤਮੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਆਦਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਤਂ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਤਂ ਯਕ੍ਖਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ। **ਸੀਸੇ ਪਹਾਰਂ ਅਦਾਸੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਠਿਤੋਵ ਸੀਸੇ ਖਟਕਂ ਅਦਾਸਿ, ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਮੁਟ੍ਠਿਘਾਤਂ ਅਕਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾਵ ਮਹਾ**ਤਿ ਥਾਮਮਹਤ੍ਤੇਨ ਤਤ੍ਤਕਂ ਮਹਨ੍ਤੋ ਪਹਾਰੋ ਅਹੋਸਿ। **ਤੇਨ ਪਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਪਹਾਰੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ। **ਸਤ੍ਤਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਰਤਨੇਨ ਸਤ੍ਤਰਤਨਂ। **ਨਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਂ। **ਓਸਾਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਥਵਿਯਂ ਓਸੀਦਾਪੇਯ੍ਯ ਨਿਮੁਜ੍ਜਾਪੇਯ੍ਯ। ‘‘ਓਸਾਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਚੁਣ੍ਣਵਿਚੁਣ੍ਣਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਡ੍ਢਟ੍ਠਮਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਡ੍ਢੇਨ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਪੂਰਣਾਨਿ ਅਡ੍ਢਟ੍ਠਮਾਨਿ, ਅਡ੍ਢਟ੍ਠਮਾਨਿ ਰਤਨਾਨਿ ਪਮਾਣਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਡ੍ਢਟ੍ਠਮਰਤਨੋ, ਤਂ ਅਡ੍ਢਟ੍ਠਮਰਤਨਂ। **ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਲਾਸਕੂਟਪ੍ਪਮਾਣਂ ਵਿਪੁਲਂ ਗਿਰਿਕੂਟਂ। **ਪਦਾਲੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਕਲਿਕਾਕਾਰੇਨ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। ਅਪਿ ਓਸਾਦੇਯ੍ਯ, ਅਪਿ ਪਦਾਲੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਤਾਵਦੇਵ ਚਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਸੋ ਵੇਦਨਾਤੁਰੋ ਆਕਾਸੇ ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿ, ਤਙ੍ਖਣਞ੍ਞੇਵ ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧਂ ਸਿਨੇਰੁਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਤਰਾਜਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਨ੍ਤੀ ਚਤੁਨਹੁਤਾਧਿਕਦ੍ਵਿਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸਬਹਲਾ ਮਹਾਪਥਵੀ ਤਂ ਪਾਪਸਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਵਿਵਰਮਦਾਸਿ। ਅਵੀਚਿਤੋ ਜਾਲਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਂਯੇਵ ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਸੋ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤੋ ਪਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **“ਅਥ ਚ ਪਨ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ‘ਡਯ੍ਹਾਮਿ ਡਯ੍ਹਾਮੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਹਾਨਿਰਯਂ ਅਪਤਾਸੀ**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਤਾਸੀ**ਤਿ ਅਪਤਿ।

ਕਿਂ ਪਨ ਸੋ ਯਕ੍ਖਤ੍ਤਭਾਵੇਨੇਵ ਨਿਰਯਂ ਉਪਗਚ੍ਛੀਤਿ? ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਿ, ਯਞ੍ਹਿ ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਬਲੇਨ ਯਕ੍ਖਤ੍ਤਭਾਵੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭਵਿ। ਯਂ ਪਨ ਉਪਪਜ੍ਜਵੇਦਨੀਯਂ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਂ, ਤੇਨ ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰਂ ਨਿਰਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੀਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਲੇਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤਸਰੀਰਸ੍ਸ ਨ ਕੋਚਿ ਵਿਕਾਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤਕਾਲੇ ਹਿ ਤਂ ਯਕ੍ਖੋ ਪਹਰਿ, ਤਥਾ ਪਹਰਨ੍ਤਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਸਮਕਾਲਮੇਵ ਚ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਉਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਸਰੀਰਵੁਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਸੋਪਿਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **“ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ...ਪੇ॰... ਅਪਿ ਚ ਮੇ ਸੀਸਂ ਥੋਕਂ ਦੁਕ੍ਖ”**ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਥੋਕਂ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਥੋਕਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ ਮਧੁਰਕਜਾਤਂ ਵਿਯ ਮੇ ਸੀਸਂ ਦੁਕ੍ਖਿਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਕ੍ਖਾਧਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਸੀਸਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਸੀਸੇ ਥੋਕਂ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਕਥਂ ਪਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਲੇਨ ਸਰੀਰੇ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੀਸੇ ਥੋਕਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਹੋਸੀਤਿ? ਅਚਿਰੇਨੇਵ ਵੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਨ੍ਤੋਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਦੁਕ੍ਖਞ੍ਹਿ ਕਾਯਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਦ੍ਦਂ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਮਕਸਾਦਿਜਨਿਤਂ ਵਿਯ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਥੋਕਂ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ।

‘‘ਮਹਾਬਲੇਨ ਯਕ੍ਖੇਨ ਤਥਾ ਸਬ੍ਬੁਸ੍ਸਾਹੇਨ ਪਹਟੇ ਸਰੀਰੇਪਿ ਵਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਨ **“ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਯ ਵਿਭਾਵਿਤਾਯ ਸੋਪਿਸ੍ਸ **‘ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਆਵੁਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ’**ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਮਹਨ੍ਤਤਾਪਕਾਸਨਾਪਦੇਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਾਹਙ੍ਕਾਰਾਦਿਮਲਾਨੰ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤੰ ਦੀਪੇਤਿ। **ਪੰਸੁਪਿਸਾਚਕਮ੍ਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾਦੀਸੁ ਵਿਚਰਣਕਖੁਦ੍ਦਕਪੇਤਮ੍ਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮ। ਇਤਿ ਅਧਿਗਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾਨੰ ਅਗ੍ਗਭੂਤੋ ਮਹਾਥੇਰੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਅਨਾਵਜ੍ਜਨੇਨ ਤੇਸੰ ਅਦਸ੍ਸਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਏਤਰਹੀ”**ਤਿ।

ਭਗਵਾ ਪਨ ਵੇਲੁਵਨੇ ਠਿਤੋ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨੰ ਇਮੰ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੰ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤੇਨ ਅਸ੍ਸੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **“ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਭਗਵਾ”**ਤਿਆਦਿ, ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਲੂਪਗਤੰ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਮਹਨ੍ਤਤੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦੀਪਕੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸ ਸੇਲੂਪਮੰ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਠਿਤੰ ਨਾਨੁਪਕਮ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਏਕਗ੍ਘਨਸਿਲਾਮਯਪਬ੍ਬਤੂਪਮੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਇਞ੍ਜਨਾਨੰ ਅਭਾਵਤੋ ਵਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਵ ਠਿਤੰ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਨਾਨੁਪਕਮ੍ਪਤਿ ਨ ਪਵੇਧਤਿ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਅਕਮ੍ਪਨਾਕਾਰੰ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਾਰਣੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਵਿਰਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਰਤ੍ਤੰ ਰਜਨੀਯੇਸੂ**ਤਿ ਵਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਰਜਨੀਯੇਸੁ ਰਾਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਰਤ੍ਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰਾਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੋਪਨੇਯ੍ਯੇ**ਤਿ ਪਟਿਘਟ੍ਠਾਨੀਯੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ **ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ** ਨ ਦੁਸ੍ਸਤਿ ਨ ਵਿਕਾਰੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਯਸ੍ਸੇਵੰ ਭਾਵਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਾਦਿਭਾਵਾਵਹਨਭਾਵੇਨ ਭਾਵਿਤੰ। **ਕੁਤੋ ਤੰ ਦੁਕ੍ਖਮੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਉਤ੍ਤਮਪੁਗ੍ਗਲੰ ਕੁਤੋ ਸਤ੍ਤਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਤੋ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੰ ਉਪਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਨਾਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਕੋਸਮ੍ਬਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸੁਮ੍ਬੇਨ ਨਾਮ ਇਸਿਨਾ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਕੋਸਮ੍ਬੀ’’ਤਿ ਏਵੰਲਦ੍ਧਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। **ਘੋਸਿਤਾਰਾਮੇ**ਤਿ ਘੋਸਿਤਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਕਾਰਿਤੇ ਆਰਾਮੇ। **ਭਗਵਾ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਬਾਧਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਕਿੰ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੰਸਗ੍ਗੋ ਵਾਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ। ਨ ਹਿ ਕੋਚਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਨਿਚ੍ਛਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਦੁਰਾਸਦਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਹਿਤੇਸਿਤਾਯ ਪਨ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪੰ ਉਪਾਦਾਯ ‘‘ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਨੁਰੂਪੰ ਚਤੁਰੋਘਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥੰ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਪਰਿਸਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੰ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਯਞ੍ਚ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤੋ ਕਾਲਞ੍ਞੂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਇਦੰ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਆਚਿਣ੍ਣੰ, ਅਯਮਿਧ ਆਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਇਧ ਪਨ ਕੋਸਮ੍ਬਿਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਕਲਹਜਾਤਾਨੰ ਸਤ੍ਥਾ ਦੀਘੀਤਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਵਤ੍ਥੁੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਨ ਹਿ ਵੇਰੇਨ ਵੇਰਾਨਿ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀਧ ਕੁਦਾਚਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਪ॰ ੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੩੭; ਮਹਾਵ॰ ੪੬੪) ਓਵਾਦੰ ਅਦਾਸਿ, ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਤੇਸੰ ਕਲਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰਯੇਵ ਰਤ੍ਤਿ ਵਿਭਾਤਾ। ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ ਭਗਵਾ ਤਮੇਵ ਵਤ੍ਥੁੰ ਕਥੇਸਿ, ਤੰ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਕਲਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰਯੇਵ ਰਤ੍ਤਿ ਵਿਭਾਤਾ। ਤਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ ਭਗਵਾ ਤਮੇਵ ਵਤ੍ਥੁੰ ਕਥੇਸਿ, ਅਥਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਵਮਾਹ – ‘‘ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤੁ, ਮਯਮੇਤੇਨ ਭਣ੍ਡਨੇਨ ਕਲਹੇਨ ਵਿਗ੍ਗਹੇਨ ਵਿਵਾਦੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਖੋ ਇਮੇ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ ਨ ਦਾਨਿਮੇ ਸਕ੍ਕਾ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਏਕਚਾਰਿਕਵਾਸੰ

ਵਸੇਯਜਂ, ਏਵਂ ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਲਹਤੋ ਓਰਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਏਵਂ ਤੇਹਿ ਕਲਹਕਾਰਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾਸਂ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ ਉਪਾਸਕਾਦੀਹਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਆਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ** ਨ ਸੁਖਂ, ਅਨਾਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਨ ਇਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **''ਨ ਫਾਸੁ ਵਿਹਰਾਮੀ''**ਤਿ। **ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਪਵਿਵੇਕਟ੍ਠੋ ਦੂਰੀਭੂਤੋ। ਤਥਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਵ ਭਗਵਾ ਪਾਤੋਵ ਸਰੀਰਪ੍ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਞ੍ਚਿ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕੋਸਲਰਟ੍ਠੇ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕੇ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਭਦ੍ਦਸਾਲਮੂਲੇ ਵਿਹਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ...ਪੇ॰... ਭਦ੍ਦਸਾਲਮੂਲੇ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਮਨ੍ਤਿ** ਸਯਂ। **ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ। **ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸਾਮਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਉਪਟ੍ਠਾਕੇ**ਤਿ ਕੋਸਮ੍ਬਿਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ਘੋਸਿਤਸੇਟ੍ਠਿਆਦਿਕੇ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇ, ਵਿਹਾਰੇ ਚ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਕਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ।

ਏਵਂ ਗਤੇ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਹਂਸੁ – ''ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਸਤ੍ਥਾ ਏਕਕੋਵ ਗਤੋ, ਮਯਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ''ਆਵੁਸੋ, ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਸਾਮਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇ ਚ ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਅਦੁਤਿਯੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਏਕਚਾਰਂ ਚਰਿਤੁਂ ਭਗਵਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਸਾਵਕੇਨ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਇਮੇਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਭਗਵਾ ਅਨੁਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਸਿ, ਸਯਮ੍ਪਿ ਨਾਨੁਗਚ੍ਛਿ।

ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨਾਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ, ਗਾਮਨਿਗਮਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ''ਏਕਚਾਰਵਾਸਂ ਤਾਵ ਵਸਮਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਬਾਲਕਲੋਣਕਾਰਗਾਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਭਗੁਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਕਲਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਤਿਯਾਮਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿਂ ਏਕਚਾਰਵਾਸੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਤੇਨ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਸਮਗ੍ਗਵਾਸਂ ਵਸਮਾਨੇ ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਾਚੀਨਵਂਸਮਿਗਦਾਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਸਕਲਰਤ੍ਤਿਂ ਸਮਗ੍ਗਵਾਸੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤੇਪਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਕਕੋਵ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਗਾਮਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਗਾਮਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਰਕ੍ਖਿਤਵਨਸਣ੍ਡੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਵਸਤੂ''ਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਵਾਸਯਿਂਸੁ। **ਭਦ੍ਦਸਾਲੇ**ਤਿ ਪਨ ਤਤ੍ਥੇਕੋ ਮਨਾਪੋ ਭਦ੍ਦਕੋ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖੋ, ਭਗਵਾ ਤਂ ਗਾਮਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਪਣ੍ਣਸਾਲਸਮੀਪੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਿਹਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕੇ ਵਿਹਰਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤਵਨਸਣ੍ਡੇ ਭਦ੍ਦਸਾਲਮੂਲੇ''**ਤਿ।

ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋਤਿ ਮਹਾਹਤ੍ਥੀ ਯੂਥਪਤਿ। **ਹਤ੍ਥਿਕਲਭੇਹੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਪੋਤਕੇਹਿ। **ਹਤ੍ਥਿਚ੍ਛਾਪੇਹੀ**ਤਿ ਖੀਰੂਪਗੇਹਿ ਦਹਰਹਤ੍ਥਿਪੋਤਕੇਹਿ, ਯੇ ''ਭਿਙ੍ਕਾ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਛਿਨ੍ਨਗ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਹਿ ਛਿਨ੍ਨਗ੍ਗਾਨਿ ਖਾਦਿਤਾਵਸੇਸਾਨਿ ਖਾਣੁਸਦਿਸਾਨਿ ਖਾਦਤਿ। **ਓਭਗ੍ਗੋਭਗ੍ਗਨ੍ਤਿ** ਤੇਨ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੇਨ ਉਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਤੋ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਤਂ। **ਅਸ੍ਸ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਨ੍ਤਿ** ਏਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਂ ਤੇ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। **ਆਵਿਲਾਨੀ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਪਠਮਤਰਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨ੍ਤੇਹਿ ਆਲੁਲ਼ਿਤਤ੍ਤਾ ਆਵਿਲਾਨਿ ਕਦ੍ਦਮਮਿਸ੍ਸਾਨਿ ਪਾਨੀਯਾਨਿ ਪਿਵਤਿ। **ਓਗਾਹਾ**ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਤੋ। ''ਓਗਾਹ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ। **ਉਪਨਿਘਂਸਨ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿਯੋ, ਉਪਨਿਘਂਸਿਯਮਾਨੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਲ਼ਾਰਭਾਵੇਨ ਨ ਕੁਜ੍ਝਤਿ, ਤੇਨ ਤਾ ਤਂ ਘਂਸਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਯੂਥਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਘਟਾ।

ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਯੂਥਵਾਸੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋ ਤਂ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਘਟਸਹਸ੍ਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਪਿਤਸਨ੍ਤਾਪੋ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਤ੍ਤਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਦਸਾਲਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਚ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਤਿ, ਭਗਵਤੋ ਮੁਖਧੋਵਨਂ ਦੇਤਿ, ਨ੍ਹਾਨੋਦਕਂ ਆਹਰਤਿ, ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਦੇਤਿ, ਅਰਞ੍ਞਤੋ ਮਧੁਰਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਉਪਨੇਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਤਾਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ । ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਸੋ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਭਗਵਤੋ ਪਾਨੀਯਂ**

ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੀ''ਤਿ। ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਦਾਰੂਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਰੂਨਿ ਜਾਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਸਾਣਖਣ੍ਡਾਨਿ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਨਿ ਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਪਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਸੋਣ੍ਡਿਯਂ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਤਤ੍ਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਭਗਵਾ ''ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਮਮ ਨ੍ਹਾਨਂ ਇਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਾਨੀਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸੀਤਲੇ ਸਞ੍ਜਾਤੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਭਗਵਤੋ ਪਾਨੀਯਂ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਮਹਾਨਾਗਾਨਂ ਵਿਵੇਕਸੁਖਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਦਸ੍ਸਨਂ, ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਵਿਵੇਕਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੇਹਿਚਿ ਅਨਾਕਿਣ੍ਣਭਾਵਲਦ੍ਧਂ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ, ਇਤਰੇ ਪਨ ਵਿਵੇਕਾ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯੇਵ।

ਇਮਂ ਉਦਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ ਚ ਪਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਯਾ ਸਮਾਨਜ੍ਝਾਸਯਭਾਵਦੀਪਨਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਏਤਂ ਈਸਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸ** ਰਥਈਸਾਸਦਿਸਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ **ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਗੇਨ** ਬੁਦ੍ਧਨਾਗਸ੍ਸ **ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮੇਤਿ** ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ। ਕਥਂ ਸਮੇਤਿ ਚੇ? **ਯਦੇਕੋ ਰਮਤੀ ਵਨੇ** ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਨਾਗੋ ''ਅਹਂ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਂ ਆਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵੇਕਂ ਉਪਬ੍ਰੂਹਯਮਾਨੋ ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ **ਏਕੋ** ਅਦੁਤਿਯੋ **ਵਨੇ** ਅਰਞ੍ਞੇ **ਰਮਤਿ** ਅਭਿਰਮਤਿ, ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਹਿ ਆਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵੇਕਂ ਉਪਬ੍ਰੂਹਯਮਾਨੋ ਇਦਾਨਿ **ਏਕੋ** ਅਸਹਾਯੋ **ਵਨੇ** ਅਰਞ੍ਞੇ **ਰਮਤਿ** ਅਭਿਰਮਤਿ। ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ **ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਗੇਨ ਸਮੇਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੀਭਾਵਰਤਿਯਾ ਏਕਸਦਿਸਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਞ੍ਚਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਿਣ੍ਡੋਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਂ ਉਲਮਾਨੋ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿ ਪਿਣ੍ਡੋਲੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਪਰਿਜਿਣ੍ਣਭੋਗੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਸੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕਪਲ੍ਲਂ ''ਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਰਤਿ, ਕਪਲ੍ਲਪੂਰਂ ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਤਿ, ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਪੂਵਖਜ੍ਜਕਞ੍ਚ ਖਾਦਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਹਗ੍ਘਸਭਾਵਂ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਂ ਨਾਨੁਜਾਨਿ, ਹੇਟ੍ਠਾਮਞ੍ਚੇ ਪਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ, ਸੋ ਠਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਘਂਸੇਨ੍ਤੋਵ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਘਂਸੇਨ੍ਤੋਵ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਘਂਸਨੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ, ਨਾਲ਼ਿਕੋਦਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਣ੍ਹਨਕਂ ਜਾਤਂ। ਤਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸੁਂ, ਅਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਂ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਥੇਰੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਇਤਿ ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਵਿਸੇਸਂ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਾਯ ਉਲਤੀਤਿ ਪਿਣ੍ਡੋਲੋ, ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋਤਿ ਉਭਯਂ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ''ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਆਰਞ੍ਞਕੋਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨੇਨ ਅਰਞ੍ਞੇ ਨਿਵਾਸੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਆਰਞ੍ਞਕੋ, ਆਰਞ੍ਞਕਧੁਤਙ੍ਗਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖਾਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਆਮਿਸਪਿਣ੍ਡਾਨਂ ਪਾਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ, ਪਰੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਾਨਂ ਪਤ੍ਤੇ ਨਿਪਤਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਉਞ੍ਛਤਿ ਤਂ ਤਂ ਕੁਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਗਵੇਸਤੀਤਿ **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ,** ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵਾ ਪਤਿਤੁਂ ਚਰਿਤੁਂ ਵਤਮੇਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੀ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੀਯੇਵ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ। ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾਦੀਸੁ ਪਂਸੂਨਂ ਉਪਰਿ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤਟ੍ਠੇਨ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਵਿਯਾਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਂ, ਪਂਸੁ ਵਿਯ ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਤਭਾਵਂ ਉਲਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਂ, ਪਂਸੁਕੂਲਸ੍ਸ ਧਾਰਣਂ ਪਂਸੁਕੂਲਂ, ਤਂ ਸੀਲਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ

ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ। ਸਙ੍ਘਾਟਿਉੱਤੁਰਾਸਙ੍ਗਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਤਿਚੀਵਰਂ, ਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸ ਧਾਰਣਂ ਤਿਚੀਵਰਂ, ਤਂ ਸੀਲਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਤੇਚੀਵਰਿਕੋ। ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ**ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁੱਤੋਯੇਵ।

ਧੁਤਵਾਦੋਤਿ **ਧੁਤੋ** ਵੁੱਚਤਿ ਧੁਤਕਿਲੇਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਕਿਲੇਸਧੁਨਨਕਧਮ੍ਮੋ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ ਧੁਤੋ, ਨ ਧੁਤਵਾਦੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਨ ਧੁਤੋ, ਧੁਤਵਾਦੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੇਵ ਧੁਤੋ, ਨ ਧੁਤਵਾਦੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਧੁਤੋ ਚੇਵ, ਧੁਤਵਾਦੋ ਚਾਤਿ ਇਦਂ ਚਤੁੱਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਸੁ ਯੋ ਸਯਂ ਧੁਤਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵੱਤਤਿ, ਨ ਪਰਂ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਦਪੇਤਿ, ਅਯਂ ਪਠਮੋ। ਯੋ ਪਨ ਸਯਂ ਨ ਧੁਤਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵੱਤਤਿ, ਪਰਂ ਸਮਾਦਪੇਤਿ, ਅਯਂ ਦੁਤਿਯੋ। ਯੋ ਉਭਯਰਹਿਤੋ, ਅਯਂ ਤਤਿਯੋ। ਯੋ ਪਨ ਉਭਯਸਮ੍ਪੰਨੋ, ਅਯਂ ਚਤੁੱਥੋ। ਏਵਰੂਪੋ ਚ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤਂ ''ਧੁਤਵਾਦੋ''ਤਿ। ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸਵਸੇਨ ਹਿ ਅਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਯਥਾ ਤਂ ''ਨਾਮਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਧਿਚਿੱਤਮਨੁਯੁੱਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪੱਤਿਸਮ੍ਪਯੋਗਤੋ ਅਰਹੱਤਫਲਸਮਾਪੱਤਿਸਮ੍ਪਯੋਗਤੋ ਵਾ ਚਿੱਤਸ੍ਸ ਅਧਿਚਿੱਤਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਇਧ ਪਨ ''ਅਰਹੱਤਫਲਚਿੱਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂਤਂਸਮਾਪੱਤੀਸੁ ਸਮਾਧਿ ਏਵ ਅਧਿਚਿੱਤਂ, ਇਧ ਪਨ ਅਰਹੱਤਫਲਸਮਾਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਅਧਿਚਿੱਤਮਨੁਯੁੱਤੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਤੀਣਿ ਨਿਮਿੱਤਾਨਿ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਚਿੱਤਸੁੱਤੇ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੦੩) ਵੁੱਤਯ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿੱਤਂ ਅਧਿਚਿੱਤਨ੍ਤਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਪੁਰਿਮੋਯੇਵੱਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸਮ੍ਪਦਾਸਮ੍ਪੰਨਂ ਅਧਿਚਿੱਤਾਨੁਯੋਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। ਏਵਂ ''ਅਧਿਚਿੱਤਾਨੁਯੋਗੋ ਮਮ ਸਾਸਨਾਨੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨੂਪਵਾਦੋ**ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਅਨੁਪਵਦਨਂ। **ਅਨੂਪਘਾਤੋ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਉਪਘਾਤਾਕਰਣਂ। **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਵੁੱਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ। ਸੱਤੰਨਂ ਆਪੱਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਲਕ੍ਖਣੋ **ਸਂਵਰੋ। ਮੱਤਞ੍ਞੁਤਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਪਮਾਣਞ੍ਞੁਤਾ। **ਪਨ੍ਤਞ੍ਚ ਸਯਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਿੱਤਂ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਵਿਰਹਿਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ। **ਅਧਿਚਿੱਤੇ ਚ ਆਯੋਗੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠੰਨਂ ਸਮਾਪੱਤੀਨਂ ਅਧਿਗਮਾਯ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੋ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਅਨੂਪਵਾਦੋ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਉਪਰੁਜ੍ਝਨਵਚਨਸ੍ਸ ਅਵਦਨਂ। ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਾਚਸਿਕਂ ਸੀਲਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਨੂਪਘਾਤੋ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਉਪਘਾਤਸ੍ਸ ਪਰਵਿਹੇਠਨਸ੍ਸ ਅਕਰਣਂ। ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਕਾਯਿਕਂ ਸੀਲਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਯਾਦਿਸਂ ਪਨਿਦਂ ਉਭਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨਨ੍ਤੋਗਧਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ – **''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਚ ਸਂਵਰੋ''**ਤਿ ਵੁੱਤਂ। **ਚ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤਮੱਤਂ। **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਚ ਸਂਵਰੋ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਭੂਤੋ ਅਨੂਪਵਾਦੋ ਅਨੂਪਘਾਤੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਵਾ **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਅਧਿਕਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤੇ ਸਂਵਰੋ। ਕੋ ਪਨ ਸੋਤਿ? ਅਨੂਪਵਾਦੋ ਅਨੂਪਘਾਤੋ। ਉਪਸਮ੍ਪਦਵੇਲਾਯਞ੍ਹਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੀਲਂ ਸਮਾਦਿੰਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਤਤੋ ਪਰਂ ਉਪਵਾਦੂਪਘਾਤਾਨਂ ਅਕਰਣਵਸੇਨ ਸਂਵਰੋ, ਸੋ ਅਨੂਪਵਾਦੋ ਅਨੂਪਘਾਤੋ ਚਾਤਿ ਵੁੱਤੋ।

ਅਥ ਵਾ **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬੇ ਭੁਮ੍ਮਂ ਯਥਾ ''ਚੇਤਸੋ ਅਵੂਪਸਮੇ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਪਦਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੨)। ਤੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੋ ਅਨੂਪਵਾਦੋ ਅਨੂਪਘਾਤੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਅਨੂਪਵਾਦੋ ਅਨੂਪਘਾਤੋਇੱਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਂਵਰੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸਤਿਸਂਵਰੋ , ਞਾਣਸਂਵਰੋ, ਖਨ੍ਤਿਸਂਵਰੋ, ਵੀਰਿਯਸਂਵਰੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁੰਨਂ ਸਂਵਰਾਨਂ ਗਹਣਂ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਾਧਨਂ ਇਦਂ ਸਂਵਰਚਤੁੱਕਂ।

ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ ਚ ਭਤ੍ਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਭੋਜਨੇ ਪਮਾਣਞ੍ਞੁਤਾ। **ਪਨ੍ਤਞ੍ਚ ਸਯਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁਕੂਲਂ ਅਰਞ੍ਞਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦਿਵਿਵਿਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ। **ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਆਯੋਗੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਕਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਚਿਤ੍ਤੇ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੇ ਤਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤ੍ਥਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਆਯੋਗੋ। **ਏਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਪਰਸ੍ਸ ਅਨੂਪਵਦਨਂ, ਅਨੂਪਘਾਤਨਂ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋ , ਪਰਿਯੇਸਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦੀਸੁ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ, ਵਿਵਿਤ੍ਤਵਾਸੋ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਧਿਚਿਤ੍ਤਾਨੁਯੋਗੋ ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨਂ ਓਵਾਦੋ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਥਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਛਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭. ਸਤ੍ਤਮੇ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਗਾਥਾਯ **ਅਧਿਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਵਤੋ, ਸਬ੍ਬਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਕੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤੋ**ਤਿ ਨ ਪਮਜ੍ਜਤੋ, ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮੁਨਿਨੋ**ਤਿ ''ਯੋ ਮੁਨਾਤਿ ਉਭੋ ਲੋਕੇ, ਮੁਨਿ ਤੇਨ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੬੯; ਚੂਲਨਿ॰ ਮੇਤ੍ਤਗੂਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੨੧) ਏਵਂ ਉਭਯਲੋਕਮੁਨਨੇਨ ਮੋਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਞਾਣਂ, ਤੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਖੀਣਾਸਵੋ ਮੁਨਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋ। **ਮੋਨਪਥੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮੋਨਸ੍ਸ ਪਥੇਸੁ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਸਿਕ੍ਖਤੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਸਿਕ੍ਖੋ ਹਿ ਅਰਹਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਤੋ, ਇਮਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਮੁਨਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਏਤਦੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਫਲਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਧਿਚੇਤਸੋ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਸਮ੍ਬੋਧਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਪ੍ਪਮਾਦਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤੋ, ਮਗ੍ਗਞਾਣਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ ਮੁਨਿਨੋਤਿ ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਅਥ ਵਾ ''ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤੋ ਸਿਕ੍ਖਤੋ''ਤਿ ਪਦਾਨਂ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨਹੇਤੁ ਸਿਕ੍ਖਨਹੇਤੁ ਚ ਅਧਿਚੇਤਸੋਤਿ।

ਸੋਕਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਨੋਤਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿਨੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਇਟ੍ਠਵਿਯੋਗਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸੋਕਾ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਤਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋ ਸੋਕਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੁਪਸਮੇਨ ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਦਾ ਸਤੀਮਤੋ**ਤਿ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਸਤਿਯਾ ਅਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਧਿਚੇਤਸੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ, ''ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤੋ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ, ''ਮੁਨਿਨੋ ਮੋਨਪਥੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਤੋ''ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ। ''ਮੁਨਿਨੋ''ਤਿ ਵਾ ਏਤੇਨ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ, ''ਮੋਨਪਥੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਤੋ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਾਸਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ, ''ਸੋਕਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਆਨਿਸਂਸੋ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸਤ੍ਤਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸੁਨ੍ਦਰੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਸਕ੍ਕਤੋ**ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਣ੍ਣਿਤੋਯੇਵ। **ਅਸਹਮਾਨਾ**ਤਿ ਨ ਸਹਮਾਨਾ, ਉਸ੍ਸੂਯਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਸਹਮਾਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਸੁਨ੍ਦਰੀਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ। ਸਾ ਕਿਰ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਸੁ ਅਭਿਰੂਪਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਪਰਮਾਯ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਤੇਨੇਵ ਸਾ ''ਸੁਨ੍ਦਰੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਸਾ ਚ ਅਨਤੀਤਯੋਬ੍ਬਨਾ ਅਸਂਯਤਸਮਾਚਾਰਾਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸੁਨ੍ਦਰਿਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸੁਂ। ਤੇ ਹਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਯਂ ਹਤਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਕ੍ਕੋਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਆਗਤਨਯੇਨ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਉਲ਼ਾਰਂ ਅਪਰਿਮਿਤਂ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਸ੍ਸਾਪਕਤਾ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਯਿਂਸੁ – ਮਯਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਟ੍ਠਾ ਹਤਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾ, ਨ ਨੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਮ੍ਪਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਕਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨੁ ਖੋ ਲੋਕੋ ਸਮਣੇ ਗੋਤਮੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਉਲ਼ਾਰਂ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਨੇਤੀਤਿ? ਤਤ੍ਥੇਕੋ ਆਹ – ''ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤੋ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਯ ਮਹਾਸਮ੍ਮਤਪ੍ਪਵੇਣਿਯਾ ਜਾਤੋ''ਤਿ, ਅਪਰੋ ''ਅਭਿਜਾਤਿਯਂ ਤਸ੍ਸ ਅਨੇਕਾਨਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾਨਿ ਪਾਤੁਭੂਤਾਨੀ''ਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ''ਕਾਲਦੇਵਿਲਂ ਵਨ੍ਦਾਪੇਤੁਂ ਉਪਨੀਤਸ੍ਸ ਪਾਦਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਜਟਾਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ''ਤਿ, ਅਪਰੋ ''ਵਪ੍ਪਮਙ੍ਗਲਕਾਲੇ ਜਮ੍ਬੁਚ੍ਛਾਯਾਯ ਸਯਾਪਿਤਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਪਿ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਜਮ੍ਬੁਚ੍ਛਾਯਾ ਅਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ''ਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ''ਅਭਿਰੂਪੋ ਦਸ੍ਸਨੀਯੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ, ਅਪਰੋ ''ਜਿਣ੍ਣਾਤੁਰਮਤਪਬ੍ਬਜਿਤਸਙ੍ਖਾਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਂਵੇਗਜਾਤੋ ਆਗਾਮਿਨਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ। ਏਵਂ ਅਪਰਿਮਾਣਕਾਲੇ ਸਮ੍ਭਤਂ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਂ ਭਗਵਤੋ ਪੁਞ੍ਞਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਂ ਉਕ੍ਕਂਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਨਿਰੁਪਮਂ ਸਲ੍ਲੇਖਪ੍ਪਟਿਪਦਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਞ੍ਚ ਞਾਣਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾਦਿਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਥਾਦਿਟ੍ਠਂ ਯਥਾਸੁਤਂ ਧਰਮਾਨਂ ਤਂ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਬਹੁਮਾਨਕਾਰਣਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਬਹੁਮਾਨਕਾਰਣਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ''ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣੇਨ ਮਯਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਅਯਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਨਾਸੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ। ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਤਿਖਿਣਮਨ੍ਤੀ ਏਵਮਾਹ – ''ਅਮ੍ਭੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ ਮਾਤੁਗਾਮਸੁਖੇ ਅਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਅਭਿਰੂਪੋ ਦੇਵਸਮੋ ਤਰੁਣੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਰੂਪਂ ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਅਥਾਪਿ ਨ ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਜਨਸ੍ਸ ਪਨ ਸਙ੍ਕਿਯੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਹਨ੍ਦ ਮਯਂ ਸੁਨ੍ਦਰਿਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਂ ਤਥਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਮ, ਯਥਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਅਯਸੋ ਪਥਵਿਯਂ ਪਤ੍ਥਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇ ''ਇਦਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਯਾ ਚਿਨ੍ਤਿਤਂ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਕਤੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਅਯਸਕੇਨ ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਵਾ ਤੇਨ ਵਾ ਪਲਾਯਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤੁਂ ਸੁਨ੍ਦਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਸਾ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਕਤੋ ਆਗਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਨਾਲਪਨ੍ਤਾ ਆਰਾਮਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਲਪਨ੍ਤੀ ਪਟਿਵਚਨਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਪਰਜ੍ਝਂ? ਕਸ੍ਮਾ ਮੇ ਪਟਿਵਚਨਂ ਨ ਦੇਥਾਤਿ? ਤਥਾ ਹਿ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਅਮ੍ਹੇ ਵਿਹੇਠਿਯਮਾਨੇ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਸੀਤਿ । ਕੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਹੇਠੇਤੀਤਿ? ''ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਨ ਪਸ੍ਸਸਿ, ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਅਮ੍ਹੇ ਵਿਹੇਠੇਤ੍ਵਾ ਹਤਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤਤ੍ਥ ਮਯਾ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਜੇਤਵਨਸਮੀਪਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਏਵਞ੍ਚੇਵਞ੍ਚ ਵਦੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸਾਪਿ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਭਗਵਤੋ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਸਹਮਾਨਾ''**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਸ੍ਸਹਸੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋਸਿ। **ਅਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਵਾ। **ਕ੍ਯਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂ ਅਹਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਞਾਤਕਾ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ **''ਉਸ੍ਸਹਸਿ ਤ੍ਵਂ ਭਗਿਨਿ ਞਾਤੀਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਕਾਤੁ''**ਨ੍ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਪਿ ਮਿਗਂ ਵਲ੍ਲਿ ਵਿਯ ਪਾਦੇ ਲਗ੍ਗਾ **ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਮੇ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਞਾਤੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਆਹ।

ਤੇਨ ਹੀਤਿ ''ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ 'ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਸਿ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਪਠਮਵਯੇ ਠਿਤਾ ਅਭਿਰੂਪਾ ਸੋਭਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਅਯਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਜੇਤਵਨਂ ਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸੁਂ। ਸਾਪਿ ਖੋ ਬਾਲਾ ਕਕਚਦਨ੍ਤਪਨ੍ਤਿਯਾ ਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿਕੀਲ਼ਂ ਕੀਲ਼ਿਤੁਕਾਮਾ ਵਿਯ, ਪਭਿਨ੍ਨਮਦਂ ਚਣ੍ਡਹਤ੍ਥਿਂ ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੀ ਵਿਯ, ਨਲਾਟੇਨ ਮਚ੍ਚੁਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਤਮ੍ਬੂਲਮੁਖਵਾਸਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਨਕਾਲੇ

ਜੇਤਵਨਾਭਿਮੁਖੀ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ''ਕਹਂ ਗਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਚ ਪੁਟ੍ਠਾ ''ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ, ਅਹਞ੍ਹਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਵਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਰਾਮੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤੋਵ ਜੇਤਵਨਮਗ੍ਗਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰਾਭਿਮੁਖੀ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ''ਕਿਂ ਸੁਨ੍ਦਰਿ ਕਹਂ ਗਤਾਸੀ''ਤਿ ਚ ਪੁਟ੍ਠਾ ''ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਕਿਲੇਸਰਤਿਯਾ ਰਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਏਵਂ ਅਯਜਾਤਿ ਖੋ ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਜੇਤਵਨਂ ਅਗਮਾਸੀ''**ਤਿ।

ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਕਤਿਪਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਧੁਤ੍ਤਾਨਂ ਕਹਾਪਣੇ ਦਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛਥ, ਸੁਨ੍ਦਰਿਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਾਲਾਕਚਵਰਨ੍ਤਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਏਥਾ''ਤਿ ਵਦਿਂਸੁ। ਤੇ ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ। ਤਤੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ''ਸੁਨ੍ਦਰਿਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਕੋਲਾਹਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ''ਕਤ੍ਥ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਰਿਸਙ੍ਕਥਾ''ਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਇਮੇਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਜੇਤਵਨੇ ਵਸਤਿ, ਤਤ੍ਥਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਾਨਾਮਾਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ ਗਚ੍ਛਥ, ਨਂ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਿਨਥਾ''ਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਕਚਵਰਂ ਬ੍ਯੂਹਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰਂ ਮਞ੍ਚਕਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ''ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ 'ਸਤ੍ਥੁਨਾ ਕਤਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਿਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਕਚਵਰਨ੍ਤਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਂਸੂ''ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਰਾਜਾਪਿ ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਤੇਨ ਹਿ ਗਚ੍ਛਥ, ਨਗਰਂ ਆਹਿਣ੍ਡਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਨਗਰਵੀਥੀਸੁ ''ਪਸ੍ਸਥ ਸਮਣਾਨਂ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਵੇਸਨਦ੍ਵਾਰਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਸੁਨ੍ਦਰਿਯਾ ਸਰੀਰਂ ਆਮਕਸੁਸਾਨੇ ਅਟ੍ਟਕਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਾਪੇਸਿ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਨੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ''ਪਸ੍ਸਥ ਸਮਣਾਨਂ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ ਬਹਿਨਗਰੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਯਦਾ ਤੇ ਅਞ੍ਞਿਂਸੁ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ 'ਵੋਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਸੁਨ੍ਦਰੀ'''**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਿਂਸੂ**ਤਿ ਜਾਨਿਂਸੁ। **ਵੋਦਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਬ੍ਯਪਦਿਟ੍ਠਾ, ਜੇਤਵਨਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਚ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਚ ਵਿਸੇਸਤੋ ਦਿਟ੍ਠਾ, ਬਹੁਲਂ ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਖਾਕੂਪੇ**ਤਿ ਦੀਘਿਕਾਵਾਟੇ । **ਯਾ ਸਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੁਨ੍ਦਰੀ**ਤਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਾ ਸਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਰੂਪਸੁਨ੍ਦਰਤਾਯ ''ਸੁਨ੍ਦਰੀ''ਤਿ ਪਾਕਟਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ। **ਸਾ ਨੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਯ ਜੀਵਿਤਂ ਵਿਯ ਚ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਾ, ਇਦਾਨਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਯਥਾਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸੇ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਕਚਵਰਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਥਾਠਪਿਤਂ। ''ਯਥਾਨਿਖਾਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਪਥਵਿਯਂ ਨਿਖਾਤਪ੍ਪਕਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਰਥਿਯਾਯ ਰਥਿਯਨ੍ਤਿ ਵੀਥਿਤੋ ਵੀਥਿਂ। **ਵੀਥੀ**ਤਿ ਹਿ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਕਰਚ੍ਛਾ। **ਸਿਙ੍ਘਾਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਕੋਣਰਚ੍ਛਾ। **ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ**ਤਿ ਨ ਲਜ੍ਜਿਨੋ, ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਾਵਿਰਹਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੀਲਾ। **ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਲਾਮਕਸਭਾਵਾ ਨਿਹੀਨਾਚਾਰਾ। **ਮੁਸਾਵਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਸਮਾਨਾ ''ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਲਿਕਵਾਦਿਤਾਯ ਮੁਸਾਵਾਦਿਨੋ। **ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ**ਤਿ ''ਮੇਥੁਨਪ੍ਪਟਿਸੇਵਿਤਾਯ ਅਸੇਟ੍ਠਚਾਰਿਨੋ ਇਮੇ ਹਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਹੀਲੇਨ੍ਤਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ। **ਸਮਚਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਸਮਚਾਰਿਨੋ। **ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਸਭਾਵਾ, ਪਟਿਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਨਾਮਸਦ੍ਦਯੋਗੇਨ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨਾਗਤਕਾਲਵਚਨਂ। **ਸਾਮਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਣਭਾਵੋ ਸਮਿਤਪਾਪਤਾ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤਾ। **ਕੁਤੋ**ਤਿ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ। **ਅਪਗਤਾ**ਤਿ ਅਪੇਤਾ ਪਰਿਭਟ੍ਠਾ। **ਪੁਰਿਸਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਥੁਨਪ੍ਪਟਿਸੇਵਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਟਿਚੋਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਅਭੂਤਵਾਦੀ''ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ...ਪੇ॰... ਨਿਹੀਨਕਮ੍ਮਾ ਮਨੁਜਾ ਪਰਤ੍ਥਾ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨੇਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦ੍ਦੋ ਚਿਰਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਅਯਸਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ।

ਗਾਥਾਯੰ **ਅਭੂਤਵਾਦੀ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਦੋਸੰ ਅਦਿਸ੍ਵਾਵ ਮੁਸਾਵਾਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਭੂਤੇਨ ਅਤਚ੍ਛੇਨ ਪਰੰ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ। **ਯੋ ਵਾਪਿ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਨਾਹੰ ਏਤੰ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਆਹ। **ਪੇਚ੍ਚ ਸਮਾ ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਜਨਾ ਇਤੋ ਪਰਲੋਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੂਪਗਮਨੇਨ ਗਤਿਯਾ ਸਮਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਗਤਿਯੇਵ ਹਿ ਨੇਸੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਆਯੂ ਪਨ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ। ਬਹੁਕਞ੍ਹਿ ਪਾਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਰੰ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਤਿ, ਪਰਿਤ੍ਤਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮੇਵ ਕਾਲੰ ਪਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਨੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਲਾਮਕਮੇਵ ਕਮ੍ਮੰ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **ਨਿਹੀਨਕਮ੍ਮਾ ਮਨੁਜਾ ਪਰਤ੍ਥਾ**ਤਿ। ''ਪਰਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਪਦਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ''ਪੇਚ੍ਚਾ''ਤਿਪਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਪੇਚ੍ਚ ਪਰਤ੍ਥ ਇਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇ ਨਿਹੀਨਕਮ੍ਮਾ ਪਰਲੋਕੇ ਸਮਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾਤਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਅਕਾਰਕਾ**ਤਿ ਅਪਰਾਧਸ੍ਸ ਨ ਕਾਰਕਾ। **ਨਯਿਮੇਹਿ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਕਿਰ ਨੇਸਮਹੋਸਿ – ਇਮੇਹਿ ਸਮਣੇਹਿ ਸਕਜਪੁਤ੍ਤਿਯੇਹਿ ਅਦ੍ਧਾ ਤੰ ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕਤੰ, ਯੰ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਉਗ੍ਘੋਸਿਤ੍ਵਾ ਸਕਲਨਗਰੰ ਆਹਿਣ੍ਡਿੰਸੁ, ਯਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਏਵੰ ਅਸਬ੍ਭਾਹਿ ਫਰੁਸਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ, ਖਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚਞ੍ਚ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ, ਕੇਵਲੰ ਪਨ ''ਅਭੂਤਵਾਦੀ ਨਿਰਯੰ ਉਪੇਤੀ''ਤਿ ਧਮ੍ਮੰਯੇਵ ਵਦਨ੍ਤਾ ਸਪਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਇਮੇ ਸਮਣਾ ਸਕਜਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਮ੍ਹੇ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਸਪਨ੍ਤਿ, ਸਪਥੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਵਦਨ੍ਤਿ । ਅਥ ਵਾ ''ਯੋ ਵਾਪਿ ਕਤ੍ਵਾ 'ਨ ਕਰੋਮਿ' ਚਾਹਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਸਪਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਕਾਰਕਭਾਵੰ ਬੋਧੇਤੁੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਪਥੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਇਮੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤੇਸਞ੍ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਗਾਥਾਯ ਸਵਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਾਰਜ੍ਜੰ ਓਕ੍ਕਮਿ, ਸੰਵੇਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ''ਨਯਿਦੰ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਟ੍ਠੰ, ਸੁਤੰ ਨਾਮ ਤਥਾਪਿ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਹੋਤਿ, ਏਤੇ ਚ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਇਮੇਸੰ ਅਨਤ੍ਥਕਾਮਾ ਅਹਿਤਕਾਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਦ੍ਧਾਯ ਨਯਿਦੰ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਦੁਜ੍ਜਾਨਾ ਹਿ ਸਮਣਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਤੋ ਓਰਮਿੰਸੁ।

ਰਾਜਾਪਿ ਯੇਹਿ ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਮਾਰਿਤਾ, ਤੇਸੰ ਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਪੁਰਿਸੇ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਅਥ ਤੇ ਧੁਤ੍ਤਾ ਤੇਹਿ ਕਹਾਪਣੇਹਿ ਸੁਰੰ ਪਿਵਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਕਲਹੰ ਕਰਿੰਸੁ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਏਕੋ ਏਕੰ ਆਹ – ''ਤ੍ਵੰ ਸੁਨ੍ਦਰਿੰ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਕਚਵਰਨ੍ਤਰੇ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਲਦ੍ਧਕਹਾਪਣੇਹਿ ਸੁਰੰ ਪਿਵਸਿ, ਹੋਤੁ ਹੋਤੂ''ਤਿ। ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਧੁਤ੍ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸੇਸੁੰ। ਰਾਜਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਾ ਮਾਰਿਤਾ''ਤਿ ਤੇ ਧੁਤ੍ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਆਮ, ਦੇਵਾ''ਤਿ। ''ਕੇਹਿ ਮਾਰਾਪਿਤਾ''ਤਿ? ''ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ, ਦੇਵਾ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਟਿਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਅਯੰ ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਤਸ੍ਸ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣੰ ਆਰੋਪੇਤੁਕਾਮੇਹਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਮਾਰਾਪਿਤਾ, ਨੇਵ ਗੋਤਮਸ੍ਸ, ਨ ਗੋਤਮਸਾਵਕਾਨੰ ਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਮੇਵ ਦੋਸੋਤਿ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤਾ ਨਗਰੰ ਆਹਿਣ੍ਡਥਾ''ਤਿ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਤਥਾ ਅਕੰਸੁ। ਮਹਾਜਨੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਦ੍ਦਹਿ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਧਿਕ੍ਕਾਰੰ ਅਕਾਸਿ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਵਧਦਣ੍ਡੰ ਪਾਪੁਣਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਭਿਯਜੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨੋ ਮਹਾ ਅਹੋਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਪਟਿਵੇਦੇਸੁੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **''ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ...ਪੇ॰... ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਦ੍ਦੋ''**ਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਇਦੰ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਨਾਰੋਚੇਸਿ? ਅਰਿਯਾਨੰ ਤਾਵ ਆਰੋਚਨੇਨ ਪਯੋਜਨੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਸੁ ਪਨ ''ਯੇ ਨ ਸਦ੍ਦਹੇਯਜੁੰ, ਤੇਸੰ ਤੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯਜਾ''ਤਿ ਨਾਰੋਚੇਸਿ। ਅਪਿਚੇਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਨਾਚਿਣ੍ਣੰ, ਯੰ ਅਨਾਗਤਸ੍ਸ ਈਦਿਸਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਨੰ। ਪਰਾਨੁਦ੍ਦੂਸਿਕਮੇਵ ਹਿ ਭਗਵਾ ਸੰਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖੰ ਵਿਭਾਵੇਤਿ , ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਤੋਕਾਸੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨੰ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਗਵਾ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

''ਨ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਨ ਸਮੁਦ੍ਦਮਜ੍ਝੇ,
ਨ ਪਬ੍ਬਤਾਨੰ ਵਿਵਰੰ ਪਵਿਸ੍ਸ।
ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ ਸੋ ਜਗਤਿਪ੍ਪਦੇਸੋ,
ਯਤ੍ਥਟ੍ਠਿਤੋ ਮੁਚ੍ਚੇਯਜ ਪਾਪਕਮ੍ਮਾ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੨੭; ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੨.੪)।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਮਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦਨਵਸੇਨਾਪਿ ਬਾਲਜਨੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਦੁਰੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਖਨ੍ਤਿਬਲਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਧੀਰਸ੍ਸ ਦੁਤ੍ਤਿਤਿਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿਬਲਵਿਭਾਵਨੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤੁਦਨ੍ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਜਨਾ ਅਸਞ੍ਞਤਾ, ਸਰੇਹਿ ਸਙ੍ਗਾਮਗਤੰਵ ਕੁਞ੍ਜਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕਸੰਵਰਾਦੀਸੁ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਸੰਵਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਅਸੰਯਤਾ ਅਵਿਨੀਤਾ ਬਾਲਜਨਾ ਸਰੇਹਿ ਸਾਯਕੇਹਿ ਸਙ੍ਗਾਮਗਤੰ ਯੁਦ੍ਧਗਤੰ ਕੁਞ੍ਜਰੰਵ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੰ ਪਟਿਯੋਧਾ ਵਿਯ ਵਾਚਾਸਤ੍ਤੀਹਿ ਤੁਦਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਅਯੰ ਤੇਸੰ ਸਭਾਵੋ । **ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਵਾਕਜੰ ਫਰੁਸੰ ਉਦੀਰਿਤੰ, ਅਧਿਵਾਸਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤੰ ਪਨ ਤੇਹਿ ਬਾਲਜਨੇਹਿ ਉਦੀਰਿਤੰ ਭਾਸਿਤੰ ਮਮ੍ਮਘਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਫਰੁਸੰ ਵਾਕਜੰ ਵਚਨੰ ਅਭੂਤੰ ਭੂਤਤੋ ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਨ੍ਤੋ ਮਮ ਕਕਚੂਪਮਓਵਾਦੰ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੨ ਆਦਯੋ) ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਅਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੰਸਾਰਸਭਾਵੋ ਏਸੋ’’ਤਿ ਸੰਸਾਰੇ ਭਯੰ ਇਕ੍ਖਣਸੀਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਵਾਸਯੇ, ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਖਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਕਿੰ ਪਨ ਤੰ ਕਮ੍ਮੰ, ਯੰ ਅਪਰਿਮਾਣਕਾਲੰ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਉਪਚਿਤਵਿਪੁਲਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰੋ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵੰ ਦਾਰੁਣੰ ਅਭੂਤਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨੰ ਪਾਪੁਣੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਅਯੰ ਸੋ ਭਗਵਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਤੋ ਅਤੀਤਜਾਤਿਯੰ ਮੁਨਾਲ਼ਿ ਨਾਮ ਧੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਪਜਨਸੇਵੀ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸੁਰਭਿੰ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ ਨਗਰੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਤੁੰ ਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਇਤ੍ਥੀ ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਧੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਯੰ ਸਮਣੋ’’ਤਿ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਇਦਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਸੁਨ੍ਦਰਿਯਾ ਕਾਰਣਾ ਅਭੂਤਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਯਥਾ ਚੇਤੰ, ਏਵੰ ਚਿਞ੍ਚਮਾਣਵਿਕਾਦੀਨੰ ਵਿਕਾਰਕਿਤ੍ਥੀਨੰ ਭਗਵਤੋ ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨਾਦੀਨਿ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਪਤ੍ਤਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸਾਨਿ, ਯਾਨਿ ‘‘ਕਮ੍ਮਪਿਲੋਤਿਕਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਅਪਦਾਨੇ (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੩੯.੬੪-੯੬) –

‘‘ਅਨੋਤਤ੍ਤਸਰਾਸਨ੍ਨੇ, ਰਮਣੀਯੇ ਸਿਲਾਤਲੇ।
ਨਾਨਾਰਤਨਪਜ੍ਜੋਤੇ, ਨਾਨਾਗਨ੍ਧਵਨਨ੍ਤਰੇ॥

‘‘ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ, ਪਰੇਤੋ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਆਸੀਨੋ ਬ੍ਯਾਕਰੀ ਤਤ੍ਥ, ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ॥

‘‘ਸੁਣਾਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਮਯ੍ਹੰ, ਯੰ ਕਮ੍ਮੰ ਪਕਤੰ ਮਯਾ।
ਪਿਲੋਤਿਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤੇਪਿ ਵਿਪਚ੍ਚਤਿ॥

੧. ‘‘ਮੁਨਾਲ਼ਿ ਨਾਮਹੰ ਧੁਤ੍ਤੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਜਾਤਿਸੁ।
ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੰ ਸੁਰਭਿੰ, ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਿੰ ਅਦੂਸਕੰ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਨਿਰਯੇ ਸੰਸਰਿੰ ਚਿਰੰ।
ਬਹੂ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਵੇਦੇਮਿ ਵੇਦਨੰ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਾਵਸੇਸੇਨ, ਇਧ ਪਚ੍ਛਿਮਕੇ ਭਵੇ।
ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨੰ ਮਯਾ ਲਦ੍ਧੰ, ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਾਯ ਕਾਰਣਾ॥

੨. ‘‘ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੁਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਨਨ੍ਦੋ ਨਾਮਾਸਿ ਸਾਵਕੋ।

ਤੰ ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਯ ਨਿਰਯੇ, ਚਿਰੰ ਸੰਸਰਿਤੰ ਮਯਾ॥

‘‘ਦਸ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਨਿਰਯੇ ਸੰਸਰਿੰ ਚਿਰੰ।
ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵੰ ਲਦ੍ਧਾਹੰ, ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨੰ ਬਹੁੰ ਲਭਿੰ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਾਵਸੇਸੇਨ, ਚਿਞ੍ਚਮਾਣਵਿਕਾ ਮਮੰ।
ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਿ ਅਭੂਤੇਨ, ਜਨਕਾਯਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਤੋ॥

੩. ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੁਤਵਾ ਆਸਿੰ, ਅਹੰ ਸਕ੍ਕਤਪੂਜਿਤੋ।
ਮਹਾਵਨੇ ਪਞ੍ਚਸਤੇ, ਮਨ੍ਤੇ ਵਾਚੇਮਿ ਮਾਣਵੇ॥

‘‘ਤਤ੍ਥਾਗਤੋ ਇਸੀ ਭੀਮੋ, ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞੋ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ।
ਤਞ੍ਚਾਹੰ ਆਗਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਿੰ ਅਦੂਸਕੰ॥

‘‘ਤਤੋਹੰ ਅਵਚੰ ਸਿਸ੍ਸੇ, ਕਾਮਭੋਗੀ ਅਯੰ ਇਸਿ।
ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸ, ਅਨੁਮੋਦਿੰਸੁ ਮਾਣਵਾ॥

‘‘ਤਤੋ ਮਾਣਵਕਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਭਿਕ੍ਖਮਾਨੰ ਕੁਲੇ ਕੁਲੇ।
ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਆਹੰਸੁ, ਕਾਮਭੋਗੀ ਅਯੰ ਇਸਿ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾ ਇਮੇ।
ਅਬ੍ਭਕ੍ਖਾਨੰ ਲਭੁੰ ਸਬ੍ਬੇ, ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਾਯ ਕਾਰਣਾ॥

੪. ‘‘ਵੇਮਾਤੁਭਾਤਿਕੰ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਧਨਹੇਤੁ ਹਨਿੰ ਅਹੰ।
ਪਕ੍ਖਿਪਿੰਗਿਰਿਦੁਗ੍ਗਸ੍ਮਿੰ, ਸਿਲਾਯ ਚ ਅਪਿੰਸਯਿੰ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਸਿਲੰ ਖਿਪਿ।
ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠੰ ਪਿੰਸਯੀ ਪਾਦੇ, ਮਮ ਪਾਸਾਣਸਕ੍ਖਰਾ॥

੫. ‘‘ਪੁਰੇਹੰ ਦਾਰਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਕੀਲ਼ਮਾਨੋ ਮਹਾਪਥੇ।
ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੰ ਦਿਸ੍ਵਾਨ, ਮਗ੍ਗੇ ਸਕਲਿਕੰ ਖਿਪਿੰ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਇਧ ਪਚ੍ਛਿਮਕੇ ਭਵੇ।
ਵਧਤ੍ਥੰ ਮੰ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ, ਅਭਿਮਾਰੇ ਪਯੋਜਯਿ॥

੬. ‘‘ਹਤ੍ਥਾਰੋਹੋ ਪੁਰੇ ਆਸਿੰ, ਪਚ੍ਚੇਕਮੁਨਿਮੁਤ੍ਤਮੰ।
ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤੰ ਤੰ, ਆਸਾਦੇਸਿੰ ਗਜੇਨਹੰ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਭਨ੍ਤੋ ਨਾਲ਼ਾਗਿਰੀ ਗਜੋ।
ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ ਪੁਰਵਰੇ, ਦਾਰੁਣੋ ਸਮੁਪਾਗਮਿ॥

੭. ‘‘ਰਾਜਾਹਂ ਪਤ੍ਥਿਵੋ ਆਸਿਂ, ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਰਿਸੇ ਹਨਿਂ।
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਸਂ ਭੁਸਂ॥

‘‘ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਤਸ੍ਸ ਸੇਸੇਨ, ਸੋਦਾਨਿ ਸਕਲਂ ਮਮ।
ਪਾਦੇ ਛਵਿਂ ਪਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਨ ਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ॥

੮. ‘‘ਅਹਂ ਕੇਵਟ੍ਟਗਾਮਸ੍ਮਿਂ, ਅਹੁਂ ਕੇਵਟ੍ਟਦਾਰਕੋ।
ਮਚ੍ਛਕੇ ਘਾਤਿਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਜਨਯਿਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਕਂ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਸੀਸਦੁਕ੍ਖਂ ਅਹੂ ਮਮ।
ਸਕ੍ਕਾ ਚ ਸਬ੍ਬੇ ਹਞ੍ਞਿਂਸੁ, ਯਦਾ ਹਨਿ ਵਿਟਟੂਭੋ॥

੯. ‘‘ਫੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾਹਂ ਪਾਵਚਨੇ, ਸਾਵਕੇ ਪਰਿਭਾਸਯਿਂ।
ਯਵਂ ਖਾਦਥ ਭੁਞ੍ਜਥ, ਮਾ ਚ ਭੁਞ੍ਜਥ ਸਾਲਯੋ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਤੇਮਾਸਂ ਖਾਦਿਤਂ ਯਵਂ।
ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ, ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਂ ਵਸਿਂ ਤਦਾ॥

੧੦. ‘‘ਨਿਬ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਹਿ, ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਂ ਨਿਹੇਠਯਿਂ।
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਪਿਟ੍ਠਿਦੁਕ੍ਖਂ ਅਹੂ ਮਮ॥

੧੧. ‘‘ਤਿਕਿਚ੍ਛਕੋ ਅਹਂ ਆਸਿਂ, ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਰੇਚਯਿਂ।
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਹੋਤਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਕਾ ਮਮ॥

੧੨. ‘‘ਅਵਚਾਹਂ ਜੋਤਿਪਾਲੋ, ਕਸ੍ਸਪਂ ਸੁਗਤਂ ਤਦਾ।
ਕੁਤੋ ਨੁ ਬੋਧਿ ਮੁਣ੍ਡਸ੍ਸ, ਬੋਧਿ ਪਰਮਦੁਲ੍ਲਭਾ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਅਚਰਿਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਬਹੁਂ।
ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨੁਰੁਵੇਲਾਯਂ, ਤਤੋ ਬੋਧਿਂ ਅਪਾਪੁਣਿਂ॥

‘‘ਨਾਹਂ ਏਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ, ਪਾਪੁਣਿਂ ਬੋਧਿਮੁਤ੍ਤਮਂ।
ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਵੇਸਿਸ੍ਸਂ, ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇਨ ਵਾਰਿਤੋ॥

‘‘ਪੁਞ੍ਞਪਾਪਪਰਿਕ੍ਖੀਣੋ, ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਤਾਪਵਜ੍ਜਿਤੋ।
ਅਸੋਕੋ ਅਨੁਪਾਯਾਸੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਮਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਏਵਂ ਜਿਨੋ ਵਿਯਾਕਾਸਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਤੋ।
ਸਬ੍ਬਾਭਿਞ੍ਞਾਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਅਨੋਤਤ੍ਤਮਹਾਸਰੇ’’ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੩੯.੬੪-੯੬)।

ਅਟ੍ਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਉਪਸੇਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯. ਨਵਮੇ **ਉਪਸੇਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਪਸੇਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ਨਂ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ।

ਅਯਞ੍ਹਿ ਥੇਰੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾ, ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਪਵ੍ਵਤ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਦ੍ਵਿਵਸ੍ਸੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਗਵਤਾ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਭਾਵਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਗਤਨਯੇਨ ''ਅਤਿਲਹੁਂ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮੋਘਪੁਰਿਸ, ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ, ਯਦਿਦਂ ਗਣਬਨ੍ਧਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੫) ਵਿਗਰਹਿਤੋ ਪਤੋਦਾਭਿਤ੍ਤੁਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਆਜਾਨੀਯੋ ਸਂਵਿਗ੍ਗਮਾਨਸੋ ''ਯਦਿਪਾਹਂ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਸਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਗਵਤਾ ਵਿਗਰਹਿਤੋ, ਪਰਿਸਂਯੇਵ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਾਸਂਸਿਯੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤੋ ਸਬ੍ਬੇ ਧੁਤਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਛਲਭਿਞ੍ਞੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰੇ ਏਵ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਥਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬੫ ਆਦਯੋ) ਆਗਤਨਯੇਨ ''ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਖੋ ਤ੍ਯਾਯਂ, ਉਪਸੇਨ, ਪਰਿਸਾ''ਤਿ ਪਰਿਸਵਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਲਦ੍ਧਪਸਂਸੋ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਉਪਸੇਨੋ ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੩) ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ ਅਸੀਤਿਯਾ ਮਹਾਸਾਵਕੇਸੁ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ।

ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤੇਸੁ ਉਦਕਕੁਮ੍ਭਤੋ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਸੀਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਣ੍ਡਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਆਵਜ੍ਜੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਅਨੇਕਸਤਾ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾ ਪੋਙ੍ਖਾਨੁਪੋਙ੍ਖਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਸੋ ''ਮਯ੍ਹਂ ਤਾਵ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਸਤੋ ਇਮੇ ਏਵਰੂਪਾ ਗੁਣਾ, ਕੀਦਿਸਾ ਨੁ ਖੋ ਮਯ੍ਹਂ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣਾ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣਾਭਿਮੁਖਂ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਬਲਾਨੁਰੂਪਂ ਅਨੇਕਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਸੋ ''ਏਵਂਸੀਲੋ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵਂਧਮ੍ਮੋ ਏਵਂਪਞ੍ਞੋ ਏਵਂਵਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਆਵਿਭਾਵਾਨੁਰੂਪਂ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ , ਤਤੋ ''ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ''ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿ। ਏਵਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ਅਨੇਕਾਕਾਰਵੋਕਾਰਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣੇਸੁ ਆਵਿਭੂਤੇਸੁ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਪਮੁਦਿਤੋ ਉਲ਼ਾਰਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਸੇਨਸ੍ਸ ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਰਹੋਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਹਸਿ ਗਤਸ੍ਸ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕੀਭੂਤਸ੍ਸ। **ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਕਾਰੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। **ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ**ਤਿ ਯੇ ਇਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਸਦ੍ਧਾਸਮਧਿਗਮਾਦਯੋ, ਅਹੋ ਵਤ ਮੇ ਏਤੇ ਲਾਭਾ। **ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ ਮੇ**ਤਿ ਯਞ੍ਚਿਦਂ ਮਯਾ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾਰਤਨਤ੍ਤਯਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਦਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ, ਤਂ ਮੇ ਅਹੋ ਵਤ ਸੁਟ੍ਠੁ ਲਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਮੇ**"ਤਿਆਦਿਨਾ।

ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਯਥਾਰਹਂ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨੁਸਾਸਤੀਤਿ **ਸਤ੍ਥਾ**। ਭਾਗ੍ਯਵਨ੍ਤਤਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ **ਭਗਵਾ**। ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸੇਹਿ, ਕਿਲੇਸਾਰੀਨਂ ਹਤਤ੍ਤਾ, ਸਂਸਾਰਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਰਾਨਂ ਹਤਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਾ, ਪਾਪਕਰਣੇ ਰਹਾਭਾਵਾ **ਅਰਹਂ** । ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੨੩ ਆਦਯੋ) ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੇਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਕ੍ਖਾਤੇ, ਏਕਨ੍ਤਨਿਯਜਾਨਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਤੇ। **ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਪਾਵਚਨੇ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨੰ ਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖਪਾਤਤੋ ਧਾਰਣੇਨ, ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸੇ ਵਿਨਯਨੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੰ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰ ਸਹ ਚਰਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ। **ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਸੀਲਵਸੇਨ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ। **ਕਲਜਾਣਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਦਯੋ ਕਲਜਾਣਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਕਲਜਾਣਧਮ੍ਮਾ। ਏਤੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੀਲੇਸੁ ਚਮ੍ਹਿ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ**ਤਿ ‘‘ਅਹਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਕਥਿਕੋ ਕਾਯਦਲ੍ਹਿਬਹੁਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿੰ, ਅਥ ਖੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਾਦਿੰ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਸੀਲੰ ਅਖਣ੍ਡੰ ਅਛਿਦ੍ਦੰ ਅਸਬਲੰ ਅਕਮ੍ਮਾਸੰ ਭੁਜਿਸ੍ਸੰ ਵਿਞ੍ਞੁਪ੍ਪਸਤ੍ਥੰ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰਯੇਵ ਪਾਪੇਸਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਤੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਫਲਦ੍ਵਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਨੋ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਹਿ ਸੀਲੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਨੋ। **ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ ਚਮ੍ਹਿ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਭੇਦੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਸਮਾਹਿਤੋ ਚ ਅਮ੍ਹਿ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ। ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿੰ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾਵਚਨੇਨ ਤਤਿਯਫਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਨੋ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਹਿ ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿੰ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਨੋ। **ਅਰਹਾ ਚਮ੍ਹਿ ਖੀਣਾਸਵੋ**ਤਿ ਕਾਮਾਸਵਾਦੀਨੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖੀਣਤ੍ਤਾ ਖੀਣਾਸਵੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸੰਯੋਜਨੋ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਤਾਯ ਅਰਹਾ ਚਮ੍ਹਿ। ਏਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਕਰਣੀਯਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਚਮ੍ਹਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕੁਬ੍ਬਨਾਦਿਇਦ੍ਧੀਸੁ ਮਹਤਾ ਵਸੀਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਉਲ਼ਾਰਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਗੁਣਾਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਚ ਅਸ੍ਮਿ। ਏਤੇਨ ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਾਨਵਾਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋਗਮਤ੍ਤਨੋ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਭਿਞ੍ਞਾਸੁ ਵਸੀਭਾਵੇਨ ਹਿ ਅਰਿਯਾ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇਨ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ, ਪੁਬ੍ਬੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਨਾਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਚ ਵਿਸੋਧਿਤਸਨ੍ਤਾਨਤ੍ਤਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਭਦ੍ਦਕੰ ਮੇ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ ਏਵੰਵਿਧਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਮੇ ਯਾਵਾਯੰ ਕਾਯੋ ਧਰਤਿ, ਤਾਵ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਿਤਸੁਖਮੇਵ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਮੇ ਭਦ੍ਦਕੰ ਸੁਨ੍ਦਰੰ। **ਭਦ੍ਦਕੰ ਮਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਪਨਿਦੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਵਾ ਖਣੇ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤਵੇਦੋ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਤੰ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਮਰਣਮ੍ਪਿ ਮੇ ਭਦ੍ਦਕਨ੍ਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਤਾਦਿਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਵੰ ਮਹਾਥੇਰੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨਸੋਮਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਿਲਾਵਿਤਵਾਸਨੁਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਉਲ਼ਾਰਸੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋ ਧਮ੍ਮਬਹੁਮਾਨੇਨ ਧਮ੍ਮਪੀਤਿਪਟਿਸੰਵੇਦਨੇਨ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੇਸਿ।

ਤੰ ਸਤ੍ਥਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤੇ ਮਰਣੇ ਚ ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਭਾਵਵਿਭਾਵਨੰ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ‘‘**ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ…ਪੇ॰… ਉਦਾਨੇਸੀ**’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੰ ਜੀਵਿਤੰ ਨ ਤਪਤੀ**ਤਿ ਯੰ ਖੀਣਾਸਵਪੁਗ੍ਗਲੰ ਜੀਵਿਤੰ ਆਯਤਿੰ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਭਾਵਤੋ ਨ ਤਪਤਿ ਨ ਬਾਧਤਿ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਮੇਵ ਵਾ ਜੀਵਿਤੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਸਤਿਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਸਮਾਯੋਗਤੋ ਨ ਬਾਧਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਪਾਪਜਨਸੇਵੀ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੋ ਅਕਤਕੁਸਲੋ ਅਕਤਪੁਞ੍ਞੋ, ਸੋ ‘‘ਅਕਤੰ ਵਤ ਮੇ ਕਲਜਾਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇਨ ਤਪਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤੰ ਤੰ ਤਪਤਿ ਨਾਮ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਅਕਤਪਾਪਾ ਕਤਪੁਞ੍ਞਾ ਕਲਜਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਤ੍ਤ ਸੇਖਾ ਤਪਨੀਯਧਮ੍ਮਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਅਤਪਨੀਯਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ ਚ ਪਚ੍ਛਾਨੁਤਾਪੇਨ ਨ ਤਪਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਤੇਸੰ ਜੀਵਿਤੰ ਤਪਤਿ। ਖੀਣਾਸਵੇ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਕਤਾ।

ਮਰਣਨ੍ਤੇ ਨ ਸੋਚਤੀਤਿ ਮਰਣਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਨ੍ਤੇ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ, ਮਰਣਸਮੀਪੇ ਵਾ ਨ ਸੋਚਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸੋਕਸ੍ਸ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਤ੍ਤਾ। **ਸ ਵੇ ਦਿਟ੍ਠਪਦੋ ਧੀਰੋ, ਸੋਕਮਜ੍ਝੇ ਨ ਸੋਚਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਧਮ੍ਮਪਦਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਪਦੋ, ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਧੀਰੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਸੋਚਨਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ‘‘ਸੋਕਾ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨੰ ਅਵੀਤਰਾਗਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ, ਸੋਕਹੇਤੂਨੰ ਵਾ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਠਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਸੋਚਤਿ।

ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸੋਕਹੇਤੂਨਂ ਅਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤੁਂ **"ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਵਤਣ੍ਹਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਭਵਤਣ੍ਹਾ, ਸੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਵਤਣ੍ਹੋ। ਤਸ੍ਸ ਅਵਸੇਸਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਵੂਪਸਮੇਨ ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। **ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਆਦਿਕੋ –

> ''ਖਨ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਪਾਟਿ, ਧਾਤੁਆਯਤਨਾਨ ਚ।
> ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ, 'ਸਂਸਾਰੋ'ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ –

ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਸਂਸਾਰੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਖੀਣੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਨਬ੍ਭਵ**ੋਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋ ਖੀਣੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ ਨਤ੍ਥਿ? ਯਸ੍ਮਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਵਤਣ੍ਹੋ ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਆਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

ਨਵਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਉਪਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦. ਦਸਮੇ **ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੁਭੂਤਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮਂ।

ਆਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨੁਪਸਨ੍ਤਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਜਨਿਤਸਨ੍ਤਾਪਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚੇਵ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਜਾਤਿਜਰਾਬ੍ਯਾਧਿਮਰਣਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਦਿਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇਪਿ ਨੇਸਂ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਤੁਲੇਤ੍ਵਾ ਕਰੁਣਾਯਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਅਨੁਭੂਤਂ ਕਿਲੇਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ''ਈਦਿਸਸ੍ਸ ਨਾਮ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤਾ ਕਿਲੇਸਾ ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮਂ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਚ ''ਇਮੇ ਏਤ੍ਤਕਾ ਕਿਲੇਸਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਉਪਸਮਿਤਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਉਪਸਮਿਤਾ''ਤਿ ਤਂਤਂਮਗ੍ਗਞਾਣੇਹਿ ਓਧਿਸੋ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਉਪਸਮਿਤਭਾਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਸਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ"**ਤਿ।

ਅਪਰੇ ''ਥੇਰੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ 'ਇਮਸ੍ਸ ਵਤਾਯਂ ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਭਾਵੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਾਯ ਅਸਙ੍ਖਤਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ, ਸਯਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮਤੋ'ਤਿ ਏਵਂ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਉਪਸਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ''ਅਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸਾਨਂ ਉਪਸਮਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਜਾਤਂ ਅਗ੍ਗਫਲਮੇਵੇਤ੍ਥ ਉਪਸਮੋ ਨਾਮ, ਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯਦਿਦਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਦਿਹੇਤੁਭੂਤਂ ਸਾਵਕੇਸੁ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਂ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਵਾ ਉਪਸਮਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਭਾਵਦੀਪਕਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਉਪਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਸਨ੍ਤਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਉਪਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਹਿ ਉਪਸਨ੍ਤਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ ਉਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ''ਉਪਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮਸ੍ਸ ਅਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਭਾਵਤੋ, ਨ ਤਥਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ। ਤੇਨ ਪਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਰਹਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੁਨ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਨੁਪਸਮੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇਹਿ ਉਪਸਨ੍ਤਕਿਲੇਸਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਭਾਵਤੋਵ ''ਉਪਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਉਪਸਨ੍ਤਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਉਪਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ’’ਤਿ। **ਉਪਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਉਪਸਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਉਪਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੂਪਸਮੇਨ ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਵਾ ਸਤਿਪਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਖੀਣਾਸਵਾਨੰ ਅਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੇ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਪਨ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤੋ ਸਾਵਕੇਸੁ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੋ ਸਵਿਸੇਸੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਸਤ੍ਥਾ ਉਪਸਨ੍ਤਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਆਹ ‘‘ਉਪਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਮਤ੍ਥੋ – ਭੁਸੰ ਦਲ੍ਹੰ ਵਾ ਸਨ੍ਤੰ ਉਪਸਨ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਉਪਸਨ੍ਤੇਨ ਉਪਸਨ੍ਤਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤੰ ਉਪਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤੰ , ਤਾਦਿਸੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ। ਤਥਾ ਹੇਸ ਭਗਵਤਾ – ‘‘ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞੋ ਹਾਸਪਞ੍ਞੋ ਜਵਨਪਞ੍ਞੋ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੋ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੯੩) ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਣ੍ਣਿਤੋ ਥੋਮਿਤੋ। **ਨੇਤ੍ਤਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨੇਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਵਤਣ੍ਹਾ ਸੰਸਾਰਸ੍ਸ ਨਯਨਤੋ, ਸਾ ਨੇਤ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਨੇਤ੍ਤਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਨੇਤ੍ਤਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਪਹੀਨਤਣ੍ਹਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਮਾਰਬਨ੍ਧਨਾ**ਤਿ ਸੋ ਏਵੰਵਿਧੋ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸੰਯੋਜਨੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ ਮਾਰਬਨ੍ਧਨਤੋ ਮੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਮਾਰਬਨ੍ਧਨਮੋਚਨਾਯ ਕਰਣੀਯੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਸਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੀਤਿ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਦਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਮੇਘਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੫. ਸੋਣਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਿਯਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧. ਮਹਾਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਹੇਸਿਯਾ ਸਹ। **ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਵਰਗਤੋ**ਤਿ ਪਾਸਾਦਵਰਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਗਤੋ। **ਕੋਚਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ**ਤਿ ਕੋਚਿ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਤਰੋ। **ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਤੇ**ਤਿ ''ਕਿਂ ਤੇ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਦੇਵਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਮਾਲਾਕਾਰਸ੍ਸ ਧੀਤਾ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਆਪਣਤੋ ਪੂਵਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਰਾਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਪਟਿਪਥੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਅਦਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਥਾਰੂਪੇ ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਚੀਵਰਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪੂਵਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸਿਤਂ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸਿ। ਥੇਰੋ ''ਕੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦਾਨਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਅਜ੍ਜੇਸਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਭੋਜਨਂ ਅਦਾਸਿ, ਅਜ੍ਜੇਵ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ''ਤਿ। ਤਂ ਦਿਵਸਮੇਵ ਚ ਰਾਜਾ ਕਾਸਿਗਾਮੇ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਰਾਜਿਤੋ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ''ਬਲਕਾਯਸ੍ਸ ਆਗਮਨਂ ਆਗਮੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਂ ਮਾਲਾਰਾਮਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਸਾ ਰਾਜਾਨਂ ਆਗਤਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਮਕਾਸਿ। ਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਤ੍ਤੇ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਤਰਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਂ ਪਟਿਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ 'ਕੋ ਤੇ ਪਿਯੋ'ਤਿ? ਸਾ 'ਤ੍ਵਂ ਮੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਿਯੋ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ਪੁਨ ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥਸ੍ਸਾਹਂ 'ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਪਿਯਾ'ਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮੀ''ਤਿ। ਇਤਿ ਸੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਸ੍ਸਾਸਜਨਨਤ੍ਥਂ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿ।

ਦੇਵੀ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ਸਙ੍ਘੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ''ਨਾਯਂ ਪਞ੍ਹੋ ਰਞ੍ਞੋ ਮੁਖਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਭੂਤਮੇਵ ਵਦਨ੍ਤੀ **“ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ ਮੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੋਚਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ”**ਤਿ ਆਹ। ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਬ੍ਯਾਕਤਮਤ੍ਥਂ ਉਪਾਯੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਾਤੁਕਾਮਾ **“ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਨ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰੋ”**ਤਿ ਤਥੇਵ ਰਾਜਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿ ਯਥਾ ਰਞ੍ਞਾ ਸਯਂ ਪੁਟ੍ਠਾ। ਰਾਜਾਪਿ ਤਾਯ ਸਰਸਲਕ੍ਖਣੇਨ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਸਰਸਲਕ੍ਖਣੇਨੇਵ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਤਥੇਵ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ ਯਥਾ ਦੇਵਿਯਾ ਬ੍ਯਾਕਤਂ।

ਬ੍ਯਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਚ ਮਨ੍ਦਧਾਤੁਕਤਾਯ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ ਰਾਜਾ ਪਥਵਿਸ੍ਸਰੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਥਵਿਮਣ੍ਡਲਂ ਅਭਿਵਿਜਿਯ ਅਜ੍ਝਾਵਸਾਮਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਤਾਵ ਯੁਤ੍ਤਂ 'ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰਂ ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਵਸਲੀ ਹੀਨਜਚ੍ਚਾ ਸਮਾਨਾ ਮਯਾ ਉਚ੍ਚੇ ਠਾਨੇ ਠਪਿਤਾ ਸਾਮਿਭੂਤਂ ਮਂ ਨ ਤਥਾ ਪਿਯਾਯਤਿ, 'ਅਤ੍ਤਾਵ ਪਿਯਤਰੋ'ਤਿ ਮਮ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਦਤਿ, ਯਾਵ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾ ਵਤਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਨਨੁ ਤੇ ਤੀਣਿ ਰਤਨਾਨਿ ਪਿਯਤਰਾਨੀ''ਤਿ ਚੋਦੇਸਿ। ਦੇਵੀ 'ਰਤਨਤ੍ਤਯਂਪਾਹਂ ਦੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਗ੍ਗਸੁਖਂ ਮੋਕ੍ਖਸੁਖਞ੍ਚ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੀ ਸਮ੍ਪਿਯਾਯਾਮਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਾਵ ਮੇ ਪਿਯਤਰੋ''ਤਿ ਆਹ। ਸਬ੍ਬੋ ਚਾਯਂ ਲੋਕੋ ਅਤ੍ਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਪਰਂ ਪਿਯਾਯਤਿ, ਪੁਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋਪਿ ''ਅਯਂ ਮਂ ਜਿਣ੍ਣਕਾਲੇ ਪੋਸੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਧੀਤਰਂ ''ਮਮ ਕੁਲਂ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਭਰਿਯਂ ''ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਦੇ ਪਰਿਚਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਬਨ੍ਧਵੇ ਤਂਤਂਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ, ਇਤਿ ਅਤ੍ਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਲੋਕੋ ਪਰਂ ਪਿਯਾਯਤੀਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਦੇਵਿਯਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਥ ਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਮਲ੍ਲਿਕਾ ਕੁਸਲਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਨਿਪੁਣਾ 'ਅਤ੍ਤਾਵ ਮੇ ਪਿਯਤਰੋ'ਤਿ ਵਦਤਿ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਾਵ ਪਿਯਤਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਥਾ ਚ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਨਂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ…ਪੇ॰… ਪਿਯਤਰੋ"**ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ''ਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਤਰੋ''ਤਿ ਰਵ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾ ਅਨੁਪਰਿਗਮ੍ਮ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਅਨਵਸੇਸਾ ਦਸਪਿ ਦਿਸਾ ਪਰਿਯੇਸਨਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਨੇਵਜ੍ਝਗਾ ਪਿਯਤਰਮਤ੍ਤਨਾ ਕ੍ਵਚੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਤਿਸਯੇਨ ਪਿਯਂ ਅਞ੍ਞਂ ਕੋਚਿ ਪੁਰਿਸੋ ਸਬ੍ਬੁਸ੍ਸਾਹੇਨ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ ਕ੍ਵਚਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਨੇਵ ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ। **ਏਵਂ ਪਿਯੋ ਪੁਥੁ ਅਤ੍ਤਾ ਪਰੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਯਤਰਸ੍ਸ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪੁਥੁ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਾਵ ਪਿਯੋ। **ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਹਿਂਸੇ ਪਰਮਤ੍ਤਕਾਮੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਿਯਾਯਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖਕਾਮੋ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਕਾਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਸੁਖਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਰਂ ਸਤ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੁਨ੍ਥਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਨ ਹਿਂਸੇ ਨ ਹਨੇਯ੍ਯ ਨ ਪਾਣਿਲੇਡ੍ਡੁਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿਪਿ ਵਿਹੇਠੇਯ੍ਯ। ਪਰਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੇ ਦੁਕ੍ਖੇ ਤਂ ਤਤੋ ਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ।

ਪਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਮੇਘਿਯਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ਗਰਹਣਚ੍ਛਰਿਯਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਯਾਵ ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਂ ਪਰਿਤ੍ਤਾਯੁਕਾ, ਅਤਿਇਤ੍ਤਰਜੀਵਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤ੍ਤਾਹਜਾਤੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹੇਨ ਜਾਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹਜਾਤੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਾਹਜਾਤੇ, ਜਾਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਮੇ ਅਹਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੁਸਿਤਂ ਕਾਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਤੁਸਿਤਂ ਦੇਵਨਿਕਾਯਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਉਪਪਜ੍ਜਿ।

ਏਕਦਿਵਸਂ ਕਿਰ ਥੇਰੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਲਕ੍ਖਣਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਸੋਭਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਭੂਤਂ ਭਗਵਤੋ ਰੂਪਕਾਯਸਿਰਿਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ''ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਰੂਪਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾ ਮਨੋਹਰਾ''ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਵਿਜਾਤਮਾਤੁਯਾ ਨਾਮ ਵਿਰੂਪੋਪਿ ਪੁਤ੍ਤੋ ਸੁਰੂਪੋ ਵਿਯ ਮਨਾਪੋ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਮਾਤਾ ਮਹਾਮਾਯਾ ਦੇਵੀ ਧਰੇਯ੍ਯ, ਕੀਦਿਸਂ ਨੁ ਖੋ ਤਸ੍ਸਾ ਭਗਵਤੋ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨੇ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਮਹਾਜਾਨਿ ਖੋ ਮਯ੍ਹਂ ਮਹਾਮਾਤੁ ਦੇਵਿਯਾ, ਯਾ ਸਤ੍ਤਾਹਜਾਤੇ ਭਗਵਤਿ ਕਾਲਕਤਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸਾ ਕਾਲਕਿਰਿਯਂ ਗਰਹਨ੍ਤੋ **"ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ – ''ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਗੋਤਮੀ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਮਹਤਾ ਆਯਾਸੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਮਯਾ ਪਨ ਉਪਾਯੇਨ ਯਾਚਿਤੋ ਭਗਵਾ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਅਨੁਜਾਨਿ, ਸਾ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਭਗਵਤੋ ਦੁਤਿਯਂ ਪਰਿਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਜਨੇਤ੍ਤਿ ਮਹਾਮਾਯਾ ਦੇਵੀ ਧਰੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਤਾ ਚੁਭੋਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯਭਗਿਨਿਯੋ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਸਾਸਨਂ ਸੋਭੇਯ੍ਯੁਂ, ਭਗਵਾ ਚ ਮਾਤਰਿ ਬਹੁਮਾਨੇਨ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਸੁਖੇਨੇਵ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਤਾਯ ਪਨਸ੍ਸਾ ਕਸਿਰੇਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਮਿਦਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਥੇਰੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ **'ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ'**ਤਿਆਦਿਮਾਹਾ''ਤਿ। ਤਂ ਅਕਾਰਣਂ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਮਾਤੁਯਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਗਰੁਕਂਯੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਲਹੁਕਂ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਮਤਾਯਾਤਿ।

ਅਪਰੇ ਪਨਾਹੁ – ‘‘ਦਸਬਲਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਾਦਿਕੇ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇ ਅਨਨ੍ਤਪਰਿਮਾਣੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਥੇਰੋ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯਾ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਂ ਨਾਮ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਕੁਚ੍ਛਿਨਾ ਦਸ ਮਾਸੇ ਪਰਿਹਰਿ, ਸਾ ਬੁਦ੍ਧਮਾਤਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਰਿਚਾਰਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤਮਿਦਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮੇਵੇਤਂ, ਯਦਿਦਂ ਸਤ੍ਤਾਹਜਾਤੇ ਭਗਵਤਿ ਜਨੇਤ੍ਤਿ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤਿ, ਕਾਲਕਤਾ ਚ ਤੁਸਿਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਤਕ੍ਕੁਪ੍ਪਾਦਨਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ **‘ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ**’ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚਾ’’ਤਿ।

ਸਤ੍ਥਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਾਹਜਾਤੇਸੁ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਸੁ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤੁ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾ ਧਮ੍ਮਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਧਮ੍ਮਤਂ ਪਰਿਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **“ਏਵਮੇਤਂ, ਆਨਨ੍ਦਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮਤਾ ਯਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਤੁਸਿਤਪੁਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਆਯੁਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਦੇਵਤਾਹਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਪਤ੍ਤੁਂ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਾਯ ਅਜ੍ਝੇਸਿਤਾ ਕਾਲਦੀਪਦੇਸਕੁਲਾਨਿ ਵਿਯ ਜਨੇਤ੍ਤਿਯਾ ਆਯੁਪਰਿਮਾਣਮ੍ਪਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਤੋ ਤਥੇਵ ਤੁਸਿਤਪੁਰੇ ਠਿਤੋ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਵਿਲੋਕਨਾਨਿ ਵਿਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਾਧਿਕਦਸਮਾਸਪਰਿਮਾਣਂ ਮਾਤੁਯਾ ਆਯੁਪਰਿਮਾਣਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਮਮ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਕਾਲੋ, ਇਦਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣਸਮਾਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – **“ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਾ ਹਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਰੋ ਹੋਨ੍ਤੀ**”ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਆਯੁਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨੇਵ ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਿਜਾਤਪਚ੍ਚਯਾ। ਚਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇਹਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਹਿ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਚੇਤਿਯਘਰਸਦਿਸਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਰਿਭੋਗਾਰਹਂ, ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਰਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਤਕਂ ਏਵ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤੁ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਾ ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਇਮਮੇਵ ਹਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਮਂ ਮਹਾਵਿਲੋਕਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਕਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਵਯੇ ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇ। ਪਠਮਵਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਤਦਾ ਸਞ੍ਜਾਤਗਬ੍ਭਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਗਬ੍ਭਂ ਅਨੁਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁਂ ਚੇ, ਗਬ੍ਭੋ ਬਹ੍ਵਾਬਾਧੋ ਹੋਤਿ। ਮਜ੍ਝਿਮਵਯਸ੍ਸ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਸਦਂ ਹੋਤਿ, ਵਿਸਦੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਦਾਰਕਾ ਅਰੋਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤਰੋ ਪਠਮਵਯੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯਸ੍ਸ ਤਤਿਯਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਮਾਤੁ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਆਯੁਸ੍ਸ ਮਰਣਪਰਿਯੋਸਾਨਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਮੁਖੇਨ ਅਨਵਜ੍ਜਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਉਸ੍ਸਾਹਦੀਪਕਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਕੇਚੀ**ਤਿ ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਭੂਤਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਵਾਸਦ੍ਦੋ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ, **ਅਪਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨੇਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਤੀਤਾਦਿਵਸੇਨ ਤਿਯਦ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ। ਅਪਿਚ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਕਸਤ੍ਤਾ ਗਬ੍ਭਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੂਤਾ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਸਂਸੇਦਜੂਪਪਾਤਿਕਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਤੋ ਪਰਤੋ ਭੂਤਾ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਭਵਵਸੇਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਵਵਸੇਨ ਭੂਤਾ ਨਾਮ, ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਵਸੇਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਖੀਣਾਸਵਾ ਭੂਤਾ ਨਾਮ। ਤੇ ਹਿ ਭੂਤਾ ਏਵ, ਨ ਪੁਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ, ਤਦਞ੍ਞੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨਾਮ।

ਸਬ੍ਬੇ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਹਾਯ ਦੇਹਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਭਵਯੋਨਿਗਤਿਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਸਤ੍ਤਾਵਾਸਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾ ਸਤ੍ਤਾ ਦੇਹਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਂ ਪਹਾਯ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਲੋਕਂ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਕੋਚਿ

ਅਚਵਨਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਂ ਸਬ੍ਬਜਾਨਿਂ ਕੁਸਲੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਦੇਤਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਨਿਂ ਹਾਨਿਂ ਮਰਣਂ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਾ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਨਿਂ ਵਿਨਾਸਂ ਪਭਙ੍ਗੁਂ ਕੁਸਲੋ ਪਣ੍ਡਿਤਜਾਤਿਕੋ ਮਰਣਾਨੁਸ੍ਸਤਿਵਸੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਆਤਾਪਿਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰੇਯ**ਜਾਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਤਾਪਿਯਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵੀਰਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਆਤਾਪਿਯੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਅਨਵਸੇਸਮਰਣਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨੂਪਾਯਂ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰੇਯਜ, ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਕੁਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩. ਤਤਿਯੇ **ਰਾਜਗਹੇ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਕੁਟ੍ਠੀ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਨਾਮਕੋ ਏਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਰਾਜਗਹੇ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਚ ਕੁਟ੍ਠੀ ਕੁਟ੍ਠਰੋਗੇਨ ਬਾਲ੍ਹਵਿਦੂਸਿਤਗਤ੍ਤੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਦਲਿਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਰਾਜਗਹੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬਦੁਗ੍ਗਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਵਤਿਆਦੀਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਛਡ੍ਡਿਤਪਿਲੋਤਿਕਖਣ੍ਡਾਨਿ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਦਹਤਿ, ਕਪਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਘਰਾ ਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਆਚਾਮਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ ਨ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਲਭਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਮਨੁਸ੍ਸਦਲਿਦ੍ਦੋ''ਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਕਪਣੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਪਰਮਕਪਣਤਂ ਪਤ੍ਤੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਵਰਾਕੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਹੀਲ੍ਹਿਤਪਰਿਭੂਤਤਾਯ ਅਤਿਵਿਯ ਦੀਨੋ। **ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਸਾਯ ਚੇਵ ਉਪਾਸਕਪਰਿਸਾਯ ਚ।

ਏਕਦਿਵਸਂ ਕਿਰ ਭਗਵਾ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰੋ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸੁਲਭਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਕਤਿਪਯਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਵਾਰੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਯੇਹਿ ਦਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤੇਸਂ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਅਵਸੇਸਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਆਗਮਨਂ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇਯੇਵ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰਮਣੀਯੇ ਪਦੇਸੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਸੁਂ, ਉਪਾਸਕਾਪਿ ''ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ, ਮਹਾਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਭਗਵਾ ਨਿਸੀਦਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਰਹਂ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸੁਂ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਵਿਰੋਚਮਾਨਾਯ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਜ੍ਜਲਾਯ ਨੀਲਪੀਤਲੋਹਿਤੋਦਾਤਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠਪਭਸ੍ਸਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਬੁਦ੍ਧਰਂਸਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਪਮਾਯ ਰੂਪਕਾਯਸਿਰਿਯਾ ਸਕਲਮੇਵ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤੋ ਤਾਰਾਗਣਪਰਿਵੁਤੋ ਵਿਯ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਪਰਿਵੁਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਮਨੋਸਿਲਾਤਲੇ ਕੇਸਰਸੀਹੋ ਵਿਯ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੋ ਕਰਵੀਕਰੁਤਮਞ੍ਜੁਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਖੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਾ ਅਸਂਸਟ੍ਠਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ ਪਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚੋਦਕਾ ਪਾਪਗਰਹਿਨੋ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਵਚਨਕ੍ਖਮਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮੇਘਵਣ੍ਣਂ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਸੁਵਮ੍ਮਿਤਾ ਵਿਯ ਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥਿਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਓਹਿਤਸੋਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਿ। ਉਪਾਸਕਾਪਿ ਸੁਦ੍ਧਵਤ੍ਥਨਿਵਤ੍ਥਾ ਸੁਦ੍ਧੁਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਮਹਾਦਾਨਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਂਯਤਹਤ੍ਥਪਾਦਾ ਓਹਿਤਸੋਤਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਪਰਿਵੁਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ।

ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਪਨ ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਬ੍ਬਲਜਪਰੇਤੋ ਘਾਸਪਰਿਯੇਸਨਂ ਚਰਮਾਨੋ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਂ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਦੂਰਤੋਵ ਤਂ ਮਹਾਜਨਸਨ੍ਨਿਪਾਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਯਂ ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੋ, ਅਦ੍ਧਾ ਏਤ੍ਥ ਭੋਜਨਂ ਦੀਯਤਿ ਮਞ੍ਞੇ, ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਗਤੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯਂ ਵਾ ਲਦ੍ਧੁਂ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਾਭਿਲਾਸੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਦ੍ਦਸ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਦਸ੍ਸਨੀਯਂ ਪਸਾਦਨੀਯਂ ਉਤ੍ਤਮਦਮਥਸਮਥਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਦਨ੍ਤਂ ਗੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ ਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਪਰਿਵੁਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ, ਦਿਸ੍ਵਾਨ

ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਸਮ੍ਭਤਾਯ ਪਰਿਪਕ੍ਕਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ''ਯਂਨੂਨਾਹਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ…ਪੇ॰… ਤਤ੍ਥੇਵ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ 'ਅਹਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮੀ'''**ਤਿ।

ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤਿਂ ਹੀਨਾਦਿਸਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਵਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਅਨਵਸੇਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਬ੍ਬਵਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ। ਚਿਤ੍ਤਸੀਸੇਨ ਹਿ ਞਾਣਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਸਯਾਨੁਸਯਞਾਣੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਞਾਣੇਨ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਮਨਸਾਕਾਸੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਸਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿ ਅਕਾਸਿ ਤੇ ਵੋਲੋਕੇਸਿ। **ਭਬ੍ਬੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ, ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤਦਹੋਸੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਗਰਸਿਖਿਮ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਅਪਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਈਦਿਸੋ ਜਾਤੋ, ਮਗ੍ਗਫਲੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਨਸ੍ਸ ਪਂਸੁਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣਨਿਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਅਨ੍ਤੋਹਦਯੇਯੇਵ ਵਿਜ੍ਜੋਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞਾਪਿਯੋਤਿ ਇਦਂ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ – **''ਅਯਂ ਖੋ ਇਧ ਭਬ੍ਬੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁ''**ਨ੍ਤਿ।

ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥਨ੍ਤਿ ਦਾਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸੀਲਂ, ਸੀਲਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸਗ੍ਗਂ, ਸਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਕਥਂ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਪਠਮਂ ਹੇਤੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਸਤ੍ਤੇ ਵਿਵੇਚੇਤੁਂ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਆਦੀਨਵਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਆਦੀਨਵਸਵਨੇਨ ਸਂਵਿਗ੍ਗਹਦਯਾਨਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਗੁਣਵਿਭਾਵਨਮੁਖੇਨ ਚ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਦਾਨਕਥਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨਾਮ ਸੁਖਾਨਂ ਨਿਦਾਨਂ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਮੂਲਂ, ਭੋਗਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾ, ਵਿਸਮਗਤਸ੍ਸ ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਗਤਿ ਪਰਾਯਣਂ, ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕੇਸੁ ਦਾਨਸਦਿਸੋ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਆਲਮ੍ਬਨਂ ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਗਤਿ ਪਰਾਯਣਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਅਵਸ੍ਸਯਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਮਯਸੀਹਾਸਨਸਦਿਸਂ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਮਹਾਪਥਵਿਸਦਿਸਂ , ਆਲਮ੍ਬਨਟ੍ਠੇਨ ਆਲਮ੍ਬਨਰਜ੍ਜੁਸਦਿਸਂ, ਦੁਕ੍ਖਨਿਤ੍ਥਰਣਟ੍ਠੇਨ ਨਾਵਾਸਦਿਸਂ, ਸਮਸ੍ਸਾਸਨਟ੍ਠੇਨ ਸਙ੍ਗਾਮਸੂਰੋ, ਭਯਪਰਿਤ੍ਤਾਣਟ੍ਠੇਨ ਸੁਪਰਿਖਾਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨਗਰਂ, ਮਚ੍ਛੇਰਮਲਾਦੀਹਿ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨ ਪਦੁਮਂ, ਤੇਸਂ ਨਿਦਹਨਟ੍ਠੇਨ ਜਾਤਵੇਦੋ, ਦੁਰਾਸਦਟ੍ਠੇਨ ਆਸੀਵਿਸੋ, ਅਸਨ੍ਤਾਸਟ੍ਠੇਨ ਸੀਹੋ, ਬਲਵਨ੍ਤਟ੍ਠੇਨ ਹਤ੍ਥੀ, ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤਟ੍ਠੇਨ ਸੇਤਉਸਭੋ, ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਸਮ੍ਪਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਵਲਾਹਕੋ ਅਸ੍ਸਰਾਜਾ। ਦਾਨਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇ ਰਜ੍ਜਸਿਰਿਂ ਦੇਤਿ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਕ੍ਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਮਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਞਾਣਂ ਦੇਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿਦਾਨਗੁਣਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਂ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਨਕਥਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸੀਲਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। **ਸੀਲਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਂ ਨਾਮੇਤਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਆਲਮ੍ਬਨਂ ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਗਤਿ ਪਰਾਯਣਂ। ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਞ੍ਹਿ ਸੀਲਸਦਿਸੋ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਆਲਮ੍ਬਨਂ ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਗਤਿ ਪਰਾਯਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੀਲਾਲਙ੍ਕਾਰਸਦਿਸੋ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ, ਸੀਲਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸਂ ਪੁਪ੍ਫਂ, ਸੀਲਗਨ੍ਧਸਦਿਸੋ ਗਨ੍ਧੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੀਲਾਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਹਿ ਅਲਙ੍ਕਤਂ ਸੀਲਕੁਸੁਮਪਿਲ਼ਨ੍ਧਿਤਂ ਸੀਲਗਨ੍ਧਾਨੁਲਿਤ੍ਤਂ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਿਤ੍ਤਿਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਸੀਲਗੁਣਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਂ।

ਇਦਂ ਪਨ ਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਯਂ ਸਗ੍ਗੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸੀਲਾਨਨ੍ਤਰਂ ਸਗ੍ਗਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। **ਸਗ੍ਗਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਇਟ੍ਠੋ ਕਨ੍ਤੋ ਮਨਾਪੋ, ਨਿਚ੍ਚਮੇਤ੍ਥ ਕੀਲ਼ਾ ਨਿਚ੍ਚਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ ਦੇਵਾ ਨਵੁਤਿਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖਂ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤਿ, ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਸ੍ਸਕੋਟਿਯੋ ਸਟ੍ਠਿ ਚ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿਸਗ੍ਗਗੁਣਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਂ। ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਮੁਖਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਗ੍ਗਕਥਂ ਕਥੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਏਵਂ ਹੇਤੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਗ੍ਗਕਥਾਯ ਪਲੋਭੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਹਤ੍ਥਿਂ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸੋਣ੍ਡਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਸਗ੍ਗੋ ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਅਧੁਵੋ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾ ਕਾਮਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ, ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੭; ੨.੪੨) ਨਯੇਨ ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਦੀਨਵ**ਨ੍ਤਿ ਦੋਸਂ।

ਓਕਾਰਨ੍ਤਿ ਲਾਮਕਸਭਾਵਂ, ਅਸੇਟ੍ਠੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਸੇਟ੍ਠੇਹਿ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਨਿਹੀਨਸਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਂਕਿਲੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਾਰੇ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨਂ। ਤੇਨਾਹ – ''ਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਤ ਭੋ ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੧)।

ਏਵਂ ਕਾਮਾਦੀਨਵੇਨ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਕਾਸੇਸਿ** ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਝਾਨਾਦੀਸੁ ਚ ਗੁਣਂ ਦੀਪੇਸਿ ਵਣ੍ਣੇਸਿ। **ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਯਚਿਤ੍ਤਂ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਦੇਸਨਾਯ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦੀਨਂ ਚਿਤ੍ਤਦੋਸਾਨਂ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਉਪਰਿਦੇਸਨਾਯ ਭਾਜਨਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਕਮ੍ਮਨਿਯਚਿਤ੍ਤਂ, ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਮਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਦਿਸਂਕਿਲੇਸਵਿਗਮੇਨ **ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤਂ**। ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਿਗਮੇਨ **ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤਂ**। ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਉਲ਼ਾਰਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਯੋਗੇਨ **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ**। ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਂ,** ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਅਥ ਵਾ **ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਵਿਗਮੇਨ ਅਰੋਗਚਿਤ੍ਤਂ। **ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਗਮੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਵਸੇਨ ਅਕਥਿਨਚਿਤ੍ਤਂ। **ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਗਮੇਨ ਅਵਿਕ੍ਖਿਪਨਤੋ ਨ ਪਿਹਿਤਚਿਤ੍ਤਂ। **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਿਗਮੇਨ ਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਅਲੀਨਚਿਤ੍ਤਂ। **ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਵਿਗਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ।

ਅਥਾਤਿ ਪਚ੍ਛਾ। **ਸਾਮੁਕ੍ਕਂਸਿਕਾ**ਤਿ ਸਾਮਂ ਉਕ੍ਕਂਸਿਕਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਾ, ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠਾ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਅਸਾਧਾਰਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾ ਚ ਪਨ ਸਾਤਿ? ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਦੇਸਨਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **"ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਮੁਦਯਂ ਨਿਰੋਧਂ ਮਗ੍ਗ"**ਨ੍ਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੫੨੯) ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਮਾਵਸੇਨ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੁਪ੍ਪਾਦਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪਗਤਕਾਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਕਾਲ਼ਕਂ। **ਸਮ੍ਮਦੇਵਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁਯੇਵ। **ਰਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਨੀਲਪੀਤਲੋਹਿਤਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠਾਦਿਰਙ੍ਗਜਾਤਂ। **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਪਭਸ੍ਸਰਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਸਨੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਂਯੇਵ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯਂ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਲਹੁਵਿਪਸ੍ਸਨਕਤਾ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਤਾ ਸੁਖਾਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਤਾ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਵਿਰਜਂ ਵੀਤਮਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਰਾਗਰਜਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਵਿਰਜਂ, ਅਨਵਸੇਸਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਮਲਾਪਗਮੇਨ ਵੀਤਮਲਂ। ਪਠਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਕਿਲੇਸਰਜਾਭਾਵੇਨ ਵਾ ਵਿਰਜਂ, ਪਞ੍ਚਵਿਧਦੁਸ੍ਸੀਲਮਲਾਪਗਮੇਨ ਵੀਤਮਲਂ। **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **"ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਰੋਧਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਏਵ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨਂ – ਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਗਨ੍ਤੁਕਮਲੇਹਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੋ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਿਮਲੇਹਿ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਭਾਵੋ, ਧੋਵਨਫਲਕਂ ਵਿਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ, ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾ, ਉਦਕੇਨ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਗੋਮਯਖਾਰੇਹਿ ਕਾਲ਼ਕੇ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਧੋਵਨਪ੍ਪਯੋਗੋ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਾਸਲਿਲੇਨ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਸਤਿਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਹਿ ਦੋਸੇ ਸਿਥਿਲੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਦਿਵਿਧਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਧਨੇ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ, ਤੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਵਤ੍ਥੇ ਕਾਲ਼ਕਾਪਗਮੋ ਵਿਯ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੇਨ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਂ, ਰਙ੍ਗਜਾਤਂ ਵਿਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵੋ ਵਿਯ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਰਿਯੋਦਾਪਨਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਪਨ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣਂ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਤੁਕਾਮੋ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝਂ ਓਗਾਹਿਤੁਂ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤੋ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਕਾਲੇ ਭਗਵਤਿ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੇ ਸਯਮ੍ਪਿ ਵਿਹਾਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ''ਅਯਂ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣਂ ਪਾਕਟਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਵੀਮਂਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਠਿਤੋ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧ ਤ੍ਵਂ

ਮਨੁਸ੍ਸਦਲਿਦ੍ਦੋ ਮਨੁਸ੍ਸਕਪਣੋ ਮਨੁਸ੍ਸਵਰਾਕੋ, ਅਹਂ ਤੇ ਅਪਰਿਮਿਤਂ ਧਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ‘ਬੁਦ੍ਧੋ ਨ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਧਮ੍ਮੋ ਨ ਧਮ੍ਮੋ, ਸਙ੍ਘੋ ਨ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਲਂ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੇਨ, ਅਲਂ ਮੇ ਧਮ੍ਮੇਨ, ਅਲਂ ਮੇ ਸਙ੍ਘੇਨਾ’ਤਿ ਵਦੇਹੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਸੋ ਆਹ ‘‘ਕੋਸਿ ਤ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਅਹਂ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਨ੍ਧਬਾਲ ਅਹਿਰਿਕ, ਤ੍ਵਂ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਤੁਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪੋ, ਯੋ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਦੇਸਿ, ਅਪਿਚ ਮਂ ਤ੍ਵਂ ‘ਦੁਗ੍ਗਤੋ ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਕਪਣੋ’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵਦੇਸਿ, ਨਨੁ ਅਹਂ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤੋ, ਨੇਵਾਹਂ ਦੁਗ੍ਗਤੋ ਨ ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਨ ਕਪਣੋ, ਅਥ ਖੋ ਸੁਖਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਰਮੇਨ ਸੁਖੇਨ ਅਪਾਹਮਸ੍ਮਿ ਮਹਦ੍ਧਨੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਹ –

> ‘‘ਸਦ੍ਧਾਧਨਂ ਸੀਲਧਨਂ, ਹਿਰਿਓਤ੍ਤਪ੍ਪਿਯਂ ਧਨਂ।
> ਸੁਤਧਨਞ੍ਚ ਚਾਗੋ ਚ, ਪਞ੍ਞਾ ਵੇ ਸਤ੍ਤਮਂ ਧਨਂ॥
>
> ‘‘ਯਸ੍ਸ ਏਤੇ ਧਨਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਾ।
> ‘ਅਦਲਿਦ੍ਦੋ’ਤਿ ਤਂ ਆਹੁ, ਅਮੋਘਂ ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੫) –

ਤਸ੍ਮਿਮਾਨਿ ਮੇ ਸਤ੍ਤ ਅਰਿਯਧਨਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ। ਯੇਸਞ੍ਹਿ ਇਮਾਨਿ ਧਨਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਤੇ ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਵਾ ‘ਦਲਿਦ੍ਦਾ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ’’ਤਿ।

ਸਕ੍ਕੋ ਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਓਹਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਵਚਨਂ ਪਟਿਵਚਨਞ੍ਚ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ ਆਹ – ‘‘ਨ ਖੋ ਸਕ੍ਕ ਸਕ੍ਕਾ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਸਤੇਨਪਿ ਸਹਸ੍ਸੇਨਪਿ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਂ ਕੁਟ੍ਠਿਂ ‘ਬੁਦ੍ਧੋ ਨ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਧਮ੍ਮੋ ਨ ਧਮ੍ਮੋ, ਸਙ੍ਘੋ ਨ ਸਙ੍ਘੋ’ਤਿ ਕਥਾਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਖੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਕਤਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **‘‘ਅਥ ਖੋ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ’’**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨੋ ਧਮ੍ਮਸਦ੍ਦੋ। ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਂ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ **‘‘ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਞਾਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ **‘‘ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮੋ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾ ਪਨਾਯਂ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮਤਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਕਦੇਸੇਨਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਵਿਦਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹ੍ਹਧਮ੍ਮੋ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਂਯੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। ਮਗ੍ਗਞਾਣਞ੍ਹਿ ਏਕਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤਂ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸੇਨਪਿ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਓਗਾਲ੍ਹ੍ਹਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਦਞ੍ਞਞਾਣਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **‘‘ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ’’**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਭਯਕਨ੍ਤਾਰਸਦਿਸਾ ਸੋਲ੍ਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਚ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾ ਚ ਤਿਣ੍ਣਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ**। ਤਤੋ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ‘‘ਏਵਂ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ ਵਿਗਤਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਕਥਂਕਥਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਗਤਕਥਂਕਥੋ**। ਸਾਰਜ੍ਜਕਰਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਸੁ ਚ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਂ ਵਿਸਾਰਦਭਾਵਂ ਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ **ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**। ਨਾਸ੍ਸ ਪਰੋ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਨ ਪਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਯ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ**। ਕਤ੍ਥਾਤਿ ਆਹ **‘‘ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ’’**ਤਿ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਯਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਖਯਸੁਨ੍ਦਰਾਭਿਰੂਪਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨਾਦੀਸੁ ਅਨੇਕੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵ ਸੋ ਪਸਾਦਵਸੇਨ ਪਸਂਸਾਵਸੇਨ ਚ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤਿਕਨ੍ਤਂ ਅਤਿਇਟ੍ਠਂ ਅਤਿਮਨਾਪਂ, ਅਤਿਸੁਨ੍ਦਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਦ੍ਦੇਨ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਂ ਥੋਮੇਤਿ, ਏਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸਾਦਂ।

ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦਿਦਂ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦਿਦਂ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਆਗਮ੍ਮ ਮਮ ਪਸਾਦੋਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਵ ਵਾ ਵਚਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਦੋਸਨਾਸਨਤੋ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਗੁਣਾਧਿਗਮਨਤੋ, ਤਥਾ ਸਦ੍ਧਾਵਡ੍ਢਨਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਜਨਨਤੋ, ਸਾਤ੍ਥਤੋ , ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ, ਉਤ੍ਤਾਨਪਦਤੋ, ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਤੋ, ਕਣ੍ਣਸੁਖਤੋ, ਹਦਯਙ੍ਗਮਤੋ, ਅਨਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਤੋ, ਅਪਰਵਮ੍ਭਨਤੋ, ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਵਦਾਤਤੋ, ਆਪਾਥਰਮਣੀਯਤੋ, ਵਿਮਦ੍ਦਕ੍ਖਮਤੋ, ਸੁਯ੍ਯਮਾਨਸੁਖਤੋ, ਵੀਮਂਸਿਯਮਾਨਹਿਤਤੋਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਯੇਹਿ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ਆਹ।

ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਚਤੂਹਿ ਉਪਮਾਹਿ ਦੇਸਨਂਯੇਵ ਥੋਮੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਧੋਮੁਖਟ੍ਠਪਿਤਂ, ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖਜਾਤਂ ਵਾ। **ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਮੁਖਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦਿਨਾ ਛਾਦਿਤਂ। **ਵਿਵਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਘਾਟੇਯ੍ਯ। **ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਿਸਾਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ। **ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗਂ ਉਪਦਿਸੇਯ੍ਯ। **ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ**ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਪਦਤ੍ਥੋ।

ਅਯਂ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ – ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਿਮੁਖਂ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਮਂ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਸਾਸਨਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਮਿਚ੍ਛਾਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮੇ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗਂ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰੇ ਨਿਮੁਗ੍ਗਸ੍ਸ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਰਤਨਰੂਪਾਨਿ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰਵਿਦ੍ਧਂਸਨਦੇਸਨਾਪਜ੍ਜੋਤਧਾਰਣੇਨ ਭਗਵਤਾ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਪਕਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ।

ਏਵਂ ਦੇਸਨਂ ਥੋਮੇਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **‘‘ਏਸਾਹ’’**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਸਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਸੋ ਅਹਂ। **ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਮੇ ਸਰਣਂ ਪਰਾਯਣਂ ਅਘਸ੍ਸ ਘਾਤਾ, ਹਿਤਸ੍ਸ ਵਿਧਾਤਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਭਜਾਮਿ, ਏਵਂ ਵਾ ਜਾਨਾਮਿ ਬੁਜ੍ਝਾਮੀਤਿ। ਯੇਸਞ੍ਹਿ ਧਾਤੂਨਂ ਗਤਿਅਤ੍ਥੋ, ਬੁਦ੍ਧਿਪਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੋਤਿ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗੇ ਸਚ੍ਛਿਕਤਨਿਰੋਧੇ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਅਪਤਮਾਨੇ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮੋ। ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਚੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ‘‘ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ, ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪; ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦)।

> ‘‘ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ, ਵਿਰਾਗੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ’’ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦) ਚ –

ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਚੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਅਰਿਯਫਲੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋਪਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ‘‘ਰਾਗਵਿਰਾਗਮਨੇਜਮਸੋਕਂ, ਧਮ੍ਮਮਸਙ੍ਖਤਮਪ੍ਪਟਿਕੂਲਂ।
> ਮਧੁਰਮਿਮਂ ਪਗੁਣਂ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਧਮ੍ਮਮਿਮਂ ਸਰਣਤ੍ਥਮੁਪੇਹੀ’’ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੮੭)।

ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਰਾਗਵਿਰਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਨੇਜਮਸੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਂ। **ਅਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਂ ਮਧੁਰਮਿਮਂ ਪਗੁਣਂ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਂਹਤਂ ਅਟ੍ਠਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਤੀਣਿ ਸਰਣਗਮਨਾਨਿ ਪਟਿਵੇਦੇਸਿ। **ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ**ਨ੍ਤਿ **ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਅਜ੍ਜਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਅਜ੍ਜਦਗ੍ਗੇ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਤ੍ਥ ਦਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਅਜ੍ਜ ਅਗ੍ਗੇ ਅਜ੍ਜ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਣੁਪੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣੇਹਿ ਉਪੇਤਂ, ਯਾਵ ਮੇ ਜੀਵਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਉਪੇਤਂ ਅਨਞ੍ਞਸਤ੍ਥੁਕਂ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਸਰਣਂ ਗਤਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਉਪਾਸਨਤੋ ਉਪਾਸਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਉਪਧਾਰੇਤੁ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਸਰਣਗਮਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨੇਵ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ, ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਪਨ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ।

ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਾਚਾਯ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ। **ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮੀ**ਤਿ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣਨਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਯਾਵ ਦਸ੍ਸਨਵਿਸਯਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਪਞ੍ਜਲਿਕੋ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਚ ਕੁਟ੍ਠਰੋਗਾਭਿਭਵੇਨ ਛਿਨ੍ਨਹਤ੍ਥਪਾਦਙ੍ਗੁਲਿ ਉਕ੍ਕਾਰਗਤ੍ਤੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਮਾਨਾਸਵੋ ਕਣ੍ਡੂਤਿਪਤਿਪੀਲ਼ਿਤੋ ਅਸੁਚਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਜੇਗੁਚ੍ਛਤਮੋ ਪਰਮਕਾਰੁਞ੍ਞਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ''ਨਾਯਂ ਕਾਯੋ ਇਮਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਣੀਤਤਮਸ੍ਸ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਧਾਰੋ ਭਵਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਭਿਸਨ੍ਧਿਨਾ ਵਿਯ ਸਗ੍ਗਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਓਕਾਸੇ ਕਤੇ ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯੇਨ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕੇਨ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਨ ਕਤੂਪਚਿਤੇਨ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਾਯ ਧੇਨੁਯਾ ਆਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰਿਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਂ ਕੁਟ੍ਠਿਂ ਗਾਵੀ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਾ ਅਧਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸੀ**''ਤਿ।

ਸੋ ਕਿਰ ਅਤੀਤੇ ਏਕੋ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਹਾਯੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੋ ਏਕਂ ਨਗਰਸੋਭਿਨਿਂ ਗਣਿਕਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਸਹਾਯੇ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਹਤ੍ਥੇ ਕਹਾਪਣਸਹਸ੍ਸਂ ਬਹੁਕਞ੍ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਮਹਗ੍ਘਾਨਿ ਚ ਪਸਾਧਨਾਨਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਨੇ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਰਤ੍ਤਿ ਚ ਜਾਤਾ, ਹਨ੍ਦ ਇਮਂ ਮਯਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਧਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਜਨਾ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਮਾਰੇਤੁਂ ਉਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਸਾ ਤੇਹਿ ਮਾਰਿਯਮਾਨਾ ''ਇਮੇ ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜਾ ਨਿਕ੍ਕਰੁਣਾ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਥਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਪਰਾਧਂ ਮਂ ਕੇਵਲਂ ਧਨਲੋਭੇਨ ਮਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਏਕਵਾਰਂ ਤਾਵ ਮਂ ਇਮੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤੁ, ਅਹਂ ਪਨ ਯਕ੍ਖਿਨੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਇਮੇ ਮਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਤੇਸੁ ਕਿਰ ਏਕੋ ਪਕ੍ਕੁਸਾਤਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਏਕੋ ਬਾਹਿਯੋ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ, ਏਕੋ ਤਮ੍ਬਦਾਠਿਕੋ ਚੋਰਘਾਤਕੋ, ਏਕੋ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ, ਇਤਿ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਜਨਾਨਂ ਅਨੇਕਸਤੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਾ ਯਕ੍ਖਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਗਾਵੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸਿ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਰਾਮਰਣਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕੁਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਸਹਸਾ ਮਰਣਂ ਜਾਤਂ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਥ ਖੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਂ...ਪੇ॰... ਵੋਰੋਪੇਸੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਕਿਰਿਯਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ**''ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਭਵਬਨ੍ਧਨਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਹਾਨਾ। **ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸੋਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਆਦਿਤੋ ਪਨ੍ਨੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਸੋਤੋ ਸੋਤੋਤਿ ਇਦਂ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਤਮੋ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸੋਤੋਤਿ? ਅਯਮੇਵ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੦੧)।

ਅਵ◌ਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵ◌ਿਨਿਪਤਨਂ ਵ◌ਿਨਿਪਾਤੋ, ਨਾਸ੍ਸ ਵ◌ਿਨਿਪਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਵ◌ਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮੋ, ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਅਪਤਨਸਭਾਵ◌ੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਯਤੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮੇਨ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨ ਨਿਯਤੋ। **ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ**ਤਿ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸਮ੍ਬੋਧਿ ਪਰਂ ਅਯਨਂ ਅਸ੍ਸ ਗਤਿ ਪਟਿਸਰਣਂ ਅਵਸ੍ਸਂ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ। ਏਤੇਨ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤਿ, ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਭਦ੍ਦਿਕਾ ਏਵ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਗਤਿ, ਨ ਪਾਪਿਕਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਨ ਪਨ ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਗਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਪਕਾਸੇਤੁਕਾਮੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਅਭਾਸਿ। ਪਸ੍ਸਤਿ ਹਿ ਭਗਵ◌ਾ ‘‘ਮਯਾ ਏਤ੍ਤਕੇ ਕਥਿਤੇ ਇਮਿਸ੍ਸਂਯੇਵ ਪਰਿਸਤਿ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਕੁਸਲੋ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕੁਟ੍ਠਿਭਾਵਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯਕਪਣਭਾਵ◌ਾਨਂ ਕਾਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥਾਹਂ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਤੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ – **“ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਹੇਤੂ**ਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਕਾਰਣਂ, ਸਾਧਾਰਣਕਾਰਣਂ ਪਨ **ਪਚ੍ਚਯੋ**ਤਿ, ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵ◌ਿਸੇਸੋ। **ਯੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਚ।

ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਜਾਤਪੁਬ੍ਬਂ। ਅਤੀਤੇ ਕਾਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ”**ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕਦਾ ਪਨ ਭੂਤਨ੍ਤਿ? ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਥਾਗਤੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਾ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਏਕਾ ਕੁਲਧੀਤਾ ਖੇਤ੍ਤਂ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਸਾ ਏਕਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਹਿ ਲਾਜਾਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਂ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਪਞ੍ਚ ਪੁਤ੍ਤਸਤਾਨਿ ਪਤ੍ਥੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਮਧੁਰਮਂਸਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤਾ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਮ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪਤ੍ਤਵ◌ਿਸੇਸਂ ਲਭੇਯ੍ਯਾਮਾ’’ਤਿ ਚ ਪਤ੍ਥਯਿਂਸੁ। ਸਾ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਜਾਤਸ੍ਸਰੇ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਮੇਕੋ ਤਾਪਸੋ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਵ◌ਿਚਰਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਭੂਮਿਤੋ ਪਦੁਮਾਨਿ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਏਕੋ ਵਨਚਰਕੋ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਤਂ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਂ ਅਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਗਬ੍ਭੋ ਸਣ੍ਠਾਸਿ। ਮਹਾਪਦੁਮਕੁਮਾਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਵਸਿ, ਸੇਸਾ ਗਬ੍ਭਮਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਪਦੁਮਸਰੇ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੁਮੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਖਯਵਯਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਾ ਅਹੋਸਿ –

‘‘ਸਰੋਰੁਹਂ ਪਦੁਮਪਲਾਸਪਤ੍ਤਜਂ,
ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਂ ਭਮਰਗਣਾਨੁਕਿਣ੍ਣਂ।
ਅਨਿਚ੍ਚਤਂ ਖਯਵਯਤਂ ਵ◌ਿਦਿਤ੍ਵ◌ਾ,
ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵ◌ਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ’’ਤਿ॥

ਏਵ◌ਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਤੇਸੁ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਤਗਰਸਿਖੀ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਪਬ੍ਬਤੇ ਨਨ੍ਦਮੂਲਪਬ੍ਭਾਰੇ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਨਿਰੋਧਾ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤੋ ਆਕਾਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਇਸਿਗਿਲਿਪਬ੍ਬਤੇ ਓਤਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵ◌ਾਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵ◌ਿਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਰਾਜਗਹੇ ਏਕੋ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਤਾ ਪਰਿਵ◌ਾਰੇਨ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਨਤ੍ਥਂ ਨਗਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਤਗਰਸਿਖਿਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਕੋ ਅਯਂ ਭਣ੍ਡੁਕਾਸਾਵਵਸਨੋ, ਕੁਟ੍ਠੀ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਹਿ ਕੁਟ੍ਠਿਚੀਵਰੇਨ ਸਰੀਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਪਸਬ੍ਯਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ – **“ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਰਾਜਗਹੇ...ਪੇ॰... ਪਕ੍ਕਾਮੀ”**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕ੍ਵ◌ਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੋ ਅਯਂ। ਖੁਂਸਨਵਸੇਨ ਵਦਤਿ। ‘‘ਕੋਵ◌ਾਯ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ। **ਕੁਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਅਕੁਟ੍ਠਿਂਯੇਵ ਤਂ ਸੇਟ੍ਠਿ ਕੁਟ੍ਠਰੋਗਂ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੁਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ। **ਕੁਟ੍ਠਿਚੀਵਰੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਟ੍ਠੀਨਂ ਚੀਵਰੇਨ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਹਿ ਕੁਟ੍ਠਿਨੋ ਡਂਸਮਕਸਸਰੀਸਪਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਂ ਰੋਗਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਯਂ ਵ◌ਾ ਤਂ ਵ◌ਾ ਪਿਲੋਤਿਕਖਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਰੁਪਤਿ, ਏਵਮਯਮ੍ਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਧਰਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾ ਅਗ੍ਗਲ਼ਾਨਂ ਅਨੇਕਵਣ੍ਣਭਾਵ◌ੇਨ ਕੁਟ੍ਠਸਰੀਰਸਦਿਸੋਤਿ ਹੀਲ਼ੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਕੁਟ੍ਠਿਚੀਵਰੇਨਾ’’ਤਿ ਆਹ। **ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਖੇਲ਼ਂ ਪਾਤੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਅਪਸਬ੍ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ**

ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਤਾਦਿਸਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਅਵਿਞ੍ਞੁਤਾਯ ਪਰਿਭਵੇਨ ਤਂ ਅਪਸਬਜਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪਸਬਜਂ ਅਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ‘‘ਅਪਸਬਜਾਮਤੋ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਗਰਸਿਖਿਮ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ‘‘ਕ੍ਵਾਯਂ ਕੁਟ੍ਠੀ’’ਤਿ ਹੀਲੇਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠੁਭਨਅਪਸਬਜਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਗ੍ਗਿਨਾ ਦਯ੍ਹਿਤ੍ਥ। ‘‘ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯਗ੍ਗਿਨਾ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੋ ਨਿਰਯੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ, ਨ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਵਿਪਾਕਂ ਦੇਤਿ। ਯਾ ਪਨਸ੍ਸ ਨਾਨਕ੍ਖਣਿਕਾ ਚੇਤਨਾ ਤਦਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਪਰਾਪਰਿਯਵੇਦਨੀਯਭੂਤਾ, ਸਾ ਅਪਰਾਪਰਿਯਵੇਦਨੀਯੇਨੇਵ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਤਿਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਕੁਟ੍ਠਿਭਾਵਂ ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯਂ ਪਰਮਕਾਰੁਞ੍ਞਤਂ ਆਪਾਦੇਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਮ੍ਮਸਭਾਗਤਾਵਸੇਨ ‘‘ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਵਸੇਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਦਿਸੇਪਿ ਹਿ ਲੋਕੇ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਯਥਾ ਤਂ ‘‘ਸਾ ਏਵ ਤਿਤ੍ਤਿਰੀ, ਤਾਨਿਯੇਵ ਓਸਧਾਨੀ’’ਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ‘‘ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੂ’’ਤਿ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪੁਟ੍ਠਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੋ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤਿ, ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪੁਟ੍ਠਪਞ੍ਹੋ, ਤਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ **“ਸੋ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਂ ਅਕ੍ਖਾਤਂ ਪਕਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਂ। **ਆਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ। ‘‘ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਸਦ੍ਧਂ ਸਮਾਦਿਯੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਦ੍ਧਞ੍ਚਾਤਿ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਧਂ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਿਯਿ। ਯਥਾ ਨ ਪੁਨ ਆਦਾਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਯਾਵ ਭਵਕ੍ਖਯਾ ਗਣ੍ਹਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਿਯੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸੀਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਗ੍ਗਸੀਲਂ ਫਲਸੀਲਞ੍ਚ । **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚਂ ਪਟਿਵੇਧਬਾਹੁਸਚ੍ਚਞ੍ਚਾਤਿ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸੁਤਂ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾਪਿ ਹਿ ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਕਾਲੇ ਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਵੇਧਾਯ ਸਾਵਕੇਹਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸੁਤਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਚਾਤਿ। **ਚਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਾਗਂ, ਯੇਨ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮੇਸੁ ਮੁਤ੍ਤਚਾਗਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਯਤਪਾਣੀ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਰਤਾ। **ਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਞ੍ਚੇਵ ਫਲਪਞ੍ਞਞ੍ਚ।

ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾ। **ਪਰਂ ਮਰਣਾ**ਤਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਗਹਣਾ। ਅਥ ਵਾ **ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦਾ। **ਪਰਂ ਮਰਣਾ**ਤਿ ਚੁਤਿਤੋ ਉਦ੍ਧਂ। **ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਤ੍ਤਯੇਨਾਪਿ ਦੇਵਲੋਕਮੇਵ ਵਦਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਸੋਭਨਤ੍ਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਗਤੀਤਿ ਸੁਗਤਿ, ਰੂਪਾਦੀਹਿ ਵਿਸੇਸੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਗ੍ਗੋਤਿ ਸਗ੍ਗੋ, ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਸੁਖਮੇਵੇਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਤਿ, ਲੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵਾ ਲੋਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਪਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਉਪਗਤੋ। **ਸਹਬਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਭਾਵਂ। ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਪਨ ਸਹ ਬਜਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਵਸਤੀਤਿ ਵਾ ਸਹਬਜੋ, ਸਹਠਾਯੀ ਸਹਵਾਯੀ ਵਾ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸਹਬਜਤਾ। **ਅਤਿਰੋਚਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਰੋਚਤਿ ਵਿਰੋਚਤਿ। **ਵਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਯਸਸਾ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰੇਨ। ਸੋ ਹਿ ਅਸੁਚਿਮਕ੍ਖਿਤਂ ਜਜ੍ਜਰਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਾਜਨਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕਰਤਨਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਪਭਸ੍ਸਰਰਂਸਿਜਾਲਵਿਨਦ੍ਧਸੁਦ੍ਧਜਮ੍ਬੁਨਦਭਾਜਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਕਲੇਵਰਂ ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਦਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵਂ ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਲਭੀਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਪਾਪਾਨਂ ਅਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇ ਆਦੀਨਵਂ, ਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇ ਚ ਆਨਿਸਂਸਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ **ਚਕ੍ਖੁਮਾ** ਪੁਰਿਸੋ **ਪਰਕ੍ਕਮੇ** ਕਾਯਿਕਵੀਰਿਯੇ **ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ** ਸਰੀਰੇ ਵਹਨ੍ਤੇ **ਵਿਸਮਾਨਿ** ਪਪਾਤਾਦਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਚਣ੍ਡਭਾਵੇਨ ਵਾ ਵਿਸਮਾਨਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਅਹਿਕੁਕ੍ਕੁਰਗੋਰੂਪਾਦੀਨਿ **ਪਰਿਵਜ੍ਜਯੇ,** ਏਵਂ **ਜੀਵਲੋਕਸ੍ਮਿਂ**

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤ੍ਤੁਲੋਕੇ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਾਯ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਪਾਪਾਨਿ** ਲਾਮਕਾਨਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਯਥਾਯੰ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਤਗਰਸਿਖਿਮ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਪਾਪੰ ਅਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨੰ ਆਪਜ੍ਜਿ, ਏਵੰ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾ ਵਾ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਟ੍ਠੀ ਮਮ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਆਗਮ੍ਮ ਇਦਾਨਿ ਸੰਵੇਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਾਪਾਨਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਉਲ਼ਾਰੰ ਵਿਸੇਸੰ ਅਧਿਗਞ੍ਛਿ, ਏਵੰ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਉਲ਼ਾਰੰ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਾਪਾਨਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਤਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਕੁਮਾਰਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਕੁਮਾਰਕਾ**ਤਿ ਤਰੁਣਪੁਗ੍ਗਲਾ। ਯੇ ਸੁਭਾਸਿਤਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਇਧ ਕੁਮਾਰਕਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਇਮੇ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਜਾਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਞ੍ਚਦਸਵਸ੍ਸਕਾ, ਤਾਵ ''ਕੁਮਾਰਕਾ, ਬਾਲਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ''ਯੁਵਾਨੋ''ਤਿ। **ਮਚ੍ਛਕੇ ਬਾਧੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮੀਪੇ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਤਲ਼ਾਕੇ ਨਿਦਾਘਕਾਲੇ ਉਦਕੇ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੰ ਉਦਕੰ ਉਸ੍ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਖੁਦ੍ਦਕਮਚ੍ਛੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਹਨਨ੍ਤਿ ਚ ''ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਤੋ ਥੋਕੰ ਤਲ਼ਾਕੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਪਸਙ੍ਕਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਤੇ ਕੁਮਾਰਕੇ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸੰ ਜਨੇਤੁੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਭਾਯਥ** ਵੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੋਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਿਯੰ** ਵੋ **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਿੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਰੀਰੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਦੁਕ੍ਖੰ ਅਪ੍ਪਿਯੰ ਅਨਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿ**ਦਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਹੇਤੁੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਪਾਪਕਿਰਿਯਾਯ ਨਿਸੇਧਨੰ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਨਞ੍ਚ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਦਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਕਲਮਾਪਾਯਿਕੰ, ਸੁਗਤਿਯਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਤਾਮਨੁਸ੍ਸਦੋਭਗ੍ਗਿਯਾਦਿਭੇਦੰ **ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਪ੍ਪਿਯੰ** ਅਨਿਟ੍ਠੰ, ਯਦਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਤੋ **ਭਾਯਥ, ਆਵਿ ਵਾ** ਪਰੇਸੰ ਪਾਕਟਭਾਵਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦੰ **ਯਦਿ** ਵਾ **ਰਹੋ** ਅਪਾਕਟਭਾਵਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਏਵ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦੰ ਅਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ **ਪਾਪਕੰ** ਲਾਮਕਧਮ੍ਮੰ **ਮਾਕਤ੍ਥ** ਮਾ ਕਰਿਤ੍ਥ, ਅਥ ਪਨ ਤੰ ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ ਏਤਰਹਿ **ਕਰੋਥ,** ਆਯਤਿੰ ਵਾ **ਕਰਿਸ੍ਸਥ,** ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਤਸ੍ਸ ਫਲਭੂਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਇਤੋ ਵਾ ਏਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪਲਾਯਨ੍ਤੇ ਅਮ੍ਹੇ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **ਉਪੇਚ੍ਚ** ਅਪੇਚ੍ਚ **ਪਲਾਯਤ**ਮ੍ਪਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਤਤੋ **ਮੁਤ੍ਤਿ** ਮੋਕ੍ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਗਤਿਕਾਲਾਦਿਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਮਵਾਯੇ ਵਿਪਚ੍ਚਿਸ੍ਸਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਪਲਾਯਨੇ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਮਨੇ ਪਕ੍ਕਮਨੇ ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ''ਨ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਨ ਸਮੁਦ੍ਦਮਜ੍ਝੇ...ਪੇ॰... ਪਾਪਕਮ੍ਮਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੨੭; ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੨.੪) ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਉਪੋਸਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਤਦਹੂ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਹਨਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ। **ਉਪੋਸਥੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਉਪੋਸਥੋ, **ਉਪਵਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੀਲੇਨ ਵਾ ਅਨਸਨੇਨ ਵਾ ਉਪੇਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਉਪੋਸਥਸਦ੍ਦੋ ''ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਉਪੋਸਥੰ ਉਪਵਸਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੧; ੧੦.੪੬) ਸੀਲੇ ਆਗਤੋ। ''ਉਪੋਸਥੋ ਵਾ ਪਵਾਰਣਾ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੫)

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾਦਿਵਿਨਯਕਮ੍ਮੇ। ‘‘ਗੋਪਾਲਕੂਪੋਸਥੋ ਨਿਗਣ੍ਠੁਪੋਸਥੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੧) ਉਪਵਾਸੇ। ‘‘ਉਪੋਸਥੋ ਨਾਮ ਨਾਗਰਾਜਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੬) ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ। ‘‘ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬੮) ਦਿਵਸੇ। ਇਧਾਪਿ ਦਿਵਸੇਯੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਭੂਤੇ ਅਹਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਏਕਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲਪੁਗ੍ਗਲਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਸਚਾਹਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਇਧ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਯੇਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਤ੍ਤਧਾਸ੍ਸ ਮੁਦ੍ਧਾ ਫਲਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਤੁਣ੍ਹੀਯੇਵ ਅਹੋਸਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਉਦ੍ਧਸ੍ਤੇ ਅਰੁਣੇ**ਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਂ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ‘‘ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਥੇਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਯਾਚਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੩) ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਸਾ**ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਥੇਰੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਯਾਚਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਸੁਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਸਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿਂ ਤਥਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ? ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਅਨੁਦ੍ਦਿਸਿਤੁਕਾਮੋ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਾਕਟਂ ਕਾਤੁਂ।

ਅਦ੍ਦਸਾਤਿ ਕਥਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣੇਨ ਤਸ੍ਸਂ ਪਰਿਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਮੋਘਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸੀਲਜਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੇ ਦਿਟ੍ਠੇ ਤਂਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁ**ਤ੍ਤਂ** । ਯਥੇਵ ਹਿ ਅਨਾਗਤੇ ਸਤ੍ਤਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਪਰੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਲਾਭੀ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਅਤੀਤੇਪੀਤਿ। **ਦੁਸ੍ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੀਲਂ, ਸੀਲਵਿਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਪਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਲਾਮਕਸਭਾਵਂ। **ਅਸੁਚਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਹਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸੁਚਿਂ। **ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਰਸਮਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਇਮਿਨਾ ਕਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਰੇਸਂ ਆਸਙ੍ਕਨੀਯਤਾਯ ਸਙ੍ਕਾਯ ਸਰਿਤਬ੍ਬਸਮਾਚਾਰਂ, ਅਥ ਵਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਮਨ੍ਤਯਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਕਚ੍ਚਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇ ਮਯਾ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਸਙ੍ਕਾਯ ਸਰਿਤਬ੍ਬਸਮਾਚਾਰਂ।

ਲਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਬ੍ਬਕਾਰਣਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ**। ਕੁਚ੍ਛਿਤਸਮਣਵੇਸਧਾਰਿਤਾਯ ਨ ਸਮਣੋਤਿ **ਅਸ੍ਸਮਣਂ**। ਸਲਾਕਗ੍ਗਹਣਾਦੀਸੁ ‘‘ਕਿਤ੍ਤਕਾ ਸਮਣਾ’’ਤਿ ਚ ਗਣਨਾਯ ‘‘ਅਹਮ੍ਪਿ ਸਮਣੋਮ੍ਹੀ’’ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਞ੍ਞਾਯ **ਸਮਣਪਟਿਞ੍ਞਂ**। ਅਸੇਟ੍ਠਚਾਰਿਤਾਯ **ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ**। ਅਞ੍ਞੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥੇ ਸੁਪਾਰੁਤੇ ਸੁਪਤ੍ਤਧਰੇ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦੀਸੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਾਨੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਉਪੋਸਥਾਦੀਸੁ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਹਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ’’ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਪਟਿਞ੍ਞਂ**। ਪੂਤਿਨਾ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਅਨ੍ਤੋਪੂਤਿਂ**। ਛਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਨੇਨ ਤਿਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਅਵਸ੍ਸੁਤਂ**। ਸਞ੍ਜਾਤਰਾਗਾਦਿਕਚਵਰਤ੍ਤਾ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਹਿ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ **ਕਸਮ੍ਬੁਜਾਤਂ। ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ। **ਦਿਟ੍ਠੋਸੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਨ ਨ ਪਕਤਤ੍ਤੋਤਿ ਭਗਵਤਾ ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਸਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥਿ **ਤੇ** ਤਵ **ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ** ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਸਂਵਾਸੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ **ਸਂਵਾਸੋ** ਤਵ **ਨਤ੍ਥਿ,** ਤਸ੍ਮਾ **ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਪਦਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਥੇਰੋ ‘‘ਸਯਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਓਰਮਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵਾ, ‘‘ਇਦਾਨਿ ਇਮੇਸਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। **ਬਾਹਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਮਯਾ ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਉਟ੍ਠੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ‘‘ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਕਾਲੋ ਮਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਨ੍ਤਰਾਯੋ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਤਂ ਬਾਹਾਯਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਤਥਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸਾਲਤੋ ਬਹਿ

ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਬਹੀ**ਤਿ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਾਮਿਤਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਂ, ਅਥ ਵ◌ਾ **ਬਹਿਦ੍ਵ◌ਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾ**ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਵ◌ਾਰਕੋਟ੍ਠਕਤੋਪਿ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਨ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵ◌ਾਰਕੋਟ੍ਠਕਤੋ, ਏਵ◌ਂ ਉਭਯਥਾਪਿ ਵ◌ਿਹਾਰਤੋ ਬਹਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੂਚਿਘਟਿਕਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਲ਼ਸੂਚਿਞ੍ਚ ਉਪਰਿਘਟਿਕਞ੍ਚ ਆਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾ, ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਕਵ◌ਾਟਂ ਥਕੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਾਵ ਬਾਹਾਗਹਣਾਪਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਏਵ ਹਿ ਤੇਨ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਏਵ◌ਂ ਅਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਯਾਵ ਬਾਹਾਗਹਣਾਪਿ ਨਾਮ ਸੋ ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ ਆਗਮੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਮਿਦਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਗਰਹਣਚ੍ਛਰਿਯਮੇਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਥ ਭਗਵ◌ਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਬ੍ਬੁਦਜਾਤੋ, ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਉਪੋਸਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਤਥਾਗਤਾ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥੋ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂਯੇਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂਯੇਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ…ਪੇ॰… ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨ ਦਾਨਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਅਹਂ ਉਪੋਸਥਂ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਨ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਨ-ਕਾਰੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਦੁਵ◌ਿਧਞ੍ਹਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਓਵ◌ਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਕਂ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪) ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਤਂ ਸਾਵਕਾਵ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਅਯਂ ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਯਤਿ। ''ਖਨ੍ਤੀ ਪਰਮਂ…ਪੇ॰… ਸਬ੍ਬਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣਂ…ਪੇ॰… ਅਨੂਪਵ◌ਾਦੋ ਅਨੂਪਘਾਤੋ…ਪੇ॰… ਏਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੦; ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੩-੧੮੫) ਇਮਾ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਓਵ◌ਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਵ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਾਵਕਾ, ਛਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ। ਦੀਘਾਯੁਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਧਰਮਾਨਕਾਲੇ ਅਯਮੇਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ , ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਪਠਮਬੋਧਿਯਂਯੇਵ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਇਤਰੋ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਭਗਵ◌ਾ ਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸਮਤ੍ਤਂ ਓਵ◌ਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਇਮਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਨ ਉਦ੍ਦਿਸਿ। **ਅਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਾਰਣਂ। **ਅਨਵਕਾਸੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵ◌ੇਵਚਨਂ। ਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਯਥਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤ੍ਥ ਫਲਂ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵ◌ੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾਤਿ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਅਨਵਕਾਸੋਤਿਪਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਮਸਨਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਅਟ੍ਠਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇਤਿ ਕੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ? ਯ੍ਵ◌ਾਯਂ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵ◌ਿਨਯੇ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਤਂ ਅਪਰੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵ◌ਿਭਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਤੇਸਂ ਉਪਮਾਭਾਵ◌ੇਨ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਟ੍ਠ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ''ਅਟ੍ਠਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਪਕਤਿਦੇਵ◌ਾ ਵ◌ਿਯ ਨ ਸੁਰਨ੍ਤਿ ਨ ਇਸਨ੍ਤਿ ਨ ਵ◌ਿਰੋਚਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਸੁਰਾ,** ਸੁਰਾ ਨਾਮ ਦੇਵ◌ਾ, ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਤਿ ਵ◌ਾ ਅਸੁਰਾ, ਵ◌ੇਪਚਿਤ੍ਤਿਪਹਾਰਾਦਾਦਯੋ। ਤੇਸਂ ਭਵਨਂ ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇ, ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਪਵ◌ਿਸਨ੍ਤਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਾ ਸਿਨੇਰੁਪਾਦੇ ਮਣ੍ਡਪਾਦਿਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾਵ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤੇਸਂ ਅਭਿਰਤਿ ਇਮੇ ਗੁਣੇ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾਤਿ ਆਹ – **''ਯੇ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਅਸੁਰਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤੀ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਰਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰਤਿਂ ਵ◌ਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਮਾਨਾ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਨ੍ਨੋਤਿਆਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨਿਨ੍ਨਭਾਵਸ੍ਸੇਵ ਵ◌ੇਵਚਨਾਨਿ। **ਨ ਆਯਤਕੇਨੇਵ ਪਪਾਤੋ**ਤਿ ਨ ਛਿਨ੍ਨਤਟੋ ਮਹਾਸੋਬ੍ਭੋ ਵ◌ਿਯ ਆਦਿਤੋ ਏਵ ਪਪਾਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਤੀਰਦੇਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕਙ੍ਗੁਲਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਵ◌ਿਦਤ੍ਥਿਰਤਨਯਟ੍ਠਿਉਸਭਅਡ੍ਢਗਾਵ◌ੁਤਗਾਵ◌ੁਤਡ੍ਢਯੋਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਿਨੇਰੁਪਾਦਮੂਲੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਗਮ੍ਭੀਰੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਠਿਤਧਮ੍ਮੋਤਿ ਠਿਤਸਭਾਵੋ ਅਵਟ੍ਠਿਤਸਭਾਵੋ। **ਨ ਮਤੇਨ ਕੁਣਪੇਨ ਸੰਵਸਤੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਕਲੇਵਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨ ਸਂਵਸਤਿ। **ਤੀਰਂ ਵਾਹੇਤੀ**ਤਿ ਤੀਰਂ ਅਪਨੇਤਿ। **ਥਲਂ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਵੀਚਿਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਥਲੇ ਖਿਪਤਿ। **ਗਙ੍ਗਾ ਯਮੁਨਾ**ਤਿ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਮੁਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨਦੀ ਪਞ੍ਚ ਧਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਗਙ੍ਗਾਤਿਆਦਿਨਾ ਪਞ੍ਚਧਾ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਾ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਇਮਾਸਂ ਨਦੀਨਂ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਥਾ – ਅਯਞ੍ਹਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਦਸਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਪਰਿਮਾਣੋ, ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੋ ਪਦੇਸੋ ਉਦਕੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤੋ, ਤਿਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਿਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਹਿਮਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਉਬ੍ਬੇਧੇਨ ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਤਿਕੋ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਕੂਟਸਹਸ੍ਸਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਨ੍ਦਮਾਨਪਞ੍ਚਸਤਨਦੀਵਿਚਿਤ੍ਤੋ, ਯਤ੍ਥ ਆਯਾਮੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾਯ ਚ ਪਣ੍ਣਾਸਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੋ ਦਿਯਡ੍ਢਯੋਜਨਸਤਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹੋ ਕਣ੍ਣਮੁਣ੍ਡਦਹੋ ਰਥਕਾਰਦਹੋ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਦਹੋ ਕੁਣਾਲਦਹੋ ਮਨ੍ਦਾਕਿਨਿਦਹੋ ਸੀਹਪਪਾਤਦਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤ ਮਹਾਸਰਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤੇਸੁ **ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹੋ** ਸੁਦਸ੍ਸਨਕੂਟਂ ਚਿਤ੍ਤਕੂਟਂ ਕਾਲ਼ਕੂਟਂ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਕੂਟਂ ਕੇਲਾਸਕੂਟਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਦਸ੍ਸਨਕੂਟਂ** ਸੋਵਣ੍ਣਮਯਂ ਤਿਯੋਜਨਸਤੁਬ੍ਬੇਧਂ ਅਨ੍ਤੋਵਙ੍ਕਂ ਕਾਕਮੁਖਸਣ੍ਠਾਨਂ ਤਮੇਵ ਸਰਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ, **ਚਿਤ੍ਤਕੂਟਂ** ਸਤ੍ਤਰਤਨਮਯਂ। **ਕਾਲ਼ਕੂਟਂ** ਅਞ੍ਜਨਮਯਂ। **ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਕੂਟਂ** ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਮਯਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਮੁਗ੍ਗਵਣ੍ਣਂ; ਮੂਲਗਨ੍ਧੋ, ਸਾਰਗਨ੍ਧੋ, ਫੇਗ੍ਗੁਗਨ੍ਧੋ, ਤਚਗਨ੍ਧੋ, ਪਪਟਿਕਾਗਨ੍ਧੋ, ਖਨ੍ਧਗਨ੍ਧੋ, ਰਸਗਨ੍ਧੋ, ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧੋ, ਫਲਗਨ੍ਧੋ, ਪਤ੍ਤਗਨ੍ਧੋਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦਸਹਿ ਗਨ੍ਧੇਹਿ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਂ, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਓਸਧਸਞ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੁਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਆਦਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਅਙ੍ਗਾਰਂ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਕੇਲਾਸਕੂਟਂ** ਰਜਤਮਯਂ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚੇਤਾਨਿ ਸੁਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਮਾਨੁਬ੍ਬੇਧਸਣ੍ਠਾਨਾਨਿ ਤਮੇਵ ਸਰਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਦੇਵਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਾਗਾਨੁਭਾਵੇਨ ਚ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਨਦਿਯੋ ਚ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਉਦਕਂ ਅਨੋਤਤ੍ਤਮੇਵ ਪਵਿਸਤਿ, ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇਨ ਤਤ੍ਥ ਓਭਾਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਉਜੁਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ''ਅਨੋਤਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾ ਉਦਪਾਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਰਤਨਮਯਮਨੁਞ੍ਞਸੋਪਾਨਸਿਲਾਤਲਾਨਿ ਨਿਮ੍ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾਨਿ ਫਲਿਕਸਦਿਸਾਨਿ ਨਿਮ੍ਮਲੂਦਕਾਨਿ ਤਦੁਪਭੋਗਸਤ੍ਤਾਨਂ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨੇਵ ਨਹਾਨਤਿਤ੍ਥਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੋ ਸਾਵਕਾ ਇਸਯੋ ਚ ਨਹਾਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਦੇਵਯਕ੍ਖਾਦਯੋ ਉਦਕਕੀਲ਼ਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਸੀਹਮੁਖਂ, ਹਤ੍ਥਿਮੁਖਂ, ਅਸ੍ਸਮੁਖਂ, ਉਸਭਮੁਖਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਉਦਕਨਿਕ੍ਖਮਨਮੁਖਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯੇਹਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਨਦਿਯੋ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਸੀਹਮੁਖੇਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨਦੀਤੀਰੇ ਕੇਸਰਸੀਹਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਹਤ੍ਥਿਮੁਖਾਦੀਹਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਉਸਭਾ। ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨਦੀ ਅਨੋਤਤ੍ਤਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਤਰਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਦਿਯੋ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਪਾਚੀਨਹਿਮਵਨ੍ਤੇਨੇਵ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪਥਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਤੋ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਤੋ ਚ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨਦਿਯੋਪਿ ਤਥੇਵ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਹਿਮਵਨ੍ਤੇਨੇਵ ਉਤ੍ਤਰਹਿਮਵਨ੍ਤੇਨੇਵ ਚ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪਥਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ।

ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨਦੀ ਪਨ ਤਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਉਜੁਕਂ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠੇਨੇਵ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਤਿਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣਉਦਕਧਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਯਗ੍ਗਲੇ ਨਾਮ ਪਾਸਾਣੇ ਪਤਿਤਾ, ਪਾਸਾਣੋ ਉਦਕਧਾਰਾਵੇਗੇਨ ਭਿਨ੍ਨੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਾ ਤਿਯਗ੍ਗਲਾ ਨਾਮ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਜਾਤਾ, ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਕੂਲਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਘਨਪਥਵਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਮਙ੍ਗੇਨ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਝਂ ਨਾਮ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪਬ੍ਬਤਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੁਲਿਸਦਿਸਾ ਪਞ੍ਚਧਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਸਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਅਨੋਤਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ "**ਆਵਟ੍ਟਗਙ੍ਗਾ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਉਜੁਕਂ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠੇਨ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ "**ਕਣ੍ਹਗਙ੍ਗਾ**"ਤਿ, ਆਕਾਸੇਨ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ "**ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਾ**"ਤਿ, ਤਿਯਗ੍ਗਲਪਾਸਾਣੇ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨੋਕਾਸੇ ਠਿਤਾ "**ਤਿਯਗ੍ਗਲਪੋਕ੍ਖਰਣੀ**"ਤਿ, ਕੂਲਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ "**ਬਹਲਗਙ੍ਗਾ**"ਤਿ, ਉਮਙ੍ਗੇਨ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ "**ਉਮਙ੍ਗਗਙ੍ਗਾ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਵਿਞ੍ਝਂ ਨਾਮ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪਬ੍ਬਤਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਧਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਗਙ੍ਗਾ, ਯਮੁਨਾ, ਅਚਿਰਵਤੀ, ਸਰਭੂ, ਮਹੀਤਿ ਪਞ੍ਚਧਾ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਾ। ਏਵਮੇਤਾ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਨਦਿਯੋ ਹਿਮਵਨ੍ਤਤੋ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਨਦੀ ਨਿਨ੍ਨਗਾ**ਤਿਆਦਿਕਂ ਗੋਤ੍ਤਂ, **ਗਙ੍ਗਾ ਯਮੁਨਾ**ਤਿਆਦਿਕਂ ਨਾਮਂ। **ਸਵਨ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਯਾ ਕਾਚਿ ਸਵਮਾਨਾ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੋ ਮਹਾਨਦਿਯੋ ਵਾ ਕੁਨ੍ਨਦਿਯੋ ਵਾ। **ਅਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤਿ ਓਸਰਨ੍ਤਿ। **ਧਾਰਾ**ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਿਧਾਰਾ। **ਪੂਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਣ੍ਣਭਾਵੋ। ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਤਾ – ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਦੇਵੋ ਮਨ੍ਦੋ ਜਾਤੋ, ਜਾਲਕ੍ਖਿਪਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪੇ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੀ ਵੁਟ੍ਠਿ, ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮ ਨੁ ਖੋ ਪਿਟ੍ਠਿਪਸਾਰਣਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਯਂ ਵਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਮੇਖਲਂ ਆਹਚ੍ਚ ਉਦਕਂ ਠਿਤਂ, ਤਂ ਤਤੋ ਏਕਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਦਕਂ ਨੇਵ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਤਰਤਿ, ਨ ਉਦ੍ਧਂ ਉਤ੍ਤਰਤਿ।

ਏਕਰਸੋਤਿ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸੋ। **ਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਹਨ੍ਤਵਟ੍ਟਦੀਘਾਦਿਭੇਦਾ ਅਨੇਕਵਿਧਾ ਮੁਤ੍ਤਾ। **ਮਣੀ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਨੀਲਾਦਿਭੇਦੋ ਅਨੇਕਵਿਧੋ ਮਣਿ। **ਵੇਲੁਰਿਯੋ**ਤਿ ਵਂਸਵਣ੍ਣਸਿਰੀਸਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਾਦਿਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਅਨੇਕਵਿਧੋ। **ਸਙ੍ਖੋ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਤ੍ਤਤਮ੍ਬਕੁਚ੍ਛਿਕਧਮਨਸਙ੍ਖਾਦਿਭੇਦੋ ਅਨੇਕਵਿਧੋ। **ਸਿਲਾ**ਤਿ ਸੇਤਕਾਲਮੁਗ੍ਗਵਣ੍ਣਾਦਿਭੇਦਾ ਅਨੇਕਵਿਧਾ। **ਪਵਾਲ਼**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਹਨ੍ਤਮਨ੍ਦਰਤ੍ਤਘਨਰਤ੍ਤਾਦਿਭੇਦਂ ਅਨੇਕਵਿਧਂ। **ਲੋਹਿਤਙ੍ਗੋ**ਤਿ ਪਦੁਮਰਾਗਾਦਿਭੇਦੋ ਅਨੇਕਵਿਧੋ **ਮਸਾਰਗਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਬਰਮਣਿ। ''ਚਿਤ੍ਤਫਲਿਕ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਮਹਤਂ ਭੂਤਾਨਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ। **ਤਿਮਿਤਿਮਿਙ੍ਗਲਾ**ਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਮਚ੍ਛਜਾਤਿਯੋ। ਤਿਮਿਂ ਗਿਲਨਸਮਤ੍ਥਾ ਤਿਮਿਙ੍ਗਲਾ, ਤਿਮਿਞ੍ਚ ਤਿਮਿਙ੍ਗਲਞ੍ਚ ਗਿਲਨਸਮਤ੍ਥਾ ''ਤਿਮਿਤਿਮਿਙ੍ਗਲਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਾਗਾ**ਤਿ ਊਮਿਪਿਟ੍ਠਿਵਾਸਿਨੋਪਿ ਵਿਮਾਨਟ੍ਠਕਨਾਗਾਪਿ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਤ੍ਥਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਸੋਲ਼ਸਪਿ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਪਿ ਤਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮੇ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਦਾ ਉਪਮਾਭਾਵੇਨ ਪਨ ਗਹਿਤਾਨਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਅਨੁਰੂਪਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠੇਵ ਤੇ ਉਪਮੇਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਟ੍ਠ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਅਬ੍ਭੁਤਾ ਧਮ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਯ** ਤਿਸ੍ਸੋ ਭਿਕ੍ਖਾ ਗਹਿਤਾ, **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਯ** ਤੇਰਸ ਧੁਤਙ੍ਗਧਮ੍ਮਾ, **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਦਾਯ** ਸਤ੍ਤ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਮਹਾਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸ ਆਰਮ੍ਮਣਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਚ ਗਹਿਤਾ। **ਨ ਆਯਤਕੇਨੇਵ ਅਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੋ**ਤਿ ਮਣ੍ਡੂਕਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਂ ਵਿਯ ਆਦਿਤੋਵ ਸੀਲਪੂਰਣਾਦੀਨਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਪਟਿਵੇਧੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਮ ਸਾਵਕਾਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਿਕੇ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਨ ਸਂਵਸਤੀ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਸਂਵਾਸਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਉਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਅਪਨੇਤਿ। **ਆਰਕਾਵਾ**ਤਿ ਦੂਰੇਯੇਵ। **ਨ ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਊਨਤ੍ਤਂ** ਵਾ **ਪੂਰਤ੍ਤਂ** ਵਾਤਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇਪਿ ਮਹਾਕਪ੍ਪੇ ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਸੁ ਏਕਸਤ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਦਾਪਿ ''ਤੁਚ੍ਛਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੂ''ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਪਨ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਗਮੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਪਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਮਤਂ ਆਰਾਧੇਨ੍ਤਿ, ਤਦਾਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ''ਪੂਰਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੂ''ਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਰਸੋ। ਸਬ੍ਬਾ ਹਿ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਯਾਵਦੇਵ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਹੋਤਿ।

ਰਤਨਾਨੀਤਿ ਰਤਿਜਨਨਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਾਨਿ। ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਹਿ ਭਾਵਿਯਮਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਪਿ ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਪਰਭਾਗੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।
> ਲਭਤੀ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਅਮਤਂ ਤਂ ਵਿਜਾਨਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੭੪) –

ਲੋਕਿਯਰਤਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਨ ਤਸ੍ਸ ਕਲਭਾਗਮ੍ਪਿ ਅਗ੍ਘਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਏਵ। ਅਪਿਚ –

> ''ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਂ ਮਹਗ੍ਘਞ੍ਚ, ਅਤੁਲਂ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਂ।
> ਅਨੋਮਸਤ੍ਤੁਪਰਿਭੋਗਂ, 'ਰਤਨ'ਨ੍ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥

ਯਦਿ ਚ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਰਤਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਂਯੇਵ ਭੂਤਤੋ ਰਤਨਭਾਵੋ। ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਹਿ ਸੋ ਆਨੁਭਾਵੋ, ਯਂ ਸਾਵਕਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਂ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਆਸਨ੍ਨਕਾਰਣਤ੍ਤਾ। ਪਰਮ੍ਪਰਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਦਾਨਾਦਿਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋਤਿ ਏਵਂ ਰਤਿਜਨਨਟ੍ਠੇਨ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ ਚ ਰਤਨਭਾਵੋ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਾਤਿਸਯੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਰਤਨਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਸਤਿਯੇਵ ਪਟ੍ਠਾਨਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ। ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਨ ਕਾਯਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਕਾਯਵੇਦਨਾਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸੁਭਸੁਖਨਿਚ੍ਚਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਨਂ ਪਹਾਨਤੋ ਅਸੁਭਦੁਕ੍ਖਾਨਿਚ੍ਚਾਨਤ੍ਤਤਾਗਹਣਤੋ ਚ ਨੇਸਂ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਭਾਵੋ ਵਿਭਤ੍ਤੋ।

ਸਮ੍ਮਾ ਪਦਹਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ, ਸਯਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਦਹਤਿ, ਪਸਤ੍ਥਂ, ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਾ ਪਦਹਨ੍ਤਿ **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਂ**। ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਧਾਨਭਾਵਕਰਣਤੋ **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਂ**। ਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਪਹਾਨਵਸੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਨਭਾਵਨਵਸੇਨ ਚ ਚਤੁਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ**"ਤਿ।

ਇਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਇਦ੍ਧਿ**, ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤਾਯ ਸਤ੍ਤਾ ਇਦ੍ਧਾ ਵੁਦ੍ਧਾ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਇਦ੍ਧਿ**। ਇਤਿ ਪਠਮੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਇਦ੍ਧਿ ਏਵ ਪਾਦੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ, ਇਦ੍ਧਿਕੋਟ੍ਠਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਦੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਅਧਿਗਮੂਪਾਯੋਤਿ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ। ਤੇਨ ਹਿ ਉਪਰੂਪਰਿਵਿਸੇਸਸਙ੍ਖਾਤਂ ਇਦ੍ਧਿਂ ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਸ੍ਵਾਯਂ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੋ ਯਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਦਾਦਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਧਿਪਤਿਧਮ੍ਮੇ ਧੁਰੇ ਜੇਟ੍ਠਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ**"ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣੇ ਇਨ੍ਦਟ੍ਠਂ ਕਾਰੇਤੀਤਿ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਕੋਸਜ੍ਜਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣੇ , ਪਮਾਦਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣੇ, ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣੇ, ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣੇ ਇਨ੍ਦਟ੍ਠਂ ਕਾਰੇਤੀਤਿ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ।

ਤਾਨਿਯੇਵ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦੀਹਿ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤੋ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਥਿਰਭਾਵੇਨ **"ਬਲਾਨੀ**"ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਤਿ ਬੋਧਿਯਾ, ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ। ਯਾ ਹਿ ਏਸਾ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗੀ ਯਾਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਕਾਮਸੁਖਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗ- ਉਚ੍ਛੇਦਸਸ੍ਸਤਾਭਿਨਿਵੇਸਾਦੀਨਂ ਅਨੇਕੇਸਂ ਉਪਦ੍ਦਵਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾਯ ਸਤਿਧਮ੍ਮਵਿਚਯਵੀਰਿਯਪੀਤਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮਾਧਿਉਪੇਕ੍ਖਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ

ਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਕਿਲੇਸਨਿਦ੍ਦਾਯ ਵੁਟ੍ਠਹਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਾ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ ''ਬੋਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਬੋਧਿਯਾ ਅਙ੍ਗਾਤਿਪਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਝਾਨਙ੍ਗਮਗ੍ਗਙ੍ਗਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਯੋਪੇਸ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ''ਬੋਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਤਿਪਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਸੇਨਙ੍ਗਰਥਙ੍ਗਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ – ''ਬੁਜ੍ਝਨਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ''ਤਿ। ''ਬੋਧਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨਪਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਂ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਤਂਤਂਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਫਲਪਟਿਲਾਭਕਰਤ੍ਤਾ ਚ ਅਰਿਯੋ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨਿ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਟ੍ਠ ਅਙ੍ਗਾਨਿਯੇਵ ਵਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ। ਕਿਲੇਸੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਮਗ੍ਗਿਯਤਿ, ਸਯਂ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਮਗ੍ਗਤੀਤਿ ਮਗ੍ਗੋਤਿ। ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸੋਤਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਪਠਮਮਗ੍ਗਟ੍ਠੋ, ਯੋ ਅਟ੍ਠਮਕੋਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਕਦਾਗਾਮੀ**ਤਿ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਆਗਮਨਸੀਲੋ ਦੁਤਿਯਫਲਟ੍ਠੋ। **ਅਨਾਗਾਮੀ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਕਾਮਲੋਕਂ ਅਨਾਗਮਨਸੀਲੋ ਤਤਿਯਫਲਟ੍ਠੋ । ਯੋ ਪਨ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ ਏਕਬੀਜੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੋ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਵਿਭਾਗੋ, ਸੋ ਏਤੇਸਂਯੇਵ ਪਭੇਦੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਮਤਕੁਣਪਸਦਿਸੇਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਾਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਅਸਂਵਾਸਾਰਹਸਂਵਾਸਾਰਹਵਿਭਾਗਕਾਰਣਪਰਿਦੀਪਨਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਛਨ੍ਨਮਤਿਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨਵਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਤਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਆਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਂ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਂ ਅਤਿਵਿਯ ਵਸ੍ਸਤਿ। **ਵਿਵਟਂ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਯਥਾਵਿਨਯਂ ਪਟਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨਵਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਵਿਵਟਂ ਪੁਨ ਆਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਂ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਂ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਏਤਦੇਵਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਛਨ੍ਨਂ** ਛਾਦਿਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ **ਵਿਵਰੇਥ** ਪਕਾਸੇਥ। **ਏਵਂ ਤਂ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਆਪਜ੍ਜਨਕਂ ਆਪਨ੍ਨਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਂ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ ਨ ਤੇਮੇਤਿ। ਏਵਂ ਸੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ ਸਮਾਹਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਞ੍ਚਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸੋਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਅਵਨ੍ਤੀਸੂ**ਤਿ ਅਵਨ੍ਤਿਰਟ੍ਠੇ। **ਕੁਰਰਘਰੇ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। **ਪਵਤ੍ਤੇ ਪਬ੍ਬਤੇ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨਾਮਕੇ ਪਬ੍ਬਤੇ। ''ਪਪਾਤੇ ਪਬ੍ਬਤੇ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਸੋਣੋ ਉਪਾਸਕੋ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਨਾਮੇਨ ਸੋਣੋ ਨਾਮ, ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਉਪਾਸਕਭਾਵਪ੍ਪਟਿਵੇਦਨੇਨ ਉਪਾਸਕੋ, ਕੋਟਿਅਗ੍ਘਨਕਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਪਿਲਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਧਾਰਣੇਨ ''ਕੋਟਿਕਣ੍ਣੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ, ਨ ਸੁਖੁਮਾਲਸੋਣੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਯਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ, ਸਰਣੇਸੁ ਚ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਵਤ੍ਤੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਠਾਨੇ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਤਤ੍ਥ ਵਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''**ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਹੋਤੀ**''ਤਿ।

ਸੋ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਥੇਰੋ ਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਸੰਵੇਗਬਹੁਲੋ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਯ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਾ ਸਤ੍ਥੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਾਣਿਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਉਜ੍ਜੇਨਿੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਅਟਵਿਯੰ ਸਤ੍ਥੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੇ ਰਤ੍ਤਿਯੰ ਜਨਸਮ੍ਬਾਧਭਯੇਨ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਪਕ੍ਕਮ੍ਮ ਨਿਦ੍ਦੰ ਉਪਗਞ੍ਛਿ। ਸਤ੍ਥੋ ਪਚ੍ਚੂਸਵੇਲਾਯੰ ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਤੋ, ਨ ਏਕੋਪਿ ਸੋਣੰ ਪਬੋਧੇਸਿ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਿਸਰਿਤ੍ਵਾ ਅਗਮੰਸੁ। ਸੋ ਪਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਕਞ੍ਚਿ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੇਨੇਵ ਗਤਮਗ੍ਗੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੀਘੰ ਸੀਘੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਏਕੰ ਵਟਰੁਕ੍ਖੰ ਉਪਗਞ੍ਛਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਦ੍ਦਸ ਏਕੰ ਮਹਾਕਾਯੰ ਵਿਰੂਪਦਸ੍ਸਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਪੁਰਿਸੰ ਅਟ੍ਠਿਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੰਸਾਨਿ ਸਯਮੇਵ ਖਾਦਨ੍ਤੰ, ਦਿਸ੍ਵਾਨ ''ਕੋਸਿ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਪੇਤੋਮ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇਨਾ''ਤਿ। ''ਕਿੰ ਪਨ ਤੰ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ। ''ਅਹੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਾਰੁਕਚ੍ਛਨਗਰਵਾਸੀ ਕੂਟਵਾਣਿਜੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸੰ ਸਨ੍ਤਕੰ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿੰ, ਸਮਣੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਉਪਗਤੇ 'ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਮੰਸੰ ਖਾਦਥਾ'ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿੰ, ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਏਤਰਹਿ ਇਮੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਭਵਾਮੀ''ਤਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਣੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸੰਵੇਗੰ ਪਟਿਲਭਿ।

ਤਤੋ ਪਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਮੁਖਤੋ ਪਗ੍ਘਰਿਤਕਾਲ਼ਲੋਹਿਤੇ ਦ੍ਵੇ ਪੇਤਦਾਰਕੇ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਪਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੰ ਕਥੇਸੁੰ। ਤੇ ਕਿਰ ਭਾਰੁਕਚ੍ਛਨਗਰੇ ਦਾਰਕਕਾਲੇ ਗਨ੍ਧਵਾਣਿਜ੍ਜਾਯ ਜੀਵਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤਰਿ ਖੀਣਾਸਵੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਨ੍ਤਿਯਾ ਗੇਹੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਨ੍ਤਕੰ ਕਸ੍ਮਾ ਸਮਣਾਨੰ ਦੇਸਿ, ਤਯਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਨਕਸਮਣਾਨੰ ਮੁਖਤੋ ਕਾਲ਼ਲੋਹਿਤੰ ਪਗ੍ਘਰਤੂ''ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿੰਸੁ। ਤੇ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਪੇਤਯੋਨਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਇਮੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਣੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸੰਵੇਗਜਾਤੋ ਅਹੋਸਿ।

ਸੋ ਉਜ੍ਜੇਨਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੰ ਕਰਣੀਯੰ ਤੀਰੇਤ੍ਵਾ ਕੁਲਘਰੰ ਪਚ੍ਚਾਗਤੋ ਥੇਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਥੇਰੋਪਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤੀਸੁ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸੇ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਥੇਰੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗੇਹੰ ਗਤੋ ਸਾਯਮਾਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨੰ ਉਪਗਤੋ ਥੋਕੰਯੇਵ ਨਿਦ੍ਦਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨਤਲੇ ਨਿਸਜ੍ਜ ਯਥਾਸੁਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ, ਤੇ ਚ ਪੇਤਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖੰ ਅਤਿਵਿਯ ਭਯਾਨਕੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਮਿ। ਸੋ ਵਿਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – "**ਅਥ ਖੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ**"ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾ ਯਥਾ**ਤਿਆਦੀਨੰ ਪਦਾਨੰ ਅਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯੇਨ ਯੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਤਿ ਵਿਵਰਤਿ ਵਿਭਜਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਤਿ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਮੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤੋ ਏਵੰ ਹੋਤਿ, ਯਦੇਤੰ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਏਕਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸੰ ਅਕ੍ਖਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ**। ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਕਿਲੇਸਮਲੇਨ ਅਮਲਿਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ। ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਸਙ੍ਖਸਦਿਸੰ ਧੋਤਸਙ੍ਖਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੰ ਚਰਿਤਬ੍ਬੰ। **ਇਦੰ ਨ ਸੁਕਰੰ ਅਗਾਰੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ** ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨ **ਏਕਨ੍ਤ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ...ਪੇ॰... ਚਰਿਤੁੰ ਯੰਨੂਨਾਹੰ** ਕੇਸੇ ਚੇਵ ਮਸ੍ਸੂਨਿ ਚ **ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ** ਵੋਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਰਸਪੀਤਤਾਯ **ਕਾਸਾਯਾਨਿ** ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ **ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ** ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਚੇਵ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚ **ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ** ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ **ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯੰ** । ਯਸ੍ਮਾ ਅਗਾਰਸ੍ਸ ਹਿਤੰ ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿਕਮ੍ਮੰ ਅਗਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਨਗਾਰਿਯਾ ਨਾਮ। ਤੰ **ਅਨਗਾਰਿਯੰ** ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ **ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯੰ** ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੰ, ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਰਹੋਵਿਤਕ੍ਕਿਤੰ ਸੋਣੋ ਉਪਾਸਕੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ "**ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ**"ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਤਾਵਸ੍ਸ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕੰ ਕਥ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕੰ ਆਗਮਯਮਾਨੋ "**ਦੁਕ੍ਕਰੰ ਖੋ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਛਨ੍ਦੰ ਨਿਵਾਰੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਕਭਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਕਭਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਰਤ੍ਤੂਪਰਤੋ ਵਿਰਤੋ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੪; ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੧) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਵਿਰਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਏਕਸੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਦੁਤਿਯਸੇਯਜਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੇਯਜਾਸੀਸੇਨ ''ਏਕੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਕੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਕੋ ਨਿਸੀਦਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਨਿ॰ ੭; ੪੯) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਨ ਏਕਾਕਿਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਯਨਮਤ੍ਤਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਾਨੁਯੋਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵਾ। **ਇਙ੍ਘਾ**ਤਿ ਚੋਦਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਤਤ੍ਥੇ**ਵਾਤਿ ਗੇਹੇਯੇਵ। **ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਉਪੋਸਥਸੀਲਾਦਿਭੇਦਂ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਅਟ੍ਠਙ੍ਗਦਸਙ੍ਗਸੀਲਂ, ਤਦਨੁਰੂਪਞ੍ਚ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਭਾਵਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜ। ਏਤਞ੍ਹਿ ਉਪਾਸਕੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ – "**ਕਾਲਯੁਤ੍ਤਂ ਏਕਭਤ੍ਤਂ ਏਕਸੇਯਜਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਰਿਯ**"ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਲਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਪਞ੍ਚਦਸੀਅਟ੍ਠਮੀਪਾਟਿਹਾਰਿਯਪਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕਾਲੇਨ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਵਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ, ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਕਾਮਾਨਂ ਦੁਪ੍ਪਹਾਨਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਯੋਗਜਂ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ ਵਦਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਛਨ੍ਦਂ ਨਿਵਾਰੇਤੁਂ। **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਆਰਮ੍ਭੋ ਉਸ੍ਸਾਹੋ। **ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭੀ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ, ਸਂਵੇਗਸ੍ਸ ਚ ਨਾਤਿਤਿਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਵੂਪਸਮਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿ, ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਂ ਪਨ ਅਨੁਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਦੁਤਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਥੇਰੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਪਨ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਕ੍ਕਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਇਦਾਨਿ ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਕਾਲੋ''ਤਿ ਥੇਰੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਞ੍ਚ ਤਂ ਤੀਣਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਣਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸੋਣੋ...ਪੇ॰... ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸੀ**"ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਭਿਕ੍ਖੁਕੋ**ਤਿ ਕਤਿਪਯਭਿਕ੍ਖੁਕੋ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇ ਏਵ ਵਸਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਕਤਿਪਯਾ ਏਵ ਅਹੇਸੁਂ , ਤੇ ਚ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਨਿਗਮੇ ਏਕੋ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵੇਤਿ ਏਵਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਸਿਂਸੁ। **ਕਿਚ੍ਛੇਨਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ। **ਕਸਿਰੇਨਾ**ਤਿ ਆਯਾਸੇਨ। **ਤਤੋ ਤਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦਿਤੋ। ਥੇਰੇਨ ਹਿ ਕਤਿਪਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਆਨੀਯਮਾਨੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਨੀਤਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲਂ ਆਗਮੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੇਸੁ ਆਨੀਯਮਾਨੇਸੁ ਇਤਰੇ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਨਯਨੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਚਿਰੇਨੇਵ ਅਹੋਸਿ, ਥੇਰੋ ਚ ਤਦਾ ਏਕਵਿਹਾਰੀ ਅਹੋਸਿ। **ਦਸਵਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਦਾ ਭਗਵਤਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਦੇਸੇਪਿ ਦਸਵਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸਙ੍ਘੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। ਇਤੋਨਿਦਾਨਞ੍ਹਿ ਥੇਰੇਨ ਯਾਚਿਤੋ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਦੇਸੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ...ਪੇ॰... ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ।

ਵ**ਸ੍ਸਂਵੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਠਮਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੁਸਿਤਵਤੋ। **ਈਦਿਸੋ ਚ ਈਦਿਸੋ ਚਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੋ ਚ ਏਵਰੂਪੋ ਚ, ਏਵਰੂਪਾਯ ਨਾਮਕਾਯਰੂਪਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਏਵਰੂਪਾਯ ਧਮ੍ਮਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ **ਸੁਤੋਯੇਵ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ। ਨ ਖੋ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਦ੍ਧਾਯ ਏਵਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯਂ ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ ਸੋਲ਼ਸ ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗਿਕਾਨਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਣਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਪਾਮੋਜ੍ਜਾਦਿਮੁਖੇਨ ਸਮਾਹਿਤੋ ਸਰਭਞ੍ਞਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਏਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਵਾਸੋ ਆਣਤ੍ਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ – ''ਨ ਖੋ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਰੂਪਕਾਯਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਸੋਣੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਵ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ''ਉਪਾਸਕਾਪਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ

ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਨੋਵਸ੍ਸੇਯੇਵ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰੇਸਿ। ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨੇਨ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਕਾਯੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

> ''ਯੋ ਖੋ, ਵਕ੍ਕਲਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਯੋ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੭)।

ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਾਯਦਸ੍ਸਨਂ ਪਗੇਵ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਰੂਪਕਾਯਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

''ਸਚੇ ਮਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ''ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਨ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਆਵੁਸੋ ਸੋਣ, ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ ਸੋਣਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਪਨ ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ''ਏਵਮਾਵੁਸੋਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਣੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਆਵੁਸੋਵਾਦੋਯੇਵ ਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਗਵਤੋ ਧਰਮਾਨਕਾਲੇ ਆਚਿਣ੍ਣੋ। **ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਾਸਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਕਚ੍ਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਖਮਨੀਯਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਦਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਚਤੁਚਕ੍ਕਂ ਨਵਦ੍ਵਾਰਂ ਸਰੀਰਯਨ੍ਤਂ ਕਚ੍ਚਿ ਖਮਨੀਯਂ, ਕਿਂ ਸਕ੍ਕਾ ਖਮਿਤੁਂ ਸਹਿਤੁਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ, ਕਿਂ ਦੁਕ੍ਖਭਾਰੋ ਨਾਭਿਭਵਤਿ। **ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂ ਤਂਤਂਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਯਾਪੇਤੁਂ ਗਮੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਚ੍ਚਿਸਿ ਅਪ੍ਪਕਿਲਮਥੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਾਯਾਸੇਨ ਇਮਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਕਚ੍ਚਿ ਆਗਤੋਸਿ।

ਏਤਦਹੋਸੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਚਿਣ੍ਣਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਏਤਂ **''ਯਸ੍ਸ ਖੋ ਮਂ ਭਗਵਾ''**ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਚਿਣ੍ਣਂ ਅਹੋਸਿ। **ਏਕਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ। ਗਨ੍ਧਕੁਟਿ ਹਿ ਇਧ ਵਿਹਾਰੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਸਿਤੁਂ।

ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਾਵਕਸਾਧਾਰਣਾ ਸਬ੍ਬਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ **ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ...ਪੇ॰... ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿ,** ਤਸ੍ਮਾ ਆਯਸ੍ਮਾਪਿ ਸੋਣੋ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਸਬ੍ਬਾ ਤਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ''ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ...ਪੇ॰... ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਚ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਚੀਵਰਂ ਤਿਰੋਕਰਣੀਯਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਪਸ੍ਸੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ। **ਅਜ੍ਝੇਸੀ**ਤਿ ਆਣਾਪੇਸਿ। **ਪਟਿਭਾਤੁ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਸਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੁਯ੍ਹਂ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਸਿਤੁਂ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁ ਞਾਣਮੁਖੇ ਆਗਚ੍ਛਤੁ, ਯਥਾਸੁਤਂ ਯਥਾਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਣਾਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੋਲ਼ਸ ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗਿਕਾਨੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗਭੂਤਾਨਿ ਕਾਮਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਸੋਲ਼ਸ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਸਰੇਨ ਅਭਣੀ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੁਸ੍ਸਾਰਣਸਰੇਨ ਅਭਾਸਿ, ਸਰਭਞ੍ਞਵਸੇਨ ਕਥੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਰਭਞ੍ਞਪਰਿਯੋਸਾਨੇ**ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਰਣਾਵਸਾਨੇ। **ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਸੁਮਨਸਿਕਤਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਨਸਿ ਕਤਾਨਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਉਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਸਮ੍ਮਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਸਜ੍ਝਾਯਾਦਿਵਸੇਨ ਮਨਸਿ ਕਰਣਕਾਲੇ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਵਾ ਮਿਚ੍ਛਾ ਰੋਪੇਤਿ, ਪਦਪਚ੍ਛਾਭਟ੍ਠਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਏਵਮਯਂ। ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਯਥੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਮਨਸਿ ਕਤਾਨਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸੁਮਨਸਿਕਤਾਨੀਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਨਸਿ ਕਤਾਨੀ''ਤਿ। **ਸੂਪਧਾਰਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋਪਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਧਾਰਿਤਾਨਿ। ਅਤ੍ਥੇ ਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਧਾਰਿਤੇ ਸਕ੍ਕਾ ਪਾਲ਼ਿਂ ਸਮ੍ਮਾ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤੁਂ। **ਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾਸਿ ਵਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ**ਤਿ ਸਿਥਿਲਧਨਿਤਾਦੀਨਂ ਯਥਾਵਿਧਾਨਵਚਨੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯ ਪੋਰਿਯਾ ਵਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਆਸਿ। **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਵਾਦਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਨੇਲਗਲ਼ਾਯਾ**ਤਿ ਏਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੋਸੋ, ਤਂ ਨ ਪਗ੍ਘਰਤੀਤਿ ਅਨੇਲਗਲ਼ਾ, ਤਾਯ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਅਨੇਲਗਲ਼ਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੇਲਾਯ ਚ ਅਗਲ਼ਾਯ ਚ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾਯ ਅਗਲ਼ਿਤਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਯ, ਅਪਰਿਹੀਨਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਨਂ ਭਗਵਾ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣਾਨਂ

ਯਦਿਦਂ ਸੋਣੋ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੬) ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ। **ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਯ।

ਕਤਿਵਸ੍ਸੋਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯਸ੍ਸ ਤਤਿਯਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਠਿਤੋ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਪਰੇਸਂ ਚਿਰਤਰਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਂ ਅਕਾਰਣਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਸਮਾਧਿਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਕਸ੍ਮਾ ਪਮਾਦਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਪੁਨ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਕਤਿਵਸ੍ਸੋਸੀ’’ਤਿ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **“ਕਿਸ੍ਸ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂ ਚਿਰਂ ਅਕਾਸੀ**”ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ। **ਏਵਂ ਚਿਰਂ ਅਕਾਸੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਰਾਯਿ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵਂ ਚਿਰਕਾਲਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਿਰਂ ਦਿਟ੍ਠੋ ਮੇ**ਤਿ ਚਿਰੇਨ ਚਿਰਕਾਲੇਨ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠੋ। **ਕਾਮੇਸੂ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁ ਚ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਚ। **ਆਦੀਨਵੋ**ਤਿ ਦੋਸੋ। **ਅਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵੇ ਕੇਨਚਿ ਪਕਾਰੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਪਿ ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਘਰਾਵਾਸਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਖਿਂ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਘਰਾਵਾਸੋ** ਉਚ੍ਚਾਵਚੇਹਿ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਹਿ ਸਮੁਪਬ੍ਯੂਲ੍ਹੋ ਅਗਾਰਿਯਭਾਵੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **“ਬਹੁਕਿਚ੍ਚੋ ਬਹੁਕਰਣੀਯੋ**”ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਯਥਾਭੂਤਂ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚਿਰਾਯਿਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਪਦੁਮਪਲਾਸੇ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਤਿਯੇਵਾਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਵਤ੍ତਿਯਂ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਚ ਨ ਕਦਾਚਿਪਿ ਰਮਤੀਤਿ ਇਦਮਤ੍ਥਦੀਪਕਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਦੀਨਵਂ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੇ ‘‘ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਦੁਕ੍ਖੋ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਦੀਨਵਂ ਦੋਸਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ। ਏਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਾਰੋ ਕਥਿਤੋ । **ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਨਿਰੁਪਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਨਿਰੁਪਧਿਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਵੇਕਾਸਙ੍ਖਤਾਮਤਸਭਾਵਤੋ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। ‘‘ਦਿਸ੍ਵਾ ਞਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ‘‘ਸਪ੍ਪਿਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਬਲਂ ਹੋਤਿ, ਸੀਹਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਯਂ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੨੦੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੪੨-੪੩) ਵਿਯ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਅਰਿਯੋ ਨ ਰਮਤੀ ਪਾਪੇ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਪਿ ਪਾਪੇ ਨ ਰਮਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਪਾਪੇ ਨ ਰਮਤੀ ਸੁਚੀ**ਤਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਤਾਯ ਵਿਸੁਦ੍ਧਪੁਗ੍ਗਲੋ ਰਾਜਹਂਸੋ ਵਿਯ ਉਕ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਪੇ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਨ ਰਮਤਿ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤਿ। ‘‘ਪਾਪੋ ਨ ਰਮਤੀ ਸੁਚਿ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਾਪੋ ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੁਚਿਂ ਅਨਵਜ੍ਜਂ ਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮਂ ਨ ਰਮਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਗਾਮਸੂਕਰਾਦਯੋ ਵਿਯ ਉਕ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਅਸੁਚਿਂ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਂਯੇਵ ਰਮਤੀਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਦੇਸਨਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ ਉਦਾਨੇ ਉਦਾਨਿਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੋਣੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਦੇਸੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਿਪਞ੍ਚਵਤ੍ਥੂਨਿ ਯਾਚਿ। ਭਗਵਾਪਿ ਤਾਨਿ ਅਨੁਜਾਨੀਤਿ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੨ ਆਦਯੋ) ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਛਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਕਙ੍ਖਾਰੇਵਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਕਙ੍ਖਾਰੇਵਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਸੋ ਹਿ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦੋ ਸੀਲਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੋ ਵਿਹਰਤਿ, ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯਾ ਮੁਗ੍ਗਾ, ਨ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ, ਅਕਪ੍ਪਿਯੋ ਗੁਲ੍ਹੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੭੨) ਚ ਆਦਿਨਾ

वਿਨਯਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸਙ੍ਖਾਤਕਙ੍ਖਾਬਹੁਲੋ ਪਨ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ **ਕਙ੍ਖਾਰੇवਤੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਸੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍वਾ ਘਟੇਨ੍ਤੋ वਾਯਮਨ੍ਤੋ ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍वਾ ਞਾਣਸੁਖੇਨ ਫਲਸੁਖੇਨ वੀਤਿਨਾਮੇਤਿ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਗਰੁਂ ਕਤ੍वਾ ਪਚ੍ਚवੇਕ੍ਖਤਿ। ਤੇਨ वੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਙ੍ਖਾवਿਤਰਣवਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚवੇਕ੍ਖਮਾਨੋ"**ਤਿ। ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਹਿ ''ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪवਤ੍ਤਾਯ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦) ਸੋਲਸवਤ੍ਥੁਕਾਯ, ''ਬੁਦ੍ਧੇ ਕਙ੍ਖਤਿ...ਪੇ॰... ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਙ੍ਖਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੦੦੮) ਏवਂ वੁਤ੍ਤਾਯ ਅਟ੍ਠवਤ੍ਥੁਕਾਯ, ਪਗੇव ਇਤਰਾਸਨ੍ਤਿ ਅਨवਸੇਸਤੋ ਸਬ੍ਬਕਙ੍ਖਾਨਂ वਿਤਰਣਤੋ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤवਿਸੁਜ੍ਝਨਤੋ ''ਕਙ੍ਖਾवਿਤਰਣवਿਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਕਙ੍ਖਾਪਕਤਤ੍ਤਾ ''ਇਮਂ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਂ ਅਧਿਗਮ੍ਮ ਇਮਾ ਮੇ ਕਙ੍ਖਾ ਅਨवਸੇਸਾ ਪਹੀਨਾ''ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਤ੍वਾ ਪਚ੍ਚवੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਨਿਸੀਦਿ, ਨ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਨਾਮਰੂਪਦਸ੍ਸਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਕਙ੍ਖਾवਿਤਰਣਸ੍ਸ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ वਿਦਿਤ੍वਾਤਿ ਏਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨवਸੇਸਕਙ੍ਖਾवਿਤਰਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ वਿਦਿਤ੍वਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਕਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਯਾ ਕਾਚਿ ਕਙ੍ਖਾ ਇਧ वਾ ਹੁਰਂ** वਾਤਿ ਇਧ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਤ੍ਤਭਾवੇ ''ਅਹਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮਿ ਨੋ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਹੁਰਂ वਾ, ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇਸੁ ਅਤ੍ਤਭਾवੇਸੁ ''ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾ ਕਙ੍ਖਾ। **ਸਕवੇਦਿਯਾ वਾ ਪਰवੇਦਿਯਾ** वਾਤਿ ਤਾ ਏवਂ वੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇव ਸਕਅਤ੍ਤਭਾवੇ ਆਰਮ੍ਮਣवਸੇਨ ਪਟਿਲਭਿਤਬ੍ਬਾਯ ਪवਤ੍ਤਿਯਾ ਸਕवੇਦਿਯਾ वਾ ਪਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾवੇ ਪਟਿਲਭਿਤਬ੍ਬਾਯ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਨੁ ਖੋ, ਨੋ ਨੁ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ वਾ ਪਰਸ੍ਮਿਂ ਪਧਾਨੇ ਉਤ੍ਤਮੇ ਪਟਿਲਭਿਤਬ੍ਬਾਯ ਪवਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰवੇਦਿਯਾ वਾ ਯਾ ਕਾਚਿ ਕਙ੍ਖਾ वਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ। **ਯੇ ਝਾਯਿਨੋ ਤਾ ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ, ਆਤਾਪਿਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਯੇ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਝਾਯਿਨੋ वਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍वਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਆਤਾਪਿਨੋ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਾ ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀਆਦਿਪ੍ਪਭੇਦਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਕਙ੍ਖਾ ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਨ ਤਾ ਪਹੀਨਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਤਾਸਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪ੍ਪਹਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਤਿ ਭਗवਾ ਞਾਣਮੁਖੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਕਙ੍ਖਾਰੇवਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸੀਸੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ ਥੋਮਨਾवਸੇਨ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਤੇਨੇव ਚ ਨਂ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖवੇ, ਮਮ ਸਾवਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਝਾਯੀਨਂ ਯਦਿਦਂ ਕਙ੍ਖਾਰੇवਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੪) ਝਾਯੀਭਾवੇਨ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸੁਤ੍ਤवਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸਙ੍ਘਭੇਦਸੁਤ੍ਤवਣ੍ਣਨਾ

੪੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦवੋਚਾ**ਤਿ ਅਭਿਮਾਰੇ ਪਯੋਜੇਤ੍वਾ ਨਾਲਾਗਿਰਿਂ वਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍वਾ ਸਿਲਂ ਪवਟ੍ਟੇਤ੍वਾ ਭਗवਤੋ ਅਨਤ੍ਥਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ''ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍वਾ ਚਕ੍ਕਭੇਦਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਏਤਂ **"ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ"**ਤਿਆਦਿवਚਨਂ ਅवੋਚ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇव ਭਗवਤਾ**ਤਿ वਿਨਾ ਏव ਭਗवਨ੍ਤਂ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਅਕਤ੍वਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਾ**ਤਿ वਿਨਾ ਏव ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ। **ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚਾ**ਤਿ ਭਗवਤੋ ਓवਾਦਕਾਰਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ वਿਸੁਂ ਕਤ੍वਾ ਮਂ ਅਨੁवਤ੍ਤਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆवੇਣਿਕਂ ਉਪੋਸਥਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੇवਦਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਭੇਦਕਰਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦੇवਦਤ੍ਤੇਨ ਸਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਂਸੇਨੇव ਦੇवਦਤ੍ਤੋ ਅਜ੍ਜ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਦ੍वਿਧਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।

‘‘ਅਧਮ੍ਮੰ ਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਸੁ ਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੂਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥੁੰ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ‘‘ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਇਮਂ ਰੋਚੇਥਾ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਲਾਕਂ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੇ ਕਤੇ ਸਙ੍ਘੋ ਭਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ‘‘ਪਞ੍ਚਹਿ, ਉਪਾਲਿ, ਆਕਾਰੇਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ ਵੋਹਰਨ੍ਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਨ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇਨਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੫੮)।

ਤਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ। **ਉਦ੍ਦੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ। **ਵੋਹਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਾਹਿ ਤਾਹਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ‘‘ਅਧਮ੍ਮਂ ਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿਆਦੀਨਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੩੭; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੫੨) ਅਟ੍ਠਾਰਸਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੂਨਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ। **ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਨਨੁ ਤੁਮ੍ਹੇ ਜਾਨਾਥ ਮਯ੍ਹਂ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵਞ੍ਚ, ਮਾਦਿਸੋ ਨਾਮ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਉਬ੍ਬਿਨਯਂ ਗਾਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਕਿਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਕਿਮਹਂ ਅਪਾਯਤੋ ਨ ਭਾਯਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਨ। **ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇਨਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਗਣ੍ਹਥ ਇਮਂ ਸਲਾਕ’’ਨ੍ਤਿ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇਨ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਵਾ ਪਮਾਣਂ, ਵੋਹਾਰਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਾ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾ। ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਤ੍ਥੁਦੀਪਨਵਸੇਨ ਹਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ਰੁਚਿਜਨਨਤ੍ਥਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਸਲਾਕਾਯ ਗਾਹਿਤਾਯਪਿ ਅਭਿਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘੋ। ਯਦਾ ਪਨੇਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਾ ਵਾ ਸਲਾਕਂ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਆਵੇਣਿਕਂ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਸਙ੍ਘੋ ਭਿਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਘਭੇਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਅਜ੍ਜ ਆਵੇਣਿਕਂ ਉਪੋਸਥਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ। ਤੇਨਾਹ – **‘‘ਅਜ੍ਜ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀ’’**ਤਿ। ਯਤੋ ਅਵੋਚੁਮ੍ਹਾ ‘‘ਭੇਦਕਰਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ ਸਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਂ ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਯਂ ਅਤੇਕਿਚ੍ਛਂ ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਮਾਨਂ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਮ੍ਮਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ । **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲੇਸੁ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਸਪ੍ਪੁਰਿਸਸਭਾਗਵਿਸਭਾਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ਸੁਕੁਸਲਾਤਿ ਇਦਮਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਕਰਂ ਸਾਧੁਨਾ ਸਾਧੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਹਿਤਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਸਾਧੁ, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਤੇਨ ਸਾਧੁਨਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਸਾਵਕੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਲੋਕਿਯਸਾਧੁਨਾ ਸਾਧੁ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਭਦ੍ਦਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਂ ਸੁਕਰਂ ਸੁਖੇਨ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ। **ਸਾਧੁ ਪਾਪੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੇਵ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਸਾਧੁ ਪਾਪੇਨ ਦੇਵਦਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਸੋ ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਪਂ ਪਾਪੇਨ ਸੁਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪਂ ਅਸੁਨ੍ਦਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਂ ਪਾਪੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸੁਕਰਂ ਸੁਖੇਨ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ। **ਪਾਪਮਰਿਯੇਹਿ ਦੁਕ੍ਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਤਂ ਤਂ ਪਾਪਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਂ। ਸੇਤੁਘਾਤੋਯੇਵ ਹਿ ਤੇਸਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੀਪੇਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸਧਾਯਮਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯. ਨਵਮੇ **ਮਾਣਵਕਾ**ਤਿ ਤਰੁਣਾ। ਪਠਮੇ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਠਿਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਮਾਰਕਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਸਧਾਯਮਾਨਰੂਪਾਤਿ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡਨਜਾਤਿਕਂ ਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੇਨ੍ਤਾ ਸਧਨ੍ਤਿ, ਤਦਤ੍ਥਵਚਨਸੀਲਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਸਧਨਂ ਸਧੋ, ਤਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਸਧਯਮਾਨਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਦੀਘਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਧਾਯਮਾਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ

ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਸੇਧੇ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਆਵਦਨ੍ତੀਤਿ ਸਧਾਯਮਾਨਾ। ਤੇ ਏਵਂ ਸਭਾਵਤਾਯ ‘‘ਸਧਾਯਮਾਨਰੂਪਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਸਦ੍ਦਾਯਮਾਨਰੂਪਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਵਨਵਿਸਯੇ ਤਂ ਤਂ ਮੁਖਾਰੁਲ਼੍ਹਂ ਵਦਨ੍ਤਾ ਅਤਿਯਨ੍ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਤੇਸਂ ਵਾਚਾਯ ਅਸਵ੍ਵਤਭਾਵਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਕਂ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗਵਸੇਨ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਮੁਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਦਨ੍ਧਾ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਨੋ। **ਪਣ੍ਡਿਤਾਭਾਸਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਪਤਿਰੂਪਕਾ ‘‘ਕੇ ਅਞ੍ਞੇ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਮਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਜਾਨਾਮਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦਾਚਰਣਤੋ। **ਵਾਚਾਗੋਚਰਭਾਣਿਨੋ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਵਾਚਾ ਏਵ ਗੋਚਰੋ ਵਿਸਯੋ, ਤੇ ਵਾਚਾਗੋਚਰਭਾਣਿਨੋ, ਵਾਚਾਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਾਣਿਨੋ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਅਗੋਚਰਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਕਥਾਯ ਅਵਿਸਯਂ ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਭਣਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾਚਾਗੋਚਰਭਾਣਿਨੋ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਗੋਚਰਭਾਣਿਨੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਕਾਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਭਾਵੋ ਕਤੋ। ਵਾਚਾਗੋਚਰਾ, ਨ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਗੋਚਰਾ ਭਾਣਿਨੋਵ। ਕਥਂ ਭਾਣਿਨੋ? **ਯਾਵਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਮੁਖਾਯਾਮਂ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਾਵ ਮੁਖਾਯਾਮਂ ਯਾਵ ਮੁਖਪ੍ਪਸਾਰਣਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਭਾਣਿਨੋ, ਪਰੇਸੁ ਗਾਰਵੇਨ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਸਯਤਾਯ ਚ ਮੁਖਸਙ੍ਕੋਚਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਵਾਚਾਗੋਚਰਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਾਣਿਨੋ, ਸਯਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਰਪਤ੍ਤਿਕਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤੋ ਏਵ ਯਾਵਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਮੁਖਾਯਾਮਂ ਯੇਨ ਵਚਨੇਨ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਂ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਦੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖਪ੍ਪਸਾਰਣਮਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇਨ ਨੀਤਾ ਨ ਤਂ ਵਿਦੂ**ਤਿ ਯੇਨ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜਭਾਵਂ ਪਣ੍ਡਿਤਮਾਨੀਭਾਵਞ੍ਚ ਨੀਤਾ ‘‘ਮਯਮੇਵਂ ਭਣਾਮਾ’’ਤਿ, ਤਂ ਤਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਨ ਵਿਦੂ, ਅਵਿਦ੍ਦਸੁਨੋ ਅਸੂਰਾ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਵਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦. ਦਸਮੇ **ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ**ਤਿ ਮਹਾਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਪਨ੍ਥੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਚ ਦਹਰਕਾਲੇ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੇਨ ਅਪਰਭਾਗੇਪਿ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ’’ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਗੁਣਵਿਸੇਸੇਹਿ ਪਨ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੋ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਮਨੋਮਯਂ ਕਾਯਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਨ੍ਤਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ, ਚੇਤੋਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ’’ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੮) ਠਾਨੇਸੁ ਭਗਵਤਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ ਅਸੀਤਿਯਾ ਮਹਾਸਾਵਕੇਸੁ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ।

ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਉਪਾਸਕੇਸੁ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਂ ਅਨਾਗਤੇਸੁ ਏਵ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ‘‘ਅਕਾਲੋ ਤਾਵ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਮੁਖੇ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ**’’ਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਤਦਾ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਸ੍ਸ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਪਣਿਹਿਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਯੋ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਸਮਾਹਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨੁਪਾਦਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਿਯੋਸਾਨਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਪਾਤੁਭਾਵਵਿਭਾਵਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਠਿਤੇਨ ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਿਕਸ੍ਸ ਅਸਂਵਰਸ੍ਸ ਪਹਾਨੇਨ ਅਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਠਪਿਤੇਨ ਚੋਪਨਕਾਯੇਨ, ਤਥਾ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨਭਾਵਕਰਣੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪਿਤੇਨ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਕਾਯੇਨ, ਸਂਯਤਹਤ੍ਥਪਾਦਤਾਯ ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਅਪਰਿਫਨ੍ਦਨੇਨ ਠਿਤੇਨ ਕਰਜਕਾਯੇਨ ਚਾਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸਬ੍ਬੇਨਪਿ ਕਾਯੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਤਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵੇਨ ਠਿਤੇਨ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਸੀਲਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਚ ਇਦਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਠਿਤਿਪਰਿਦੀਪਨੇਨ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਮਾਧਿ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ‘ਠਿਤੀ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਥਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨੇਵ ਵਾ ਏਕਗ੍ਗਤਾਯ ਸਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਏਕੋਦਿਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਠਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਇਦਞ੍ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਠਪਨਂ ਸਮਾਦਹਨਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਚ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – “**ਤਿਟ੍ਠਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਉਦ ਵਾ ਸਯਾਨੋ**”ਤਿ । ਤਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਸਯਾਨੋ ਵਾ ਤਦਞ੍ਞਿਰਿਯਾਪਥੋ ਵਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਚਙ੍ਕਮਨਸ੍ਸਾਪਿ ਇਧ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤਂ ਸਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਟ੍ਠਹਾਨੋਤਿ ਯਾਯ ਪਗੇਵ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸਮਾਚਾਰੋ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਭਾਵੂਪਸਮਨੇਨ ਕਾਯਂ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਸਾਰਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਯ ਅਨਵਜ੍ਜਸੁਖਾਧਿਟ੍ਠਾਯ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਲਹੁਂ ਮੁਦੁਂ ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਸਮਾਦਹਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹੇਤਿ ਮਤ੍ਥਕਞ੍ਚ ਪਾਪੇਤਿ, ਤਂ ਏਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਬਹੂਪਕਾਰਂ ਸਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਟ੍ਠਹਾਨੋ ਸੀਲਵਿਸੋਧਨਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਭੇਥ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਂ ਵਿਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਏਵਂ ਸਤਿਆਰਕ੍ਖੇਨ ਚੇਤਸਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰੂਹੇਨ੍ਤੋ ਫਾਤਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਵਨ੍ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਭਾਗੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਉਲ਼ਾਰੁਲ਼ਾਰਤਰਾਦਿਭੇਦਵਿਸੇਸਂ ਲਭੇਯ੍ਯ।

ਤਤ੍ਥ ਦੁਵਿਧੋ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਵਿਸੇਸੋ ਸਮਥਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਚਾਤਿ। ਤੇਸੁ **ਸਮਥਵਸੇਨ** ਤਾਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਵਸੀਭਾਵੋ, ਤਾਵ ਪਵਤ੍ਤੋ ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸੋ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਵਿਸੇਸੋ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ** ਪਨ ਰੂਪਮੁਖੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਧਮ੍ਮਪਰਿਗ੍ਗਹਤੋ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਨਾਮਧਮ੍ਮਪਰਿਗ੍ਗਹਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮੋ, ਤਾਵ ਪਵਤ੍ਤੋ ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸੋ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਵਿਸੇਸੋ। ਅਯਮੇਵ ਚ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਲਦ੍ਧਾਨ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਂ ਵਿਸੇਸਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਵਿਸੇਸਂ ਉਕ੍ਕਂਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛੇ**ਤਿ ਜੀਵਿਤੁਪਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਭਿਭਵਨਤੋ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮਰਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭੂਤਂ ਭਵਤ੍ਤਯਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਅਗੋਚਰਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਗ੍ਗੇ ਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਦਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਮਹਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੬. ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਵਗ੍ਗੋ

੧. ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧. ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਵੇਸਾਲਿਯ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਵੇਸਾਲਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸੀ**ਤਿ ਕਦਾ ਪਾਵਿਸਿ? ਉਕ੍ਕਾਚੇਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਵੇਸਾਲਿਂ ਗਤਕਾਲੇ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਵੇਲੁਵਗਾਮਕੇ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਾਲਕਗਾਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਮਾਤਰਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਚੁਨ੍ਦੇਨ ਆਭਤਾ ਤਸ੍ਸ ਧਾਤੁਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਧਾਤੁਚੇਤਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਰਾਜਗਹਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਗਤਕਾਲੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਪਿ ਧਾਤੁਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਉਕ੍ਕਾਚੇਲਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਾਚੇਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਵੇਸਾਲਿਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਏਵਂ ਗਤੋ ਭਗਵਾ ‘‘ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਵੇਸਾਲਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਉਕ੍ਕਾਚੇਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਵੇਸਾਲਿਂ ਗਤਕਾਲੇ’’ਤਿ।

ਨਿਸੀਦਨਨ੍ਤਿ ਇਧ ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਣ੍ਡਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਚਾਪਾਲਂ ਚੇਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚਾਪਾਲਸ੍ਸ ਨਾਮ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ‘‘ਚਾਪਾਲਚੇਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਕਤਵਿਹਾਰੋਪਿ ਤਾਯ ਰੁਲ੍ਹਿਯਾ ‘‘ਚਾਪਾਲਚੇਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਦੇਨਂ ਚੇਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਤ੍ਤਮ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਕਿਸ੍ਸ ਕਿਰ ਕਾਸਿਰਞ੍ਞੋ ਧੀਤਰੋ ਸਤ੍ਤ ਕੁਮਾਰਿਯੋ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਰਾਜਗੇਹਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਪਧਾਨਂ ਪਦਹਿਂਸੁ, ਤਂ ਠਾਨਂ ‘‘ਸਤ੍ਤਮ੍ਬਂ ਚੇਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਬਹੁਪੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਪਾਰੋਹੋ ਏਕੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਵਤ੍ਥਂ ਦੇਵਤਂ ਬਹੂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤੇ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ, ਤਦੁਪਾਦਾਯ ਤਂ ਠਾਨਂ ‘‘ਬਹੁਪੁਤ੍ਤਂ ਚੇਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। **ਸਾਰਨ੍ਦਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਨ੍ਦਦਸ੍ਸ ਨਾਮ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨਂ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਤਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦੇਵਤਾਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚੇਤਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵੋਹਰਿਤਾਨਿ , ਭਗਵਤੋ ਵਿਹਾਰੇ ਕਤੇਪਿ ਚ ਤਥੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ। **ਰਮਣੀਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਤਾਵ ਭੂਮਿਭਾਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਲਭਪਚ੍ਚਯਤਾਯ ਚ ਰਮਣੀਯਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਹਾਰਾਨਂ ਪਨ ਨਗਰਤੋ ਨਾਤਿਦੂਰਤਾਯ ਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਤਾਯ ਗਮਨਾਗਮਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਵਿਵੇਕਪਤਿਰੂਪਤਾਯ ਚ ਰਮਣੀਯਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। **ਭਾਵਿਤਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤਾ। **ਬਹੁਲੀਕਤਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਤਾ। **ਯਾਨੀਕਤਾ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਯਾਨਂ ਵਿਯ ਕਤਾ। **ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਕਤਾ। **ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ। **ਪਰਿਚਿਤਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚਿਤਾ ਸੁਵਡ੍ਢਿਤਾ। **ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਰਦ੍ਧਾ, ਅਤਿਵਿਯ ਸਮ੍ਮਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਾਤਿ।

ਏਵਂ ਅਨਿਯਮੇਨ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, **‘‘ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਖੋ**’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਆਯੁਕਪ੍ਪਂ। **ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਤਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਧਰੇਯ੍ਯ। **ਕਪ੍ਪਾਵਸੇਸਂ ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋ ਵਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੭੪) ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਸ੍ਸਸਤਤੋ ਅਤਿਰੇਕਂ ਵਾ। ਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ – ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਗਜ੍ਜਿਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਵੇਲੁਵਗਾਮਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਮਾਰਣਨ੍ਤਿਕਂ ਵੇਦਨਂ ਦਸ ਮਾਸੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਸਿ, ਏਵਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਭਦ੍ਦਕਪ੍ਪਮੇਵ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਨ ਠਿਤੋਤਿ? ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸਰੀਰਂ ਨਾਮ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਪਨ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦਿਭਾਵਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮੇ ਆਯੁਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਪਿਯਮਨਾਪਕਾਲੇਯੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਮਹਾਸਾਵਕੇਸੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇਸੁ ਅਪਰਿਵਾਰੇਨ

ਏਕਕੇਨੇਵ ਠਾਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਦਹਰਸਾਮਣੇਰਪਰਿਵਾਰੇਨ ਵਾ। ਤਤੋ ‘‘ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਰਿਸਾ’’ਤਿ ਹੀਲੇਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਠਿਤੋਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸੋ ਪਨ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ‘‘ਆਯੁਕਪ੍ਪੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨਿਯਮਿਤਂ।

ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਤਿ ਥੂਲੇ ਸਞ੍ਞੁਪ੍ਪਾਦਨੇ। ਥੂਲਸਞ੍ਞੁਪ੍ਪਾਦਨਞ੍ਹੇਤਂ, ‘‘ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਗਵਾ ਕਪ੍ਪ’’ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਕਪ੍ਪਂ ਅਵਟ੍ਠਾਨਯਾਚਨਾਯ ਯਦਿਦਂ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਭਾਵਿਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਤੁਰਿਦ੍ਧਿਪਾਦਭਾਵਨਾਨੁਭਾਵੇਨ ਕਪ੍ਪਂ ਅਵਟ੍ਠਾਨਸਮਤ੍ਥਤਾਵਿਭਾਵਨਂ। **ਓਭਾਸੇ**ਤਿ ਪਾਕਟਵਚਨੇ। ਪਾਕਟਞ੍ਹੇਤਂ ਵਚਨਂ ਪਰਿਯਾਯਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਭਾਵਨਂ।

ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯਾਤਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ। **ਬਹੁਜਨਸੁਖਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਸੁਖਤ੍ਥਾਯ। **ਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਪਟਿਚ੍ਚ। ਕਤਰਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ? ਯੋ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਅਮਤਪਾਨਂ ਪਿਵਤਿ, ਤਸ੍ਸ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਯ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਪ੍ਪਮੁਖਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋਟਿਯੋ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਯਾਵ ਸੁਭਦ੍ਦਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵਿਨਯਨਾ ਧਮ੍ਮਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਤ੍ਤਾਨਂ ਗਣਨਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਹਾਸਮਯਸੁਤ੍ਤਂ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਂ ਚੂਲ਼ਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ ਸਮਚਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦੇਸਨਾਕਾਲੇ ਅਭਿਸਮਯਪ੍ਪਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਤਸ੍ਸ ਅਪਰਿਮਾਣਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਭਗਵਤੋ ਠਾਨਂ ਜਾਤਂ। ਏਵਂ ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਦਤਿ। **ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂਯੇਵ, ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਨਾਗਸੁਪਣ੍ਣਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਭਗਵਤੋ ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਸਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕੇ ਪਨ ਮਗ੍ਗਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਸੁਖਤ੍ਥਾਯ ਭਗਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਇਧਲੋਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਾਯ । **ਹਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਲੋਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤਹਿਤਤ੍ਥਾਯ। **ਸੁਖਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਸੁਖਤ੍ਥਾਯ। ਪੁਰਿਮਂ ਪਨ ਹਿਤਸੁਖਗ੍ਗਹਣਂ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਯਥਾ ਤਂ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਚਿਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਕੋਚਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਾਰੋ ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਕੇਚਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ, ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ, ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਿਂ ਕਰੋਤੀਤਿ? ਭੇਰਵਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਸਦ੍ਦਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਸਾਵੇਤਿ, ਤਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਤਿਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਟਮੁਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਮੁਖੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਹਦਯਂ ਮਦ੍ਦਤਿ, ਤਤੋ ਵਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨੇਸ ਮੁਖੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਪਵੇਸੇਤੁਂ ਕਿਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਭੇਰਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੋਭਾਸਂ ਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ। ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਭਗਵਾ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ? ਪਰਤੋ ‘‘ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਯਾਚਿਤੇ ‘‘ਤੁਯ੍ਹੇਵੇਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਤੁਯ੍ਹੇਵੇਤਂ ਅਪਰਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ ਦੋਸਾਰੋਪਨੇਨ ਸੋਕਤਨੁਕਰਣਤ੍ਥਂ। ਪਸ੍ਸਤਿ ਹਿ ਭਗਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਮਯਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸਿਨਿਦ੍ਧਹਦਯੋ, ਸੋ ਪਰਤੋ ਭੂਮਿਚਾਲਕਾਰਣਞ੍ਚ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਮ ਚਿਰਟ੍ਠਾਨਂ ਯਾਚਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥਾਹਂ ‘ਕਿਸ੍ਸ ਤ੍ਵਂ ਪੁਰੇਤਰਂ ਨ ਯਾਚਸੀ’ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸੀਸੇ ਦੋਸਂ ਪਾਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਤ੍ਤਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪਰਾਧੇਨ ਨ ਤਥਾ ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਸੋਕੋ ਤਨੁਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ।

ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵਂ, ਆਨਨ੍ਦਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਇਧਾਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵਂ ਯਥਾਰੁਚਿਤਂ ਠਾਨਂ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **‘‘ਯਸ੍ਸ ਦਾਨਿ ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ’’**ਤਿ।

ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨਤ੍ਥੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਮਾਰੇਤੀਤਿ ਮਾਰੋ। **ਪਾਪਿਮਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ਸੋ ਹਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ‘ਪਾਪਿਮਾ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ**ਤਿ ਅਯਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਿ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ

ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਤਾਸੁ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਾਵਿਘਾਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਗਤਾਸੁ ਅਯਂ ''ਅਤ੍ਥੇਸੋ ਉਪਾਯੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਭਗਵਾ ਯਦਤ੍ਥਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰਿਤਾ, ਸੋ ਵੋ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ, ਕਿਂ ਤੇ ਲੋਕਵਿਚਰਣੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਅਜ੍ਜ ਏਵਮੇਵ ''ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਯਾਚਿ। ਭਗਵਾ ਚਸ੍ਸ ''ਨ ਤਾਵਾਹ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦਾਨਿ ''ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਯਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਵਸੇਨ ਬਜਤ੍ਤਾ। **ਵਿਨੀਤਾ**ਤਿ ਤਥੇਵ ਕਿਲੇਸਵਿਨਯਨੇਨ ਵਿਨੀਤਾ। **ਵਿਸਾਰਦਾ**ਤਿ ਸਾਰਜ੍ਜਕਰਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਪਹਾਨੇਨ ਵਿਸਾਰਦਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਾ। **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ**ਤਿ ਤੇਪਿਟਕਵਸੇਨ ਬਹੁ ਸੁਤਮੇਤੇਸਨ੍ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ। ਤਮੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਧਰਾ**। ਅਥ ਵਾ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਚੇਵ ਪਟਿਵੇਧਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਚ। **ਧਮ੍ਮਧਰਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾਨਂ ਚੇਵ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਧਾਰਣਤੋ ਧਮ੍ਮਧਰਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । **ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਧਮ੍ਮਭੂਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ। **ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਰਮ੍ਪਰਾਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ। **ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖਿਕਂ ਤਸ੍ਸਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਅਨੁਰੂਪਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਧਮ੍ਮਂ ਚਰਣਸੀਲਾ। **ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦਂ। **ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਦਿਤੋ ਕਥੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਨਿਯਾਮੇਨ ਪਰੇ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਾਚੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਾਲ਼ਿਂ ਸਮ੍ਮਾ ਵਾਚੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਜਾਨਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟ੍ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਕਾਰੇਨ ਠਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਵਿਵਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਵਟਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਵਿਭਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਂ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਉਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਕਟਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਸਹਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਸਹੇਤੁਕੇਨ ਸਕਾਰਣੇਨ ਵਚਨੇਨ। **ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵਨਿਯਜਾਨਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਵਵਿਧਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਪਬੋਧੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਛਹਿ ਪਦੇਹਿ ਛ ਅਤ੍ਥਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਆਦਿਤੋ ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਛ ਬਜਞ੍ਜਨਪਦਾਨੀਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਨਯੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਨੇਤ੍ਤਿਯਂ ''ਦ੍ਵਾਦਸਪਦਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਬਜਞ੍ਜਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਚਾ''ਤਿ (ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ਸਙ੍ਗਹਵਾਰ)।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਸਕਲਂ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। **ਇਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧਂ ਝਾਨੁਪ੍ਪਾਦਵਸੇਨ। **ਫੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਫਾਲਿਫੁਲ੍ਲਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। **ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਤਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਸਾਭਾਗੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨਵਸੇਨ। **ਬਾਹੁਜਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੂਹਿ ਞਾਤਂ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਂ ਬਹੁਜਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ। **ਪੁਥੁਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਵਸੇਨ ਪੁਥੁਲਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਂ। ਕਥਂ? **ਯਾਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਵਿਞ੍ਞੂਜਾਤਿਕਾ ਦੇਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਕਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋਤਿ ਨਿਰੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਲੀਨਵੀਰਿਯੋ। ''ਤ੍ਵਞ੍ਹਿ, ਪਾਪਿਮ, ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ 'ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ ਸੁਗਤੋ'ਤਿ ਵਿਰਵਨ੍ਤੋ ਆਹਿਣ੍ਡਿਤ੍ਥ, ਅਜ੍ਜ ਦਾਨਿ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਗਤੁਸ੍ਸਾਹੋ ਹੋਹਿ, ਮਾ ਮਯ੍ਹਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ ਵਾਯਾਮਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਓਸ੍ਸਜੀ**ਤਿ ਸਤਿਂ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਵਿਸ੍ਸਜਿ ਪਜਹਿ। ਤਤ੍ਥ ਨ ਭਗਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਲੇਡ੍ਡੁਂ ਵਿਯ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਓਸ੍ਸਜਿ, ਤੇਮਾਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਓਸ੍ਸਜੀ''ਤਿ, ''ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਕਪ੍ਪਂ ਵਾ ਕਪ੍ਪਾਵਸੇਸਂ ਵਾ ਠਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਤਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਤੁਂ ਮਾਰਸ੍ਸ ਯਾਚਨਾਯ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਓਸ੍ਸਜਿ? ਨ ਭਗਵਾ ਮਾਰਸ੍ਸ ਯਾਚਨਾਯ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਓਸ੍ਸਜਿ, ਨਾਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਯਾਚਨਾਯ ਨ ਓਸ੍ਸਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਮਾਸਤੋ ਪਨ ਪਰਂ ਬੁਦ੍ਧਵੇਨੇਯਜਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਓਸ੍ਸਜਿ । ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ

ਯਾਵਦੇਵ ਵੇਨੇਯ੍ਯਵਿਨਯਨਤ੍ਥਂ, ਤੇ ਅਸਤਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਨੇ ਕੇਨ ਨਾਮ ਕਾਰਣੇਨ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਚ ਮਾਰਸ੍ਸ ਯਾਚਨਾਯ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੇਯ੍ਯ, ਪੁਰੇਤਰਂਯੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੇਯ੍ਯ। ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇਪਿ ਹਿ ਮਾਰੇਨ ਯਾਚਿਤਂ, ਨਿਮਿਤ੍ਤੋਭਾਸਕਰਣਮ੍ਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੋਕਤਨੁਕਰਣਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਵਾਯਮਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ਬੁਦ੍ਧਬਲਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੋਭਾਸਕਰਣਂ। ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤੀਤਿ।

ਮਹਾਭੂਮਿਚਾਲੋਤਿ ਮਹਨ੍ਤੋ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪੋ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਅਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। **ਭਿਂਸਨਕੋ**ਤਿ ਭਯਜਨਕੋ। **ਦੇਵਦੁਨ੍ਦੁਭਿਯੋ ਚ ਫਲਿਂਸੂ**ਤਿ ਦੇਵਭੇਰਿਯੋ ਨਦਿਂਸੁ, ਦੇਵੋ ਸੁਕ੍ਖਗਜ੍ਜਿਤਂ ਗਜ੍ਜਿ, ਅਕਾਲਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾ ਨਿਚ੍ਛਰਿਂਸੁ, ਖਣਿਕਵਸ੍ਸਂ ਵਸ੍ਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰਵਿਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਵਿਸੇਸਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਸਙ੍ਖਾਰੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਙ੍ਖਾਰਗਮਨਦੀਪਕਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਉਦਾਨੇਸਿ? ਕੋਚਿ ਨਾਮ ਵਦੇਯ੍ਯ ''ਮਾਰੇਨ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ 'ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ'ਤਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ ਭਯੇਨ ਭਗਵਾ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਓਸ੍ਸਜੀ''ਤਿ। ''ਤਸ੍ਸੋਕਾਸੋ ਮਾ ਹੋਤੁ, ਭੀਤਸ੍ਸ ਉਦਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਪੀਤਿਵੇਗਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤੋ ਤੇਮਾਸਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਤੋ ਏਵਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਮਯਾ ਪਰਿਹਟੋਯਂ ਦੁਕ੍ਖਭਾਰੋ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਯਤੀਤਿ ਪਸ੍ਸਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਗੁਣਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇ ਤਸ੍ਸ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਤੇਨ ਪੀਤਿਵੇਗੇਨ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ। ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਹਿ ਵਿਸਙ੍ਖਾਰਨਿਨ੍ਨੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਜ੍ਝਾਸਯੋ ਸਤ੍ਥਾ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤਹਿਤਤ੍ਥਂ ਲੋਕੇ ਸੁਚਿਰਂ ਠਿਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਦੇਵਸਿਕਂ ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਲ਼ਞ੍ਜੇਤਿ, ਸੋਦਾਨਿ ਮਹਾਕਰੁਣਾਧਿਕਾਰਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਮੁਖੋ ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਸਿ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਦਿਵਸੇ ਵਿਯ ਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਦਿਵਸੇਪਿ ਸਰੀਰਾਭਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਪਭਸ੍ਸਰਾ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਗਾਥਾਯ ਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਤੁਲਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ **ਤੁਲਂ,** ਕਾਮਾਵਚਰਕਮ੍ਮਂ। ਨ ਤੁਲਂ **ਅਤੁਲਂ,** ਤੁਲਂ ਵਾ ਸਦਿਸਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਂ ਲੋਕਿਯਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਤੁਲਂ,** ਮਹਗ੍ਗਤਕਮ੍ਮਂ। ਕਾਮਾਵਚਰਂ ਰੂਪਾਵਚਰਂ ਵਾ **ਤੁਲਂ,** ਅਰੂਪਾਵਚਰਂ **ਅਤੁਲਂ**। ਅਪ੍ਪਵਿਪਾਕਂ ਵਾ **ਤੁਲਂ,** ਬਹੁਵਿਪਾਕਂ **ਅਤੁਲਂ**। **ਸਮ੍ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤਂ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਜਨਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਵਸਙ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਸਙ੍ਖਾਰਣਕਂ। **ਅਵਸ੍ਸਜੀ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। **ਮੁਨੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰਤੋ**ਤਿ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਰਤੋ। **ਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਵਸੇਨ ਸਮਾਹਿਤੋ। **ਅਭਿਨ੍ਦਿ ਕਵਚਮਿਵਾ**ਤਿ ਕਵਚਂ ਵਿਯ ਅਭਿਨ੍ਦਿ। **ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਞ੍ਜਾਤਂ ਕਿਲੇਸਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ''ਸਵਿਪਾਕਟ੍ਠੇਨ ਸਮ੍ਭਵਂ, ਭਵਾਭਵਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਟ੍ਠੇਨ ਭਵਸਙ੍ਖਾਰਨ੍ਤਿ ਚ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਤੁਲਾਤੁਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਲੋਕਿਯਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਓਸ੍ਸਜਿ, ਸਙ੍ਗਾਮਸੀਸੇ ਮਹਾਯੋਧੋ ਕਵਚਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵਂ ਕਿਲੇਸਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰਤੋ ਸਮਾਹਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਿਨ੍ਦੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ **ਤੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਲੇਨ੍ਤੋ ਤੀਰੇਨ੍ਤੋ। **ਅਤੁਲਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚੇਵ ਭਵਞ੍ਚ। **ਭਵਸਙ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਭਵਗਾਮਿਕਂ ਕਮ੍ਮਂ। **ਅਵਸ੍ਸਜਿ ਮੁਨੀ**ਤਿ ''ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤੁਲੇਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿ ਭਵੇ ਆਦੀਨਵਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਮੂਲਭੂਤਂ ਭਵਸਙ੍ਖਾਰਕਮ੍ਮਂ ''ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੮੧; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩੩) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਕਰੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਸ੍ਸਜਿ । ਕਥਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰਤੋ ਸਮਾਹਿਤੋ, ਅਭਿਨ੍ਦਿ ਕਵਚਮਿਵਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵਂ। ਸੋ ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰਤੋ, ਸਮਥਵਸੇਨ ਸਮਾਹਿਤੋਤਿ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਬਲੇਨ ਕਵਚਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਭਵਤ੍ਤਾ ''ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਿਲੇਸਜਾਲਂ ਅਭਿਨ੍ਦਿ, ਕਿਲੇਸਾਭਾਵੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਤ੍ਤਾ ਅਵਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਕਮ੍ਮਂ

ਪਜਹਿ। ਇਤਿ ਬੋਧਿਮੂਲੇਯੇਵ ਅਵਸ੍ਸਟ੍ਠਭਵਸਙ੍ਖਾਰੋ ਭਗਵਾ ਵੇਖਮਿਸ੍ਸਕੇਨ ਵਿਯ ਜਰਸਕਟਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵੇਖਮਿਸ੍ਸਕੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ''ਇਤੋ ਤੇਮਾਸਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵੇਖਮਸ੍ਸ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਓਸ੍ਸਜੀਤਿ।

ਪਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਤ੍ਤਜਟਿਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ**ਤਿ ਪਾਸਾਦਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਬਹਿ, ਨ ਵਿਹਾਰਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸ੍ਸ। ਸੋ ਕਿਰ ਪਾਸਾਦੋ ਲੋਹਪਾਸਾਦੋ ਵਿਯ ਸਮਨ੍ਤਾ ਚਤੁਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਪਰਿਵੁਤੋ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਤੇਸੁ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਬਹਿ ਪਾਸਾਦਚ੍ਛਾਯਾਯਂ ਪਾਚੀਨਲੋਕਧਾਤੁਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਜਟਿਲਾ**ਤਿ ਜਟਾਵਨ੍ਤੋ ਤਾਪਸਵੇਸਧਾਰਿਨੋ। **ਨਿਗਣ੍ਠਾ**ਤਿ ਸੇਤਪਟਨਿਗਣ੍ਠਰੂਪਧਾਰਿਨੋ। **ਏਕਸਾਟਕਾ**ਤਿ ਏਕਸਾਟਕਨਿਗਣ੍ਠਾ ਵਿਯ ਏਕਂ ਪਿਲੋਤਿਕਖਣ੍ਡਂ ਹਤ੍ਥੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨਾਪਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਭਾਗਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਣਕਾ। **ਪਰੂਲ੍ਹਕਚ੍ਛਨਖਲੋਮਾ**ਤਿ ਪਰੂਲ੍ਹਕਚ੍ਛਲੋਮਾ ਪਰੂਲ੍ਹਨਖਾ ਪਰੂਲ੍ਹਅਵਸੇਸਲੋਮਾ ਚ, ਕਚ੍ਛਾਦੀਸੁ ਦੀਘਲੋਮਾ ਦੀਘਨਖਾ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖਾਰਿਵਿਵਿਧਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਵਿਧਂ ਖਾਰਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭਣ੍ਡਿਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰਮਗ੍ਗੇਨ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ।

ਰਾਜਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋਤਿ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਨਾਮਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਜਾਨਾਥਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਰਾਜਾ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਵਰੂਪਾਨਂ ਨਗ੍ਗਨਿਸ੍ਸਿਰੀਕਾਨਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ? ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਾਯ। ਏਵਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਸਚਾਹਂ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਏਤੇਸਂ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਯਂ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਂ ਪਹਾਯ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਦੁਬ੍ਭੋਜਨਦੁਕ੍ਖਸੇਯ੍ਯਾਦੀਨਿ ਅਨੁਭੋਮ, ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ । ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕਤੇ ਅਮ੍ਹੇ 'ਓਚਰਕਾ'ਤਿ ਜਨੋ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ 'ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ'ਇਚ੍ਚੇਵ ਸਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਂ ਇਮਸ੍ਸ ਭੂਤਤ੍ਥਕਥਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨ ਕਥੇਯ੍ਯੁਂ, ਏਵਂ ਕਤੇ ਪਨ ਅਨਿਗੂਹਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਅਪਿਚ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਜਾਨਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਏਵਮਕਾਸੀਤਿ। ਰਾਜਾ ਕਿਰ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋਪਿ ਕਤਿਪਯਕਾਲਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਨ ਸਦ੍ਦਹਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਅਹੋਸਿ ''ਯਦਿ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਮਯਾ ਇਮੇਸਂ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ 'ਇਮੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਾਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਮਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਕੁਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ''ਉਜੁਕਮੇਵ 'ਨ ਇਮੇ ਸਮਣਾ ਓਚਰਕਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯਦਿਪਿ ਰਾਜਾ ਸਦ੍ਦਹਤਿ, ਮਹਾਜਨੋ ਪਨ ਤਮਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨ ਸਦ੍ਦਹੇਯ੍ਯ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ 'ਰਾਜਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਂ ਸੁਣਾਤੀ'ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮੁਖਾਰੁਲ੍ਹਂ ਕਥੇਤੀ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤਦਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞੋ ਚ ਗੁਲ੍ਹਕਮ੍ਮਂ ਵਿਵਟਂ ਕਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸਯਮੇਵ ਰਾਜਾ ਤੇਸਂ ਓਚਰਕਭਾਵਂ ਕਥੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ "**ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ ਖੋ ਏਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮਭੋਗਿਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਰਾਗਾਭਿਭਵਂ, ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨਂ । ਏਤ੍ਥ ਚ ਪੁਤ੍ਤਸੀਸੇਨ ਦਾਰਪਰਿਗ੍ਗਹਂ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੇਸੁ ਉਪ੍ਪਿਲਾਵਿਤੇਨ ਤੇਸਂ ਘਰਾਵਾਸਾਦਿਹੇਤੁ ਸੋਕਾਭਿਭਵੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਣ੍ਹਚਨ੍ਦਨਂ, ਕਾਸਿਕਵਤ੍ਥਞ੍ਚ ਚਨ੍ਦਨਞ੍ਚਾਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਤ੍ਥਾਯ ਮਾਲਾ, ਸੁਗਨ੍ਧਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਗਨ੍ਧਂ, ਛਵਿਰਾਗਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਵਿਲੇਪਨਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੇਨ। **ਜਾਤਰੂਪਰਜਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਞ੍ਚੇਵ ਅਵਸਿਟ੍ਠਧਨਞ੍ਚ। **ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ। ਸਬ੍ਬੇਨਪਿ ਕਾਮੇਸੁ ਅਭਿਗਿਦ੍ਧਭਾਵਮੇਵ ਪਕਾਸੇਤਿ।

ਸਂਵਾਸੇਨਾਤਿ ਸਹਵਾਸੇਨ। **ਸੀਲਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਯਂ ਪੇਸਲੋ ਵਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਵਾ''ਤਿ ਸਂਵਸਨ੍ਤੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸਹ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਨ ਇਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਸੀਲਂ ਦੀਘੇਨ ਕਾਲੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਇਤ੍ਤਰੇਨ। ਕਤਿਪਯਦਿਵਸੇ ਹਿ ਸਞ੍ਞਤਾਕਾਰੋ ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਕਾਰੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ। **ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਾ ਨੋ ਅਮਨਸਿ ਕਰੋਤਾ**ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ''ਸੀਲਮਸ੍ਸ

ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁੰ, ਨ ਇਤਰੇਨ। **ਪਞ੍ਞਵਤਾ**ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੇਨੇਵ ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ। ਬਾਲੋ ਹਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਜਾਨਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਸੰਵੋਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਕਥਨੇਨ।

''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਵੋਹਾਰੰ ਉਪਜੀਵਤਿ।
ਏਵੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹਿ, ਵਾਣਿਜੋ ਸੋ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੬੧੯) –

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਵਾਣਿਜ੍ਜੰ ਵੋਹਾਰੋ ਨਾਮ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਵੋਹਾਰਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੩) ਏਤ੍ਥ ਚੇਤਨਾ। ''ਸਙ੍ਖਾ ਸਮਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵੋਹਾਰੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੧੩-੧੩੧੫) ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ''ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤੇਨ ਸੋ ਵੋਹਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫) ਏਤ੍ਥ ਕਥਾ ਵੋਹਾਰੋ। ਇਧਾਪਿ ਸੋ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਹਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਕਥਾ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਕਥਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਕਥਾਯ, ਤਥਾ ਪੁਰਿਮਕਥਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕਥਾਯ, ਪਚ੍ਛਿਮਕਥਾ ਚ ਪੁਰਿਮਕਥਾਯ। ਸੋ ਕਥੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁੰ ''ਅਸੁਚਿ ਏਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ। ਸੁਚਿਸੀਲਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਰਿਮੰ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ, ਪਚ੍ਛਿਮਞ੍ਚ ਪੁਰਿਮੇਨ, ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਥਿਤਞ੍ਚ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਕਥਿਤੇਨ, ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਕਥਿਤਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਥਿਤੇਨ ਸਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਚਿਭਾਵੋ ਜਾਨਿਤੁਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **''ਸੰਵੋਹਾਰੇਨ ਸੋਚੇਯ੍ਯੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**''ਨ੍ਤਿ**।**

ਥਾਮੋਤਿ ਞਾਣਥਾਮੋ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਞਾਣਥਾਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਉਪਦ੍ਦਵੇਸੁ ਗਹੇਤਬ੍ਬਗਹਣੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਰਣੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਵਾਰਿਕੰ ਘਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਵਿਯ ਚਰਤਿ। ਤੇਨਾਹ – **''ਆਪਦਾਸੁ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਥਾਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ**''ਤਿ। **ਸਾਕਚ੍ਛਾਯਾ**ਤਿ ਸਹਕਥਾਯ। ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਿ ਕਥਾ ਉਦਕੇ ਗੇਣ੍ਡੁ ਵਿਯ ਉਪ੍ਲਵਤਿ, ਪਞ੍ਞਵਤੋ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਭਾਨੰ ਅਨਨ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਉਦਕਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨੇਨੇਵ ਹਿ ਮਚ੍ਛੋ ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ**।**

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਉਜੁਕਮੇਵ ਤੇ ''ਇਮੇ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨਰਹਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਜਾਨਨੂਪਾਯੰ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਯ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਚ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ **''ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ**''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸਾਦੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ **''ਏਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਮ ਪੁਰਿਸਾ ਚਰਾ**''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਚਰਾ**ਤਿ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਏਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤਰੂਪੇਨ ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ। **ਓਚਰਕਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਰਕਾ। ਚਰਾ ਹਿ ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇਨ ਚਰਨ੍ਤਾਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਰਕਾਵ ਨਿਹੀਨਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਵਾ **ਓਚਰਕਾ**ਤਿ ਚਰਪੁਰਿਸਾ। **ਓਚਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਵਚਰਿਤ੍ਵਾ ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦੇਸੇ ਤੰ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਸਾਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਜੋਜਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਞ੍ਚ ਮਲਞ੍ਚ। **ਪਵਾਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਕ੍ਖਾਲਨਵਸੇਨ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਸਤ੍ਥੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾ ਕਪ੍ਪਕੇਹਿ ਛਿਨ੍ਨਕੇਸਮਸ੍ਸੂ। **ਕਾਮਗੁਣੇਹੀ**ਤਿ ਕਾਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ, ਕਾਮਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਵਾ **ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਪ੍ਪਿਤਾ ਅਲ੍ਲੀਨਾ। **ਸਮਙ੍ਗਿਭੂਤਾ**ਤਿ ਸਹਭੂਤਾ । **ਪਰਿਚਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਤੇਸੰ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਦਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਵੇਸੇਨ ਲੋਕਵਞ੍ਚਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਪਰਾਧੀਨਤਾਪਰਵਞ੍ਚਨਤਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਿਭਾਵਨੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨ ਵਾਯਮੇਯ੍ਯ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਦੂਤੇਯ੍ਯਓਚਰਕਕਮ੍ਮਾਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇ ਇਮੇ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਵਿਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨ ਵਾਯਮੇਯ੍ਯ, ਵਾਯਾਮੰ ਉਸ੍ਸਾਹੰ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਾਯਾਮੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਪਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਵਾਯਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਾਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਰੂਪੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੇਵਕਪੁਰਿਸੋ ਨ ਸਿਯਾ। ਕਸ੍ਮਾ? ਏਵਰੂਪਸ੍ਸਪਿ ਓਚਰਕਾਦਿਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਨਾਞ੍ਞੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਪਰੰ ਇਸ੍ਸਰਾਦਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੰ ਮੇ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਜੀਵਿਕੰ ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਅਤ੍ਤਦੀਪੋ ਅਤ੍ਤਸਰਣੋ ਅਨਞ੍ਞਸਰਣੋ ਏਵ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਅਥ ਵਾ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤੋ ''ਓਚਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਕਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੰ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨ ਜੀਵੇਯ੍ਯ। **ਧਮ੍ਮੇਨ ਨ**

ਵਣਿਂ ਚਰੇਤਿ ਧਨਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਕਥੇਯ੍ਯ। ਯੋ ਹਿ ਧਨਾਦਿਹੇਤੁ ਪਰੇਸਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਸੋ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਾਣਿਜ੍ਜਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ, ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੇਨ ਤਂ ਨ ਚਰੇਯ੍ਯ। ਅਥ ਵਾ ਧਨਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਓਚਰਕਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਰੇਹਿ ਅਨਾਸਙ੍ਕਨੀਯਤਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਲਿਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨਾਦੀਨਿ ਅਨੁਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਾਣਿਜ੍ਜਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਯੋਪਿ ਇਧ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਦੇਵਨਿਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਤਿ, ਸੋਪਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਾਣਿਜ੍ਜਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ, ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਾਣਿਜ੍ਜਂ ਨ ਚਰੇ, ਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩. ਤਤਿਯੇ **ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੇਕੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਹੀਨੇ**ਤਿ ਲੋਭਦੋਸਮੋਹਵਿਪਰੀਤਮਨਸਿਕਾਰਅਹਿਰਿਕਾਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪਕੋਧੂਪਨਾਹਮਕ੍ਖਪਲਾਸਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਮਾਯਾ-ਸਾਠੇਯ੍ਯਥਮ੍ਭਸਾਰਮ੍ਭਮਾਨਾਤਿਮਾਨਮਦਪਮਾਦਤਣ੍ਹਾਅਵਿਜ੍ਜਾਤਿਵਿਧਾਕੁਸਲਮੂਲਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸਂਕਿਲੇਸਵਿਸਮ-ਸਞ੍ਞਾਵਿਤਕ੍ਕਪਪਞ੍ਚਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵਿਪਲ੍ਲਾਸਆਸਵਓਘਯੋਗਗਨ੍ਥਾਗਤਿਗਮਨਤਣ੍ਹੁਪਾਦਾਨਪਞ੍ਚਵਿਧ-ਚੇਤੋਖਿਲਪਞ੍ਚਚੇਤੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧਨੀਵਰਣਾਭਿਨਨ੍ਦਨਛਵਿਵਾਦ- ਮੂਲਤਣ੍ਹਾਕਾਯਸਤ੍ਤਾਨੁਸਯਅਟ੍ਠਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਵ-ਤਣ੍ਹਾਮੂਲਕਦਸਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਨਾਦਿਕਾਲਪਵਤ੍ਤੇ ਦਿਯਡ੍ਢਸਹਸ੍ਸਕਿਲੇਸੇ ਤਂਸਹਗਤੇ ਚਾਪਿ ਅਨੇਕੇ ਪਾਪਕੇ ਲਾਮਕੇ ਅਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੇਨ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਨਵਸੇਸਂ ਸਹ ਵਾਸਨਾਯ ਬੋਧਿਮੂਲੇਯੇਵ ਪਹੀਨੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਮੇ ਕਿਲੇਸੋ ਪਹੀਨੋ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਮੇ ਕਿਲੇਸੋ ਪਹੀਨੋ''ਤਿ ਅਨੁਪਦਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਭਗਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

ਅਨੇਕੇ ਚ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇਤਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਫਲਾਨਿ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਚਤੁਯੋਨਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਂ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਵਂਸਾ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ, ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਪਞ੍ਚਞਾਣਿਕੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯਾ ਧਾਤੁਯੋ, ਪਞ੍ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਞਾਣਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾ ਸਞ੍ਞਾ, ਛ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਛ ਗਾਰਵਾ, ਛ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯਾ ਧਾਤੁਯੋ, ਛ ਸਤਤਵਿਹਾਰਾ, ਛ ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਨਿ, ਛ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਾ ਸਞ੍ਞਾ, ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ, ਛ ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਸਤ੍ਤ ਅਰਿਯਧਨਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਸਤ੍ਤ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮਾ, ਸਤ੍ਤ ਨਿਜ੍ਜਰਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਸਞ੍ਞਾ, ਸਤ੍ਤ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਦੇਸਨਾ, ਸਤ੍ਤ ਖੀਣਾਸਵਬਲਦੇਸਨਾ, ਅਟ੍ਠ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਦੇਸਨਾ, ਅਟ੍ਠ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾਨਿ, ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾਤਿਕ੍ਕਮਾ, ਅਟ੍ਠ ਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਅਟ੍ਠ ਅਕ੍ਖਣਦੇਸਨਾ, ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਪੁਰਿਸਵਿਤਕ੍ਕਾ, ਅਟ੍ਠ ਅਭਿਭਾਯਤਨਦੇਸਨਾ, ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ, ਨਵ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਮੂਲਕਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਨਵ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ, ਨਵ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਦੇਸਨਾ, ਨਵ ਆਘਾਤਪ੍ਪਟਿਵਿਨਯਾ, ਨਵ ਸਞ੍ਞਾ, ਨਵ ਨਾਨਤ੍ਤਾਨਿ, ਨਵ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾ, ਦਸ ਨਾਥਕਰਣਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਦਸ ਕਸਿਣਾਯਤਨਾਨਿ, ਦਸ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ, ਦਸ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾਨਿ, ਦਸ ਅਰਿਯਵਾਸਾ, ਦਸ ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਦਸ ਤਥਾਗਤਬਲਾਨਿ, ਏਕਾਦਸ ਮੇਤ੍ਤਾਨਿਸਂਸਾ, ਦ੍ਵਾਦਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਾਕਾਰਾ, ਤੇਰਸ ਧੁਤਙ੍ਗਗੁਣਾ, ਚੁਦ੍ਦਸ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਾਨਿ, ਪਨ੍ਨਰਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ, ਸੋਲ਼ਸ ਅਪਰਨ੍ਤਪਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਮਹਾਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਾ, ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਾਨਿ, ਚਤੁਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਪਞ੍ਞਾਸ ਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣਾਨਿ, ਪਰੋਪਞ੍ਞਾਸ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਤਿ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਚਾਰਿਮਹਾਵਜਿਰਞਾਣਂ, ਅਨਨ੍ਤਨਯਸਮਨ੍ਤਪਟ੍ਠਾਨਪਵਿਚਯਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਦੇਸਨਾਞਾਣਾਨਿ, ਤਥਾ ਅਨਨ੍ਤਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਅਨਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਸਯਾਦਿਵਿਭਾਵਨਞਾਣਾਨਿ ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੇ ਅਨੇਕੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਸਲੇ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇ ਅਨਨ੍ਤਕਾਲਂ ਪਾਰਮਿਪਰਿਭਾਵਨਾਯ

ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਚ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਗਤੇ ‘‘ਇਮੇਪਿ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾ ਮਯਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਇਮੇਪਿ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾ ਮਯਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਰੁਚਿਵਸੇਨ ਮਨਸਿਕਾਰਾਭਿਮੁਖੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਵਗ੍ਗਵਗ੍ਗੇ ਪੁਞ੍ਜਪੁਞ੍ਜੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਚ ਖੋ ਸਪਦੇਸਤੋ ਏਵ, ਨ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ। ਸਬ੍ਬੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਭਗਵਤਾਪਿ ਅਨੁਪਦਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਮਨਸਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮੇਯ੍ਯਭਾਵਤੋ।

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

‘‘ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਣੇਯ੍ਯ ਵਣ੍ਣਂ,
ਕਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਚੇ ਅਞ੍ਞਮਭਾਸਮਾਨੇ।
ਖੀਯੇਥ ਕਪ੍ਪੋ ਚਿਰਦੀਘਮਨ੍ਤਰੇ,
ਵਣ੍ਣੋ ਨ ਖੀਯੇਥ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ॥

ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ, ਸਗੁਣੇਨ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਗੁਣੇਨ ਨਾਮਮੁਦ੍ਧੇਯ੍ਯਂ, ਅਪਿ ਨਾਮ ਸਹਸ੍ਸਤੋ’’ਤਿ॥

ਤਦਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪ੍ਪਮੁਖੇ ਠਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ਮਹਾਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤੀਤਜਾਤਿਵਿਸਯਂ ਞਾਣਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪੋਙ੍ਖਾਨੁਪੋਙ੍ਖਂ ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮਾਣਪ੍ਪਭੇਦਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਸੋ ‘‘ਏਵਂ ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਮੂਲਭੂਤਾ ਇਮੇ ਕਿਲੇਸਾ’’ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਿਸਯਂ ਞਾਣਾਚਾਰਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਹਾਨਮੁਖੇਨ ਅਨੁਪਦਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮੇ ਵਤ ਕਿਲੇਸਾ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਮਯ੍ਹਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਹੀਨਾ’’ਤਿ ਪੁਨ ਤੇਸਂ ਪਹਾਨਕਰਂ ਸਾਕਾਰਂ ਸਪਰਿਵਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮਾਣਭੇਦੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਾਦਿਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇ ਮਨਸਾਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੇਕੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਹੀਨੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਅਨੇਕੇ ਚ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਤੇ’’ਤਿ।

ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਭੂਤਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਅਹੁ ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚਾਯਂ ਰਾਗਾਦਿਕੋ ਕਿਲੇਸਗਣੋ ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਹੁ ਆਸਿ, ਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਿਲੇਸਗਣੇ ਕੋਚਿਪਿ ਕਿਲੇਸੋ ਨਾਹੋਸਿ। **ਤਦਾ ਨਾਹੂ**ਤਿ ਤਦਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸੋ ਕਿਲੇਸਗਣੋ ਨ ਅਹੁ ਨ ਆਸਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਣੁਮਤ੍ਤੋਪਿ ਕਿਲੇਸੋ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਅਪ੍ਪਹੀਨੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ‘‘ਤਤੋ ਨਾਹੂ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣਤੋ ਪਰਂ ਨਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਹੁ ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਯੋ ਚਾਯਂ ਮਮ ਅਪਰਿਮਾਣੋ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੋ ਏਤਰਹਿ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਤੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਸੋਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨ ਅਹੁ ਨ ਆਸਿ। **ਤਦਾ ਅਹੂ**ਤਿ ਯਦਾ ਪਨ ਮੇ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਦਾ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਮੇ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੋ ਆਸਿ। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਗੁਣਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਹਤ੍ਥਗਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਨ ਚਾਹੁ ਨ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਚੇਤਰਹਿ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋ ਪਨ ਸੋ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਮਯ੍ਹਂ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਯੇਨ ਸਬ੍ਬੋ ਕਿਲੇਸਗਣੋ ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਹੀਨੋ, ਸੋ ਯਥਾ ਮਯ੍ਹਂ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨ ਚਾਹੁ ਨ ਚ ਅਹੋਸਿ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾਭਾਵਤੋ ਤੇ ਕਿਲੇਸਾ ਵਿਯ ਅਯਮ੍ਪਿ ਨ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਤਰਹਿ

ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇਪਿ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ ਅਤ੍ਤੁਨਾ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ‘‘ਨ ਪਾਰਂ ਦਿਗੁਣਂ ਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਹੀਨੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਤੇ ਅਪਰਿਮਾਣੇ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤੁਪਨਾਯਿਕਪੀਤਿਵੇਗਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਪੁਰਿਮਾਯ ਕਥਾਯ ਪੁਰਿਮਵੇਸਾਰਜ੍ਜਦ੍ਵਯਮੇਵ ਕਥਿਤਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਵਯਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਪਕਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਪਕਾਸਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ।

ਤਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਠਮਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਰਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਂਸਾਰੋਘਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਗ੍ਗੋ। ਇਧ ਪਨ ਵਿਪਰੀਤਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੇਹਿ ਤਥਾ ਗਹਿਤਦਿਟ੍ਠਿਦਸ੍ਸਨਂ ‘‘ਤਿਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਨਾਨਾਕਾਰੇ ਤਿਤ੍ਥੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਨਗ੍ਗਨਿਗਣ੍ਠਾਦਿਸਮਣਾ ਚੇਵ ਕਠਕਲਾਪਾਦਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਾਦਿਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਚ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ। ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਚ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਚਾਤਿ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ।

‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯ, ਸਯਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾ ਅਨੇਕਵਿਧਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ**। ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਵਸੇਨੇਵ ਖਮਨਂ ਖਨ੍ਤਿ, ਰੋਚਨਂ ਰੁਚਿ, ਅਤ੍ਥਤੋ ‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਉਦਾ॰ ੫੫) ਪਵਤ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਸਞ੍ਞਾਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਚ। ਤਥਾ ਨਾਨਾ ਖਨ੍ਤਿਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਨਾਨਾਖਨ੍ਤਿਕਾ**, ਨਾਨਾ ਰੁਚਿਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਨਾਨਾਰੁਚਿਕਾ**। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਤਥਾ ਤਥਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ‘‘ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਨਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਥਾ ਤਥਾ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਖਮਨਵਸੇਨ ਖਨ੍ਤਿ, ਰੁਚ੍ਚਨਵਸੇਨ ਰੁਚੀਤਿ ਏਵਂ ਤੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਪਰਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ ਨਾਨਾਵਿਧਂ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਾਰਣਂ, ਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤਮੇਵ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਅਲ੍ਲੀਨਾ ਉਪਗਤਾ, ਤਂ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਪਿ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾਨਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸਾਕਾਰਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਏਕੇ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ। **ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਗਮੇਨ ਸਮਣਾ, ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਲੋਕੇਨ ਵਾ ਸਮਣਾਤਿ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ ਚ ਏਵਂ ਗਹਿਤਾ। **ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ। ਏਵਂ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ**। ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾਨਂ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਪਠਮੇਨ ਤੇਸਂ ਯਥਾਭਿਨਿਵੇਸਂ ਪਰੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਵੋਹਾਰੋ।

ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਲੋਕੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾ। ਸੋ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੇਹਿ ਲੋਕਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਾਪਂ ਤਬ੍ਬਿਪਾਕਾ, ਸਯਂ ਵਾ ਕਾਰਕਾਦਿਭਾਵੇਨ ਅਭਿਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਲੋਕਿਯਤੀਤਿ ਲੋਕੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਮਰੋ ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋਤਿ ਯਦਿਦਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਅਵਿਪਰੀਤਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਪਨ ਅਸਸ੍ਸਤੋਤਿਆਦਿ ਪਰੇਸਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਮੋਘਂ ਮਿਚ੍ਛਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਅਸਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਨ ਸਸ੍ਸਤੋ, ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਅਧੁਵੋ ਚਵਨਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਸਸ੍ਸਤੋ’’ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਭਾਵਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਉਚ੍ਛੇਦੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਸਤ੍ਤਪਿ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦਾ ਦੀਪਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਅਨੁਵ◌ਾਤਿ ਸਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਪਰਿਵਟੁਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪ੍ਪਮਾਣੋ, ਨ ਸਬ੍ਬਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਸਰੀਰਪਰਿਮਾਣੋ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਪਰਿਮਾਣੋ ਅਵਯਵਪਰਿਮਾਣੋ ਪਰਮਾਣੁਪਰਿਮਾਣੋ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਵ◌ਾਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਅਨਨ੍ਤਵ**◌ਾਤਿ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਕਪਿਲਕਣਾਦਾਦਿਵ◌ਾਦਾ ਦੀਪਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਤਂ ਜੀਵ◌ ਤਂ ਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਯਂ ਸਰੀਰਂ, ਤਦੇਵ ਜੀਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਤ੍ਥੁ, ਯਞ੍ਚ ਜੀਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਤ੍ਥੁ, ਤਦੇਵ ਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਜੀਵਞ੍ਚ ਸਰੀਰਞ੍ਚ ਅਦ੍ਵਯਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਤੇਨ ਆਜੀਵਕਾਨਂ ਵ◌ਿਯ ''ਰੂਪੀ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਵ◌ਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਅਞ੍ਞਂ ਜੀਵ◌ ਅਞ੍ਞਂ ਸਰੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ''ਅਰੂਪੀ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਵ◌ਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤਥਾਗਤੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਕਾਰਕਵ◌ੇਦਕਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਂ, ਨਿਚ੍ਚਧੁਵ◌ਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵ◌ਾ ਤਥਾਭਾਵ◌ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵ◌ੋਹਰਤਿ, ਸੋ ਮਰਣਤੋ ਇਧਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਤੋ ਪਰਂ ਉਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਂਵ◌ਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਸਸ੍ਸਤਗ੍ਗਾਹਮੁਖੇਨ ਸੋਲਸ ਸਞ੍ਞੀਵ◌ਾਦਾ ਅਟ੍ਠ ਅਸਞ੍ਞੀਵ◌ਾਦਾ ਅਟ੍ਠ ਚ ਨੇਵਸਞ੍ਞੀਨਾਸਞ੍ਞੀਵ◌ਾਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਏਤੇਨ ਉਚ੍ਛੇਦਵ◌ਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਚ ਨਤ੍ਥਿ ਚਾਤਿ। ਏਤੇਨ ਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਵ◌ਾਦਾ ਸਤ੍ਤ ਸਞ੍ਞੀਵ◌ਾਦਾ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਅਮਰਾਵ◌ਿਕ੍ਖੇਪਵ◌ਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਮੇ ਕਿਰ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਨਾਨਾਦੇਸਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਾ ਏਕਦਾ ਸਮਯਪ੍ਪਵ◌ਾਦਕੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵ◌ਾਦਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਅਞ੍ਞਵ◌ਾਦੇ ਖੁਂਸੇਨ੍ਤਾ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **"ਤੇ ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਭਣ੍ਡਨਂ ਨਾਮ ਕਲਹਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ। **ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ**ਤਿ ਜਾਤਭਣ੍ਡਨਾ। **ਕਲਹੋ**ਤਿ ਕਲਹੋ ਏਵ, ਕਲਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਹਨਨਤੋ ਕਲਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵ◌ਿਰੁਦ੍ਧਵ◌ਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨਾਤਿ **ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਪਨ੍ਨਾ**। ਮਮ੍ਮਘਟ੍ਟਨਤੋ ਮੁਖਮੇਵ ਸਤ੍ਤੀਤਿ **ਮੁਖਸਤ੍ਤਿ,** ਫਰੁਸਵ◌ਾਚਾ। ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਵ◌ਿਯ ਹਿ ਕਾਰਣਂ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ ਫਲਮ੍ਪਿ ਵ◌ੋਹਰਿਯਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ''ਸੁਖੋ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤੀ''ਤਿ ਚ। ਤਾਹਿ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵ◌ਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵ◌ਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤਿ। **ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੋ ਅਵ◌ਿਪਰੀਤਸਭਾਵ◌ੋ ਏਦਿਸੋ ਏਵਰੂਪੋ, ਯਥਾ ਮਯਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ''ਤਿ। **ਨੇਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਨ ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ , ਯਥਾ ਤਯਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ''ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ''ਤਿ, ਏਵ◌ ਸੇਸਪਦੇਹਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੋ ਚ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦੋ ਸਕਲਨਗਰੇ ਪਾਕਟੋ ਜਾਤੋ। ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠਾ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੋ ਇਦਂ ਕਥਾਪਾਭਤਂ, ਯਂ ਨੂਨ ਮਯਂ ਇਮਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਮ, ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਤ੍ਥਾ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਲਭੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ ਤੇ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਕਾਲੇ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ"**ਤਿਆਦਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਯਥਾਭੂਤਪਜਾਨਨਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਵ◌ਿਰਹੇਨ ਅਨ੍ਧਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਚਕ੍ਖੁਕਾ"**ਤਿ। ਪਞ੍ਞਾ ਹਿ ਇਧ ''ਚਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **"ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਧਲੋਕਤ੍ਥਂ ਪਰਲੋਕਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕੇਸੁ ਵ◌ੁਦ੍ਧਿਂ ਅਬ੍ਭੁਦਯਂ ਨਾਵਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਪਰਮਤ੍ਥੇ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਕਥਾਵਕਾ। ਯੇ ਹਿ ਨਾਮ ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇਪਿ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਾ, ਤੇ ਕਥਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। **ਅਨਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਤੇ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਅਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ **ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ,** ਤਸ੍ਮਾ **ਅਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ**। ਤੇ ਹਿ ਵ◌ਿਪਰਿਯੇਸਗ੍ਗਾਹਿਤਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲਂ ਕੁਸਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਿਪਾਕੇਸੁਪਿ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਵ◌ਿਪਾਕਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੋਹਰਨ੍ਤਿ, ਵ◌ਿਪਾਕਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ। ਤਥਾ **ਧਮ੍ਮਂ** ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, **ਅਧਮ੍ਮਂ** ਅਸਭਾਵਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਏਵ◌ਭੂਤਾ ਚ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਂ ਅਸਭਾਵਧਮ੍ਮਞ੍ਚ, ਅਸਭਾਵਧਮ੍ਮਂ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ੇਦੇਨ੍ਤਿ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਮੋਹਦਿਟ੍ਠਿਪਟਿਲਾਭਭਾਵੇਨ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਵੇਕਲ੍ਲਤੋ ਅਨ੍ਧਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੂਪਮਾਯ ਪਕਾਸੇਤੁਂ **"ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਭੂਤਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭੂਤਂ, ਅਤੀਤਕਾਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ। **ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਪੁਰਾਤਨੋ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੇਹਿ ਲੋਕੇ ਅਪਾਕਟੋ ਏਕੋ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ। **ਸੋ ਰਾਜਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪੁਰਿਸਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਰਞ੍ਞੋ ਸੋਭਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਪਵਯ੍ਹਂ ਹਤ੍ਥਿਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਭਦ੍ਦਕਂ ਵਤ, ਭੋ, ਹਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨੀਯ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਏਕੋ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋ ਰਾਜਙ੍ਗਣੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਹਾਜਾਨਿਯਾ ਖੋ ਇਮੇ ਅਨ੍ਧਾ ਯੇ ਏਵਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸਨੀਯਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਯਤ੍ਤਕਾ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਦੇਸਂ ਏਕਦੇਸਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸੁਣੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਕੇਲ਼ਿਸੀਲੋ ਰਾਜਾ ਏਕੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ ''ਯਥਾ ਏਕੇਕੋ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋ ਸੀਸਾਦਿਕਂ ਏਕੇਕਂਯੇਵ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ 'ਹਤ੍ਥੀ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠੋ'ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਤਥਾ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਅਥ ਰਾਜਾ ਤੇ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਕੀਦਿਸੋ, ਭਣੇ, ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਟ੍ਠਦਿਟ੍ਠਾਵਯਵਮੇਵ ਹਤ੍ਥਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਾ ''ਏਦਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ, ਨੇਦਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਕਲਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਉਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਙ੍ਗਣੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕੋਲਾਹਲਂ ਅਕਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਸਪਰਿਜਨੋ ਤੇਸਂ ਤਂ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਫਾਸੁਕੇਹਿ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨੇਹਿ ਹਦਯੇਨ ਉਗ੍ਗਤੇਨ ਮਹਾਹਸਿਤਂ ਹਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋ ਰਾਜਾ…ਪੇ॰… ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੋਸੀ"**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਮ੍ਭੋ**ਤਿ ਆਲਪਨਂ। **ਯਾਵਤਕਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ। **ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਅਨ੍ਧਾ, ਜਾਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਚਕ੍ਖੁਕਾ। **ਏਕਜ੍ਝ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋ। **ਭਣੇ**ਤਿ ਅਬਹੁਮਾਨਾਲਾਪੋ। **ਹਤ੍ਥਿਂ ਦਸ੍ਸੇਹੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਿਂ ਸਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਹਿ। ਸੋ ਚ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। **ਦਿਟ੍ਠੋ ਨੋ ਹਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਾਮਸਨਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹਂਸੁ। ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸੀਸਂ ਪਰਾਮਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਏਦਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਤਾਦਿਸਂਯੇਵ ਨਂ ਹਤ੍ਥਿਂ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ **"ਏਦਿਸੋ ਦੇਵ ਹਤ੍ਥੀ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਕੁਮ੍ਭੋ"**ਤਿ ਵਦਿਂਸੁ। **ਕੁਮ੍ਭੋ**ਤਿ ਚ ਘਟੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖੀਲੋ**ਤਿ ਨਾਗਦਨ੍ਤਖੀਲੋ। **ਸੋਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੋ। **ਨਙ੍ਗਲੀਸਾ**ਤਿ ਨਙ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਿਰਸ੍ਸ ਈਸਾ। **ਕਾਯੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਂ। **ਕੋਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਕੁਸੂਲੋ। **ਪਾਦੋ**ਤਿ ਜਙ੍ਘੋ। **ਥੂਣੋ**ਤਿ ਥਮ੍ਭੋ। **ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਲਸ੍ਸ ਉਰਿਮਪ੍ਪਦੇਸੋ। **ਵਾਲਧੀ**ਤਿ ਵਾਲਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਦੇਸੋ। **ਮੁਟ੍ਠੀਹਿ ਸਂਸੁਮ੍ਭਿਂਸੂ**ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਯੋ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਹਰਿਂਸੁ, ਮੁਟ੍ਠਿਘਾਤਂ ਅਕਂਸੁ। **ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਕੇਲ਼ਿਸੀਲਤ੍ਤਾ ਸੋ ਰਾਜਾ ਤੇਨ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨਂ ਕਲਹੇਨ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਪਹਾਸੇਨ ਗਹਿਤਮਨੋ ਅਹੋਸਿ।

ਏਵਮੇਵ ਖੋਤਿ ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨਂ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਥਾ ਤੇ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ ਅਚਕ੍ਖੁਕਾ ਏਕਙ੍ਗਦਸ੍ਸਿਨੋ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਹਤ੍ਥਿਂ ਅਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਟ੍ਠਾਵਯਵਮਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਾਯ ਇਤਰੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਂ ਅਨਨੁਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਵਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨਾ ਕਲਹਂ ਅਕਂਸੁ, ਏਵਮੇਵ ਇਮੇ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਕ੍ਕਾਯਸ੍ਸ ਏਕਦੇਸਂ ਰੂਪਵੇਦਨਾਦਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਟ੍ਠਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਯਥਾਦਿਟ੍ਠਂ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਤਸ੍ਸ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਭਾਵਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਾਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਧਾ ਅਚਕ੍ਖੁਕਾ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਪਟਿਭਾਗਾਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨਂ ਵਿਯ ਹਤ੍ਥਿਮ੍ਹਿ ਯਥਾਦਸ੍ਸਨਂ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਂ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਵਿਵਾਦਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਕਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।**

ਤਤ੍ਥ **ਇਮੇਸੁ ਕਿਰ ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਮਨੇਨ ਸਮਣਾ, ਜਾਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਸੁ ਇਮੇਸੁ ਏਵ ਅਸਾਰੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਨ੍ਦਨਵਸੇਨ, ਇਮੇਸੁ ਵਾ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਏਵਂ ਅਨਿਚ੍ਚੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਭਿਨਨ੍ਦਨਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਨ੍ਦਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ''ਏਤਂ ਮਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਕਿਰ। ਅਹੋ ਨੇਸਂ ਸਮ੍ਮੋਹੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਿਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਰੁਚਿਸੂਚਨਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਕਾਰਣਾਭਾਵਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ **ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਨਂ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ** ''ਨ ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਜਾਨਾਸਿ, ਅਹਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਜਾਨਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ ਵਿਵਾਦਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ **ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਂ

ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਂ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਮੇਵ ਵਾ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਤਾ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਵਾਦਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? **ਜਨਾ ਏਕਙ੍ਗਦਸ੍ਸਿਨੋ** ਯਥੇਵ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਜਨਾ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਏਕੇਕਙ੍ਗਦਸ੍ਸਿਨੋ ''ਯਂ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਞਾਤਂ, ਤਂ ਤਦੇਵ ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਵਿਵਦਿਂਸੁ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਵਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਦੁਤਿਯਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਚ ਲੋਕੋਤਿ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਸ੍ਸਤਂ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਚ ਤਥਾ ਗਾਹੇਨ੍ਤਾ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚੇਵ ਲੋਕੋ ਚ ਸਸ੍ਸਤੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਲੋਕਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਵੇਦਨਂ... ਸਞ੍ਞਂ... ਸਙ੍ਖਾਰੇ... ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ ਸਸ੍ਸਤੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਲੋਕਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ **ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਹਙ੍ਕਾਰਵਤ੍ਥੁ, **ਲੋਕੋ**ਤਿ ਮਮਙ੍ਕਾਰਵਤ੍ਥੁ, ਯਂ ''ਅਤ੍ਤਨਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਾ ਸਯਂ, **ਲੋਕੋ**ਤਿ ਪਰੋ। **ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਏਕੋ ਖਨ੍ਧੋ, ਇਤਰੋ **ਲੋਕੋ** । **ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਾ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੋ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੋ, ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕੋ **ਲੋਕੋ**। ਏਵਂ ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਚ ਲੋਕੋਤਿ ਚ ਯਥਾਦਸ੍ਸਨਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਦੁਭਯਂ ''ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ ਸਸ੍ਸਤੋ''ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਅਸਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਪਿ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਸਸ੍ਸਤੋ ਚ ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਚਾ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ ਸਸ੍ਸਤੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਸਸ੍ਸਤੋਤਿ ਏਵਂ ਸਸ੍ਸਤੋ ਚ ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਸ੍ਵੇਵ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ ਅਤ੍ਤਗਤਿਦਿਟ੍ਠਿਕਾਨਂ ਵਿਯ ਸਸ੍ਸਤੋ ਚ ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਚ, ਸਿਯਾ ਸਸ੍ਸਤੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਵਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਨੇਵ ਸਸ੍ਸਤੋ ਨਾਸਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪਵਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤੇ ਹਿ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦੇ ਅਸਸ੍ਸਤਵਾਦੇ ਚ ਦੋਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਨੇਵ ਸਸ੍ਸਤੋ ਨਾਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ''ਤਿ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸਯਂਕਤੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਤਸ੍ਸ ਚ ਉਪਭੋਗਭੂਤਂ ਕਿਞ੍ਚਨਂ ਪਲਿਬੋਧਸਙ੍ਖਾਤਂ ਲੋਕਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ, ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਲਦ੍ਧਿ ਵਿਯ ਅਯਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਲਦ੍ਧਿ। **ਪਰਂਕਤੋ**ਤਿ ਪਰੇਨ ਕਤੋ, ਅਤ੍ਤਤੋ ਪਰੇਨ ਇਸ੍ਸਰੇਨ ਵਾ ਪੁਰਿਸੇਨ ਵਾ ਪਜਾਪਤਿਨਾ ਵਾ ਕਾਲੇਨ ਵਾ ਪਕਤਿਯਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ ਕਤੋ , ਨਿਮ੍ਮਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਯਂਕਤੋ ਚ ਪਰਂਕਤੋ ਚਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਲੋਕਞ੍ਚ ਨਿਮ੍ਮਿਨਨ੍ਤਾ ਇਸ੍ਸਰਾਦਯੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਯਮੇਵ ਨਿਮ੍ਮਿਨਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਯਂਕਤੋ ਚ ਪਰਂਕਤੋ ਚ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿ। **ਅਸਯਂਕਾਰੋ ਅਪਰਂਕਾਰੋ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਯਂਕਾਰੋਤਿ ਅਸਯਂਕਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਰਕਾਰੋਤਿ ਅਪਰਕਾਰੋ। ਅਨੁਨਾਸਿਕਾਗਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਪਰਂਕਾਰੋ''ਤਿ। ਅਯਂ ਉਭਯਤ੍ਥ ਦੋਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਭਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਅਥ ਕਥਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਆਹ – **ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਯਦਿਚ੍ਛਾਯ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਨਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤੇਨ ਚ ਅਹੇਤੁਕਵਾਦੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਯ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਗੁਣਭੂਤਂ ਕਿਞ੍ਚਨਭੂਤਂ ਵਾ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਤਂ ਵਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਨ੍ਤੇਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਇਧ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੂਪਮਾਯ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਥਾ ਗਾਥਾਯ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਰਾਵ ਵਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਅਪਤ੍ਵਾਵ ਤਮੋਗਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯੇਸੁ ਆਸਜ੍ਜਮਾਨਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਕਾਮੋਘਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਓਘਾਨਂ, ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਅਨੁਰਾਵ ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਏਵ ਯਂ ਤੇਸਂ ਪਾਰਭਾਵੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਓਗਧਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਤਦਧਿਗਮੂਪਾਯੋ ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾਵ ਅਨਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾਵ ਵਿਸੀਦਨ੍ਤਿ ਸਂਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਓਗਾਧਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ, ਏਤ੍ਥ ਵਾਤਿ ਓਗਾਧੋ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ। ਓਗਾਧਮੇਵੇਤ੍ਥ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਓਗਧਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਓਗਧਂ ਤਮੋਗਧਨ੍ਤਿ ਪਦਵਿਭਾਗੋ।

ਪਞ੍ਚਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਤਤਿਯਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬. ਛਟ੍ਠੇ ਸਬ੍ਬਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਿਤਣ੍ਹਾਮਾਨੇਸੁ ਦੋਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇ ਦੂਰਤੋ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਚ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਸਂਸਾਰਤੋ ਅਤਿਵਤ੍ਤਨਾਨਤਿਵਤ੍ਤਨਦੀਪਕਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਹਙ੍ਕਾਰਪਸੁਤਾਯਂ ਪਜਾ**ਤਿ ''ਸਯਂਕਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸਯਂਕਾਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਹਙ੍ਕਾਰਂ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪਸੁਤਾ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਅਯਂ ਪਜਾ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠੋ ਸਤ੍ਤਕਾਯੋ। **ਪਰਂਕਾਰੂਪਸਂਹਿਤਾ**ਤਿ ਪਰੋ ਅਞ੍ਞੋ ਇਸ੍ਸਰਾਦਿਕੋ ਸਬ੍ਬਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਪਰਂਕਾਰਦਿਟ੍ਠਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਤਾਯ ਉਪਸਂਹਿਤਾਤਿ ਪਰਂਕਾਰੂਪਸਂਹਿਤਾ। **ਏਤਦੇਕੇ ਨਾਬ੍ਭਞ੍ਞਂਸੂ**ਤਿ ਏਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਦ੍ਵਯਂ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤਤ੍ਥ ਦੋਸਦਸ੍ਸਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਾਨੁਜਾਨਿਂਸੁ। ਕਥਂ? ਸਤਿ ਹਿ ਸਯਂਕਾਰੇ ਕਾਮਕਾਰਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਇਟ੍ਠੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਨਿਟ੍ਠੇਨ। ਨ ਹਿ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਭਵਤਿ ਚ ਅਨਿਟ੍ਠਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸਯਂਕਾਰੋ। ਪਰਂਕਾਰੋਪਿ ਯਦਿ ਇਸ੍ਸਰਹੇਤੁਕੋ, ਸ੍ਵਾਯਂ ਇਸ੍ਸਰੋ ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਂ ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯ ਪਰਤ੍ਥਂ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਿ ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਂ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਕਤਕਿਚ੍ਚੋ ਸਿਯਾ ਅਸਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਧਨਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਰਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਹਿਤਸੁਖਮੇਵ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨ ਅਹਿਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਸ੍ਸਰਵਸੇਨ ਨ ਪਰਂਕਾਰੋ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਯਦਿ ਚ ਇਸ੍ਸਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਞ੍ਞਨਿਰਪੇਕ੍ਖਂ ਨਿਚ੍ਚਮੇਕਕਾਰਣਂ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਿਯਾ, ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨ ਸਿਯਾ, ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਏਕਜ੍ਝਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਥਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣਂ ਇਚ੍ਛਿਤਂ, ਤਞ੍ਞੇਵ ਹੇਤੁ, ਕਿਂ ਇਸ੍ਸਰੇਨ ਅਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤੇਨ। ਯਥਾ ਚ ਇਸ੍ਸਰਹੇਤੁਕੋ ਪਰਂਕਾਰੋ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਏਵਂ ਪਜਾਪਤਿਪੁਰਿਸਪਕਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਲਾਦਿਹੇਤੁਤੋਪਿ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤੇਵ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਦੋਸਾਨਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ ਚ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਤਦੇਕੇ ਨਾਬ੍ਭਞ੍ਞਂਸੂ''ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਸਯਂਕਾਰਪਰਂਕਾਰੇ ਨਾਨੁਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਲੋਕਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ **ਨ ਨਂ ਸਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਦਸੁਂ** ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿਵਾਦਿਨੋਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦਨਤੋ ਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ''ਸਲ੍ਲ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਪਸ੍ਸਿਂਸੁ।

ਏਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਂ ਪਟਿਕਚ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤੋਤਿ ਯੋ ਪਨ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਪਞ੍ਚਪਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਏਤਞ੍ਚ ਤਿਵਿਧਂ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਸਕਲਂ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਂ ਤੇਸਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤੇ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਪਿ ਤੁਜ੍ਜਨਤੋ ਦੁਰੁਦ੍ਧਾਰਤੋ ਚ ''ਸਲ੍ਲ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕਚ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ **ਅਹਂ ਕਰੋਮੀਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ**। ਯਥਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਰਕਭਾਵੋ ਤਸ੍ਸ ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਏਵਂ **ਪਰੋ ਕਰੋਤੀਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ,** ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਅਨਿਚ੍ਚਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਭਾਵੋਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤੇਨ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਂਸਾਰਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇ ਅਲ੍ਲੀਨੇ, ਨ ਸੋ ਸਂਸਾਰਤੋ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਮਾਨੁਪੇਤਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਾਨੁਪੇਤਾ ਅਯਂ ਪਜਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਜਾ ਸਤ੍ਤਕਾਯੋ ''ਮਯ੍ਹਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸੁਨ੍ਦਰਾ, ਮਯ੍ਹਂ ਆਦਾਨੇ ਸੁਨ੍ਦਰੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਹਸ੍ਸ ਸਂਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣੇਨ ਮਾਨੇਨ ਉਪੇਤਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਮਾਨਗਨ੍ਥਾ ਮਾਨਵਿਨਿਬਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਤੇਨ ਅਪਰਾਪਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਯਥਾ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਗਨ੍ਥਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਨਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ ਮਾਨਗਨ੍ਥਾ ਮਾਨਵਿਨਿਬਦ੍ਧਾ। **ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਸਾਰਮ੍ਭਕਥਾ, ਸਂਸਾਰਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਪਰਵਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸੇਨ ਪਰੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਸਾਰਮ੍ਭਕਥਾ ਵਿਰੋਧਕਥਾ ਸਂਸਾਰਨਾਯਿਕਾਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਨਤੋ ਸਂਸਾਰਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਛਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸੁਭੂਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਸੁਭੂਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਸੋ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਮੂਲੇ ਕਤਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਉਪਚਿਤਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਉਲ਼ਾਰਵਿਭਵੇ ਗਹਪਤਿਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਂਵੇਗਜਾਤੋ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਜਾਤੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਾਯ ਪਨ ਉਕ੍ਕਂਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਰਣਵਿਹਾਰੀਨਂ ਯਦਿਦਂ ਸੁਭੂਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੧) ਅਰਣਵਿਹਾਰੇ ਭਗਵਤਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਿਹਾਰਙ੍ਗਣਂ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੁਭੂਤਿ…ਪੇ॰… ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਧਿ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਅਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਧਿ ਅਵਿਤਕ੍ਕਸਮਾਧਿ ਏਵ। ਇਧ ਪਨ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਪਾਦਕੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿ ''ਅਵਿਤਕ੍ਕਸਮਾਧੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਾਦੀਹਿ ਪਹੀਨਾ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਾ ਨ ਤਾਵ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਹਾਨਾਭਾਵਤੋ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਪਨ ਪਹੀਨਾ ਏਵ ਪੁਨ ਪਹਾਨਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਪਰਿਯੋਸਾਨਭੂਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਾਨਂ ਪਹਾਨਨ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ''ਅਵਿਤਕ੍ਕਸਮਾਧੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ, ਪਗੇਵ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਪਾਦਕੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਇਧ ਪਨ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਪਾਦਕੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿ 'ਅਵਿਤਕ੍ਕਸਮਾਧੀ'ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ''ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੁਭੂਤਿਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਸਬ੍ਬਸਂਕਿਲੇਸਪਹਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਕਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਵਿਧੂਪਿਤਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇਨ, ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਾ ਵਿਧੂਪਿਤਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਸਨ੍ਤਾਪਿਤਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਵਿਕਪ੍ਪਿਤਾ ਅਸੇਸਾ**ਤਿ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਾ ਸੁਵਿਕਪ੍ਪਿਤਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਾ ਅਸੇਸਤੋ, ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸੁਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਂ ਸਙ੍ਗਮਤਿਚ੍ਚ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ **ਤਂ**ਸਦ੍ਦੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਵਸੇਸੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਗਸਙ੍ਗਾਦਿਕਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਸਙ੍ਗਂ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਾ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਂ ਅਤਿਚ੍ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਹੇਤੁ ਰੂਪਸਭਾਵਾਭਾਵਤੋ ਰੁਪ੍ਪਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਭਾਵਤੋ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਵਾ ''ਅਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਾਹਿ ਮਗ੍ਗਫਲਸਞ੍ਞਾਹਿ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ। **ਚਤੁਯੋਗਾਤਿਗਤੋ**ਤਿ ਕਾਮਯੋਗੋ ਭਵਯੋਗੋ

ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਗੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯੋਗੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਯੋਗੇ ਯਥਾਰਹਂ ਚਤੂਹਿਪਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। **ਨ ਜਾਤੁ ਮੇਤੀ**ਤਿ **ਮ**ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਜਾਤੁ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਯ ਨ ਏਤਿ, ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਨ ਜਾਤਿ ਮੇਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੁਭੂਤਿਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਆਰਬ੍ਭ ਪੀਤਿਵੇਗਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਗਣਿਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਦ੍ਵੇ ਪੂਗਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਗਣਾ। **ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ ਗਣਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ ਨਗਰਸੋਭਿਨਿਯਾ। **ਸਾਰਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਤ੍ਤਾ। **ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ। ਰਾਜਗਹੇ ਕਿਰ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਛਣਦਿਵਸੇ ਬਹੂ ਧੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸਾ ਗਣਬਨ੍ਧਨੇਨ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾ ਏਕਮੇਕਸ੍ਸ ਏਕਮੇਕਂ ਵੇਸਿਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਛਣਕੀਲਂ ਕੀਲਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਛਣਦਿਵਸੇ ਤਂ ਤਂਯੇਵ ਵੇਸਿਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਛਣਕੀਲਂ ਕੀਲਿਂਸੁ। ਅਥਾਪਰਸ੍ਮਿਂ ਛਣਦਿਵਸੇ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਧੁਤ੍ਤਾ ਤਥੇਵ ਛਣਕੀਲਂ ਕੀਲਿਤੁਕਾਮਾ ਵੇਸਿਯੋ ਆਨੇਨ੍ਤਾ ਪੁਰਿਮਧੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਨੀਤਂ ਏਕਂ ਵੇਸਿਂ ਆਨੇਨ੍ਤਿ। ਇਤਰੇ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤੇਪਿ ਤਥੇਵ ਆਹਂਸੁ। ''ਏਵਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਕਲਹਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪਾਣਿਪ੍ਪਹਾਰਾਦੀਨਿ ਅਕਂਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਗਹੇ ਦ੍ਵੇ ਪੂਗਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਹਰਨ੍ਤਿ। **ਮਰਣਮ੍ਪਿ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਬਲਵੂਪਕ੍ਕਮੇਹਿ ਮਰਣਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇਪਿ ਮਰਣਮਤ੍ਤਂ ਮਰਣਪ੍ਪਮਾਣਦੁਕ੍ਖਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਕਾਮੇਸੁ ਗੇਧਂ ਵਿਵਾਦਮੂਲਂ ਸਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਮੂਲਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯੇ ਚ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸਂਸਵਿਭਾਵਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਰੂਪਾਦਿਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਜਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ''ਨਤ੍ਥਿ ਕਾਮੇਸੁ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਵਾ ਏਤਰਹਿ ਲਦ੍ਧਂ ਅਨੁਭੁਯ੍ਯਮਾਨਂ। **ਯਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਜਾਤਮੇਵ ''ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ ਕਾਮਾ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ ਕਾਮਾ, ਆਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ ਕਾਮਾ, ਪਟਿਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ ਕਾਮਾ, ਯੋ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤਿ, ਯੋ ਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤਿ, ਸੋ ਬਹੁਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤੀ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਂ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਅਨਾਗਤੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ। **ਉਭਯਮੇਤਂ ਰਜਾਨੁਕਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਉਭਯਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਰਾਗਰਜਾਦੀਹਿ ਅਨੁਕਿਣ੍ਣਂ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਹਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਰਾਗਰਜੇਨ ਵੋਕਿਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਫਲੇ ਆਯਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੇ ਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੋਸਰਜੇਨ ਵੋਕਿਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ, ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਮੋਹਰਜੇਨ ਵੋਕਿਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਸ ਪਨੇਤਂ ਰਜਾਨੁਕਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਆਹ – **"ਆਤੁਰਸ੍ਸਾਨੁਸਿਕ੍ਖਤੋ"**ਤਿ ਕਾਮਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸਾਤੁਰਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਫਲੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾਤੁਰਸ੍ਸ ਚ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਪਟਿਕਾਰਾਭਿਲਾਸਾਯ ਕਿਲੇਸਫਲੇ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਤੋ।

ਤਥਾ **ਯਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਅਚੇਲਕਵਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਂ । **ਯਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਹੇਤੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਫਲਂ। **ਉਭਯਮੇਤਂ ਰਜਾਨੁਕਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੁਭਯਂ ਦੁਕ੍ਖਰਜਾਨੁਕਿਣ੍ਣਂ। **ਆਤੁਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਯਕਿਲਮਥੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾਤੁਰਸ੍ਸ। **ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਮਾਦਾਯਕੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਚ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਤੋ।

ਯੇ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਰਾਤਿ ਯੇਹਿ ਯਥਾਸਮਾਦਿਨ੍ਨਂ ਸੀਲਬ੍ਬਤਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਾਰਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮਿਨਾ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਕਥਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ – **ਸੀਲਬ੍ਬਤਂ ਜੀਵਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਰਾ**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ''ਨ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਓਰਮਤਿ, ਤਂ ਸੀਲਂ, ਵਿਸਭੋਜਨਕਿਚ੍ਛਾਚਰਣਾਦਿਕਂ ਵਤਂ, ਸਾਕਭਕ੍ਖਤਾਦਿਜੀਵਿਕਾ ਜੀਵਿਤਂ, ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਏਤੇਸਂ ਅਨੁਤਿਟ੍ਠਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਭੂਤਪਿਣ੍ਡਕਪਰਿਭਣ੍ਡਾਦਿਵਸੇਨ ਖਨ੍ਧਦੇਵਸਿਵਾਦਿਪਰਿਚਰਣਂ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਵਮੇਤੇਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ

ਸੰਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀਤਿ ਤਾਨਿ ਸਾਰਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਰਾ ਸੀਲਬ੍ਬਤੰ ਜੀਵਿਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ''ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਰਾ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਯਮੇਕੋ ਅਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਯੰ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਸਙ੍ਖਾਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਥਭੂਤੋ ਲਾਮਕਟ੍ਠੇਨ ਚ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ। **ਅਯੰ ਦੁਤਿਯੋ ਅਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਯੰ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗੋ ਕਾਮੇਸੁ ਪਾਤਬ੍ਯਤਾਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਦੁਤਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਨ੍ਤੋ।

ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤਾਤਿ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗੋ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੋ ਚ ਇਤਿ ਏਤੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤਾ। ਤੇ ਚ ਖੋ ਏਤਰਹਿ ਪਤ੍ਤੇ, ਆਯਤਿੰ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਚ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਰਜਾਨੁਕਿਣ੍ਣੇ ਕਾਮਗੁਣੇ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨੇ ਚ ਅਲ੍ਲੀਨੇਹਿ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਾਤੁਰਾਨੰ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਹਿ, ਸਯਞ੍ਚ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਾਤੁਰੇਹਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਲਾਮਕਾ ਉਪ੍ਪਥਭੂਤਾ ਚਾਤਿ ਅਨ੍ਤਾ। **ਕਟਸਿਵਡ੍ਢਨਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਹਿ ਅਭਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਕਟਸਿਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਤਣ੍ਹਾਅਵਿਜ੍ਜਾਨੰ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨਾ। **ਕਟਸਿਯੋ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਾ ਪਨ ਕਟਸਿਯੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ। ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਹਿ ਤੇ ਪਜਹਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਅਵਿਜ੍ਜਾਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੨੧; ਵਿਭ॰ ੯੩੮) ਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਕਿਰਿਯਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਹੇਤੁਕਦਿਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ ਵਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਸੁਦ੍ਧਿਅਭਿਲਾਸੇਨ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਦਿਟ੍ਠਿਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਨ ਤੇਸੰ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਪਾਕਟੋਯੇਵ। ਏਵੰ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਤਣ੍ਹਾਅਵਿਜ੍ਜਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਿਵਡ੍ਢਕਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਕਟਸੀਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਤਤੋ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਤੋ ਸੰਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਤੇ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਭਿਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਕਟਸਿਵਡ੍ਢਨਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਅਪਰਾਪਰੰ ਜਰਾਮਰਣੇਹਿ ਸਿਵਥਿਕਵਡ੍ਢਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਹਿਪਿ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਸੰਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿਹੇਤੁਭਾਵਾਭਾਵੋਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਕਟਸਿਯਾ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਿਵਡ੍ਢਨਕਾਰਣਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤੇ ਤੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਤੇ ਏਤੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਅਨ੍ਤੇ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮੇ ਅਨ੍ਤਾ ਤੇ ਚ ਏਵੰਗਹਿਤਾ ਏਵੰਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ ਏਵੰਗਤਿਕਾ ਏਵੰਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਅਜਾਨਨਹੇਤੁ ਅਜਾਨਨਕਾਰਣਾ। ''ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੨੦੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੪੩) ਵਿਯਸ੍ਸ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਓਲੀਯਨ੍ਤਿ ਏਕੇ**ਤਿ ਏਕੇ ਕਾਮਸੁਖਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਸਙ੍ਕੋਚੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਅਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿ ਏਕੇ**ਤਿ ਏਕੇ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਕਾਮਸੁਖਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਹਿ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਅਕਰਣਤੋ ਕੋਸਜ੍ਜਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਸਙ੍ਕੋਚਮਾਪਨ੍ਨਤਾ ਓਲੀਯਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਕੋਸਜ੍ਜੰ ਪਹਾਯ ਅਨੁਪਾਯੇਨ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ ਅਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਤਦੁਭਯੰ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਆਦੀਨਵਾਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਯ ਓਲੀਯਨ੍ਤਿ ਏਕੇ ਅਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿ ਏਕੇ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਭਿਨਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਓਲੀਯਨ੍ਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਅਤਿਧਾਵਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਥ ਵਾ ਸਸ੍ਸਤਾਭਿਨਿਵੇਸਵਸੇਨ ਓਲੀਯਨ੍ਤਿ ਏਕੇ, ਉਚ੍ਛੇਦਾਭਿਨਿਵੇਸਵਸੇਨ ਅਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਗੋਸੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਹਿ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ''ਇਮਿਨਾਹੰ ਸੀਲੇਨ ਵਾ ਵਤੇਨ ਵਾ ਤਪੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਦੇਵੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਦੇਵਞ੍ਞਤਰੋ ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੋ ਸਸ੍ਸਤਿਸਮੰ ਤਥੇਵ ਠਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਦਸ੍ਸਨੰ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਾ ਸੰਸਾਰੇ ਓਲੀਯਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਕਾਮਸੁਖਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਏਕਚ੍ਚੇ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਕਤ੍ਵਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਤੁਕਾਮਾ ਲੋਕਾਯਤਿਕਾ ਵਿਯ ਤਦਨੁਗੁਣੰ ਉਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨੰ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਾ ਅਨੁਪਾਯੇਨ ਵਟ੍ਟੂਪਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਪਰਿਯੇਸਨਤੋ ਅਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਏਵੰ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨਪਿ ਓਲੀਯਨਾਤਿਧਾਵਨਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਯੇ ਚ ਖੋ ਤੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਯੇ ਚ ਖੋ ਪਨ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਤੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ''ਇਮੇ ਅਨ੍ਤਾ ਏਵੰਗਹਿਤਾ ਏਵੰਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ ਏਵੰਗਤਿਕਾ ਏਵੰਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਾ''ਤਿ ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਞਾਣੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਪਟਿਪਦੰ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ, ਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਤਤ੍ਰ ਚ ਨਾਹੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯੇ ਪਤਿਤਾ ਨ ਅਹੇਸੁੰ, ਤੰ

ਅਨੁਦ੍ਦਯਂ ਪਜਹਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇਨ ਚ ਨਾਮਵ੍ਹਿਂਸੂ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਨੁਦ੍ਦਯਪਹਾਨੇਨ ''ਮਮ ਇਦਂ ਅਨੁਦ੍ਦਯਪਹਾਨਂ, ਅਹਂ ਅਨੁਦ੍ਦਯਂ ਪਹਾਸਿਂ, ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਦ੍ਦਯਪਹਾਨੇਨ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਵਸੇਨ ਨ ਅਮਞ੍ਞਿਂਸੁ ਸਬ੍ਬਮਞ੍ਞਨਾਨਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਠਿਤੇ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਤਤ੍ਰ ਚ ਨਾਹੇਸੁਂ, ਤੇਨ ਚ ਨਾਮਞ੍ਞਿਂਸੂ''ਤਿ ਅਤੀਤਕਾਲਵਸੇਨ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਵਸੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। **ਵਟ੍ਟਂ ਤੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾਯਾ**ਤਿ ਯੇ ਏਵਂ ਪਹੀਨਸਬ੍ਬਮਞ੍ਞਨਾ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਾ, ਤੇਸਂ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾਨਂ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਂ ਨਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾਯ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਭੇਦਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤਵੇਦੋ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਭਾਵਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਟ੍ਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਉਪਾਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੯. ਨਵਮੇ **ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਮਹਾਤਿਮਿਸਾਯਂ। ਰਤ੍ਤੀਪਿ ਹਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਿਰਹਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਯਾ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਰਤ੍ਤਿ ਜੁਣ੍ਹੋਭਾਸਿਤਾ। ਅਨ੍ਧਕਾਰੋਪਿ ''ਤਿਮਿਸਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ ਅਬ੍ਭਮਹਿਕਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਰਹਿਤੇ ਦੇਵੇ। ਮਹਨ੍ਧਕਾਰੋ ਹਿ ''ਤਿਮਿਸਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਮਾਵਸੀ ਰਤ੍ਤਿ ਦੇਵੋ ਚ ਮੇਘਪਟਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਮਹਾਤਿਮਿਸਾਯ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਓਕਾਸੇ ਵਿਹਾਰਙ੍ਗਣੇ। **ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੇਸੁ ਝਾਯਮਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤੇਸੁ ਜਲਮਾਨੇਸੁ।

ਨਨੁ ਚ ਭਗਵਤੋ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾ ਪਕਤਿਯਾ ਬ੍ਯਾਮਮਤ੍ਤਪ੍ਪਦੇਸਂ ਅਭਿਬ੍ਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਲੋਕਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਘਨਬਹਲਂ ਬੁਦ੍ਧਾਲੋਕਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੀ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਕਾਯਪ੍ਪਭਾਪਿ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਕਤਿਯਾਵ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਪ੍ਪਦੇਸਂ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤੀ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਂ ਬੁਦ੍ਧਾਲੋਕੇਨੇਵ ਏਕੋਭਾਸਭੂਤੇ ਭਗਵਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਕਾਸੇ ਪਦੀਪਕਰਣੇ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕਾ ਉਪਾਸਕਾ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਪੂਜਾਕਰਣਤ੍ਥਂ ਦੇਵਸਿਕਂ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇਪਿ ''ਏਤੇ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲੇ ਦੀਪਾ ਝਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੯)। ''ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸਭਾਵਕਿਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਕਾਰਭਾਵਤੋ। ਪੂਜਾਕਰਣਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿ ਤਦਾਪਿ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਪਦੀਪਾ ਕਾਰਿਤਾ।

ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਦਿਵਸੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਨੋ ਬਹੂ ਉਪਾਸਕਾ ਪਾਤੋਵ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦਾਨਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਵਤ੍ਥਨਿਵਤ੍ਥਾ ਸੁਦ੍ਧੁਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਾ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦਿਹਤ੍ਥਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਕੇਚਿ ਮਨੋਭਾਵਨੀਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਾ ਕੇਚਿ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸੁਂ। ਤੇ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਮਣ੍ਡਪਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਸਮੀਪੇ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਚ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੇ ਉਪੋਸਥਵਿਸੋਧਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਨਗਰਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਵਸਿਤੁਕਾਮਾ ਓਹੀਯਿਂਸੁ। ਅਥ ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਪੂਜਾਕਰਣਤ੍ਥਂ ਬਹੂ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸੁਂ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਨਾਨਾਵਿਧਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਵੋਹਰਨ੍ਤਾ ਚ ਕਦਾਚਿ ਸਸ੍ਸਤਂ, ਕਦਾਚਿ ਅਸਸ੍ਸਤਂ, ਉਚ੍ਛੇਦਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਨਵਨਵਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ 'ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸਦਿਸਾ, ਤੇਸਂ ਤਥਾ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਾਨਂ

ਕਾ ਗਤਿ, ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ''ਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਬਹੂ ਪਟਙ੍ਗਪਾਣਕਾ ਪਤਨ੍ਤਾ ਪਤਨ੍ਤਾ ਤੇਸੁ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੇਸੁ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਅਧਿਪਾਤਕਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਧਿਪਾਤਕਾ**ਤਿ ਪਟਙ੍ਗਪਾਣਕਾ, ਯੇ ''ਸਲਭਾ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਦੀਪਸਿਖੰ ਅਧਿਪਤਨਤੋ ''ਅਧਿਪਾਤਕਾ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਆਪਾਤਪਰਿਪਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਾਤੰ ਪਰਿਪਾਤੰ, ਆਪਤਿਤ੍ਵਾ ਆਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪਤਿਤ੍ਵਾ, ਅਭਿਮੁਖਪਾਤਞ੍ਚੇਵ ਪਰਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਆਪਾਥੇ ਪਰਿਪਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਆਪਾਥੇ ਪਦੀਪਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਪਾਥਗਮਨੇ ਸਤਿ ਪਰਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪਤਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਡ੍ਢਿੰ ਦੁਕ੍ਖੰ। **ਬ੍ਯਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਸੰ। ਪੁਰਿਮਪਦੇਨ ਹਿ ਮਰਣਮਤ੍ਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਪਚ੍ਛਿਮਪਦੇਨ ਮਰਣੰ ਤੇਸੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਪਾਣਕਾ ਸਹ ਪਤਨੇਨ ਮਰਿੰਸੁ, ਕੇਚਿ ਮਰਣਮਤ੍ਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਆਪਜ੍ਜਿੰਸੁ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਅਧਿਪਾਤਕਪਾਣਕਾਨੰ ਅਤ੍ਤਹਿਤੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਅਤ੍ਤੂਪਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਨਿਰਤ੍ਥਕਬ੍ਯਸਨਾਪਤ੍ਤਿੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਵਿਯ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸੇਨ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਾਪਤ੍ਤਿਦੀਪਕੰ **ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਉਪਾਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿ ਨ ਸਾਰਮੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦਿਭੇਦੰ ਸਾਰੰ ਨ ਏਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਨ ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਸਉਪਾਯੇ ਸਾਰੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇਯੇਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਭਿਲਾਸਾਯ ਤੰ ਉਪੇਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਅਤਿਧਾਵਨ੍ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ''ਨਿਚ੍ਚੰ ਸੁਭੰ ਸੁਖੰ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਵੰ ਨਵੰ ਬਨ੍ਧਨੰ ਬ੍ਰੂਹਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਚ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਨਵੰ ਨਵੰ ਬਨ੍ਧਨੰ ਬ੍ਰੂਹਯਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਯਨ੍ਤਿ। **ਪਤਨ੍ਤਿ ਪਜ੍ਜੋਤਮਿਵਾਧਿਪਾਤਕਾ, ਦਿਟ੍ਠੇ ਸੁਤੇ ਇਤਿਹੇਕੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਦਿਟ੍ਠੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠੇ ਅਨੁਸ੍ਸਵੂਪਲਬ੍ਭਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚ ਸੁਤੇ ''ਇਤਿਹ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸੇਨ ''ਸਸ੍ਸਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਾ, ਏਕਨ੍ਤਹਿਤੰ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤੰ ਭਵਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁੰਯੇਵ ਇਮੇ ਵਿਯ ਅਧਿਪਾਤਕਾ ਇਮੰ ਪਜ੍ਜੋਤੰ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਵਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦. ਦਸਮੇ **ਯਾਵਕੀ**ਵਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ। **ਯਤੋ**ਤਿ ਯਦਾ, ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਮੇਤੰ, ਆਨਨ੍ਦਾ**ਤਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤਥਾਗਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਸਾਵਕਾਨੰਯੇਵ ਚ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਅਭਿਵਡ੍ਢਤਿ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਨ ਨਿਤ੍ਤੇਜਾ ਵਿਹਤਪ੍ਪਭਾ ਪਹੀਨਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੰ ਤਯਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਏਤੰ ਏਵੰ, ਨ ਏਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੋ। ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਹਿ ਚਕ੍ਕਰਤਨਸ੍ਸ ਪਾਤੁਭਾਵੇਨ ਲੋਕੋ ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨੰ ਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਚਕ੍ਕਰਤਨਮੇਵ ਪਨ ਸਬ੍ਬੋ ਲੋਕੋ ਸਬ੍ਬਭਾਵੇਹਿ ਸਕ੍ਕਰੋਤਿ ਗਰੁੰ ਕਰੋਤਿ ਮਾਨੇਤਿ ਪੂਜੇਤਿ। ਇਤਿ ਵਟ੍ਟਾਨੁਸਾਰਿਪੁਞ੍ਞਮਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਤਾਵ ਮਹਨ੍ਤੋ ਆਨੁਭਾਵੋ, ਕਿਮਙ੍ਗੰ ਪਨ ਵਿਵਟ੍ਟਾਨੁਸਾਰਿਪੁਞ੍ਞਫਲੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮੇਯਗੁਣਗਣਾਧਾਰਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਰਤਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਭਗਵਾ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਲੋਕੇ ਏਕਸਟ੍ਠਿਯਾ ਅਰਹਨ੍ਤੇਸੁ ਜਾਤੇਸੁ ਸਟ੍ਠਿ ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਾਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਉਰੁਵੇਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪਪ੍ਪਮੁਖੇ ਸਹਸ੍ਸਜਟਿਲੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਲਟ੍ਠਿਵਨੁਯ੍ਯਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਪ੍ਪਮੁਖਾਨੰ ਅਙ੍ਗਮਗਧਵਾਸੀਨੰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਨਹੁਤਾਨਿ ਸਾਸਨੇ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ

ਯਦਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਯਥਾ ਯਥਾ ਉਪਰੂਪਰਿ ਉਲ਼ਾਰਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਅਭਿਵਡ੍ਢਤਿ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਪਰਿਹਾਯਿ ਏਵ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਚ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ‘‘ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਆਵਜ੍ਜੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਨੇਸਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ‘‘ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵੇ ਨਾਮ ਪੁਵ੍ਵੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਉਕ੍ਕਂਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਭਗਵਤਿ, ਅਰਿਯਸਙ੍ਘੇ ਚ ਧਰਨ੍ਤੇ ਕਥਂ ਇਮੇ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਏਵਂ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਕਤਪੁਞ੍ਞਾ ਵਰਾਕਾ ਲਾਭਿਨੋ ਸਕ੍ਕਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਹਾਨਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਂ ‘‘ਯਾਵਕੀਵਞ੍ਚ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਚ ਤਂ, ‘‘ਆਨਨ੍ਦ, ਤਯਾ ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਾਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸਂ ਗੀਵਂ ਉਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਸਤਪਤ੍ਤਸਸ੍ਸਿਰਿਕਂ ਮਹਾਮੁਖਂ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਵਮੇਤਂ, ਆਨਨ੍ਦਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਯਾਵਕੀਵਞ੍ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਪਚ੍ਚਨੁਮੋਦਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **“ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ…ਪੇ॰… ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਚਾ”**ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਤੀਤੇਪਿ ਮਯਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਏਕਚ੍ਚੇ ਨੀਚਜਨਾ ਸਮ੍ਮਾਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਤਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ **ਬਾਵੇਰੁਜਾਤਕਂ** (ਜਾ॰ ੧.੪.੧੫੩ ਆਦਯੋ) ਕਥੇਸਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾਨਂ ਤਾਵ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨੋ ਯਾਵ ਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਨ ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੇ ਹਤਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾ ਨਿਪ੍ਪਭਾ ਨਿਤ੍ਤੇਜਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਚ ਨ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਓਭਾਸਤਿ ਤਾਵ ਸੋ ਕਿਮੀ**ਤਿ ਸੋ ਖਜ੍ਜੂਪਨਕਕਿਮਿ ਤਾਵਦੇਵ ਓਭਾਸਤਿ ਜੋਤਤਿ ਦਿਬ੍ਬਤਿ। **ਯਾਵ ਨ ਉਨ੍ਨਮਤੇ ਪਭਙ੍ਕਰੋ**ਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਮਹਾਦੀਪੇਸੁ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਆਲੋਕਕਰਣੇਨ ‘‘ਪਭਙ੍ਕਰੋ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਸੂਰਿਯੋ ਯਾਵ ਨ ਉਗ੍ਗਮਤਿ ਨ ਉਦੇਤਿ। ਅਨੁਗ੍ਗਤੇ ਹਿ ਸੂਰਿਯੇ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸਾ ਖਜ੍ਜੂਪਨਕਾ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਿ ਕਣ੍ਣਿਕਫਲਸਦਿਸਾ ਤਮਸਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਨ੍ਤਿ। **ਸ ਵੇਰੋਚਨਮ੍ਹਿ ਉਗ੍ਗਤੇ, ਹਤਪ੍ਪਭੋ ਹੋਤਿ ਨ ਚਾਪਿ ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਕਿਰਣਸਹਸ੍ਸੇਨ ਵਿਰੋਚਨਸਭਾਵਤਾਯ ਵੇਰੋਚਨਨਾਮਕੇ ਆਦਿਚ੍ਚੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਸੋ ਖਜ੍ਜੂਪਨਕੋ ਹਤਪ੍ਪਭੋ ਨਿਤ੍ਤੇਜੋ ਕਾਲ਼ਕੋ ਹੋਤਿ, ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਿਯ ਨ ਭਾਸਤਿ ਨ ਦਿਬ੍ਬਤਿ।

ਏਵਂ ਓਭਾਸਿਤਮੇਵ ਤਕ੍ਕਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੇਨ ਖਜ੍ਜੂਪਨਕੇਨ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਪੁਰੇਯੇਵ ਓਭਾਸਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਮਤ੍ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਗਹਣਤੋ ‘‘ਤਕ੍ਕਿਕਾ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਓਭਾਸਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਯਤੇਜੇਨ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਤਾਵ, **ਯਾਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਲੋਕੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਨ ਤਕ੍ਕਿਕਾ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਨ ਚਾਪਿ ਸਾਵਕਾ**ਤਿ ਯਦਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਨ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਨ ਸੋਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਚਾਪਿ ਤੇਸਂ ਸਾਵਕਾ ਸੋਭਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਵਿਹਤਸੋਭਾ ਰਤ੍ਤਿਖਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਸਰਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੇਵ। ਅਥ ਵਾ ਯਾਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਲੋਕੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਵਦੇਵ ਤਕ੍ਕਿਕਾਨਂ ਓਭਾਸਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਯੇਨ ਜੋਤਨਂ ਬਾਲਲਾਪਨਂ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਤਕ੍ਕਿਕਾ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨ ਚਾਪਿ ਸਾਵਕਾ। ਤੇ ਹਿ ਦੁਰਕ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਵਿਨਯਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਰਹਿਤਾ ਨ ਸਂਸਾਰਤੋ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੀ ਨ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਰੇ”**ਤਿ। ਤਕ੍ਕਿਕਾ ਹਿ ਅਯਾਥਾਵਲਦ੍ਧਿਕਤਾਯ ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਿਨੋ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਾ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨ ਕਦਾਚਿਪਿ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ।

ਦਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੭. ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧. ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਭਦ੍ਦਿਯੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਾਮਂ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਨ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ‘‘ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੋ’’ਤਿ ਨਂ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸੀ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਦ੍ਧਨੋ ਮਹਾਭੋਗੋ ਰੂਪੇਨ ਅਪਾਸਾਦਿਕੋ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਦੁਦ੍ਦਸਿਕੋ ਓਕੋਟਿਮਕੋ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਦਾ ਸੇਕ੍ਖਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। ਤੇ ਘਟੇਨ੍ਤਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲਂ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੋਪਿ ਸੇਖੋ ਸਮਾਨੋ ਕਾਲਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਕਲ੍ਲਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲੇਖਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਯਾਚਿ। ਸੋਪਿਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **“ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਂ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤੀ**”ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਇਤਿਪਿ ਪਞ੍ਚੁਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ, ਇਤਿਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਇਤਿਪਿ ਅਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੇਕੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਦਿਪਕਾਸਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ। **ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤੀ**ਤਿ ਤਾਨਿਯੇਵ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਦਿਕੇ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਮਾਦਪੇਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣਾਰਮ੍ਮਣਿਕਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਪੇਤਿ, ਯਥਾ ਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ। **ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਰਦ੍ਧਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਦੀਸੁ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਸੁ ਯਥਾਕਾਲਂ ਪਗ੍ਗਹਨਿਗ੍ਗਹਸਮੁਪੇਕ੍ਖਣੇਹਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਂ ਅਨੁਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਭਾਵਨਂ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਵੀਥਿਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ ਸੂਰਂ ਪਸਨ੍ਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਹਤਿ, ਏਵਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਵਿਸਦਭਾਵਕਰਣੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤੇਜੇਤਿ, ਵਿਸਦਾਪਨਵਸੇਨ ਵੋਦਪੇਤਿ। **ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਚੇਵ ਉਪਰਿਲਦ੍ਧਬ੍ਬਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਚ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਹਂਸੇਤਿ, ਲਦ੍ਧਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਤੋਸੇਤਿ। **ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਯਥਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਤਥਲਕ੍ਖਣਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਦੇਸਨਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞਾਣੇ ਅਨੁਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਕਾਮਾਸਵਾਦੀਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਆਸਵਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾਵ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਰਾਧਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਉਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਧਾਤੁਯਾ ਅਰੂਪਧਾਤੁਯਾ ਚ। **ਅਧੋ**ਤਿ ਕਾਮਧਾਤੁਯਾ। **ਸਬ੍ਬਧੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੇ। **ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪਟਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਉਦ੍ਧਂ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਞ੍ਚੁਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਧੋ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਪਹਾਨਂ। **ਸਬ੍ਬਧਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਵਸਿਟ੍ਠਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਉਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਕਾਲਗ੍ਗਹਣਂ। **ਅਧੋ**ਤਿ ਅਤੀਤਕਾਲਗ੍ਗਹਣਂ। ਉਭਯਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਤਦੁਭਯਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਦ੍ਧਾ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ

ਅਨਾਗਤਕਾਲਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਨਾਗਤਕ੍ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਯੋ ਗਹਿਤਾ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਬ੍ਬਧੀ**ਤਿ ਕਾਮਭੇਦਾਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਅਨਾਗਤੋ ਅਤੀਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਏਵਂ ਤਿਯਦ੍ਧਸਙ੍ਗਹਿਤੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋਤਿ।

ਅਯਂਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਅਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿ ਯੋ ਏਵਂ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਰੂਪਵੇਦਨਾਦੀਸੁ ''ਅਯਂ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮੋ ਅਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਵਸੇਨ ਏਵਂ ਨਾਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਦਸ੍ਸਨੇ ਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਥ ਵਾ **ਅਯਂਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਅਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯਦੀਪਨਂ। ਤਿਯਦ੍ਧਸਙ੍ਗਹਿਤੇ ਤੇਭੂਮਕੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ''ਏਤਂ ਮਮ, ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨਸਭਾਵਾਯ ਮਞ੍ਞਨਾਯ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਨੇਤਂ ਮਮ, ਨੇਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਨ ਮੇ ਸੋ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਯਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਸਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ। **ਏਵਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਉਦਤਾਰਿ ਓਘਂ, ਅਤਿਣ੍ਣਪੁਬ੍ਬਂ ਅਪੁਨਬ੍ਭਵਾਯਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਦਸਹਿ ਸਂਯੋਜਨੇਹਿ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲੇਹਿ ਚ ਸਬ੍ਬਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਰਹਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਪਿ ਅਤਿਣ੍ਣਪੁਬ੍ਬਂ ਕਾਮੋਘੋ ਭਵੋਘੋ ਦਿਟ੍ਠੋਘੋ ਅਵਿਜ੍ਜੋਘੋਤਿ ਇਮਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਓਘਂ, ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਮੇਵ ਵਾ ਅਪੁਨਬ੍ਭਵਾਯ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਉਦਤਾਰਿ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋ, ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰੇ ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਸੇਖਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ**ਤਿ ''ਸੇਖੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਸੇਖੋ। ਕਿਂ ਸਿਕ੍ਖਤਿ? ਅਧਿਸੀਲਂ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਂ ਅਧਿਪਞ੍ਞਞ੍ਚ। ਅਥ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾ, ਸਾ ਏਤਸ੍ਸ ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਸੇਖੋ। ਸੋ ਹਿ ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਨਸੀਲੋ, ਨ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਸਿਕ੍ਖੋ ਅਸੇਖੋ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ, ਨਾਪਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖੋ ਪਚੁਰਜਨੋ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥ ਅਨਧਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਜਾਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਭਵੋਤਿ ਸੇਖੋ। **ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਮਾਣਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ, ਪਮਾਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਕਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੋ ਪਠਮਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਪਠਮੋਵਾਦੇਨ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਆਸਵਕ੍ਖਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਵਜ੍ਜਨੇਨ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ''ਸੇਖੋਯੇਵਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਅਪ੍ਪਂ ਯਾਚਿਤੋ ਬਹੁਂ ਦਦਮਾਨੋ ਉਲ਼ਾਰਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਭਿਯ੍ਯੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤਿਯੇਵ। ਆਯਸ੍ਮਾਪਿ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੋ ''ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ ਦਾਨਾਹਂ, ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਓਵਾਦੇਨਾ''ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਗਾਰਵੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸੁਣਾਤਿਯੇਵ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਯੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਯਥਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਗਾਥਾਯਂ ਪਨ **ਅਚ੍ਛੇਚ੍ਛਿ ਵਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿ, ਛਿਨ੍ਨੇ ਚ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟੇ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਮ੍ਪਿ ਛਿਨ੍ਨਮੇਵ। **ਬ੍ਯਗਾ ਨਿਰਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਸਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਣ੍ਹਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਆਸਾਤਿ ਨਿਰਾਸਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤਂ ਨਿਰਾਸਂ ਵਿਸੇਸੇਨ ਅਗਾ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਬ੍ਯਗਾ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਅਧਿਗਮਕਾਰਣੇਨ ਵਿਨਾ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਣ੍ਹਾ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਭੂਤਾ, ਤਾਯ ਪਹੀਨਾਯ ਅਪ੍ਪਹੀਨੋ ਨਾਮ ਕਿਲੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਪਹਾਨਂ ਸਵਿਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਵਿਸੁਕ੍ਖਾ ਸਰਿਤਾ ਨ ਸਨ੍ਦਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਚਤੁਤ੍ਥਸੂਰਿਯਪਾਤੁਭਾਵੇਨ ਵਿਯ ਮਹਾਨਦਿਯੋ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਞਾਣੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਵਿਸੁਕ੍ਖਾ ਵਿਸੋਸਿਤਾ ਤਣ੍ਹਾਸਰਿਤਾ ਨਦੀ ਨ ਸਨ੍ਦਤਿ, ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ''ਸਰਿਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਸਰਿਤਾਨਿ ਸਿਨੇਹਿਤਾਨਿ ਚ, ਸੋਮਨਸ੍ਸਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਜਨ੍ਤੁਨੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੪੧), ''ਸਰਿਤਾ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੦੬੫; ਮਹਾਨਿ॰ ੩) ਚ। **ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਟ੍ਟਂ ਨ ਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਸਮੁਚ੍ਛੇਦੇਨ ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਟ੍ਟਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਤਂ ਅਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਤਞ੍ਚ ਆਪਾਦਨੇਨ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਂ ਨ

ਵਤ੍ਤਿ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਦੇਤੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਾਭਾਵਤੋ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੰ, ਸੋ ਆਯਤਿੰ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਏਕੰਸੇਨੇਵ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਏਵ ਸਕਲਸ੍ਸਾਪਿ ਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਰਿਵਟੁਮਭਾਵੋਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪਠਮਸਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੩. ਤਤਿਯੇ **ਕਾਮੇਸੂ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ। **ਅਤਿਵੇਲ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਲੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। **ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲਤਾਯ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਆਦੀਨਵੰ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਦਮੇਵ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾ, ਆਸਤ੍ਤਾ ਲਗ੍ਗਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੰ ਵਿਯ ਰਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਰਿਣਾਮਕਰਣੇਨ ਛਨ੍ਦਰਾਗੇਨ ਰਤ੍ਤਾ ਸਾਰਤ੍ਤਾ। **ਗਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਅਭਿਕਙ੍ਖਨਸਭਾਵੇਨ ਅਭਿਜ੍ਝਨੇਨ ਗਿਦ੍ਧਾ ਗੇਧੰ ਆਪਨ੍ਨਾ। **ਗਧਿਤਾ**ਤਿ ਰਾਗਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਵਿਯ ਦੁਮ੍ਮੋਚਨੀਯਭਾਵੇਨ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ। **ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਵਿਸਵ੍ਵੀਭੂਤਾ ਵਿਯ ਅਨਞ੍ਞਕਿਚ੍ਚਾ ਮੁਚ੍ਛੰ ਮੋਹੰ ਆਪਨ੍ਨਾ। **ਅਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। **ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਕਜਾਤਾ**ਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਪਾਤਬ੍ਯਤੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਸੁਖਵੇਦਨਾਯ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਤ੍ਤਕਾ ਜਾਤਾ। ''ਸਮ੍ਮੋਦਕਜਾਤਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਜਾਤਸਮ੍ਮੋਦਨਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਹੰਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਤੇਸੰ ਤਣ੍ਹਾਧਿਪਨ੍ਨਤੰਯੇਵ ਵਦਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮੰ ''ਕਾਮੇਸੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ''ਕਾਮੇਸੂ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਤੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤ੍ਥੰ। ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਕਾਮਗੁਣਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਵਿਹਰਿੰਸੂਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇ ਸਬ੍ਬੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਨੋ ਉਸ੍ਸਵੰ ਘੋਸੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵਿਭਵੰ ਆਪਾਨਭੂਮਿੰ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਪਿਵਨ੍ਤਾ ਆਵਿ ਚੇਵ ਰਹੋ ਚ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤਾ ਕਾਮੇਸੁ ਪਾਤਬ੍ਯਤੰ ਆਪਜ੍ਜਿੰਸੁ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗੇਹੇ ਆਰਾਮੁਯ੍ਯਾਨਾਦੀਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਉਸ੍ਸਵੰ ਘੋਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਮਨਿਨ੍ਨੇ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – "**ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ…ਪੇ॰… ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ**"ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਤੇਸੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਆਪਾਨਭੂਮਿਰਮਣੀਯੇਸੁ ਮਹਾਪਰਿਲ੍ਾਹੇਸੁ ਅਨੇਕਾਨਤ੍ਥਾਨੁਬਨ੍ਧੇਸੁ ਘੋਰਾਸਯ੍ਹਕਟੁਕਫਲੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਤੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮਾਨਞ੍ਚੇਵ ਕਿਲੇਸਾਨਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਨੰ **ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਰਤ੍ਤਾ ਮਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸਤ੍ਤਾ ਲਗ੍ਗਾ ਲਗ੍ਗਿਤਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਾ। **ਕਾਮਸਙ੍ਗਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਾਯੇਵ ਕਾਮਸਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਰਾਗਸਙ੍ਗੇਨ ਚੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਦੋਸਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਗੇਹਿ ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਆਸਤ੍ਤਾ। **ਸੰਯੋਜਨੇ** ਵ**ਜ੍ਜਮਪਸ੍ਸਮਾਨਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟੰ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟੇਨ, ਭਵਾਦਿਕੇ ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਰਾਦੀਹਿ, ਸਤ੍ਤੇ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਸੰਯੋਜਨਤੋ ਬਨ੍ਧਨਤੋ ਸੰਯੋਜਨਨਾਮਕੇ ਕਾਮਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਤੇ ਸੰਯੋਜਨੀਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਿਤਾਯ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਮੂਲਭਾਵਾਦਿਕੰ ਵਜ੍ਜੰ ਦੋਸੰ ਆਦੀਨਵੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ। **ਨ ਹਿ ਜਾਤੁ ਸੰਯੋਜਨਸਙ੍ਗਸਤ੍ਤਾ, ਓਘੰ ਤਰੇਯ੍ਯੁੰ ਵਿਪੁਲੰ ਮਹਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਾਭਾਵੇਨ ਸੰਯੋਜਨਸਭਾਵੇਸੁ ਸਙ੍ਗੇਸੁ, ਸੰਯੋਜਨਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਵਾ ਸਙ੍ਗੇਹਿ ਤੇਸੰ ਵਿਸਯੇਸੁ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਪੁਲਵਿਸਯਤਾਯ ਅਨਾਦਿਕਾਲਤਾਯ ਚ ਵਿਪੁਲੰ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣੰ ਮਹਨ੍ਤਞ੍ਚ ਕਾਮਾਦਿਓਘੰ, ਸੰਸਾਰੋਘਮੇਵ ਵਾ ਨ ਕਦਾਚਿ ਤਰੇਯ੍ਯੁੰ, ਏਕੰਸੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਓਘਸ੍ਸ ਪਾਰੰ ਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਦੁਤਿਯਸਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਅਨ੍ਧੀਕਤਾ**ਤਿ ਕਾਮਾ ਨਾਮ ਅਨਨ੍ਧਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਧੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਯਥਾਹ –

> ''ਲੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਲੁਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮੰ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ।
> ਅਨ੍ਧਤਮੰ ਤਦਾ ਹੋਤਿ, ਯੰ ਲੋਭੋ ਸਹਤੇ ਨਰ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੮੮; ਮਹਾਨਿ॰ ੫; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੮) –

ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮੇਨ ਅਨਨ੍ਧਾਪਿ ਅਨ੍ਧਾ ਕਤਾਤਿ ਅਨ੍ਧੀਕਤਾ। ਸੇਸੰ ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚਿਤਾ, ਇਧ ਭਗਵਤਾ ਸਾਮੰਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਅਚਿਰਵਤਿਯੰ ਨਦਿਯੰ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧੇਹਿ ਓਡ੍ਡਿਤੰ ਕੁਮਿਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇ ਬਹੂ ਮਚ੍ਛੇ ਪਸ੍ਸਿ, ਤਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਏਕੰ ਖੀਰਪਕੰ ਵਚ੍ਛੰ ਗੋਰਵੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਥਞ੍ਞਪਿਪਾਸਾਯ ਗੀਵੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਮਾਤੁ ਅਨ੍ਤਰਸਤ੍ਥਿਯੰ ਮੁਖੰ ਉਪਨੇਨ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਵਿਹਾਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਵਤ੍ਥੁਦ੍ਵਯੰ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਉਪਮਾਨਭਾਵੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਅਨ੍ਧਾ ਵਿਚਕ੍ਖੁਕਾ ਕਤਾ। **ਜਾਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਸਕਤ੍ਤਭਾਵਪਰਤ੍ਤਭਾਵੇਸੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਯਤਨੇਸੁ, ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਤੀਤਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨੇਸੁ ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਯਵਸੇਨ ਅਪਰਾਪਰੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਨੰ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤੋ ਚ ਜਾਲਭੂਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਸੁਖੁਮਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇਨ ਜਾਲੇਨ ਪਰਿਵੁਤੋ ਵਿਯ ਉਦਕਰਹਦੋ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ ਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਾ। **ਤਣ੍ਹਾਛਦਨਛਾਦਿਤਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਛਦਨੇਨ ਸੇਵਾਲਪਣਕੇਨ ਵਿਯ ਉਦਕੰ ਛਾਦਿਤਾ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਪਿਹਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਨਿਵਾਰਿਤਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁਨਾ ਬਦ੍ਧਾਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰੇਨ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰੇਨ ਚ ਬਦ੍ਧਾ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਹਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰੇਨ ਬਦ੍ਧਾ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰੇਨਪਿ ਬਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

> ''ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰੋ ਪਾਸੋ, ਯ੍ਵਾਯੰ ਚਰਤਿ ਮਾਨਸੋ।
> ਤੇਨ ਤੰ ਬਾਧਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਮੇ ਸਮਣ ਮੋਕ੍ਖਸੀ''ਤਿ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੧; ਮਹਾਵ॰ ੩੩)।

ਨਮੁਚਿ ਕਣ੍ਹੋ ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੂਤਿ ਤੀਣਿ ਮਾਰਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰੋਪਿ ਹਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰੋ ਵਿਯ ਅਨਤ੍ਥੇਨ ਪਮਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁ। ''ਪਮਤ੍ਤਾ ਬਨ੍ਧਨੇ ਬਦ੍ਧਾ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਬਨ੍ਧਨੇ**ਤਿ ਕਾਮਗੁਣਬਨ੍ਧਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਨਿਯਮਿਤਾ। ਯਥਾ ਕਿੰ? **ਮਚ੍ਛਾਵ ਕੁਮਿਨਾਮੁਖੇ** ਯਥਾ ਨਾਮ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਕੇਨ ਓਡ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਕੁਮਿਨਸ੍ਸ ਮੁਖੇ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਮਚ੍ਛਾ ਤੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਰਣਮਨ੍ਵੇਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਮਾਰੇਨ ਓਡ੍ਡਿਤੇਨ ਕਾਮਗੁਣਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ **ਜਰਾਮਰਣਮਨ੍ਵੇਨ੍ਤਿ। ਵਚ੍ਛੋ ਖੀਰਪਕੋਵ ਮਾਤਰੰ** ਯਥਾ ਖੀਰਪਾਯੀ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤਰੰ ਅਨ੍ਵੇਤਿ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੰ ਏਵੰ ਮਾਰਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸੰਸਾਰੇ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਾ ਮਰਣਮੇਵ ਅਨ੍ਵੇਨ੍ਤਿ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਜਰੰ ਅਮਰਣੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਪਰਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇਨ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਪਤ੍ਤਂ ਵੋਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥਵਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਂਸੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਤਮ੍ਪਿ ਵਾਮਂਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਆਲੋਕਿਤੇਨ ਵਿਲੋਕਿਤੇਨ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤੇਨ ਪਸਾਰਿਤੇਨ ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁ ਇਰਿਯਾਪਥਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤਿਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਹਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਦੇ ਪਦਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਸਂਮਿਸ੍ਸੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਸਂਸਟ੍ਠਵਿਹਾਰਿਤਾਯ। ਅਪਿਚ ਤਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਰੂਪਂ ਪਰਿਭੂਤਂ ਪਰਿਭਵਟ੍ਠਾਨੀਯਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਓਹੀਲੇਨ੍ਤਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ''ਮਾ ਇਮੇ ਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਿਂਸੂ''ਤਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਥੇਰੋ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੋ"**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਰੂਪਂ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਦੁਦ੍ਦਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਾਸਾਦਿਕਦਸ੍ਸਨਂ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਕਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਓਕੋਟਿਮਕ**ਨ੍ਤਿ ਰਸ੍ਸਂ। ਇਮਿਨਾ ਆਰੋਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਰਿਭੂਤਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਓਹੀਲਿਤਰੂਪਂ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾਦਯੋ ਤਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਗੁਣਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਕਣ੍ਣਚੂਲਿਕਾਦੀਸੁ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤਾ ਕੀਲਨ੍ਤਾ ਪਰਿਭਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਰਿਯਾ, ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵਾ।

ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ? ਥੇਰਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ। ਏਵਂ ਕਿਰ ਭਗਵਤੋ ਅਹੋਸਿ ''ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਤਂ ਪਰਿਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨੇਸਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਇਮਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭਵਤੋ ਨਂ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਪਸ੍ਸਥ ਨੋਤਿ ਪਸ੍ਸਥ ਨੁ। **ਨ ਚ ਸਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਸੁਲਭਰੂਪਾ, ਯਾ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਭੇਦਾ ਸਾਵਕਸਾਧਾਰਣਾ ਯਾ ਕਾਚਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ, ਤਾਸੁ ਏਕਾਪਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਸੁਲਭਰੂਪਾ, ਦੁਲ੍ਲਭਾ, ਨਤ੍ਥਿਯੇਵ ਸਾ ਤੇਨ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਾ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ"**ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਸ੍ਸ ਚਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਭਗਵਾ ''ਏਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਯੋ ਵਾ ਸੋ ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਦੁਦ੍ਦਸਿਕੋ ਓਕੋਟਿਮਕੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਚ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਨ ਓਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ, ਅਥ ਖੋ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਾਵਕੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਥ, ਤਂ ਵੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਸ੍ਸ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਦਿਭੇਦਂ ਗੁਣਰਾਸਿਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਨੇਲਙ੍ਗੋ**ਤਿ ਏਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੋਸੋ, ਨਾਸ੍ਸ ਏਲਨ੍ਤਿ ਨੇਲਂ । ਕਿਂ ਪਨ ਤਂ? ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸਟ੍ਠੇਨ ਇਧ ''ਨੇਲ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤਂ ਨੇਲਂ ਪਧਾਨਭੂਤਂ ਅਙ੍ਗਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਨੇਲਙ੍ਗੋ। ਸੋ ਯਂ ''ਰਥੋ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਤੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਙ੍ਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸੀਲਞ੍ਹਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਸੇਤੋ ਪਚ੍ਛਾਦੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੇਤਪਚ੍ਛਾਦੋ। ਪਚ੍ਛਾਦੋ**ਤਿ ਰਥਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਕਮ੍ਬਲਾਦਿ। ਸੋ ਪਨ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਧਵਲਭਾਵੇਨ ਸੇਤੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਰਤ੍ਤਨੀਲਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। ਇਧ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਸੇਤਪਚ੍ਛਾਦੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ''ਰਥੋ

ਸੀਲਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ''ਤਿ। ਏਕੋ ਸਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਰੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਏਕਾਰੋ।** **ਵਤ੍ਤੁਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਰਥੋ**ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਅਨੀਘਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਂ, ਖੋਭਵਿਰਹਿਤਂ ਯਾਨਂ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਪਰਿਖੋਭਵਿਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਯਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। **ਛਿਨ੍ਨਸੋਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸੋਤਂ। ਪਕਤਿਰਥਸ੍ਸ ਹਿ ਸੁਖਪਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਅਕ੍ਖਸੀਸੇਸੁ ਨਾਭਿਯਞ੍ਚ ਉਪਲਿਤ੍ਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦੀਨਂ ਸੋਤੋ ਸਵਨਂ ਸਨ੍ਦਨਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਸੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸੋਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਛਤ੍ਤਿਂਸਤਿਯਾ ਸੋਤਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਛਿਨ੍ਨਸੋਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਛਿਨ੍ਨਸੋਤਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਨ੍ਤਿ **ਅਬਨ੍ਧਨੋ**। ਰਥੂਪਤ੍ਥਰਸ੍ਸ ਹਿ ਅਕ੍ਖੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵਕਰਣਤ੍ਥਂ ਬਹੂਨਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਸੋ ਸਬਨ੍ਧਨੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਬਨ੍ਧਨਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ ਅਬਨ੍ਧਨੋ, ਤਂ ਅਬਨ੍ਧਨਂ। **ਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਗੁਣੇਹਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਦਤਿ।

ਇਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸੀਸੇਨ ਸੁਚਕ੍ਕਂ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਉਤ੍ਤਰਚ੍ਛਦਂ, ਸੁਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸ੍ਵਾਰਂ, ਕਿਲੇਸਪਰਿਖੋਭਾਭਾਵੇਨ ਅਪਰਿਖੋਭਂ, ਤਣ੍ਹੂਪਲੇਪਾਭਾਵੇਨ ਅਨੁਪਲੇਪਂ, ਸਂਯੋਜਨਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਅਬਨ੍ਧਨਂ ਸੁਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਸੁਯੁਤ੍ਤਂ ਆਜਞ੍ਞਰਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਗੋਤ੍ਤਤੋ ਆਗਤਨਾਮਂ। ਸਾਵਕੇਸੁ ਪਨ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀਤਿ ਭਗਵਤਾ ''ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਵਤ, ਭੋ, ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧) ਵੁਤ੍ਤਉਦਾਨਵਸੇਨ ਥੇਰੋ ਸਾਸਨੇ ''ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। **ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ ਸਙ੍ਖੀਯਤਿ ਪਹੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਤਣ੍ਹਾ ਵਾ ਸਙ੍ਖੀਯਤਿ ਪਹੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯੋ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। ਤਸ੍ਸ ਫਲਭੂਤਾ, ਪਰਿਯੋਸਾਨਭੂਤਾ ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿ , ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਬਹੁਲਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧਾਪਿ ਏਵਮਕਾਸਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਫਲਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਛਮਾ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵਰੁਕ੍ਖਮੂਲਭੂਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਤਸ੍ਸਾਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਹੇਤੁਭੂਤਾ ਆਸਵਨੀਵਰਣਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸਙ੍ਖਾਤਾ ਛਮਾ ਪਥਵੀ ਚ ਨਤ੍ਥਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪਣ੍ਣਾ ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਤੋ ਲਤਾ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਲਤਾ ਕੁਤੋ ਪਣ੍ਣਾਤਿ ਪਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮਾਨਾਤਿਮਾਨਾਦਿਪਭੇਦਾ ਸਾਖਾਪਸਾਖਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਲਤਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਏਵ ਮਦਪ੍ਪਮਾਦਮਾਯਾਸਾਠੇਯ੍ਯਾਦਿਪਣ੍ਣਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਪਣ੍ਣਾ ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਤੋ ਲਤਾ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਙ੍ਕੁਰਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਮਾਨਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਛਾ ਸਾਖਾਪਸਾਖਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਲਤਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਅਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਯਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮੂਲਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਆਸਵਾਦਿ ਚ ਨਤ੍ਥਿ। ਮੂਲਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਮੂਲਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਬੀਜਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਕਮ੍ਮਂ ਤਦਭਾਵੋਪਿ ਗਹਿਤੋਯੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਸਤਿ ਚ ਕਮ੍ਮਬੀਜੇ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਙ੍ਕੁਰੋ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਙ੍ਕੁਰਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਚ ਨਾਮਰੂਪਸਲ਼ਾਯਤਨਪਤ੍ਤਸਾਖਾਦਯੋ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਯਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਛਮਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਣ੍ਣਾ ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਤੋ ਲਤਾ''ਤਿ।

ਤਂ ਧੀਰਂ ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਯੋਗੇਨ ਵਿਜਿਤਮਾਰਤ੍ਤਾ ਧੀਰਂ, ਤਤੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਬਨ੍ਧਨਤੋ ਮੁਤ੍ਤਂ। **ਕੋ ਤਂ ਨਿਨ੍ਦਿਤੁਮਰਹਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ ਸੀਲਾਦਿਅਨੁਤ੍ਤਰਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਕੋ ਨਾਮ ਵਿਞ੍ਞੁਜਾਤਿਕੋ ਨਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਗਰਹਿਤੁਂ ਅਰਹਤਿ ਨਿਨ੍ਦਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ। **ਦੇਵਾਪਿ ਨਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਦੇਵਾ ਸਕ੍ਕਾਦਯੋ ਗੁਣਵਿਸੇਸਵਿਦੂ, **ਅਪਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤਾਦਯੋ ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ **ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾਪਿ ਪਸਂਸਿਤੋ** ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਾਗਯਕ੍ਖਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾਦੀਹਿਪਿ ਪਸਂਸਿਤੋ ਥੋਮਿਤੋਯੇਵਾਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਪਪਞ੍ਚਖਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸਯਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤਿ ਚਿਰਂ ਠਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪਪਞ੍ਚਾ, ਕਿਲੇਸਾ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਰਾਗੋ ਪਪਞ੍ਚੋ, ਦੋਸੋ ਪਪਞ੍ਚੋ, ਮੋਹੋ ਪਪਞ੍ਚੋ, ਤਣ੍ਹਾ ਪਪਞ੍ਚੋ, ਦਿਟ੍ਠਿ ਪਪਞ੍ਚੋ, ਮਾਨੋ ਪਪਞ੍ਚੋ’’ਤਿ। –

ਅਪਿਚ ਸਂਕਿਲੇਸਟ੍ਠੋ ਪਪਞ੍ਚਟ੍ਠੋ, ਕਚਵਰਟ੍ਠੋ ਪਪਞ੍ਚਟ੍ਠੋ। ਤਤ੍ਥ ਰਾਗਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸੁਭਸਞ੍ਞਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਦੋਸਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੁ, ਮੋਹਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਆਸਵਾ, ਤਣ੍ਹਾਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾ, ਦਿਟ੍ਠਿਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾ, ਮਾਨਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਤੇਹਿ ਪਪਞ੍ਚੇਹਿ ਸਹਗਤਾ ਸਞ੍ਞਾ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾ। ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਨਂ ਸਙ੍ਖਾ ਭਾਗਾ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਤਂਤਂਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖਿਯੋ ਕਿਲੇਸਗਣੋ। ਸਞ੍ਞਾਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਨੇਸਂ ਸਾਧਾਰਣਹੇਤੁਭਾਵੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ‘‘ਸਞ੍ਞਾਨਿਦਾਨਾ ਹਿ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾ’’ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੮੦)। ਤੇਸਂ ਪਹਾਨਂ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਦਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਅਤੀਤਾਸੁ ਅਨੇਕਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤੀਸੁ ਅਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤੇ ਕਿਲੇਸੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਰਿਮਭਵੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਸਵਾਸਨੇ ਪਹੀਨੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਕਿਲੇਸਚਰਿਤਂ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਕਞ੍ਜਿਯਪੁਣ੍ਣਲਾਬੁਂ ਵਿਯ ਤਕ੍ਕਭਰਿਤਚਾਟਿਂ ਵਿਯ ਵਸਾਪੀਤਪਿਲੋਤਿਕਂ ਵਿਯ ਚ ਦੁਬ੍ਬਿਨਿਮੋਚਿਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਏਵਂ ਗਹਨਂ ਨਾਮਿਦਂ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਂ ਅਨਾਦਿਕਾਲਭਾਵਿਤਂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਹੀਨਂ, ਅਹੋ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੋ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘**ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਪਞ੍ਚਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਪਹਾਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ**’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸ ਪਪਞ੍ਚਾ ਠਿਤਿ ਚ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਪਰਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾ ਪਪਞ੍ਚਾ, ਤੇਹਿ ਕਤਾ ਸਂਸਾਰੇ ਠਿਤਿ ਚ ਨਤ੍ਥਿ। ਨੇਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨ ‘‘ਠਿਤਿ ਨਾਮ ਅਨੁਸਯੋ’’ਤਿ (ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੨੭) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨੁਸਯੋ ਹਿ ਭਵਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਮੂਲਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਤੇ ਸਂਸਾਰੇ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪਪਞ੍ਚਾ। ‘‘ਪਪਞ੍ਚਟ੍ਠਿਤੀ’’ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਪਞ੍ਚਾਨਂ ਠਿਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਪਪਞ੍ਚਟ੍ਠਿਤਿ, ਪਪਞ੍ਚਾ ਏਵ ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਿਪਾਕਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਠਿਤਿ ਪਪਞ੍ਚਟ੍ਠਿਤਿ, ਸਾ ਯਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ। **ਸਨ੍ਦਾਨਂ ਪਲਿਘਞ੍ਚ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਸਨ੍ਤਾਨਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ‘‘ਸਨ੍ਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਪਵੇਸਨਿਸੇਧਨਤੋ ਪਲਿਘਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਪਲਿਘਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਵਿਜ੍ਜਞ੍ਚ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ ਸਵਾਸਨਪਹਾਨੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਕੋਧਂ ‘‘ਸਨ੍ਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੋ ਹਿ ‘‘ਪਰਾਭਿਸਜ੍ਜਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ।

ਤਂ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਂ ਮੁਨਿਂ ਚਰਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾਭਾਵੇਨ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਂ, ਉਭਯਲੋਕਮੁਨਨਤੋ ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਰਹਿਤਮੁਨਨਤੋ ਚ ਮੁਨਿਂ, ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਹਿਤਤ੍ਥਂ ਚਤੂਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਨਾਨਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਚਾਰੇਹਿ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇਨ ਞਾਣਚਾਰੇਨ ਚ ਚਰਨ੍ਤਂ।

ਨਾਵਜਾਨਾਤਿ ਸਦੇਵਕੋਪਿ ਲੋਕੋਤਿ ਸਬ੍ਬੋ ਸਪਞ੍ਞਜਾਤਿਕੋ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਸਦੇਵਕੋਪਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋਪਿ ਨ ਕਦਾਚਿਪਿ ਅਵਜਾਨਾਤਿ ਨ ਪਰਿਭੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਯਮੇਵ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਉਤ੍ਤਮੋ ਪਵਰੋਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਨਿਰਤੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਕਚ੍ਚਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ**ਸਦ੍ਦੋ ''ਛ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਆਯਤਨਾਨੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੪) ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਜ੍ਝਤ੍ਤੇ ਆਗਤੋ। ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾ (ਧ॰ ਸ॰ ਤਿਕਮਾਤਿਕਾ ੨੦), ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੩-੩੭੪) ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤੇ। ''ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਮਨਸਿਕਾਰਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੮੭) ਵਿਸਯਜ੍ਝਤ੍ਤੇ, ਇਸ੍ਸਰਿਯਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ''ਤੇਨਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਣ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੮੮) ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤੇ। ਇਧਾਪਿ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤੇਯੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਰਿਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਂ। **ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਕਾਯਗਤਾਯ ਸਤਿਯਾ। ਸਤਿਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਝਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ।

ਅਯਞ੍ਹਿ ਥੇਰੋ ਭਗਵਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਾਨਾਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ''ਅਕਾਲੋ ਤਾਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ, ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਤਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਯੇਵ ਪਸ੍ਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ…ਪੇ॰… ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾਯਾ**"ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਅਧਿਗਤਂ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਤਿ, ਸਤਤਂ ਕਾਯਗਤਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਏਕਦਿਵਸਂ ਛ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਾਲੇ ਨਾਮਰੂਪਭੇਦੇਨ ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਕਾਯੇ ਗਤਾ ਕਾਯਾਰਮ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਮ੍ਮਸਨਵਸੇਨ ਸਤਤਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਸਾਤਚ੍ਚਾਭਿਯੋਗਵਸੇਨ ਸਤਿ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਿਯਾ।

ਅਯਂ ਕਿਰਾਯਸ੍ਮਾ ਪਠਮਂ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਅਪਰਭਾਗੇਪਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਤਮੇਵ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਤਥੇਵ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਯੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਂ ਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ''ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਤਿ, ਸਤਤਂ ਕਾਯਗਤਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਕਾਰਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ "**ਨੋ ਚਸ੍ਸ ਨੋ ਚ ਮੇ ਸਿਯਾ, ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਚ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ ਆਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਸਮ੍ਮਸਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਸਨਕਾਲਵਸੇਨ ਚਾਤਿ। ਤੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵਸੇਨ ਤਾਵ **ਨੋ ਚਸ੍ਸ ਨੋ ਚ ਮੇ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਅਤੀਤਕਾਲੇ ਮਮ ਕਿਲੇਸਕਮ੍ਮਂ ਨੋ ਚਸ੍ਸ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਨੋ

ਚ ਮੇ ਸਿਯਾ ਨ ਮੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮੇ ਅਤੀਤੇ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾ ਅਹੇਸੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰਨਿਮਿਤ੍ਤੋ ਏਤਰਹਿ ਅਯੰ ਮੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਚ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਧਿਗਮੇਨ ਕਿਲੇਸਕਮ੍ਮੰ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਮੇ, ਆਯਤਿੰ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟੰ ਨ ਚ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਮੇ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਏਵੰ ਕਾਲਤ੍ਤਯੇ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਹੇਤੁਕੰ ਇਦੰ ਮਯ੍ਹੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ , ਨ ਇਸ੍ਸਰਾਦਿਹੇਤੁਕੰ, ਯਥਾ ਚ ਮਯ੍ਹੰ, ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਨਾਮਰੂਪਦਸ੍ਸਨੰ ਪਕਾਸਿਤੰ ਹੋਤਿ।

ਸਮ੍ਮਸਨਕਾਲਵਸੇਨ ਪਨ **ਨੋ ਚਸ੍ਸ ਨੋ ਚ ਮੇ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਇਦੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚੰ, ਅਭਿਣ੍ਹਪਟਿਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੇਨ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਏਵੰ ਯਦਿ ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਾਪਿ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਕੋਚਿ ਨੋ ਚਸ੍ਸ ਨੋ ਚ ਸਿਯਾ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨੋ ਚ ਮੇ ਸਿਯਾ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕੰ ਨਾਮ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਤਨਿਯੇ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ ਯਥਾ ਚਿਦੰ ਨਾਮਰੂਪੰ ਏਤਰਹਿ ਚ ਅਤੀਤੇ ਚ ਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯੰ ਸੁਞ੍ਞੰ, ਏਵੰ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਖਨ੍ਧਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨ ਕੋਚਿ ਨ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਏਵ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਲਿਬੋਧਟ੍ਠਾਨਿਯੰ ਨ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨਿਯੰ ਨਾਮ ਨ ਮੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ''ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ''ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਚਤੁਕ੍ਕੋਟਿਕਾ ਸੁਞ੍ਞਤਾ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ।

ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਿ ਤਤ੍ਥ ਸੋਤਿ ਏਵੰ ਤੀਸੁਪਿ ਕਾਲੇਸੁ ਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯੰ ਸੁਞ੍ਞਤੰ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੇ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣਾਦਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰੀ ਸਮਾਨੋ। **ਕਾਲੇਨੇਵ ਤਰੇ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਏਵੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਰਿਪਾਕਗਤਕਾਲੇਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਯਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗੇਨ ਘਟਿਤਕਾਲੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇਨ ਸਕਲਸ੍ਸ ਭਵਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਸੰਤਨਨਤੋ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਤਣ੍ਹੰ ਤਰੇਯ੍ਯ, ਵਿਤਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਤੀਰੇ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਉਦਪਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯. ਨਵਮੇ **ਮਲ੍ਲੇਸੂ**ਤਿ ਮਲ੍ਲਾ ਨਾਮ ਜਾਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸੰ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ੍ਹੀਵਸੇਨ ''ਮਲ੍ਲਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੇਸੁ ਮਲ੍ਲੇਸੁ, ਯੰ ਲੋਕੇ ''ਮਲ੍ਲੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਮਾਲੇਸੂ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਚਾਰਿਯੰ ਚਰਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਰਿਤਚਾਰਿਕਾਵਸੇਨ ਮਹਾਮਣ੍ਡਲਜਨਪਦਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋ। **ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦਗੁਣੇਨ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਸਮਣਗਣੇਨ। ਤਦਾ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਵਾਰੋ ਅਹੋਸਿ। **ਥੂਣੰ ਨਾਮ ਮਲ੍ਲਾਨੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ**ਤਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਸ੍ਸ ਅਵਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਮਲ੍ਲਦੇਸੇ ਥੂਣਨਾਮਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਬਹੁਲਤਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ। **ਤਦਵਸਰੀ**ਤਿ ਤੰ ਅਵਸਰਿ, ਥੂਣਗਾਮਮਗ੍ਗੰ ਪਾਪੁਣੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸ੍ਸੋਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਣਿੰਸੁ, ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਚਨਨਿਗ੍ਘੋਸਾਨੁਸਾਰੇਨ ਜਾਨਿੰਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ, ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇ ਵਾ ਨਿਪਾਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇਨ ਅਸ੍ਸੋਸੁੰਯੇਵ, ਨ ਤੇਸੰ ਸਵਨਨ੍ਤਰਾਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਪਦਪੂਰਣੇਨ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮੇਵ। **ਥੂਣੇਯ੍ਯਕਾ**ਤਿ ਥੂਣਗਾਮਵਾਸਿਨੋ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮੰ ਅਣਨ੍ਤੀਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਮਨ੍ਤੇ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਮੇਵ ਹਿ ਜਾਤਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਚਨੰ, ਅਰਿਯਾ ਪਨ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਗਹਪਤਿਕਾ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯੇ ਕੇਚਿ ਅਗਾਰੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਵੇਸ੍ਸਾ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ ਗਹਪਤਿਕਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ।

ਇਦਾਨਿ ਯਮਤ੍ਥੰ ਤੇ ਅਸ੍ਸੋਸੁੰ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਸਮਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ ''ਸਮਣੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ''ਸਮਿਤਾਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੪)। ਭਗਵਾ ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮਿਤਪਾਪੋ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਗੁਣਾਧਿਗਤਮੇਤੰ ਨਾਮੰ, ਯਦਿਦੰ ਸਮਣੋਤਿ। **ਖਲੂ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਭੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕਾਨੰ ਜਾਤਿਸਮੁਦਾਗਤੰ ਆਲਪਨਮਤ੍ਤੰ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ ''ਭੋਵਾਦਿ ਨਾਮ ਸੋ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਹੋਤਿ ਸਕਿਞ੍ਚਨੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੯੬)। **ਗੋਤਮੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਕਿਤ੍ਤਨੰ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ''ਤਿ ਸਮਣੋ ਕਿਰ, ਭੋ, ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਪਰਿਦੀਪਨੰ। **ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨੰ। ਕੇਨਚਿ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂਯੇਵ ਤੰ ਕੁਲੰ ਪਹਾਯ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਧਿਗਮਸਦ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਉਦਪਾਨੰ ਤਿਣਸ੍ਸ ਚ ਭੁਸਸ੍ਸ ਚ ਯਾਵ ਮੁਖਤੋ ਪੂਰੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਨੀਯਕੂਪੰ ਤਿਣੇਨ ਚ ਭੁਸੇਨ ਚ ਮੁਖਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਵਡ੍ਢੇਸੁੰ, ਤਿਣਾਦੀਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕੂਪੰ ਪਿਦਹਿੰਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਗਾਮਸ੍ਸ ਬਹਿ ਭਗਵਤੋ ਆਗਮਨਮਗ੍ਗੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਪਰਿਭੋਗਭੂਤੋ ਏਕੋ ਉਦਪਾਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕੂਪਤਲ਼ਾਕਾਦੀਨਿ ਉਦਕਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਤਦਾ ਵਿਸੁਕ੍ਖਾਨਿ ਨਿਰੁਦਕਾਨਿ ਅਹੇਸੁੰ। ਅਥ ਥੂਣੇਯ੍ਯਕਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਮਚ੍ਛੇਰਪਕਤਾ ਭਗਵਤੋ ਆਗਮਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਸਾਵਕੋ ਇਮੰ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹੰ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਸਬ੍ਬੰ ਇਮੰ ਜਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨੇ ਠਪੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮੋ ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਨ ਲਭੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਅਵਾਸਾਯ ਪਰਿਸਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਉਦਕੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਮੁੰ ਉਦਪਾਨੰ ਅਪਰਿਭੋਗੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਏਵੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਸਾਵਕੋ ਇਮੰ ਗਾਮੰ ਨ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਉਦਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਾਟਿਆਦੀਨਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਉਦਪਾਨੰ ਤਿਣੇਨ ਚ ਭੁਸੇਨ ਚ ਪਿਦਹਿੰਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **"ਉਦਪਾਨੰ ਤਿਣਸ੍ਸ ਚ ਭੁਸਸ੍ਸ ਚ ਯਾਵ ਮੁਖਤੋ ਪੂਰੇਸੁੰ, 'ਮਾ ਤੇ ਮੁਣ੍ਡਕਾ ਸਮਣਕਾ ਪਾਨੀਯੰ ਅਪੰਸੂ'"**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮੁਣ੍ਡਕਾ ਸਮਣਕਾ**ਤਿ ਮੁਣ੍ਡੇ ''ਮੁਣ੍ਡਾ''ਤਿ ਸਮਣੇ ''ਸਮਣਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ਤੇ ਪਨ ਖੁੰਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਹੀਲ਼ੇਨ੍ਤਾ ਏਵਮਾਹੰਸੁ। **ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇ, ਮਾ ਅਪੰਸੁ ਮਾ ਪਿਵਿੰਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਤੋ ਅਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ। **ਏਤਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਯੋ ਉਦਪਾਨੋ ਤੇਹਿ ਤਥਾ ਕਤੋ, ਤਮੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਕਿੰ ਪਨ ਭਗਵਾ ਤੇਸੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਅਨਾਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – ''ਏਤਮ੍ਹਾ ਉਦਪਾਨਾ ਪਾਨੀਯੰ ਆਹਰਾ''ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤੋਤਿ? ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਵ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਦਮੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨੇ ਕਾਤੁੰ ਏਵਮਾਹ, ਨ ਪਾਨੀਯੰ ਪਾਤੁਕਾਮੋ। ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ''ਪਿਪਾਸਿਤੋਸ੍ਮੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੯੧) ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਥੂਣੇਯ੍ਯਕੇਹਿ ਕਤੰ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ **"ਇਦਾਨਿ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਦਾਨੀ**ਤਿ ਅਧੁਨਾ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਆਗਮਨਵੇਲਾਯਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਦਪਾਨੋ**ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਥੇਰੋ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਵਾਰੇ ''ਨ ਖੋ ਤਥਾਗਤਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਚ੍ਚਨੀਕਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਕਾਰਣੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਦੀਘਦਸ੍ਸਿਨਾ''ਤਿ ਮਹਾਰਾਜਦਤ੍ਤਿਯੰ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਦਪਾਨੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਥੇਰੇ ਉਦਪਾਨੇ ਉਦਕੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਨ੍ਦਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਤਿਣੰ ਭੁਸਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਲਵਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਅਪਗਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਨ੍ਦਮਾਨੇਨ ਸਲਿਲੇਨ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੇਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀਆਦਯੋ ਜਲਾਸਯਾ ਵਿਸੁਕ੍ਖਾ ਪਰਿਪੂਰਿੰਸੁ, ਤਥਾ ਪਰਿਖਾਕੁਸੁਬ੍ਭਨਿਨ੍ਨਾਦੀਨਿ ਚ। ਸਬ੍ਬੋ ਗਾਮਪ੍ਪਦੇਸੋ ਮਹੋਘੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ ਮਹਾਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਕੁਮੁਦੁਪ੍ਪਲਪਦੁਮਪੁਣ੍ਡਰੀਕਾਦੀਨਿ ਜਲਜਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਸਮਾਨਾਨਿ ਉਦਕੰ ਸਞ੍ਛਾਦਿੰਸੁ। ਸਰੇਸੁ ਹੰਸਕੋਞ੍ਚਚਕ੍ਕਵਾਕਕਾਰਣ੍ਡਵਬਕਾਦਯਾ ਏ ਉਦਕਸਕੁਣਿਕਾ ਵਸ੍ਸਮਾਨਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਰਿੰਸੁ। ਥੂਣੇਯ੍ਯਕਾ ਤੰ ਮਹੋਘੰ ਤਥਾ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤੰ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵੀਚਿਤਰਙ੍ਗਸਮਾਕੁਲੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਹਮਾਨੰ ਰੁਚਿਰੰ ਫੇਣਬੁਬ੍ਬੁਲ਼ਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤਾ ਏਵੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੇਸੁੰ ''ਮਯੰ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਉਦਕੁਪਚ੍ਛੇਦੰ ਕਾਤੁੰ ਵਾਯਮਿਮ੍ਹਾ, ਅਯੰ ਪਨ ਮਹੋਘੋ ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਵੰ ਅਭਿਵਡ੍ਢਤਿ, ਨਿਸ੍ਸੰਸਯੰ ਖੋ ਅਯੰ ਤਸ੍ਸ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੋ।

ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਹਿ ਸੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ। ਠਾਨੰ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਯਥਾ ਯੰ ਮਹੋਘੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਗਾਮਮ੍ਪਿ ਓਤ੍ਥਰੇਯ੍ਯ। ਹਨ੍ਦ ਮਯੰ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਚਯੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤਾ ਖਮਾਪੇਯ੍ਯਾਮਾ’’ਤਿ।

ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਸਙ੍ਘੀ ਗਣੀਭੂਤਾ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ। ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਿੰਸੁ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਣਾਮੇਸੁੰ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿੰਸੁ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੰ ਸਾਵੇਸੁੰ। ਏਵੰ ਪਨ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਧ ਮਯੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਭੋਤੋ ਚੇਵ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਉਦਕਪ੍ਪਟਿਸੇਧੰ ਕਾਰਯਿਮ੍ਹ, ਅਮੁਕਸ੍ਮਿੰ ਉਦਪਾਨੇ ਤਿਣਞ੍ਚ ਭੁਸਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਿਪਿਮ੍ਹ। ਸੋ ਪਨ ਉਦਪਾਨੋ ਅਚੇਤਨੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਸਚੇਤਨੋ ਵਿਯ ਭੋਤੋ ਗੁਣੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਯਮੇਵ ਸਬ੍ਬੰ ਤਿਣੰ ਭੁਸੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੋ ਜਾਤੋ, ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਨ੍ਨਪ੍ਪਦੇਸੋ ਮਹਤਾ ਉਦਕੋਘੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਰਮਣੀਯੋਵ ਜਾਤੋ, ਉਦਕੂਪਜੀਵਿਨੋ ਸਤ੍ਤਾ ਪਰਿਤੁਟ੍ਠਾ। ਮਯੰ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਭੋਤੋ ਗੁਣੇ ਨ ਜਾਨਿਮ੍ਹ, ਯੇ ਮਯੰ ਏਵੰ ਅਕਰਿਮ੍ਹ, ਸਾਧੁ ਨੋ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਤਥਾ ਕਰੋਤੁ, ਯਥਾਯੰ ਮਹੋਘੋ ਇਮੰ ਗਾਮੰ ਨ ਓਤ੍ਥਰੇਯ੍ਯ, ਅਚ੍ਚਯੋ ਨੋ ਅਚ੍ਚਗਮਾ ਯਥਾਬਾਲੰ, ਤੰ ਨੋ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਅਚ੍ਚਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪੰ ਉਪਾਦਾਯਾ’’ਤਿ ਅਚ੍ਚਯੰ ਦੇਸੇਸੁੰ। ਭਗਵਾਪਿ ‘‘ਤਗ੍ਘ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਚ੍ਚਯੋ ਅਚ੍ਚਗਮਾ ਯਥਾਬਾਲੰ, ਤੰ ਵੋ ਮਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮ ਆਯਤਿੰ ਸੰਵਰਾਯਾ’’ਤਿ ਤੇਸੰ ਅਚ੍ਚਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਤੰ ਞਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸਰਣਾਦੀਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿੰਸੁ। ਤੇਸੰ ਪਨ ਆਗਮਨਤੋ ਪੁਰੇਤਰਞ੍ਞੇਵ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੰ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤੋ ਪਤ੍ਤੇਨ ਪਾਨੀਯੰ ਆਦਾਯ ਭਗਵਤੋ ਉਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – “**ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ**”ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮੁਖਤੋ ਓਵਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਤਿਣਾਦਿੰ ਮੁਖੇਨ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ। **ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦੀਘਰਜ੍ਜੁਕੇਨ ਉਦਪਾਨੇਨ ਉਸ੍ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਉਦਕੋਘੋ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਤਕਾਲੇ ਮੁਖੇਨ ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕੋ ਕਾਕਪੇਯ੍ਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਤਕਾਲੇ ਉਦਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਸਕਲੰ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੰ ਉਦਕੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਹੋਸੀਤਿ। ਅਯੰ ਪਨਿਦ੍ਧਿ ਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ, ਨਾਪਿ ਦੇਵਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਰਿਤ੍ਤਦੇਸਨਤ੍ਥੰ ਰਾਜਗਹਤੋ ਵੇਸਾਲਿਗਮਨੇ ਵਿਯ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਥੂਣੇਯ੍ਯਕਾਨੰ ਭਗਵਤਿ ਪਸਾਦਜਨਨਤ੍ਥੰ ਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾਹਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ‘‘ਉਦਪਾਨਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਸਨਕਨਾਗਰਾਜਾ ਏਵਮਕਾਸੀ’’ਤਿ। ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਅਕਾਰਣੰ, ਯਥਾ ਭਗਵਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨਯੇਵ ਤਥਾ ਉਦਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਦੀਪਿਤਤ੍ਤਾ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਇਚ੍ਛਿਤਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨੰ **ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਕਿੰ ਕਯਿਰਾ ਉਦਪਾਨੇਨ, ਆਪਾ ਚੇ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਿਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਆਪਾ ਚੇ ਯਦਿ ਸਿਯੁੰ ਯਦਿ ਉਪਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯੁੰ ਯਦਿ ਆਕਙ੍ਖਾਮਤ੍ਤਪਟਿਬਦ੍ਧੋ, ਤੇਸੰ ਲਾਭੋ, ਤੇਨ ਉਦਪਾਨੇਨ ਕਿੰ ਕਯਿਰਾ ਕਿੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਕਿੰ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਣ੍ਹਾਯ ਮੂਲਤੋ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਕਿਸ੍ਸ ਪਰਿਯੇਸਨੰ ਚਰੇ**ਤਿ ਯਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਿਨਿਬਦ੍ਧਾ ਸਤ੍ਤਾ ਅਕਤਪੁਞ੍ਞਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਾਲਾਭਦੁਕ੍ਖੇਨ ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਤਣ੍ਹਾਯ ਮੂਲੰ, ਮੂਲੇ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਮਾਦਿਸੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੋ ਕਿਸ੍ਸ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਪਾਨੀਯਪਰਿਯੇਸਨੰ, ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਯੇਸਨੰ ਚਰੇਯ੍ਯ। ‘‘ਮੂਲਤੋ ਛੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਯ ਮੂਲੰ ਮੂਲੇਯੇਵ ਵਾ ਛੇਦਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਮੂਲਤੋ ਛੇਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਛੇਦਕੋ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਯੋ ਬੋਧਿਯਾ ਮੂਲਭੂਤਮਹਾਪਣਿਧਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਪਰਿਮਿਤੰ ਸਕਲੰ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕਹਿਤਤ੍ਥਮੇਵ ਪਰਿਣਾਮਨਵਸੇਨ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਮੂਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਛੇਤ੍ਤਾ, ਸੋ ਤਣ੍ਹਾਹੇਤੁਕਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਾਲਾਭਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਕਿਸ੍ਸ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਉਦਕਪਰਿਯੇਸਨੰ ਚਰੇਯ੍ਯ, ਇਮੇ ਪਨ ਥੂਣੇਯ੍ਯਕਾ ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ ਇਮੰ ਕਾਰਣੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵਮਕੰਸੂਤਿ।

ਨਵਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਉਤੇਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦. ਦਸਮੇ **ਰਞ੍ਞੋ ਉਤੇਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਤੇਨਸ੍ਸ ਨਾਮ ਰਞ੍ਞੋ, ਯੋ ''ਵਜ੍ਜਿਰਾਜਾ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਯ੍ਯਾਨਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਨਤ੍ਥਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਤਸ੍ਸ। ਅਨਾਦਰੇ ਹਿ ਇਦਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ''ਅਨ੍ਤੇਪੁਰ''ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਪੇਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਹੋਤਿ। **ਕਾਲਙ੍ਕਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਦਡ੍ਢਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸਾਮਾਵਤੀਪਮੁਖਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾ ਪਨਾਯਂ ਸਾਮਾਵਤੀ, ਕਥਞ੍ਚ ਦਡ੍ਢਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ, ਭਦ੍ਦਵਤਿਯਂ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਧੀਤਾ ਘੋਸਕਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਧੀਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਿਤਾ ਪਞ੍ਚਸਤਇਤ੍ਥਿਪਰਿਵਾਰਾ ਰਞ੍ਞੋ ਉਤੇਨਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਬਹੁਲਾ ਅਰਿਯਸਾਵਿਕਾ ਸਾਮਾਵਤੀ ਨਾਮ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾਮਾਵਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਥਾ ਧਮ੍ਮਪਦਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੦ ਸਾਮਾਵਤੀਵਤ੍ਥੁ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸ੍ਸ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ –

''ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਤਣ੍ਹਂ ਅਰਤਿਂ ਰਗਞ੍ਚ,
ਨਾਹੋਸਿ ਛਨ੍ਦੋ ਅਪਿ ਮੇਥੁਨਸ੍ਮਿਂ।
ਕਿਮੇਵਿਦਂ ਮੁਤ੍ਤਕਰੀਸਪੁਣ੍ਣਂ,
ਪਾਦਾਪਿ ਨਂ ਸਮ੍ਫੁਸਿਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛੇ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੪੧) –

ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਂ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਬਦ੍ਧਾਘਾਤਾ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਰਞ੍ਞਾ ਉਤੇਨੇਨ ਮਹੇਸਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਿਤਾ ਭਗਵਤੋ ਕੋਸਮ੍ਬਿਂ ਉਪਗਤਭਾਵਂ, ਸਾਮਾਵਤੀਪਮੁਖਾਨਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਇਤ੍ਥਿਸਤਾਨਂ ਉਪਾਸਿਕਾਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਆਗਤੋ ਨਾਮ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਇਮਂ ਨਗਰਂ, ਦਾਨਿਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਮਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ, ਇਮਾਸਮ੍ਪਿ ਸਾਮਾਵਤੀਪਮੁਖਾਨਞ੍ਚ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਤਾਸਞ੍ਚ ਅਨਤ੍ਥਂ ਕਾਤੁਂ ਵਾਯਮਿਤ੍ਵਾਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਪੁਨੇਕਦਿਵਸਂ ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਚੂਲ਼ਪਿਤੁ ਸਾਸਨਂ ਪਹਿਣਿ ''ਸਾਮਾਵਤਿਯਾ ਪਾਸਾਦਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਸ੍ਸਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਤੇਲਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਾਨਿ ਵਿਵਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਸ੍ਸਾਨਿ ਤੇਲਚਾਟੀਸੁ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਥਮ੍ਭੇ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਯਨ੍ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਹਿ ਗੇਹੇ ਅਗ੍ਗਿਂ ਦਦਮਾਨੋ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋ ਪਾਸਾਦਂ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਾਨਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਤੇਲਚਾਟੀਸੁ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਥਮ੍ਭੇ ਵੇਠੇਤੁਂ ਆਰਭਿ। ਅਥ ਨਂ ਸਾਮਾਵਤੀਪਮੁਖਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ''ਕਿਂ ਏਤਂ ਚੂਲ਼ਪਿਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿਯੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ। ''ਅਮ੍ਮਾ, ਰਾਜਾ ਦਲ਼੍ਹਿਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਇਮੇ ਥਮ੍ਭੇ ਤੇਲਪਿਲੋਤਿਕਾਹਿ ਬਨ੍ਧਾਪੇਤਿ , ਰਾਜਗੇਹੇ ਨਾਮ ਸੁਯੁਤ੍ਤਦੁਯੁਤ੍ਤਂ ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ, ਮਾ ਮੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਹੋਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਾ ਆਗਤਾ ਗਬ੍ਭੇਸੁ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਯਨ੍ਤਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਗ੍ਗਿਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਓਤਰਿ। ਸਾਮਾਵਤੀ ਤਾਸਂ ਓਵਾਦਂ ਅਦਾਸਿ, ''ਅਮ੍ਮਾ, ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀਨਂ ਏਵਮੇਵ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਝਾਮਤ੍ਤਭਾਵਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣੇਨਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਸੁਕਰੋ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਹੋਥਾ''ਤਿ। ਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਫਲਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਾਸਨਾਯ ਖੁਜ੍ਜੁਤ੍ਤਰਾਯ ਅਰਿਯਸਾਵਿਕਾਯ ਸੇਕ੍ਖਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤਾਯ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦੇਸਿਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਾ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਗੇਹੇ ਝਾਯਨ੍ਤੇ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਹਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੋ ਕਾਚਿ ਦੁਤਿਯਫਲਂ, ਕਾਚਿ ਤਤਿਯਫਲਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਮਕਂਸੁ। ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਚ ਤਾਸਂ ਅਰਿਯਫਲਾਧਿਗਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਭਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਉਤੇਨਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਅਨਿਪ੍ਫਲਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ''**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨਿਪ੍ਫਲਾ**ਤਿ ਨ ਨਿਪ੍ਫਲਾ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾ ਏਵ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ। ਤਾ ਪਨ ਫਲਾਨਿ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤਿਯੋ ਸਾਮਾਵਤਿਯਾ –

‘‘ਆਰਮ੍ਭਥ ਨਿਕ੍ਕਮਥ, ਯੁਞ੍ਜਥ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ।
ਧੁਨਾਥ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਸੇਨੰ, ਨਲ਼ਾਗਾਰੰਵ ਕੁਞ੍ਜਰੋ॥

‘‘ਯੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਹਸ੍ਸਤਿ।
ਪਹਾਯ ਜਾਤਿਸੰਸਾਰੰ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੫; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੨੯) –

ਗਾਥਾਹਿ ਓਵਦਿਯਮਾਨਾ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਹਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਫਲਾਨਿ ਪਟਿਲਭਿੰਸੁ। ਖੁਜ੍ਜੁਤ੍ਤਰਾ ਪਨ ਆਯੁਸੇਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਚ ਤਤੋ ਪਾਸਾਦਤੋ ਬਹਿ ਅਹੋਸਿ। ‘‘ਦਸਯੋਜਨਨ੍ਤਰੇ ਪਕ੍ਕਾਮੀ’’ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਮ੍ਮਸਭਾਯੰ ਕਥੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸੁੰ, ‘‘ਆਵੁਸੋ, ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ ਵਤ ਅਰਿਯਸਾਵਿਕਾਨੰ ਏਵਰੂਪੰ ਮਰਣ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਾਯ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ , ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਦਿਪਿ ਤਾਸੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਯੁਤ੍ਤੰ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਨ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਤਾਹਿ ਲਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਯਾਚਿਤੋ ਅਤੀਤੰ ਆਹਰਿ।

ਅਤੀਤੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੇ ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਨ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਵੇਸਨੇ ਨਿਬਦ੍ਧੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਤੇ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤ ਜਨਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਕੋ ਨਦੀਤੀਰਸਮੀਪੇ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਤਿਣਗਹਨੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਰਾਜਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਗਤੇਸੁ ਤਾਹਿ ਇਤ੍ਥੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਉਦਕਕੀਲ਼ੰ ਕੀਲ਼ਿਤੁਕਾਮੋ ਤਤ੍ਥ ਗਤੋ। ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਦਿਵਸਭਾਗੰ ਉਦਕੇ ਕੀਲ਼ਿਤ੍ਵਾ ਸੀਤਪੀਲ਼ਿਤਾ ਵਿਸਿਬ੍ਬਿਤੁਕਾਮਾ ਤੰ ਤਿਣਗਹਨੰ ਉਪਰਿ ਵਿਸੁਕ੍ਖਤਿਣਸਞ੍ਛਨ੍ਨੰ ‘‘ਤਿਣਰਾਸੀ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤਿਣੇਸੁ ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਤਨ੍ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਰਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਝਾਯਤਿ, ਤੰ ਰਾਜਾ ਞਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹੇ ਨਾਸੇਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਦਡ੍ਢੰ ਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਦਾਰੁਆਦੀਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਰਾਸਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਲਿਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਝਾਯਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਪਕ੍ਕਮਿੰਸੁ। ਤਾ ਪਠਮੰ ਅਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਬਜ੍ਝਿੰਸੁ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੰ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੰ ਸਚੇ ਦਾਰੂਨੰ ਸਕਟਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਆਲਿਮ੍ਪੇਨ੍ਤਿ ਉਸ੍ਮਾਕਾਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਗਾਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਉਟ੍ਠਾਯ ਯਥਾਸੁਖੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਤੇ ਇਮਿਨਾਵ ਨਿਯਾਮੇਨ ਗੇਹੇ ਝਾਯਮਾਨੇ ਝਾਯਿੰਸੁ। ਇਦੰ ਤਾਸੰ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮੰ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਰਿਯਫਲਾਨਿ ਸਚ੍ਛਾਕੰਸੁ, ਰਤਨਤ੍ਤਯੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿੰਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਗਾਮਿਨਿਯੋ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਉਪਪਨ੍ਨਾ, ਇਤਰਾ ਕਾਚਿ ਤਾਵਤਿੰਸੇਸੁ, ਕਾਚਿ ਯਾਮੇਸੁ, ਕਾਚਿ ਤੁਸਿਤੇਸੁ, ਕਾਚਿ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀਸੁ, ਕਾਚਿ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀਸੁ ਉਪਪਨ੍ਨਾ।

ਰਾਜਾਪਿ ਖੋ ਉਤੇਨੋ ‘‘ਸਾਮਾਵਤਿਯਾ ਗੇਹੰ ਕਿਰ ਝਾਯਤੀ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਤੰ ਪਦੇਸੰ ਤਾਸੁ ਦਡ੍ਢਾਸੁਯੇਵ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿ। ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਨ ਗੇਹੰ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬਲਵਦੋਮਨਸ੍ਸੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਾਯ ਤਥਾ ਕਾਰਿਤਭਾਵੰ ਉਪਾਯੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਿਕਾਸੁ ਕਤਾਪਰਾਧਕਮ੍ਮੁਨਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰਾਜਾਣੰ ਕਾਰੇਸਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਞਾਤਕੇਹਿ। ਏਵੰ ਸਾ ਸਪਰਿਜਨਾ ਸਮਿਤ੍ਤਬਨ੍ਧਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨੰ ਪਾਪੁਣਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿ**ਦਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਸਾਮਾਵਤੀਪਮੁਖਾਨੰ ਤਾਸੰ ਇਤ੍ਥੀਨੰ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਾਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁੰ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਾਯ ਚ ਸਮਿਤ੍ਤਬਨ੍ਧਵਾਯ ਰਾਜਾਣਾਯ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਾਪਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨੰ **ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਮੋਹਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੋ ਲੋਕੋ, ਭਬ੍ਬਰੂਪੋਵ ਦਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਇਧ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਭਬ੍ਬਰੂਪੋਵ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋਪਿ ਮੋਹਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੋ ਮੋਹੇਨ ਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤੋ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਹਿਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਹਿਤੇ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਹਿਤਂ ਦੁਕ੍ਖਾਵਹਂ ਬਹੁਞ੍ਚ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਆਚਿਨਾਤਿ। ''ਭਵਰੂਪੋਵ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਯਂ ਲੋਕੋ ਮੋਹਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੋ ਮੋਹੇਨ ਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਭਵਰੂਪੋਵ ਸਸ੍ਸਤਸਭਾਵੋ ਵਿਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਜਰਾਮਰੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਯੇਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ ਕਰੋਤਿ।

ਉਪਧਿਬਨ੍ਧਨੋ ਬਾਲੋ, ਤਮਸਾ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ। ਸਸ੍ਸਤੋਰਿਵ ਖਾਯਤੀਤਿ ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਮੋਹਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੋ ਏਵ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਉਪਧਿਬਨ੍ਧਨੋਪਿ ਅਯਂ ਅਨ੍ਧਬਾਲਲੋਕੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਮਸਾ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯੇਨ ਞਾਣੇਨ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਕਾਮੇ ਚ ਖਨ੍ਧੇ ਚ ''ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਯਸ੍ਮਾ ਬਾਲੋ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਞ੍ਞਾਣਤਮਸਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਨਿਵੁਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਕਾਮੂਪਧਿ ਕਿਲੇਸੂਪਧਿ ਖਨ੍ਧੂਪਧੀਤਿ ਇਮੇਸਂ ਉਪਧੀਨਂ ਵਸੇਨ ਚ ਉਪਧਿਬਨ੍ਧਨੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਚਸ੍ਸ ਸੋਪਧਿਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਤੋ ਸਸ੍ਸਤੋ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚੋ ਸਬ੍ਬਕਾਲਭਾਵੀ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ। ''ਅਸਸ੍ਸਤਿਰਿਵ ਖਾਯਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਅਸਸ੍ਸਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚੋਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸੋ ਉਪਧਿ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਵਸੇਨ ਏਕਦੇਸੋ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ, ਉਪਟ੍ਠਹਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰਕਾਰੋ ਹਿ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। **ਪਸ੍ਸਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਪਨ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਜਾਨਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੋ ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੇਨ ਸਂਸਾਰੇ ਬਜ੍ਝੇਯ੍ਯ। ਤਥਾ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਏਵ ਹਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਸਂਸਾਰੇ ਬਦ੍ਧੋ ਸਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਦਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੮. ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੧. ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਮਤਧਾਤੁਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਯ ਅਸਙ੍ਖਤਧਾਤੁਯਾ ਪਵੇਦਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਯ। **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ। **ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤੀ**ਤਿ ਸਭਾਵਸਰਸਲਕ੍ਖਣਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਮਾਦਪੇਤੀ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਅਤ੍ਥੰ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ। **ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤੀ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਗਹਣੇ ਉਸ੍ਸਾਹੰ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਤੇਜੇਤਿ ਜੋਤੇਤਿ। **ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗੁਣੇਹਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਤੋਸੇਤਿ।

ਅਥ ਵਾ **ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਸੋ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੧; ੨.੩੩੭; ਮਹਾਵ॰ ੮) ਨਯੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਥਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪੰ ਸਮ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਮਾਦਪੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਤੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਗਮਪਟਿਪਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਪੇਤਿ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ। **ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤੀ**ਤਿ ਏਤੰ ਦੁਕ੍ਕਰੰ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ‘‘ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਪਮਾਦੰ ਅਨ੍ਤਰਾਵੋਸਾਨੰ ਆਪਜ੍ਜਥ, ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਵਤੋ ਨਯਿਦੰ ਦੁਕ੍ਕਰੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਟਿਪਦਾਯ ਉਟ੍ਠਹਥ ਘਟਯਥ ਵਾਯਮੇਯ੍ਯਾਥਾ’’ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਾਯ ਉਸ੍ਸਾਹੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵੋਦਪੇਤਿ। **ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਮਦਨਿਮ੍ਮਦਨੋ ਪਿਪਾਸਵਿਨਯੋ ਆਲਯਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪; ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦), ਰਾਗਕ੍ਖਯੋ ਦੋਸਕ੍ਖਯੋ ਮੋਹਕ੍ਖਯੋਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੬੭; ਇਤਿਵੁ॰ ੪੪), ਅਸਙ੍ਖਤਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੬੭), ਅਮਤਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੪੦੯) ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿਸੰਸਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਤੋਸੇਨ੍ਤੋ ਹਾਸੇਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਤਿ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਤਿ।

ਤੇਧਾਤਿ ਤੇ ਇਧ। **ਅਟ੍ਠਿੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਯੰ ਨੋ ਅਤ੍ਥੋ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਏਵੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਅਤ੍ਥਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਞ੍ਞਵਿਹਿਤਾ ਤੰ ਦੇਸਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਗਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਕਾਰਕਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਦੇਸਨੰ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਤਗ੍ਗਤਮੇਵ ਆਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਤੋ ਦੇਸਨੰ ਸਮ੍ਮਾ ਅਨੁ ਅਨੁ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਦੇਸਨਾ ਕਤਾ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਤੋ ਪਵਤ੍ਤੰ ਦੇਸਨੰ ਬਹਿ ਗਨ੍ਤੁੰ ਅਦੇਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਿਪਰੀਤੰ ਅਨੁ ਅਨੁ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਦੇਸਿਤਦੇਸਿਤੰ ਦੇਸਨੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਓਹਿਤਸੋਤਾ**ਤਿ ਅਵਹਿਤਸੋਤਾ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਿਤਸੋਤਾ। **ਓਹਿਤਸੋਤਾ**ਤਿ ਵਾ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸੋਤਾ। ਤਮੇਵ ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨੋਪਿ ਹਿ ਸਵਨੇ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਸਤਿਸੰਵਰੋ ਵਿਯ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦੀਸੁ ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਪਿ ਵਤ੍ਤੁਮਰਹਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਅਟ੍ਠਿੰ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਤਪ੍ਪਰਭਾਵਤੋ ਸਵਨੇ ਆਦਰਦੀਪਨੇਨ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤੰ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਸਵਨੇ ਆਦਰਕਾਰਿਤੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਤਬ੍ਬਿਧੁਰਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਮੁਖੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭਾਵਵਿਭਾਵਨੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਆਲਪਨੰ। ਨਨੁ ਚ ਉਦਾਨੰ ਨਾਮ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮਸੰਵੇਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਉਦਾਹਾਰੋ, ਤਥਾ ਚੇਵ ਏਤ੍ਤਕੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਆਗਤੰ, ਇਧ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ? ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥੰ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਾ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਾ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਇਧ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਜ੍ਜੋ ਸਬ੍ਬੋ

ਸਭਾਵਧਮ੍ਮੋ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਕੋਵ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚਯਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮੋ ਕਤਮਪਚ੍ਚਯੇ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾਯ ਤੇ ਚ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਕਾਮੋ **“ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਦਾਯਤਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਨ ਏਕਨ੍ਤਤੋਵ ਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੇ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਦਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਕਾਰਣਂ। **ਦ**ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗਫਲਞਾਣਾਦੀਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ ਰੂਪਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾਨੀਤਿ ਕਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ‘‘ਆਯਤਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਸਙ੍ਖਤਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਪਵੇਦੇਸਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ – ਇਧ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾਯਪਿ ਧਾਤੁਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਾਨਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਂ ਸੁਖਮ੍ਪਿ ਵਿਜ੍ਜਤਿਯੇਵ , ਤਥਾ ਉਣ੍ਹੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਸੀਤਮ੍ਪਿ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਪਾਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾਪਿ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

‘‘ਯਥਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖੇ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ, ਸੁਖਂ ਨਾਮਪਿ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਏਵਂ ਭਵੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਵਿਭਵੋਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਕੋ॥

‘‘ਯਥਾਪਿ ਉਣ੍ਹੇ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ, ਅਪਰਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਸੀਤਲਂ।
ਏਵਂ ਤਿਵਿਧਗ੍ਗਿ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਕਂ॥

‘‘ਯਥਾਪਿ ਪਾਪੇ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਪਿ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਏਵਮੇਵ ਜਾਤਿ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ, ਅਜਾਤਿਮਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਕ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ॥ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੨.੧੦-੧੨) –

ਅਪਿਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਵਿਚਾਰਣਂ ਪਰਤੋ ਆਵਿਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਸਮ੍ਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਬ੍ਬਿਧੁਰਧਮ੍ਮਾਪੋਹਨਮੁਖੇਨਸ੍ਸ ਸਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, **“ਯਤ੍ਥ ਨੇਵ ਪਥਵੀ ਨ ਆਪੋ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਧੁਰਸਭਾਵਂ ਯਥਾ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਤਤ੍ਥਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾ। ਨ ਹਿ ਸਙ੍ਖਤਾਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮੋਧਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾ – ਯਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਯਸ੍ਸਂ ਅਸਙ੍ਖਤਧਾਤੁਯਂ ਨੇਵ ਕਕ੍ਖਲ਼ਲਕ੍ਖਣਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਪਗ੍ਘਰਣਲਕ੍ਖਣਾ ਆਪੋਧਾਤੁ, ਨ ਉਣ੍ਹਲਕ੍ਖਣਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ, ਨ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨਲਕ੍ਖਣਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਅਤ੍ਥਿ। ਇਤਿ ਚਤੁਮਹਾਭੂਤਾਭਾਵਵਚਨੇਨ ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਉਪਾਦਾਰੂਪਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਕਾਮਰੂਪਭਵਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਮਹਾਭੂਤਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਵਿਨਾ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੋ ਏਕਵੋਕਾਰਭਵੋ ਵਾ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਅਰੂਪਸਭਾਵਤ੍ਤੇਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਰੂਪਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਅਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, **“ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ…ਪੇ॰… ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇਨ ਕੁਸਲਵਿਪਾਕਕਿਰਿਯਭੇਦੋ ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਕਾਮਲੋਕਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਤਤ੍ਥ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਭਾਵੋਤਿ ਆਹ – **“ਨਾਯਂ ਲੋਕੋ ਨ ਪਰਲੋਕੋ”**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯਂ ‘‘ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ ਇਧਲੋਕੋ’’ਤਿ ਚ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੋ ਖਨ੍ਧਾਦਿਲੋਕੋ, ਯੋ ਚ ‘‘ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਰੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ’’ਤਿ ਚ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੋ ਖਨ੍ਧਾਦਿਲੋਕੋ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। **ਨ ਉਭੋ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਰੂਪਗਤੇ ਸਤਿ ਤਮੋ ਨਾਮ ਸਿਯਾ, ਤਮਸ੍ਸ ਚ ਵਿਧਮਨਤ੍ਥਂ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇਹਿ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਨ ਯਤ੍ਥ ਰੂਪਗਤਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਮੋ। ਤਮਸ੍ਸ ਵਾ

ਵਿਧਮਨਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਸੂਰਿਯੋ ਚਾਤਿ ਉਭੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਆਲੋਕਸਭਾਵਤਂਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਅਨਭਿਸਮੇਤਾਵੀਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨਾਦਿਮਤਿਸਂਸਾਰੇ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਪਿ ਅਨਨੁਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਪਰਮਗਮ੍ਭੀਰਂ ਅਤਿਦੁਦ੍ਦਸਂ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਂ ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਂ ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯਂ ਅਤਿਪਣੀਤਂ ਅਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਦਾਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ''ਯਤ੍ਥ ਨੇਵ ਪਥਵੀ …ਪੇ॰… ਨ ਉਭੋ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ''ਤਿ ਤਦਞ੍ਞਧਮ੍ਮਾਪੋਹਨਮੁਖੇਨ ਤਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ। ਤੇਨ ਪਥਵੀਆਦਿਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਵਿਧੁਰਸਭਾਵਾ ਯਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੁ, ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ, **''ਤਤ੍ਰਾਪਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨੇਵ ਆਗਤਿਂ ਵਦਾਮੀ''**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਅਪਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯੇ। ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਾਰਪਵਤ੍ਤੇ ਕੁਤੋਚਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਗਤਿਂ ਨ ਵਦਾਮਿ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਏਵਂ ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਆਯਤਨੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਕੁਤੋਚਿ ਆਗਤਿਂ ਆਗਮਨਂ ਨੇਵ ਵਦਾਮਿ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। **ਨ ਗਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਮਨਂ ਨ ਵਦਾਮਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਞਾਣੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਂ ਆਗਤਿਗਤਿਯੋ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨਾਪਿ ਠਿਤਿਚੁਤੂਪਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਦਾਮਿ। ''ਤਦਾਪਹ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤਮ੍ਪਿ ਆਯਤਨਂ ਗਾਮਨ੍ਤਰਤੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ ਵਿਯ ਨ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ ਨ ਆਗਤਿ, ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ ਨ ਗਤਿ, ਪਥਵੀਪਬ੍ਬਤਾਦਿ ਵਿਯ ਅਪਤਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਨ ਠਿਤਿ, ਅਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਭਾਵੋ, ਤਤੋ ਅਮਤਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਚਵਨਾਭਾਵੋ, ਉਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਾਭਾਵਤੋ ਚੇਵ ਤਦੁਭਯਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯ ਠਿਤਿਯਾ ਚ ਅਭਾਵਤੋ ਨ ਠਿਤਿਂ ਨ ਚੁਤਿਂ ਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿਂ ਵਦਾਮਿ। ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਤਂ ਅਰੂਪਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਅਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਚ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ **ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ**। ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਾਭਾਵਤੋ ਪਵਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਚ **ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ**। ਅਰੂਪਸਭਾਵਤ੍ਤੇਪਿ ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਨਾਲਮ੍ਬਨਤੋ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤੋ ਚ **ਅਨਾਰਮ੍ਮਣਮੇਵ** ਤਂ ''ਆਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਅਯਞ੍ਚ **ਏਵ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਮੇਵ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ । **ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਦਿਦਂ ''ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤਂ ਥੋਮਿਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਏਸੋ ਏਵ ਸਕਲਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਤਦਧਿਗਮੇ ਸਤਿ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ਸਭਾਵੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੨. ਦੁਤਿਯੇ **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਕਤਿਯਾ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਤੋ ਦੁਦ੍ਦਸਭਾਵਦੀਪਨਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦੁਦ੍ਦਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਭਾਵਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾ ਅਤਿਸੁਖੁਮਸਣ੍ਹਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਚ ਅਨੁਪਚਿਤਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਦੁਦ੍ਦਸਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਤਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਰਿਯਂ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੇਨ ਤ੍ਵਂ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੮)। ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਠਾਨਂ ਦੁਦ੍ਦਸਂ, ਯਦਿਦਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੧; ੨.੩੩੭)। **ਅਨਤ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ, ਕਾਮਾਦੀਸੁ ਚ ਭਵੇਸੁ ਨਮਨਤੋ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਨਮਨਤੋ ਤਣ੍ਹਾ ਨਤਾ ਨਾਮ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਨਤਾਤਿ ਅਨਤਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਨਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਨਿਚ੍ਚਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਵਿਰਹਿਤਂ, ਅਚਵਨਧਮ੍ਮਂ ਨਿਰੋਧਂ ਅਮਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਅਨਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਅਪ੍ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਦੁਦ੍ਦਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣੇਹਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚਿਰਕਾਲਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਪਚ੍ਚਯਭਾਵਨਾ ਨ ਸੁਕਰਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਅਧਿਗਮਨੀਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨ ਹਿ ਸਚ੍ਚਂ ਸੁਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਸਨ੍ਤਸਭਾਵਾਭਾਵਤੋ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਵਿਪਰੀਤਟ੍ਠੇਨ ਸਚ੍ਚਂ। ਨ ਹਿ ਤਂ ਸੁਦਸ੍ਸਨਂ ਨ ਸੁਖੇਨ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ,

ਸੁਚਿਰਮ੍ਪਿ ਕਾਲੰ ਪੁਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੇ ਸਮਾਨੇਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਕਸਿਰੇਨੇਵ ਸਮਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਭਗਵਤਾ – ''ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਮੇ ਅਧਿਗਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੧; ੨.੩੩੭)।

ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਤਣ੍ਹਾ ਜਾਨਤੋ ਪਸ੍ਸਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਨਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚੰ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਅਭਿਸਮੇਨ੍ਤੇਨ ਵਿਸਯਤੋ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਟਿਵੇਧੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪ੍ਪਟਿਵੇਧੇਨ ਚ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ, ਯਥਾਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੰ, ਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਞ੍ਚ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਚ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਤਣ੍ਹਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਜਾਨਤੋ ਪਸ੍ਸਤੋ ਭਵਾਦੀਸੁ ਨਤਭੂਤਾ ਤਣ੍ਹਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਦਭਾਵੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ, ਤਤੋਵ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਾਨੰ ਅਸਮ੍ਭਵੋਯੇਵਾਤਿ ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਨਵਸੇਸਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮਹੇਤੁਭੂਤੰ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਦੁਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੩. ਤਤਿਯੇ **ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਦਾ ਕਿਰ ਭਗਵਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸੰਸਾਰਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਕਤਾਯ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਯੰ ਸੰਸਾਰੋ ਭਗਵਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸਹੇਤੁਕੋ ਪਕਾਸਿਤੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਨ ਤਦੁਪਸਮਸ੍ਸ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਯਿਦੰ ਅਹੇਤੁਕੰ, ਕਥੰ ਸਚ੍ਚਿਕਟ੍ਠਪਰਮਤ੍ਥੇਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਤੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮੰ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਿਮਤਿਵਿਧਮਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਇਧ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਵਾਚਾਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਨਤ੍ਥਿ ਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਾਮ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਮਾਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਲੋਕਾਯਤਿਕਾਦਯੋ ਵਿਯ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨੰ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਪੁਥੁਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾਨੰ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਦਭਞ੍ਜਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਇਮੰ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਦੀਪਨੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਜਾਤੰ ਅਭੂਤੰ ਅਕਤੰ ਅਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਪਦਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਅਥ ਵਾ ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਵਿਯ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਕਾਰਣਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਨ ਜਾਤੰ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਅਜਾਤੰ**, ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਨਾ, ਸਯਮੇਵ ਵਾ ਨ ਭੂਤੰ ਨ ਪਾਤੁਭੂਤੰ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ **ਅਭੂਤੰ**, ਏਵੰ ਅਜਾਤਤ੍ਤਾ ਅਭੂਤਤ੍ਤਾ ਚ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਨ ਕਤਨ੍ਤਿ **ਅਕਤੰ**, ਜਾਤਭੂਤਕਤਸਭਾਵੋ ਚ ਨਾਮਰੂਪਾਨੰ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਸਙ੍ਖਤਸਭਾਵਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ **ਅਸਙ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਟਿਲੋਮਤੋ ਵਾ ਸਮੇਚ੍ਚ ਸਮ੍ਭੂਯ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਤਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਤੰ, ਤਥਾ ਨ ਸਙ੍ਖਤੰ ਸਙ੍ਖਤਲਕ੍ਖਣਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਸਙ੍ਖਤਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਅਨੇਕੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਭਾਵੇ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧੇ ''ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਏਕੇਨੇਵ ਕਾਰਣੇਨ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਸਙ੍ਕਾਯ ''ਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ''ਅਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵੰ ਅਪਚ੍ਚਯਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨੰ ''ਸਯਮੇਵ ਨੁ ਖੋ ਇਦੰ ਭੂਤੰ ਪਾਤੁਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਸਙ੍ਕਾਯ ਤਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ ''ਅਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਅਯਞ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਖਤਾਕਤਾਭੂਤਭਾਵੋ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਜਾਤਿਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਅਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵਮੇਤੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਦਾਨੰ ਸਾਤ੍ਥਕਭਾਵੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ''ਤਯਿਦੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ, ''ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿ ਆਲਪਨੇ ਕਾਰਣੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਇਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਜਾਤੰ ਅਭੂਤੰ ਅਕਤੰ ਅਸਙ੍ਖਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਹੇਤੁੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨੋ ਚੇਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਾਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਦਿ ਅਜਾਤਾਦਿਸਭਾਵਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੁ ਨ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਨ ਸਿਯਾ, ਇਧ ਲੋਕੇ ਜਾਤਾਦਿਸਭਾਵਸ੍ਸ ਰੂਪਾਦਿਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਅਨਵਸੇਸਵੂਪਸਮੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ ਨ

ਉਪਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯ ਨ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਅਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸੇ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਅਪਗਮੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਏਵਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਨ੍ਵਯਵਸੇਨਪਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, "**ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ''ਅਪਚ੍ਚਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਮ੍ਮਾ (ਧ॰ ਸ॰ ਦੁਕਮਾਤਿਕਾ ੭, ੮), ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਦਾਯਤਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਨੇਵ ਪਥਵੀ (ਉਦਾ॰ ੭੧), ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਠਾਨਂ ਦੁਦ੍ਦਸਂ, ਯਦਿਦਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ (ਮਹਾਵ॰ ੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੧; ੨.੩੩੭), ਅਸਙ੍ਖਤਞ੍ਚ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ ਅਸਙ੍ਖਤਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੬੬-੩੬੭) ਅਨੇਕੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਹਿ, ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਚ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਸਮ੍ਭਵੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿਪਿ ਤਤ੍ਥ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਾਰੀਨਮ੍ਪਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਕਙ੍ਖਾ ਵਾ ਵਿਮਤਿ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿਯੇਵ। ਯੇ ਪਨ ਪਰਨੇਯ੍ਯਬੁਦ੍ਧਿਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਤੇਸਂ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਨਿਦ੍ਧਾਰਣਮੁਖੇਨ ਯੁਤ੍ਤਿਵਿਚਾਰਣਾ – ਯਥਾ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਾਯ ਸਉਤ੍ਤਰਾਨਂ ਕਾਮਾਨਂ ਰੂਪਾਦੀਨਞ੍ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਂ ਤਬ੍ਬਿਧੁਰਸਭਾਵਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਤਂਸਭਾਵਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤੇਨ ਤਬ੍ਬਿਧੁਰਸਭਾਵੇਨ ਨਿਸ੍ਸਰਣੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਞ੍ਚੇਤਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ, ਸਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੁ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ ਅਪਿ ਅਨੁਲੋਮਞਾਣਂ ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਜਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਥਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਚ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਸੁ ਞਾਣਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨੇਵ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਤਿ, ਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ। ਇਤਿ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਚ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚ ਞਾਣਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨੇ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ ਤੇਸਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਕਰਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਸ੍ਸ ਤਦੁਭਯਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ , ਸਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੁ। ਤਥਾ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਜਾਤਂ ਅਭੂਤਂ ਅਕਤਂ ਅਸਙ੍ਖਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਸ੍ਸ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਜੋਤਕਂ ਵਚਨਂ ਅਵਿਪਰੀਤਤ੍ਥਂ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਯਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਂ, ਤਂ ਅਵਿਪਰੀਤਤ੍ਥਂ ਪਰਮਤ੍ਥਂ ਯਥਾ ਤਂ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੩੭; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੭), ਤਥਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਦ੍ਦੋ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਿਸਯੇ ਯਥਾਭੂਤਪਰਮਤ੍ਥਵਿਸਯੋ ਉਪਚਾਰਮਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਸੀਹਸਦ੍ਦੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਤ੍ਥੇਵ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੁ, ਇਤਰਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਵੇਦਨਾਤਿ। ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਨਯੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋਪਿ ਅਸਙ੍ਖਤਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਦਾ ਕਿਰ ਭਗਵਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਨ੍ਨਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਕਤਾਯ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਯਂ ਤਾਵ ਭਗਵਤਾ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਅਨੇਕਾਕਾਰਵੋਕਾਰਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੋ ਆਨੁਭਾਵੋ ਪਕਾਸਿਤੋ, ਅਧਿਗਮੂਪਾਯੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਨ ਭਾਸਿਤੋ, ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਹਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਅਯਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਇਮਂ ਉਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨਵਿਪਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਤਣ੍ਹਾਪਹਾਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਵਿਭਾਵਨਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਚਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਸਙ੍ਖਾਰੇ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਚਲਿਤਂ ''ਏਤਂ ਮਮ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਪ੍ਪਹੀਨਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਕਸ੍ਸ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੁਖਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਵਿਹਰਿਤੁਂ

ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ‘‘ਮਮ ਵੇਦਨਾ, ਅਹੰ ਵੇਦਿਯਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹਵਸੇਨ ਕੁਸਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਚਲਨੰ ਕਮ੍ਪਨੰ, ਅਵਕ੍ਖਲਿਤੰ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਚਲਿਤੰ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਯੋ ਪਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਟਿਪਦੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਹਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਚਲਿਤੰ ਅਵਕ੍ਖਲਿਤੰ, ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤੰ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਸੁਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ।

ਚਲਿਤੇ ਅਸਤੀਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਚਲਿਤੇ ਅਸਤਿ ਯਥਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹਾ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਤੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਸਹਜਾਤਾਨੰ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਸਾਰਮ੍ਭਕਰਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮਿਨੀ ਦੁਵਿਧਾਪਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ। **ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸਤਿ ਨਤਿ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰੰ ਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤਾਯ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜਸੁਖਾਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਸਮਾਧਿੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਵਾਯਕਰਣੇਨ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਯੁਗਨਦ੍ਧੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਕਿਲੇਸੇ ਖੇਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ ਨਮਨਤੋ ‘‘ਨਤੀ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਤਣ੍ਹਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤੰ ਆਪਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਤਿਯਾ ਅਸਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਤਣ੍ਹਾਯ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਭਵਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਆਲਯਨਿਕਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੇ ਅਸਤਿ। **ਆਗਤਿਗਤਿ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਇਧ ਆਗਤਿ ਆਗਮਨੰ ਚੁਤਿਵਸੇਨ ਗਤਿ ਇਤੋ ਪਰਲੋਕਗਮਨੰ ਪੇਚ੍ਚਭਾਵੋ ਨ ਹੋਤਿ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਆਗਤਿਗਤਿਯਾ ਅਸਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਆਗਤਿਯਾ ਚ ਗਤਿਯਾ ਚ ਅਸਤਿ। **ਚੁਤੂਪਪਾਤੋ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਪਰਾਪਰੰ ਚਵਨੁਪਪਜ੍ਜਨੰ ਨ ਹੋਤਿ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਸਤਿ ਹਿ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟੇ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟੰ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੇਵ, ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਚ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕੁਤੋ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ। ਤੇਨਾਹ – “**ਚੁਤੂਪਪਾਤੇ ਅਸਤਿ ਨੇਵਿਧ ਨ ਹੁਰ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਬਾਹਿਯਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਇਧਾਪਿ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮਹੇਤੁਭੂਤੰ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੰ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਕਾਸੇਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚੁਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੫. ਪਞ੍ਚਮੇ **ਮਲ੍ਲੇਸੂ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਜਨਪਦੇ। **ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ**ਤਿ ਗੁਣਮਹਤ੍ਤਸਙ੍ਖ੍ਯਾਮਹਤ੍ਤੇਹਿ ਮਹਤਾ। ਸੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਵਿਸੇਸਯੋਗੇਨਪਿ ਮਹਾ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਕਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਭਾਵਤੋ, ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਮਹਤ੍ਤੇਨਪਿ ਮਹਾ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਣਨਤ੍ਤਾ। ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਆਗਤਾਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਪਕ੍ਕਮਿੰਸੁ। **ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕਸ੍ਸ। **ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਸੋ ਕਿਰ ਅਡ੍ਢੋ ਮਹਾਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੋ ਭਗਵਤੋ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਮ੍ਬਵਨੇ ਸਤ੍ਥੁਵਸਨਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਕੁਟਿਮਣ੍ਡਪਚਙ੍ਕਮਨਾਦਿਕੇ ਚ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਯੁਤ੍ਤੰ ਵਿਹਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਸਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ – “**ਤਤ੍ਰ ਸੁਦੰ ਭਗਵਾ ਪਾਵਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਮ੍ਬਵਨੇ**”ਤਿ।

ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। “**ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਕਰਸ੍ਸ ਮੁਦੁਸਿਨਿਦ੍ਧੰ ਪਵਤ੍ਤਮੰਸ’’ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵਨ੍ਤਿ ਨ ਸੂਕਰਮੰਸੰ, ਸੂਕਰੇਹਿ ਮਦ੍ਦਿਤਵੰਸਕਲੀਰੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ‘‘ਸੂਕਰੇਹਿ ਮਦ੍ਦਿਤਪ੍ਪਦੇਸੇ ਜਾਤੰ ਅਹਿਛਤ੍ਤਕ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ‘‘ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵੰ ਨਾਮ ਏਕੰ ਰਸਾਯਨ’’ਨ੍ਤਿ ਭਣਿੰਸੁ । ਤਞ੍ਹਿ ਚੁਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਾ

ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਨਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰਤਰਂ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਚਿਰਜੀਵਿਤੁਕਮ੍ਯਤਾਯ ਅਦਾਸੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਮਂ ਪਰਿਵਿਸਾਤਿ ਤੇਨ ਮਮਂ ਭੋਜੇਹਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ? ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਤੇਨ ਅਭਿਹਟਭਿਕ੍ਖਾਯ ਪਰੇਸਂ ਅਪਰਿਭੋਗਾਰਹਤੋ ਚ ਤਥਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵੇ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਦੀਪਪਰਿਵਾਰੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਮਹਾਦੀਪੇਸੁ ਦੇਵਤਾ ਓਜਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਸਮ੍ਮਾ ਜੀਰਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਪਰੂਪਵਾਦਮੋਚਨਤ੍ਥਂ **"ਨਾਹਂ ਤਂ, ਚੁਨ੍ਦ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿ। ਯੇ ਹਿ ਪਰੇ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ ਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਦਾਸਿ, ਆਵਾਟੇ ਨਿਖਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਸੀ''ਤਿ, ''ਤੇਸਂ ਵਚਨੋਕਾਸੋ ਮਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਰੂਪਵਾਦਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਦੇਵਕੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਹ ਦੇਵੇਹੀਤਿ **ਸਦੇਵਕੋ,** ਸਹ ਮਾਰੇਨਾਤਿ **ਸਮਾਰਕੋ,** ਸਹ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾਤਿ **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋ,** ਸਹ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹੀਤਿ **ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ,** ਪਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਪਜਾ,** ਸਹ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹੀਤਿ **ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ**। ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ...ਪੇ॰... ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ। ਤਤ੍ਥ ਸਦੇਵਕਵਚਨੇਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਗ੍ਗਹਣਂ, ਸਮਾਰਕਵਚਨੇਨ ਛਟ੍ਠਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਗ੍ਗਹਣਂ, ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਵਚਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਗ੍ਗਹਣਂ, ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਵਚਨੇਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣਂ ਸਮਿਤਪਾਪਬਾਹਿਤਪਾਪਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ, ਪਜਾਵਚਨੇਨ ਸਤ੍ਤਲੋਕਗ੍ਗਹਣਂ, ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਵਚਨੇਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵਅਵਸੇਸਮਨੁਸ੍ਸਗ੍ਗਹਣਂ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਓਕਾਸਲੋਕਵਸੇਨ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਜਾਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਸਦੇਵਕਵਚਨੇਨ ਅਰੂਪਾਵਚਰਲੋਕੋ ਗਹਿਤੋ, ਸਮਾਰਕਵਚਨੇਨ ਛਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੋ, ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਵਚਨੇਨ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ, ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਚਨੇਨ ਚਤੁਪਰਿਸਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵੇਹਿ ਸਹ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੋ, ਅਵਸੇਸਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਵਾ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਸ੍ਸਾਤਿ ਭੁਤ੍ਤਵਤੋ। **ਖਰੋ**ਤਿ ਫਰੁਸੋ। **ਆਬਾਧੋ**ਤਿ ਵਿਸਭਾਗਰੋਗੋ। **ਪਬਾਲ਼੍ਹਾ**ਤਿ ਬਲਵਤਿਯੋ। **ਮਾਰਣਨ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਮਰਣਨ੍ਤਾ ਮਰਣਸਮੀਪਪਾਪਨਸਮਤ੍ਥਾ। **ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਅਧਿਵਾਸੇਸੀ**ਤਿ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ। **ਅਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੋ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਨੁਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਧਮ੍ਮੋ ਵਿਯ ਅਪਰਾਪਰਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨੋ ਅਦੁਕ੍ਖਿਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਵੇਲ਼ੁਵਗਾਮਕੇਯੇਵ ਤਾ ਵੇਦਨਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਲੇਨ ਪਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾ ਯਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਦਿਵਸਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਪਟਿਪਣਾਮਨਤੋ। ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਪਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਤੁਕਾਮੋ ''ਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਹਤ੍ਥੀਨਂ ਬਲਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤਾਨਂ ਵਜਿਰਸਙ੍ਘਾਤਸਮਾਨਕਾਯਾਨਂ ਅਪਰਿਮਿਤਕਾਲਂ ਉਪਚਿਤਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਾਨਮ੍ਪਿ ਭਵੇ ਸਤਿ ਏਵਰੂਪਾ ਵੇਦਨਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਵੇਗਜਨਨਤ੍ਥਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ, ਤੇਨ ਵੇਦਨਾ ਖਰਾ ਵਤ੍ਤਿਂਸੁ। **ਆਯਾਮਾ**ਤਿ ਏਹਿ ਯਾਮ।

ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿਆਦਿਕਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ ਠਪਿਤਾ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵੇਨਾ**ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦਪਾਦਿ, ਨ ਪਨ ਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ। ਯਦਿ ਹਿ ਅਭੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾ, ਅਤਿਖਰੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ, ਸਿਨਿਦ੍ਧਭੋਜਨਂ ਪਨ ਭੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਨੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਦਸਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਖਿ। ਏਤੇਨ ਯ੍ਵਾਯਂ ''ਯਸ੍ਸ ਤਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਾਮਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੀਹਨਾਦੋ ਨਦਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਤ੍ਥਕਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਗਜ੍ਜਿਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਕਾਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਕਮ੍ਮੇਨ ਪਨ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਯਮਾਨਂ ਵਿਕਾਰਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਤਾਯ ਉਪਸਮੇਨ੍ਤੋ ਸਰੀਰੇ ਬਲਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਯੇਨ ਯਥਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਂ ਤਿਵਿਧਂ ਪਯੋਜਨਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਤਂ ਪਰਿਣਾਮਂ ਗਤਂ, ਮਾਰਣਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਵੇਦਨਾਨਂ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਅਪਾਕਟਂ ਅਹੋਸੀਤਿ। **ਵਿਰਿਚ੍ਚਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਪਵਤ੍ਤਲੋਹਿਤਵਿਰੇਚਨੋਵ ਸਮਾਨੋ। **ਅਵੋਚਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਇਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ ਏਵਮਾਹ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਏਵੰ ਰੋਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕੁਸਿਨਾਰੰ ਅਗਮਾਸਿ, ਕਿੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਤੁਨ੍ਤਿ? ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਤੁੰ ਨਾਮ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਵੰ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ਮਯਿ ਕੁਸਿਨਾਰੰ ਗਤੇ ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਯ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੧) ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਾਯ ਯਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਸਦਿਸਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਮਯਾ ਅਨੁਭੂਤਾ, ਤੰ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਣਵਾਰੇਹਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਬਹੂ ਜਨਾ ਕੁਸਲੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸੁਭਦ੍ਦੋਪਿ ਕਤ੍ਥ ਮੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਰਣੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਮਯਿ ਧਰਨ੍ਤੇਯੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਸਾਵਕੋ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਮਯਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਧਾਤੁਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਮਹਾਕਲਹੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਲੋਹਿਤੰ ਨਦੀ ਵਿਯ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕੁਸਿਨਾਰਾਯੰ ਪਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਦੋਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੰ ਵਿਵਾਦੰ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ ਧਾਤੁਯੋ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਮਹਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਕੁਸਿਨਾਰੰ ਅਗਮਾਸਿ।

ਇਙ੍ਘਾਤਿ ਚੋਦਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਕਿਲਨ੍ਤੋਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਸ੍ਮਿ। ਤੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵੇਦਨਾਨੰ ਬਲਵਭਾਵੰ ਏਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਤਦਾ ਪਦਸਾ ਅਗਮਾਸਿ, ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਪਨ ਯਥਾ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਥਾ ਵੇਦਨਾ ਤਿਖਿਣਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵਤ੍ਤਿੰਸੁ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਾਮੀ**”ਤਿ।

ਇਦਾਨੀਤਿ ਅਧੁਨਾ। **ਲੁਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਦ੍ਦਿਤੰ ਵਿਯ ਆਕੁਲੰ। **ਆਵਿਲ**ਨ੍ਤਿ ਆਲੁਲੰ। **ਅਚ੍ਛੋਦਕਾ**ਤਿ ਤਨੁਪਸਨ੍ਨਸਲਿਲਾ। **ਸਾਤੋਦਕਾ**ਤਿ ਮਧੁਰਤੋਯਾ। **ਸੀਤੋਦਕਾ**ਤਿ ਸੀਤਲਜਲਾ। **ਸੇਤੋਦਕਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਦ੍ਦਮਾ । ਉਦਕਞ੍ਹਿ ਸਭਾਵਤੋ ਸੇਤਵਣ੍ਣੰ, ਭੂਮਿਵਸੇਨ ਕਦ੍ਦਮਾਵਿਲਤਾਯ ਚ ਅਞ੍ਞਾਦਿਸੰ ਹੋਤਿ, ਕਕੁਧਾਪਿ ਨਦੀ ਵਿਮਲਵਾਲਿਕਾ ਸਮੋਕਿਣ੍ਣਾ ਸੇਤਵਣ੍ਣਾ ਸਨ੍ਦਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਸੇਤੋਦਕਾ’’ਤਿ। **ਸੁਪਤਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਤਿਤ੍ਥਾ। **ਰਮਣੀਯਾ**ਤਿ ਮਨੋਹਰਭੂਮਿਭਾਗਤਾਯ ਰਮਿਤਬ੍ਬਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਉਦਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਮਨੋਰਮਾ।

ਕਿਲਨ੍ਤੋਸ੍ਮਿ ਚੁਨ੍ਦ, ਨਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਹਿ –

> ‘‘ਕਾਲ਼ਾਵਕਞ੍ਚ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯੰ, ਪਣ੍ਡਰੰ ਤਮ੍ਬਪਿਙ੍ਗਲੰ।
> ਗਨ੍ਧਮਙ੍ਗਲਹੇਮਞ੍ਚ, ਉਪੋਸਥਛਦ੍ਦਨ੍ਤਿਮੇ ਦਸਾ’’ਤਿ॥ –

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦਸਸੁ ਹਤ੍ਥਿਕੁਲੇਸੁ ਕਾਲ਼ਾਵਕਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਯੰ ਦਸਨ੍ਨੰ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥੀਨੰ ਬਲੰ, ਤੰ ਏਕਸ੍ਸ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵੰ ਦਸਗੁਣਿਤਾਯ ਗਣਨਾਯ ਪਕਤਿਹਤ੍ਥੀਨੰ ਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਬਲਪ੍ਪਮਾਣੰ ਸਰੀਰਬਲੰ। ਤੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਙ੍ਕਵਾਰੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਉਦਕੰ ਵਿਯ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਤੰ। ਪਾਵਾਯ ਤਿਗਾਵੁਤੇ ਕੁਸਿਨਾਰਾ। ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਠਾਨੇਸੁ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਉਸ੍ਸਾਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਵੇਲਾਯ ਭਗਵਾ ਕੁਸਿਨਾਰੰ ਪਾਪੁਣੀਤਿ ਏਵੰ ‘‘ਰੋਗੋ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬੰ ਆਰੋਗ੍ਯੰ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸੰਵੇਗਕਰੰ ਵਾਚੰ ਭਾਸਨ੍ਤੋ ‘‘ਕਿਲਨ੍ਤੋਸ੍ਮਿ, ਚੁਨ੍ਦ, ਨਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਹ।

ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮਭੋਗੀਸੇਯ੍ਯਾ ਪੇਤਸੇਯ੍ਯਾ ਤਥਾਗਤਸੇਯ੍ਯਾ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਸੇਯ੍ਯਾ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਮਭੋਗੀ ਵਾਮੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੬) ਅਯੰ ਕਾਮਭੋਗੀਸੇਯ੍ਯਾ। ‘‘ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੇਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਾ ਸੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੬) ਅਯੰ ਪੇਤਸੇਯ੍ਯਾ। ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਤਥਾਗਤਸੇਯ੍ਯਾ। ‘‘ਸੀਹੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਿਗਰਾਜਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੬) ਅਯੰ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਤੇਜੁਸ੍ਸਦਇਰਿਯਾਪਥਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਮਸੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – “**ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਸੀ**”ਤਿ। **ਪਾਦੇ ਪਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਪਾਦੇ ਵਾਮਪਾਦੰ। **ਅਚ੍ਚਾਧਾਯਾ**ਤਿ ਅਤਿਆਧਾਯ, ਗੋਪ੍ਫਕੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਗੋਪ੍ਫਕੇਨ ਹਿ ਗੋਪ੍ਫਕੇ, ਜਾਣੁਨਾ ਜਾਣੁਮ੍ਹਿ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਿਯਮਾਨੇ ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਵੇਦਨਾ

ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ , ਸੇਯ੍ਯਾ ਫਾਸੁਕਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਨ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਤਿ, ਏਵਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਪਿਤੇ ਵੇਦਨਾ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਾ ਫਾਸੁਕਾ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਨਿਪਜ੍ਜਿ।

ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ ਠਪਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਦਿਂ। **ਅਪ੍ਪਟਿਮੋਧ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਮੋ ਇਧ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ। **ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਚ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਚੁਦਤਾਰੀ**ਤਿ ਗਤ੍ਤਾਨਂ ਸੀਤਿਕਰਣਵਸੇਨ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਚ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਚ ਨਦਿਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਭਗਵਤਿ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤੇ ਅਨ੍ਤੋਨਦਿਯਂ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾ, ਉਦਕਂ, ਉਭੋਸੁ ਤੀਰੇਸੁ ਵਨਸਣ੍ਡੋ, ਸਬ੍ਬੋ ਚ ਸੋ ਭੂਮਿਭਾਗੋਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਮੇਵ ਅਹੋਸਿ। **ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਸਤ੍ਤੁਮਗਰੁਭਾਵਤੋ ਸਦੇਵਕੇਨ ਲੋਕੇਨ ਪੂਜਾਸਮ੍ਮਾਨਵਸੇਨ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ। ਤਦਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਵੇਦਨਾਨਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਸਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਸਾਸਨਤੋ ਸਤ੍ਥਾ। **ਪਵਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾ ਇਧ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਭਾਗ੍ਯਵਨ੍ਤਤਾਦੀਹਿ ਭਗਵਾ ਇਧ ਸੀਲਾਦਿਸਾਸਨਧਮ੍ਮੇ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤੇਤਾ। **ਅਮ੍ਬਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਅਮ੍ਬਵਨਂ। **ਆਮਨ੍ਤਯਿ ਚੁਨ੍ਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਖਣੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਉਦਕਸਾਟਿਕਂ ਪੀਲ਼ੇਨ੍ਤੋ ਓਹੀਯਿ, ਚੁਨ੍ਦਕਤ੍ਥੇਰੋ ਸਮੀਪੇ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਭਗਵਾ ਆਮਨ੍ਤਯਿ। **ਪਮੁਖੇ ਨਿਸੀਦੀ**ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਸੀਸੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸੀਦਿ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਸਤ੍ਥਾ ਆਣਾਪੇਤੀ''ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ।

ਉਪਦਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕੋ ਕੋਚਿ ਪੁਰਿਸੋ ਸਿਯਾ ਅਪਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਅਲਾਭਾ**ਤਿ ਯੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਦਾਨਂ ਦਦਨ੍ਤਾਨਂ ਦਾਨਾਨਿਸਂਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਲਾਭਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਲਾਭਾ। **ਦੁਲ੍ਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਵਿਸੇਸੇਨ ਲਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਦੁਲ੍ਲਦ੍ਧਂ। **ਯਸ੍ਸ ਤੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਤਵ। ਉਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲਂ ਵਾ ਅਤਿਕਿਲਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਕੋ ਤਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਕੀਦਿਸਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਅਦ੍ਧਾ ਤੇਨ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। **ਲਾਭਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾ ਦਾਨਾਨਿਸਂਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਲਾਭਾ। **ਸੁਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਸੁਲਦ੍ਧਂ। **ਸਮ੍ਮੁਖਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਤੋ, ਨ ਅਨੁਸ੍ਸਵੇਨ ਨ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੇ ਏਤਂ ਮਯਾ ਏਤਂ। **ਦ੍ਵੇਮੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਇਮੇ। **ਸਮਸਮਫਲਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਸਮਾਨਫਲਾ।

ਨਨੁ ਚ ਯਂ ਸੁਜਾਤਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਕਾਲੇ ਦਾਨਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਖੀਣਾਸਵਕਾਲੇ, ਕਸ੍ਮਾ ਏਤਾਨਿ ਸਮਫਲਾਨੀਤਿ? ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮਤਾਯ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਤਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਸਮਤਾਯ ਚ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਸੁਜਾਤਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਚੁਨ੍ਦੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ ਏਵਂ **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮਤਾਯ**ਪਿ ਸਮਫਲਾਨਿ। ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਨਦਿਵਸੇ ਚ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭੂਤਾ ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਦਿਵਸੇਪਿ ਸਬ੍ਬਾ ਤਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ। ਏਵਂ **ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਤਾਯ**ਪਿ ਸਮਫਲਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

> ''ਯਸ੍ਸ ਚੇਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ ਚੇਤੋਸਮਾਧਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਪ੍ਪਮਾਣੋ ਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦੋ ਕੁਸਲਾਭਿਸਨ੍ਦੋ''ਤਿਆਦਿ। –

ਸੁਜਾਤਾ ਚ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਸ੍ਸੋਸਿ ''ਨ ਕਿਰ ਸਾ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਕਿਰੇਸ, ਤਂ ਕਿਰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਹਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਤੇਨ ਯਾਪਨਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ''ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿਯਾ ਬਲਵਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਦਪਾਦਿ। ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਅਪਰਭਾਗੇ ''ਅਵਸਾਨਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਕਿਰ ਮਯਾ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਧਮ੍ਮਸੀਸਂ ਕਿਰ ਮਯਾ ਗਹਿਤਂ, ਮਯ੍ਹਂ ਕਿਰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚਿਰਕਾਲਾਭਿਪਤ੍ਥਿਤਾਯ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ

ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ’’ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਬਲਵਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਦਪਾਦਿ। ਏਵਂ **ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਸਮਤਾਯ**ਪਿ ਸਮਫਲਾਨਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਦਾਨਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਆਯੁਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਨ੍ਤਿ ਦੀਘਾਯੁਕਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਂ। **ਉਪਚਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਸੁਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਂ। **ਯਸਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਂ। **ਆਧਿਪਤੇਯ੍ਯਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਂ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਦਾਨਸ੍ਸ ਮਹਪ੍ਫਲਤਞ੍ਚੇਵ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਭਾਵਂ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਦਦਤੋ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਦਾਨਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਉਪਚੀਯਤਿ, ਮਹਪ੍ਫਲਤਰਞ੍ਚ ਮਹਾਨਿਸਂਸਤਰਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਦਦਤੋ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਚੇਤਨਾਯ ਬਹੁਲੀਕਤਾਯ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਞ੍ਚ ਭਾਵੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਪੁਞ੍ਞਂ ਅਭਿਵਡ੍ਢਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਂਯਮਤੋ**ਤਿ ਸੀਲਸਂਯਮੇਨ ਸਂਯਮਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਂਵਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੇਰਂ ਨ ਚੀਯਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਵੇਰਂ ਨ ਪਵਡ੍ਢਤਿ, ਅਦੋਸਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਧਿਸੀਲਸ੍ਸ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਯਂਮਨ੍ਤੋ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ ਖਨ੍ਤਿਬਹੁਲਤਾਯ ਕੇਨਚਿ ਵੇਰਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਸਂਯਮਤੋ ਸਂਯਮਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਂਯਮਹੇਤੁ ਵਾ ਵੇਰਂ ਨ ਚੀਯਤਿ। **ਕੁਸਲੋ ਚ ਜਹਾਤਿ ਪਾਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲੋ ਪਨ ਞਾਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਰੂਪਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਭੇਦਂ ਝਾਨਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਪਾਪਕਂ ਲਾਮਕਂ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਅਕੁਸਲਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਜਹਾਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ। ਸੋ ਤਮੇਵ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਖਯਵਯਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਾਪਕਂ ਲਾਮਕਂ ਅਕੁਸਲਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਜਹਾਤਿ। **ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਕ੍ਖਯਾ ਸ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਂ ਪਾਪਕਂ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਖਯਾ ਅਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਖਨ੍ਧਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਚ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਦਕ੍ਖਿਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੀਤਿਵੇਗਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੬. ਛਟ੍ਠੇ **ਮਗਧੇਸੂ**ਤਿ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ। **ਮਹਤਾ**ਤਿ ਇਧਾਪਿ ਗੁਣਮਹਤ੍ਤੇਨਪਿ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਙ੍ਖਤ੍ਤਾ ਗਣਨਮਹਤ੍ਤੇਨਪਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ। **ਪਾਟਲਿਗਾਮੋ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਏਕੋ ਗਾਮੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਗਾਮਸ੍ਸ ਮਾਪਨਦਿਵਸੇ ਗਾਮਗ੍ਗਹਣਟ੍ਠਾਨੇ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਪਾਟਲਙ੍ਕੁਰਾ ਪਥਵਿਤੋ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਤਂ ‘‘ਪਾਟਲਿਗਾਮੋ’’ਤ੍ਵੇਵ ਵੋਹਰਿਂਸੁ। **ਤਦਵਸਰੀ**ਤਿ ਤਂ ਪਾਟਲਿਗਾਮਂ ਅਵਸਰਿ ਅਨੁਪਾਪੁਣਿ। ਕਦਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਪਾਟਲਿਗਾਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਿ? ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਚੇਤਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਚ ਚੇਤਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾਯਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾਵਸੇਨ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੇਨ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਾਟਲਿਗਾਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਿ।

ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾਤਿ ਪਾਟਲਿਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਉਪਾਸਕਾ। ਤੇ ਕਿਰ ਭਗਵਤੋ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨੇਨ ਕੇਚਿ ਸਰਣੇਸੁ, ਕੇਚਿ ਸੀਲੇਸੁ, ਕੇਚਿ ਸਰਣੇਸੁ ਚ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਉਪਾਸਕਾ**”ਤਿ। **ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਕਿਰ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨੋ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜੂਨਞ੍ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗੇਹਸਾਮਿਕੇ ਗੇਹਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਾਸਮ੍ਪਿ ਅਡ੍ਢਮਾਸਮ੍ਪਿ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ

ਪਾਟਲਿਗਾਮਵ◌ਾਸਿਨੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਚ੍ਚੁਪਦ੍ਦੁਤਾ ''ਏਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਆਗਤਕਾਲੇ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਇਸ੍ਸਰਾਨਂ ਭਣ੍ਡਪ੍ਪਟਿਸਾਮਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਅਦ੍ਧਿਕਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ, ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਦਲਿਦ੍ਦਾਨਂ ਕਪਣਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ, ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਗਿਲਾਨਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵਸਨਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਮਹਾਸਾਲਂ ਕਾਰੇਸੁਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ **ਆਵਸਥਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਦਿਵਸਞ੍ਞੇਵ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਸੁਧਾਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਸੁਸਜ੍ਜਿਤਂ ਦੇਵਵ◌ਿਮਾਨਸਦਿਸਂ ਤਂ ਦ੍ਵ◌ਾਰਕੋਟ੍ਠਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵ◌ਾ ''ਇਦਂ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਮਨੋਰਮਂ ਸਸ੍ਸਿਰਿਕਂ, ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਪਠਮਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਞੇਵ ਚ ਖਣੇ ''ਭਗਵ◌ਾ ਤਂ ਗਾਮਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਤੇਨ ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਾ ''ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਭਗਵ◌ਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਆਨੇਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ਸੋ ਪਨ ਸਯਮੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਅਜ੍ਜ ਮਯਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਇਧ ਵਸਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਠਮਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਾਪੇਸ੍ਸਾਮ ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਆਗਤੇ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਆਗਤਮੇਵ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਮਙ੍ਗਲਂ ਵਦਾਪੇਸ੍ਸਾਮ, ਧਮ੍ਮਂ ਕਥਾਪੇਸ੍ਸਾਮ। ਇਤਿ ਤੀਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਪਰਿਭੋਗੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਨੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਏਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – **"ਅਧਿਵ◌ਾਸੇਤੁ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵ◌ਾ, ਆਵਸਥਾਗਾਰ"**ਨ੍ਤਿ।

ਯੇਨ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੂਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਂ ਤਂ ਦਿਵਸਮੇਵ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਦੇਵਵ◌ਿਮਾਨਂ ਵ◌ਿਯ ਸੁਸਜ੍ਜਿਤਂ ਸੁਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤਂ, ਬੁਦ੍ਧਾਰਹਂ ਪਨ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ''ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਅਰਞ੍ਞਜ੍ਝਾਸਯਾ ਅਰਞ੍ਞਾਰਾਮਾ, ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਸੇਯ੍ਯੁਂ ਵ◌ਾ ਨੋ ਵ◌ਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਰੁਚਿਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵ◌ਾਵ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ, ਇਦਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਰੁਚਿਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁਕਾਮਾ ਯੇਨ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ। **ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿਂ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਸਨ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਤਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਤਾਵ ''ਗੋਮਯਂ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਮਙ੍ਗਲੇਸੁ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਸੁਧਾਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਮ੍ਪਿ ਭੂਮਿਂ ਅਲ੍ਲਗੋਮਯੇਨ ਓਪੁਞ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਸੁਕ੍ਖਭਾਵ◌ਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਯਥਾ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਦਂ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਚਤੁਜ੍ਜਾਤਿਯਗਨ੍ਧੇਹਿ ਲਿਮ੍ਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਰਿ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣਕਟਸਾਰਕੇ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਸਂ ਉਪਰਿ ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਕਕੋਜਵ◌ਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਹਤ੍ਥਤ੍ਥਰਣਾਦੀਹਿ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਅਤ੍ਥਰਣੇਹਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਂ ਸਬ੍ਬੋਕਾਸਂ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ – ''ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿਂ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ।

ਆਸਨਾਨਞ੍ਹਿ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨੇ ਤਾਵ ਮਙ੍ਗਲਥਮ੍ਭਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਹਾਰਹਂ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਯਂ ਮੁਦੁਕਞ੍ਚ ਮਨੋਰਮਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ, ਤਂ ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਭਤੋਲੋਹਿਤਕਂ ਮਨੁਞ੍ਞਦਸ੍ਸਨਂ ਉਪਧਾਨਂ ਉਪਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਰਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਤਾਰਕਾਵ◌ਿਚਿਤ੍ਤਂ ਵ◌ਿਤਾਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਨ੍ਧਦਾਮਪੁਪ੍ਫਦਾਮਾਦੀਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਠਾਨੇ ਪੁਪ੍ਫਜਾਲਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਂਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਟਸਾਣਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਿਮਭਿਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਅਪਸ੍ਸਯਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਰਿ ਸੇਤਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇਹਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਾਲਾਯ ਪਾਚੀਨਪਸ੍ਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯੋਗ੍ਗਂ ਕਾਰੇਸੁਂ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **"ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵ**◌ਾ"ਤਿ।

ਉਦਕਮਣਿਕਨ੍ਤਿ ਮਹਾਕੁਚ੍ਛਿਕਂ ਉਦਕਚਾਟਿਂ। ਏਵ◌ਂ ਭਗਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਚ ਯਥਾਰੁਚਿਯਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਧੋਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮੁਖਂ ਵ◌ਿਕ੍ਖਾਲੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਮਣਿਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਸਤ੍ਥਾਯ ਨਾਨਾਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਚੇਵ ਉਦਕਵ◌ਾਸਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਚ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਦਲਿਪਣ੍ਣੇਹਿ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ''ਉਦਕਮਣਿਕਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ।

ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਰਜਤਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਮਯਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਸੁ ਯੋਧਕਰੂਪਵ◌ਿਲਾਸਖਚਿਤਰੂਪਕਾਦੀਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਮਯਕਪਲ੍ਲਿਕਾਸੁ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪਂ ਜਾਲਯਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਯੇਨ ਭਗਵ**◌ਾ **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਤੇ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ ਉਪਾਸਕਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਆਵਸਥਾਗਾਰਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਸਕਲਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਗਾਮੇ ਵ◌ੀਥਿਯੋ ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਧਜੇ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗੇਹਦ੍ਵ◌ਾਰੇਸੁ ਪੁਣ੍ਣਘਟੇ ਕਦਲਿਯੋ ਚ ਠਪਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਕਲਗਾਮਂ ਦੀਪਮਾਲਾਹਿ ਵ◌ਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਤਾਰਕਂ ਵ◌ਿਯ

ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਖੀਰਪਕੇ ਦਾਰਕੇ ਖੀਰਂ ਪਾਯੇਥ, ਦਹਰਕੁਮਾਰੇ ਲਹੁਂ ਲਹੁਂ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਯਾਪੇਥ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਂ ਮਾ ਕਰਿਤ੍ਥ, ਅਜ੍ਜ ਏਕਰਤ੍ਤਿਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾ ਆਦਾਯ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਯੇਨ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਕਿਰ ਤੇਹਿ ਕਾਲੇ ਆਰੋਚਿਤੇ ਭਗਵਾ ਲਾਖਾਰਸੇਨ ਤਿਨ੍ਤਰਤ੍ਤਕੋਵਿਲਾਰਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਂ ਰਤ੍ਤਦੁਪਟ੍ਟਂ ਕਤ੍ਤਰਿਯਾ ਪਦੁਮਂ ਕਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸਂਵਿਧਾਯ ਤਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਮਙ੍ਗੇਨ ਪਦੁਮਕਲਾਪਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾਸਸ੍ਸਿਰਿਕਂ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲੇਨ ਗਜਕੁਮ੍ਭਂ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਰਤਨਸਤੁਬ੍ਬੇਧੇ ਸੁਵਣ੍ਣਗ੍ਘਿਕੇ ਪਵਾਲ਼ਜਾਲਂ ਖਿਪਮਾਨੋ ਵਿਯ, ਮਹਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯੇ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਕਞ੍ਚੁਕਂ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦਂ ਰਤ੍ਤਵਲਾਹਕੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਕਞ੍ਚਨਗਿਰਿਮਤ੍ਥਕੇ ਸੁਪਕ੍ਕਲਾਖਾਰਸਂ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਚਿਤ੍ਤਕੂਟਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕਂ ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾਜਾਲੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਿਨੇਰੁਯੁਗਨ੍ਧਰਮਹਾਪਥਵਿਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਨਿਗ੍ਰੋਧਪਲ੍ਲਵਸਮਾਨਵਣ੍ਣਂ ਸੁਰਤ੍ਤਵਰਪਂਸੁਕੂਲਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਵਨਗਹਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਕੇਸਰਸੀਹੋ ਵਿਯ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਉਦਯਪਬ੍ਬਤਕੂਟਤੋ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ, ਬਾਲਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਚਾਰੁਮਣ੍ਡਪਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿ।

ਅਥਸ੍ਸ ਕਾਯਤੋ ਮੇਘਮੁਖਤੋ ਵਿਜ੍ਜੁਕਲਾਪਾ ਵਿਯ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਧਾਰਾਪਰਿਸੇਕਪਿਞ੍ਜਰਪਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫਫਲਸਾਖਾਵਿਟਪੇ ਵਿਯ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਰੁਕ੍ਖੇ ਕਰਿਂਸੁ। ਤਾਵਦੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਸਿ। ਤੇ ਚ ਨਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਰੂਪਾ ਅਹੇਸੁਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਾ ਅਸਂਸਟ੍ਠਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਵਚਨਕ੍ਖਮਾ ਚੋਦਕਾ ਪਾਪਗਰਹਿਨੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਭਗਵਾ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ, ਰਤ੍ਤਪਦੁਮਵਨਸਣ੍ਡਮਜ੍ਝਗਤਾ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਨਾਵਾ, ਪਵਾਲ਼ਵੇਦਿਕਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਸਾਦੋ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਪ੍ਪਮੁਖਾ ਪਨ ਮਹਾਥੇਰਾ ਮੇਘਵਣ੍ਣਂ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਮਣਿਵਮ੍ਮਵਮ੍ਮਿਤਾ ਵਿਯ ਮਹਾਨਾਗਾ ਪਰਿਵਾਰਯਿਂਸੁ ਵਨ੍ਤਰਾਗਾ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਾ ਵਿਜਟਿਤਜਟਾ ਛਿਨ੍ਨਬਨ੍ਧਨਾ ਕੁਲੇ ਵਾ ਗਣੇ ਵਾ ਅਲਗ੍ਗਾ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਸਯਂ ਵੀਤਰਾਗੋ ਵੀਤਰਾਗੇਹਿ, ਵੀਤਦੋਸੋ ਵੀਤਦੋਸੇਹਿ, ਵੀਤਮੋਹੋ ਵੀਤਮੋਹੇਹਿ, ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ, ਸਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਪਤ੍ਤਪਰਿਵਾਰਿਤਂ ਵਿਯ ਕੇਸਰਂ, ਕੇਸਰਪਰਿਵਾਰਿਤਾ ਵਿਯ ਕਣ੍ਣਿਕਾ, ਅਟ੍ਠਨਾਗਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨਾਗਰਾਜਾ, ਨਵੁਤਿਹਂਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਧਤਰਟ੍ਠੋ ਹਂਸਰਾਜਾ, ਸੇਨਙ੍ਗਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਾ, ਮਰੁਗਣਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਹਾਰਿਤਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਤਾਰਾਗਣਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ, ਅਨੁਪਮੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵੇਸੇਨ ਅਪਰਿਮਾਣੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵਿਲਾਸੇਨ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਨਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ।

ਅਥਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਕਾਯਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਯਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸਤੋ ਵਾਮਪਸ੍ਸਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਉਪਰਿਕੇਸਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਕੇਸਾਵਟ੍ਟੇਹਿ ਮੋਰਗੀਵਰਾਜਵਣ੍ਣਾ ਅਸਿਤਾ ਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਗਨਤਲੇ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਦਤਲੇਹਿ ਪਵਾਲ਼ਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਘਨਪਥਵਿਂ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਦਨ੍ਤਤੋ ਅਕ੍ਖੀਨਂ ਸੇਤਟ੍ਠਾਨਤੋ, ਨਖਾਨਂ ਮਂਸਵਿਮੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਓਦਾਤਾ ਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਰਤ੍ਤਪੀਤਵਣ੍ਣਾਨਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਪਭਸ੍ਸਰਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਸਮਨ੍ਤਾ

ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨਂ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨਾ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਮਾਨਾ ਵਿਧਾਵਮਾਨਾ ਕਞ੍ਚਨਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਦੀਹਿ ਨਿਚ੍ਛਰਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਮਾਨਾ ਮਹਾਪਦੀਪਜਾਲਾ ਵਿਯ, ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪਿਕਮਹਾਮੇਘਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾ ਵਿਯ ਚ ਦਿਸੋਦਿਸਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਂਸੁ। ਯਾਹਿ ਸਬ੍ਬੇ ਦਿਸਾਭਾਗਾ ਸੁਵਣ੍ਣਚਮ੍ਪਕਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਵਿਕਿਰਿਯਮਾਨਾ ਵਿਯ, ਸੁਵਣ੍ਣਘਟਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਧਾਰਾਹਿ ਆਸਿਞ੍ਚਿਯਮਾਨਾ ਵਿਯ, ਪਸਾਰਿਤਸੁਵਣ੍ਣਪਟਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ, ਵੇਰਮ੍ਭਵਾਤੇਨ ਸਮੁਦ੍ਧਤਕਿਂਸੁਕਕਣਿਕਾਰਕੋਵਿਲਾਰਪੁਪ੍ਫਚੁਣ੍ਣਸਮੋਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਯ, ਚੀਨਪਿਟ੍ਠਚੁਣ੍ਣਸਮ੍ਪਰਿਰਞ੍ਜਿਤਾ ਵਿਯ ਚ ਵਿਰੋਚਿਂਸੁ।

ਭਗਵਤੋਪਿ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਸਰੀਰਂ ਅਬ੍ਭਮਹਿਕਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਸਮੁਜ੍ਜਲਨ੍ਤਤਾਰਕਾਵਭਾਸਿਤਂ ਵਿਯ, ਗਗਨਤਲਂ ਵਿਕਸਿਤਂ ਵਿਯ ਪਦੁਮਵਨਂ, ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੋ ਵਿਯ ਯੋਜਨਸਤਿਕੋ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ, ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪਿਤਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਸੂਰਿਯਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਚਨ੍ਦਿਮਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਦੇਵਰਾਜਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਿਰਿਯਾ ਸਿਰਿਂ ਅਭਿਭਵਮਾਨਂ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ, ਯਥਾ ਤਂ ਦਸਹਿ ਪਾਰਮੀਹਿ ਦਸਹਿ ਉਪਪਾਰਮੀਹਿ ਦਸਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਪਾਰਮੀਹੀਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਰਿਪੂਰਿਤਾਹਿ ਸਮਤਿਂਸਪਾਰਮਿਤਾਹਿ ਅਲਙ੍ਕਤਂ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਦਿਨ੍ਨੇਨ ਦਾਨੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤੇਨ ਸੀਲੇਨ ਕਤੇਨ ਕਲ੍ਯਾਣਕਮ੍ਮੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਮੋਸਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਂ ਦਾਤੁਂ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨੇਨ ਸਮ੍ਬਾਧਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਂ ਨਾਵਾਸਹਸ੍ਸਭਣ੍ਡਂ ਏਕਂ ਨਾਵਂ ਆਰੋਪਨਕਾਲੋ ਵਿਯ, ਸਕਟਸਹਸ੍ਸਭਣ੍ਡਂ ਏਕਂ ਸਕਟਂ ਆਰੋਪਨਕਾਲੋ ਵਿਯ, ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਗਙ੍ਗਾਨਂ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਮੁਖਦ੍ਵਾਰੇ ਏਕਤੋ ਰਾਸਿਭੂਤਕਾਲੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ।

ਇਮਾਯ ਬੁਦ੍ਧਸਿਰਿਯਾ ਓਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋ ਅਨੇਕਾਨਿ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਾਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ। ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾਮਪਸ੍ਸੇ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ ਜਾਤਿਕੁਸੁਮਚਮ੍ਪਕਵਨਮਾਲਿਕਾਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਨੀਲੁਪ੍ਪਲਬਕੁਲਸਿਨ੍ਦੁਵਾਰਾਦਿਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਚੇਵ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਵਣ੍ਣਸੁਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਚ ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪਿਕਮਹਾਮੇਘਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਸਲਿਲਵੁਟ੍ਠਿਯੋ ਵਿਯ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਂਸੁ । ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਤੂਰਿਯਨਿਗ੍ਘੋਸਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਗੁਣਾਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਥੁਤਿਘੋਸਾ ਚ ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾ ਪੂਰਯਮਾਨਾ ਮੁਖਸਮ੍ਭਾਸਾ ਵਿਯ ਅਹੇਸੁਂ। ਦੇਵਸੁਪਣ੍ਣਨਾਗਯਕ੍ਖਗਨ੍ਧਬ੍ਬਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਅਮਤਪਾਨਂ ਵਿਯ ਲਭਿਂਸੁ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਦਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਗਮਨਵਣ੍ਣਨਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਮੁਖਮਤ੍ਤਂ –

‘‘ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਕਮ੍ਪਯਨ੍ਤੋ ਵਸੁਨ੍ਧਰਂ।
ਅਹੇਠਯਨ੍ਤੋ ਪਾਣਾਨਿ, ਯਾਤਿ ਲੋਕਵਿਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ, ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਨਰਾਸਭੋ।
ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਿਰਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋਭਤੇ ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਗਚ੍ਛਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਦਤਲਂ ਮੁਦੁ।
ਸਮਂ ਸਮ੍ਫੁਸਤੇ ਭੂਮਿਂ, ਰਜਸਾਨੁਪਲਿਮ੍ਪਤਿ॥

‘‘ਨਿਨ੍ਨਂ ਠਾਨਂ ਉਨ੍ਨਮਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਲੋਕਨਾਯਕੇ।
ਉਨ੍ਨਤਞ੍ਚ ਸਮਂ ਹੋਤਿ, ਪਥਵੀ ਚ ਅਚੇਤਨਾ॥

‘‘ਪਾਸਾਣਾ ਸਕ੍ਖਰਾ ਚੇਵ, ਕਥਲਾ ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਮਗ੍ਗਾ ਵਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਲੋਕਨਾਯਕੇ॥

''ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਨਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਚ ਨਿਕ੍ਖਿਪਂ।
ਅਘਟ੍ਟਯਨ੍ਤੋ ਨਿਯਜਾਤਿ, ਉਭੋ ਜਾਣੂ ਚ ਗੋਪ੍ਫਕੇ॥

''ਨਾਤਿਸੀਘਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਚਰਣੋ ਮੁਨਿ।
ਨ ਚਾਪਿ ਸਣਿਕਂ ਯਾਤਿ, ਗਚ੍ਛਮਾਨੋ ਸਮਾਹਿਤੋ॥

''ਉਦ੍ਧਂ ਅਧੋ ਚ ਤਿਰਿਯਂ, ਦਿਸਞ੍ਚ ਵਿਦਿਸਂ ਤਥਾ।
ਨ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਸੋ ਯਾਤਿ, ਯੁਗਮਤ੍ਤਂਵਪੇਕ੍ਖਤਿ॥

''ਨਾਗਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤਚਾਰੋ ਸੋ, ਗਮਨੇ ਸੋਭਤੇ ਜਿਨੋ।
ਚਾਰੁਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਲੋਕਗ੍ਗੋ, ਹਾਸਯਨ੍ਤੋ ਸਦੇਵਕੇ॥

''ਉਸਭਰਾਜਾਵ ਸੋਭਨ੍ਤੋ, ਚਾਰੁਚਾਰੀਵ ਕੇਸਰੀ।
ਤੋਸਯਨ੍ਤੋ ਬਹੂ ਸਤ੍ਤੇ, ਗਾਮਂ ਸੇਟ੍ਠੋ ਉਪਾਗਮੀ''ਤਿ॥ –

ਵਣ੍ਣਕਾਲੋ ਨਾਮ ਕਿਰੇਸ। ਏਵਂਵਿਧੇਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੇ ਵਾ ਗੁਣਵਣ੍ਣੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਥਾਮੋਯੇਵ ਪਮਾਣਂ, ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦੇਹਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧੇਹਿ ਯਤ੍ਤਕਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਦੁਕ੍ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਅਤਿਤ੍ਥੇਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਵਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਰਿਮਾਣਵਣ੍ਣਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ, ਤੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਵਣ੍ਣਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾ। ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕਪ੍ਪਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਾ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਇਤਰਾ ਪਜਾਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਸਿਰਿਵਿਲਾਸੇਨ ਅਲਙ੍ਕਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਪਾਟਲਿਗਾਮਂ ਪਾਵਿਸਿ , ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਜਨੇਨ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਧੂਮਵਾਸਚੁਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਪੂਜਿਯਮਾਨੋ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਯੇਨ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ''ਤਿ।

ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯਦਿਪਿ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਨ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਕੁਸਲਾਭਿਵੁਦ੍ਧਿਂ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਰੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਭਗਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤਿ। ਅਪਿਚ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸਰੀਰਂ ਨਾਮ ਸੀਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤਦਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਨ੍ਹਾਨਪਾਦਧੋਵਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਤਿਯੇਵ। **ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚੇਵ ਉਪਾਸਕਾਨਞ੍ਚ ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਗਨ੍ਧੋਦਕੇਨ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਕੂਲਚੁਮ੍ਬਟਕੇਨ ਵੋਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨ ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲੇਨ ਪਲਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਪੀਠੇ ਠਪਿਤਾ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਘਨਪਟਿਮਾ ਵਿਯ ਅਤਿਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪੋਰਾਣਾਨਂ ਵਣ੍ਣਭਣਨਮਗ੍ਗੋ –

''ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲਂ, ਨਾਗਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤਚਾਰਣੋ।
ਓਭਾਸਯਨ੍ਤੋ ਲੋਕਗ੍ਗੋ, ਨਿਸੀਦਿ ਵਰਮਾਸਨੇ॥

''ਤਹਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਰਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ,
ਦੇਵਾਤਿਦੇਵੋ ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੋ।
ਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਮਜ੍ਝਗਤੋ ਵਿਰੋਚਤਿ,
ਸੁਵਣ੍ਣਨਿਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ॥

''ਨੇਕ੍ਖਂ ਜਮ੍ਬੋਨਦਸ੍ਸੇਵ, ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ।

ਵਿਰੋਚਤਿ ਵੀਤਮਲੋ, ਮਣਿਵੇਰੋਚਨੋ ਯਥਾ॥

‘‘ਮਹਾਸਾਲੋਵ ਸਮ੍ਫੁਲ੍ਲੋ, ਮੇਰੁਰਾਜਾਵਲਙ੍ਕਤੋ।
ਸੁਵਣ੍ਣਯੂਪਸਙ੍ਕਾਸੋ, ਪਦੁਮੋ ਕੋਕਨਦੋ ਯਥਾ॥

‘‘ਜਲਨ੍ਤੋ ਦੀਪਰੁਕ੍ਖੋਵ, ਪਬ੍ਬਤਗ੍ਗੇ ਯਥਾ ਸਿਖੀ।
ਦੇਵਾਨਂ ਪਾਰਿਛਤ੍ਤੋਵ, ਸਬ੍ਬਫੁਲ੍ਲੋ ਵਿਰੋਚਤੀ’’ਤਿ॥

ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯੇ ਉਪਾਸਕੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਉਪਾਸਕੇਸੁ ਬਹੂ ਜਨਾ ਸੀਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਦੀਨਵਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, “**ਪਞ੍ਚਿਮੇ ਗਹਪਤਯੋ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੀਲੋ। **ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਵਿਪਨ੍ਨਸੀਲੋ ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ’’ਤਿ ਪਦੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੀਲਾਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਪਨਸ੍ਸ ਸੀਲਾਭਾਵੋ ਦੁਵਿਧੋ ਅਸਮਾਦਾਨੇਨ ਵਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭੇਦੇਨ ਵਾਤਿ। ਤੇਸੁ ਪੁਰਿਮੋ ਨ ਤਥਾ ਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਯਥਾ ਦੁਤਿਯੋ ਸਾਵਜ੍ਜਤਰੋ। ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਦੀਨਵਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸੀਲਾਭਾਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, ‘‘ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ‘‘ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਮਾਦਾਧਿਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਦਕਾਰਣਾ। ਇਦਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਂ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਵਸੇਨ ਆਗਤਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਨ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। ਗਹਟ੍ਠੋ ਹਿ ਯੇਨ ਸਿਪ੍ਪਟ੍ਠਾਨੇਨ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ ਯਦਿ ਕਸਿਯਾ ਯਦਿ ਵਾਣਿਜ੍ਜਾਯ ਯਦਿ ਗੋਰਕ੍ਖੇਨ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਮਤ੍ਤੋ ਤਂ ਤਂ ਯਥਾਕਾਲਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਮਾਘਾਤਕਾਲੇ ਪਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਦਣ੍ਡਵਸੇਨ ਮਹਤਿਂ ਭੋਗਜਾਨਿਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪਮਾਦਕਾਰਣਾ ਸੀਲਤੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਤੋ ਝਾਨਤੋ ਸਤ੍ਤਅਰਿਯਧਨਤੋ ਚ ਜਾਨਿਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ।

ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋਤਿ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ‘‘ਅਸੁਕੋ ਅਮੁਕਕੁਲੇ ਜਾਤੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕੋ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ‘‘ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਸੀਲਾਨਿ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਗਹੇਤੁਂ, ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਜੀਵਤਿ, ਛਹਿ ਅਗਾਰਵੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਅਵਿਸਾਰਦੋਤਿ ਗਹਟ੍ਠੋ ਤਾਵ ਅਵਸ੍ਸਂ ਬਹੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਕੋਚਿ ਮਮ ਕਮ੍ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਮਂ ਨਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਰਾਜਕੁਲਸ੍ਸ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਸਭਯੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਮਙ੍ਕੁਭੂਤੋ ਪਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਅਧੋਮੁਖੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਵਿਸਾਰਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪਿ ਬਹੁਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ‘‘ਅਵਸ੍ਸਂ ਕੋਚਿ ਮਮ ਕਮ੍ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਮੇ ਉਪੋਸਥਮ੍ਪਿ ਪਵਾਰਣਮ੍ਪਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਚਾਵੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਸਭਯੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਵਿਸਾਰਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਸੁਸੀਲੋ ਵਿਯ ਚਰਤਿ, ਸੋਪਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਮਙ੍ਕੁ ਹੋਤਿਯੇਵ।

ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਹਿ ਮਰਣਮਞ੍ਚੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸੀਲਕਮ੍ਮਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਆਪਾਥਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਇਧਲੋਕਂ, ਨਿਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਪਰਲੋਕਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਪਾਯਾ ਕਮ੍ਮਾਨੁਰੂਪਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਤਿਸਤੇਨ ਪਹਰਿਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾਭਿਘਾਤੇਨ ਝਾਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਚ ਹੋਤਿ। ਸੋ ‘‘ਵਾਰੇਥ, ਵਾਰੇਥਾ’’ਤਿ ਵਿਰਵਨ੍ਤੋਵ ਮਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ।

ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾ। **ਪਰੰ ਮਰਣਾ**ਤਿ ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਗ੍ਗਹਣਾ। ਅਥ ਵਾ **ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦਾ। **ਪਰੰ ਮਰਣਾ**ਤਿ ਚੁਤਿਤੋ ਉਦ੍ਧੰ। **ਅਪਾਯ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਨਿਰਯਵੇਵਚਨੰ। ਨਿਰਯੋ ਹਿ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਹੇਤੁਭੂਤਾ ਪੁਞ੍ਞਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਯਾ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਖਾਨੰ ਵਾ ਅਯਸ੍ਸ, ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਵਾ ਅਭਾਵਾ ਅਪਾਯੋ। ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਗਤਿ ਪਟਿਸਰਣਨ੍ਤਿ **ਦੁਗ੍ਗਤਿ,** ਦੋਸਬਹੁਲਤਾਯ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਗਤੀਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿ। ਵਿਵਸਾ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਤਕਾਰਿਨੋਤਿ **ਵਿਨਿਪਾਤੋ,** ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਾਦਸਞ੍ਞਿਤੋ ਅਯੋਤਿ **ਨਿਰਯੋ**।

ਅਥ ਵਾ ਅਪਾਯਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿ ਹਿ ਅਪਾਯੋ ਸੁਗਤਿਤੋ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨੰ ਨਾਗਰਾਜਾਦੀਨੰ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਦੁਗ੍ਗਤਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਅਪਾਯੋ ਚੇਵ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਚ ਸੁਗਤਿਤੋ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਗਤਿਭੂਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਤੁ ਵਿਨਿਪਾਤੋ ਅਸੁਰਸਦਿਸੰ ਅਵਿਨਿਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਪੇਤਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਵਿਨਿਪਾਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਸੁਰਕਾਯੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਟ੍ਠੇਨ ''ਅਪਾਯੋ'' ਚੇਵ ''ਦੁਗ੍ਗਤਿ'' ਚ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮੁਸ੍ਸਯੇਹਿ ਵਿਨਿਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ''ਵਿਨਿਪਾਤੋ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨਿਰਯਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਵੀਚਿਆਦਿਕੰ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੰ ਨਿਰਯਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। **ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ।

ਆਨਿਸੰਸਕਥਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – **ਸੀਲਵਾ**ਤਿ ਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਸੀਲਵਾ। **ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਲਸ੍ਸ ਸਮਾਦਾਨੇਨ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਭੋਗਰਾਸਿੰ। **ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਗਤਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਗਤਿਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ, ਸਗ੍ਗਗ੍ਗਹਣੇਨ ਦੇਵਗਤਿ ਏਵ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਗਤਿ **ਸੁਗਤਿ,** ਰੂਪਾਦੀਹਿ ਵਿਸਯੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਗ੍ਗੋਤਿ **ਸਗ੍ਗੋ,** ਸੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਲੁਜ੍ਜਨਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਲੋਕੋ**ਤਿ।

ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯੇ ਉਪਾਸਕੇ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿੰ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾਤਿ ਅਞ੍ਞਾਯਪਿ ਪਾਲਿਮੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਚੇਵ ਆਵਸਥਾਨੁਮੋਦਨਕਥਾਯ ਚ। ਤਦਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਨਗਰੰ ਮਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਗਾਮਨਿਗਮਜਨਪਦਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਯੇ ਸੀਲਾਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਾ, ਤੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਧਨਧਞ੍ਞਘਰਵਤ੍ਥੁਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਚੇਵ ਪਰਿਹਾਰਞ੍ਚ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵੇਸਿਯਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਾ ਉਪਾਸਕਾ ਆਨਿਸੰਸਦਸ੍ਸਾਵਿਤਾਯ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸੀਲਗਰੁਕਾ ਸਬ੍ਬਗੁਣਾਨਞ੍ਚ ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਤੇਸੰ ਪਠਮੰ ਸੀਲਾਨਿਸੰਸੇ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੰ ਆਕਾਸਗਙ੍ਗੰ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਪਥਵੋਜੰ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਮਹਾਜਮ੍ਬੁੰ ਮਤ੍ਥਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਯੋਜਨਿਕਮਧੁਕਣ੍ਡੰ ਚਕ੍ਕਯਨ੍ਤੇਨ ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਮਧੁਰਸੰ ਪਾਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਕਾਨੰ ਉਪਾਸਕਾਨੰ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹੰ ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ''ਆਵਾਸਦਾਨੰ ਨਾਮੇਤੰ ਗਹਪਤਯੋ ਮਹਨ੍ਤੰ ਪੁਞ੍ਞੰ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਆਵਾਸੋ ਮਯਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਚ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋ, ਮਯਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਚ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਧਮ੍ਮਰਤਨੇਨਪਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਤੀਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇ ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯੋ ਚ ਵਿਪਾਕੋ, ਅਪਿਚ ਆਵਾਸਦਾਨਸ੍ਮਿੰ ਦਿਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਦਾਨੰ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਭੂਮਟ੍ਠਕਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਵਾ ਸਾਖਾਮਣ੍ਡਪਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਸ੍ਸ ਆਨਿਸੰਸੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਆਵਾਸਦਾਨਾਨੁਭਾਵੇਨ ਹਿ ਭਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਸਮ੍ਪੀਲਿਤਗਬ੍ਭਵਾਸੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੋ ਓਵਰਕੋ ਵਿਯਸ੍ਸ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿ ਅਸਮ੍ਬਾਧੋਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਵਿਚਿਤ੍ਤੰ ਬਹੁੰ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ –

''ਸੀਤੰ ਉਣ੍ਹੰ ਪਟਿਹਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਵਾਲਮਿਗਾਨਿ ਚ।
ਸਰੀਸਪੇ ਚ ਮਕਸੇ, ਸਿਸਿਰੇ ਚਾਪਿ ਵੁਟ੍ਠਿਯੋ॥

''ਤਤੋ ਵਾਤਾਤਪੋ ਘੋਰੋ, ਸਞ੍ਜਾਤੋ ਪਟਿਹਞ੍ਞਤਿ।
ਲੇਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸੁਖਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਝਾਯਿਤੁਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤੁੰ॥

''ਵਿਹਾਰਦਾਨੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਅਗ੍ਗੰ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਵਣ੍ਣਿਤੰ।
ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਪੋਸੋ, ਸਮ੍ਪਸ੍ਸੰ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਨੋ॥

''ਵਿਹਾਰੇ ਕਾਰਯੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਵਾਸਯੇਤ੍ਥ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ।
ਤੇਸੰ ਅਨ੍ਨਞ੍ਚ ਪਾਨਞ੍ਚ, ਵਤ੍ਥਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਚ॥

''ਦਦੇਯ੍ਯ ਉਜੁਭੂਤੇਸੁ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ।
ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾਪਨੂਦਨੰ।
ਯੰ ਸੋ ਧਮ੍ਮੰ ਇਧਞ੍ਞਾਯ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ ਅਨਾਸਵੋ''ਤਿ॥ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੯੫) –

ਏਵੰ ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਵਾਸਦਾਨੇ ਆਨਿਸੰਸੋਤਿ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿੰ ਅਤਿਰੇਕਤਰੰ ਦਿਯਡ੍ਢਯਾਮੰ ਆਵਾਸਦਾਨਾਨਿਸੰਸਕਥੰ ਕਥੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਤਾਵ ਸਙ੍ਗਹੰ ਆਰੂਲ਼੍ਹਾ, ਪਕਿਣ੍ਣਕਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਪਨ ਸਙ੍ਗਹੰ ਨਾਰੋਹਤਿ। **ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਨੇਵ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ ਯਾਮਾ ਗਤਾ। **ਯਸ੍ਸ ਦਾਨਿ ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਗਮਨਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਥ, ਗਮਨਕਾਲੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ, ਗਚ੍ਛਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਤੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸੀਤਿ? ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ। ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਾਨੰ ਤੇਸੰ ਸਰੀਰੇ ਆਬਾਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਪਿ ਚ ਵਿਪ੍ਪਭਾਤਸਯਨਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਓਕਾਸੋ ਲਦ੍ਧੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਇਤਿ ਉਭਯਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸੀਤਿ। **ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਨ੍**ਤਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੰ ਨਾਮ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨ ਕਿਰ ਗਹਪਤਯੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਵਸਥਾਗਾਰਸ੍ਸ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਪਟਸਾਣਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਤਾਰਕਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦਿਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੰ ਵਿਤਾਨੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੰ ਆਰੋਪੇਸੁੰ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਾਸਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਥੋਕੰ ਵਿਸ੍ਸਮਿਤੁਕਾਮੋ ਇਧ ਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਨੋ ਇਦੰ ਆਵਸਥਾਗਾਰੰ ਭਗਵਤਾ ਚਤੂਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਤਦੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੰ ਪਾਵਿਸੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਦਧੋਵਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਧਮ੍ਮਾਸਨਾ ਅਗਮਾਸਿ, ਏਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਗਮਨੰ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੰ। ਧਮ੍ਮਾਸਨੰ ਪਤ੍ਵਾ ਥੋਕੰ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਇਦੰ ਤਤ੍ਥ ਠਾਨੰ। ਭਗਵਾ ਦ੍ਵੇ ਯਾਮੇ ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ, ਏਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ। ਉਪਾਸਕੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਸਨਤੋ ਓਰੁਯ੍ਹ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਏਵੰ ਤੰ ਠਾਨੰ ਭਗਵਤਾ ਚਤੂਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾਤਿ ਸੁਨਿਧੋ ਚ ਵਸ੍ਸਕਾਰੋ ਚ ਦ੍ਵੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ। **ਮਗਧਮਹਾਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਗਧਰਞ੍ਞੋ ਮਹਾਅਮਚ੍ਚਾ, ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਵਾ ਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਮਹਤਿਯਾ ਇਸ੍ਸਰਿਯਮਤ੍ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਮਹਾਮਤ੍ਤਾ। **ਪਾਟਲਿਗਾਮੇ ਨਗਰੰ ਮਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਾਟਲਿਗਾਮਸਙ੍ਖਾਤੇ ਭੂਮਿਪਦੇਸੇ ਨਗਰੰ ਮਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਵਜ੍ਜੀਨੰ ਪਟਿਬਾਹਾਯਾ**ਤਿ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜੂਨੰ ਆਯਮੁਖਪ੍ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥੰ। **ਸਹਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਏਕੇਕਵਗ੍ਗਵਸੇਨ ਸਹਸ੍ਸੰ ਸਹਸ੍ਸੰ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਘਰਵਤ੍ਥੂਨਿ। **ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁਨ੍**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁੰ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਪਾਠਕਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਕਿਰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਿਪ੍ਪਾਨੁਭਾਵੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾਪਥਵਿਯੰ ਤਿੰਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ''ਇਧ ਨਾਗਗ੍ਗਾਹੋ, ਇਧ ਯਕ੍ਖਗ੍ਗਾਹੋ, ਇਧ ਭੂਤਗ੍ਗਾਹੋ, ਇਧ ਪਾਸਾਣੋ ਵਾ ਖਾਣੁਕੋ ਵਾ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਦਾ ਸਿਪ੍ਪੰ ਜਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਯਮਾਨਾ ਵਿਯ ਮਾਪੇਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਨੇਸੰ ਸਰੀਰੇ ਦੇਵਤਾ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤੁੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮੇਨ੍ਤਿ। ਤਾ ਚਤੂਸੁ ਕੋਣੇਸੁ ਖਾਣੁਕੇ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੇ ਪਟਿਵਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸਦ੍ਧਕੁਲਾਨੰ ਸਦ੍ਧਾ ਦੇਵਤਾ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਕੁਲਾਨੰ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਦੇਵਤਾ। ਕਿੰਕਾਰਣਾ? ਸਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਏਵੰ ਹੋਤਿ ''ਇਧ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਵੇਸਨੰ ਮਾਪੇਨ੍ਤਾ ਪਠਮੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਗਲੰ ਵਦਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਮਯੰ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸਨੰ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ ਅਨੁਮੋਦਨੰ ਸੋਤੁੰ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਦਾਨੰ

ਦਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਦੇਵਤਾਪਿ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਨੁਰੂਪੰ ਤੇਸੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ, ਕਥਞ੍ਚ ਸੋਤੁੰ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਤਾਵਤਿੰਸੇਹੀਤਿ ਯਥਾ ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਕੁਲੇ ਏਕੰ ਪਣ੍ਡਿਤਮਨੁਸ੍ਸੰ, ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕੰ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਉਪਾਦਾਯ ''ਅਸੁਕਕੁਲੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ, ਅਸੁਕਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਸਕ੍ਕੰ ਦੇਵਰਾਜਾਨੰ, ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੰ ਉਪਾਦਾਯ ''ਤਾਵਤਿੰਸਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਤਾਵਤਿੰਸੇਹੀ''ਤਿ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੇਵੇਹਿ ਤਾਵਤਿੰਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ ਨਗਰੰ ਮਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਯਾਵਤਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਰਿਯੰ ਆਯਤਨਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੰ ਅਰਿਯਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਓਸਰਣਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। **ਯਾਵਤਾ ਵਣਿਪ੍ਪਥੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੰ ਵਾਣਿਜਾਨੰ ਆਹਟਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਰਾਸਿਵਸੇਨ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ, ਵਾਣਿਜਾਨੰ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ। **ਇਦੰ ਅਗ੍ਗਨਗਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਅਰਿਯਾਯਤਨਵਣਿਪ੍ਪਥਾਨੰ ਇਦੰ ਨਗਰੰ ਅਗ੍ਗੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਜੇਟ੍ਠਕੰ ਪਾਮੋਕ੍ਖੰ। **ਪੁਟਭੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਪੁਟਭੇਦਨਟ੍ਠਾਨੰ, ਭਣ੍ਡਭਣ੍ਡਿਕਾਨੰ ਮੋਚਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਅਲਦ੍ਧਭਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਹਿ ਇਧੇਵ ਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਿਕ੍ਕਯੰ ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ ਇਧੇਵ ਵਿਕ੍ਕਯੰ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧੇਵ ਪੁਟੰ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਯਾਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਸਭਾਯੰ ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਪਞ੍ਚਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਉਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਸਭਾਵਾਨਿ ਆਯਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਗ੍ਗਿਤੋ ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇ ਵਾਸਦ੍ਦੋ, ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਚ ਉਦਕੇਨ ਚ ਮਿਥੁਭੇਦੇਨ ਚ ਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਏਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਕੰ ਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਗਙ੍ਗਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਕੋ ਇਮਿਨਾ ਅਕਥਿਤੰ ਅਮੁਸ੍ਸ, ਅਮੁਨਾ ਅਕਥਿਤੰ ਇਮਸ੍ਸ ਵਦਨ੍ਤਾਨੰ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਨੰ ਵਸੇਨ ਭਿਨ੍ਨਾਨੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਭੇਦੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੇ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਤਮੁਖਧੋਵਨੋ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲੰ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ਨਿਸੀਦਿ।

ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾਪਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਰਾਜਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ , ਸੋ ਅਮ੍ਹੇ ਉਪਗਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ 'ਸਤ੍ਥਾ ਕਿਰ ਪਾਟਲਿਗਾਮੰ ਅਗਮਾਸਿ, ਕਿੰ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਥ, ਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਥਾ'ਤਿ। 'ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਮ੍ਹਾ'ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ 'ਨਿਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥ, ਨ ਨਿਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥਾ'ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ। 'ਨ ਨਿਮਨ੍ਤਯਿਮ੍ਹਾ'ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਦੋਸੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਞ੍ਚਾਪਿ ਮਯੰ ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨਗਰੰ ਮਾਪੇਮ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਕਾਲਕਣ੍ਣਿਸਤ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਮਯੰ ਨਗਰਮਙ੍ਗਲੰ ਵਾਚਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤਯਿੰਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – "**ਅਥ ਖੋ ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਕਾਲੇ। **ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਾਮਪਵੇਸਨਨੀਹਾਰੇਨ ਨਿਵਾਸਨੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ।

ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਤ੍ਥਾਤਿ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਸਞ੍ਞਤੇ**ਤਿ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਞ੍ਞਤੇ। **ਤਾਸੰ ਦਕ੍ਖਿਣਮਾਦਿਸੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਤਾਸੰ ਘਰਦੇਵਤਾਨੰ ਆਦਿਸੇਯ੍ਯ ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਦੇਯ੍ਯ। **ਪੂਜਿਤਾ ਪੂਜਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਞਾਤਕਾਪਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਨੋ ਪਤ੍ਤਿੰ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਰਕ੍ਖੰ ਸੁਸੰਵਿਹਿਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਰਕ੍ਖੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਮਾਨਿਤਾ ਮਾਨਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਾਲਾਨੁਕਾਲੰ ਬਲਿਕਮ੍ਮਕਰਣੇਨ ਮਾਨਿਤਾ ''ਏਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਞਾਤਕਾਪਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਚਤੁਪਞ੍ਚਮਾਸਨ੍ਤਰੰ ਨੋ ਬਲਿਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਯੰ ਹਰਨ੍ਤਿ। **ਤਤੋ ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਤੰ ਪਣ੍ਡਿਤਜਾਤਿਕੰ ਪੁਰਿਸੰ। **ਓਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਿਤੰ, ਯਥਾ ਮਾਤਾ ਓਰਸੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਯਹਰਣਤ੍ਥਮੇਵਸ੍ਸ ਯਥਾ ਵਾਯਮਤਿ, ਏਵੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ।

ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਤੇਹਿ ਤਦਾ ਪਸੁਤਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਨੁਮੋਦਨਵਸੇਨ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਸੁਨਿਧਵਸ੍ਸਕਾਰਾਪਿ ''ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਦੇਵਤਾ ਆਸੁਂ, ਤਾਸਂ ਦਕ੍ਖਿਣਮਾਦਿਸੇ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦੇਵਤਾਨਂ ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਦਂਸੁ। **ਤਂ ਗੋਤਮਦ੍ਵਾਰਂ ਨਾਮ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਯੇਨ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਭਗਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿ, ਤਂ ਗੋਤਮਦ੍ਵਾਰਂ ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਗਙ੍ਗਾਯ ਪਨ ਉਤ੍ਤਰਣਤ੍ਥਂ ਅਨੋਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਗੋਤਮਤਿਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ। **ਪੂਰਾ**ਤਿ ਪੁਣ੍ਣਾ। **ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਤਟਸਮਂ ਉਦਕਸ੍ਸ ਤਿਤ੍ਤਾ ਭਰਿਤਾ। **ਕਾਕਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤੀਰੇ ਠਿਤਕਾਕੇਹਿ ਪਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਉਦਕਾ। ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਉਭਤੋਕੂਲਸਮਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਲ਼ੁਮ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਦਾਰੂਨਿ ਸਙ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਆਣਿਯੋ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ। **ਕੁਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਲ਼ੁਦਣ੍ਡਾਦਿਕੇ ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਹਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਗਙ੍ਗੋਦਕਮਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਕੇਵਲਂ ਤਰਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਵਿਤ੍ਥਤਂ ਸਂਸਾਰਮਹਣ੍ਣਵਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਭਾਵਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਅਣ੍ਣਵ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਯੋਜਨਮਤ੍ਤਂ ਗਮ੍ਭੀਰਸ੍ਸ ਚ ਵਿਤ੍ਥਤਸ੍ਸ ਚ ਉਦਕਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਤੋ ਇਧ ਨਦੀ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – **ਯੇ** ਗਮ੍ਭੀਰਵਿਤ੍ਥਤਂ ਸਂਸਾਰਣ੍ਣਵਂ ਤਣ੍ਹਾਸਰਿਤਞ੍ਚ **ਤਰਨ੍ਤਿ**, ਤੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਸੇਤੁਂ ਕਤ੍ਵਾਨ ਵਿਸਜ੍ਜ ਪਲ੍ਲਲਾਨਿ** ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾਵ ਉਦਕਭਰਿਤਾਨਿ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਇਦਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ ਉਦਕਂ ਤਰਿਤੁਕਾਮੋ **ਕੁਲ੍ਲਞ੍ਹਿ ਜਨੋ ਪਬਨ੍ਧਤਿ** ਕੁਲ੍ਲਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਆਯਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਤਿਣ੍ਣਾ ਮੇਧਾਵਿਨੋ ਜਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਮੇਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਮੇਧਾਵਿਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ ਚ ਵਿਨਾ ਏਵ ਕੁਲ੍ਲੇਨ ਤਿਣ੍ਣਾ ਪਰਤੀਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਦ੍ਵਿਧਾਪਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੭. ਸਤ੍ਤਮੇ **ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦੀਘਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਨਾਗਸਮਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇਨ ਥੇਰੇਨ। **ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਤਦਾ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਨਂ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਪਠਮਬੋਧਿਯਂ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨਿਬਦ੍ਧਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਯਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਛਾਯਾਵ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਨਿਬਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਕਕਾਲੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਨਾਗਸਮਾਲੇਨ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨਾ"**ਤਿ। **ਦ੍ਵਿਧਾਪਥ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾਭੂਤਂ ਮਗ੍ਗਂ। ''ਦ੍ਵੇਧਾਪਥ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗਸਮਾਲੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਤ੍ਥ ਕਤਪਰਿਚਯਤ੍ਤਾ ਉਜੁਭਾਵਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ **"ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ, ਪਨ੍ਥੋ"**ਤਿ।

ਭਗਵਾ ਪਨ ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਸਪਰਿਸ੍ਸਯਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਮਗ੍ਗਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ **"ਅਯਂ, ਨਾਗਸਮਾਲ, ਪਨ੍ਥੋ"**ਤਿ ਆਹ। ''ਸਪਰਿਸ੍ਸਯੋ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ''ਭਗਵਾ ਨ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਸ੍ਸਯੋ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤਦਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯਾਤਿ ''ਸਪਰਿਸ੍ਸਯੋ''ਤਿ ਨ ਕਥੇਸਿ। ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ''ਅਯਂ ਪਨ੍ਥੋ, ਇਮਿਨਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ ''ਨ ਭਗਵਾ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਮੇਵ ਚ ਉਜੁਮਗ੍ਗੋ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਦਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਵ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗਸਮਾਲੋ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਛਮਾਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਗ੍ਗੇ **ਛਮਾਯਂ** ਪਥਵਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਇਦਂ ਵੋ ਭਗਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ, ਸਚੇ ਇਚ੍ਛਥ, ਗਣ੍ਹਥ, ਯਦਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਇਚ੍ਛਿਤਮਗ੍ਗਂਯੇਵ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਤ੍ਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਭਗਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਸਯਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ।

ਅਨੁਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚੋਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾਤਿ ਤਦਾ ਕਿਰ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਪੁਰਿਸਾ ਲੁਦ੍ਦਾ ਲੋਹਿਤਪਾਣਿਨੋ ਰਾਜਾਪਰਾਧਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਚੋਰਿਕਾਯ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਾ ''ਪਾਰਿਪਨ੍ਥਿਕਭਾਵੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਆਯਪਥਂ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮੀਪੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਥੇਰਂ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਸਮਣੋ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਵਲਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਮਗ੍ਗਂ ਵਲਞ੍ਜੇਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਜਾਨਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਹਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵੇਗੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਹਸਾ ਥੇਰਂ ਭੂਮਿਯਂ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇਹਿ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ ''ਤਂ ਨ ਹਨਾਮ, ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਇਮਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਰਿਸ੍ਸਯਭਾਵਂ ਜਾਨਾਹੀ''ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ...ਪੇ॰... ਵਿਪ੍ਫਾਲੇਸੁ**''ਨ੍ਤਿ।

ਭਗਵਾਪਿ ''ਅਯਂ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਤੋ ਚੋਰੇਹਿ ਬਾਧਿਤੋ ਮਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨੇਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਆਯਸ੍ਮਾਪਿ ਖੋ ਨਾਗਸਮਾਲੋ ਪਚ੍ਛਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਗਤਮਗ੍ਗਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸਬ੍ਬਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗਸਮਾਲੋ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਘਾਟਿਞ੍ਚ ਵਿਪ੍ਫਾਲੇਸੁ**''ਨ੍ਤਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਾਗਸਮਾਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਖੇਮਨ੍ਤਮਗ੍ਗਗਮਨਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਖੇਮਨ੍ਤਮਗ੍ਗਗਮਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਹ ਚਰਨ੍ਤੋ। **ਏਕਤੋ ਵ**ਸਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ, ਸਹ ਵਸਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਮਿਸ੍ਸੋ ਅਞ੍ਞਜਨੇਨ ਵੇਦਗੂ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਵੇਦਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਗਤਤ੍ਤਾ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ, ਵੇਦਸ੍ਸ ਵਾ ਸਕਲਸ੍ਸ ਞੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਾਰਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਵੇਦਗੂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਾਹਿਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞੋ, ਅਵਿਦ੍ਵਾ ਬਾਲੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਜਨੇਨ ਮਿਸ੍ਸੋ ਸਹਚਰਣਮਤ੍ਤੇਨ ਮਿਸ੍ਸੋ। **ਵਿਦ੍ਵਾ ਪਜਹਾਤਿ ਪਾਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਵੇਦਗੂਭਾਵੇਨ ਵਿਦ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਾਪਕਂ ਅਭਦ੍ਦਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਖਾਵਹਂ ਪਜਹਾਤਿ, ਪਾਪਕਂ ਵਾ ਅਕਲ੍ਯਾਣਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਜਹਾਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? **ਕੋਞ੍ਚੋ ਖੀਰਪਕੋਵ ਨਿਨ੍ਨਗ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਕੋਞ੍ਚਸਕੁਣੋ ਉਦਕਮਿਸ੍ਸਿਤੇ ਖੀਰੇ ਉਪਨੀਤੇ ਵਿਨਾ ਤੋਯਂ ਖੀਰਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਿਵਨਤੋ ਖੀਰਪਕੋ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਗਮਨੇਨ ਨਿਨ੍ਨਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਉਦਕਂ ਪਜਹਾਤਿ ਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਏਵਂ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਕਿਰ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਸਹਭੂਤੋਪਿ ਆਚਾਰੇਨ ਤੇ ਪਜਹਾਤਿ, ਨ ਕਦਾਚਿਪਿ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਵਿਸਾਖਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੮. ਅਟ੍ਠਮੇ **ਵਿਸਾਖਾਯ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਯਾ ਨਤ੍ਤਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵਿਸਾਖਾਯ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾਯ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਕੁਮਾਰਿਕਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਾ ਕਿਰ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾਯ ਗੇਹਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਅਕਾਸਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਤਾਮਹਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਕੂਲਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨ ਵਿਸਾਖਾ ਗੇਹਤੋ ਬਹਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਸਬ੍ਬਂ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਭਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਰੂਪੇਨ ਚ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ, ਇਤਿ ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਰੋਗਾਭਿਭੂਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵਿਸਾਖਾਯ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਯਾ ਨਤ੍ਤਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ ਹੋਤਿ ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ''ਤਿ। ਅਥ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾ ਤਸ੍ਸਾ ਮਰਣੇਨ ਸੋਕਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਦੁਕ੍ਖੀ ਦੁਮ੍ਮਨਾ ਸਰੀਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ''ਅਪਿ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਤਕਾਲੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦਂ ਲਭੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਵਿਸਾਖਾ ਮਿਗਾਰਮਾਤਾ**''ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸਾਪਿ ਦਿਵਾ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਭਗਵਾ ਵਿਸਾਖਾਯ ਵਟ੍ਟਾਭਿਰਤਿੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਉਪਾਯੇਨ ਸੋਕਤਨੁਕਰਣਤ੍ਥੰ **"ਇਚ੍ਛੇਯਜਾਸਿ ਤ੍ਵੰ ਵਿਸਾਖੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਾਵਤਿਕਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਸਤ੍ਤ ਜਨਕੋਟਿਯੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ । ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਾ **"ਕੀਵਬਹੁਕਾ ਪਨ ਵਿਸਾਖੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦੇਵਸਿਕੰ ਕਾਲੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਵਿਸਾਖਾ **"ਦਸਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤੀਣੀ**ਤਿ ਤਯੋ। ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਅਵਿਵਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਸੁਞ੍ਞਾ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਪਿ ਨੁ ਤ੍ਵੰ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਅਨਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾ ਵਾ ਭਵੇਯਜਾਸਿ ਅਨਲ੍ਲਕੇਸਾ ਵਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਨਨੁ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਯਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਸੋਕਾਭਿਭੂਤਾਯ ਮਤਾਨੰ ਪੁਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਅਮਙ੍ਗਲੂਪਚਾਰਵਸੇਨ ਉਦਕੋਰੋਹਣੇਨ ਅਲ੍ਲਵਤ੍ਥਾਯ ਅਲ੍ਲਕੇਸਾਯ ਏਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਸੰਵੇਗਜਾਤਾ **"ਨੋ ਹੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ"**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁੰ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਵਤ੍ਤਭਾਵੰ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੀ **"ਅਲੰ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਾਵਬਹੁਕੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਚ ਨਤ੍ਤਾਰੇਹਿ ਚਾ"**ਤਿ ਆਹ।

ਅਥਸ੍ਸਾ ਭਗਵਾ ''ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਾਮੇਤੰ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਯਤ੍ਤਕਾਨਿ ਪਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਤਤ੍ਤਕਾਨਿ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਖਕਾਮੇਨ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਕੂਲੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਵੇਚੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯੇਸੰ ਖੋ ਵਿਸਾਖੇ ਸਤੰ ਪਿਯਾਨਿ, ਸਤੰ ਤੇਸੰ ਦੁਕ੍ਖਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਤੰ ਪਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਸਤੰ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੂਨਿ। ''ਸਤੰ ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਦਸ, ਤਾਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪ੍ਪਧਾਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਯੇਸੰ ਦਸ ਪਿਯਾਨਿ, ਦਸ ਤੇਸੰ ਦੁਕ੍ਖਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿ ਆਗਤਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯੇਸੰ ਦਸ ਪਿਯਾਨੰ, ਦਸ ਨੇਸੰ ਦੁਕ੍ਖਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਵੀਸਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸਤੰ, ਤਾਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪ੍ਪਧਾਨਾਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪ੍ਪਧਾਨਤੰਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਯੇਸੰ ਖੋ ਵਿਸਾਖੇ ਸਤੰ ਪਿਯਾਨਿ, ਸਤੰ ਤੇਸੰ ਦੁਕ੍ਖਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿ ਆਗਤਾ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਚ ''ਯੇਸੰ ਏਕੰ ਪਿਯੰ, ਏਕੰ ਤੇਸੰ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੇ, ਨ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ। ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖੇ ਏਕਰਸਾ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਾ ਚ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯਾਵ ਪਾਲ਼ਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਦਿਕੰ ਚੇਤਸਿਕੰ ਕਾਯਿਕਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖੰ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਹੋਤਿ, ਅਸਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨੰ **ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਞਾਤਿਭੋਗਰੋਗਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਬ੍ਯਸਨੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਾਲਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਲਕ੍ਖਣਾ **ਯੇ ਕੇਚਿ** ਮੁਦੁਮਜ੍ਝਾਦਿਭੇਦੇਨ ਯਾਦਿਸਾ ਤਾਦਿਸਾ **ਸੋਕਾ** ਵਾ ਤੇਹਿਯੇਵ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸੋਕੁਦ੍ਦੇਹਕਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਵਚੀਵਿਪ੍ਪਲਾਪਲਕ੍ਖਣਾ **ਪਰਿਦੇਵਿਤਾ** ਵਾ ਅਨਿਟ੍ਠਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਪਟਿਹਤਕਾਯਸ੍ਸ ਕਾਯਪੀਲ਼ਨਲਕ੍ਖਣਾ **ਦੁਕ੍ਖਾ** ਵਾ ਤਥਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪਨਤ੍ਥੇਨ ਵਾਸਦ੍ਦੇਨ ਗਹਿਤਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸੂਪਾਯਾਸਾਦਯੋ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯਭੇਦੇਨ ਚ **ਅਨੇਕਰੂਪਾ** ਨਾਨਾਵਿਧਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ **ਏਤੇ ਪਿਯੰ** ਪਿਯਜਾਤਿਕੰ ਸਤ੍ਤੰ ਸਙ੍ਖਾਰਞ੍ਚ **ਪਟਿਚ੍ਚ** ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਗਮ੍ਮ ਪਚ੍ਚਯੰ ਕਤ੍ਵਾ **ਪਭਵਨ੍ਤਿ** ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਪਿਯੇ ਅਸਨ੍ਤੇ** ਪਿਯਭਾਵਕਰੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗੇ ਪਹੀਨੇ ਨ ਕਦਾਚਿਪਿ **ਏਤੇ ਭਵਨ੍ਤਿ**। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ''ਪਿਯਤੋ ਜਾਯਤੀ ਸੋਕੋ...ਪੇ॰... ਪੇਮਤੋ ਜਾਯਤੀ ਸੋਕੋ''ਤਿ ਚ ਆਦਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੧੨-੨੧੩)। ਤਥਾ ''ਪਿਯਪ੍ਪਭੂਤਾ ਕਲਹਾ ਵਿਵਾਦਾ, ਪਰਿਦੇਵਸੋਕਾ ਸਹਮਚ੍ਛਰੇਹੀ''ਤਿ ਚ ਆਦਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੬੯)। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਪਰਿਦੇਵਿਤਾ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਾ''ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਪਰਿਦੇਵਿਤਾਨਿ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਿਭਤ੍ਤਿਲੋਪੋ ਵਾ ਕਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਤੇ ਸੁਖਿਨੋ ਵੀਤਸੋਕਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭੂਤਾ ਸੋਕਾਦਯੋ ਯੇਸੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਏਵ ਸੁਖਿਨੋ ਵੀਤਸੋਕਾ ਨਾਮ। ਕੇ ਪਨ ਤੇ? **ਯੇਸੰ ਪਿਯੰ ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ** ਯੇਸੰ ਅਰਿਯਾਨੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੇ ਚ ਪਿਯੰ ਪਿਯਭਾਵੋ ''ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਭਾਤਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਭਗਿਨੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਭਰਿਯਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਿਯੰ ਪਿਯਾਯਨੰ ਪਿਯਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ,

ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੇਪਿ ''ਏਤਂ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਇਮਿਨਾਹਂ ਇਮਂ ਨਾਮ ਸੁਖਂ ਲਭਾਮਿ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਿਯਂ ਪਿਯਾਯਨਂ ਪਿਯਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਤਸ੍ਮਾ ਅਸੋਕਂ ਵਿਰਜਂ ਪਤ੍ਥਯਾਨੋ, ਪਿਯਂ ਨ ਕਯਿਰਾਥ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸੁਖਿਨੋ ਨਾਮ ਵੀਤਸੋਕਾ, ਵੀਤਸੋਕਤ੍ਤਾਵ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਵਿਸਯੇ ਪਿਯਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੋਕਾਭਾਵੇਨ ਚ ਅਸੋਕਂ ਅਸੋਕਭਾਵਂ ਰਾਗਰਜਾਦਿਵਿਗਮਨੇਨ ਵਿਰਜਂ ਵਿਰਜਭਾਵਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ, ਸੋਕਸ੍ਸ ਰਾਗਰਜਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਭਾਵਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਵਾ ''ਅਸੋਕਂ ਵਿਰਜ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਥਯਾਨੋ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਕੁਸਲਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਛਨ੍ਦਜਾਤੋ ਕਤ੍ਥਚਿ ਲੋਕੇ ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮੇਪਿ ਪਿਯਂ ਪਿਯਭਾਵਂ ਵਿਯਾਯਨਂ ਨ ਕਯਿਰਾਥ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਧਮ੍ਮਾਪਿ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਪਗੇਵ ਅਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੦)।

ਅਟ੍ਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਠਮਦਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੯. ਨਵਮੇ **ਆਯਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਿਯਵਚਨਂ। **ਦਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਮਲ੍ਲਰਾਜਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਮੂਲੇ ਕਤਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਉਪਚਿਤਪੁਞ੍ਞਸਞ੍ਚਯੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਮਲ੍ਲਰਾਜਸ੍ਸ ਦੇਵਿਕਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕਕਾਲੇਯੇਵ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਤੇ ਚ ''ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਆਚਾਰਂ ਤਾਵ ਸਿਕ੍ਖਤੁ, ਸਚੇ ਤਂ ਨਾਭਿਰਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਧੇਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਿਂਸੁ। ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਮਯੇ ਦਿਨ੍ਨਓਵਾਦੇਨ ਭਵਤ੍ਤਯਂ ਆਦਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਖੁਰਗ੍ਗੇਯੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਾਵਕੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਨਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਯਾ ਮਹਾਸਾਵਕੇਸੁ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਤੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤਾ –

> ''ਮਯਾ ਖੋ ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਾਵਕੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਮਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੦)।

ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਸੋ ਕਿਰਾਯਸ੍ਮਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਦਕਕੁਮ੍ਭਤੋ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਸੀਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਣ੍ਡਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ। ਅਥਾਯਸ੍ਮਾ ਯਥਾਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੇ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਕਤਿਪਯਮੁਹੁਤ੍ਤਿਕਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਨ ਖੋ ਮੇਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ, ਯਮਹਂ ਸਤ੍ਥੁ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਚ ਅਵਿਦਿਤੋ ਇਧ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਮਯ੍ਹਂ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੇਯ੍ਯਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਯੇ ਮਯਿ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਪਸਾਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤਥੇਵ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਦਬ੍ਬੋ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ''**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੋ ਮੇ**ਤਿ ''ਭਗਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੋ ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ, ਤਮਹਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਤੁਕਾਮੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ ''ਨ ਤਾਵ ਥੇਰੋ ਜਿਣ੍ਣੋ, ਨ ਚ ਗਿਲਾਨੋ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਚ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਆਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਕਿਂ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ? 'ਮੇਤ੍ਤਿਯਭੂਮਜਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਂ ਅਮੂਲਕੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ

ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਸੁਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਕਰਣੇ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇਸਂ ਸਦ੍ਦੂਹਿਤ੍ਵਾ ਅਦ੍ਧ੍ਵੇਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਮਯਿ ਅਗਾਰਵਂ ਪਰਿਭਵਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਇਮਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਭਾਰਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਵਹਿਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਪਯੋਜਨਂ, ਤਸ੍ਮਾਹਂ ਇਦਾਨੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਆਪੁਚ੍ਛੀ''ਤਿ। ਤਂ ਅਕਾਰਣਂ। ਨ ਹਿ ਖੀਣਾਸਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੇ ਪਰੇਸਂ ਉਪਵਾਦਾਦਿਭਯੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਚੇਤੇਨ੍ਤਿ ਘਟਯਨ੍ਤਿ ਵਾਯਮਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਪਰੇਸਂ ਪਸਂਸਾਦਿਹੇਤੁ ਚਿਰਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਸਰਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਆਗਮੇਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਨਾਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ ਮਰਣਂ, ਨਾਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ ਜੀਵਿਤਂ।
> ਕਾਲਞ੍ਚ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਮਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਸਂ ਭਤਕੋ ਯਥਾ''ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੧੯੬, ੬੦੬; ਮਿ॰ ਪ॰ ੨.੨.੪) –

ਭਗਵਾਪਿਸ੍ਸ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ **"ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ, ਦਬ੍ਬ, ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ"**ਤਿ ਆਹ।

ਵੇ**ਹਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਕਾਸਂ ਅਭਿਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵੇਹਾਸਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿ**ਸਦ੍ਦਯੋਗੇਨ ਹਿ ਇਦਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਭੁਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵੇਹਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਅਕਾਸੀਤਿ ਆਹ – **"ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੇਜੋਕਸਿਣਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਤਦਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ''ਭਗਵਾ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਇਮਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਕਾਸਿਂ, ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਅਜ੍ਜ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਇਦਂ ਪਚ੍ਛਿਮਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਿਕ੍ਖੂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਚ, ਤੇਸੁ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ ਅਹੋਸਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਰੋਦਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਤੇਨ ਹਿ, ਦਬ੍ਬ, ਮਯ੍ਹਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਾਵਦੇਵ ਸਬ੍ਬੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿ। ਅਥਾਯਸ੍ਮਾ ਦਬ੍ਬੋ ''ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੦੨; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੮੪) ਨਯੇਨ ਆਗਤਾਨਿ ਸਾਵਕਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਪਥਵਿਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤੇਜੋਕਸਿਣਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸਰੀਰਂ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰਝਾਪਨਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਸਹ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਬ੍ਬੋ ਕਾਯੋ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਆਦਿਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਖਣੇਨੇਵ ਚ ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਕਪ੍ਪਵੁਟ੍ਠਾਨਗ੍ਗਿ ਵਿਯ ਅਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ ਮਸਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਵਸੇਸੇਨ੍ਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਬਲੇਨ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਦਬ੍ਬੋ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ**ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ।

ਝਾਯਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਜਾਲਿਯਮਾਨਸ੍ਸ। **ਡਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ਅਥ ਵਾ **ਝਾਯਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਲਾਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਡਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵੀਤਚ੍ਚਿਤਙ੍ਗਾਰਕ੍ਖਣਂ। **ਛਾਰਿਕਾ**ਤਿ ਭਸ੍ਮਂ। **ਮਸੀ**ਤਿ ਕਜ੍ਜਲਂ। **ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਨ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਥ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਬਲੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਖਣੇਨੇਵ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਥੇਰੋ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਨਨੁ ਭਗਵਤਾ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਰਣਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ? ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਮੇਤਂ ਗਿਹੀਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਰਣਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਵਸੇਨ, ਨ ਪਨੇਵਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ। ਅਯਂ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਸਾਮਿਨਾ ਆਣਤ੍ਤੋਵ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਂ **ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਅਭੇਦਿ ਕਾਯੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੋ ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਪਭੇਦੋ ਚਤੁਸਨ੍ਤਤਿਰੂਪਕਾਯੋ ਭਿਜ੍ਜਿ, ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਡਯ੍ਹਿ, ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ, ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਂ ਆਪਜ੍ਜਿ। **ਨਿਰੋਧਿ ਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਯਤਨਾਦਿਗੋਚਰਤਾਯ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਦਿਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਞ੍ਞਾ

ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕੇਨ ਨਿਰੋਧੇਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਿ। **ਵੇਦਨਾ ਸੀਤਿਭਵਿੰਸੁ ਸਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਵਿਪਾਕਵੇਦਨਾ ਕਿਰਿਯਵੇਦਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਵੇਦਨਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਨਿਰੋਧੇਨ ਨਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨਾਦਰਥਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਸੀਤਿਭੂਤਾ ਅਹੇਸੁੰ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵੇਦਨਾ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਨਿਰੋਧੰ ਗਤਾ। ‘‘ਸੀਤਿਰਹਿੰਸੂ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਸਨ੍ਤਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੂਪਸਮਿੰਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਵਿਪਾਕਕਿਰਿਯਪ੍ਪਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਨਿਰੋਧੇਨੇਵ ਨਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ਉਪਸਮਿੰਸੁ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਅਤ੍ਥਮਾਗਮਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਵਿਪਾਕਕਿਰਿਯਪ੍ਪਭੇਦੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਨਿਰੋਧੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਨਾਸੰ ਉਪਚ੍ਛੇਦੰ ਅਗਮਾ ਅਗਚ੍ਛਿ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਨਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤਵੇਦੋ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਨਿਰੋਧੇਨ ਨਿਰੁਦ੍ਧਭਾਵੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੀਤਿਵੇਗਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ।

ਨਵਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦੁਤਿਯਦਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦. ਦਸਮੇ **ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤੰ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕੰ ਚਰਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋਯੇਵ ਯੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ, ਤੇਸੰ ਤੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ, ਯੇਪਿ ਚ ਮੇਤ੍ਤਿਯਭੁਮ੍ਮਜਕੇਹਿ ਕਤੇਨ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਣੇਨ ਥੇਰੇ ਗਾਰਵਰਹਿਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਤੇਸੰ ਥੇਰੇ ਬਹੁਮਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਵਚਨਸਞ੍ਞਾਪਨੇ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਖੋ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇ। ਤੇਸੁ ‘‘ਤਤ੍ਰਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ’’ਤਿ ਏਤੇਸੰ ਪਦਾਨੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤੰਯੇਵ ਜੋਤੇਤਿ। ‘‘ਖੋ’’ਤਿ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿਯੇਵ, ਨਾਸ੍ਸ ਆਮਨ੍ਤਨੇ ਕੋਚਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਆਰਾਮੇ। **ਖੋ**ਤਿ ਵਚਨਾਲਙ੍ਕਾਰੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਅਭਾਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਯੇਵ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ? ਜੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਆਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਵਿਸੇਸਤੋ ਭਾਜਨਭੂਤਤ੍ਤਾ ਚ।

ਭਿਕ੍ਖਵੋਤਿ ਤੇਸੰ ਆਮਨ੍ਤਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨੰ। **ਭਦਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਆਮਨ੍ਤਿਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਗਾਰਵੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਪਟਿਵਚਨਦਾਨੰ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਲਪਤਿ। ‘‘ਭਦਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਤੇ ਪਚ੍ਚਾਲਪਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਰੁਣਾਵਿਪ੍ਫਾਰਸੋਮ੍ਮਹਦਯਨਿਸ੍ਸਿਤਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਨ ਵਚਨੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦਿਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖਾਭਿਮੁਖੇ ਕਰੋਤਿ। ‘‘ਭਦਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਆਦਰਬਹੁਮਾਨਗਾਰਵਦੀਪਨਵਚਨੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਸ੍ਸੂਸਤੰ ਓਵਾਦਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਗਾਰਵਭਾਵਞ੍ਚ ਪਟਿਵੇਦੇਨ੍ਤਿ। **ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੰ ਪਤਿਅਸ੍ਸੋਸੁੰ ਸੋਤੁਕਾਮਤੰ ਜਨੇਸੁੰ। **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਏਤੰ ਇਦਾਨਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨੰ ਸਕਲੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਅਭਾਸਿ। **ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਮੇਵ। **ਏਤਮਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਅਪੁਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਗਾਥਾਸੁ ਪਨ **ਅਯੋਘਨਹਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਯੋ ਹਞ੍ਞਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਅਯੋਘਨੰ, ਕਮ੍ਮਾਰਾਨੰ ਅਯੋਕੂਟੰ ਅਯੋਮੁਟ੍ਠਿ ਚ। ਤੇਨ ਅਯੋਘਨੇਨ ਹਤਸ੍ਸ ਪਹਤਸ੍ਸ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਅਯੋਘਨਹਤਸ੍ਸਾਤਿ ਘਨਅਯੋਪਿਣ੍ਡੰ ਹਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਏ**ਵ-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਜਲਤੋ ਜਾਤਵੇਦਸੋ**ਤਿ ਝਾਯਮਾਨਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ। ਅਨਾਦਰੇ ਏਤੰ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੂਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਝਾਤਸ੍ਸ ਨਿਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ। **ਯਥਾ ਨ ਞਾਯਤੇ ਗਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਗਤਿ ਨ ਞਾਯਤਿ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਅਯੋਮੁਟ੍ਠਿਕੂਟਾਦਿਨਾ ਮਹਤਾ ਅਯੋਘਨੇਨ ਹਤਸ੍ਸ ਸੰਹਤਸ੍ਸ, ਕੰਸਭਾਜਨਾਦਿਗਤਸ੍ਸ ਵਾ ਜਲਮਾਨਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ, ਤਥਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ

ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਵੂਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਸਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਪਚ੍ਚਯਨਿਰੋਧੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਨਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ।

ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ ਞਾਯੇਨ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਚਤੂਹਿਪਿ ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ ਆਸਵੇਹਿ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਤਤੋ ਏਵ ਕਾਮਪਬਨ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਾਮੋਘਂ ਭਵੋਘਾਦਿਭੇਦਂ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਓਘਞ੍ਚ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਕਾਮਬਨ੍ਧੋਘਤਾਰਿਨਂ** ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿਤਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਾਤੇਹਿ ਚ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤਾਯ **ਅਚਲਂ** ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੂਪਸਮਂ **ਸੁਖਂ ਪਤ੍ਤਾਨਂ** ਅਧਿਗਤਾਨਂ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ **ਗਤਿ** ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਭੇਦਾਸੁ ਗਤੀਸੁ ਅਯਂ ਨਾਮਾਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ **ਨਤ੍ਥਿ** ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਜਾਤਵੇਦੋ ਵਿਯ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਭਾਵਮੇਵ ਹਿ ਸੋ ਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਪਾਟਲਿਗਾਮਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾ

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ –

ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਭਵਾਦਾਨੋ, ਦੇਵਦਾਨਵਮਾਨਿਤੋ।
ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਣ੍ਹਾਸਨ੍ਤਾਨੋ, ਪੀਤਿਸਂਵੇਗਦੀਪਨੋ॥

ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਦਾਨਨਿਰਤੋ, ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਾਵਹੋ।
ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਦਾਨੇ ਯੇ, ਉਦਾਨੇਸਿ ਵਿਨਾਯਕੋ॥

ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ, ਆਰੋਪੇਨ੍ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਂ।
ਉਦਾਨਮਿਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਂ, ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ ਯਂ॥

ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ, ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਨਯਂ।
ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਯਾ ਸਮਾਰਦ੍ਧਾ, ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾ ਮਯਾ॥

ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਮਤ੍ਥਾਨਂ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਯਥਾਰਹਂ।
ਪਕਾਸਨਾ **ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨੀ** ਨਾਮ ਨਾਮਤੋ॥

ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਅਨਾਕੁਲਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ।
ਚਤੁਤ੍ਤਿਂਸਪ੍ਪਮਾਣਾਯ, ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਭਾਣਵਾਰਤੋ॥

ਇਤਿ ਤਂ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੇਨ, ਯਂ ਤਂ ਅਧਿਗਤਂ ਮਯਾ।
ਪੁਞ੍ਞਂ ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

ਓਗਾਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ, ਸੀਲਾਦਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ।

ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦੇਹਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸਭਾਗਿਨੋ॥

ਚਿਰਂ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ।
ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਗਾਰਵਾ ਨਿਚ੍ਚਂ, ਹੋਨ੍ਤੁ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਾਣਿਨੋ॥

ਸਮ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਤੁ ਕਾਲੇਨ, ਦੇਵੋਪਿ ਜਗਤੀਪਤਿ।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਨਿਰਤੋ ਲੋਕਂ, ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਪਸਾਸਤੂਤਿ॥

ਬਦਰਤਿਤ੍ਥਵਿਹਾਰਵਾਸਿਨਾ ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ

ਕਤਾਉਦਾਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।